Bundel van de Politieke Avond van 27 februari 2019

Agenda bijlagen

Agenda 27 februari 2019

Stemmingen 27 februari 2019

besluitenlijst van 27 februari

1 18.45 uur - 19.30 uur: Rondvraag en mededelingen

Inspreektekst Lennart van Leeuwen.pdf

Inspreektekst Senna van de Wey.pdf

2 19.30 uur - 23.15 uur: Besluitvormende vergadering

2.1 Opening en mededelingen

2.2 Afscheid van raadslid mevrouw Paulien Lunter

2.3 Beëdiging van de heer Abdurrahman Çetinta tot raadslid

2.4 Vaststellen van de agenda en spreektijdverdeling

2.5 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 13 februari 2019

Getekend raadsbesluit

Raadsvoorstel "Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 13 februari 2019"

Besluitenlijst PA 13 februari 2019

2.6 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad

Getekend raadsbesluit

Raadsvoorstel "Vaststellen van de lijst van ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 27 februari 2019"

Lijst van Ingekomen stukken (12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019)

3 Onderwerpen welke voor debat en besluitvorming worden voorgedragen

3.1 Vaststellen gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"

Getekend raadsbesluit

Aangenomen amendement "Lagere parkeernorm Coehoorn" (19A07) van de fracties GroenLinks, D66, PvdA en Partij voor de Dieren

Aangenomen amendement "Iets buiten de lijntjes" (19A06) van de fracties D66, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, SP en VVD

Verworpen motie "Overschot op grondexploitatie investeren in Coehoorn" (19M17) van de fracties GroenLinks en PvdA

Raadskameradvies "Vaststellen gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" t.b.v. de besluitvormende behandeling op 27-02-2019

Raadsvoorstel - Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"

Bijlage 1 - Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" (definitieve versie)

Bijlage 2 - Grondexploitatie

Bijlage 3 - Gewijzigde begrotingswijziging

Bijlage 4 - Motie 18M41 dd. 20 juni 2018 "Toekomst voor ondernemerschap in Coehoorn"

Raadsbrief "Vervolg Coehoorn creatieve wijk", d.d. 03-10-2017

Schriftelijke reactie inzake "Gebiedsvisie Coehoorn" van Bewonersgroep Arnhems Hart

Aanbevelingen bewoners Coehoornkwartier op "Gebiedsvisie Coehoorn creatieve wijk"

Schriftelijke reactie inzake "Gebiedsvisie Coehoorn Centraal" van bestuur VVE Du Soleil

Behandelresultaat 16 januari 2019, informatieve behandeling

Behandelresultaat 23 januari 2019, meningsvormende (1) behandeling

Memo van wethouder Van der Zee, d.d. 01-02-2019

Schriftelijke reactie inzake "Visie Coehoorn" van Bewonersgroep Arnhems Hart

3D-modellen van de gebiedsvisie inclusief een bezonningsstudie

Memo van wethouder van der Zee en wethouder Bouwkamp, d.d. 15-02-2019

Beantwoording technische vragen Paulien Lunter (SP) m.b.t. woningen gebiedsvisie Coehoorn

Visie Arnhems hart

3.2 Vaststellen Kadernota Veiligheid 2018-2022: Arnhem; Veilige Stad

Getekend raadsbesluit

Aangenomen amendement "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld" (19A08) van de fracties ChristenUnie, GroenLinks, Arnhemse Ouderen Partij en Partij voor de Dieren

Aangenomen amendement "Online criminaliteit ook prioriteit" (19A09) van de fracties D66, PvdA en GroenLinks

Verworpen amendement "De juiste prioriteiten stellen" (19A10) van de fractie PVV

Verworpen amendement "Schrappen polarisatie" (19A11) van de fractie PVV

Raadskameradvies "Vaststellen Kadernota Veiligheid 2018-2022: Arnhem; Veilige Stad" t.b.v. de besluitvormende behandeling op 27-02-2019

Raadsvoorstel "Arnhem; Veilige Stad - Kadernota Veiligheid 2018 - 2022"

Bijlage - Kadernota Veiligheid 2018 - 2022: Arnhem; Veilige Stad

Agenderingsverzoek "Politie-sterkte Arnhem" van de fractie SP

Raadsbrief "Politiesterkte", d.d. 15 november 2018

Toezegging Amendement 18A28 'Veiligheidsprioriteiten samen stellen', 9 november 2018

Raadsbrief "Uitvoeringsplan Aanpak Radicalisering Arnhem 2018", d.d. 26 juni 2018

Raadsbrief en rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017", d.d. 2 mei 2018

Beantwoording college Art.44-vragen inzake "Hoe veilig woon je in Arnhem", d.d. 04 september 2018

Raadsbrief "Rapport leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017", d.d. 01 mei 2018

Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"

Beantwoording college art. 44-vragen "Beantwoording schriftelijke vragen inzake Veiligheid algemeen", d.d. 8 mei 2018

Beantwoording college art. 44-vragen "Beantwoording schriftelijke vragen inzake Veiligheid algemeen", d.d. 8 mei 2018

Raadsbrief Koersnota "Handhaving fysieke ruimte", d.d. 6 juni 2017

Koersnota "Handhaving fysieke ruimte" 2017

Behandelresultaat 28 november 2018, informatieve behandeling

Beantwoording vragen Coen Verheij (PVV) over Arnhem; Veilige Stad - Kadernota Veiligheid 2018 - 2022

Behandelresultaat 4 december 2018, meningsvormende (1) behandeling

Link naar de beantwoording van de burgemeester van Rheden op mondelinge vragen over de politiesterkte

Behandelresultaat 12 december 2018, meningsvormende (1) 2e behandeling

Behandelresultaat 16 januari 2019, vervolg meningsvormende (1) 3e behandeling

Behandelresultaat 23 januari 2019, meningsvormende (2) behandeling

3.3 Debatverzoek "Red Willemeen"

Aangenomen motie "Willemeen naar de toekomst" (19M18) van de fracties SP, PvdA, D66, Arnhem Centraal, GroenLinks, Arnhemse Ouderen Partij en Partij voor de Dieren

Debatverzoek "Red Willemeen" van de fracties SP, PvdA, Partij voor de Dieren, GroenLinks, Arnhemse Ouderen Partij, Arnhem Centraal en ondersteund door D66

Bijdrage #Redwillemeen - Antwoorden op recente vragen

Bijdrage Luxorlive en Jacobiberg

Dossier Popplatform Arnhem

Inspreektekst Senna van de Wey

Inspreektekst Lennart van Leeuwen

3.4.a Vaststelling bestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat

Zoals gebruikelijk bij raadsvoorstellen m.b.t. bestemmingsplannen worden zienswijzen geanonimiseerd aan de stukken toegevoegd.
Voor de raadsleden en fractievolgers ligt een niet-geanonimiseerde versie van de zienswijzen op de gebruikelijke wijze ter inzage op de griffie.

Getekend raadsbesluit

Raadskameradvies "Vaststelling Bestemmingsplan School Metamorfosenallee- Oegstgeeststraat" t.b.v. de besluitvormende behandeling op 27-02-2019

Raadsvoorstel "Vaststelling Bestemmingsplan School Metamorfosenallee- Oegstgeeststraat"

Bijlage 1 - Zienswijzenrapport bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat'

Bijlage 2 - Tekst

Bijlage 3 - Verbeelding

Bijlage 4 - Verkeerskundig advies

Bijlage 5 - Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai

Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit

Bijlage 7 - Risicoberekening externe veiligheid

Bijlage 8 - Historisch vooronderzoek bodemkwaliteit

Bijlage 9 - Quickscan flora en fauna

Bijlage 10 - Aanvullend ecologisch onderzoek

Bijlage 11 - Actualiserend bodemonderzoek

Bijlage 12 - Archeologisch onderzoek

Bijlage 13 - Vooronderzoek

Bijlage 14 - Onderzoek naar trillingen

Bijlage 15 - Zienswijzen (gebundeld en geanonimiseerd)

Bijlage 16 - Aangenomen motie "Oostlocaties groen" (18m01g) van de fracties PvdA, Arnhem Centraal en SP

3.4.b Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum

Getekend raadsbesluit

Raadskameradvies "Vaststelling Bestemmingsplan School Metamorfosenallee- Oegstgeeststraat" t.b.v. de besluitvormende behandeling op 27-02-2019

Raadsvoorstel "Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum"

Bijlage 1 - Inrichtingsplan Lorentz Lyceum

Bijlage 2 - Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum (ARH274Vgg1500

Bijlage 3 - Grondexploitatie

Bijlage 4 - Begrotingswijziging exploitatie

Bijlage 5 - Begrotingswijziging investering

Bijlage 6 - Motie 18M01g Oostlocaties groen

Memo van wethouder H. de Vroome d.d. 05-02-2019

4 Moties vreemd aan de agenda

4.1 Motie vreemd aan de agenda "Stoppen met roken" (19M01) van de fracties ChristenUnie en Arnhemse Ouderen Partij

Motie vreemd aan de agenda Stoppen met roken (19M01) van de fracties ChristenUnie en Arnhemse Ouderen Partij

4.2 Motie vreemd aan de agenda "Ook Arnhem 24-uursopvang daklozen" (19M02) van de fracties Arnhemse Ouderen Partij en Arnhem Centraal

Motie vreemd aan de agenda Ook Arnhem 24-uursopvang daklozen (19M02) van de fracties Arnhemse Ouderen Partij en Arnhem Centraal

4.3 Motie vreemd aan de agenda "Start met het Zorgbuurthuis" (19M03) van de fracties SP, PvdA, Arnhem Centraal, Partij voor de Dieren en GroenLinks

Motie vreemd aan de agenda Start met het Zorgbuurthuis (19M03) van de fracties SP, PvdA, Arnhem Centraal, Partij voor de Dieren en GroenLinks

4.4 Motie vreemd aan de agenda "Start nascheiding van Arnhems afval" (19M04) van de fractie SP

Motie vreemd aan de agenda Start nascheiding van Arnhems afval (19M04) van de fractie SP

4.5 Motie vreemd aan de agenda "Wapeninleveractie" (19M07) van de fracties ChristenUnie & VVD

Motie vreemd aan de agenda Wapeninleveractie (19M07) van de fracties ChristenUnie & VVD

4.6 Motie vreemd aan de agenda "Een rechtvaardige energierekening voor álle huishoudens" (19M08) van de fractie SP

Motie vreemd aan de agenda Een rechtvaardige energierekening voor álle huishoudens (19M08) van de fractie SP

4.7 Motie vreemd aan de agenda "Moratorium bomenkap van gezonde bomen tijdens broedseizoen" (19M15) van de fractie Partij voor de Dieren

Motie vreemd aan de agenda Moratorium bomenkap van gezonde bomen tijdens broedseizoen (19M15) van de fractie Partij voor de Dieren

4.8 Motie vreemd aan de agenda "Onderzoek beleving en toekomst van vuurwerk" (19M16) van de fractie CDA

Motie vreemd aan de agenda Onderzoek beleving en toekomst van vuurwerk (19M16) van de fractie CDA

Agenda Politieke Avond
27 februari 2019

Raadszaal

18.45 uur - 19.30 uur (45)

Rondvraag en mededelingen

Raadszaal

19.30 uur - 23.15 uur (225)

Besluitvormende vergadering:

2.1 Opening en mededelingen
2.2 Afscheid van raadslid mevrouw Paulien Lunter
2.3 Beëdiging van de heer Abdurrahman Çetintaş tot raadslid
2.4 Vaststellen van de agenda en spreektijdverdeling
2.5 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 13 februari 2019
2.6 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad

Onderwerpen welke voor debat en besluitvorming worden voorgedragen:

3.1 Vaststellen gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"
3.2 Vaststellen Kadernota Veiligheid 2018-2022: Arnhem; Veilige Stad
3.3 Debatverzoek "Red Willemeen"
3.4a Vaststelling bestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat
3.4b Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum

Moties vreemd aan de agenda:

4.1 Motie vreemd aan de agenda "Stoppen met roken" (19M01)
4.2 Motie vreemd aan de agenda "Ook Arnhem 24-uursopvang daklozen" (19M02)
4.3 Motie vreemd aan de agenda "Start met het Zorgbuurthuis" (19M03)
4.4 Motie vreemd aan de agenda "Start nascheiding van Arnhems afval" (19M04)
4.5 Motie vreemd aan de agenda "Wapeninleveractie" (19M07)
4.6 Motie vreemd aan de agenda "Een rechtvaardige energierekening voor álle huishoudens" (19M08)
4.7 Motie vreemd aan de agenda "Moratorium bomenkap van gezonde bomen tijdens broedseizoen" (19M15)
4.8 Motie vreemd aan de agenda Onderzoek beleving en toekomst van vuurwerk (19M16)

Voor	**38**	*Motie "Willemeen naar de toekomst" (19M18)*
Tegen	**0**	

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal	**38**

Voor 23

Tegen 15

Amendement "Lagere parkeernorm Coehoorn" (19A07)

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Voor 37 *Amendement "lets buiten de lijntjes" (19A06)*

Tegen 1

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Voor 16

Tegen 22

Motie "Overschot op grondexploitatie investeren in Coehoorn" (19M17)

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Voor 37

Tegen 1

Raadsvoorstel - Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Voor	**32**	*Amendement "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld" (19A08)*
Tegen	**4**	

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeentelijke Afdeling Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal **36**

Voor 36

Tegen 0

Amendement "Online criminaliteit ook prioriteit" (19A09)

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Voor 1

Tegen 35

Amendement "De juiste prioriteiten stellen" (19A10)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	0	3
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Voor 1

Tegen 35

Amendement "Schrappen polarisatie" (19A11)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	0	3
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Voor	**35**	*Raadsvoorstel "Arnhem; Veilige Stad - Kadernota Veiligheid 2018 - 2022"*
Tegen	**1**	

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal	**36**

Voor	**34**
Tegen	**2**

Raadsvoorstel "Vaststelling Bestemmingsplan School Metamorfosenallee- Oegstgeeststraat"

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal	**36**

Voor 34

Tegen 2

Raadsvoorstel "Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum"

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeentelijke Afdeling Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

cao GEMEENTE Arnhem kd

BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE
RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM OP WOENSDAG 27 februari 2019

De voorzitter: de heer Marcouch

De raadsgriffier: de heer Kersten

Aanwezig de leden: mevrouw Andeweg (D66), de heer Aydemir (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Bouma (PvdA), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Çetinta (SP), de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (WD), de heer Dijk (D66), mevrouw Dobbe (SP), mevrouw Dolsma (GroenLinks), de heer Elfrink (SP), de heer Van Es (WD), mevrouw Gemici (GroenLinks), de heer Greving (PvdA), de heer De Groot (Partij voor de Dieren), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), mevrouw Kalthoff (WD), de heer Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), de heer Van der Loo (GroenLinks), de heer Loer (D66), de heer Loos (WD), mevrouw Manders (Arnhem Centraal), de heer Maref (WD), mevrouw Navis (GroenLinks), mevrouw Nede (ChristenUnie), mevrouw Van Nunen (PvdA), mevrouw Van Ommen (D66), mevrouw Pape (WD), mevrouw Simonis (GroenLinks), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Verheij (PW), de heer Prinsen (GroenLinks), de heer Venhoek (D66), mevrouw De Vries (PvdA), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderen Partij)

Afwezig de leden: Sanders, Van Nunen (na 22.30 uur), Prinsen (na 22.30 uur)

Begintijd vergadering : 19.30 uur
Eindtijd vergadering : 23:30 uur

BESLUITEN:
Agendapunt:

2.5 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 13 februari 2019	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
2.6 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
3.3 Debatverzoek "Red Willemeen"	De motie 'Willemeen naar de toekomst" (19M18) van de fracties SP, PvdA, D66, ArnhemCentraal, GroenLinks, Arnhemse Ouderen Partij en Partij voor de Dieren is met algemene stemmen aangenomen.
3.1 Vaststellen gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"	Het amendement "Lagere parkeernorm Coehoorn" (19A07) van de fracties GroenLinks, D66, PvdA en Partij voor de Dieren is met stemmen 23 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Het amendement "Iets buiten de lijntjes" (19A06) van de fracties D66, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, SP en WD is met 37 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. De motie "Overschot op grondexploitatie investeren in Coehoorn" (19M17) van de fracties GroenLinks en PvdA is met 16 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen.
3.2 Vaststellen Kadernota Veiligheid 2018-2022: Arnhem; Veilige Stad	Het amendement "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld" (19A08) van de fracties ChristenUnie, GroenLinks, Arnhemse Ouderenpartij en Partij voor de Dieren is met 32 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Het amendement "Online criminaliteit ook prioriteit" (19A09) van de fracties D66, PvdA en GroenLinks is met algemene stemmen aangenomen. Het amendement "De juiste prioriteiten stellen" (19A10) van de fractie PW is met 1 stem voor en 35 stemmen tegen verworpen. Het amendement "Schrappen polarisatie" (19A11) van de fractie PW is met 1 stem voor en 35 stemmen tegen verworpen. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen.

3.4a Vaststelling bestemmingsplan School Metamorfose nallee - Oegstgeeststraat	Het voorstel is met 34 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen.
3.4b Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum	Het voorstel is met 34 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen.

De raadsgriffier,

Mr. Jozef Kersten

De voorzitter,

Ahmed Marcouch

CULTUURMAKER LENNART

Goedenavond, mijn naam is Lennart van Leeuwen, werkzaam bij 8Bahn en Bad Habits. Namens alle cultuurmakers die bij Willemeen betrokken zijn zal ik hier vanavond het woord doen.

Ruim 8 maanden geleden verhuisde ik vanuit Utrecht naar Arnhem. Na vanaf mijn 16e tot op heden talloze uren in het nacht- en clubleven gespendeerd te hebben, eerst als bezoeker, daarna ook op de werkvloer en later als organisator van onder andere 8Bahn kwam ik in september voor het eerst echt in aanraking met Willemeen.

In Utrecht lag het nachtleven destijds op zijn gat, en dat kwam grotendeels door het gebrek aan een laagdrempelige, forward-thinking plek als Willemeen waar ook 'gemarginaliseerde' muziek de ruimte krijgt. Van metal tot punk, van hiphop tot elektronische muziek.
En sprekend vanuit die elektronische hoek, denk ik dat Arnhem nu op een keerpunt is. We kunnen ervoor kiezen om zoals vele andere steden ons voorgingen in de archiefkasten van de clubscene te belanden. We kunnen er echter óók voor kiezen om Arnhem de ruimte te geven zich uit te laten groeien tot een stad die (inter)nationale faam kan verwerven door een diverse nachtcultuur te blijven bieden, met Willemeen als één van de hoofdrolspelers.

Vanuit 8Bahn was ik nauw betrokken bij de overstap die we gemaakt hebben van Luxor naar Willemeen. Het werd ons al snel duidelijk wat voor enorme potentie deze plek had.

Niet lang nadat ik in de voorbereidende fase van de overstap van 8Bahn zat, werd ik door iemand van Willemeen gevraagd of ik niet ook een eigen kleinschalig concept neer wilde zetten. Zo werd Bad Habits geboren. Het mooie aan Bad Habits, is dat elke editie anders is en bomvol zit met verrassingen. 2 dagen van tevoren ben ik al bij Willemeen aanwezig om - samen met de vrijwilligers - de hele toko te verbouwen en naar mijn eigen hand te zetten. Zo hebben we een DJ-booth in de binnentuin waar jazz en andere experimentele muziek gedraaid wordt, en is de echte dansvloer in wat normaal gesproken de backstage van het café beneden is. Hoe de vrijwilligers voor elke editie de meest bizarre of onmogelijk lijkende dingen die ik in mijn hoofd heb zitten tóch waar weten te maken - en nog zonder gemor ook - is wat mij betreft tekenend voor wat voor unieke plek Willemeen is.

Het werd Willemeen verweten geen divers genoeg publiek aan te trekken, niet genoeg shows te organiseren, en niet genoeg verschillende stromingen muziek te omarmen. En dat was misschien ook het beeld dat ik van Willemeen had - dat er alleen maar metal gedraaid werd en ruige, harde types kwamen. Dit bleek niets dan minder waar. Sinds ik er dicht op sta, ben ik ervan overtuigd dat de drijvende krachten achter deze plek - haar vrijwilligers - openstaan voor alles, zolang de bezoekers het maar leuk hebben. Met in de tweede helft van het jaar een flinke groei in zowel bezoekersaantallen, aantal shows als verschillende soorten shows, heeft Willemeen wat mij betreft bewezen dat ze het bést zelf kan en meer dan wie dan ook openstaat om de culturele uitdaging aan te gaan.

Tot slot wil ik graag dit benadrukken:
Ik heb hier niet alleen feesten gegeven. Ik heb hier talloze vrienden gemaakt. Mensen die ik anders nooit tegen was gekomen. Mensen die soms naar muziek luisteren waarvan de haren op mijn rug overeind gaan staan - en andersom ongetwijfeld ook. Mensen die tóch met net zoveel passie en enthousiasme meewerken om ook mijn dromen waar te maken. Mensen waarmee ik ondertussen graag een biertje drink, en een rotsvaste band mee heb opgebouwd. En dát is Willemeen. Een plek die bij elkaar wordt gehouden door verschillen te omarmen.

VRIJWILLIGER SENNA

Mijn naam is Senna en ik ben 15 jaar oud. Ik ben vrijwilliger bij Willemeen en ik wil jullie graag wat vertellen over mijn ervaringen daar.

Toen ik voor het eerst in Willemeen kwam, vond ik het allemaal best wel spannend. Samen met mijn moeder ging ik naar een punk showtje. Ik zag er punkers met mohawks, jongeren die volledig zichzelf waren en los gingen in de moshpit, leren jacks, veiligheidsspelden. Ik zag een mooie plek, eentje die anders was dan andere poppodia. Professioneel maar niet te gelikt, niet te duur, en niet te groot. Een perfecte plek voor mij.

De eerste keer Willemeen was een bijzondere ervaring. Ik was 14 en ik zat op een dorpse middelbare school. Ik was heel anders dan de rest. Anderen waren bezig met voetbal, merkkleding en mainstream muziek. Ik had een discman en kon zelfs zonder keeper nog geen bal in het doel schieten. Iedereen vond mij raar en ik voelde me er vrij eenzaam.

Bij Willemeen voelde ik me wel op m'n plek. Mensen wilden met me praten en ze vonden me niet raar.Ik besloot er vrijwilliger te worden.

Op de website zag ik veel verschillende functies die vrijwilligers konden doen. Koken, stage management, zeefdrukken, hospitality, noem het maar op. Vooral stage management sprak mij erg aan. Tickets verkopen en achter de bar staan leken mij ook wel tof.

Ik vulde een formulier in en binnen een paar dagen had ik een gesprek met een jongerenwerker. Het gesprek verliep gemakkelijk en ik kreeg een rondleiding. Twee dagen later zat ik al bij een vrijwilligersvergadering en kreeg ik een horeca workshop. Niet lang daarna mocht ik mijn eerste dienst draaien en voordat ik het wist was ik behoorlijk handig met de kassa en kon ik al aardig stage managen. Het is allemaal vrij laagdrempelig en dat is fijn. Je mag bijvoorbeeld eerst een paar diensten draaien om te kijken of je het echt leuk vindt voordat je vrijwilligersovereenkomsten ondertekend.

Als je vrijwilliger wordt bij Willemeen doet iedereen er alles aan om je thuis te laten voelen. Andere vrijwilligers helpen je met nieuwe dingen en nemen de tijd om je vanalles uit te leggen. Ze voelen zich verantwoordelijk voor jouw plekje in de groep. Jongerenwerkers zetten daarbij de puntjes op de i: ze vragen je regelmatig hoe het gaat en of je het leuk vindt. Als je ergens mee zit kun je altijd bij hen terecht. Je wordt hier als nieuwe vrijwilliger serieus genomen: Als je suggesties hebt of als er dingen zijn die je opvallen dan wordt er naar je geluisterd.

Ik merkte ook dat het bij Willemeen absoluut niet alleen om werken gaat. Voor veel mensen die een shift draaien gaat het ook om contact met anderen. De groep vrijwilligers is één hechte familie die openstaat voor nieuwkomers.

Wat ik ook bijzonder vind aan Willemeen is dat als je aan het werk bent je geen of bijna geen last hebt van commerciële druk. Ik kan me voorstellen dat als je tickets verkoopt bij een commercieel poppodium je soms onder behoorlijke druk kunt komen te staan en bang bent om fouten te maken. Bij Willemeen leer je dat het niet erg is om af en toe wat stoms te doen. Je krijgt hier de tijd om te leren. "Dan wachten de bezoekers maar wat langer, dat maakt helemaal niks uit", zeggen ervaren vrijwilligers als het allemaal wat langer duurt.

Willemeen is voor de buitenwereld misschien maar een poppodium, maar eigenlijk is het zóveel meer. Het is een leerwerkplek, het is een familie..een plaats waar vriendschappen en relaties ontstaan. Een plek waar jongeren die tussen die mainstream niet hun plekje kunnen vinden toch ergens bij kunnen horen...een springplank om je verder te ontwikkelen en nieuwe ervaringen op te doen.
Het doet mij en andere vrijwilligers pijn om te zien dat anderen aan deze plek willen sleutelen. Met z'n allen hebben we zoveel opgebouwd en zóveel geleerd.
Alle vrijwilligers hebben hier een eigen verhaal, een verhaal zoals dat van mij.

Natuurlijk is Willemeen niet helemaal perfect en zijn er altijd dingen die beter kunnen. Maar waar is dat niet? Ik denk niet dat er zoiets bestaat als een perfect poppodium.

Ik vind dat we deze plek moeten laten zoals 'ie is zodat de mensen die er nu werken verder kunnen werken aan een goed bestaan een mooie toekomst voor de volgende generaties.

GEMEENTE Arnhem

Besluit van	**27 februari 2019**
Zaaknummer	333564

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie van 21 februari 2019, Griffie nummer: 333564

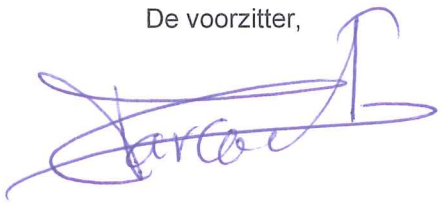
besluit:

De concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 13 februari 2019 vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **333564**

ONDERWERP: Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 13 februari 2019

Voorstel

De Agendacommissie stelt u voor de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 13 februari 2019 vast te stellen.

Bijlage

- concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 13 februari 2019

Gemeente Arnhem

Besluit van	**13 februari 2019**
Zaaknummer	333564

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie van 21 februari 2019, Griffie nummer: 333564

besluit:

De concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 13 februari 2019 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE
RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM OP WOENSDAG 13 februari 2019

De voorzitter: de heer Marcouch

De raadsgriffier: de heer Kersten

Aanwezig de leden: mevrouw Andeweg (D66), de heer Aydemir (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Bouma (PvdA), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), de heer Dijk (D66), mevrouw Dobbe (SP), mevrouw Dolsma (GroenLinks), de heer Elfrink (SP), de heer Van Es (VVD), mevrouw Gemici (GroenLinks), de heer Greving (PvdA), de heer De Groot (Partij voor de Dieren), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), mevrouw Kalthoff (VVD), de heer Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), de heer Van der Loo (GroenLinks), de heer Loor (D66), de heer Loos (VVD), mevrouw Lunter (SP), mevrouw Manders (Arnhem Centraal), de heer Maref (VVD), mevrouw Navis (GroenLinks), mevrouw Nede (ChristenUnie), mevrouw Van Nunen (PvdA), mevrouw Van Ommen (D66), mevrouw Pape (VVD), mevrouw Simonis (GroenLinks), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Verheij (PVV), de heer Prinsen (GroenLinks), de heer Sanders (PVV), de heer Venhoek (D66), mevrouw De Vries (PvdA), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderen Partij)

Afwezig de leden: mevrouw van Dillen (CDA)

Begintijd vergadering : 19.30 uur
Eindtijd vergadering : 23:30 uur

BESLUITEN:
Agendapunt:

2.4 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 30 januari 2019	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
2.5 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
3.1 Vaststellen Luchtagenda "Naar een schonere lucht in 2025"	Het amendement "Brommers en snorfietsen vernieuwen" (19A03) van de fracties GroenLinks en D66 is met 16 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen. Het amendement "Meten is weten" (19A01) van de fracties D66, Arnhemse Ouderen Partij, Arnhem Centraal en Partij voor de Dieren is met 31 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Het amendement "Gezonde lucht" (19A04) van de fracties D66 en Partij voor de Dieren is met 25 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Het amendement "Schrap dosering verkeer" (19A05) van de fracties SP en DENK Verenigd Arnhem is met 6 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. De motie "Houtrook overlast, hout stook ontmoedigen" (19M09) van de fractie GroenLinks is met 20 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. De motie "Normen gezonde leefomgeving" (19M11) van de fracties D66, GroenLinks en Partij voor de Dieren is met 30 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. De motie "€7 ton per jaar gaan uitgeven om mensen vaker met auto het centrum in te krijgen i.p.v. met fiets en OV is een slecht idee!" (19M12) van de fracties SP en Partij voor de Dieren is met 5 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen. Het voorstel is met 33 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen.
4.1 Vaststellen Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

De raadsgriffier,

Mr. Jozef Kersten

De voorzitter,

Ahmed Marcouch

Zaaknummer: 330513

GEMEENTE Arnhem

Besluit van	27 februari 2019
Zaaknummer	333564

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie, d.d. 21 februari 2019, zaaknummer: 333564

besluit:

De "Lijst van ingekomen Stukken" van 12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019 vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **333564**

ONDERWERP: Vaststellen van de lijst van ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 27 februari 2019

Voorstel

De Agendacommissie stelt u voor de "Lijst van Ingekomen Stukken" van 12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019 vast te stellen.

Als raadslid kunt u de ingekomen stukken inzien via het Bestuurlijk Informatiesysteem (iBabs).

Bijlage

- Lijst van Ingekomen stukken (12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019)

Arnhem GEMEENTE

Besluit van	27 februari 2019
Zaaknummer	333564

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie, d.d. 21 februari 2019, zaaknummer: 333564

besluit:

De "Lijst van ingekomen Stukken" van 12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

Lijst van Ingekomen stukken (12 februari 2019 tot en met 21 februari 2019)				
Datum	**Afzender**	**Zaaknummer**	**Titel**	**Advies**
12-02-2019	De heer S. de Nie		Uitrol 5G en gezondheid: AANSPRAKELIJKHEIDSTELLING	Voor kennisgeving aannemen
12-02-2019	ChristenUnie		Verantwoording fractiekostenvergoeding 2018	Voor kennisgeving aannemen
14-02-2019	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden		Uitnodiging Raadsinformatieavond 4 april 2019	Voor kennisgeving aannemen
20-02-2019	mw. P.G.M. Lunter		Ontslag als gemeenteraadslid	Voor kennisgeving aannemen
21-02-2019	St. Tibet Support Groep - International Campaign for Tibet - Tibetaanse gemeenschap NL		Tibet vlaggenactie	Voor kennisgeving aannemen

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 27 februari 2019

Zaaknummer 312973

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 december 2018; nummer: 312793;
gelet op artikel 147 lid 2 van de Gemeentewet;
gezien het amendement "Iets buiten de lijntjes" (19A06);
gezien het amendement "Lagere parkeernorm Coehoorn"(19A07);

besluit:

1. De gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" vast te stellen.
2. De grondexploitatie Coehoorn te openen en vast te stellen.
3. Bijgevoegde begrotingswijziging (19002) vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk
Amendement van het lid	Cyriel Prinsen (GroenLinks), Mattijs Loor (D66), Hanny van Nunen (PvdA), Leo de Groot (PvdD)
Titel Amendement	Lagere parkeernorm Coehoorn
Nummer / zaaknummer	19A07 / 312973

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:

Op pagina 31 van de gebiedsvisie de tekst:

Parkeren
De nabijheid van het station Arnhem Centraal maakt dat Coehoorn zeer goed bereikbaar is met openbaar vervoer. Maar ondanks de uitermate geschikte condities voor gebruik van openbaar vervoer en fiets zullen de ontwikkelingen in Coehoorn moeten voldoen aan het parkeerbeleid van de gemeente Arnhem (2003). Wellicht veranderen de parkeernormen nog in de toekomst.

Te vervangen door:

Parkeren
De Stichting Coehoorn Centraal beoogt het DNA van het project in te bedden in de wijk Coehoorn door actief verbindingen en samenwerkingen aan te gaan met omwonenden. Dit zal dan ook een speciale doelgroep, waaronder jongeren en studenten, aanspreken waarbij de Berlijnse beleving de boventoon voert over de standaard wooneisen. Verder maakt de nabijheid van het station Arnhem Centraal dat Coehoorn zeer goed bereikbaar is met het openbaar vervoer. Er kan dan ook in dit specifieke geval afgeweken worden van de bestaande parkeernorm in Arnhem. Uitgangspunt van de nadere uitwerking van deze visie is dan ook een zo laag mogelijke parkeernorm. Parkeeroverlast wordt voorkomen doordat bewoners en gebruikers van nieuw toe te voegen gebouwen ook bij een lagere parkeernorm geen recht hebben op een parkeervergunning.

AANGENOMEN

19A07/P-2 7K

Toelichting: De Stichting Coehoorn Centraal beoogt een creatieve wijk waarin creatieve (startende) ondernemers een plek krijgen, waarbij niet alleen ontmoetingen tussen ondernemers onderling en voor de ondernemers relevante partijen buiten het project plaatsvinden maar ook actieve verbindingen en samenwerkingen gezocht worden met de omwonenden. Hierdoor zal wonen in dit gebied aantrekkelijk worden voor een speciale doelgroep, waaronder jongeren en studenten. Het gebied Coehoorn Centraal is erg goed bereikbaar met de trein en met de bus. Dat zal veel mensen uitnodigen om hier ook gebruik van te maken. Daarnaast zijn er in de directe omgeving ongeveer 1300 parkeerplaatsen te vinden (Arnhem Centraal en Blauwe Golven). Door die aanwezige voorzieningen is het ook niet nodig om vast te houden aan een parkeernorm. In Coehoorn Centraal kan de parkeernorm dan ook omlaag.
Cyriel Prinsen (GroenLinks) Mattijs Loor (D66) Hanny van Nunen (PvdA) Leo de Groot (Partij voor de Dieren)

Voor 23

Tegen 15

Amendement "Lagere parkeernorm Coehoorn" (19A07)

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk
Amendement van het lid	Mattijs Loor (D66), Cyriel Prinsen (GroenLinks), Hanny van Nunen (PvdA), Leo de Groot (PvdD), Gerrie Elfrink (SP), Bas van Es (VVD)
Titel Amendement	Iets buiten de lijntjes
Nummer / zaaknummer	19A06 / 312793

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Toe te voegen op pagina 27:

De hiernaast genoemde en getekende oppervlaktes zijn een indicatie. Ze dienen als onderbouwing van de bedoelde kwaliteit en de haalbaarheid van de grondexploitatie. Daar waar de beoogde bebouwing van invloed is op de directe woonomgeving van omwonenden (denk aan uitzicht, verkeersbewegingen, bezonning, etc.), zal samen met bestaande bewoners naar de best passende vorm voor nieuwe gebouwen worden gezocht. Hierbij staan de uitgangspunten van deze gebiedsvisie en de grondexploitatie vast, maar is het realiseren van optimale leefkwaliteit voor bestaande en nieuwe bewoners ook een doel.

Toelichting:

Bewoners in het gebied maken zich zorgen over de gevolgen van nieuwe bebouwing, vooral de gebouwen die grenzen aan de Du Soleilflat. De denkrichting en uitgangspunten uit de gebiedsvisie zijn een prima basis. In de nadere uitwerking moet ruimte zijn om samen met bestaande bewoners en gebruikers in de getekende en beschreven hoofdvorm van bebouwing nog wijzigingen aan te brengen.

Mattijs Loor (D66)
Cyriel Prinsen (GroenLinks)
Hanny van Nunen (PvdA)
Leo de Groot (Partij voor de Dieren)
Gerrie Elfrink (SP)
Bas van Es (VVD)

AANGENOMEN

Voor 37 *Amendement "lets buiten de lijntjes" (19A06)*

Tegen 1

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27-02-2019
Ter bespreking van	Vaststellen gebiedsvisie “Coehoorn Creatieve Wijk”
Motie van	Cyriel Prinsen (GroenLinks) Hanny van Nunen (PvdA)
Titel motie	Overschot op grondexploitatie investeren in Coehoorn
Nummer Zaaknummer	19M17 / 3127J3

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat
- De grondexploitatie voor deze gebiedsvisie is gebaseerd op het minimum aan bebouwing, zoals in de 3D-verbeelding te zien is;
- Als er voor een variant gekozen wordt met hogere bebouwing, dit mogelijk zorgt voor een overschot op de grondexploitatie.

Overwegende dat
- de Bergstraat een opknapbeurt kan gebruiken,
- het college in haar memo van 18 februari aangeeft dat daar nu geen budget voor beschikbaar is,
- er in ontwikkelingen gemiddeld minimaal 30% sociale huur gerealiseerd moet worden.

Verzoekt het college
- Een eventueel overschot op de grondexploitatie in het Coehoorngebied te gebruiken om de Bergstraat op te knappen en om het realiseren van meer sociale huurwoningen mogelijk te maken.

en gaat over tot de orde van de dag

Cyriel Prinsen (GroenLinks)
Hanny van Nunen (PvdA)

VERWORPEN

Voor 16

Tegen 22

Motie "Overschot op grondexploitatie investeren in Coehoorn" (19M17)

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 38

Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk

Voor de gemeenteraadsvergadering d.d.:	27 februari 2019
Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	R. van der Zee

.

Aan de gemeenteraad, 6 februari 2019

Verloop
De wethouder geeft een korte toelichting op het memo over de aangepaste begrotingswijziging.
(Naar aanleiding van een geconstateerde afrondingsfout in het memo is een verbeterde versie hiervan aan de stukken voor de besluitvormende raad van 27 februari toegevoegd.)

De twee concept-amendementen ('Iets buiten de lijntjes' en 'Lagere parkeernorm Coehoorn') en de concept-motie ('Driehoeksoverleg gebiedsvisie Coehoorngebied') zijn uitgebreid besproken.

De **toezegging** van 23 januari over burgerparticipatie wordt op verzoek van de raadskamer aangepast en luidt nu:

De wethouder zegt toe met alle betrokkenen/belanghebbenden om tafel te gaan om (snel na vaststelling) de verschillende onderdelen van de visie samen nader te bespreken/in te vullen.
Er zullen o.m. avonden georganiseerd worden. Betrokkenen zullen hiervoor per brief huis-aan-huis worden uitgenodigd. De wethouder zegt toe open met de wijk te communiceren en daar waar dat van toepassing is zal het overleg over de uitwerking van de visie in de zogenaamde driehoekconstellatie [gemeente-Stichting Coehoorn- omwonenden] plaats vinden. (*e.e.a. zal in Ibabs worden aangepast*).

Aanwezige woordvoerders:
De heer P. Obma (Arnhem Centraal); mevrouw P. Lunter (SP); de heer B. van Es (VVD); mevrouw H. van Nunen (PvdA); de heer H. Eliëns (PvdD); de heer J. Hutten (CDA); de heer C. Prinsen (GroenLinks), de heer M. Loor (D66), de heer T. Aydemir (DENK/Verenigd Arnhem) en de heer A. Tujeehut (Arnhemse Ouderen Partij).
De fracties van de ChristenUnie en de PVV waren niet vertegenwoordigd.

De voorzitter concludeert dat de meningsvormende fase is afgerond. Het voorstel wordt met instemming van de raadskamer doorgeleid naar de besluitvormende fase.

De raadsadviseur, De voorzitter,

E.J.S. Dirksen L.R. Manders

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 312793

Onderwerp: Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"

Voorstel

1. De gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" vast te stellen.
2. De grondexploitatie Coehoorn te openen en vast te stellen.
3. Bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding

Sinds de gemeenteraad op 25 maart 2013 de Motie "Creatieve wijk" heeft aangenomen is er door tal van partijen en niet in de laatste plaats de Stichting Coehoorn Centraal voortvarend gewerkt aan een levendige en ondernemende wijk in het Coehoorngebied. Met name creatieve ondernemers hebben hier een plek gekregen.

In oktober 2017 is de ambitie uitgesproken om samen met de initiatiefnemers, Stichting Coehoorn Centraal, te komen tot een structurele ontwikkeling van het gebied op basis van de unieke karakteristieken van de creatieve wijk, het DNA van Coehoorn. Uw raad is hierover op 3 oktober 2017 geïnformeerd.

"Toekomst voor ondernemerschap in Coehoorn" is de titel van de motie (18M41) die op 20 juni 2018 aangenomen is door uw raad waarbij het college verzocht wordt door te gaan met de ontwikkeling van Coehoorn als creatieve wijk met een structureel karakter. Bij deze ontwikkeling zijn, aldus de motie, het park met zijn Berlijnse look & feel als participatiepark, voldoende massa en passende prijs voor creatieve doelgroep, ruimte voor (C)PO grenzend aan het park en een gezamenlijke gebiedsvisie en daarbij behorende Coehoorn DNA van belang. Met dit voorstel beschouwen wij motie 18M41 als afgedaan.

Beoogd effect

Coehoorn als creatieve wijk (en met aandacht voor de bijzondere ruimtelijke karakteristieken van de wijk) verder te ontwikkelen.

Argumenten

1.1 Coehoorn als creatieve wijk krijgt een structureel karakter door de verankering van het Coehoorn-DNA in de gezamenlijke gebiedsvisie.

Arnhem GEMEENTE

Het 'DNA' van Coehoorn centraal heeft een centrale positie gekregen in de gebiedsvisie. Hiermee beogen we een zone van (startende) creatieve ondernemers en ondernemingen tot stand te brengen en in stand te houden. Hiermee worden ontmoetingen tussen ondernemers onderling, en met voor ondernemerschap relevante partijen buiten Coehoorn, gestimuleerd door activiteiten en functies die de gemeenschapszin (community) versterken. Voor het inbedden van het DNA in de wijk Coehoorn worden actief verbindingen en samenwerkingen aangegaan met omwonenden. Het Coehoornpark is hierbij de verbindende factor met de omgeving.

1.2 *De visie op Coehoorn en de gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" geven een ruimtelijk en programmatisch kader voor toekomstige ontwikkelingen om het bijzondere stedelijke milieu hier te versterken.*
Het Coehoorn gebied ligt relatief geïsoleerd en heeft t.o.v. de andere omliggende delen van het centrum een "ontwikkel achterstand" doordat er geen directe aansluiting op de grootschalige infrastructuur in de omgeving is. Het kent daarmee een grote ontwikkelpotentie. De Coehoornstraat en de Vijfzinnenstraat zouden naar de toekomst kunnen ontwikkelen tot luwten binnen twee grote stedelijke blokken met een informeel woon- werkmilieu en ruimte voor groen en verblijfsplekken in de openbare ruimte. Het oostelijk deel van Coehoorn komt hiervoor het eerste in aanmerking. In de gebiedsvisie Coehoorn creatieve wijk wordt niet alleen het Coehoorn-DNA verankerd. Het toekomstige park vormt het hart van de wijk doordat het binnen het grote bouwblok ligt en daarmee en luwe, groene plek vormt waaraan op ooghoogte gewoond en gewerkt gaat worden. Het park blijft in zijn geheel publiek domein en is daarmee toegankelijk voor iedereen. Door sloop van bebouwing aan de Bergstraat ontstaat een grotere entree en ruimte voor het park. Nieuwe grondgebonden atelierwoningen zorgen hier voor een oriëntatie op het park en levendigheid in de plint. De bebouwingswand aan het Nieuwe Plein wordt versterkt door nieuwbouw op de locatie van de voormalige Kleine Eusebiuskerk en door aan te sluiten op meer stedelijke bouwhoogtes. Het nieuw blok met een dubbelzijdige oriëntatie (Nieuwe Plein en Coehoorn Park) is (bij voorkeur) gereserveerd voor een project met Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).

Voor de ontwikkeling van ontwikkellocatie 3 worden in de volgende fase nog meerdere opties uitgewerkt variërend van hergebruik van het bestaande gebouw 3c voor appartementen en/of werkruimten tot het ontwikkelen van nieuwe bebouwing. Een stedelijk bebouwingsaccent met een hoogte van 8 (tot maximaal 12) bouwlagen is in het blok 3c aan het Nieuwe Plein goed denkbaar. Voor ontwikkellocatie 3a zal in de volgende fase de programmering in de nieuwbouw nog nader onderzocht worden.

1.3 *Met het vaststellen van de gebiedsvisie wordt invulling gegeven aan de Motie "Toekomst voor ondernemerschap Coehoorn" van 20 juni 2018.*
De gebiedsvisie geeft het kader aan voor de verdere ontwikkeling van Coehoorn als creatieve wijk met een structureel karakter zoals in eerste aanleg geschetst in de raadsbrief van 3 oktober 2017.

2.1 *De gebiedsvisie en grondexploitatie geven duidelijkheid over de verkoop van panden en ruimtes voor de ondernemers binnen Stichting Coehoorn Centraal*
Met de gebiedsvisie is tevens de basis gelegd voor een overeenkomst met Stichting Coehoorn Centraal over de drie bestaande gebouwen (Coehoornstraat 15,17, 19 Coehoornstraat 33,35 en Bergstraat 33. Alsmede van een nieuwe ontwikkeling op de locatie van de huidige Coehoornstraat 60.

2.2 *De grondexploitatie van de totale ontwikkeling is sluitend*
Uitgaande van de verkoop van drie bestaande panden aan Stichting Coehoorn centraal, de te ontwikkelen nieuwbouw en de sloop/nieuwbouw in het gebied tussen Bergstraat en Nieuwe Plein is de grondexploitatie sluitend. In de financiele onderbouwing van de gebiedsvisie wordt uitgegaan van de basisvariant waarbij in het zuidelijke gebied tussen Bergstraat en Nieuwe Plein, nieuwbouw van 6 stadswoningen aan de westzijde en nieuwbouw aan de oostzijde van 8 lagen gevuld met appartementen en werkruimtes met daartussen een parkeervoorziening. Voor het totaal is uitgegaan van minimaal 30% sociale woningbouw.
De onderzoeksopdracht voor blok 3 mag niet tot verslechtering van het resultaat van de grondexploitatie leiden.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *De kans bestaat dat met het creëren van het participatief ontwerpen en beheerde park uiteindelijk toch sprake is van een sociaal onveilig doch publiek park.*
De reden dat het huidige park afgesloten is, is gelegen in het sociaal onveilig gevoel van omwonenden. Deze zorg bestaat bij omwonenden ook naar de toekomst. Bij het ontwerp van het park en afspraken met de op te richten parkcommissie zal dit nadrukkelijke een plek krijgen in het proces. Juist de meer naar het park gerichte ontwikkeling van woningen en werkruimtes geeft sociale controle in het park. De gemeente zal uiteindelijk altijd nog eigenaar en daarmee vangnet zijn voor de toekomst van het openbare gebied.

1.2 *Het park als verbinding tussen creatief ondernemerschap en de sociale omgeving functioneert onvoldoende waardoor het park niet functioneert als hart van dit wijkdeel.*
Omwonenden hebben hun zorgen geuit over het functioneren van het park als centrale ontmoetingsplek tussen nieuw en oud van de wijk. Met het vastleggen van het DNA van Coehoorn centraal krijgt deze doelstelling een centrale plek in de verdere ontwikkeling van het park. Ook de (ruime) entree aan de Bergstraat zorgt tot betere aansluiting van het park op de bestaande omgeving. Omwonenden, ondernemers en gemeente dragen samen verantwoordelijkheid om hier invulling aan te geven.

2.1 *In de begroting is een post opgenomen voor sloop van een aantal gebouwen. Bekend is dat er in deze gebouwen asbest aanwezig is.*
Van te voren is moeilijk te ramen wat deze kosten precies zullen zijn. Er bestaat een risico dat deze begrotingspost onvoldoende is.

Financiën

De te openen grondexploitatie van Coehoorn laat een budgettair neutraal resultaat zien in de basisvariant. De boekwaarde van het strategisch vastgoed in Coehoorn wordt daarbij ingebracht in het project (ca. 1,9 mln). Daarnaast zijn er nog civiele kosten ter grootte van € 1,1 mln, plankosten € 0,5 mln en overige kosten en fasering van € 0,3 mln. Totaal komen de kosten uit op € 3,8 mln. Deze kosten

worden gedekt door de verkoop van de bestaande panden aan Coehoorn Centraal (€ 1,05 mln) en grondopbrengsten van totaal € 2,75 mln. Totale opbrengsten € 3,8 mln.

De begrotingswijziging is uitgewerkt in bijlage "grondexploitatie". Het project loopt tot en met 2023. In de begrotingswijziging zijn alleen de lasten en baten tot en met 2021 opgenomen. De resterende lasten en baten vinden in 2022 en 2023 plaats. Samengevat wordt de begroting als volgt gewijzigd:

Toelichting bij de begrotingswijziging

Exploitatiebegroting	Begroting 2018	Meerjarenraming 2019	2020	2021
Lasten				
rentelasten	37	33	27	15
civiele werkzaamheden en plankosten		627	789	327
verrekening met balans (vanwege meerjarig project)	1	397	278	878
	38	1.057	1.094	1.220
Baten				
diverse baten	38	1.057	18	70
opbrengst woningbouw			1.076	1.150
	38	1.057	1.094	1.220
Exploitatiesaldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
	0	0	0	0
Totaal Resultaat	0	0	0	0

Uitvoering

Na een positief besluit door uw raad:
- worden de overeenkomsten met Stichting Coehoorn Centraal afgerond;
- gaat het parkontwerpproces van start;
- zal een CPO selectie van belangstellende groepen plaatsvinden;
- worden de resterende eigendommen door de gemeente ontwikkeld

En zullen, na planvorming, de procedures voor wijziging van het bestemmingsplan en vergunningverlening worden vervolgd.

Mocht in een nadere uitwerking op deelniveau blijken dat bedoeling van de ontwikkeling van het gebied en het Coehoorn DNA beter is gediend bij een aanpassing van deze uitgangspunten dan kan dit aanleiding zijn tot aanpassing van de gebiedsvisie en zal dit worden voorgelegd aan de raad.

Communicatie

De verdere planvorming en aanleg van het park zal met en door omwonenden en ondernemers plaats gaan vinden. Verder blijven Stichting Coehoorn Centraal en de gemeente Arnhem samenwerken bij de verdere ontwikkeling van het gebied.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"
- Grondexploitatie
- Begrotingswijziging
- Motie 18M41 dd. 20 juni 2018 "Toekomst voor ondernemerschap in Coehoorn"

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

-

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 312793

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 december 2018; nummer: 312793

1. De gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" vast te stellen.
2. De grondexploitatie Coehoorn te openen en vast te stellen.
3. Bijgevoegde begrotingswijziging (19002) vast te stellen.

gelet op artikel 147 lid 2 van de Gemeentewet;

besluit:

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

COEHOORN CREATIEVE WIJK
GEBIEDSVISIE

Definitief 27 februari 2019

INHOUD

01	DE OPGAVE	
	Inleiding	7
	Betekenis Coehoorn Centraal voor Arnhem	9
	DNA Coehoorn Creatieve wijk	11
02	ANALYSE EN VISIE	
	Historie	15
	Context Coehoorn	17
	Structuurvisie 2020	17
	Visie op gebied tussen Utrechtsestraat en Oude Kraan	19
	Ruimtelijke analyse Coehoorn Oost	20
	Visie creatieve wijk en schakel naar Binnenstad	21
03	GEBIEDSVISIE	
	Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve wijk	24
	Ontwikkelingen	27
	Coehoorn park	29
	Verkeer	31
	Energietransitie en klimaatadaptatie	33
	Wonen in coehoorn creatieve wijk	34
04	NAWOORD	
	Culturele rijkdom	39

01 DE OPGAVE

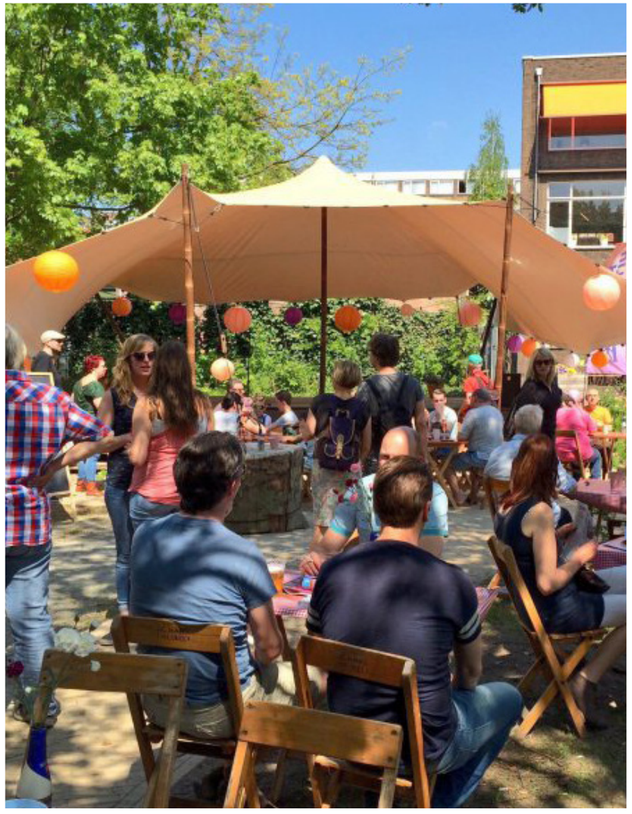

INLEIDING

Toekomst voor ondernemerschap in Coehoorn was de titel van de motie die in juni 2018 aangenomen is, en waarbij de gemeenteraad het College heeft verzocht door te gaan met de ontwikkeling van Coehoorn als creatieve wijk en daarin samen op te trekken met Stichting Coehoorn Centraal als grote belanghebbende. Deze gezamenlijke visie is daarvan het resultaat, en dient als onderbouwing bij besluitvorming over de toekomst van Coehoorn Creatieve Wijk.

Afgelopen half jaar is verder gewerkt aan een ruimtelijke en programmatische visie die kleinschalige creatieve ondernemers ondersteunt en het aantrekkelijke leefklimaat in de wijk bestendigd, maar ook richting geeft aan ontwikkelingen en duidelijkheid biedt voor de langere termijn aan belanghebbenden waaronder de Stichting Coehoorn Centraal. Vanuit een ruimtelijke visie op de wijk Coehoorn, een tamelijk geïsoleerd deel van het centrum door de ligging tussen belangrijke uitvalswegen en op de rand van de stuwwal, wordt in deze gebiedsvisie verder ingezoomd op Coehoorn Oost, waar de actuele vraag van de motie zich op richt. Deze gebiedsvisie schept de randvoorwaarden voor een park met een Berlijnse uitstraling, genoeg ruimte voor creatief ondernemerschap, en een locatie voor woningen die met collectief particulier opdrachtgeverschap tot stand komen.

Het is een belangrijke locatie, vlak bij het station, de rivier en de binnenstad. Als het ware een stapsteen tussen de stad, Artez en het Museum. Een geweldige locatie met mooie kansen voor ontwikkeling, creativiteit, verbinding, bewoners participatie en groen.

RUIMTE VOOR INITIATIEF
Coehoorn Centraal maakt ondernemerschap mogelijk

BETEKENIS COEHOORN CENTRAAL VOOR ARNHEM

Arnhem telt een groot aantal ondernemende creatieve talenten. Hogeschool ArtEZ legt met haar brede pakket aan opleidingen de basis voor deze creatieve kracht van Arnhem. Ook de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen kent een aantal creatieve beroepsopleidingen.

Maar wat als studenten zijn afgestudeerd? Zullen zij dan nog in Arnhem blijven en onze stad verrijken met hun werk en wellicht zelfs als ondernemer gaan starten?

Voor dat laatste wil het project Coehoorn Centraal een plek bieden. Een plek waar startende creatieve ondernemers in een vrije ruimte kunnen werken. Een open sfeer en fijne ontmoetingsplekken als Stella by Starlight en het Coehoornpark maken ongedwongen ontmoetingen mogelijk. Samenwerking tussen ondernemers maakt groei mogelijk, groei naar grotere professionaliteit, mooiere opdrachten en arbeidsplaatsen.

Een aantal kleine ondernemers, die enkele jaren geleden startten in Coehoorn, zijn nu werkgevers geworden. Zij zijn inmiddels inspiratiebronnen voor nieuwe startende ondernemers. In Coehoorn krijgen startende ondernemers de ruimte om zich te ontwikkelen.

HET ‘DNA’ VAN COEHOORN CENTRAAL

De stichting Coehoorn Centraal beoogt met haar project in de wijk Coehoorn het tot stand brengen en in stand houden van een zone voor (startende) creatieve ondernemers en ondernemingen. Zij bevordert ontmoetingen tussen ondernemers onderling en met voor ondernemerschap relevante partijen buiten het project door inzet van community-versterkende activiteiten en functies.

Daarnaast wil zij het project inbedden in de wijk Coehoorn door actief verbindingen en samenwerkingen aan te gaan met omwonenden. Daartoe dient het Coehoornpark als draaischijf voor deze verbindingen met de sociale omgeving.

Onder ‘creatief’ verstaan wij in dit verband (individuele) ondernemers en ondernemingen die producten en diensten aanbieden die enigerlei vorm van ontwerp (design), vormgeving, cultuur, kunstzinnigheid in zich dragen. Als oriëntatie kan dienen het aanbod van opleidingen van ArtEZ, Hogeschool van de Kunsten en een aantal daarmee te relateren opleidingen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, dan wel de Regionale Opleidingscentra (ROC).

Om ook startende creatieve ondernemers/ondernemingen te kunnen accomoderen en faciliteren, streeft de stichting naar een voor deze doelgroep betaalbare huisvesting. Naast startende ondernemers wil de stichting ook nadrukkelijk de meer doorontwikkelde ondernemingen huisvesten die als rolmodel kunnen dienen voor de starters. Voor deze groep kunnen andere huisvestingskosten gelden. Als illustratie van ‘creatieve ondernemer’, kunnen de onderstaande vakgebieden of beroepsgroepen worden genoemd. Het is daarmee geen limitatieve opsomming, bovendien kunnen namen van beroepen in de tijd veranderen.

Voor een goede werking van een broedplaats is een juiste mix van vakgebieden of beroepsgroepen van belang. Geen van de genoemde vakgebieden of beroepsgroepen mogen dominant zijn in de mix.

- animation design
- graphic design
- typografie
- illustration design
- interaction design
- comic design
- creative writing
- cross media design
- beeldende kunst en vormgeving (onder specifieke ruimtelijke condities)
- fashion design
- muziek, dans en theater (onder specifieke ruimtelijke condities)
- film
- architectuur, bouw, tuin en interieur
- bouwtechniek
- product design
- communicatie & multimedia design
- ICT, concept en ontwerp
- industrieel product ontwerp

Ontmoeten en netwerken
Voor de kleine ondernemers is het van groot belang elkaar op een eenvoudige manier te kunnen ontmoeten. Een centraal gelegen ontmoetingsfunctie is dan ook cruciaal. Ruime openingstijden, eten en drinken horen daarbij Die ontmoetingsruimte heeft naast netwerken van de ondernemers die in Coehoorn werken, tevens als functie om met klanten en opdrachtgevers af te spreken. Ook kan de ontmoetingsruimte dienen als informatiepunt voor alle mogelijke partijen die iets in of met de wijk en de ondernemers willen gaan doen. De centrale ontmoetingsruimte is een uithangbord voor het project en de wijk. De centrale ontmoetingsruimte zoals hier beschreven zal een plek krijgen in het pand Coehoornstraat 33-35 (CC1).

Voor het DNA is ook de samenwerking met onderwijs van belang. De ontmoetingsfunctie kan ook voor docenten en studenten een werkplek zijn, om af te spreken en zich te verbinden met de ondernemers. Naast een centrale plek om te netwerken is ook de openbare ruimte van belang. Die moet ook zijn ingericht op ontmoeten en samenwerken en is als zodanig een verlengstuk van de ontmoetgingsfunctie en vice versa. Ook letterlijk door de ontmoetingsruimte een terras te geven aan het park. Van daaruit kan ook sociaal toezicht gehouden worden op het park, hetgeen de sociale veiligheid bevorderd. Van daaruit kunnen ook activiteiten en evenementen worden geïnitieerd en begeleid, die in het park plaatsvinden.

02

ANALYSE EN VISIE

Coehoornstraat 1870

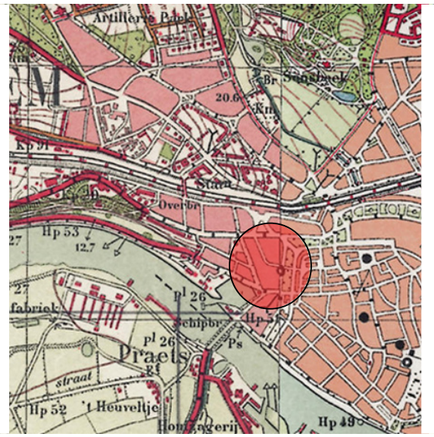
HISTORIE COEHOORN

Aan de ruimtelijke opzet van het huidige Coehoorngebied liggen tal van factoren en historische gebeurtenissen ten grondslag:

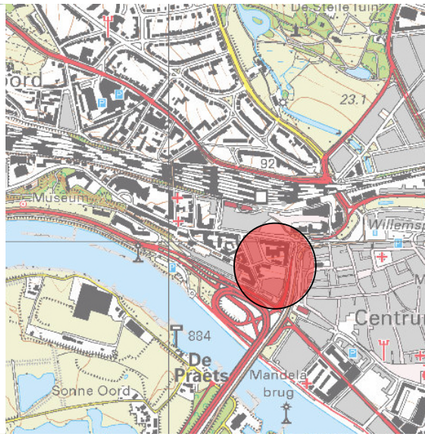
- ligging aan de voet van het stuwwalmassief in een zone waar de invloed van de rivier groot is geweest waardoor het Coehoorngebied een groot verval kent;
- Ligging buiten de vestingmuren nabij de Haven en de stadsentree naar de Rijnpoort waardoor Coehoorn in het begin van de achttiende eeuw door bastions en hoornwerken ligt ingesloten;
- De ontmanteling van de vestingwerken en het afbreken van de Rijnpoort begin 19e eeuw ten behoeve van de aanleg van diverse Rijksstraatwegen;
- De komst van het spoor eind 19e eeuw waardoor Coehoorn van de belangrijke Amsterdamse straatweg (huidige Bergstraat) werd afgesneden;
- Het plan Heuvelink (1853) waarin de singelstructuur niet wordt doorgezet. De singel gaat tot de Rijnstraat, waar bebouwingen de ruimte beëindigen ("Het Nieuwe Plein"). Vanaf de Weerdjesstraat tot aan de Rijn is er wel sprake van een langwerpig plantsoen ("Roermonds plein");
- Het bombardement van 1944 verwoestte belangrijke delen in de het Coehoorngebied. De vernietigde bouwblokkenstructuur wordt niet meer hersteld. Door de demping van de haven met oorlogspuin ontstaat een doorlopend open groengebied, dat aansluit op de singelstructuur, het zgn. Driepleinenplan;
- De aanleg van een tweede Rijnbrug betekent voor Coehoorn een enorme ruimtelijke barrière en plaatst het gebied in een geïsoleerde stedelijke positie.

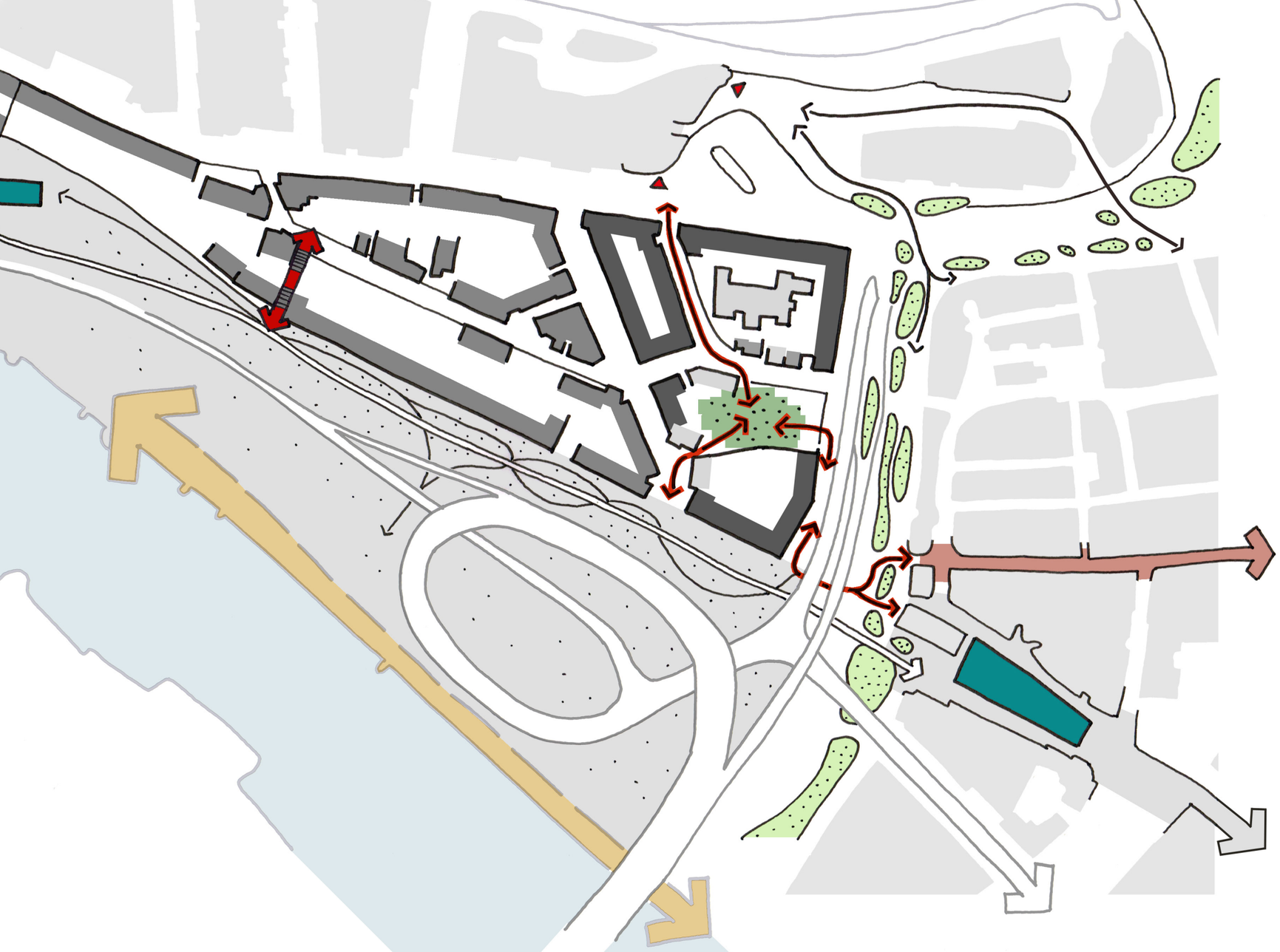
1875

1945

2017

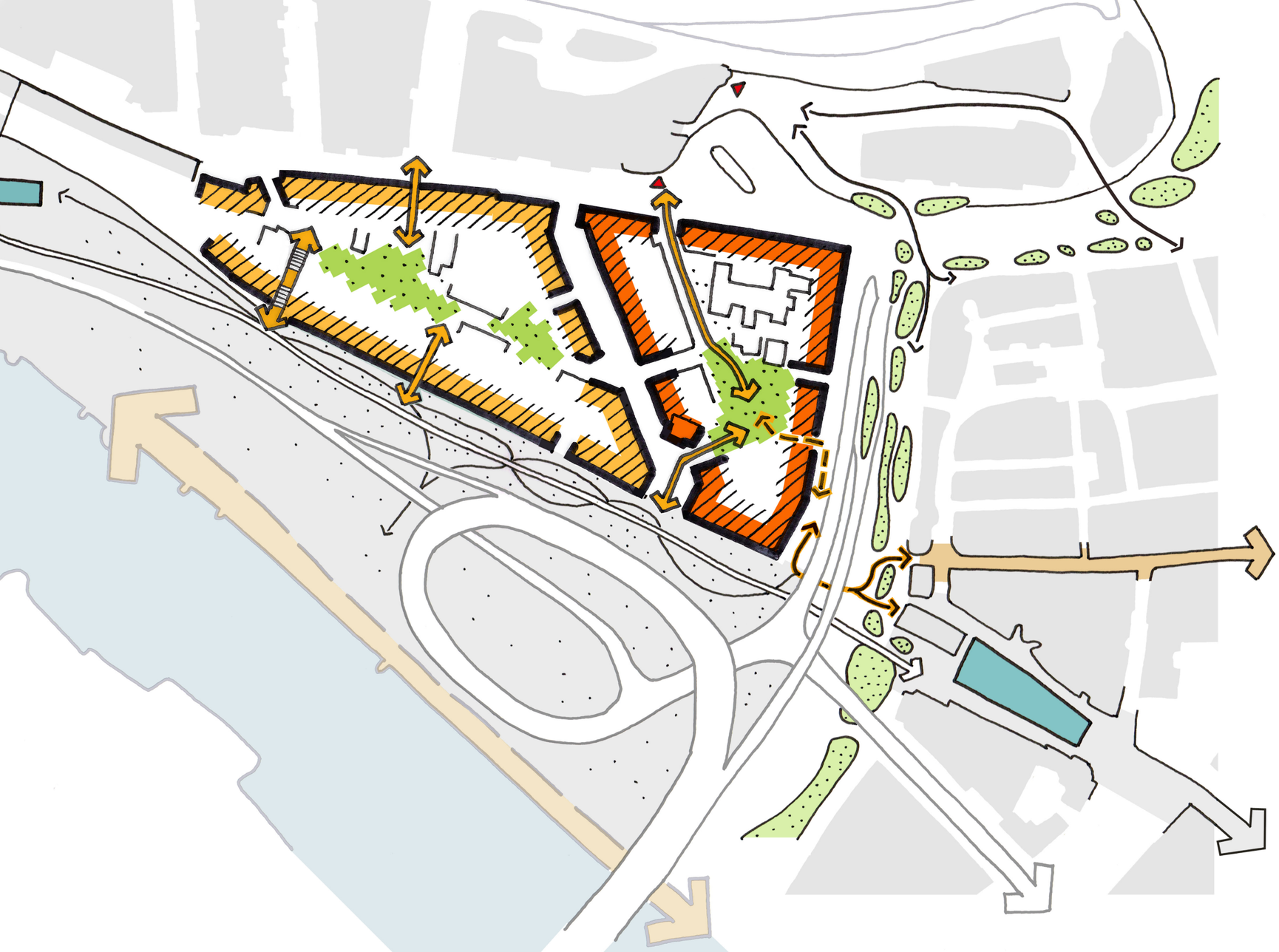

CONTEXT COEHOORN

Het gebied Coehoorn heeft een bijzondere ligging. Het grenst zowel aan het vervoersknooppunt Arnhem Centraal, de binnenstad, als aan de toekomstige Creatieve Corridor en de rivier. Deze positie maakt het mogelijk in Coehoorn de voordelen te combineren van de bijzondere ligging en bereikbaarheid met de potentie van een bijzonder verblijfsmilieu. Coehoorn is groter dan alleen het gebied rond de Coehoornstraat. Het gebied bestaat uit een driehoek die wordt begrensd door: aan de noordzijde de Utrechtsestraat en het Stationsplein, aan de oostzijde Nieuwe Plein en aan de zuidzijde Oude kraan. Door het vroegere verloop van de Rijn is hier het stuwwal massief uitgeslepen waardoor er een steile helling is ontstaan met een hoogteverschil van ca. 15 meter tussen de Utrechtsestraat en de Rijn. Dit hoogteverschil is karakteristiek voor het Coehoorngebied en op veel plekken waarneembaar. Hoogteverschillen spelen daarom een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de gebouwde omgeving en openbare ruimte.
Het Coehoorngebied wijkt qua structuur en functioneel sterk af van de aangrenzende gebieden (binnenstad, stationsgebied, en de woonbuurt tussen de Utrechtsestraat en de Renssenstraat). Het gebied wordt door de Bergstraat verdeeld in 2 blokken met een duidelijk begrensde en formele buitenzijde en een rafelige en informele binnenzijde. De Coehoornstraat en de Vijfzinnenstraat zijn hierin de informele binnenstraten die niet overal door voorgevels worden begeleid maar ook door achterkanten en parkeerplaatsen. De bebouwing ontbreekt op veel plaatsen of volgt minder strak de rooilijn en loopt sterk uiteen qua karakter. Het gebied kent van oudsher een mix van bedrijvigheid en wonen maar ook een mix van sferen. Zo bevond zich er in het begin van de vorige eeuw nog industrie in de Vijfzinnenstraat (5 fabriekspanden) en was de Bergstaat een statige stadstraat. Daarnaast bevonden zich vroeger een aantal stegen aan de Vijfzinnenstraat waarvan in de huidige situatie alleen de Wolfgang, een karakteristieke trapsteeg, nog aanwezig is. O.a. door de aanwezigheid van ArtEZ en de ontwikkeling van Coehoorn Centraal kent het gebied momenteel weer een eigentijdse stedelijk milieu van wonen, creatieve bedrijvigheid en cultuur in de stad.

Structuurvisie 2020

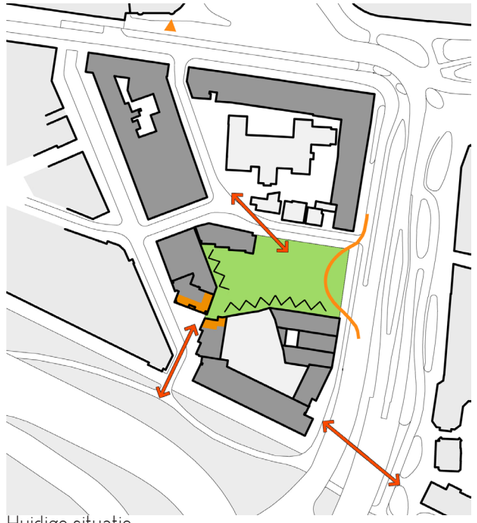
In de Structuurvisie Arnhem 2020 worden voor Coehoorn een ontwikkelingsrichting en de opgaven die hier uit voortkomen beschreven. De koers is een geleidelijke herstructurering en transformatie van het gebied, die kansen benut voor een nieuw aantrekkelijk stadsmilieu met een optimale bereikbaarheid. Een stadsmilieu dat in het teken staat van ontmoeten, werken en wonen vlakbij het station voor kenniswerkers uit de wijde omgeving die elkaar hier treffen. De transformatie moet resulteren in een aantrekkelijke westelijke aanlooproute die zich onderscheidt van de andere routes van Arnhem-Centraal naar de Binnenstad met publieksgerichte functies in de plint. Coehoorn zal om aantrekkelijk te zijn, meer stedelijkheid en variatie moeten laten zien, meer voorzieningen moeten bieden en een aantrekkelijker openbare ruimte moeten hebben. Het ruimtelijk beeld zal bestaan een gevarieerde stedelijke bebouwing (4 tot 6 bouwlagen). Oud en nieuw. Plaatselijk zijn hogere accenten denkbaar.

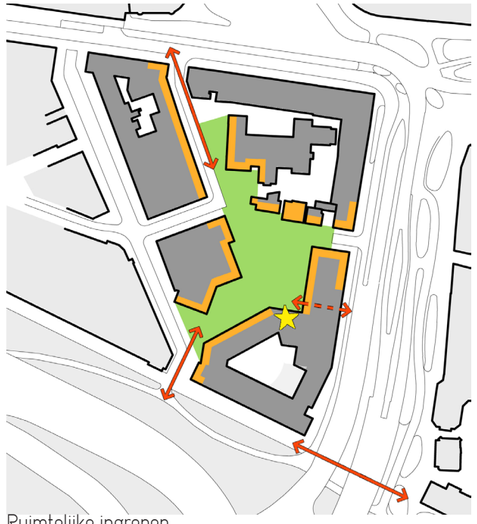
VISIE OP GEBIED TUSSEN UTRECHTSESTRAAT EN OUDE KRAAN

De hiervoor beschreven kwaliteiten en karakteristieken van het Coehoorngebied moeten bij toekomstige ontwikkelingen worden aangegrepen om dit bijzondere stedelijke milieu te versterken. De Coehoornstraat en de Vijfzinnenstraat zouden zich moeten ontwikkelen tot luwten binnen de twee grote stedelijke blokken met een informeel woon- werkmilieu en ruimte voor groen en verblijfsplekken in de openbare ruimte. Doordat het Coehoorn gebied relatief geisoleerd ligt zonder directe aansluiting op de grootschalige infrastructuur van het Roermondsplein, Willemsplein en Nieuwe Plein kent het gebied een "achterstand" t.o.v. de omliggende delen van het centrum. Hierdoor is er nog een grote ontwikkelpotentie in het gebied aanwezig die met de realisatie van Arnhem Centraal meer aandacht zal gaan krijgen. Het oostelijk deel van Coehoorn komt hiervoor als eerste in aanmerking. Hier heeft de gemeente een aantal panden en een perceel grond waar tot 1990 de kleine Eusebiuskerk stond in bezit. Dit zijn de panden en gronden waar Coehoorn Centraal, in samenwerking met de ondernemers en bewoners de afgelopen jaren een werkmilieu voor startende creatieve ondernemers, het Coehoorn Park en Café Stella by Starlight hebben gerealiseerd. Het verder omarmen van deze ontwikkeling past goed in de mix van wonen en bedrijvigheid en het creëren van een informeel binnengebied rond de Coehoornstraat. Daarbij zouden de creatieve bedrijvigheid van Coehoorn Centraal een deel van de invulling van functies in de plint kunnen vormen en het Coehoorn Park de groene aantrekkelijke verblijfsruimte die een wisselwerking aan gaat met deze functies.

RUIMTELIJKE ANALYSE COEHOORN OOST

Huidige situatie

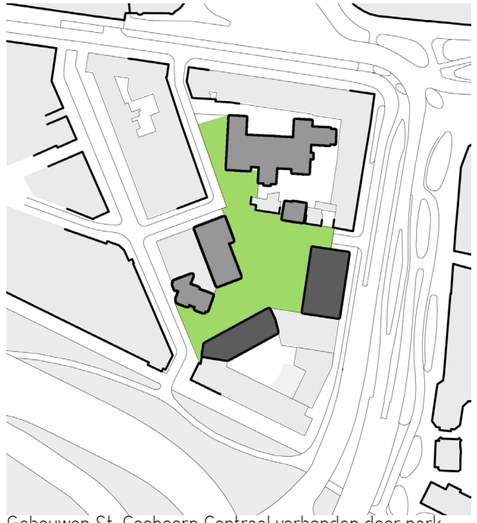

Ruimtelijke ingrepen

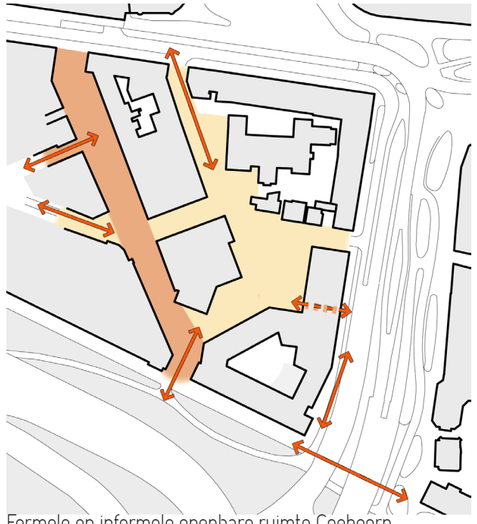
Het projectgebied Coehoorn Oost wordt begrensd door het Stationsplein (noord), Nieuwe Plein (oost), Oude Kraan (zuid) en de Bergstraat (west). De Coehoornstraat en de Korte Coehoornstraat verdelen dit gebied in drie blokken. Alleen het noord-westelijk gelegen blok is duidelijk als blok afgerond en manifesteert zich als een gesloten bouwblok met een alzijdige oriëntatie. Mede door de wederopbouw na de 2e wereldoorlog en de sloop van de Kleine Eusebius in 1990 zijn de andere 2 blokken minder duidelijk afgerond. Met name aan het Nieuwe Plein is een grote onderbreking in de gevelwand ontstaan waardoor de ruimtes hier in elkaar overlopen. Op deze plek ligt nu deels het nieuwe buurtpark van Coehoorn dat voor levendigheid in de wijk zorgt maar ruimtelijk en beheersmatig meer beslotenheid zou kunnen gebruiken. Het aanhelen van de gevelwand is hier wenselijk zodat de buitenrand van het oostelijke blok van Coehoorn weer duidelijk wordt.

Aan de binnenzijde van Coehoorn Oost wordt de Coehoornstraat aan de oostzijde begeleid door een informele bebouwingsrand die bestaat uit de zijkant van een schoolgebouw dat vroeger op het Stationsplein was georiënteerd, het gebouw waarin zich het café Stella bij Starlight bevindt en een transformatorhuis dat de Trolleybussen van stroom voorziet. Deze bebouwingsrand past bij de informele bebouwing die karakteristiek voor de binnenzijde van de blokken in het Coehoorngebied. Echter meer samenhang in de openbare ruimte en een betere relatie tussen Stella by Starlight en het park is hier wenselijk. Bij de mogelijke herpositionering van het Coehoorn Park moet er rekening mee worden gehouden dat de gebouwen van Coehoorn Centraal zoveel mogelijk aan het park komen te liggen.

De gegroeide situatie en de jarenlange 'gijzeling' van Coehoorn door grootschalige ontwikkelingsplannen hebben er toe geleid dat er, met name rond de locatie waar vroeger de kleine Eusebiuskerk stond, achterkantsituaties en blinde gevels zijn ontstaan waarvan het minder wenselijk is om deze aan de openbare ruimte te laten grenzen.

Gebouwen St. Coehoorn Centraal verbonden door park

Formele en informele openbare ruimte Coehoorn

CREATIEVE WIJK EN SCHAKEL NAAR DE BINNENSTAD

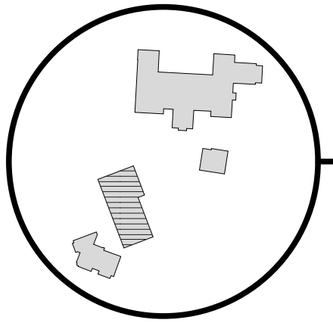
De bijzondere ruimtelijke karakteristieken van het gebied rond de Coehoornstraat en de ontwikkelingen die vanaf 2014 hebben plaatsgevonden rond Coehoorn creatieve wijk bieden kansen voor het bestendigen van een waardevol stedelijk woon- en werkmilieu. Mede door de ontwikkelingen rond Coehoorn Centraal en de realisatie van Coehoorn Park met buurtcafé Stella by Starlight is het gevoel van een informelere sfeer, een luwte midden in het centrum van de stad verder versterkt. Coehoorn Oost is uitgegroeid tot een levendige buurt met plek voor kleinschalige-, creatieve bedrijvigheid, opgebouwd door de bewoners en ondernemers zelf. Daarnaast zou Coehoorn Oost kunnen transformeren in een aantrekkelijke westelijke aanlooproute naar de binnenstad (kop van de Rijnstraat) maar ook de verbinding zijn van Arnhem Centraal naar de Creatieve Corridor.
Drie ingrepen moet het ruimtelijk kader bieden voor bovenstaande ontwikkelingen:

1. Het aanhelen van de buitenrand van Coehoorn Oost aan Nieuwe Plein. Hierdoor wordt de buitenrand van het oostelijke bouwblok van Coehoorn afgerond waardoor het verschil tussen het formele buiten- en het informele binnenmilieu wordt versterkt.
2. Het verwijderen van de verbinding Coehoornstraat richting Nieuwe Plein voor gemotoriseerd verkeer. Hierdoor worden de verschillende gebouwen van Coehoorn Centraal en het buurtcafé Stella by Starlight met elkaar verbonden door het Coehoorn Park.
3. Het openen van de route naar de Creatieve Corridor en het vergroten van het park door de sloop van het pand Bergstraat 35 en het begeleiden van de route en het park met nieuwe stedelijke woonvormen met werkruimten in de plint. Hierdoor wordt het Coehoorn Park en de route tussen Arnhem Centraal en de Binnenstad zo veel mogelijk begeleid door bebouwing met voorzieningen en creatieve werkruimtes in de plint. Daardoor is er meer zicht op het park waardoor de sociale veiligheid wordt verbeterd.

Mocht in een nadere uitwerking op deelniveau blijken dat bedoeling van de ontwikkeling van het gebied en het Coehoorn DNA beter is gediend bij een aanpassing van deze uitgangspunten dan kan dit aanleiding zijn tot aanpassing van de gebiedsvisie.

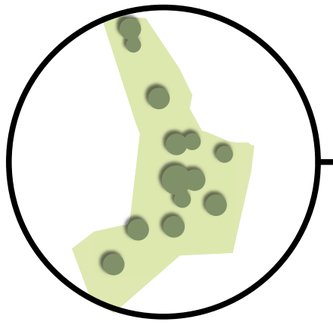
03 GEBIEDSVISIE

PLANKAART GEBIEDSVISIE COEHOORN

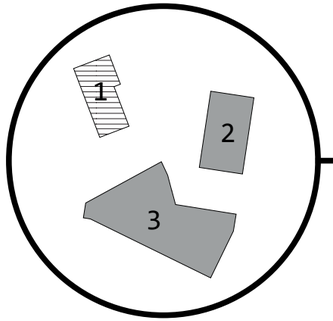
COEHOORN CENTRAAL

De bebouwing van de Stichting Coehoorn Centraal, met elkaar verbonden door de openbare ruimte van het Coehoorn Park, bestaat uit de bestaande gebouwen (Coehoornstraat 17, Coehoornstraat 33 en Bergstraat 33) en de begane grond en eerste verdieping (ca. 1.150 m2) van een nieuwe ontwikkeling op de locatie van het huidige Coehoornstraat 60.

COEHOORN PARK

Het park vormt het hart van het oostelijk deel van Coehoorn. Doordat het binnen het grote bouwblok ligt is het een luwte in de stad, een groene plek waaraan wordt gewoond en waaraan zich op ooghoogte zoveel mogelijk voorzieningen en werkruimtes bevinden behorend bij het creatieve milieu. Het park blijft in zijn geheel publiek domein en is daarmee toegankelijk voor iedereen. Het openen van de route naar de Bergstraat zorgt voor aansluiten van het park op de bestaande wijk.
Het beheer van het park kan onder voorwaarden voor een deel bij de buurt worden belegd. Gebaseerd op initiatieven en ervaringen elders in de stad wordt gedacht aan een parkcommissie aangevuld met een vertegenwoordiger van Stichting Coehoorn Centraal, een lid van het Team Leefomgeving en een vertegenwoordiger van de groenaannemer.
Bij de inrichting en ontwerp van het park spelen de buurt en parkcommissie de hoofdrol. Leidend blijven de veiligheid en relevante wettelijke kaders. Het financiële kader bepaalt de speelruimte, maar daarbinnen is de buurt aan zet.

COEHOORN CREATIEVE WIJK

De nieuwe ontwikkelmogelijkheden in Coehoorn Oost zullen aansluiten bij de aard en de ruimtelijke karakteristieken van dit stedelijk milieu. Het gaat hierbij om een drietal plots.

1. Ontwikkellocatie met twee à drie bouwlagen met appartementen (12 – 18, mogelijkheid sociaal) georiënteerd op het park. De appartementen bevinden zich boven de twee bouwlagen van Stichting Coehoorn Centraal;
2. Ontwikkellocatie met een minimale bouwhoogte van vijf bouwlagen-, max. 7 bouwlagen) die beschikbaar wordt gesteld voor CPO ontwikkeling met werk- en collectieve ruimtes in de plint;
3. Ontwikkellocatie met bebouwing aan het park en aan het Nieuwe Plein verbonden door een parkeerkelder en plint met een groen dek. Aan het park wordt onderzocht of dit stadswoningen worden met werkruimten op de begane grond (4 à 5 bouwlagen). Of dat een programma met levendige plint en daarboven appartementen passender is. Voor de bebouwing aan het Nieuwe Plein zijn er nog meerdere opties, variërend van hergebruik van bestaande gebouwen voor appartementen en/of werkruimten tot het ontwikkelen van nieuwe bebouwing bestaande uit minimaal 5 bouwlagen. Een stedelijk bebouwingsaccent met een hoogte van 8 tot 12 bouwlagen is hier goed denkbaar.

Ontwikkelingen

ONTWIKKELINGEN

Bij de verdere uitwerkingen van de ontwikkellocaties worden de volgende uitgangspunten en bandbreedtes gehanteerd:

Ontwikkellocaties

1	Oppervlak	580 m2
2	Oppervlak	780 m2
3a	Oppervlak	592 m2
3b	Oppervlak	825 m2
3c	Oppervlak	475 m2

1 Bouwhoogte 4 à 5 bouwlagen:
2 lagen stichting Coehoorn Centraal
2 á 3 bouwlagen wonen (12 - 18) appartementen (sociaal mogelijk)

2 Bouwhoogte minimaal 5-, maximaal 7 bouwlagen:
begane grond collectieve en / of werkruimten
Minimaal 4 lagen wonen (ca. 20-30) appartementen bij voorkeur CPO

3a Bouwhoogte 4 à 5 bouwlagen:
Levendige plint met stadswoningen / appartementen

3b Parkeerkelder en -plint met groen dek:
Parkeerplaatsen en bergingen t.b.v. 3a en 3c.

3c Meerdere opties denkbaar, variërend van hergebruik van bestaande gebouwen voor appartementen en / of werkruimten tot het ontwikkelen van nieuwe bebouwing bestaande uit minimaal 5 bouwlagen.
Een stedelijk bebouwingsaccent met een hoogte van 8 tot 12 bouwlagen is hier goed denkbaar.
Appartementen (sociaal mogelijk)

De hiernaast genoemde en getekende oppervlaktes zijn een indicatie. Ze dienen als onderbouwing van de bedoelde kwaliteit en de haalbaarheid van de grondexploitatie.
Daar waar de beoogde bebouwing van invloed is op de directe woonomgeving van omwonenden (denk aan uitzicht, verkeersbewegingen, bezonning, etc.), zal samen met bestaande bewoners naar de best passende vorm voor nieuwe gebouwen worden gezocht. Hierbij staan de uitgangspunten van deze gebiedsvisie en de grondexploitatie vast, maar is het realiseren van optimale leefkwaliteit voor bestaande en nieuwe bewoners ook een doel.

Coehoorn Park

COEHOORN PARK

Uitgangspunten gebruik, beheer, inrichting en ontwerp:

Gebruik
Het park blijft in zijn geheel publiek domein en is daarmee toegankelijk voor iedereen (bewoners, ondernemers én passanten). Daarmee is het gebruik van het park niet exclusief. Omdat het park primair een buurtfunctie (voor gehele Coehoorn gebied) heeft, zal de nadruk in het gebruik ervan wel op de buurt liggen. Dat betekent dat het karakter van de buurt mede bepalend is voor de uitstraling, beleving en waardering van het park.
Als buurtpark is er uiteraard voldoende ruimte voor buurtinitiatieven en evenementen. Deze vereisen, afhankelijk van aard en omvang, een melding of een vergunning. Wat betreft veiligheid (fysiek en sociaal) in en rond het park blijft de gemeente primair verantwoordelijk (bevoegd gezag), maar faciliteert onder voorwaarden het dagelijks gebruik en beheer van het park.

Beheer
Het beheer van het park kan onder voorwaarden (voornamelijk veiligheid) voor een deel bij de buurt worden belegd. Gebaseerd op initiatieven en ervaringen elders in de stad wordt gedacht aan een parkcommissie bestaande uit bewoners en ondernemers uit de buurt aangevuld met een vertegenwoordiger van Stichting Coehoorn Centraal, een lid van het Team Leefomgeving CSA (gemeente) en een vertegenwoordiger van de groenaannemer die verantwoordelijk is voor dagelijks beheer van de openbare ruimte in dit deel van de stad. De bestaande parkcommissie kan daartoe met de nodige aanvullingen een goed startpunt zijn.
De parkcommissie bewaakt de kwaliteit en uitstraling van het park en regelt (een nog nader te bepalen deel) van het beheer. Dat doet de commissie uiteraard in samenwerking met de buurt.
De betreffende groenaannemer kan de parkcommissie coachen in het beheer van het park en levert, indien gewenst of noodzakelijk, specifieke expertise voor bijvoorbeeld het beheer van grotere bomen, heesters en andere technische al of niet groene kennis.
Met de betreffende groenaannemer, de wijkbeheerder en Team Leefomgeving kunnen afspraken worden gemaakt over de besteding van een nog nader te bepalen deel van het voor het beheer beschikbare budget.
Bij de ontwikkeling van de nieuwe bebouwing zullen afspraken worden gemaakt met de eigenaren en gebruikers ervan over de bijdrage aan het beheer van het park.

Inrichting & ontwerp
Omwille van het specifieke karakter van Coehoorn en de creatieve uitstraling van het park spelen buurt en parkcommissie de hoofdrol bij de inrichting en bij het ontwerp. Leidend blijven de veiligheid en relevante wettelijke kaders. Het financiële kader (gemeente en eventueel aanvullende budgetten van derden) bepaalt de speelruimte, maar daarbinnen is de buurt aan zet.
Het ontwerp vormt samen met het programma en de directe omgeving, de pijler onder gebruik en uitstraling van het park. Wij nodigen de bestaande parkcommissie uit samen met Stichting Coehoorn Centraal, Team Leefomgeving CSA (gemeente), de wijkbeheerder en andere bewoners en ondernemers uit de buurt uit om actief aan de slag te gaan met het ontwerp van het park.
De gemeente speelt bij ontwerp en realisatie van dat ontwerp overwegend een faciliterende rol, maar bewaakt vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheden de veiligheid, handhaving van wet- en regelgeving en de beheersbaarheid van het park. Voordat het definitief ontwerp gerealiseerd wordt zal de gemeente een laatste toets op veiligheid doen.

Loop- en fietsroutes

VERKEER

Gemotoriseerd verkeer
Voor gemotoriseerd verkeer zal de verbinding tussen de Coehoornstraat en het Nieuwe Plein verdwijnen. De verbinding via de Korte Coehoornstraat naar de Bergstraat zal de ontsluiting van de binnenzijde van het oostelijk deel van het Coehoorngebied gaan vormen. Gezien het karakter van de Coehoornstraat (éénrichtingsverkeer) zal dit vooral bestemmingsverkeer zijn.
De bebouwing van Stichting Coehoorn Centraal en de nieuwe ontwikkelingen zullen vanaf de Coehoornstraat en de Bergstraat bereikbaar zijn. De uitrit vanuit de bestaande parkeergarage naar het Nieuwe Plein zal verdwijnen. Via de Bergstraat (tweerichtingsstraat) kan gemotoriseerd verkeer via de Utrechtsestraat of de Oude Kraan Coehoorn verlaten.

Fietsers
Voor fietsers is voor de verbinding via de Bergstraat, tussen de Utrechtsestraat en de snelfietsroute Arnhem – Wageningen, van belang. In het Coehoorn Park ligt de nadruk op voetgangers maar er kan wel worden gefietst. Daarnaast is aandacht voor fietsparkeren bij de nieuwe ontwikkelingen en de gebouwen van Stichting Coehoorn Centraal van groot belang. Dit geldt zowel voor bewoners en ondernemers (eigen terrein) als voor bezoekers (openbare ruimte). Voldoende fietsparkeren (fietsnietjes) op diverse plekken rond het Coehoorn Park moet voorkomen dat fietsparkeren een probleem gaat worden.

Voetgangers
De stedelijke luwte binnen in het Coehoorn gebied is bij uitstek het domein van de voetganger. Dat geldt zowel voor het verblijfsklimaat rond het Coehoorn Park als voor de route die door het gebied loopt en de binnenstad verbindt met station Arnhem Centraal. Voor deze westelijke aanlooproute geldt dat de nadruk niet ligt op de route an sich maar op het gebied en de beleving in het gebied waar de route door heen loopt. Vanaf de entree naar het station zal de route lopen door het Coehoorn Park, via de Creatieve Corridor naar de binnenstad. Daarnaast is er de mogelijkheid via de bestaande verbinding en een eventuele nieuwe verbinding (door bouwplot 2) naar de Nieuwe Plein naar de oversteek naar de binnenstad te lopen. Doordat het creatieve werkmilieu van Coehoorn zich met name op ooghoogte in de plint van gebouwen afspeelt zal de route een interessante en alternatieve aanlooproute zijn.

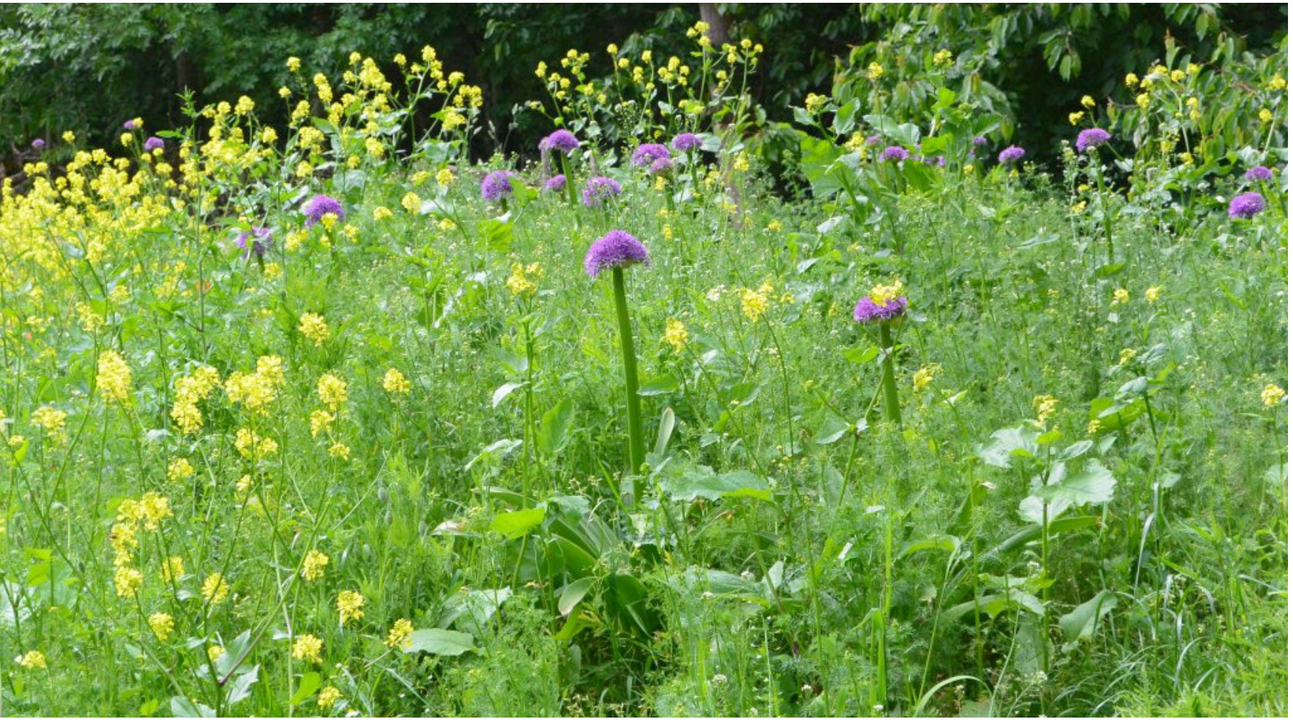
Inclusie
Naast het uitgangspunt dat looproutes door Coehoorn als aantrekkelijk moeten worden beleefd is een belangrijk uitgangspunt dat er rekening moet worden gehouden met gehandicapten en mindervaliden. Routes en plekken moeten ook voor hen toegankelijk zijn en zij moeten zich ook welkom voelen.

Parkeren
De Stichting Coehoorn Centraal beoogt het DNA van het project in te bedden in de wijk Coehoorn door actief verbindingen en samenwerkingen aan te gaan met omwonenden. Dit zal dan ook een speciale doelgroep, waaronder jongeren en studenten, aanspreken waarbij de Berlijnse beleving de boventoon voert over de standaard wooneisen. Verder maakt de nabijheid van het station Arnhem Centraal dat Coehoorn zeer goed bereikbaar is met het openbaar vervoer. Er kan dan ook in dit specifieke geval worden afgeweken van de bestaande parkeernorm in Arnhem. Uitganspunt van de nadere uitwerking van deze visie is dan ook een zo laag mogelijke parkeernorm. Parkeeroverlast wordt voorkomen doordat bewoners en gebruikers van nieuw toe te voegen gebouwen ook bij een lagere parkeernorm geen recht hebben op een parkeervergunning.

Mobiliteitsplan
Omdat mobiliteit een belangrijk onderdeel is van deze ontwikkeling gaan we een mobiliteitsplan maken.

Ontsluiting en parkeren

ENERGIETRANSITIE EN KLIMAATADAPTATIE

Arnhem energieneutraal
In het programmaplan New energy made in Arnhem 2015-2020 (september 2015) heeft Arnhem het lange termijn doel energieneutraliteit in 2050 uit het SER Energieakkoord overgenomen. De korte termijn doelen uit dit akkoord (1,5% energiebesparing per jaar, 14% duurzame opwek in 2020 en 16% in 2023) zijn vertaald naar concrete opgaves en inspanningen in de stad.
Voor bestaand vastgoed is energieneutraliteit op de lange termijn het streven. De verduurzaming van de panden die langdurig in het bezit blijven van de gemeente wordt opgenomen in de Meerjarenonderhoudsplanning.
Voor nieuwbouw is tot 2020 van gemeentelijke panden is tot 2020 energieneutraliteit de ambitie, en als dit echt niet mogelijk is het BENG (bijna energieneutraal gebouw).
Deze ambities probeert de gemeente Arnhem ook bij andere vastgoedontwikkelaars te stimuleren, zo lang het Bouwbesluit niet EPC 0 voorschrijft.

Arnhem circulair
In de MJPB 2018-2021 is aangegeven dat Arnhem streeft naar efficiënt en maatschappelijk verantwoord omgaan met producten, materialen, hulpbronnen en het sluiten van kringlopen, binnen ecologische randvoorwaarden zodat ook toekomstige generaties toegang tot materiële welvaart behouden. Dat betekent ook: werken aan nieuwe innovatieve vormen van (lokale en regionale) duurzame voedselvoorziening gericht op gezonder leven.

Energievisie
De ambitie is het streven naar energieneutraliteit in dit gebied. Daarvoor gaan we een energievisie opstellen waarin de mogelijkheden voor collectieve maatregelen worden opgenomen.

Duurzaamheidsaspecten Coehoorn Park
Door bij de transformatie van Coehoorn Oost in te zetten op groen en verblijfskwaliteit in de openbare ruimte kan een bijdrage worden geleverd aan de verduurzaming van dit deel van de stad. Door het park op de juiste manier in te richten en een goede aansluiting te geven op de buurt kan er winst worden geboekt op de volgende punten:

- Coehoorn Park is een publieke ruimte, die ontmoeting en sociale interactie stimuleert;
- Een groene binnenruimte in de stad kan bijdrage aan het collectieve gevoel en samenhang tussen de bewoners en gebruikers;
- Groen is nodig voor het realiseren van een afname van hittestress;
- Met de juiste inrichting van het groen kan een toename van de biodiversiteit in de stad worden gerealiseerd;
- Groen is nodig voor het opvangen en vasthouden van hemelwater;
- Hergebruik van materialen t.b.v. de inrichting van het park.

WONEN IN COEHOORN CREATIEVE WIJK

De Arnhemse Woonprincipes 2025
De Arnhemse Woonprincipes 2025 (de Arnhemse woonvisie) is met een brede participatie uit de stad tot stand gekomen. Deze Woonprincipes vormen tezamen de actualisering van de Woonvisie 2015 en de strategische koers die ervoor moet zorgen dat Arnhem ook in de toekomst een woonstad blijft waar het voor iedereen aantrekkelijk is om te wonen, te leren, te werken en te leven. Bij het opstellen van de Woonprincipes is rekening gehouden met wet- en regelgeving en beleidskaders van andere overheden.

Pijlers Woonprincipes 2025
De onderstaande vier pijlers vormen de hoofddoelen van de Woonprincipes:

1. Duurzaam betaalbaar; hierbij zorgen we dat er voor elk inkomen voldoende passende sociale en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Daarbij sturen we niet alleen op aantallen, maar streven we ook naar een goede prijskwaliteit en op de duurzaamheid van woningen in de nieuwbouw en in de bestaande woningvoorraad.
2. Levensloopgeschikt wonen; door meer levensloopgeschikte woningen aan de voorraad toe te voegen én bestaande woningen aan te passen of op te plussen, kunnen we mensen, gezond of beperkt, in verschillende levensfases van hun leven, een passende woonplek blijven bieden in Arnhem.
3. Aantrekkelijke woonstad; Arnhem heeft door zijn centrale ligging een bijzondere ruimtelijke en groene kwaliteit. Met de binnenstad, de Rijn en stadsparken in combinatie met wonen, leren, werken en verblijven maakt het de stad vitaler. Arnhem wil een aantrekkelijke woonstad zijn en blijven voor haar huidige inwoners, maar ook meer studenten en midden en hoge inkomens aan zich binden door het bieden van aantrekkelijke, levendige of bijzondere woonmilieus.
4. Wijken met identiteit; Elke wijk heeft zijn eigen herkenbare identiteit die recht doet aan de beleving van haar inwoners. Met deze variëteit wil de stad inzetten op een duurzame woon- en leefomgeving waar bewoners trots zijn op hun wijk, waar ze zich thuis en ook zelf verantwoordelijk voor voelen. Dat palet van eigen identiteit en karakters van wijken draagt bij aan de aantrekkingskracht van Arnhem als woonstad.

VISIE VOOR COEHOORN

Visie op beleid
Zowel in de woonprincipes als de sub regionale woonagenda komen onder andere onderwerpen als betaalbaarheid, variatie, duurzaamheid en levensloopgeschiktheid terug. Het is goed om zoveel mogelijk elementen van de woonprincipes en de woonagenda terug te laten komen in Coehoorn om daarmee goed aan te sluiten op wat de gemeente Arnhem en de sub regio Arnhem en omgeving (Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden en Rozendaal) als kwaliteit ziet.

Woonmilieu
In Coehoorn spreken we van een centrum stedelijk woonmilieu. In dit woonmilieu is nog veel vraag naar woningen. Appartementen zijn al veel toegevoegd de afgelopen jaren (met name via transformaties), grondgebonden woningen in mindere mate. Deze ontwikkellocatie kan zowel appartementen als grondgebonden woningen bieden. De grondgebonden woningen voldoen aan een grote marktvraag van gezinnen om ook in de binnenstad te kunnen wonen. En daarnaast om wonen en werken te combineren. De appartementen bieden ruimte om in de binnenstad levensloopgeschikte woningen toe te voegen zodat er diverse doelgroepen in terecht kunnen. Ook specifieke doelgroepen voor zorg kunnen hier een plek krijgen.
Variatie in prijs
Niet alleen variatie in woningen maar ook variatie in prijzen is hier wenselijk. Het college van de gemeente Arnhem wil in ieder geval sociale woningen opnemen in nieuwe plannen. Het gaat er daarbij om dat bij plannen minimaal 30% van de woningen binnen de sociale normen vallen. Voor huurwoningen gaat het om een maximale huurprijs tot de liberalisatiegrens en voor koopwoningen de dan geldende norm voor sociale of goedkope koop.

CPO
Bij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) ontwerpt en bouwt een georganiseerde groep burgers samen hun eigen woningen. Ze zijn zelf verantwoordelijk voor het hele proces, van ontwerp tot bouw van de woningen. Als opdrachtgever bepalen de CPO'ers grotendeels hoe de woning eruit komt te zien.

CPO biedt de mogelijkheid bijzondere woonwensen tot stand te brengen die de bewoners dichter bij elkaar brengen. Deze initiatieven kunnen daarmee een meerwaarde hebben voor henzelf, maar ook voor de omgeving. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om gewenste kwaliteit of het realiseren van een bepaalde specifieke woonwens of ideologie op het gebied van milieu, architectuur, samenleven, zorg etc. Zowel huur- als koopwoningen kunnen gerealiseerd worden met CPO.

04 NAWOORD

CULTURELE RIJKDOM

Wat vijf jaar geleden ontstond als een mooi experiment, is inmiddels uitgegroeid tot een niet weg te denken en uniek deel van Arnhem: Coehoorn Creatieve Wijk. Een broedplaats van talent eigenlijk, die zijn weerga niet kent. Een inspirerende omgeving die een vaste plek in Arnhem heeft verworven. Pure culturele rijkdom. Daar zijn we als stad trots op.

Nu is het tijd voor de volgende stap. Het gebied van Coehoorn verder ontwikkelen, zonder dat inspirerende en creatieve karakter kwijt te raken. Hoe wij dat zien, dat heeft u in dit boekje kunnen lezen. En kunnen zien.

Met deze plannen krijgt het gebied een definitieve vorm. Worden gebouwen en park op een mooie manier met elkaar verbonden. En krijgen creatieve ondernemers volop kansen voor nieuwe startups, kruisbestuiving of doorgroeien. Ook komen er woningen, misschien wel atelierwoningen. En als kers op de taart: een prachtig park als hart van het gebied. Een ontmoetingsplaats voor mensen die in Coehoorn wonen of werken. Wie weet wat hier dan nog meer ontstaat. Creatieve geesten moet je vooral ruimte en tijd geven. Dan worden de mooiste ideeën geboren.

Eén ding is duidelijk. Het DNA van Coehoorn Creatieve Wijk, dat vijf jaar geleden hier ontstond, dat blijft in het gebied. We nodigen nu vast iedereen uit om regelmatig hier rond te kijken en de sfeer te proeven. Wie weet raakt u dan zelf ook geïnspireerd.

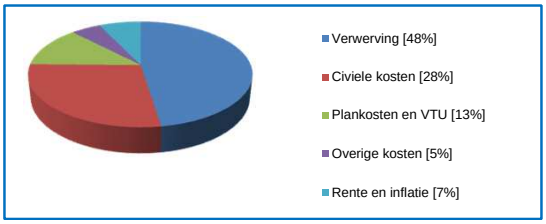
Paul de Bruijn en Peter Groot, Coehoorn Centraal
Roeland van der Zee, wethouder gemeente Arnhem

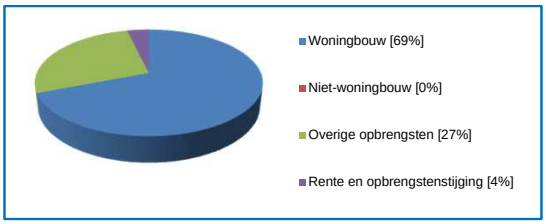
Coehoorn Noord

Grondexploitatie

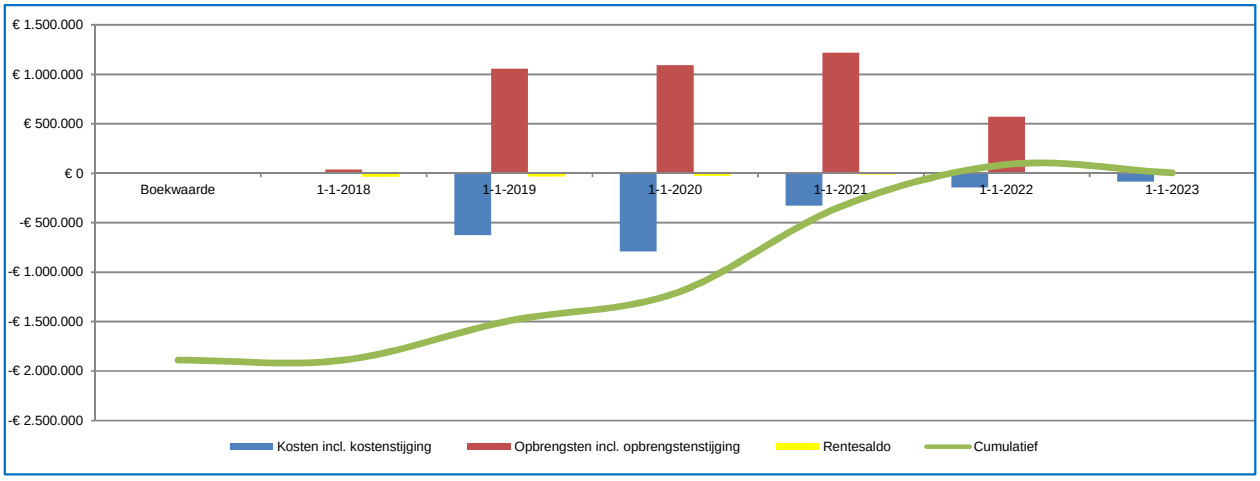
Financieel overzicht 2018

	Boekwaarde	*Raming*	*Totaal*
Kosten	1.889.636	1.802.100	3.691.736
Verwervingen	1.889.636	0	1.889.636
Civiele Kosten	0	1.102.100	1.102.100
Overige kosten	0	200.000	200.000
Plankosten + VTU	0	500.000	500.000
Opbrengsten	0	3.832.593	3.832.593
Grondopbrengsten	0	2.747.800	2.747.800
Subsidies/bijdragen	0	1.084.793	1.084.793
Voorziening grondbedrijf	0		0
Faseringskosten	0	136.560	136.560
Resultaat op eindwaarde			4.297
Resultaat op contante waarde per 01-01-2018			3.815

Cashflow overzicht

Begrotingswijziging Exploitatie

Nr. : 19002
Onderwerp : Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk"
I / S : Incidenteel
Raad d.d. : 13-2-2019
Zaaknr. : 312793

bedragen x € 1.000,--

Programma's	2019						2020						2021						2022					
	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo
				Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.	
Wijkprogramma's																								
Geb 0 Gebied nader te verdelen																								
Geb 1 CSA																								
Geb 2 Noordwest																								
Geb 3 Noordoost																								
Geb 4 Presikhaaf																								
Geb 5 Malburgen																								
Geb 6 Schuytgraaf/Elderveld																								
Geb 7 De Laar/Elden																								
Geb 8 RKV																								
Stedelijke programma's																								
R0 Alg. bestuur en publ. dienstverl.																								
R1 Veiligheid																								
R2 Verkeer, vervoer en waterstaat																								
R3 Economie																								
R4 Educatie																								
R5 Cultuur, recreatie en sport																								
R6 Particip. en maatschap. Ondersteun.																								
R7 Gezondheid en milieu																								
R8 Wonen en ruimte	1.096	1.096					1.094	1.094					1.220	1.220					570	570				
R9 Financiën en bedrijfsvoering																								
	1.096	**1.096**					**1.094**	**1.094**					**1.220**	**1.220**					**570**	**570**				
Totaal	1.096	1.096					1.094	1.094					1.220	1.220					570	570				

18m41

Motie: Toekomst voor ondernemerschap Coehoorn

De gemeenteraad van Arnhem, in vergadering bijeen op 20 juni 2018, bij de behandeling van het agendapunt '*Debatverzoek toekomst ondernemerschap in Coehoorn*';

Constaterende dat:

- Er sinds de aangenomen motie 'Creatieve Wijk Coehoorn' van 25 maart 2013 voortvarend is gewerkt aan een levendige en ondernemende wijk in het Coehoorngebied;
- Met name creatieve ondernemers hier een plek hebben gevonden;
- In de raadsbrief van 3 oktober 2017 de ambitie is uitgesproken om samen met de initiatiefnemers te komen tot een structurele ontwikkeling van het gebied op basis van het gerealiseerde DNA van Coehoorn als creatieve wijk;
- Vanuit de Stichting Coehoorn Centraal een lange termijn perspectief gewenst wordt, om zodoende met de ondernemers afspraken voor de toekomst te kunnen vastleggen.

Overwegende dat:

- Ruimte voor kleinschalige creatieve ondernemers van belang is voor de economische ontwikkeling van Arnhem in de regio en in relatie tot Nordrhein-Westfalen, omdat de creatieve sector in belangrijke mate bijdraagt aan het innovatieve karakter en de culturele rijkdom van de stad;
- De initiatieven van de afgelopen jaren in de wijk Coehoorn mede hebben gezorgd voor een aantrekkelijker leefklimaat in de wijk;
- Een uitspraak over de toekomst van Coehoorn door de raad in lijn is met eerdere uitspraken van raad en college en het gevraagde lange termijn perspectief kan bieden.

Verzoekt het College:

1. Door te gaan met de ontwikkeling van Coehoorn als creatieve wijk met een structureel karakter, zoals in eerste aanleg geschetst in de raadsbrief van 3 oktober 2017;
2. Hierbij de e-mail met de gespreksnotitie van Coehoorn Centraal d.d. 24 mei 2018 en de reactie daarop van de wethouder d.d. 28 mei 2018 als uitgangspunt te hanteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Mattijs Loor, D66
Mark Coenders, GroenLinks
~~Gerrie Elfrink, SP~~
Leendert Combée, VVD
Hanny van Nunen, PvdA
Leo de Groot, PvdD

AANGENOMEN

Bijlage bij motie 'Toekomst voor ondernemerschap Coehoorn':

Notitie afspraken door Paul Groot (St. Coehoorn Centraal) d.d. 24-5-2018:

Beste Gerrie en Saskia,

Wij zijn blij dat we in een open en constructief gesprek het onbegrip en de wrevel uit eerder gesprekken hebben kunnen weg nemen en de uitgangspunten van de gedeelde droom voor Coehoorn samen hebben kunnen formuleren. Bij deze mijn "gespreksverslag" van die uitgangspunten:

- De ontwikkelingen rondom het Coehoornpark hebben tot doel de innovatieve creatieve denkers/ondernemers te binden aan de stad Arnhem. Het behouden en versterken van dit voor Arnhem belangrijke en aanvullende milieu zal leidend zijn bij de keuzes rondom de ontwikkeling van dit gebied. (is ook de intentie van de raadsbrief). Bij eventuele sloop/nieuwbouw zal er worden uitgegaan van "behoud van massa". m.a.w. het te slopen aantal vierkante meters Coehoorn Centraal zal worden terug gebouwd en beschikbaar komen tegen een voor de doelgroep te betalen huurprijs van ongeveer €75-90,- per m2.
- Het Coehoornpark behoudt zijn Berlijnse look & feel (licht anarchistisch) en blijft een participatie-park. Bij verkoop en nieuwbouw rondom het park krijgen de kopers ook een soort participatie-plicht. De (nieuwbouw) plinten rondom het park krijgen een actieve/publieksgerichte invulling.
- De bebouwing aan de rand van het park en het nieuwe plein zal worden gereserveerd voor een betrokken (C)PO project. Deze toekomstige woon/werk woningen krijgen géén of nauwelijks private buitenruimte grenzend aan het park.
- De gemeente Arnhem en de Stichting Coehoorn Centraal gaan de gebiedsvisie en het daarbij behorende Coehoorn-DNA gezamenlijk uitwerken. Niet tegenover elkaar, maar naast elkaar waarbij de verschillende belangen open en transparant worden gedeeld en onderdeel zijn van de randvoorwaarden.

Hopelijk is dit ook in jullie ogen een juiste weergave van de inhoud van het gesprek. Indien jullie nog op- en/of aanmerkingen hebben verneem ik dat graag.

Zodra jullie akkoord zijn met dit bondige verslag wil ik het ook doorsturen naar de rest van ons bestuur en de voltallige raad van toezicht en ze adviseren om op basis hiervan groen licht te geven voor de voortgang van het project. En uiteraard gaan we dat dan ook melden aan al onze ondernemers ! (en aan de rest van de stad)

Hoor graag snel van jullie.

m.vr. gr

Peter Groot
Coehoorn Centraal

Notitie wethouder Elfrink d.d. 28-5-2018:

Beste Rudolf, Peter en Saskia,

In het verslag kan ik mij vinden met twee opmerkingen daarbij:

1. fasering. Het lijkt me belangrijk dat jullie aan huurders kunnen melden dat we eerst bouwen en dan slopen als uitgangspunt nemen, zodat ze in 1x kunnen verhuizen binnen het gebied. Dit is besproken. Laten we dat opnemen in het verslag.

2. De 75 tot 90 euro /m2 kan ik niet overzien. Wat ik wel kan zeggen is dat de prijs moet aansluiten bij de doelgroep die we naar het gebied willen halen. (Startende) creatieve ondernemers. Ik wil best geloven dat daar deze prijs bij past, maar het gaat om de doelgroep. De prijs is een afgeleide daarvan.

Volgens mij hebben we de zaak dan helder voor dit moment. Voorwaarts!

Hartelijke groet,
Gerrie Elfrink
wethouder

Voor 35 Motie "Toekomst voor ondernemerschap Coehoorn" (18m41)

Tegen 4

GROENLINKS	7	0
van der Loo		
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

PvdA	4	0
de Vries		
van Nunen		
Greving		
Bouma		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
van Beers		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

SP	3	0
Elfrink		
Lunter		
Dobbe		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Bal		
Usta		

Partij voor de Dieren	2	0
de Groot		
Hegge		

Partij voor de Vrijheid	0	2
Verheij		
Sanders		

Totaal 39

Aan de gemeenteraad

Datum	:	3 oktober 2017
Zaaknummer	:	184936
Contactpersoon	:	Thor Smits
Telefoonnummer	:	026 3773448

Onderwerp : Vervolg Coehoorn creatieve wijk

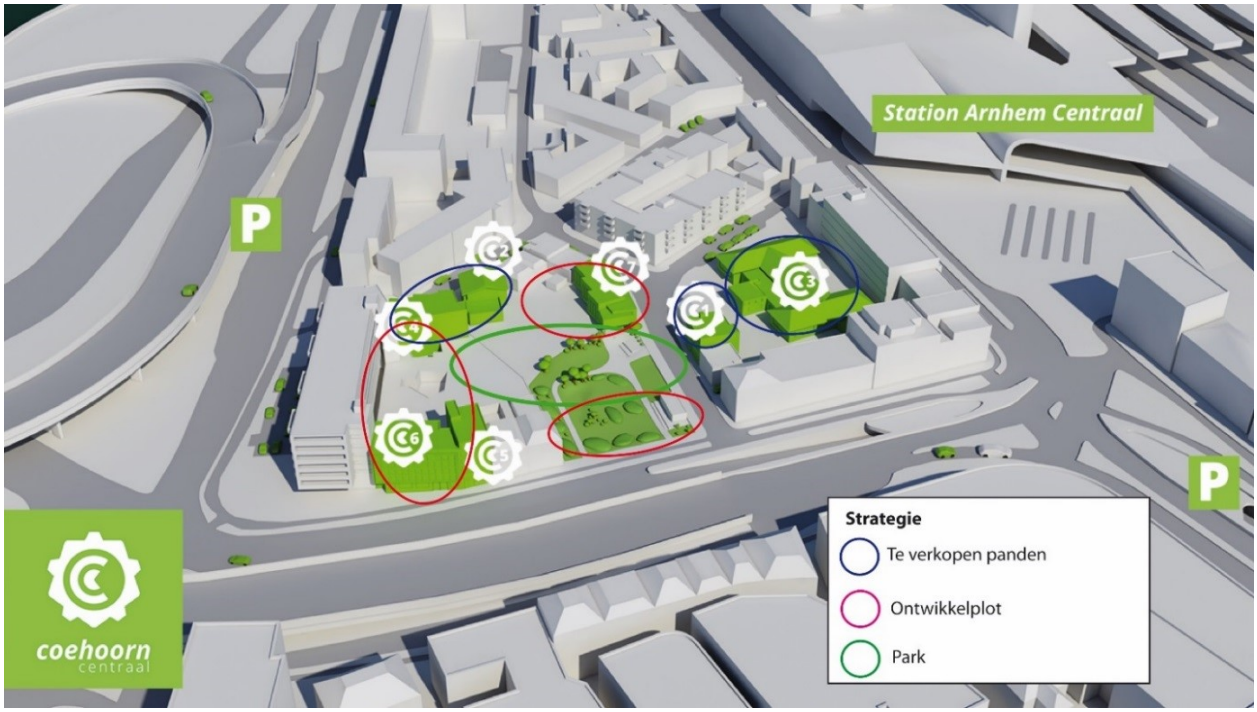
Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de wijze waarop wij een vervolg willen geven aan Coehoorn creatieve wijk.

De afgelopen maanden hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met de stichting Coehoorn Centraal, met als doel het voortbestaan van Coehoorn creatieve wijk. Het college is er, net als uw raad van overtuigd dat Coehoorn creatieve wijk van grote waarde is voor de stad en dat de gemeente waar mogelijk de juiste voorwaarden zou moeten scheppen voor verdere ontwikkeling.

Verkoop panden
Met de stichting is afgesproken dat zij in de gelegenheid wordt gesteld om een aantal panden tegen taxatiewaarde -op basis van huidige staat en huidig gebruik van de panden- te kopen van de gemeente, eventueel samen met partners zoals de ondernemers in de betreffende panden of woningbouwcorporaties. Het betreft de panden CC1, CC2, CC3 en CC4, blauw omcirkeld op het kaartje. De stichting Coehoorn Centraal is de huidige huurder van deze panden. De bedoeling is om het huidige gebruik voort te zetten, dus het huisvesten van creatieve bedrijvigheid, eventueel aangevuld met een wooncomponent. De genoemde panden passen door hun vorm en positie goed in de stedenbouwkundigestructuur. Ze hoeven niet te wijken voor eventuele versterking van de stedenbouwkundige structuur op termijn. Deze panden zorgen juist voor variatie in maat, schaal, leeftijd en uiterlijk van bebouwing, die kenmerkend is voor een stedelijk gebied. De voorgestelde aanpak past in de Structuurvisie Arnhem 2020. Daar staat: '*Een stadsmilieu dat in het teken staat van ontmoeten, werken, en wonen… Coehoorn is geschikt voor zakelijke activiteiten, vergader- en congresmogelijkheden, verzamellocaties voor ZZP-medewerkers met gemeenschappelijke voorzieningen, horecavoorzieningen voor de bezoekers en werkers, woon-werk combinaties en ruimte voor wonen.'*

Voortzetting van het huidige gebruik is goed voor de economie van Arnhem. De bijna 90 ondernemingen die zich hebben gevestigd in Coehoorn zijn in 2016 goed voor een gezamenlijke omzet van bijna 8 miljoen euro. Voor een meerderheid van de ondernemers is Coehoorn hun eerste zelfstandige werkplek. Een aantal is alumnus van ArtEZ en HAN. Ze bieden ook stageplekken aan studenten van die opleidingen en aan onder meer Rijn IJssel. Talent wordt zo gebonden aan de stad.

Ontwikkelplan voor overig gemeentelijk bezit
Het overige bezit van de gemeente in Coehoorn, rood omcirkeld op het kaartje, blijft beschikbaar voor toekomstige verkoop of herontwikkeling. Hiervoor wordt een ontwikkelplan opgesteld. Bestendiging van het DNA van Coehoorn creatieve wijk en een park als centrale plek in de buurt zijn hierbij uitgangspunt.

De delen met de rood omcirkelde panden lenen zich goed om door middel van (her-)ontwikkeling bij te dragen aan het realiseren van een meer samenhangende stedenbouwkundige opzet. De structuur is onder meer door de sloop van de Eusebiuskerk in 1990 gefragmenteerd geraakt. Dit betreft vooral het gebied tussen Coehoornstraat en de Du Soleil Flat. Het realiseren van bebouwing in de wand van het Nieuweplein kan bijdragen aan het creëren van een meer besloten en helder gedefinieerd Coehoorn park. Verbindende factor is de openbare ruimte, waarin geïnvesteerd zal moeten worden om bij te dragen aan een goede ontwikkeling van het gebied en aan de verbetering van de dooradering en verblijfskwaliteit voor voetgangers en fietsers.

Op basis van een nog op te stellen ontwikkelplan voor het noordoostelijke deel van Coehoorn zal een Grondexploitatie worden voorbereid, waarin onder meer de 'ontwikkelplots' betrokken worden en Coehoorn Park een plek zal krijgen. Dat op grond van dit nog op te stellen ontwikkelplan (een deel van) de overige panden alsnog verkocht wordt, is niet uitgesloten.

Voorgeschiedenis
In het noordoostelijke deel van de wijk Coehoorn heeft de gemeente een aantal panden in bezit, en een perceel grond waar tot 1990 de kleine Eusebiuskerk stond. Deels is dit bezit om strategische redenen verworven. Namelijk voor de uitvoering van een deel van het plan Rijnboog. Dit doel verviel met het stopzetten van het plan Rijnboog en de herinrichting van het Nieuwe plein en "de oversteek".

Motie Coehoorn Creatieve wijk
Op 25 maart 2013 heeft de raad de motie Coehoorn creatieve wijk aangenomen. Met deze motie draagt uw raad het college op om het gebied voor tenminste 5 jaar aan te wijzen als creatieve wijk en de leegstaande panden van de gemeente tegen basishuur beschikbaar te stellen. Na 5 jaar zou dan een afweging moeten worden gemaakt over voortzetting van het initiatief en verhuur/verkoop/sloop van de panden. Over de beschikbaarstelling van de panden is op 25 februari 2014 een definitieve overeenkomst gesloten met de Stichting Coehoorn Centraal. In deze overeenkomst is opgenomen dat de periode van vijf jaar eindigt op 1 september 2018.

Voortgangsbericht december 2016
In een voortgangsbericht aan uw raad, geeft het college op 16 december 2016 aan dat de uitvoering van de motie Coehoorn creatieve wijk is geslaagd door inzet en samenwerking van velen, waaronder ondernemers, wijkbewoners en de stichting Coehoorn Centraal. De leefbaarheid en het imago van Coehoorn is er in veel opzichten sterk op vooruitgegaan. Coehoorn creatieve wijk draagt bij aan het realiseren van het gewenste toekomstbeeld zoals beschreven in de Arnhemse Structuurvisie. Coehoorn park is een cruciaal element in de verbetering van de leefbaarheid. Dit dient voor de toekomst behouden te blijven, eventueel in iets aangepaste vorm uit oogpunt van beheerbaarheid en stedenbouwkundige inbedding. In het voortgangsbericht wordt benadrukt dat de concentratie, samenhang en diversiteit van de creatieve ondernemers in Coehoorn waardevol èn uniek is voor de stad en dat behoud en uitbouwen hiervan wenselijk is. Met het nadenken over de toekomst van deze plek moet niet tot 1 september 2018 worden gewacht.

In het voortgangsbericht geeft het college tevens aan dat er een ontwikkelingsstrategie gewenst is voor het noordoostelijke deel Coehoorn. Daarbij werden enkele kanttekeningen gemaakt. Het aanbieden van bedrijfsruimte is geen gemeentelijke taak. De gemeente heeft alleen vastgoed in eigendom voor bijvoorbeeld onderwijs, sport of cultuur. Het gaat dan om doelgroepen van gemeentelijk beleid. Verder heeft de gemeente soms vastgoed om strategische redenen, zoals sloop ten behoeve van stedenbouwkundige ontwikkelingen. De gemeente is er aan gehouden bij verkoop van vastgoed marktconforme prijzen te rekenen. Door de zeer gunstige ligging van Coehoorn is het een interessante locatie voor meerdere stedelijke functies, die in de overwegingen meegenomen moeten worden. De huidige stedenbouwkundige structuur van het noordoostelijke deel Coehoorn is zwak. Mede door de sloop van de Kleine Eusebius in 1990 is de buurt gefragmenteerd geraakt. Het gebied is bovendien sleets door jarenlange verwaarlozing. Herontwikkeling van delen van de buurt (sloop en/of nieuwbouw) is daarom wenselijk, naast hergebruik van bestaande panden

Vervolg
Gemeente en Stichting Coehoorn Centraal hebben naar aanleiding van het collegebesluit van 16 december 2016, samen een ontwikkelstrategie uitgewerkt. Hieruit is het in deze brief omschreven model naar voren gekomen waarbij de stichting Coehoorn Centraal er naar streeft om op eigen kracht hun activiteiten voort te zetten door een aantal panden in het gebied permanent in gebruik te nemen. De stichting wordt - zoals gezegd - in de gelegenheid gesteld een aantal panden te kopen.

De gemeente werkt daarnaast in overleg met de buurt, de stichting en andere belanghebbenden een ontwikkelplan uit voor het noordoostelijke deel van Coehoorn, waarin gestreefd wordt naar een bestendiging van het gerealiseerde DNA van Coehoorn creatieve wijk en andere verworvenheden zoals Coehoorn park.

Wij hopen u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris, de burgemeester,

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 (lokaal tarief) • Fax 026 - 3774830 • www.arnhem.nl

Gemeente Arnhem,
Postbus 9029,
6800 EL Arnhem.

Arnhem, 13 januari 2019.

Betreft: Gebiedsvisie Coehoorn.

Geachte burgemeester, wethouders, raadsleden en fractievolgers,

Op woensdag 16 januari a.s. wordt gesproken over de gebiedsvisie Coehoorn, een visie waarin diverse veranderingen plaats gaan vinden die naar ons inziens een behoorlijke impact kunnen hebben op de bewoners uit deze buurt.

Verantwoordelijke wethouder Roeland van der Zee heeft daarmee al de bewoners volledig gepasseerd om hun niet eerst te betrekken in de voorbereidingen en mee te laten praten. Binnen het kader van “Samen met de bewoners” valt hier geen enkele punt te scoren. Helaas.

Arnhems Hart heeft vernomen dat er alleen overleg heeft plaats gevonden met Stichting Coehoorn Centraal en Arnhem6811 en meer niet. Wel alleen over de op- en invulling van een behoorlijk stuk grond. Dat raakt de omwonenden behoorlijk en zijn dan ook verbaasd, zij zijn gepasseerd en buitengesloten.

Diverse bewoners hebben al aangegeven dat zij liever de naam Stationskwartier dan Coehoorn horen en zien. Bij Coehoorn komt gelijk de stichting Coehoorn Centraal bij deze bewoners op en dat maakt ze vaak al boos. Want wat is de stichting eigenlijk in zijn totaliteit en hoe gaat de gemeente Arnhem met hun om als het gaat om de buurt en bewoners? Bewoners voelen zich dan ook gepasseerd door de Stichting Coehoorn Centraal en ook op vragen krijgen ze ontwijkende en/of gewoon geen antwoord.

Een bewoonster heeft geprobeerd om via een WOB verzoek hier ook de antwoorden te krijgen maar deze vragen zijn nog steeds niet beantwoord en zelfs al extra uitgesteld. Tevens heeft zij op ons advies het verzoek via de gemeentesite indertijd nogmaals ingediend omdat haar eerste WOB verzoek ook al niet beantwoord werd. Hierover heeft ze pas a.s. dinsdag een eerste gesprek met ambtenaren.

Ook op de informatieavond werden vragen van bewoners niet echt beantwoord en kwam de gebiedsvisie over als een kladje dat uiteindelijk nog volledig uitgewerkt moest worden. En bij de eerste uitnodiging ging het ook al mis vanwege een ontbrekende correcte datum.

Als wij de visie doorkijken valt direct op dat t.h.v. Stella de Coehoornstraat afgesloten wordt, iets wat eigenlijk ondenkbaar is aangezien dit de meest gebruikte straat is van omwonenden om de buurt in en uit te gaan. Ook is het voor de invaliden één van de meest gebruikte straat met hun hulpmiddelen.

Tevens zijn omwonenden bang dat Stella hiervan meer gebruik gaat maken om zo hun terrasfunctie uit te breiden. Momenteel gebruiken ze het Coehoornparkje al voor hun gasten om te eten en (alcohol) te drinken. Hierdoor voelen bewoners zich dan ook niet welkom in hun eigen parkje, als deze al geopend is door Stella zelf. Het Coehoornparkje is ook alleen geopend als Stella ook geopend is. Hoezo een parkje voor de buurt dan?

Ook de geplande uitrit voor een nieuw te realiseren parkeergarage uitgang onder in de Bergstraat zal hierdoor meer verkeer aantrekken dan reeds het geval is. En wat is er mis met de huidige uitgang aan het Nieuwe Plein? Een uitgang waarbij men gelijk zijn correcte weg kan volgen zonder eerst de buurt door hoeft te crossen.

Vreemd is het dat de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de Blauwe Golven en nu ineens er een gebiedsvisie Coehoorn op tafel ligt. Valt dit nog te rijmen met elkaar?

Reeds lange tijd zijn de bewoners ook toezeggingen gedaan m.b.t. herinrichting van de wegen en hemelwaterafvoer et cetera. Maar in deze visie staat er niets over de voortgang en/of traject over deze toezeggingen.

Wat inmiddels duidelijk is dat vele omwonenden heel graag meedenken aan een groene en groenere Coehoorn, dat vrij toegankelijk is voor iedereen en zonder de inmenging van de stichting en/of Stella. Een vrij toegankelijk park zonder hekken en obstakels dat beheerd wordt door de gemeente Arnhem.

Tevens willen de bewoners graag betrokken worden in de ontwikkelingen en planningen van hun buurt, iets wat steeds weer wordt aangegeven maar eigenlijk nog steeds niet is gedaan. Ook in onze maandelijkse buurttafel praten we vaak over de Coehoorn en rafelrandjes. En wanneer we dan de juiste ambtenaar te pakken hebben kan deze eigenlijk niets betekenen voor de bewoners.

Ons advies is dan ook om de visie de koelkast in te doen en de (eventuele) toezeggingen aan Stichting Coehoorn Centraal en derden te bevriezen. Eerst een besluit te nemen over de Blauwe Golven en daarna in een goed gesprek te gaan over een visie die behoorlijk ondersteund wordt door de Coehoornbewoners.

Met vriendelijke groeten,

Bewonersgroep Arnhems Hart,

Bijgaande info: https://arnhemshart.nl/nieuws/coehoorn-bijeenkomst-brengt-meer-twijfels-bij-bewoners/2018

Van: Ronald wientjes
Verzonden: dinsdag 8 januari 2019
Onderwerp: Reactie bewoners Coehoornkwartier op Gebiedsvisie "Coehoorn creatieve wijk" en Raadsvoorstel zaaknr. 312793

Zeer geachte Burgemeester en Wethouders en Raad van de gemeente Arnhem

Eind 2018 kregen enkele bewoners van het Coehoornkwartier/ Stationskwartier per email het raadsvoorstel (zaaknr.312793) en de Gebiedsvisie “Coehoorn creatieve wijk” toegestuurd. Een groot deel van de bewoners bestaat echter uit mensen die om verschillende redenen niet digitaal actief zijn, zodoende niet geïnformeerd zijn en niet weten wat hun te wachten staat.

De buurtbewoners die kennis genomen hebben van het raadsbesluit en de gebiedsvisie, die 16 januari door de raad besproken zal worden, zijn teleurgesteld dat zij daarbij niet betrokken zijn. De gebiedsvisie is tot stand gekomen in een samenwerkingsverband tussen de Stichting Coehoorn Centraal en de gemeente Arnhem.

Voor zover wij het raadsvoorstel en de gebiedsvisie kunnen overzien zal de activiteit in de wijk sterk toenemen. Dit kan voordelen hebben, maar het kan ook leiden tot vermindering van het woonplezier en zelfs tot overlast, die nu al elk jaar groter wordt. Te denken valt bijvoorbeeld aan toename van horecavestigingen met terrassen die ’s zomers tot diep in de avond bevolkt zijn met de bijbehorende geluidsoverlast, allerlei evenementen, graffiti en gedumpt afval. Ook neemt het aantal bewoners in de wijk toe, maar de voorzieningen en infrastructuur lopen daar niet mee in de pas.

Tenslotte worden de looproutes vanuit de wijk naar de binnenstad er niet beter op. Van de drie west-oost-routes die er nu zijn: via Stationsplein, Oude Kraan en Coehoornstraat-Nieuwe-Plein is de laatstgenoemde de veiligste en rustigste, vooral voor mensen met een rollator of visuele belemmering. Juist deze laatste looproute lijkt in deze gebiedsvisie te verdwijnen. Ook wordt de Bergstraat met tweerichtingsverkeer een extra barrière voor de west-oost-looproute.

Wij hopen dat bij de definitieve besluitvorming van de raad en de verdere procedures van de bestemmingsplanwijziging en de vergunningverlening (meer) rekening gehouden wordt met de bewoners van het Coehoorn- en Stationskwartier,

Met vriendelijke groeten

Ronald Wientjes

Bas Welting

Igna Waters

Ingmar Peijenburg

Karen Verholt

Margareth Alberda

Maria Wieland

Narda Wesselink e.a.

Aanbevelingen bij raadsvoorstel zaaknr. 312793 en Gebiedsvisie “Coehoorn creatieve wijk”

Zorg ervoor dat de woonfunctie in het gebied centraal blijft staan en niet het ondernemerschap. Dat wil zeggen dat ondernemers geen overlast voor de bewoners dienen op te leveren.

De verdere ontwikkeling van de wijk mag geen negatieve impact hebben op het wonen in de wijk. Welke grenzen worden gesteld en hoe kunnen bewoners hierop invloed uitoefenen? Coehoorngebied is geen industrie- of uitgaansgebied! Evaluatie met omwonenden van het Coehoornpark als draaischijf voor verbindingen (evenementen en activiteiten) is gewenst.

Zorg dat bij ontwikkeling van het gebied ook wordt gekeken naar voorzieningen in de wijk. Die nu volledig ontbreken!

In augustus 2018 zijn de bewoners van het Coehoornkwartier/Stationskwartier uitgenodigd door Zorg Verandert. In een drietal bijeenkomsten hebben bewoners kunnen aangeven welke wensen zij hebben voor de ontwikkeling van het gebied en de sociale voorzieningen binnen het gebied. Wat er als bijvangst vooral uitsprong was dat ze allemaal blij waren met hun rustige wijkje, en dat ze dit graag zo zouden willen houden.

Zorg voor een goede ontsluiting van het gebied via de Coehoornstraat voor mensen die te voet en te fiets, of met hulpmiddel (rolstoel/rollator) de wijk willen verlaten. De Bergstraat is erg steil en de route via Stationsplein is smal en druk.

Overleg met bewoners in de Bergstraat over overlast door tweerichtingsverkeer en de eventuele ingang aan de Bergstraat voor de parkeervoorziening van de geplande bouwblokken.

Maak duidelijke afspraken over het burgerparticipatieproces. Betrek tijdig bewoners erbij; niet iedereen is op de hoogte van bijvoorbeeld een structuurvisie! Ontwikkelingen moeten een breed draagvlak onder de bewoners hebben. Licht toe waarom bepaalde wensen van bewoners wel of niet zijn opgevolgd of op grond waarvan uiteindelijke keuzes zijn gemaakt.

Tenslotte zorg ook dat woonfunctie centraal staat tijdens het bouwproces, d.w.z. minimale overlast.

Van: albert oost
Verzonden: maandag 14 januari 2019
Onderwerp: Reactie VVE Du Soleil op Gebiedsvisie Coehoorn Centraal

Arnhem, 21 december 2018

Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk.

Geachte raadsleden, fractievolgers en college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem.

Onlangs zijn wij (bewoners en bestuur VVE Du Soleil) geinformeerd over de gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk.

Allereerst verheugt het ons zeer dat de wijk grondig wordt aangepakt en straks een creatief en groen karakter gaat krijgen.

Over de plannen, die we in grote lijnen toejuichen zoals ze nu voorliggen en die woensdag 16 januari 2019 worden besproken, willen we in eerste instantie twee opmerkingen maken.

Het idee om het huidige gebouw naast de Du Soleilflat, waar nu o.a. RTV Arnhem in is gehuisvest, af te breken en een nieuw gebouw achter de Du Soleilflat te bouwen benauwd ons zeer. Dan kijken we aan de voorkant naar voorbijrazende auto's en straks aan de achterkant tegen een gebouw aan.

Wij willen aan de achterkant van ons flatgebouw het uitzicht op het Coehoornpark behouden.

Verder lijkt het ons geen goed idee om de huidige ingang van de ondergrondse parkeerplaats aan het Nieuwe Plein te verplaatsen naar de Bergstraat pal naast de Du Soleilflat omdat nog meer verkeersbewegingen rondom de flat de leefbaarheid verder onder druk zal zetten.

Het bestuur VVE Du Soleil hoopt dat u deze opmerkingen ter harte zal nemen.

Ook willen we graag betrokken worden bij het verder ontwikkelen van de plannen voor dit gebied.

Hoogachtend, Bestuur VVE Du Soleil

Voorzitter Peter Nieuwlaat

BEHANDELRESULTAAT

Ronde tafelgesprek 16 januari 2019

Raadsvoorstel gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk

Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	R. van der Zee

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de heer M. Loor (D66), de heer P. Obma (Arnhem Centraal), de heer C. Verheij (PVV), mevrouw P. Lunter (SP), de heer C. Prinsen (GroenLinks), de heer B. van Es (VVD), mevrouw H. van Nunen (PvdA), de heer H. Eliëns (Partij voor de Dieren), de heer J.W. Overwater (ChristenUnie), de heer Y. Usta (DENK Verenigd Arnhem) en de heer A. Tujeehut (Arnhemse Ouderenpartij).
De fractie van het CDA was niet vertegenwoordigd.

Ronde tafelgesprek, verloop:
Deelnemers aan het ronde tafelgesprek: de heer E. Wiessenberg, bewonersgroep Arnhems Hart; de heer R. Wientjes, namens wijkbewoners; de heer S. Welting, bewoner; de heren P. Groot, P. de Bruijn en P. Koburg, namens Stichting Coehoorn Centraal; de heer T. Kortbeek, huurder Coehoorn Centraal en de heer A. Oost, namens bewoners du Soleil flat en de heer R. Kerner, wijkbewoner.

Conclusie
De raadskamer besluit dat het voorstel kan worden doorgeleid naar de meningsvormende fase (I).

De raadsadviseur,

E.J.S. Dirksen

De voorzitter,

L.R. Manders

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvorming 1 23 januari 2019

Gebiedsvisie Coehoorn Creatieve Wijk

Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	R. van der Zee

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de heer P. Obma (Arnhem Centraal), mevrouw P. Lunter (SP), de heer B van Es (VVD), de heer C. Prinsen (GroenLinks), mevrouw H. van Nunen (PvdA), de heer M. Loor (D66), de heer H. Eliëns (Partij voor de Dieren), de heer T. Aydemir (DENK/Verenigd Arnhem), de heer A. Tujeehut (Arnhemse Ouderen Partij).
De fracties van het CDA, de PVV en de ChristenUnie waren niet vertegenwoordigd.

Verloop:
De raadskamer heeft onderling en met de portefeuillehouder van gedachten gewisseld over, onderdelen van de gebiedsvisie, mede naar aanleiding van de inbreng van het ronde tafelgesprek van 16 januari jl.
De fractie van D66 overweegt een amendement over de invulling van de pand(en) aan de Bergstraat.
De fractie van GroenLinks overweegt een amendement over de parkeernorm.
De fracties van PvdA, SP en Partij voor de Dieren hebben aangegeven deze amendementen waarschijnlijk mede te ondertekenen.
De concept-amendementen zullen op de vrijdag voorafgaand aan de M2 behandeling aan de stukken worden toegevoegd zodat zij op een politieke avond kunnen worden besproken.

Toezeggingen:
- De wethouder zegt toe de bewoners in het vervolgtraject (na vaststelling van de visie) te betrekken bij de nadere invulling van de visie.
- De wethouder zegt toe om de verschillende modellen inzichtelijk te maken d.m.v. 3D (met zichtlijnen, bezonning e.d.)
- De wethouder zegt toe de raadskamer (zo snel als mogelijk) te informeren over het geplande onderhoud en opknap van de riolering in het gebied.
- De wethouder zegt toe dat alle verkeerswijzigingen, met uitzondering van de knip in de Coehoornstraat, pas hun beslag krijgen in het (nog op te stellen) mobiliteitsplan.

Conclusie
De raadskamer besluit dat het voorstel kan worden doorgeleid naar de meningsvormende fase (II) om de aangekondigde amendementen te bespreken.

De raadsadviseur,

E.J.S. Dirksen

De voorzitter,

L.R. Manders

Memo

Datum : vrijdag 1 februari 2019

Aan : Gemeenteraad Arnhem

Van : Roeland van de Zee

Betreft : Begrotingswijziging bij raadsvoorstel "Gebiedvisie Coehoorn creatieve wijk"

Op 11 december 2018 hebben wij u het raadsvoorstel "Gebiedvisie Coehoorn creatieve wijk" doen toekomen. De behandeling van dit voorstel in de Raad vindt op dit moment plaats (januari/februari 2019). Behandeling van dit voorstel in 2019 vereist een aanpassing van de bij het voorstel behorende begrotingswijziging.

Bij het raadsvoorstel zit een meerjarige begrotingswijziging die er van uitgaat dat de begroting ook voor het jaar 2018 aangepast diet te worden. Het jaar 2018 is inmiddels financieel afgesloten en de begroting van 2018 kan niet meer worden aangepast. Om het raadsvoorstel op correcte wijze in de begroting te kunnen verwerken, dient de begrotingswijziging te worden aangepast naar 2019. Onderstaand treft u het nieuwe begrotingsvoorstel aan.

Inhoudelijk verandert het raadsvoorstel niet, slechts de begrotingsmutaties die in het jaar 2018 werden geraamd, worden nu doorgeschoven naar 2019. Daarmee wordt deze grondexploitatie dan ook niet in 2018, maar in 2019 geopend.

Toelichting bij de begrotingswijziging

Exploitatiebegroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022
Lasten				
rentelasten	70	27	15	2
civiele werkzaamheden en plankosten	627	789	327	144
verrekening met balans (vanwege meerjarig project)	398	278	878	424
	1.095	1.094	1.220	570
Baten				
diverse baten	1.095	18	70	48
opbrengst woningbouw		1.076	1.150	522
	1.095	1.094	1.220	570
Exploitatiesaldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
	0	0	0	0
Totaal Resultaat	0	0	0	0

Bovenstaande tabel vervangt de tabel in het Raadsvoorstel. Een nieuwe bijlage 'Begrotingswijziging' treft u bijgaand aan.

Van: Erik Wiessenberg
Verzonden: woensdag 6 februari 2019
Onderwerp: Coehoorn visie

Goedemorgen allemaal,

Vanavond vind de meningsvormende (II) vergadering plaats over de Coehoorn visie. Waarbij we als toeschouwer ook aanwezig zullen zijn.
Omdat we als bestuur zagen dat de bewoners soms wat behoorlijk boos werden als het ging over de visie en de stichting hebben we afgelopen maandag
in onze buurttafel daar bijna een uur aan gewerkt om partijen op een kalme manier met elkaar in gesprek te laten gaan.

Zowel vanuit de stichting als uit de Coehoornbewoners werden vele vragen gesteld en ook beantwoord. En daarbij kwam ook diverse informatie wat
eigenlijk niet uit de visie en rondetafelgesprek naar voren kwam. Kortom het was een zeer goed en constructief overleg afgelopen maandag.

Bewonersgroep Arnhems Hart ziet steeds meer bewoners uit dit gebied aanschuiven omdat ze vinden dat de gemeente hun eigenlijk een beetje in de steek laat.
Al jaren wordt er gepraat over herinrichtingen en vernieuwen van het riool maar steeds is het weer nul op request. En dat is best wel zuur voor deze betrokken bewoners.

We willen graag ook straks weer aansluiten op de beloofde drieluik waarbij er gewoon met elkaar gepraat en overlegd wordt. Een drieluik die i.i.g. ook de verstandhoudingen meer moeten gaan verbeteren in het Coehoorn gebied en vooral ook samen met de gemeente.

Ook hebben we afgelopen maandag besproken dat er een reguliere informatiebrief moet komen inzake de veranderingen. En deze zowel online als op papier zal moeten verschijnen. Bewoners en de stichting zijn ook bereid om deze huis aan huis te bezorgen.

Van ons buurttafel verslag, afgelopen maandag, doe ik jullie ook de tekst toe inzake Coehoorn:
-Welkom-

Vandaag hebben we Paul en Peter van Stichting Coehoorn Centraal (CC) te gast. Het leek ons een goed om op deze wijze met elkaar in gesprek te gaan over de stichting en ook de laatst besproken Coehoorn visie. De visie die velen vele vragen en ook wel bezwarend vind omdat er geen enkele Coehoorn bewoner bij betrokken was.

De heren leggen uit wat de start tot op heden is van CC en willen ook meer vastigheid in de buurt krijgen. Hierdoor worden panden aangekocht door de stichting en zittende ondernemers. Momenteel loopt er een meningsvormende vergadering die woensdag 6 februari a.s. fase 2 ingaat.

De wethouder heeft als opdracht meegekregen om nog diverse zaken duidelijker toe te lichten en uit te werken bij de stukken. Zo zal hij duidelijk moeten maken wat er allemaal nog gepland en/of ten uitvoer ligt in het gebied. Ook de parkeernorm zal uitgezocht moeten maken om deze eventueel te kunnen verlagen. En hoe worden de zichtlijnen als er gebouwd word.

Door crowdfunding is er geld opgehaald om de oude glas-in-lood ramen door De Helling in een verstevigd kozijn te plaatsen. Deze komen dan t.o. Stella als toegangspoort te staan bij het park. Bewoners hadden liever gezien dat deze in een eventuele nieuwbouw herplaatst zouden worden. Sommigen zijn bang voor vandalisme als de ramen in de toegangspoort zitten. Na de herinrichting van het parkje en openbare groen zal men weer verder kijken.

CC verwacht binnen een half jaar uitsluitsel te hebben over de financiering. Zowel CC als de ondernemers gaan samen, als eigenaar, de panden verder opknappen, onderhouden en verduurzamen. Dit wordt ook opgenomen in de contracten.

Voor de sociale huurwoningen lopen nu gesprekken met Volkshuisvesting. Zij gaan deze woningen aanbieden en beheren.

Allemaal wensen we voortaan een drieluik overleg betreffende Coehoorn. Deze eerste stap heeft ondertussen al behoorlijk het ijs gebroken en smaakt ook wel naar meer. Zowel CC als Arnhems Hart gaan de gemeente vragen om straks een reguliere informatiebrief te maken over de ontwikkelingen. Want informatie op papier doet altijd beter dan online.

We danken de heren dan ook om aanwezig te zijn op deze constructieve buurttafel.

==

Met vriendelijke groeten,
Erik Wiessenberg,
Bewonersgroep Arnhems Hart,

www.ArnhemsHart.nl

Van: Roeland van der Zee
Verzonden: woensdag 6 februari 2019 14:15
Aan: Raadsleden Arnhem <raadsleden@arnhem.nl>; Fractievolgers Arnhem <fractievolgers@arnhem.nl>
CC: griffie <griffie@arnhem.nl>
Onderwerp: Toezegging Coehoorn

Beste raadsleden,

Tijdens de behandeling van de visie Coehoorn op 23 januari jl heb ik u toegezegd om u 3D-modellen van de gebiedsvisie toe te zenden en een bezonningsstudie. Bijgaand treft u deze aan. In de massastudie ziet u zowel de minimale als de maximale variant uit de gebiedsvisie en de huidige situatie in beeld.

Met vriendelijke groet,
Roeland van der Zee

GEMEENTE Arnhem

Koningstraat 38
6811 DG Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Roeland van der Zee
Wethouder

telefoon
(+31)(0)26-377(4607)
e-mail
roeland.van.der.zee@arnhem.nl
internet
www.arnhem.nl

Massastudie gebiedsvisie Coehoorn

Zicht vanaf bestaand appartementencomplex (ca. 6e verdieping)

Tot 1990 stond de kleine Eusebiuskerk op de plaats van het huidige Coehoornpark

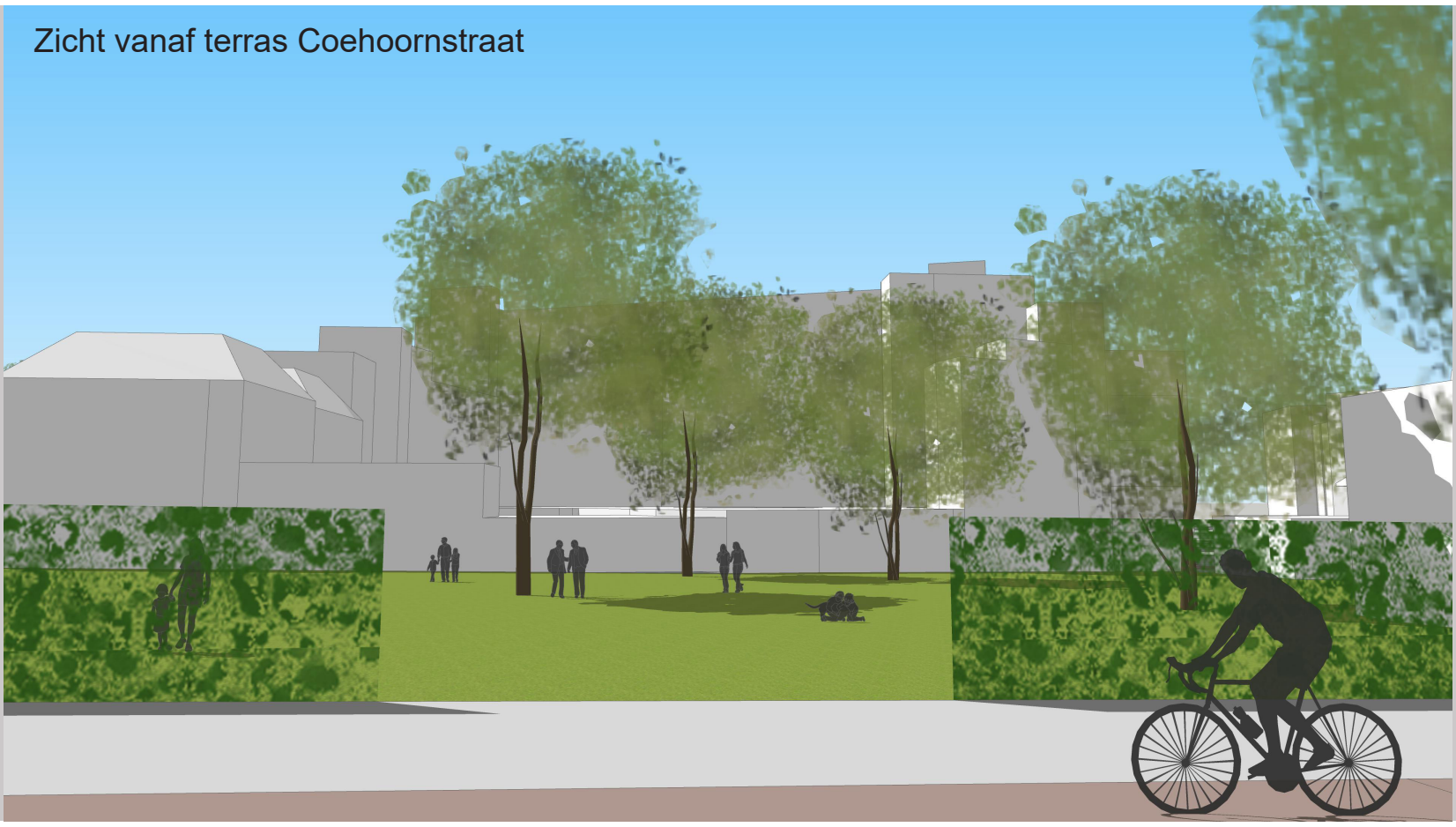
BESTAANDE SITUATIE

NIEUWBOUW VARIANT A

NIEUWBOUW VARIANT B

Massastudie gebiedsvisie Coehoorn

Zicht vanaf terras Coehoornstraat

BESTAANDE SITUATIE

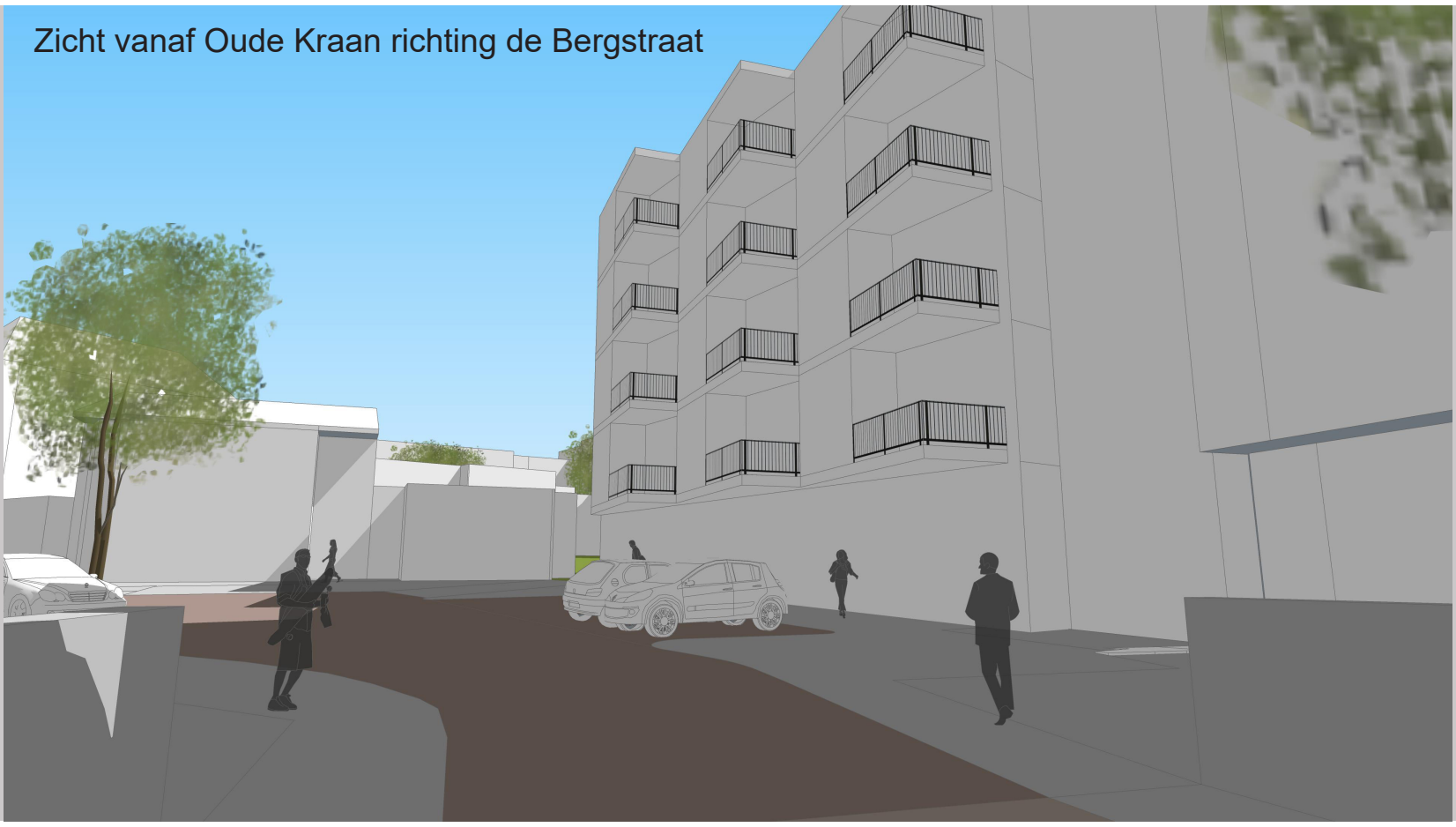

NIEUWBOUW VARIANT A

NIEUWBOUW VARIANT B

Massastudie gebiedsvisie Coehoorn

BESTAANDE SITUATIE

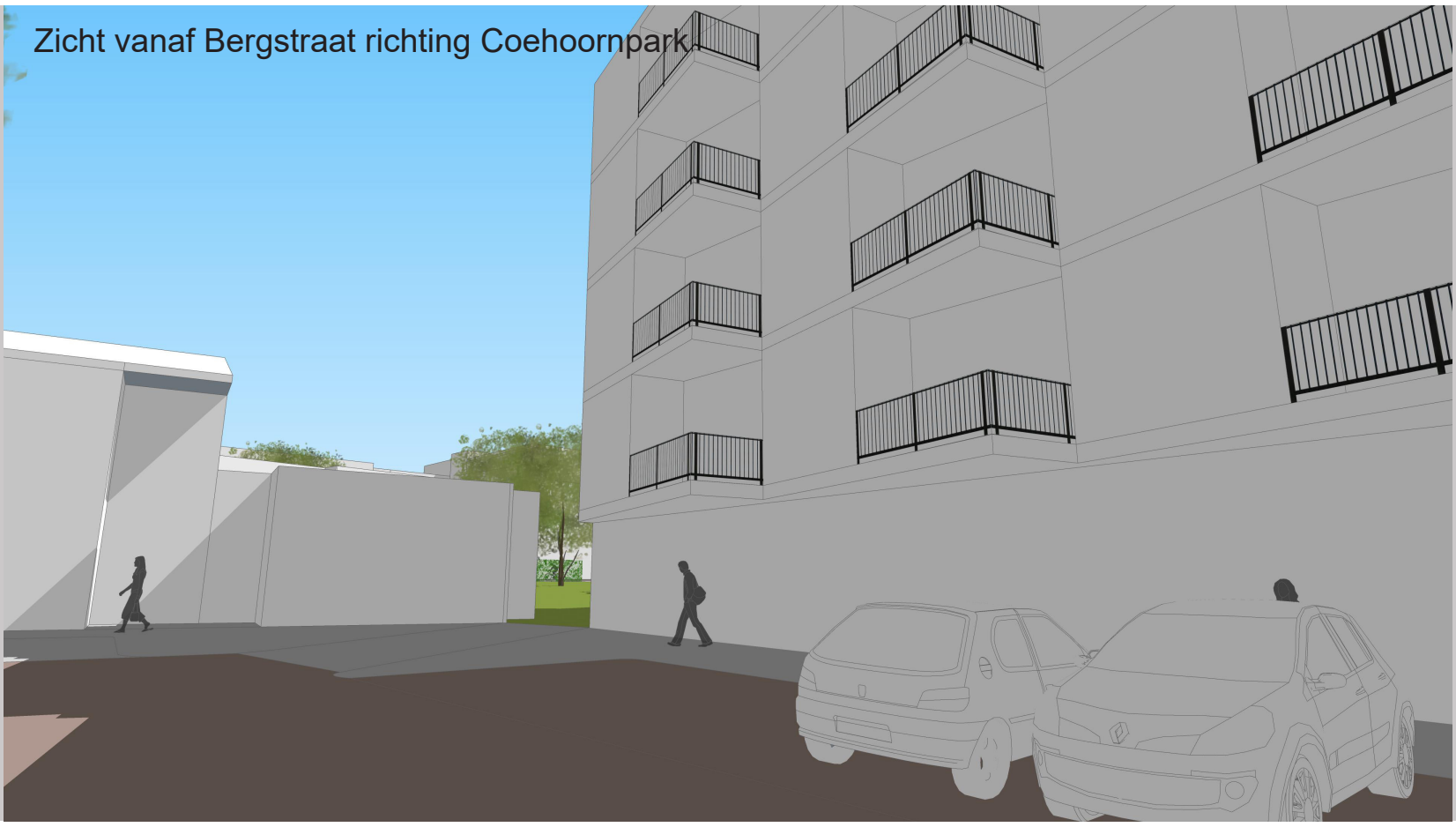

NIEUWBOUW VARIANT A

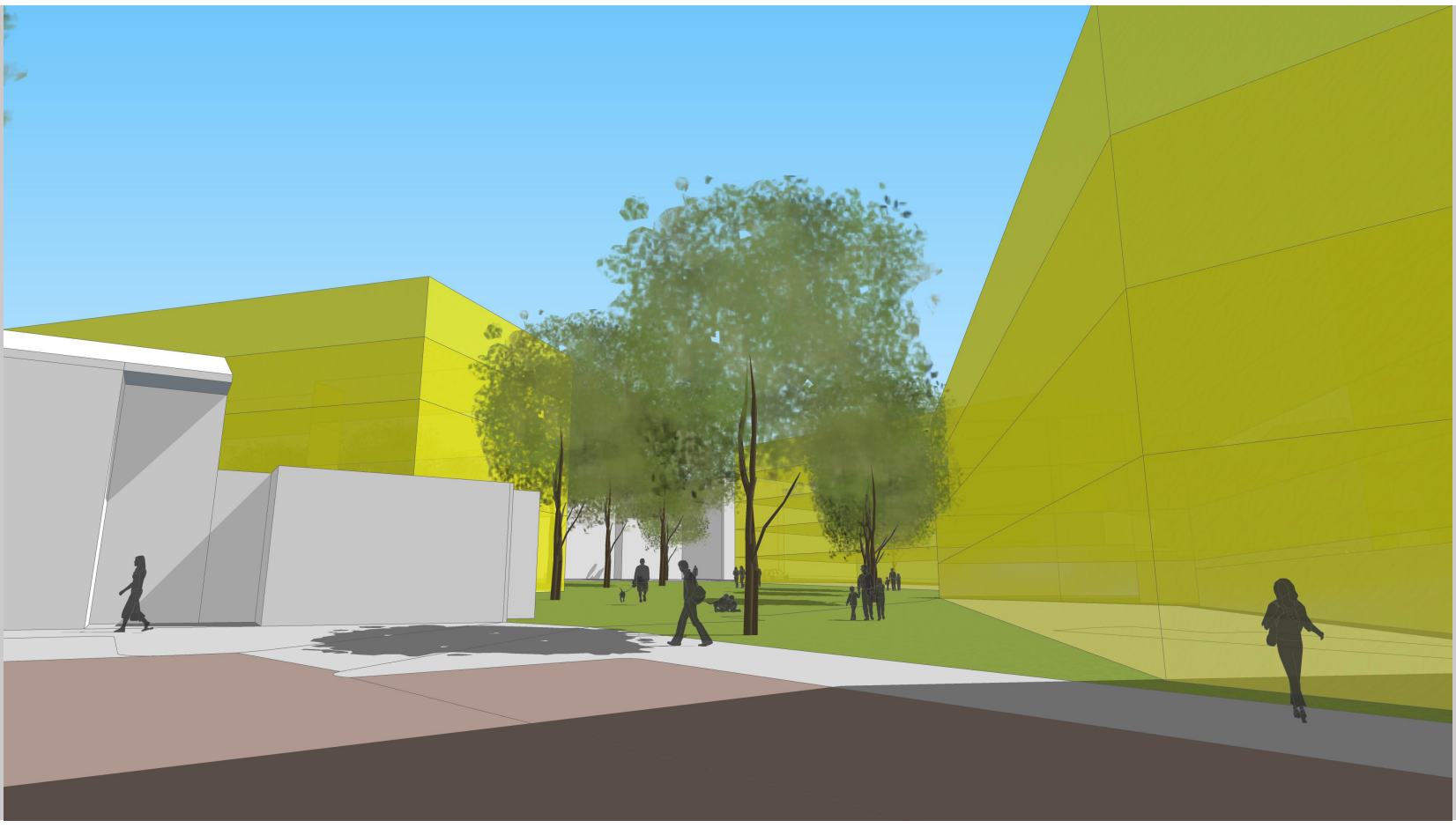

NIEUWBOUW VARIANT B

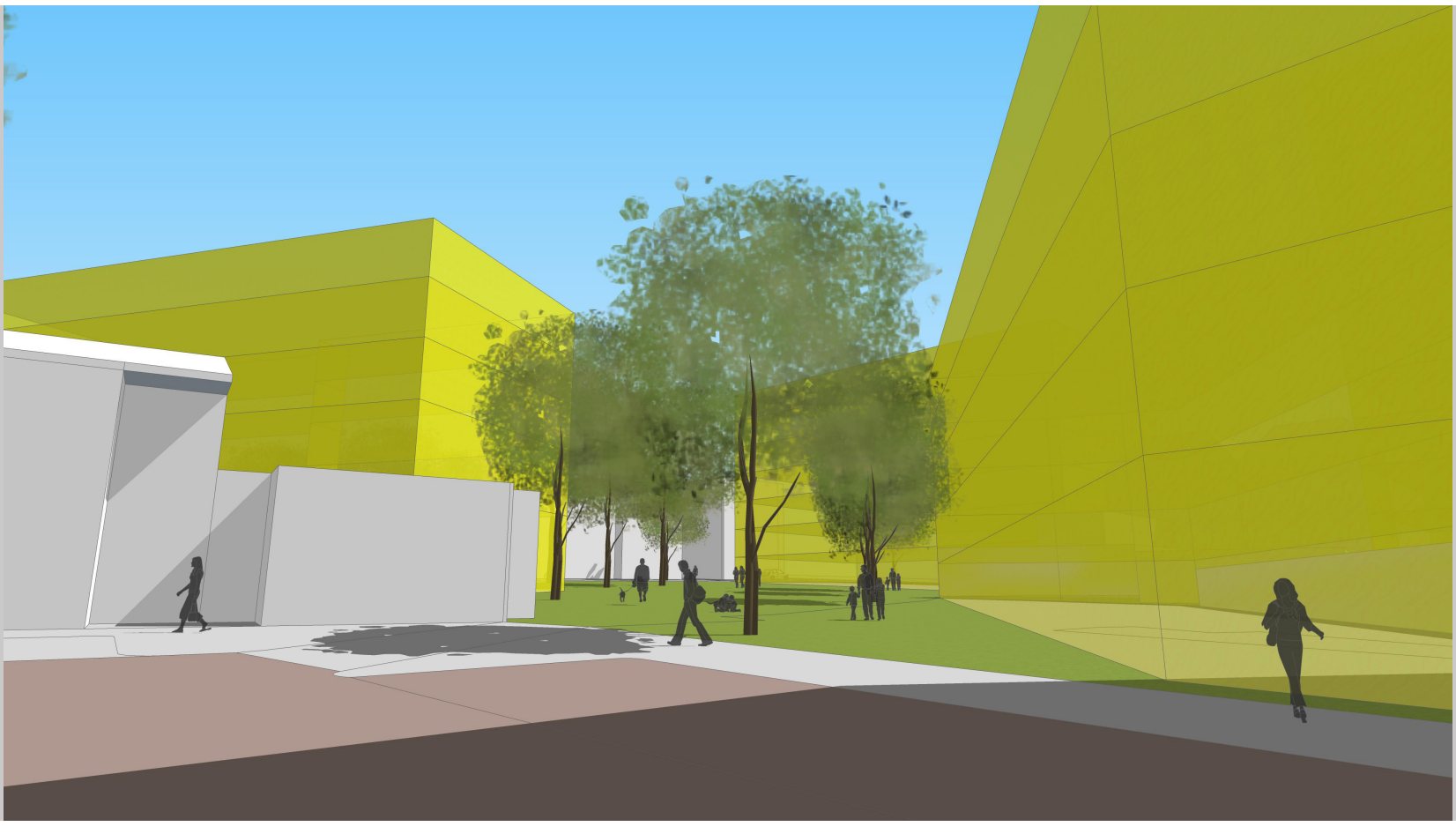
Massastudie gebiedsvisie Coehoorn

BESTAANDE SITUATIE

NIEUWBOUW VARIANT A

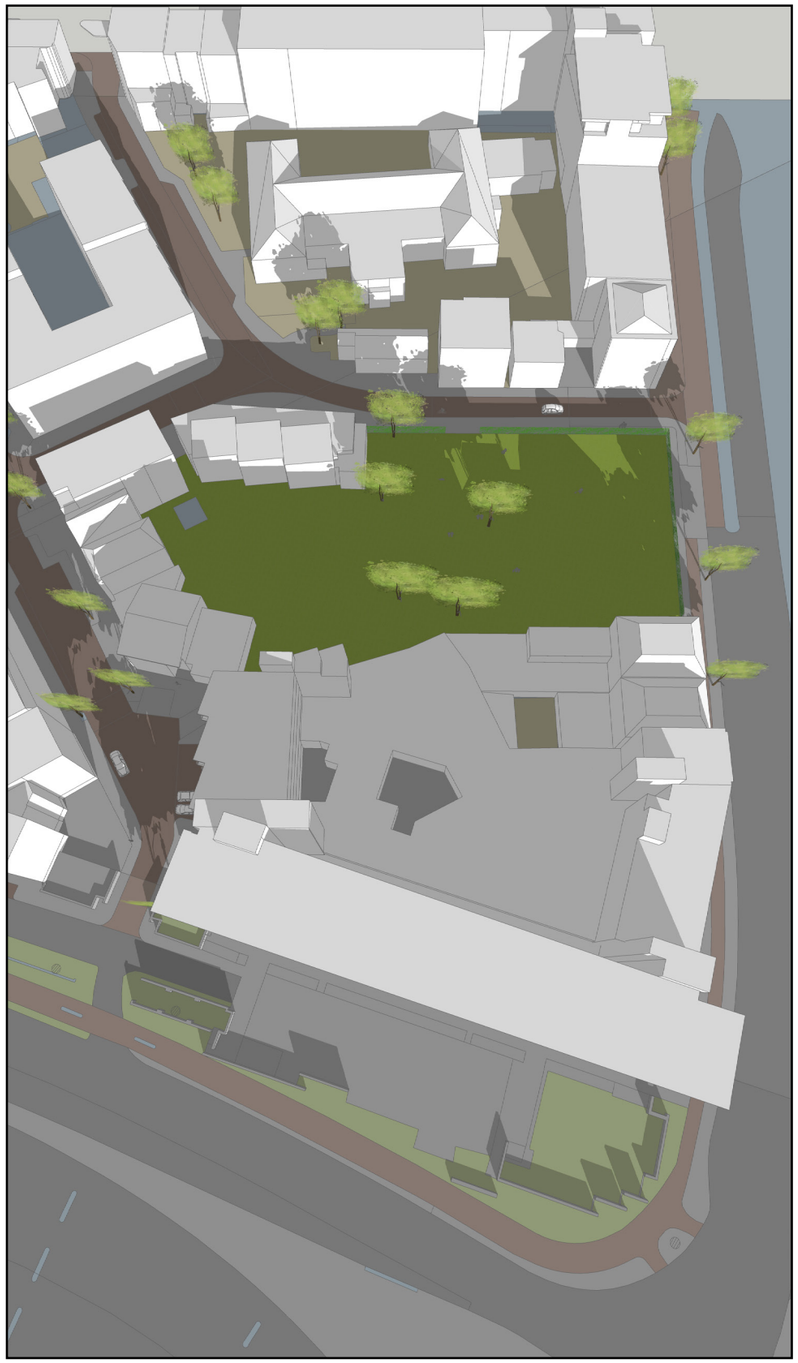

NIEUWBOUW VARIANT B

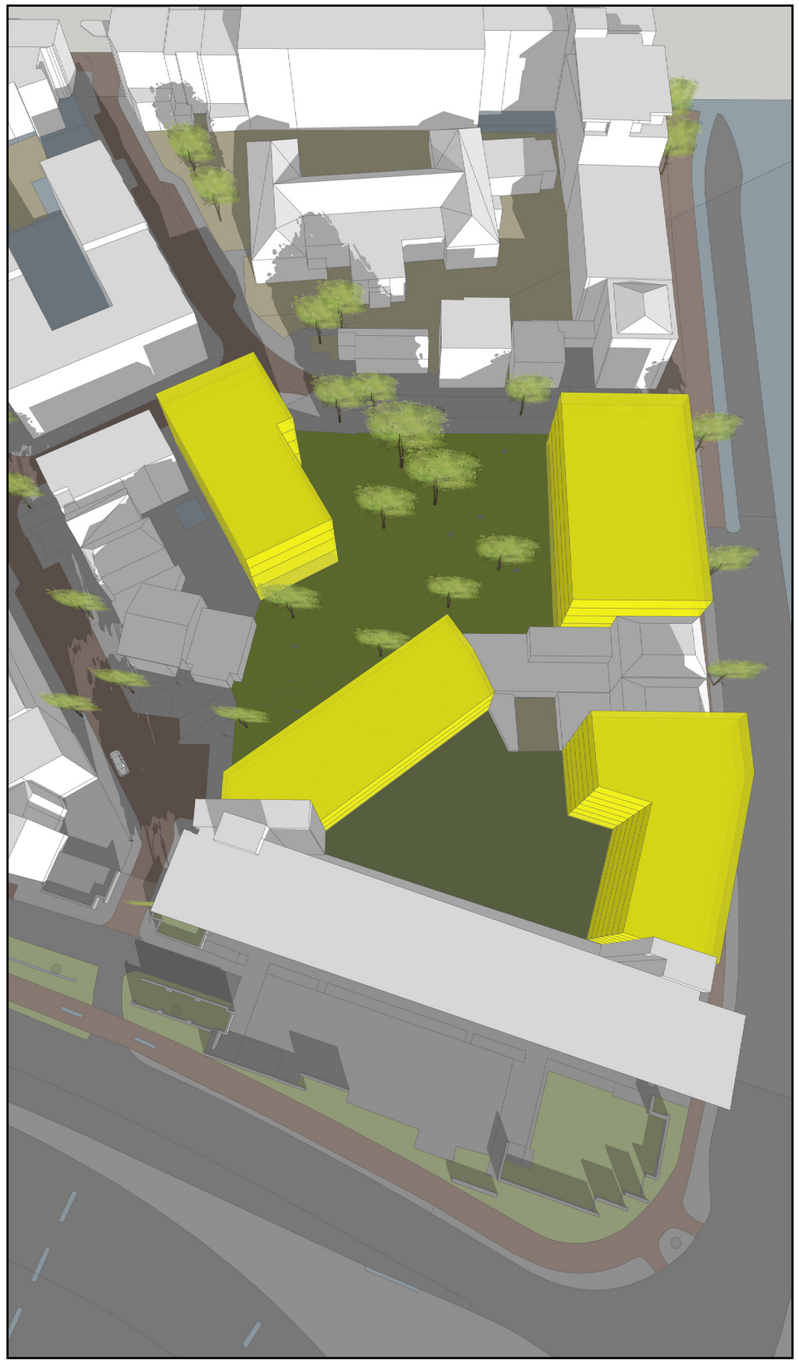
Bezonning omgeving Bergstraat / Coehoornstraat

Datum: 21 december
Tijdstip: 12:00
Tijdzone: Wintertijd UTC +1

BESTAANDE SITUATIE

VARIANT A

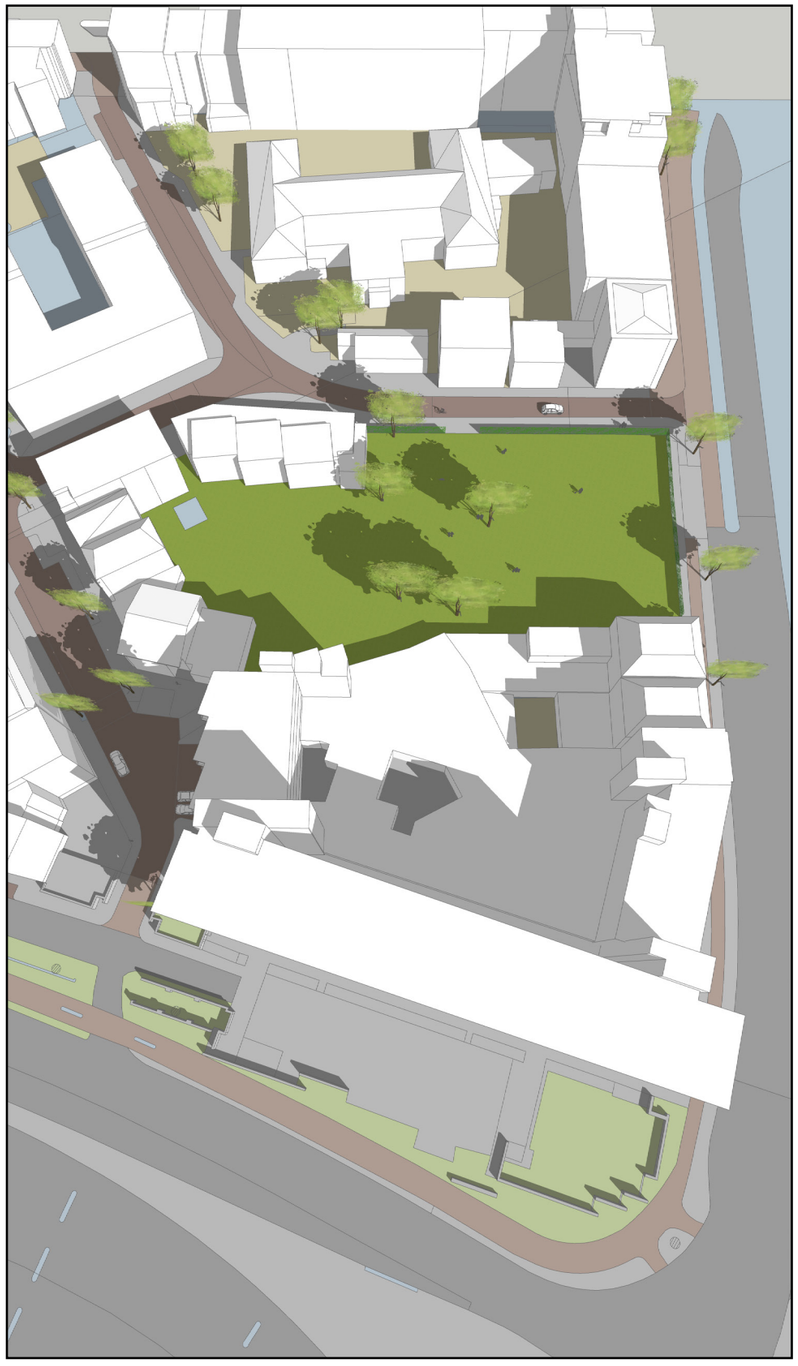
VARIANT B

Bezonning omgeving Bergstraat / Coehoornstraat

Datum: 21 maart / september
Tijdstip: 12:00
Tijdzone: Zomertijd UTC +2

BESTAANDE SITUATIE

VARIANT A

VARIANT B

Bezonning omgeving Bergstraat / Coehoornstraat

Datum: 21 juni
Tijdstip: 12:00
Tijdzone: Zomertijd UTC +2

BESTAANDE SITUATIE

VARIANT A

VARIANT B

Memo

Datum : vrijdag 15 februari 2019

Aan : Gemeenteraad

Van : Roeland van der Zee, Cathelijne Bouwkamp

Betreft : toezegging onderhoud Bergstraat

Naar aanleiding van de meningvormende behandeling van de gebiedsvisie Coehoorn op 23 januari jl. is door uw raad gevraagd welke onderhoudsbehoefte er aan de openbare ruimte is in (de wijk) Coehoorn.

Alhoewel het bij zou dragen aan een betere en duurzamere inrichting van de wegen en we de behoefte uit de wijk goed kunnen begrijpen, is het vanuit het technisch beheer op dit moment niet noodzakelijk om de straten in de wijk Coehoorn aan te pakken.

De riolering in de Bergstraat en Vijfzinnenstraat is dermate slecht dat deze binnen circa 5 jaar vervangen dient te worden. Dit is ook reeds opgenomen in de vervangingsplanning van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP), dit houdt geen complete herinrichting van de straten in.

Het herinrichten van bijvoorbeeld de Bergstraat zal circa 3 a 4 ton kosten. Indien we zouden besluiten om nu toch de Bergstraat aan te pakken vanuit de onderhoudsbudgetten, dan zal met de momenteel beschikbare budgetten een wegvak elders dat er nu slechter bij ligt niet aangepakt kunnen worden. Ook de grondexploitatie van Coehoorn Centraal heeft op dit moment helaas geen ruimte om een herinrichting te bekostigen.

Mocht in de toekomst blijken dat de grondexploitatie hier alsnog ruimte voor gaat bieden, dan kan de herinrichting heiruit worden gefinancieerd.

Van: Michel Rauwers
Verzonden: maandag 25 februari 2019
Aan: Paulien Lunter
Onderwerp: Vraag mbt woningen gebiedsvisie Coehoorn

Geachte mevrouw Lunter,

Enige tijd geleden heeft u enkele vragen gesteld over de gebiedsvisie Coehoorn. Hieronder vind u de beantwoording in het rood. Ik ga er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht u nog vragen hebben dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,
Michel Rauwers

1) hoeveel woningen komen er maximaal en minimaal bij vlgs deze gebiedsvisie?
In de grondexploitatie is nu uitgegaan van 72 woningen. Dit aantal kan in de praktijk iets wijzigen door de uitwerking na de gebiedsvisie. Uitgangspunt bij de uitwerking is dat de grondexploitatie minimaal sluitend is. In de maximale variant worden er, bij vergelijkbare woninggroottes, circa 100 woningen gerealiseerd.
2) om welk type woningen gaat het in beide gevallen, hoeveel verdiepingen en welke oppervlakten per woning?
In de grondexploitatie is nu opgenomen dat het merendeel van de woningen 1 laags appartementen worden. Hierbij wordt nu uitgegaan van 22 woningen in de sociale sector en het restant in de vrije sector, dit komt overeen met ca. 30% sociale woningbouw voor deze ontwikkeling. Groottes van de appartementen variëren van 100 m² tot 130 m² bvo (= bruto vloer oppervlakte). Daarnaast wordt er voor plot 3A nu uitgegaan van 6 grondgebonden stadswoningen of appartementen. De woninggroottes van dit blok zijn nog niet bekend. Voor het gehele programma geldt dat dit na vaststelling van de gebiedsvisie verder uitgewerkt zal worden met de partijen die gaan ontwikkelen/bouwen. Dit kan betekenen dat eerdergenoemde aantallen en oppervlaktes nog wijzigen.
3) hoeveel bedraagt de uitbreiding van het bruto vloeroppervlak totaal tov nu?
In de grondexploitatie is nu een programma voorzien van circa 12.400m² BVO. In de maximale variant gaat het om 17.000 m² BVO. Wat de toevoeging is ten opzichte van nu kan ik helaas niet zeggen, daarvoor zijn de huidige en toekomstige functies te divers. Ook zijn niet alle exacte oppervlaktes van de huidige gebouwen bekend.

Arnhem, 27 februari 2019

Beste raadsleden,

Vanavond zal de gemeenteraad een debat voeren met wellicht een besluit over de Coehoorn Visie.
En hebben we ook alle huidige stukken kunnen lezen en bekijken welk voorhanden zijn.
Hierdoor willen we graag de raadsleden nog even persoonlijk mailen buiten de stukken om.
Omdat we altijd open en transparant zijn is wethouder Roeland van der Zee meegenomen als cc.

Opmerkelijk is dat de geplande riolering in de Bergstraat tussen nu en de komende vijf jaar zal plaats vinden, momenteel is er geen geld voor.
Wij en ook bewoners van de Bergstraat horen al veel te lang dat de riolering en weg zal worden aangepast c.q. worden vernieuwd.
Op de informatieavond werd al toegezegd dat dit zou gebeuren in 2019 maar zal nu wellicht weer met vijf jaar worden uitgesteld.
En wees ook eens eerlijk, wie vindt de Bergstraat er nu mooi en goed uitzien na al het vrachtverkeer van Arnhem Centraal?

Opmerkelijk is ook dat er geen woord word gerept over de ADHOC huizen van de gemeente Arnhem.
De ADHOC huizen liggen aan de Bergstraat 27/29/31 en zijn van de gemeente met optie voor sloop of renovatie.
Hier zitten nu bewoners in die een soort sloopcontract hebben om kraken tegen te gaan.
Het lijkt ons dat dit eigenlijk ook mee kan worden genomen in de visie met wellicht een betere (bouw) optie voor Coehoorn Centraal.

De gemeente wil de panden/kantoren naast de Du Soleil flat slopen, Coehoorn Centraal wil graag deze (laten) renoveren en ombouwen.

Bewoners Coehoorn hebben aangegeven dat er aan de huidige aantallen openbare parkeerplaatsen niet gerommeld moet worden.
Wel zouden nieuwe bewoners & ondernemers een parkeervergunning kunnen aanvragen voor alleen de gemeentelijke parkeergarages en met wellicht een korting.
Eigenlijk zou de gemeente Arnhem alle binnenstad bewoners & ondernemers een korting moeten geven wanneer zij alleen in de gemeentelijke parkeergarages parkeren.
Naast veiligheid geeft dit ook een vermindering van auto's op de openbare parkeerplaatsen.
Dit hebben we ook al eerder aangegeven in onze parkeervisie en gesprekken met Geert Ritsema indertijd, daarna hebben we niets meer mogen vernemen van de huidige verantwoordelijke wethouder.

De meeste bewoners hebben al aangegeven dat voor Stella, Coehoornstraat, de weg open moet blijven zoals het nu is. Een afsluiting voor gemotoriseerd verkeer zou het (huidige) racen vermeerderen.
Daarnaast is regelmatig de Vijfzinnenstraat geblokkeerd door een vrachtwagen en/of vrachtwagens die er lange tijd staan bij Introdans.

Ook willen we daarnaast aandringen op een snelle beslissing inzake de Blauwe Golven, deze liggen te lang stil en beïnvloeden mogelijk ook de visie voor uitwerking.
Want wat als de Bergstraat straks toch tweerichtingsweg wordt naar/van de Oude Kraan? Diverse bewoners zien dan ook eerder een besluit over de Blauwe Golven passeren en daarna deze visie.

Gaarne zien we elkaar vanavond vanaf de tribune en wensen wij jullie veel wijsheid toe over een mogelijk besluit.

Met vriendelijke groeten,
Erik Wiessenberg,
Voorzitter Bewonersgroep Arnhems Hart,

www.ArnhemsHart.nl

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 27 februari 2019

Zaaknummer 268644

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 september 2018, nummer: 268644;

gelet op artikel 108 van de Gemeentewet;

gezien het amendement "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld" (19A08);

gezien het amendement "Online criminaliteit ook prioriteit"(19A09);

besluit:

Vast te stellen: de Kadernota Veiligheid 2018 - 2022: Arnhem; Veilige Stad.

De griffier,

De voorzitter,

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 Februari 2019
Ter bespreking van	Kadernota veiligheid, Arnhem veilige stad
Amendement van het lid	Nathalie Nede, ChristenUnie Mark Coenders, GroenLinks Nico Wigger, Arnhemse Ouderen Partij Mieke Hegge, Partij voor de Dieren
Titel Amendement	Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld
Nummer / zaaknummer	19A08

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:
Besluit:

- Toe te voegen aan paragraaf 4.1.2. onder de laatste alinea: *Naast de eerder beschreven maatregelen ter bestrijding van huiselijk geweld is het van groot belang dat alle betrokkenen van huiselijk geweld hulp aangeboden krijgen.*

Toelichting:
Tijdens de expertmeeting op 28 november 2018 bleek dat in de kadernota de hulp aan daders niet genoemd wordt. Tijdens het gesprek werd duidelijk dat hulp aan daders naast de in de nota genoemde correctieve maatregelen ook preventieve waarde heeft.
Daarnaast zijn veel daders van huiselijk geweld vaak zelf eerder slachtoffer geweest van huiselijk geweld en is hulp dus ook op zijn plaats.

Nathalie Nede, ChristenUnie
Mark Coenders, GroenLinks
Nico Wiggers, Arnhemse Ouderen Partij
Mieke Hegge, Partij voor de Dieren

AANGENOMEN

Voor	**32**	*Amendement "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld" (19A08)*
Tegen	**4**	

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeentelijke Afdeling Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal **36**

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Kadernota Veiligheid 2018 - 2022
Amendement van het lid	Susan van Ommen (D66) Eric Greving (PvdA) Mark Coenders (GroenLinks)
Titel Amendement	Online criminaliteit ook prioriteit
Nummer / zaaknummer	19A09

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:

Op pagina 6 van de kadernota aan de paragraaf "1.4 Prioriteiten" een subparagraaf toe te voegen:

"*Digitale veiligheid:*

8. **Online criminaliteit.**
De digitale wereld is het verlengstuk van de fysieke wereld geworden. Datzelfde geldt voor de openbare ruimte; ook die is voor een groot gedeelte en in steeds toenemendere mate online. Online criminaliteit is een groeiend probleem. Denk hierbij onder andere aan hacken, het verspreiden van virussen, digitale oplichting (phishing) en afpersing, identiteitsfraude, het via internet seksueel benaderen van minderjarigen (grooming), het verspreiden van wraakporno en nepnieuws, haatzaaien, aanzetten tot terrorisme.
Bij het handhaven van de openbare orde en veiligheid zullen we prioriteit geven aan de ontwikkeling van de bestrijding van online criminaliteit."

AANGENOMEN

19 Aog / P.2

Toelichting Bij het informatief bespreken van de Kadernota Veiligheid 2018 – 2022 spraken de aanwezige organisaties (onder andere Politie Arnhem en Justitie) uit dat de bestrijding en preventie van online criminaliteit een speerpunt moet zijn in het veiligheidsbeleid. Tijdens de M-fase onderschreef de burgemeester dat. Reden voor D66, PvdA en GroenLinks om dit als extra, 8e prioriteit toe te voegen.
Susan van Ommen(D66) Eric Greving (PvdA) Mark Coenders (GroenLinks)

Voor 36

Tegen 0

Amendement "Online criminaliteit ook prioriteit" (19A09)

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27-02-2019
Ter bespreking van	Kadernota Veiligheid 2018-2022
Amendement van het lid	Coen Verheij, PVV
Titel Amendement	De juiste prioriteiten stellen.
Nummer / zaaknummer	19A10

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:

In de inhoudsopgave onder punt 4.1.1. “discriminatie” te vervangen door “radicalisering”.
In de inhoudsopgave onder punt 4.2.2. “radicalisering” te vervangen door “discriminatie”.
In paragraaf 1.2.3. op pagina 4 “discriminatie” te vervangen voor “radicalisering”. (De term komt hier 2 keer voor).
In paragraaf 1.4. “prioriteiten” onder punt 4 de tekst “Discriminatie. Want t/m en achterdocht.” te vervangen door: “Radicalisering. Het dreigingsniveau blijft hoog, dus de strijd tegen radicalisering vergt in Arnhem voortdurende agendering, evenals de omgang straks met terugkeerders.”
In paragraaf 4.1. “prioriteiten bij maatschappelijke veiligheid” de term “discriminatie” te vervangen door “radicalisering”.
In paragraaf 4.1.1. de titel en de volledige tekst te vervangen door de titel en de volledige tekst die overblijft na het aannemen van amendement “Schrappen polarisatie” onder paragraaf 4.2.2.
Bij paragraaf 4.2.2. de titel en de volledige tekst te vervangen door de titel en de volledige tekst onder paragraaf 4.1.1.
In de samenvatting bij paragraaf “prioritaire problemen oplossen” onder punt 4 de tekst “Discriminatie. Omdat t/m te geven.” te vervangen door: “Radicalisering. Het dreigingsniveau blijft hoog, dus de strijd tegen radicalisering vergt in Arnhem voortdurende agendering, evenals de omgang straks met terugkeerders.”

VERWORPEN

19 A10/P2

Toelichting

Het doel van dit amendement is om de prioritering van discriminatie en radicalisering om te draaien.

Uit technische vragen is gebleken dat het aantal aangiften en aantal zaken dat behandeld wordt door het Openbaar Ministerie met betrekking tot discriminatie zeer beperkt is. Om te concluderen dat het probleem “discriminatie” in Arnhem voldoende omvang heeft om deze te bestempelen als prioriteit is ongegrond.

Radicalisering is een thema waarvoor wel moverende redenen bestaan om deze in Arnhem de hoogste prioriteit te geven in de Kadernota Veiligheid. Onlangs is een Arnhemse terreurcel opgerold en Arnhem kent meerdere jihadistische uitreizigers en terugkeerders. Daarnaast ziet het NCTV Arnhem als een stad met veel risico voor radicalisering. Arnhem krijgt meer budget voor het tegengaan van radicalisering dan Amsterdam en negen keer zoveel als Nijmegen. Tevens staat de huidige uitvoering van het beleid van de bestrijding van radicalisering ter discussie, dat blijkt uit een onderzoek van Omroep Gelderland.

Wanneer radicalisering leidt tot terreur of het plannen van terreur heeft dit een zeer grote maatschappelijke impact. Het gevoel van veiligheid wordt dan ernstig aangetast en dat kan verregaande consequenties hebben voor de Arnhemse samenleving.

Coen Verheij, PVV

Voor 1

Tegen 35

Amendement "De juiste prioriteiten stellen" (19A10)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	0	3
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27-02-2019
Ter bespreking van	Kadernota Veiligheid 2018-2022
Amendement van het lid	Coen Verheij, PVV
Titel Amendement	Schrappen polarisatie.
Nummer / zaaknummer	19A11

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:
In de inhoudsopgave onder punt 4.2.2. “en polarisatie” te schrappen.
In de titel van paragraaf 4.2.2. de tekst “en polarisatie” te schrappen. En de tekst in paragraaf 4.2.2. “Internationale spanningen t/m uit te dragen.” te schrappen.

Toelichting

Als er sprake is van groeiende spanningen tussen bevolkingsgroepen in Arnhem die voortkomen uit tegengestelde normen en waarden dan dienen niet die spanningen ingekaderd te worden. Die spanningen zijn het symptoom van achterliggende oorzaken. De oorzaken van tegengestelde normen en waarden moeten worden tegengegaan, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat de Nederlandse normen en waarden, die staan voor vrijheid, gewaarborgd blijven.

Coen Verheij, PVV

VERWORPEN

Verzoekt het college,

- Het besluit uit de raadsbrief van 2019 terug te draaien en Willemeen alsnog in de gelegenheid te stellen een plan te maken, met daarbij de volgende uitgangspunten:

  1. Het huidige unieke karakter van Willemeen blijft behouden en vormt de basis van het plan;
  2. De welzijnsfunctie en de cultuurfunctie zijn integraal verbonden binnen Willemeen;
  3. Er is draagvlak en steun van de vrijwilligers van Willemeen voor het plan en zij worden betrokken bij het maken van het plan;
  4. Te borgen dat de subsidiestromen welzijn en cultuur integraal verbonden blijven.
  5. Het plan wordt uiterlijk 1 oktober 2019 ingediend bij de gemeente.

- Ervoor te zorgen dat de binding tussen welzijn en cultuur gegarandeerd blijft;
- De gemeenteraad wordt voor 1 januari 2020 geïnformeerd over de uitkomsten.

en gaat over tot de orde van de dag

SP, Sarah Dobbe
PvdA, E. Greving
D66, S. Andeweg
ArnhemCentraal, G. van der Laak
GroenLinks, T. Gemici,
Arnhemse Ouderen Partij, N. Wiggers
Partij voor de Dieren, L. de Groot

Voor 1

Tegen 35

Amendement "Schrappen polarisatie" (19A11)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	0	2
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Hegge		

PvdA	0	3
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 36

Vaststellen Kadernota Veiligheid 2018-2022: Arnhem; Veilige Stad

Voor de gemeenteraadsvergadering d.d.:	27 februari 2019
Zaaknummer:	268644
Portefeuillehouder:	Dhr. A. Marcouch

Raadskameradvies:

Aan de gemeenteraad, 06 februari 2019

Aanwezig de raadsleden/fractievolgers: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), de heer Elfrink (SP), mevrouw Van Ommen (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij). De fractie van de PVV was niet vertegenwoordigd.

Bespreking
Het betreft de tweede meningsvorming 2 behandeling waarbij de volgende concept amendementen en moties worden besproken:
1. concept amendement "Online criminaliteit ook prioriteit", D66
2. concept motie "Dat doet ie anders nooit; aanpak onveiligheid agressieve honden", VVD, SP, Arnhemse Ouderen Partij, Arnhem Centraal en PvdA
3. concept motie "Een veilige plek is ook een leefbare plek", PvdA
4. concept motie "Uitbreiden mogelijkheden Bibob", PvdA en ChristenUnie en Arnhem Centraal
5. concept amendement "Dierenmishandeling is onderdeel van huiselijk geweld", PvdD

Als resultaat van de bespreking en/of gedane toezegging worden de volgende concept amendementen en moties ingetrokken:
- Het concept amendement “ook budgettaire kaders stellen”.
- De concept motie "Dat doet ie anders nooit; aanpak onveiligheid agressieve honden".
- De concept motie "Een veilige plek is ook een leefbare plek".
- De concept motie “Uitbreiden mogelijkheden Bibob".

De fractie van D66 overweegt een motie "Proef vrijwillige BOA's".

De burgemeester zegt toe:
- Uitvoering te geven aan het dictum, aangevuld met aandacht voor dierenwelzijn, zoals deze in de concept motie "Dat doet ie anders nooit; aanpak onveiligheid agressieve honden", is verwoord.
- In de wijkveiligheidsagenda's de koppeling te maken tussen veiligheid en leefbaarheid.
- Om het toepassingsbereik van de beleidsregels Wet Bibob uit te breiden en de verbreden.
- De portefeuillehouder zegt toe dat dierenmishandeling als signaalfunctie van huiselijk geweld terugkomt in de regiovisie huiselijk geweld 2019 die momenteel in voorbereiding is.

Conclusie
De voorzitter constateert met instemming van de raadskamer dat de meningsvormende fase is afgerond. Het voorstel kan als debatstuk doorgeleid worden naar de besluitvorming.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 268644

Onderwerp: Arnhem; Veilige Stad
Kadernota Veiligheid 2018 - 2022

Voorstel

1. Vast te stellen: de Kadernota Veiligheid 2018 - 2022: Arnhem; Veilige Stad.

Inleiding

Veiligheid is voor de stad belangrijk. Voor de inwoners, ondernemers en bezoekers. Het loopt als een rode draad door verschillende beleidsterreinen. Uw Raad heeft de wens geuit om in gezamenlijkheid de kaders te stellen die moeten leiden tot een veilige stad. In deze kadernota worden de prioriteiten voor het veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar beschreven. De Kadernota geeft daarnaast vorm aan de regierol die de gemeente heeft.

Ondanks de daling van de misdaadcijfers in de afgelopen jaren ligt de onveiligheid in Arnhem boven het Nederlands gemiddelde. Dit past niet bij Arnhem als veertiende stad in bevolkingsomvang. Politiecijfers en statistische data laten zien dat verbeteringen op het gebied van de veiligheid te behalen zijn. De ambitie is om te werken aan de veiligheid in de stad om te komen tot een veiligheidspeil dat past bij een centrumstad met een inwonersaantal van 100.000+.

Speciale aandacht gaat uit naar de veiligheid in de wijk. Want dit is samen met een schone leefomgeving, een belangrijke voorwaarde voor prettig wonen. Arnhemmers geven voor leefbaarheid en veiligheid gemiddeld redelijke cijfers. Echter wat zorgen baart is dat bijna 1/3 van de buurtbewoners zich nogal eens onveilig voelt in de eigen buurt (28%) en dat deze percentages sterk verschillen pér buurt. Samen met bewoners, functionarissen en diverse organisaties in de wijk worden wijkveiligheidsagenda's opgesteld die moeten leiden tot een verbetering van de wijkveiligheid en het gevoel van veiligheid bij de inwoners. Per wijk, maar daarmee ook voor de hele stad.

De Kadernota beschrijft meer dan 20 veiligheidsonderwerpen en licht daar zeven prioriteiten uit.

1. *Omvang criminaliteit*. Daling van de omvang van het aantal misdrijven per duizend inwoners met speciale aandacht voor High Impact Crimes.
2. *Ondermijnende criminaliteit*. Tegengaan en bestrijden van criminaliteit die direct of indirect de openbare orde aantast en de samenleving ontwricht.
3. *Woonoverlast.* Bestrijden van woonoverlast om het woon- en leefklimaat in de wijken te versterken.
4. *Discriminatie.* Het bevorderen van deelname aan de maatschappij in Arnhem ongeacht iemands achtergrond of geaardheid.
5. *Huiselijk geweld.* Het zo snel mogelijk stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en het bieden van passende zorg en hulpverlening.

Arnhem GEMEENTE

6. *Personen met verward gedrag.* Sluitende aanpak organiseren om het veiligheidsrisico zo laag mogelijk te houden.
7. *Jeugdcriminaliteit.* Tijdige signalering en passende maatregelen treffen in het kader van drang en dwang, gekoppeld aan vormen van zorg en hulpverlening.

Naast deze prioriteiten worden ook de overige veiligheidsonderwerpen toegelicht. Al deze onderwerpen worden uitgewerkt op basis van vier veiligheidsthema's: stedelijke veiligheid, wijkveiligheid, maatschappelijke veiligheid en fysieke veiligheid. In de kadernota worden de doelen beschreven en er wordt aangegeven hoe we die willen bereiken.

Beoogd effect

Met het vaststellen van een nieuwe, geactualiseerde Kadernota Veiligheid wordt richting gegeven aan de uitvoering van het veiligheidsprogramma om de veiligheid en leefbaarheid in Arnhem in de periode 2018 - 2022 te verbeteren.

Argumenten

1.1 Een beleidslijn voor vier jaar.

De algemene doelstelling van integraal veiligheidsbeleid is het vergroten van de veiligheid en de leefbaarheid in de stad. Nieuwe inzichten, nieuwe prioriteiten en nieuwe wetgeving vragen om nieuw beleid. In de geactualiseerde Kadernota Veiligheid voor de jaren 2018 - 2022 wordt dit vorm gegeven.

Op basis van art 38b, 1e lid Politiewet 2012 biedt de Kadernota de gemeenteraad de gelegenheid om de doelen vast te stellen die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Een beleidslijn voor vier jaar

Er kunnen door de actualiteit in de komende periode nieuwe prioriteiten ontstaan die onze aandacht gaan vragen. Dat kan mogelijk leiden tot het intensiveren van de inspanningen en een vraag voor extra middelen. Indien van toepassing wordt uw Raad daar over geïnformeerd.

Financiën

De uitvoering van de in de Kadernota vervatte ambities vraagt om middelen. De financiële basis is gelegen in de Meerjarenprogrammabegroting (Programma R1 Veiligheid). Als impuls, vanuit het coalitieakkoord, worden er aan dit programma additionele middelen toegevoegd. Waar nodig en van toepassing worden aanvullende middelen gevraagd door middel van op te stellen integrale (wijk-) uitvoeringsagenda's en -plannen.

Uitvoering

De Kadernota Veiligheid is voor de komende vier jaar de basis voor de uitvoeringsagenda van het Programma Veiligheid.

Communicatie

De vastgestelde Kadernota vormt het vertrekpunt om samen met bewoners in gesprek te gaan om te komen tot een wijkveiligheidsagenda per wijk.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Kadernota Veiligheid 2018 - 2022: Arnhem; Veilige Stad

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

- Niet van toepassing

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 268644

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 september 2018, nummer: 268644;

gelet op artikel 108 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Vast te stellen: de Kadernota Veiligheid 2018 - 2022: Arnhem; Veilige Stad.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

GEMEENTE Arnhem

Arnhem; Veilige Stad

Kadernota Veiligheid

2018 - 2022

Arnhem; Veilige Stad

Kadernota Veiligheid 2018 - 2022

Vastgesteld d.d.
Zaaknummer: 268644

Voorwoord

Beste mensen,

Voor mij als burgemeester is de zorg voor een veilige stad de absolute hoofdtaak. Ik voel een grote verantwoordelijkheid om de inwoners van Arnhem een veilige omgeving en een veilig thuis te bieden. Veiligheid is de sleutel. Het is de basis voor prettig wonen en werken, voor samen leven en voor groei en ontwikkeling van individu en collectief.

Deze prachtige stad staat te boek als nummer zes onder de onveiligste steden van Nederland. Veiliger dan Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven, maar minder veilig dan bijvoorbeeld Den Haag. Dat is niet goed voor de veertiende stad in omvang. En onverdiend. Dus met een stevig kader voor veiligheid is voor Arnhem veel te winnen. Want zoals Arnhem zijn prachtige natuur en zijn inspirerende cultuur kan verdedigen en koesteren, zo kan Arnhem ook de veiligheid organiseren.

Ik ben diep gedoken in de veiligheid van de stad. Ik ben overal gaan kijken en luisteren en heb de cijfers die bewoners geven voor leefbaarheid en veiligheidsbeleving laten uitzoeken. Alles opgeteld en afgetrokken geven Arnhemmers hun stad gemiddeld gelukkig een voldoende.

Maar helaas zijn er flinke verschillen in de waarderingen van veiligheid per wijk. Dit gaat mij enorm aan het hart. Ik vind het pijnlijk dat het afhangt van waar iemand woont of hij of zij voluit kan deelnemen aan onze samenleving en of een gezin veilig kan wonen met de buren. En ik vind het erg dat het ervan afhangt waar je woont of je kinderen onbekommerd op straat kunnen spelen en veilig naar school kunnen gaan. Het is niet goed dat het afhangt van waar je woont of je met je geliefden vrijuit kunt zijn wie je bent: inheemse Arnhemmer of moslim met een migratie-achtergrond, liefhebbende homo of ondernemende vrouw, actieve Jood of hoopvolle vluchteling. En ik heb gemerkt dat Arnhemmers dit minstens zo pijnlijk vinden. Tijdens mijn fietstochten voelde ik bij de bevolking een groot gevoel voor rechtvaardigheid en veel empathie voor wie eenzaam, gediscrimineerd of onveilig is.

Ik zie veel resultaat van onze samenwerking in de veiligheidsketen. Daarom wil ik deze samenwerking nog sterker maken. En ook breder maken, van woningcorporaties tot de Belastingdienst.
En uiteraard samen met de bewoners in de wijken en hun volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad. Want de komende periode kom ik met wijkveiligheidsagenda's per wijk, gebaseerd op wat bewoners, functionarissen en diverse organisaties in de wijk ons vertellen. Ik ben blij met de mogelijkheden die Arnhem via haar wijkteams in de wijken, samen met de Arnhemmers, hier biedt.

Voor u ligt de Kadernota Veiligheid. Deze nota zoomt in op de maatregelen en keuzes die rechtstreeks onder het begrip "veiligheid" vallen. Als portefeuillehouder veiligheid ga ik hier hard aan werken. En u kunt ervan op aan dat ik als burgemeester ook bij andere beleidsvelden regie houd op verbeteringen die nodig zijn voor ons besef van veiligheid.

Met elkaar kunnen we Arnhem op een mooi veiligheidsniveau brengen. In alle wijken, voor alle Arnhemmers.

Ahmed Marcouch
Burgemeester van Arnhem

Inhoudsopgave

Voorwoord .....

Inhoudsopgave 1

1. Inleiding 2

1.1. Veiligheidssituatie 2
1.2. Doelstellingen 3
1.3. Methoden 4
1.4. Prioriteiten 5

2. Stedelijke Veiligheid 7

2.1. Prioriteiten bij stedelijke veiligheid 7
2.1.1. Omvang criminaliteit *7*
2.1.2. Ondermijnende criminaliteit *9*
2.2. Andere stedelijke veiligheidsthema's van belang 10
2.2.1. Cybercrime *10*
2.2.2. Drugshandel en hennepteelt *10*
2.2.3 Coffeeshopbeleid *10*
2.2.4 Overlast Horeca *11*
2.2.5. Cameratoezicht *11*
2.2.6. Evenementenveiligheid *11*
2.2.7. Vitesse *12*

3. Wijkveiligheid 13

3.1. Prioriteit bij wijkveiligheid 15
3.1.1. Woonoverlast *15*
3.2. Andere wijkveiligheidsthema's van belang 16
3.2.1. Handhaving bij leefbaarheid en veiligheid *16*
3.2.2. Keurmerk Veilig Ondernemen *17*

4. Maatschappelijke Veiligheid 18

4.1. Prioriteiten bij Maatschappelijke veiligheid 18
4.1.1. Discriminatie *18*
4.1.2. Huiselijk geweld en kindermishandeling *18*
4.1.3. Personen met verward gedrag *19*
4.1.4 Jeugdcriminaliteit *21*
4.2. Andere maatschappelijke veiligheidsthema's van belang 22
4.2.1. Jeugdoverlast *22*
4.2.2. Radicalisering en polarisatie. *23*
4.2.3. Mensenhandel en prostitutie *23*

5. Fysieke Veiligheid 25

5.1. Externe Veiligheid 25
5.2. Brandveiligheid 26
5.3. Ongevallen met explosieven 26
5.4. Rampenbestrijding en Crisisbeheersing 27

6. Samenvatting 28

1. Inleiding

Veiligheid loopt als een rode draad door verschillende beleidsterreinen. Zonder veiligheid kunnen bewoners zich niet vrij bewegen en komen buurten moeilijk in beweging. Zonder veiligheid missen bedrijven het onderlinge vertrouwen dat nodig is om te ondernemen, om te kopen en om te verkopen. Zonder veiligheid worden eerlijke winkeliers weggeconcurreerd met witgewassen geld. Zonder veiligheid geldt het recht van de sterkste.
Maar waar wij veiligheid wél ervaren, daar kunnen bewoners en bedrijven, werkgevers en werknemers floreren. Daar kunnen mensen elkaar helpen om samen vooruit te komen. Daar heeft het zin om als gemeente nuttig beleid te maken voor wonen, werken, zorgen en leren.
Daarom willen wij voor Arnhem een landelijk gemiddelde bereiken bij veiligheid dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners. Na de raadsbehandeling volgen de diverse veiligheidsagenda's per wijk en indien nodig op onderwerp een uitvoeringsplan. Want het verschil tussen falen en succes ligt bij de kwaliteit van de uitvoering.

1.1. Veiligheidssituatie

Arnhem staat met een mooie nationale tiende plaats bekend om het prettige woonklimaat, tussen cultuur en natuur. Op groen scoort Arnhem zelfs op de tweede plaats onder alle provinciehoofdsteden. Maar op veiligheid, voor het woonklimaat een belangrijke indicator, scoort Arnhem matig: Arnhem staat bij alle typen misdrijven in de top twee of drie tussen gemeenten van vergelijkbare omvang (Woonaantrekkelijkheidsindex: Atlas voor Gemeenten 2017). Wil Arnhem voor de bewoners, bedrijven en bezoekers het woonklimaat verder verbeteren, dan moeten wij investeren in veiligheid.

Het aantal geregistreerde delicten in Arnhem daalt over de hele linie in lijn met het landelijke beeld: ruim 34% minder delicten dan in 2010. Gemiddeld betekent dit dat anno nu jaarlijks per duizend Nederlanders nog krap vijftig geregistreerde misdrijven plaatsvinden. Maar voor Arnhemmers betekent de daling dat de teller toch wel degelijk nog steeds staat op ruim 74 geregistreerde delicten per duizend inwoners. Ter vergelijking: andere de steden met 100.000 tot 300.000 inwoners tellen per duizend inwoners bijna 58 delicten. Arnhem lijkt meer op de 300.000+ steden die gemiddeld bijna 90 delicten tellen per duizend inwoners; Arnhem staat op nummer zes (zie figuur 3, paragraaf. 2.1.1.), terwijl Arnhem met ruim 157.000 inwoners in omvang op nummer veertien staat. Ook in de misdaadmeter van het Algemeen Dagblad scoort Arnhem elk jaar weer hoog, terwijl de aangiftebereidheid in Arnhem niet ver onder het landelijk gemiddelde ligt.

Deze situatie wordt niet veroorzaakt door grote veiligheidsincidenten maar ontstaat door een breed scala aan misdrijven, van jeugdcriminaliteit tot economische fraude en van milieudelicten tot buurtoverlast. Daar komen een aantal thema’s uit, die wij in deze nota onder de loep leggen en prioriteit willen geven.

Over de leefbaarheid in hun woonbuurt zijn Arnhemmers positief. Toch ervaren zij wel degelijk een toename aan fysieke verloedering, zo blijkt uit de Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor 2017 van de gemeente Arnhem. In het onderzoeksrapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017" waarderen Arnhemmers de veiligheid, net zoals in 2015, met het rapportcijfer 6,6. Maar wel is de beleving van onveiligheid in Arnhem licht gestegen van 34% uit 2015 naar 36% in 2017. En dat is ook gebeurd met de beleving van onveiligheid in de eigen woonbuurt; die is gestegen van 25% naar 28%.

De Landelijke Veiligheidsmonitor 2017, waarin de bewoners de veiligheid van Arnhem een zeven geven, bevestigt de groei aan onveiligheidsbeleving in Arnhem, terwijl die elders in Nederland juist licht daalt.
Dit zijn echter stedelijke gemiddelden. Typerend voor Arnhem zijn de grote verschillen tussen de buurten: van het Spijkerkwartier waar 44 procent van de bewoners zich wel eens onveilig voelt, tot Heijenoord/Lombok met 12 procent. Leefbaarheid laat eenzelfde beeld zien, zo brengt de Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor 2017 aan het licht. Gemiddeld krijgt de leefbaarheid van de eigen buurt een 7,2. Maar de waarderingen lopen uiteen van een 8,4 in de Burgemeesterswijk/Hoogkamp tot een 6,4 in Presikhaaf-West.
Als meest voorkomende vorm van sociale overlast rapporteren bewoners groepen jongeren, daarna noemen zij dronken mensen en drugsoverlast. Bijna vijf procent van de Arnhemmers zegt drugsoverlast te ondervinden. Arnhem staat als grensstad met meer dan 70.000 inwoners in de top tien van gemeenten met het hoogste percentage gerapporteerde drugsoverlast[1]. Verder kampen bewoners in hun buurt met geluidsoverlast (buiten verkeersgeluid) en met woonoverlast, veroorzaakt door omwonenden.

Tekenend is dat in Arnhem ruim drie procent jeugdigen tussen 12 en 24 jaar verdacht wordt door de politie[2]. Dat is hoger dan in vergelijkbare gemeenten en hoger dan gemiddeld in Nederland. In Arnhem krijgt 11,4% van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp, iets meer dan landelijk (11,2%). Verder heeft 0,8% van de Arnhemse jeugd tussen 12 - 23 jaar te maken met jeugdreclassering, dubbel zo veel als landelijk (0,4%). Arnhem zit daarmee in de top vijf van de 100.000+ gemeenten.
Intussen stijgt ook het aantal meldingen over personen met verward gedrag gestaag, van ruim vijfhonderd (2012) naar ruim elfhonderd (2017).
Bovendien geldt Arnhem als een stad die van doen heeft met geradicaliseerde uitreizigers, zodat de gemeente een lokale aanpak tegen radicalisering heeft ontwikkeld, die financieel is onderstreept door het Rijk. Anno nu liggen voor gemeenten als Arnhem de risico's vooral bij de terugkeerders, zo rapporteert de AIVD.

1.2. Doelstellingen

De vinger leggen op het doel van het programma Veiligheid, is de vinger leggen op de kerntaak van Arnhem als lokale overheid om haar inwoners een omgeving te bieden waarin zij in vrijheid kunnen leven. Zodat de Arnhemmers vrijuit hun kinderen kunnen opvoeden, hun naasten kunnen helpen en een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Een hoog niveau van veiligheid is dienend aan de kwaliteit van het leven van de Arnhemmers en de kwaliteit van de samenleving in de stad.

Het doel van het programma "Arnhem; veilige stad" is een mooi veiligheidspeil voor de Arnhemmers, voor de Arnhemse ondernemers en voor de bezoekers van Arnhem. Om te beginnen een veiligheidsniveau dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners.

De manier waarop we het doel willen bereiken, wordt uitgewerkt aan de hand van vier verschillende veiligheidsthema's. In de nota gaan we achtereenvolgens in op stedelijke veiligheid, wijkveiligheid, maatschappelijke veiligheid en fysieke veiligheid.

1. www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/30/roosendaal-en-limburgse-steden-in-top-drugsoverlast
2. www.waarstaatjegemeente.nl

1.2.1. Stedelijke veiligheid.
Doel is het aantal misdrijven waaronder de High Impact Crimes: woninginbraken, straatroof en overvallen, verder terug te dringen. Tevens willen we de georganiseerde criminaliteit bestrijden en witwassen van crimineel geld door de onderwereld zo moeilijk mogelijk maken.

1.2.2. Wijkveiligheid.
Doel is dat Arnhemmers zich in hun eigen wijk veilig voelen. Voor wijken als Malburgen, Klarendal, Centrum en Presikhaaf dient de wijkoverlast teruggebracht te worden tot gemiddeld Arnhems niveau. Hierbij wordt ingezet op woonoverlast, overlast van vervuiling, drugs en intimiderende jongerengroepen.

1.2.3. Maatschappelijke veiligheid.
Discriminatie, huiselijk geweld, jeugdcriminaliteit en overlast van personen met verward gedrag zijn belangrijke uitdagingen voor Arnhem om aan te pakken. Ambitieus doel is het aantal aangiften en meldingen te verhogen en het aantal misdrijven te verlagen. Wij streven ernaar om discriminatie tegen te gaan. Huiselijk geweld wordt niet getolereerd. Jeugdcriminaliteit wordt met een persoonsgerichte aanpak bestreden. In samenwerking met zorgpartners wordt overlast van personen met verward gedrag aangepakt.

1.2.4. Fysieke veiligheid.
Bij rampen en crises is de bevolking geïnformeerd, zijn de slachtoffers geregistreerd en zijn de betrokkenen opgevangen. Dat is het doel van de gemeente, die zich met onder meer de brandweer, de politie en de gezondheidszorg in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden voorbereidt op rampen.

1.3. Methoden

Beproefde methoden zijn uiteraard preventie, opsporing en beveiliging. En met handhaving, waarvoor de raad extra formatieplaatsen beschikbaar stelde. Daarnaast benutten wij nieuwe methoden.

- *Stedelijke Veiligheid* helpen wij vooruit door het netwerk aan veiligheidspartners uit te breiden. De gemeente werkt al in de veiligheidsketen, met de politie, het Openbaar Ministerie en het Veiligheidshuis. De zorgketen is aangesloten bij het Veiligheidshuis op onder meer de thema's huiselijk geweld en jeugdoverlast. Nu willen wij tegen de ondermijnende criminaliteit deze netwerken verder uitbreiden naar brancheorganisaties, beroepsverenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Door meer en betere informatiedeling en signalering in deze netwerken verwachten we (pogingen tot) infiltraties en witwaspraktijken te voorkomen.
  Er wordt gebruik gemaakt van Bibob-onderzoeken (integriteitsbeoordelingen) bij aanvragen van vergunningen en het sluiten van panden bij drugsoverlast. Deze maatregelen blijken preventief goed te werken tegen een nieuwe generatie criminele plannenmakers.

- *Wijkveiligheid* krijgt als innovatie de veiligheidsagenda per wijk. Passend bij het wijkprogramma "Van Wijken Weten" worden per wijk wijkveiligheidsthema's opgehaald en vastgesteld. Voor de inzet op de wijkveiligheid verbreden wij per wijk het lokale netwerk, van wijkagent tot wijkteam en van lokale verenigingen voor winkeliers tot huurdersverenigingen.

- *Maatschappelijke Veiligheid* krijgt hulp van nieuwe wettelijke bevoegdheden die de burgemeester optimaal benut voor Arnhem. Zoals de gedragsaanwijzingen bij woonoverlast en de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg die vanaf 2020 van kracht wordt. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van het opleggen van een tijdelijke huisverbod.

1.4. Prioriteiten

Aangezien de onveiligheid zich aftekent over de hele linie, is een keur aan veiligheidsthema's van belang. De keuze voor prioriteiten komt voort uit de actuele veiligheidssituatie van Arnhem, de gewenste situatie en de praktische weg daarheen: de mogelijkheden om de situatie te verbeteren.

Zo komen wij tot de volgende zeven speerpunten voor drie typen veiligheid.

Stedelijke Veiligheid:

1. **Omvang criminaliteit.** Er zijn ook nu nog ruim elfduizend slachtoffers per jaar in Arnhem van een misdrijf waaronder de High Impact Crimes: woninginbraken, straatroven en overvallen. Dat zijn jaarlijks 75 misdrijven per duizend inwoners. De aandacht en inzet voor het terugdringen van het aantal misdrijven in de stad blijft onverminderd om de daling van 34 procent in de afgelopen 8 jaar te continueren. Vanwege het voor het slachtoffer ingrijpende karakter van het delict ligt de prioriteit bij het voorkomen en het oplossen van High Impact Crimes. Dit sluit aan bij de prioritering op deze delicten van de politie en het Openbaar Ministerie.

2. **Ondermijnende criminaliteit**. Praktijken zoals witwassen, drugshandel in alle vormen, illegaal gokken, tasten direct of indirect de openbare orde aan en ontwrichten de samenleving. We willen voorkomen dat criminelen voet aan de grond krijgen in het dagelijks leven door allianties te smeden en een goede informatiepositie te verwerven. Hiermee werpen we in breed verband een barrière op tegen deze vorm van criminaliteit.

Wijkveiligheid:

3. **Woonoverlast**. Woonoverlast is een ernstige vorm van overlast aangezien dit het dagelijks leven van mensen dichtbij en voortdurend ondragelijk maakt. Het draagt in negatieve zin bij aan het gevoel van veiligheid in de wijk. Door hier een speerpunt van te maken, door er bovenop te zitten en de juiste bevoegdheden te benutten, willen we bewoners steunen bij het voorkomen en tegengaan van woonoverlast.

Maatschappelijke Veiligheid:

4. **Discriminatie.** Want dat vernietigt levens. Mensen die zich moeten verstoppen, kunnen zichzelf niet waarmaken, kunnen geen bijdrage leveren aan de samenleving en voeden nieuwe generaties op in wantrouwen en achterdocht.

5. **Huiselijk geweld.** Want geweld in afhankelijkheidsrelaties is ingrijpend. Voor het slachtoffer en voor het leefsysteem. Zo heeft mishandeling van partners en of kinderen grote negatieve impact op het gezin. De gevolgen zijn vaak levenslang merkbaar en hebben ook op volgende generaties effect. Met het tijdig stoppen van het geweld helpen wij de slachtoffers en voorkomen we herhaling. Als overheid beschikken wij, naast het bieden van hulp, opvang en zorg, over mogelijkheden tot de-escalatie door middel van het opleggen van een huisverbod.

6. **Personen met verward gedrag.** Vanwege de toenemende omvang van deze kwetsbare doelgroep en omdat het kan leiden tot onveilige situaties. Voor de betrokkene zelf, maar ook voor andere personen in de directe leefomgeving. Dit kan zich uiten in agressief gedrag en mogelijk gevaarlijke situaties in of vanuit de woning. Met tijdige en passende zorg en hulp willen we problemen met verwarde personen voorkomen en indien nodig oplossen zonder te veel beslag te leggen op de inzet van de politie. Hiertoe wordt een sluitende aanpak in samenwerking met andere beleidsprogramma's georganiseerd.

7. **Jeugdcriminaliteit.** Omdat deze criminaliteit ingrijpend is voor de ontwikkeling van de jongere en voor de samenleving. Van relatief kleine vergrijpen kan de jongere doorgroeien naar een doorgewinterde harde crimineel. Daarbij is het niet ondenkbaar dat andere jongeren, waaronder broertjes en zusjes, het voorbeeld gaan volgen. Geld en aanzien spelen een belangrijke rol. Een adequate persoonsgerichte aanpak bij signalen van (afglijden naar) crimineel gedrag werkt preventief; niet alleen voor de jeugdige delictpleger maar ook voor de broertjes, zusjes en andere jongeren in de directe leefomgeving.

Fysieke Veiligheid:

De Veiligheidsregio heeft de voorbereiding op rampen en crises goed georganiseerd; voor de gemeente liggen hier belangrijke taken, maar geen grote opgaven die voor prioritering in aanmerking komen.

2. Stedelijke Veiligheid

Stedelijke Veiligheid betreft diverse vormen van criminaliteit waar inwoners van Arnhem het slachtoffer van worden. De politiecijfers voor criminaliteit en overlast worden twee keer per jaar met de gemeenteraad besproken. In dit hoofdstuk bespreken wij achtereenvolgens de prioriteiten en de overige thema's die onze aandacht verdienen.

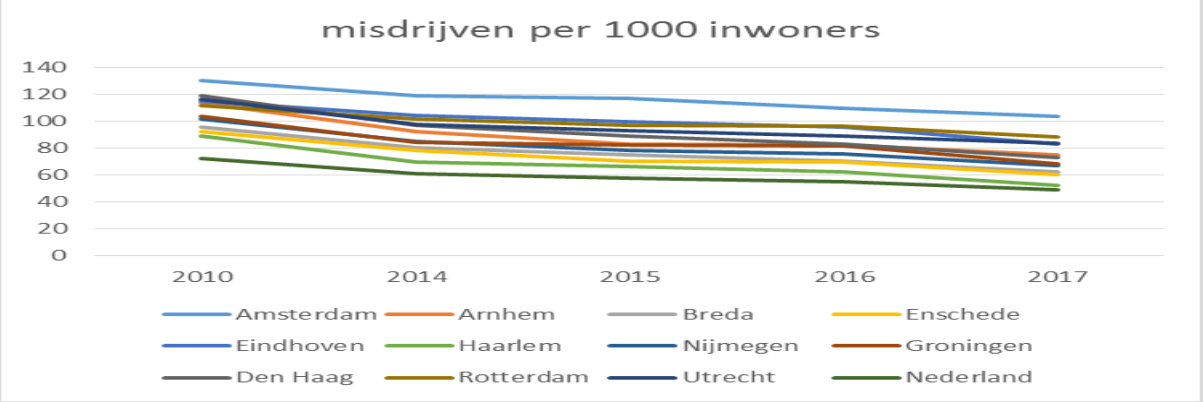
2.1. Prioriteiten bij stedelijke veiligheid

Zoals al aangegeven, zijn de criminaliteitscijfers wat ons betreft te hoog voor een stad als Arnhem. Daarmee zijn te veel Arnhemmers slachtoffer. Het beïnvloedt het gevoel van veiligheid in negatieve zin. Vooral slachtofferschap van een High Impact Crime kan blijvend grote nadelige gevolgen hebben voor het welbevinden.
Daarnaast hebben we in toenemende mate aandacht voor criminele pogingen om de samenleving te ondermijnen. Deze vorm van criminaliteit ontwricht de samenleving in Arnhem.

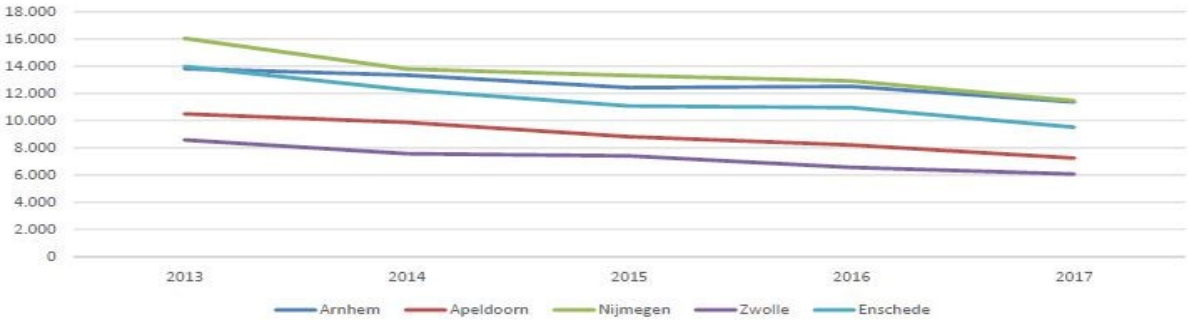
2.1.1. Omvang criminaliteit

Ruim elfduizend mensen in Arnhem zijn jaarlijks slachtoffer van een misdrijf waaronder woninginbraken, straatroven, overvallen en diefstallen. De omvang past niet bij een stad als Arnhem als dat wordt vergeleken met steden van vergelijkbare omvang. We willen de omvang van het aantal misdrijven per duizend inwoners terugdringen naar een gemiddelde dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners. Het ingrijpende karakter van High Impact Crimes bij slachtoffers rechtvaardigt het voortvarend voortzetten van de huidige activiteiten op deze delicten.

Situatie
De criminaliteitscijfers in Nederland dalen al jaren. In Arnhem is het aantal gedaald van 13.998 in 2013 naar 11.370 delicten in 2017. Ook in gelijksoortige steden is deze dalende tendens te zien (figuur 1). Zo ook in de grote steden in de Politieregio Eenheid-Oost (figuur 2). Ook de High Impact Crimes als woninginbraken, straatroven en overvallen dalen in Arnhem.
De omvang van de misdrijven per 1000 inwoners in Arnhem is echter al jarenlang hoog (figuur 3). Arnhem behoort al geruime tijd tot de top 10 van meest onveilige steden in Nederland in de AD-misdaadmeter.

Figuur 1. *Bron: politie; Veiligheidsbeeld grote gemeenten en Arnhem*

Figuur 2. *Bron: politie; Veiligheidsbeeld grote gemeenten Politie Eenheid Oost*

	2010	2014	2015	2016	2017
Amsterdam	130,5	119	117	110	103,9
Rotterdam	111,6	102,1	97	96,5	88,4
Utrecht	116,7	98	93,1	89,1	84
Eindhoven	115,3	104,5	99,5	95,6	82,8
Roermond	98,9	94,7	85,6	84,4	77,4
Arnhem	114	92,2	82,9	82,5	74,8
Den Haag	118,9	97	89,2	83	72,8
Steden 100.000 - 300.000	89,2	74,4	69,4	65	57,9
Nederland	72,4	60,9	57,9	54,8	48,9

Figuur 3. *Bron: CBS; Aantal misdrijven per 1000 inwoners*

Vanwege de grote gevolgen van een High Impact Crime voor het slachtoffer wordt hierop al jaren stevig ingezet. Vanaf 2013 is er een projectaanpak op woninginbraken. Samen met relevante partners wordt aandacht gevraagd voor preventie, opsporing en een persoonsgerichte daderaanpak. Het aantal inbraken is sindsdien gedaald van 1196 inbraken in 2012 naar 537 in 2017. In 2018 zet deze daling door.

Misdrijven diefstal/inbraak woning	Jaar	Totalen
Arnhem	2012	1196
	2013	945
	2014	817
	2015	714
	2016	665
	2017	537

Figuur 4. *Bron: politie; Aantal diefstallen/woninginbraken Arnhem per jaar 2012 - 2017*

Ook de overige High Impact Crimes (straatroof en overval) zijn door gemeente, politie en Openbaar Ministerie geprioriteerd. Bij straatroof en overval wordt maximaal aandacht gegeven aan opsporing en vervolging. Door de gemeente is in het Veiligheidshuis een casusoverleg High Impact Crimes ingesteld. Hier worden daders besproken ten behoeve van een persoonsgerichte aanpak om recidive te voorkomen.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
We versterken de dalende misdaadtrend door de samenwerking met partners te verstevigen en gezamenlijk focus aan te brengen op het bestrijden van bepaalde delicten. Daarbij wordt zo mogelijk ingezet op een projectmatige aanpak zoals bij de aanpak van woninginbraken. De aanpak van High Impact Crimes wordt gecontinueerd. We willen de omvang van de inbraken verder terugdringen door gerichte interventies op preventie, waaronder het faciliteren van het gebruik van buurtpreventie-apps, om de awareness bij bewoners te vergroten. Samen met politie en gemeentelijke handhavers worden controle-acties voorbereid en uitgevoerd onder andere gericht op het vervoer van inbrekerswerktuig. Dit om inbraken te voorkomen en potentiële daders in beeld te brengen.
De persoonsgerichte daderaanpak van High Impact Crimes in het Veiligheidshuis wordt krachtig voortgezet.

2.1.2. Ondermijnende criminaliteit

We hebben zero-tolerance voor ondermijnende criminaliteit. We willen een steviger rol bij de bestrijding ervan door het opwerpen van barrières om te voorkomen dat in Arnhem de onderwereld de bovenwereld infiltreert. Want onder andere drugshandel, witwassen en illegaal gokken zijn een groot gevaar voor de samenleving.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Arnhem wil in Gelderland-Midden een ondermijningsteam samenstellen waaraan naast de politie en het Openbaar Ministerie onder meer ook de Belastingdienst deelneemt. Er wordt ingezet op een laagdrempelige samenwerking waarin informatie-uitwisseling en slagvaardig handelen voorop staan. Naast de integrale handhavingsacties en de strafrechtelijke benadering werkt Arnhem sinds 2016 ook met de bestuurlijke en fiscale aanpak. Ook het Regionaal Informatie Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON) en de Veiligheidsregio zijn betrokken, via het zogenoemde Pact van Ellecom. Hier hoort bij dat wij de bestuurders en overheidsfunctionarissen de signalen van bedreiging, intimidatie, omkoop en andere ondermijnende criminaliteit leren herkennen en beantwoorden. Nieuw is ook onze samenwerking met maatschappelijke organisaties om barrières op te werpen tegen infiltraties in branches, beroepsgroepen en woonwijken, waar criminele organisaties vinden wat zij nodig hebben, zoals autogarages, woningen en ontmoetingsplaatsen. Arnhem komt jaarlijks met een lokaal ondermijningsbeeld die de fenomenen, de criminele hoofdpersonen, de locaties en de plaatselijke faciliteerders (als leveranciers van diensten aan criminelen) in kaart brengt. Met daarbij een lokaal barrièremodel tegen ondermijning. Nieuw is de aankondiging van de minister voor een "ondermijningswet" die juridische knelpunten oplost, met een ondermijningsfonds dat eenmalig €100 miljoen euro reserveert. Bovendien maakt de minister werk van het verbod op Outlaw Motorcycle Gangs (criminele motorbendes) wegens intimidatie en bedreiging, drugsoverlast, witwaspraktijken en andere ondermijnende activiteiten, naast het fysieke geweld.
En er ligt een grote nieuwe kans bij de verruimde Wet Bibob. Als de Tweede Kamer instemt met het voorstel om het onderzoek naar financieringsbronnen van vergunningaanvragers uit te breiden naar stromannen kunnen vergunningen voor verdachte zaken veel beter verhinderd worden.
Ook wordt Bibob-onderzoek dan mogelijk bij alle overheidsopdrachten. Dat is nu nog beperkt tot de sectoren bouw, ICT en milieu.

2.2. Andere stedelijke veiligheidsthema's van belang

2.2.1. Cybercrime

De aanpak van Cybercrime moet de komende jaren worden geïntensiveerd, met als doel één van de snelst groeiende misdaden te beteugelen. Bij cybercrime gijzelen criminelen via het internet software of blokkeren zij computers tegen losgeld, stelen zij digitaal geld, misbruiken de identiteit van personen of ontfutselen mensen hun bestanden of andere gevoelige informatie.
Daarnaast groeit het aantal daders van gedigitaliseerde criminaliteit. Vaak zijn het criminele organisaties die bij oplichting, witwassen en andere klassieke criminaliteit gebruik maken van eenzelfde technologie als de daders van cybercrimes.
De aanpak van cybercrime vraagt regionale, nationale en internationale samenwerking, waarbij de politie opspoort en de gemeente de preventie organiseert. De preventie kan bestaan uit het onderwerp agenderen en de inwoners waarschuwen voor de gevaren. Voornamelijk de doelgroep ouderen heeft hierbij onze aandacht. Uiteraard geven we als gemeente het goede voorbeeld met veilig cybergedrag.

2.2.2. Drugshandel en hennepteelt

Doel is de illegale handel in drugs een halt toe te roepen. De huidige aanpak van drugsoverlast gaan we intensiveren en het optreden tegen illegale hennepteelt wordt versterkt. Dat vraagt onder andere meer bereidheid van de inwoners om drugsoverlast te melden. Want handel in drugs trekt criminele samenwerkingsverbanden aan met illegale praktijken, zoals oneigenlijk gebruik van woningen en uitkeringen, diefstal van water en energie, belastingontduiking, witwassen en ondermijning. Daarnaast vergroot de handel in drugs de gevoelens van onveiligheid. Volgens de Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor 2017 ervaart 10% van de inwoners in de wijk vaak drugsoverlast en 19% soms. Uit de Landelijke Veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat 4,5% van de inwoners van Arnhem vaak overlast heeft van drugshandel en drugsgebruik. Dit percentage is overeenkomstig het gemiddelde van de 70.000+ gemeenten maar altijd nog 1 procentpunt hoger dan het landelijke gemiddelde. Het aantal drugsmisdrijven in Arnhem is bijna twee keer zo hoog als gemiddeld: 1,2 per duizend inwoners (landelijk 0,7), waarvan 0,7 per duizend inwoners in combinatie met harddrugs (landelijk 0,4). Daarmee is drugsoverlast één van de meest voorkomende vormen van overlast in de wijk. Ook de omvangrijke hennepteelt veroorzaakt overlast en is gevaarlijk wegens brandgevaar. Doordat er veel geld mee wordt verdiend, trekt het criminelen aan. Dat kan leiden tot het met geweld leeghalen van woningen waar hennep wordt geteeld en afrekeningen in het criminele milieu.
Met voorlichting wordt gewezen op de gevaren en risico's van hennepteelt. Met de partners wordt nauw samengewerkt om de aanpak van hennepteelt en drugshandel tegen te gaan.

2.2.3 Coffeeshopbeleid

Ongewenste concentraties van coffeeshops worden tegengegaan, met als doel het woon- en leefklimaat in de wijk te verhogen. Volgens de nota "Het Arnhems Coffeeshopbeleid 2016" gaat Arnhem het maximum van elf coffeeshops breder spreiden over de stad om wijken met een ongewenste concentratie van coffeeshops te ontlasten. In Nederland wordt de verkoop van kleine hoeveelheden cannabis in een coffeeshop gedoogd. Maar zolang het kabinet de aanvoer niet reguleert, staan coffeeshophouders met één been in de illegaliteit. Daarom heeft Arnhem een pleidooi gehouden voor deelname aan een experiment met gereguleerde teelt, om deze zo genoemde "achterdeurproblematiek" te verlichten.

2.2.4 Overlast Horeca

De gemeente Arnhem wil de Korenmarkt transformeren tot een uitgaansgebied met meer daghoreca in de stad. Het gaat om een combinatie van gastvrijheid en veiligheid. De nota “Korenkwartier: actielijnen naar de toekomst” beoogt gastvrij te zijn met diversiteit in de horeca, een betere uitstraling van de openbare ruimte en een verbeterd ondernemingsklimaat. Tegelijkertijd treden de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeente op tegen de veiligheidsproblemen. Uit de gemeentelijke Leefbaarheids- en Veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat 33% van de Arnhemmers zich onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden of in het centrum. Het onveiligheidsgevoel van inwoners in het centrum is met 41% hoog. De overlast bestaat uit: overlast van groepen jongeren, dronken mensen op straat, drugsoverlast, doordat men op straat wordt lastig gevallen, door geweldsdelicten en door bedreigingen. Daarom surveilleert de politie op uitgaansavonden met het Openbare Orde Team (OOT) en met de bereden politie. Daarnaast is er toezicht met vaste camera's. En de gemeente handhaaft de Drank- en Horecawet. De burgemeester blijft actief gebruik maken van zijn bevoegdheden.
Bij (gewelds-) misdrijven gaat de burgemeester de dader een tijdelijke gebiedsontzegging opleggen; het blijkt dat dit als waarschuwing op zich al preventief werkt. Daarnaast gaat de burgemeester voor horeca-exploitanten of pandeigenaren die de openbare orde, of de veiligheid aantasten de exploitatievergunning schorsen of intrekken, beperkingen opleggen of voorschriften verbinden aan de vergunning en dit geldt ook bij de aantasting van het woon- en leefklimaat. Bovendien benut de burgermeester de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen. Ook zijn er afspraken gemaakt tussen gemeente, politie en horeca om het uitgaansgebied veiliger te maken.

2.2.5. Cameratoezicht

Cameratoezicht blijkt te helpen, zowel voor het gevoel van veiligheid als tegen feitelijke misdrijven. Toch is terughoudendheid geboden, omdat het gebruik van camera's in de openbare ruimte inbreuk maakt op de privacy van de burgers. Na de zomer van 2018 ontvangt de gemeenteraad een evaluatie van het cameratoezicht. Uitgangspunt is het gebruik van camera's in en rondom het horecaconcentratiegebied ook in de toekomst te handhaven. Bovendien wordt conform de verruimde landelijke wetgeving een voorstel ingediend om in bijzondere situaties mobiel cameratoezicht in te zetten.

2.2.6. Evenementenveiligheid

Evenementen dienen de sociale cohesie in Arnhem. Arnhem doet er alles aan om ze veilig te laten verlopen. Daarom volgt verdere professionalisering en versterkte samenwerking met organisatoren en veiligheidspartners. Want evenementen zijn behalve voor de sociale cohesie ook belangrijk voor Arnhems gastvrije reputatie en voor de lokale economie. Het verstrekken van evenementvergunningen behoort tot de bevoegdheid van de burgemeester; de gemeente houdt toezicht en handhaaft. Door incidenten rond evenementen is er grote behoefte aan eenduidige voorschriften, die Arnhem en andere gemeenten willen vastleggen in een Nederlands Handboek Evenementen Veiligheid (NHEV). De rollen van de organisator en vergunningverlener kunnen soms door elkaar lopen. Daarom vindt tijdens de voorbereiding en de uitvoering van het evenement veel afstemming plaats. Voor grote evenementen wordt een uitgebreide risicoanalyse opgesteld met partners: handhaving en vergunningverlening en kabinet van de burgemeester van de gemeente, politie, brandweer en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).

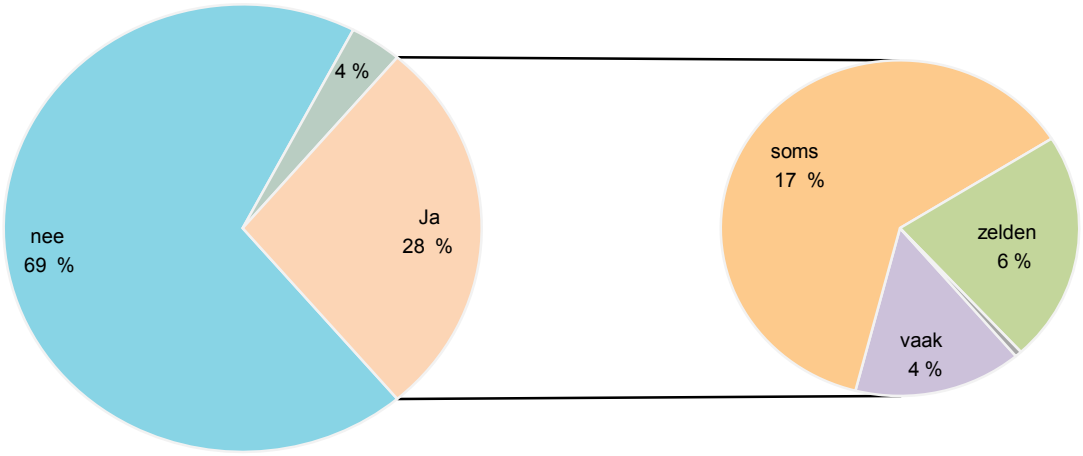
2.2.7. Vitesse

Het Arnhemse voetbal werkt met eenzelfde streven om gastvrijheid en veiligheid te combineren, als de Korenmarkt doet. Arnhem wil rond voetbal een gastvrij volksfeest en draait een pilot met het landelijke project "Voetbal 2020 - Toegankelijkheid, gastvrij en veilig voetbal in 2020", om enerzijds maatgericht raddraaiers te straffen en anderzijds het voetbal gastvrij te maken. In het Vitesse Veiligheidsoverleg (VVO) adviseren naast Vitesse ook de politie en het Openbaar Ministerie de burgemeester bij de vergunningverlening en de openbare orde.
Het Supportersproject om met zogenoemde doelgroep-supporters overlast en geweld te voorkomen, zetten wij voort. Daarvoor is het partnership met "Vitesse Betrokken" verlengd tot 2021. Sociale media worden actief gevolgd en op De Korenmarkt, in jongerencentra en op andere locaties in de stad wordt contact gelegd met supporters. Zo nodig worden individuele supporters met sociale problematiek geholpen via de sociale wijkteams. Voor het Supportersproject is jaarlijks subsidie beschikbaar.
Maatregelen voor gastvrij voetbal betreffen de veiligheidsbeleving van zowel de eigen supporters als de bezoekende supporters. Zo is besloten tot het zogeheten "Engelse vak", waardoor driehonderd supporters van de bezoekende club terecht kunnen in een vak zonder de zogenoemde lexaanwanden. Ook wordt bij de gastvrije ontvangst geëxperimenteerd met een minder zichtbare politie rond het stadion. Daarbij blijft de aandacht voor de doelgroep-supporters wel degelijk onverminderd aanwezig. Door een goede informatiedeling tussen Vitesse BV, politie en gemeente kunnen relschoppers adequaat worden aangepakt, met stadionverboden, gebiedsverboden of een meldingsplicht. Het aantal incidenten rond voetbal blijft zeer beperkt en dat is ook te danken aan de adequate handhaving.

3. Wijkveiligheid

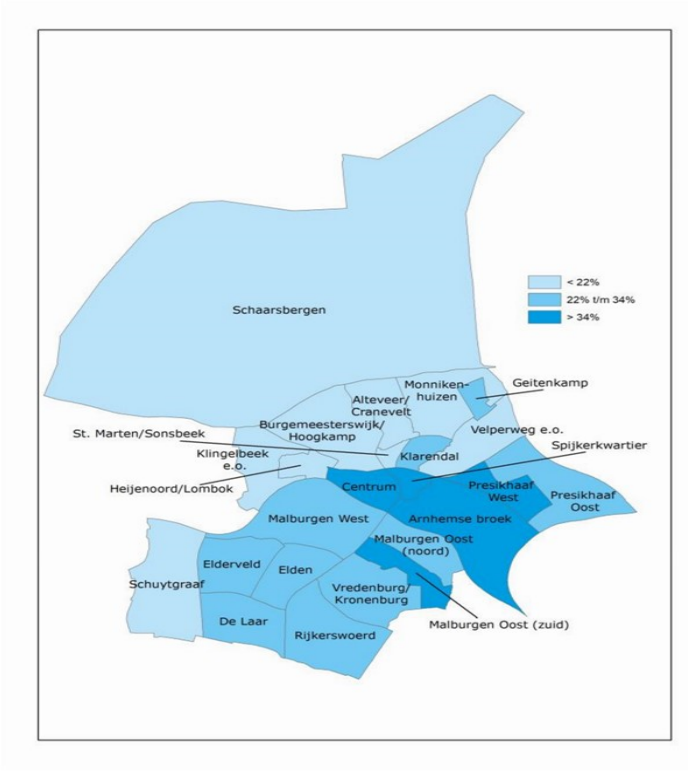
Wij zien graag dat Arnhemmers zich veel vaker veilig gaan voelen in hun stad en in hun eigen woonwijk. Want veiligheid is, samen met een nette en schone omgeving, voorwaarde voor een prettig woon- en leefklimaat. Het gevoel veilig te zijn, maakt bewoners ook vaker sociaal betrokken met de buurt en met de buurtbewoners. De wijkveiligheidsthema's lopen uiteen van onveilige plekken tot overlast van jeugdgroepen en van woonoverlast tot woninginbraken. Eerste prioriteit krijgt woonoverlast, als aangrijpingspunt voor jeugdoverlast, woninginbraak en onveilige plekken.

Situatie
Uit de tweejaarlijkse Leefbaarheids- en Veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat 28% van de Arnhemmers zich in hun eigen buurt weleens onveilig voelt. Dat is een toename van 3% ten opzichte van 2015. De inwoners van Arnhem geven gemiddeld een 6,6 voor de veiligheid in de buurt. Dat is hetzelfde cijfer als in 2015 en in 2013.

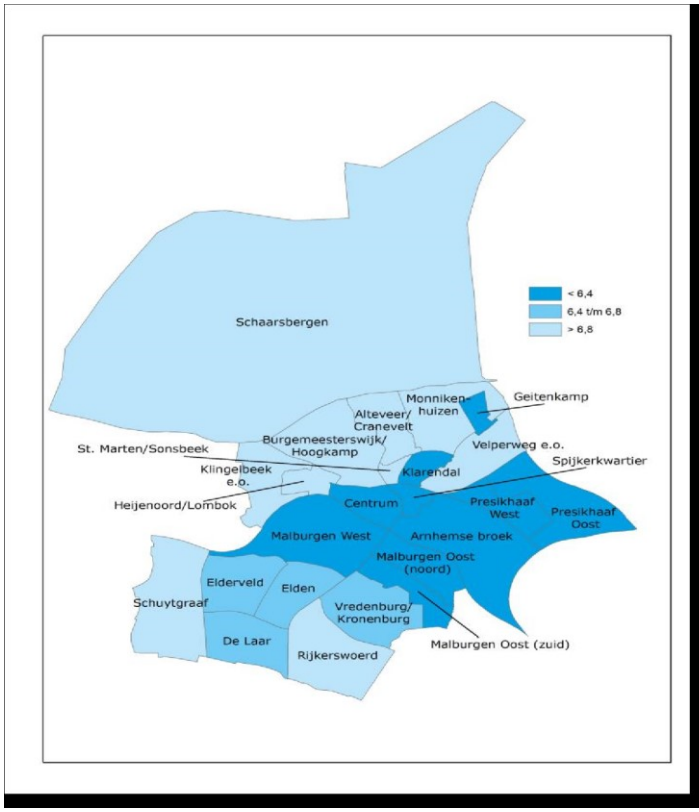
Figuur 5. *Bron: Leefbaarheids- en Veiligheidsmonitor 2017; Onveiligheidsgevoel in eigen buurt.*

Het is opvallend en zorgelijk dat het gevoel van onveiligheid in de afgelopen twee jaar met 3 procentpunt is gestegen. De uitkomst van de Landelijke veiligheidsmonitor 2017 bevestigt dit beeld. Terwijl in Arnhem sprake is van een stijging is elders sprake van een min of meer stabiel beeld. Bovendien blijkt uit deze landelijke monitor dat meer dan vijftig procent van de Arnhemmers fysieke -, sociale - of verkeersoverlast ervaart in de buurt. Dat is op het niveau van de vier grootste steden van Nederland; de G4.

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	41%	
Spijkerkwartier	**44%**	
Arnhemse Broek	39%	
Presikhaaf-West	**35%**	
Presikhaaf-Oost	32%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	**19%**	
Klarendal	34%	
Velperweg e.o.	**14%**	
Alteveer en Cranevelt	19%	
Geitenkamp	**34%**	
Monnikenhuizen	19%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	**16%**	
Schaarsbergen e.o.	16%	
Heijenoord/Lombok	**12%**	
Klingelbeek	16%	
Malburgen-West	**29%**	
Malburgen-Oost (Noord)	30%	
Malburgen-Oost (Zuid)	**38%**	
Vredenburg/Kronenburg	27%	
Elden	**24%**	
Elderveld	27%	
De Laar	**26%**	
Rijkerswoerd	26%	👎
Schuytgraaf	**20%**	👎
ARNHEM	**28%**	👎

Onveiligheidsgevoel in de woonbuurt.

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	6,2	
Arnhemse Broek	5,8	
Presikhaaf-Oost	6,3	
Klarendal	6,2	👎
Alteveer en Cranevelt	7,6	
Monnikenhuizen	7,1	
Schaarsbergen e.o.	6,9	
Klingelbeek	7,5	
Malburgen-Oost (Noord)	6,1	
Vredenburg/Kronenburg	6,5	
Elderveld	6,6	
Rijkerswoerd	7	👍

Rapportcijfer veiligheid in de woonbuurt.

Figuur 6. *Bron: Leefbaarheids- en Veiligheidsmonitor 2017*

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Om Arnhemmers zich veiliger te laten voelen in de stad en in hun wijk gaan we als eerste per wijk een wijkveiligheidsagenda op maat maken. We beginnen per wijk met een consultatieronde, in samenwerking met de wijkteams Leefomgeving. Dan stellen wij per wijk een veiligheidsagenda samen, die bij het wijkprogramma hoort. De inzet van de wijkagent is uiteraard cruciaal. En vrijwel altijd geldt dat reiniging helpt, als dagelijkse fysiek waarneembare boodschap dat de gemeente zich bekommert om de buurt en zich inzet tegen verloedering en verwaarlozing.
Als tweede breiden wij per wijk de veiligheidsketen en zorgketen uit met lokale maatschappelijke organisaties zoals verenigingen van huurders, woningeigenaren, en winkeliers; van jongerenclubs en lokale sportclubs.
Als derde willen wij de aangiftebereidheid verhogen. Juist in de wijken is het belangrijk de aangifte- en meldingsbereidheid van strafbaar gedrag nabij de woning, woonoverlast, discriminatie, heling of hennepteelt aan te moedigen. Aangifte doen over de eigen buurt wordt door bewoners echter als risicovol ervaren en helpt het als wij de mogelijkheden tot bronbescherming optimaal benutten. Gedacht wordt aan het wijzen op de mogelijkheid om anoniem te melden via Meld Misdaad Anoniem.
Als vierde helpt het als bewoners elkaar aanmoedigen de wijk veiliger te maken, bijvoorbeeld door elkaar via buurt-apps te waarschuwen en te informeren.

3.1. Prioriteit bij wijkveiligheid

Woonoverlast is één van de prioriteiten (zie paragraaf 1.4). Want woonoverlast is één van de ergste vormen van overlast aangezien het dagelijks leven van mensen ondragelijk wordt als zij van dag tot dag de kans lopen gepest te worden door hun eigen buurtgenoten; zonder een escape.

3.1.1. Woonoverlast

In de praktijk blijkt dat bepaald niet in alle gevallen bewoners de ervaren woonoverlast in goed overleg kunnen uitpraten. Vaak gaat het om conflicten met personen of gezinnen die meervoudig sociaal, psychologisch en psychiatrisch problematisch zijn.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
De burgemeester maakt optimaal gebruik van zijn bevoegdheden om de veroorzakers van woonoverlast aan te pakken. Daarmee worden slachtoffers van woonoverlast gesteund in het laten stoppen van de door hen ervaren woonoverlast.
Het oplossen van woonoverlast varieert van het inzetten van zorg, hulpverlening, buurtbemiddeling, via handhaving volgens de regels voor bouwen en wonen, het opleggen van een gedragsaanwijzing en strafrechtelijk ingrijpen. Hiervoor is een aantal instrumenten beschikbaar, die een zorgvuldige aanpak vergen, met een gedegen dossieropbouw en met passende (juridische) interventies.

Overlast en Zorg Overleg (OZO)
In het Overlast en Zorg Overleg (OZO) worden problemen aangepakt die veroorzaakt worden door inwoners die geen zorg accepteren terwijl dat wel nodig is. Samen met politie, woningbouwcorporaties, sociale wijkteams en hulpverlenende instanties wordt een plan van aanpak opgesteld. Zo nodig volgt escalatie naar het Veiligheidshuis of behandeling aan de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg-tafel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Pandenoverleg en integrale handhaving
De integrale handhaving bij overlastgevende panden wordt waar nodig geïntensiveerd. Het zogenoemde Pandenoverleg bespreekt de panden van waaruit omwonenden of passanten overlast ondervinden. Dit gebeurt onder regie van de gemeente, in overleg met onder meer de politie, de Omgevingsdienst Regio Arnhem, de belastingdienst, de afdeling handhaving van werk en inkomen en de brandweer. Als het bedrijfspand of woonhuis bij meerdere partijen in de aandacht komt wegens overlast, wordt zo nodig een actie gepland.

Wet aanpak woonoverlast
Arnhem is bereid de mogelijkheden te benutten die de nieuwe Wet aanpak woonoverlast biedt. De woningcorporatie kan huurders aanpakken als het contractueel overeengekomen woongedrag niet wordt nageleefd. Maar bij koopwoningen en particuliere verhuur blijken de bestaande wettelijke mogelijkheden niet afdoende om woonoverlast te stoppen. De burgemeester kan wel een waarschuwing afgeven aan de overlastveroorzakers, maar kan het pand niet zomaar sluiten. Vanaf 1 juli 2017 is de Wet aanpak woonoverlast van kracht. De gemeenteraad heeft de burgermeester de bevoegdheid verleend om indien nodig in het kader van deze wet bestuursrechtelijk op te treden. Hiertoe zijn door de burgemeester beleidsregels opgesteld en gepubliceerd. De burgemeester kan een gedragsaanwijzing opleggen, als ernstige en herhaaldelijke hinder wordt veroorzaakt. Het gaat om een last onder bestuursdwang met de mogelijkheid ook een last onder dwangsom op te leggen. Indien nodig kan er, voor bepaalde tijd, een "verbod om aanwezig te zijn in de woning c.q. op het erf van de woning" worden opgelegd.

3.2. Andere wijkveiligheidsthema’s van belang

3.2.1. Handhaving bij leefbaarheid en veiligheid

Om meer veiligheid te ondervinden in de wijk, is het nodig om Handhaving en Toezicht intensiever in te zetten. Een innovatie is de pilot met straatcoaches voor overlastgevende personen rond de opvang voor daklozen.

Het gemeentelijke team Handhaving bestaat uit het team Veiligheid en het team Leefbaarheid. Het team Veiligheid werkt stedelijk vanuit het programma Veiligheid, terwijl het team Leefbaarheid onder de wijksturing in de acht Arnhemse gebieden werkt. De gemeente krijgt steeds meer handhavingstaken, zoals controles bij de Drank- en Horecawet, prostitutie, exploitatievergunningen, evenementen, dak- en thuislozen, verslaafden, afval en in de openbare ruimte. Maar de beschikbare capaciteit is nog schaars en voortdurend onderwerp van discussie. In de Koersnota Handhaving (raadsbrief 6 juni 2017) is de inzet van team Handhaving en Toezicht vastgelegd.

Het toezicht van het team Veiligheid is nodig voor overtredingen van de Drank- en Horecawet, evenementen en andere stedelijke thema’s. Het team komt ook in de wijken, onder meer met de doelgroepensurveillances gericht op drugsgebruikers en dak- en thuislozen rond het centrum van Arnhem en met de integrale handhavingsacties bij overlastpanden, in overlastsituaties en bij branches die kwetsbaar zijn voor crimineel handelen.

Het toezicht van het team Leefbaarheid is nodig voor de overlast die veroorzaakt wordt door verloedering, foutparkeren, afvaldump en andere narigheden die zich voordoen in de wijken. Dit team krijgt uitbreiding. Dit jaar kwamen er drie formatieplaatsen voor handhaving bij, als gevolg van het amendement uit de raad van 7 november 2017: "De overlast te lijf, meer handhavers in de openbare ruimte". In 2019 volgen nog twee formatieplaatsen voor handhavers. Ze werken samen met de wijkteams Leefomgeving, waardoor de handhavers weten wat de bewoners belangrijk vinden in hun wijk. De planning is dat de wijkteams Leefomgeving en handhavingsteams Leefbaarheid dit najaar een gezamenlijke visie hebben geformuleerd.

3.2.2. Keurmerk Veilig Ondernemen

De lokale wijkteams Leefomgeving gaan zich aansluiten bij de plaatselijke ondernemers die via het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) per winkelgebied of per bedrijventerrein partijen bijeen brengen om een betere uitstraling te organiseren; schoon, heel en veilig, is het KVO-motto. Deze wijkteams kennen het betreffende gebied goed, zij kennen de plaatselijke ondernemers en zij hebben namens de gemeente de middelen om de benodigde maatregelen te treffen. De wijkteams zijn hier ook de logische schakel naar de wijkagent, de handhaver en de stadsdeelmanager openbare ruimte.
De ondernemers maken afspraken met de politie over verhoogde beveiliging, starten preventie-acties met winkeliers en bewoners en treffen maatregelen met de gemeente over particuliere beveiligingscamera’s of een schone straat.
De ervaring leert dat de KVO-aanpak werkt, dus de gemeente moedigt die aan.

4. Maatschappelijke Veiligheid

De veiligheidsthema's die veel van doen hebben met welzijn en zorg hebben wij samengebracht onder de noemer 'Maatschappelijke Veiligheid'.

4.1. Prioriteiten bij Maatschappelijke veiligheid

Gezien de ingrijpende werking voor het individu en het directe persoonlijke leefsysteem, verdienen vier vormen van maatschappelijke veiligheid onze bijzondere aandacht.
Prioriteit wordt gegeven aan discriminatie, huiselijk geweld, personen met verward gedrag en jeugdcriminaliteit.

4.1.1. Discriminatie

Discriminatie is strafbaar en hoort voor de rechtbank. Want dit vergrijp maakt levens kapot; discriminatie maakt dat mensen zich terugtrekken uit de samenleving, ook in Arnhem, en verdrietig, boos of argwanend worden. Het discrimineren en daarmee bewust categoriaal buitensluiten van medebewoners tast onze morele integriteit aan en is bovendien een voedingsbodem voor vijandigheid, bedreiging en soms zelfs excessief geweld. Daarom moet de overheid daadkrachtig optreden.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
De gemeente blijft aandringen op het doen van aangifte, is het niet voor het slachtoffer zelf, dan voor lotgenoten en voor de hele samenleving. Ook in de Driehoek blijft de burgemeester dit agenderen, opdat het Openbaar Ministerie de vervolging van aangiften prioriteert, terwijl de politie de opname en behandeling van aangiften professionaliseert, onder meer met specialisten bij de politie die doorvragen en vergrijpen al dan niet rubriceren als discriminatoir geweld en bovendien de relevantie begrijpen van de meldpunten discriminatie. Het betekent ook dat slachtoffers van discriminatie kunnen rekenen op steun en dat de meldpunten die klachten opnemen een goede positie horen te hebben. Recent is speciaal tegen discriminatie in de horeca het Horecadeurpanel Arnhem van de grond getild, een samenwerking tussen gemeente Arnhem, Korenkwartier, politie, Koninklijke Horeca Nederland en Meldpunt Discriminatie en Pesten (MDP)[3]. Meldingen worden namens het panel behandeld door het onafhankelijke MDP, dat wettelijk bevoegd is om meldingen van discriminatie te onderzoeken.

4.1.2. Huiselijk geweld en kindermishandeling

Wie in eigen huis niet veilig is, ondervindt hiervan binnen het hele leefsysteem, veelal het gezin, ingrijpende gevolgen. De littekens blijven vaak doorwerken tot in volgende generaties. Het venijnige van huiselijk geweld is, dat het slachtoffer de dader vaak lief heeft (of had). Er is veelal sprake van een complex probleem binnen de familierelatie. Dus voldoende aanleiding om ons te blijven inspannen om huiselijk geweld en kindermishandeling te stoppen, herhaling te voorkomen en slachtoffers te steunen.

3. https://www.art1gelderlandmidden.nl/onze-organisatie

Situatie
Jaarlijks zijn, naar schatting, nog steeds zo'n 200.000 volwassenen slachtoffer van ernstig huiselijk geweld en 100.000 kinderen slachtoffer van kindermishandeling. Bij het geweld in afhankelijkheidsrelaties gaat het niet alleen om fysieke vormen van geweld, maar ook om emotionele mishandeling, financiële uitbuiting, verwaarlozing en vernedering. De stichting "Veilig Thuis Gelderland-Midden" ontvangt meldingen en adviesvragen uit Arnhem en uit de veertien andere gemeenten in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. In 2017 zijn uit de hele regio ruim drieduizend adviesvragen ontvangen, alleen al uit Arnhem bijna negenhonderd meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling, plus nog ruim vijfhonderd zorgmeldingen van de politie. In het Veiligheidshuis zijn in een Multi Disciplinair Overleg (MDO) het afgelopen jaar 37 casussen uit Arnhem besproken (het jaar daarvoor 24).

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Als eerste met een integrale aanpak vanuit de programma's Zorg, Sociaal en Veiligheid.
De gemeente werkt hieraan met de regio en met de Achterhoek, met extra aandacht voor preventie en vroege signalering gericht op één-gezin-één-plan-één-regie en met het versterken van de eigen kracht in de directe leefomgeving. Het Multi Disciplinair Overleg in het Veiligheidshuis regio Arnhem wordt doorontwikkeld naar een Multidisciplinaire Aanpak (MDA++). Dit is een netwerkaanpak waar ketenpartners van zorg, welzijn en veiligheid (multidisciplinair) met slachtoffer(s) en dader(s) samen werken aan een duurzame oplossing.
Als tweede ontwikkelen wij een nieuwe regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2019-2024, in aansluiting op het landelijke beleidskader "Geweld hoort nergens thuis" (april 2018), met als één van de maatregelen: de meldplicht voor professionals. Onder meer docenten, artsen en jongerenwerkers moeten vanaf volgend jaar ernstige kindermishandeling en huiselijk geweld melden bij de stichting Veilig Thuis.
Als derde het tijdelijk huisverbod, om distantie en tijd te organiseren en de dader duidelijk te maken dat geweld gevolgen heeft. De burgemeester legt het huisverbod op, zodra meerderjarigen in de woning een ernstig gevaar opleveren voor de veiligheid van huisgenoten. De beschikking gelast tot het onmiddellijk verlaten van de woning, een verbod om in de buurt te komen en een verbod om contact op te nemen met de achterblijvers. Het tijdelijk huisverbod wordt opgelegd voor tien dagen en kan worden verlengd tot 28 dagen. Het verzoek tot het opleggen van een tijdelijk huisverbod komt uit een acuut politie-incident of uit een situatie die Veilig Thuis of de Raad voor de Kinderbescherming als ernstig beoordeelt.

	2014	2015	2016	2017
Opgelegd huisverbod	29	27	38	17

Figuur 7. *Bron: gemeente Arnhem; Opgelegd huisverbod in Arnhem 2014 - 2017.*

4.1.3. Personen met verward gedrag

Dit heeft prioriteit omdat het aantal personen met verward gedrag snel lijkt toe te nemen en, indien gepaard met agressie, dit kan leiden tot gevaarlijke situaties. Doel is het gevaar dat personen met verward gedrag veroorzaken te voorkomen of te stoppen. Voor de betrokkene zelf maar ook voor andere personen in de directe leefomgeving. Dit kan zich uiten in agressief gedrag en mogelijk gevaarlijke situaties in of vanuit de woning. Met tijdige en passende zorg en hulp willen we problemen met verwarde personen voorkomen en indien nodig oplossen zonder te veel beslag te leggen op de inzet van de politie. Hiertoe wordt een sluitende aanpak in samenwerking met andere beleidsprogramma's georganiseerd.

Situatie
Bij personen met verward gedrag wordt vaak een beroep gedaan op de politie. Bijvoorbeeld voor vervoer naar de crisisopvang. In Arnhem is het aantal geregistreerde meldingen bij de politie gegroeid van 834 (2014) naar 1165 (2017). Als oorzaak voor het verward gedrag wordt de stress genoemd, door schulden, arbeidsongeschiktheid, taalachterstand en de onbereikbaarheid van instanties sinds die werken met call centra en andere ICT-barrières. Het risico bestaat dat de zorg afschalen en ambulant maken, personen nog vaker in de war brengt waardoor de omvang van de doelgroep toeneemt.

	2014	2015	2016	2017
Meldingen overlast verwarde/overspannen personen bij de politie (E33 meldingen)	834	910	1004	1165

Figuur 8. *Bron: politie; aantal meldingen personen met verward gedrag in Arnhem 2014 - 2017.*

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
De komende periode is de inzet van zowel veiligheid als zorg gericht op de samenhang tussen preventie, crisiszorg en nazorg.

Als eerste zullen we meewerken aan de opdracht van het kabinet en de VNG aan het landelijke Schakelteam om te stimuleren dat op 1 oktober 2018 iedere gemeente een goed werkende lokale aanpak heeft voor personen met verward gedrag. De sociale wijkteams, de wijkteams Leefomgeving en de Overlast en Zorg Overleggen krijgen een centrale rol in de lokale aanpak zodat mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen, problemen vroeg gesignaleerd worden, escalatie voorkomen wordt en mensen die na een crisis dakloos raken opnieuw een thuis krijgen in de wijk. De politie wordt ontlast in het vervoer van personen met verward gedrag naar de crisisopvang door ander passend vervoer te organiseren.

Lokaal voert de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) de regie op de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en stimuleert een goed werkende crisisketen voor de hele regio.

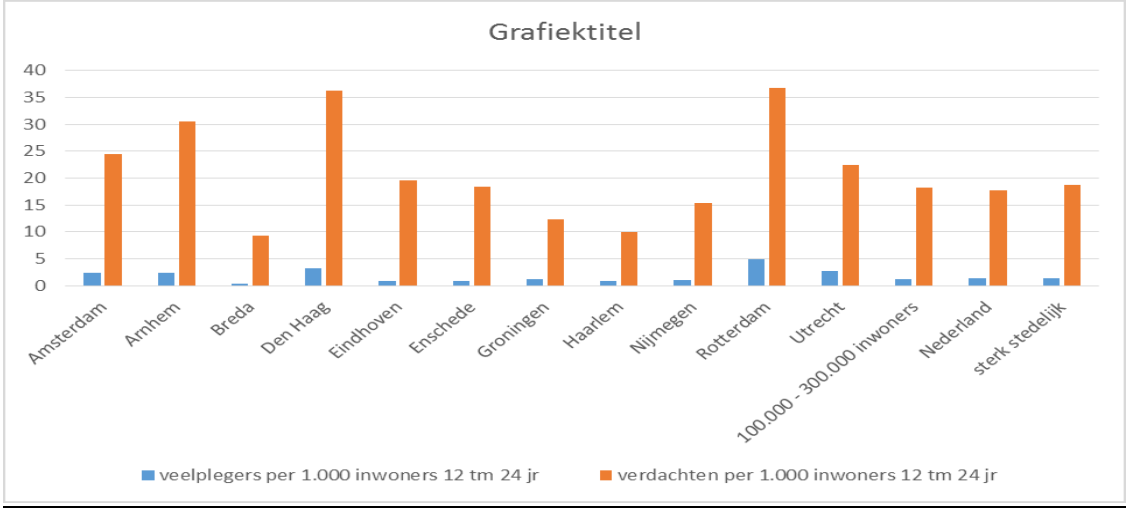
Als tweede werken wij met pilots. De doorontwikkeling van de ketenaanpak voor personen met verward gedrag wordt ondersteund door lokale en regionale pilots, gericht op een goed samenwerkende keten en adequate interventies.

Als derde is er een nieuwe wet die nieuwe bevoegdheden regelt voor de burgemeester. De nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) vervangt de huidige Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) en wordt van kracht op 1 januari 2020. Deze wet bepaalt onder welke voorwaarden geestelijke gezondheidszorg opgelegd kan worden. De beoordeling vindt plaats door de rechter, maar in crisissituaties heeft de burgemeester de mogelijkheid een crisismaatregel op te leggen (tot dusver is dat IBS; In bewaringstelling). De nieuwe wet schrijft een regionale samenwerking voor met ketenpartners op de schaal van de Veiligheidsregio.

4.1.4 Jeugdcriminaliteit

Jeugdcriminaliteit is de verzamelnaam voor strafbaar gedrag van minderjarigen, zoals vernieling, winkeldiefstal, zware mishandeling en moord. Kinderen jonger dan 12 jaar kunnen niet strafrechtelijk worden vervolgd. Als zij met de politie in aanraking komen voor het plegen van een delict, maakt de politie een zorgmelding naar Veilig Thuis. Doel is de jeugdcriminaliteit in de stad te verlagen naar een niveau dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners. We willen voorkomen dat jeugd misdrijven pleegt en dat ze kunnen doorgroeien in de georganiseerde criminaliteit.

Situatie
De aantal jeugdige verdachten in Arnhem benadert die van de G4. In 2017 heeft 0,8 % van de jongeren tussen 12-23 jaar in Arnhem begeleiding in de vorm van jeugdreclassering gekregen. Ter vergelijking Amsterdam 0,8%, Rotterdam 1,1%, Den Haag 0,7%, Enschede 0,9% en Nijmegen 0,6%. Het gemiddelde voor Nederland is 0,4 % (*bron:* www.waarstaatjegemeente.nl*)*.

Figuur 9. *Bron: KLPD; Jeugdcriminaliteit; aantal verdachten 12-24 jaar in Arnhem en twaalf andere steden*.

Het Veiligheidshuis heeft in een Multi Disciplinair Overleg (MDO) Risicojeugd 29 jongeren besproken (2017) waarover zorg is dat ze (opnieuw) in aanraking komen met justitie en politie. Het Veiligheidshuis heeft ook 19 jeugdige ex-gedetineerden besproken die volgens de Raad voor de Kinderbescherming nazorg nodig hebben om de terugkeer in de maatschappij te bevorderen en recidive te voorkomen.

	2015	2016	2017
MDO risicojeugd	32	28	29
Trajectberaad	13	10	19

Figuur 10. *Bron: Veiligheidshuis regio* Arnhem; *MDO risicojeugd en Trajectberaad 2015 - 2017*

De gemeente is sinds de Jeugdwet volledig verantwoordelijk voor jeugdzorg en heeft op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en de Participatiewet ook voor jongeren boven de 18 jaar meer taken en bevoegdheden.

Dus ook al bepaalt de rechtbank de maatregelen, de gemeente zorgt ervoor dat de reclassering wordt uitgevoerd door gecertificeerde instellingen: Jeugdbescherming Gelderland, William Schrikker Groep en Leger des Heils Jeugdbescherming (JB) & Jeugdreclassering (JR).

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
De gemeente zoekt een sluitende lokale aanpak van preventie tot resocialisatie. Leidende noties zijn hierbij: zoveel mogelijk regie voor de jongere en ouders en misdaad mag niet lonen. Aangezien jeugdcriminaliteit vaak begint met lichte overtredingen, helpt het om vroegtijdig te signaleren en de risicogroep een passend hulptraject aan te bieden. Dit gebeurt onder meer met sociale wijkteams die gezinnen begeleiden om zelf een eigen netwerk in te zetten en waar nodig gespecialiseerde jeugdzorg. De samenwerking tussen gecertificeerde instellingen, sociale wijkteams en jeugdzorgaanbieders gebeurt aan de nieuwe Beschermingstafel Centraal Gelderland. Nieuw is dat sinds kort jongeren en (of) hun ouders de uitnodiging krijgen met de ketenpartners aan tafel te bepalen of de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek moet opstarten voor een ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing. Naast deze activiteiten ter preventie, heeft de gemeente recent de zorg- en hulpverlening ook in contact gebracht met de strafrechtpartners om bovendien kennis te delen over sancties als passende maatregelen van de rechter. Ook is aandacht voor resocialisatie van jongeren na detentie, vanwege het risico op recidive. De basis blijft echter dat de politie opspoort en vervolgt, zodat de eervolle weg naar onderwijs en werk aantrekkelijker wordt dan de illegale weg naar misdaad.

4.2. Andere maatschappelijke veiligheidsthema's van belang

4.2.1. Jeugdoverlast

Onder overlast van jeugdgroepen verstaan wij geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten en soms ook uit vernielingen en andere vormen van kleine criminaliteit. Waar jongeren rondhangen, ondervinden omwonenden relatief veel onveiligheid. Dit moet stoppen, want inwoners moeten zich veilig kunnen voelen, om te beginnen in hun eigen woonwijk. In 2017 waren er bij de gemeente en politie vijf jeugdgroepen in beeld. Geen van deze groepen is gekwalificeerd als crimineel.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Door aanwezig te zijn, in de samenwerking met de politie en het jongerenwerk en door tijdig contact te leggen met buurtbewoners en jongeren, vóór de overlast verergert. De kennismaking met jeugdgroepen werkt preventief en als toch overlastgevend gedrag ontstaat, zijn de betrokkenen intussen bekend. Ambulante jongerenwerkers en straathoekwerkers blijken belangrijk om overlast van jeugd(groepen) te voorkomen en een ontwikkeling van de groep naar criminaliteit terug te dringen.
De ketenregisseur jeugd(groepen)overlast is bij het Veiligheidshuis de coördinator. Jeugdgroepen op straat worden in kaart gebracht en er wordt afgestemd wie en op welke wijze met deze groepen contact maakt. Dit gebeurt met de groepsscan van de politie waarmee de groepen en hun problemen getypeerd worden, zodat duidelijk is welke interventies nodig zijn, individueel en groepsgericht.
De traditionele hanggroepen in een wijk of buurt komen steeds minder voor. Groepen jongeren bewegen zich door de wijken. Via sociale media, kan snel en eenvoudig een ontmoetingsplek worden afgesproken of ontstaat op een andere wijze groepsbinding. De door de politie ontwikkelde groepsscan werkt met dit gegeven en ook de jongerenwerkers zoeken via sociale media contact met de jeugdgroepen.

4.2.2. Radicalisering en polarisatie.

Het dreigingsniveau blijft hoog, dus de strijd tegen radicalisering vergt in Arnhem voortdurende agendering, evenals de omgang straks met terugkeerders. Tegen radicalisering werkt maatgerichte preventie het best, dus organiseren wij dat radicale uitingen tijdig opgemerkt en behandeld worden, nog voor de broertjes, zusjes en groepsgenoten onder invloed komen. Voor de preventie zit veel energie in de training van opvoeders en daar is ook de omgeving bij betrokken, waaronder ouders, scholen en islamitische zelforganisaties, vaak groepsgewijs in bijeenkomsten. Daarnaast zijn professionals getraind in de omgang met radicalisering en extremisme, opdat uitingen vroegtijdig geduid kunnen worden in het casusoverleg bij het Veiligheidshuis en de geradicaliseerde personen gericht benaderd kunnen worden. Daarnaast is damage control bij de terugkeerders belangrijk, om nieuwe radicalisering voor te zijn. Met het jaarlijkse Rijksbudget (ruim vier ton) organiseren wij onder meer een duidingspool waarin experts en deskundigen uit de regio de opgedane kennis en praktijkervaring delen met ouders, docenten en andere betrokkenen. De ontwikkelde activiteiten willen wij bestendigen, in reguliere gemeentelijke programma's of met alternatieve financiering.

Internationale spanningen die sluipenderwijs tot polarisatie leiden, moeten wij op zijn minst kunnen monitoren. Dat doen we door het goede contact met alle geledingen binnen de Arnhemse samenleving te blijven onderhouden. En bovendien vraagt het van het gemeentebestuur om zowel de normen van onze rechtstaat als onze tolerantie voor persoonlijke eigenheid zichtbaar te verdedigen en nadrukkelijk uit te dragen.

4.2.3. Mensenhandel en prostitutie

Mensenhandel
Mensenhandel bestrijden blijft belangrijk. Want ook in Arnhem komt deze wrede misdaad voor. De afgelopen twee jaar zijn 34 zaken van vermoedelijke mensenhandel uit het lokale screeningsoverleg in het Veiligheidshuis doorgezet naar de politie en het OM. De slachtoffermonitor uit 2017 van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) meldt in de jaren 2012 - 2016 jaarlijks rond de duizend geregistreerde slachtoffers en hanteert een beredeneerde schatting van vijfduizend per jaar. Het aantal meldingen neemt af, maar de mensenhandel niet, signaleert de Nationaal Rapporteur. Binnenlandse seksuele uitbuiting is in Nederland de meest voorkomende vorm van mensenhandel, onder wie maar liefst 1.320 minderjarige meisjes in Nederland, van wie slechts elf procent in de meldingen bij COMENSHA, het landelijke onafhankelijke coördinatie- en expertisecentrum dat aard en omvang van mensenhandel in beeld brengt, verschijnt.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Wij realiseren het uitvoeringsplan mensenhandel 2017 – 2020, waarmee de gemeenteraad zich uitsprak voor een verhoogde inzet en meer samenhang. Preventie is één van de methoden, naast signaleren en opsporen. Zo was vorig jaar september op de Korenmarkt een acteur actief die zich voordeed als loverboy, ingehuurd door Moviera op verzoek van de gemeente en met medewerking van de politie, Veilig Thuis en de lokale horeca. Ruim dertig van de zestig meisjes gingen met hem mee; in 2016 ging ook al de helft mee, dus wat dit betreft valt nog veel te leren over hoe wij tussen de oren krijgen dat dromen vaak wreed bedrog blijken. Sinds Arnhem in 2013 een Ketenregisseur Mensenhandel heeft aangesteld, werkt de gemeente met een ketensamenwerking op casusniveau. In het lokaal multidisciplinair screeningsoverleg (MDO) worden onder regie van het Veiligheidshuis casussen besproken met signalen over mensenhandel.

Prostitutie

Prostituees moeten wij beschermen tegen uitbuiting. Daarom blijft controle en toezicht op de prostitutiesector noodzakelijk. De kwetsbaarheid voor seksuele uitbuiting blijkt ook uit de bestuurlijke rapportages van het Prostitutie Controle Team Oost-Nederland (PCT) van de politie. Het rapport "Prostitutie in beeld gebracht" (2017) schetst de situatie in Arnhem, waarbij wij een verschuiving zien van vergunde prostitutie in seksinrichtingen naar verschillende niet-vergunde vormen van prostitutie, aangeboden via het internet. Vanuit Arnhem gaat het in 2017 om ongeveer 240 unieke advertenties waarin wordt geadverteerd met seksuele dienstverlening. Dat is veel, vergeleken met andere grote steden in de politieregio Oost-Nederland. Overeenkomstig het landelijke beeld is een groot deel van de sekswerkers van Oost-Europese of Zuid-Amerikaanse origine.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?

Arnhem neemt deel aan het Landelijk Programma Prostitutie, dat werkt aan de implementatie van het wetsvoorstel Wet regulering prostitutie (Wrp). De verwachting is dat nog dit jaar de Tweede Kamer een gewijzigd aangepast Wetsvoorstel ontvangt. De gewijzigde Wrp gaat leiden tot een noodzakelijke aanpassing van het uit 2000 daterende prostitutiebeleid (van Rood naar Groen) en komt met een uniform vergunningenstelsel voor de uitoefening van een seksbedrijf en een vergunningsplicht voor elke individuele sekswerker, met in de aanvraagprocedure onder meer een intakegesprek over de gezondheid.

En als gemeente handhaven wij. De bestuurlijke handhaving varieert van waarschuwen tot het opleggen van dwangsommen en in het uiterste geval tot het (tijdelijk) sluiten van een pand. Daarbij bestendigen wij de samenwerking met het Prostitutie Controle Team van de politie. Waar nodig wordt zorg en hulp verleend. Bij signalen van uitbuiting gaat de casus naar het regionale afstemmingsoverleg mensenhandel, onder regie van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON).

Met de aanbevelingen in het gemeentelijke onderzoek "Prostitutie in beeld gebracht" om de toezicht en handhaving op de niet-vergunde prostitutie te verbeteren, gaan we aan de slag. Zo wordt aandacht gevraagd voor de harmonisering met de regiogemeenten van de handhaving op legale en illegale prostitutie, om het verplaatsingseffect en de rechtsongelijkheid tegen te gaan. Een andere aanbeveling betreft het toezicht op de vergunde prostitutiesector.

Wij controleren de massagesalons integraal, aangezien uit controles blijkt dat deze branche bijzonder kwetsbaar is voor illegale prostitutie en mensenhandel.

5. Fysieke Veiligheid

Bij fysieke veiligheid gaat het om bescherming tegen calamiteiten, rampen en crises. Dit is de taak van de veiligheidsregio's, met als deelnemers de gemeenten, politie, brandweer en de hulpdiensten. Arnhem maakt samen met nog 14 gemeenten, deel uit van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland - Midden (VGGM) met ruim 660.000 inwoners.

Gemeenten in de Veiligheidsregio zijn verantwoordelijk voor het informeren en opvangen van inwoners, slachtoffers registreren en voorzien in primaire levensbehoeften, milieuzorg en nazorg zoals schade-afhandeling, herdenkingsdiensten en andere vormen van collectieve rouwverwerking. Voor de bevolkingszorg bij rampen is er een piketregeling waar de gemeente (o.a. kabinet en communicatie) bij is aangesloten. De methode voor bekwame bevolkingszorg bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing is de processen vooraf goed organiseren en voortdurend oefenen met de betrokken functionarissen.

Preventie wordt voor de rampenbestrijding steeds belangrijker. De kans verkleinen op grote branden of andere gevaarlijke situaties gebeurt met adviestrajecten en met voorwaarden bij vergunningverlening, gecombineerd met controle en handhaving en met campagnes die bewoners aanmoedigen tot veilig gedrag en informeren over hoe zij op calamiteiten het beste kunnen reageren. Adequaat handelen bij rampen en crises zit bovendien in de voorbereiding, door plannen te vervaardigen, zoals het regionale crisisplan en de ontruimingsplannen per bedrijf. En ook door alle betrokkenen uitgebreid op te leiden, intensief te trainen en in teamverband frequent de diverse rampenscenario's te oefenen.

In dit hoofdstuk bespreken wij de externe veiligheid, brandveiligheid, ongevallen met explosieven en als vierde de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

5.1. Externe Veiligheid

Binnen de grenzen van de gemeente Arnhem vinden risicovolle activiteiten plaats met gevaarlijke stoffen. Het risico bestaat uit kleine kansen op ongevallen met grote gevolgen voor een wijde omtrek. Het plaatsgebonden risico en het groepsrisico vormen samen de maat voor de externe veiligheid. Arnhem wil het bereikte veiligheidsniveau vasthouden zoals de raad op 9 maart 2015 heeft besloten.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Op sommige locaties in de stad, zoals bedrijventerreinen voor zware industrie en volgens het structuurplan ook in de stedelijke zone, wordt een hoger risico geaccepteerd dan op andere plaatsen. Daarom zijn op die locaties extra mogelijkheden beschikbaar voor de rampenbestrijding, de hulpverlening en de zelfredzaamheid van mensen.
De nieuwe Omgevingswet let ook sterk op het groepsrisico voor de omgeving. De gemeente Arnhem gaat samen met de relevante partijen een Omgevingsvisie opstellen waarin externe veiligheid onderdeel wordt. Na de Omgevingsvisie komen de Omgevingsplannen. Dit leidt er toe dat het huidig kader externe veiligheid, dat nu over verschillende regelingen is verdeeld, overzichtelijker wordt.

5.2. Brandveiligheid

We willen de veiligheid van de inwoners vergroten door het verbeteren van de brandveiligheid. Want in Arnhem moet de brandweer jaarlijks circa zestig keer uitrukken voor woningbranden, die gevaarlijk zijn en veel schade veroorzaken.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Niet met blussen, maar met preventie. Zo worden met woningcorporaties jaarlijks afspraken gemaakt over preventieve woningaanpassingen voor latere levensfasen. Ook het gemeentelijke programma Zorg Dichterbij besteedt aandacht aan brandveilig wonen; hier neemt de gemeente de regie, via het programma Veiligheid, wat betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat de juiste mensen om tafel komen.

Wat betreft doelgroepen, kunnen wij de brandveiligheid in Arnhem vooral verbeteren bij ouderen en bij sociale huurders. Volgens onderzoek hebben ouderen drie keer meer kans om te overlijden bij een woningbrand dan andere leeftijdsgroepen (Hagen, Van Ruijven, De Witte, & Van Zoonen, 2015). De verwachting is dat het aantal slachtoffers in deze leeftijdscategorie, als gevolg van de vergrijzing en het langer zelfstandig blijven wonen, in Nederland gaat stijgen. Daarom wil de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) met het WMO-loket, de wijkteams leefomgeving en de sociale wijkteams van de gemeente ouderen aanmoedigen om brandveiliger te leven. Voor de sociale huurders is de VGGM gestart met een regionaal project "Samen Brandveilig, woningcorporaties en brandveiligheid", om woningcorporaties besef te geven van brandveiligheid, zowel in het gedrag van medewerkers en huurders, als in het materiaalgebruik en de toegang van de gebouwen. Betrokken zijn Vivare, Volkshuisvesting en Portaal. De corporaties werken vanuit een nulmeting volgens het *Regieweb - Maturity Model Brandveiligheid*. Zo nodig ondersteunt de gemeente dit project met aanvullende prestatieafspraken voor leefbare veilige wijken, gelieerd aan de Arnhemse Woonprincipes 2025.

5.3. Ongevallen met explosieven

In Arnhem worden regelmatig explosieven aangetroffen die niet ontploft zijn. Vaak dateert deze munitie uit de Tweede Wereldoorlog en wordt die gevonden bij grond-, water- en wegwerkzaamheden. De spontane vondsten zijn kleine objecten met een potentieel grote impact. De projectmatige vondsten, bijvoorbeeld bij bouwprojecten, zijn groter, maar daarvan is de ontmanteling voorbereid. Het doel is om het dreigingsgevaar van het aantreffen van niet gesprongen explosieven te minimaliseren om daarmee schade en slachtoffers te voorkomen.

Hoe gaan wij ons doel bereiken?
Arnhem gaat kaarten bijwerken met inschattingen over locaties voor explosieven. Zowel bewoners als bedrijven kunnen die raadplegen. Op initiatief van de gemeenten Arnhem, Rotterdam, Lingewaard en Gouda is het Kennisplatform Blindgangers opgericht, waardoor de gemeenten kennis verzamelen om als vraagbaak en helpdesk te kunnen functioneren.

5.4. Rampenbestrijding en Crisisbeheersing

Arnhem wil als gemeente een stevige professionele Bevolkingszorg voor rampen en crises opbouwen, waarbij de opvang, registratie en nazorg van de slachtoffers een sterke basis krijgt in de regionale organisatie van de Veiligheidsregio. Eerder al kreeg het Arnhemse rampenplan een regionale basis, door het op te nemen in het Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio, compleet met een regionaal risicoprofiel en een regionaal beleidsplan. Ook de rampenbestrijdingsplannen voor bijzondere bedrijven of locaties (deels wettelijk voorgeschreven) en andere specifieke plannen voor specifieke locaties hebben een regionale basis. De gemeenten bereiden zich zelf ook voor op gevaarlijke incidenten, met beproefde maatregelen en acties. Speerpunt is de zelfredzaamheid, met burgers die bij incidenten genoeg veerkracht hebben om al dan niet samen met anderen risico's te kunnen opvangen en genoeg kennis hebben om in gevaarlijke situaties adequaat te kunnen handelen.

De regionalisering van lokale verantwoordelijkheden naar de schaal van de veiligheidsregio, betekent dat de crisisbeheersingsorganisatie nu professioneel is, met scenario's voor calamiteiten en rampen die levensecht geoefend worden, opleidingsprogramma's voor alle betrokkenen en trainingen voor de uitvoerders.

Bevolkingszorg verbeteren, betekent een steviger positie organiseren bij de Veiligheidsregio voor een eigenstandige gemeentelijke kolom, die sterker en krachtiger kan optreden bij de opvang, registratie en nazorg van de bewoners. Daartoe is de Veiligheidsregio een project "Bouwen aan Bevolkingszorg" gestart, want tot dusver valt Bevolkingszorg bij de Veiligheidsregio nog onder de brandweer. De Veiligheidsregio kiest als leidraad voor de organisatorische verbetering de drie aanbevelingen uit de visitatie (2016):

- De verbinding tussen de bevolkingszorg en de veiligheidsregio beter en eerder organiseren;
- Terdege beseffen dat wij een zwaar beroep doen op de ambtenaren en de bestuurders, want als zich een ramp voordoet, is bevolkingszorg omvangrijk en stressvol;
- Geef de desbetreffende ambtelijke medewerkers onder leiding en aansturing van de coördinerend functionaris meer ruimte, want de gemeentelijke kolom moet eigenstandig als eenheid kunnen optreden.

6. Samenvatting

De kadernota biedt overzicht over de hele linie aan meer dan 20 veiligheidsonderwerpen en licht daar zeven prioriteiten uit. De doelen worden beschreven en er wordt aangegeven hoe we die willen bereiken. Een belangrijke ontwikkeling bij het bereiken van de doelen is het opstellen van een veiligheidsagenda per wijk, op maat gemaakt, passend bij de wijkproblemen en in lijn met de wijkgerichte aanpak volgens ‘Van Wijken Weten’.

Situatie
Arnhemmers geven de stad hoge cijfers voor groen en cultuur. Terecht, ook de andere Nederlanders waarderen Arnhem hoog als groene en culturele stad. De onveiligheid in Arnhem ligt echter met 74,8 geregistreerde delicten per duizend inwoners boven het Nederlands gemiddelde van 48,9 geregistreerde delicten per duizend inwoners. Voor steden van 100.000 tot 300.000 inwoners ligt het gemiddelde op 57,9. Ook andere politiecijfers en statistische data vertellen het verhaal van een stad waarin nog mooie verbeteringen op het gebied van de veiligheid te behalen zijn.

Als eerste bij het aantal misdrijven in de stad. Het veiligheidsbeeld van Arnhem, met het gemiddeld aantal misdrijven van 74,8 per duizend inwoners, toont aan dat Arnhem hoog scoort op de lijst van steden met de meeste criminaliteit. Dit ondanks de daling van de cijfers in de afgelopen jaren. De omvang past niet bij Arnhem als veertiende stad in bevolkingsomvang.

Als tweede bij de veiligheid in de wijk. Arnhemmers geven voor leefbaarheid en veiligheid gemiddeld redelijke cijfers. Ze voelen zich nogal eens onveilig in de stad (36%) en in de eigen buurt (28%). Verontrustender wellicht is dat de percentages sterk verschillen per buurt.

Door de veiligheid te verbeteren liggen er kansen om ook het woonklimaat, het leefklimaat en het vestigingsklimaat in Arnhem te vergroten. Arnhem is dus sterk gebaat bij een verhoogde inzet voor veiligheid.

Oorzaken
Er is geen beeldbepalende gebeurtenis of doorslaggevend issue die de veiligheidssituatie van Arnhem heeft bepaald. De matige scores vertonen zich over de hele linie en lijken historisch geleidelijk aan zo gegroeid. Tussen de wijken worden er grote verschillen geconstateerd op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Dit vindt zijn oorsprong onder andere in de ligging, de bevolkingssamenstelling, de woningbouw en aanwezige voorzieningen. Dit bepaalt mede de complexiteit van de aanpak om de veiligheid te verbeteren. Het vraagt waar nodig om een brede aanpak om de wijk en de stad vooruit te helpen waarbij Veiligheid als vliegwiel kan werken. Verschillende thema's in deze kadernota geven hiertoe een aanzet.

Doel
Het doel is wellicht nieuw en verrassend, maar bij nader inzien ook haalbaar en praktisch: een veiligheidspeil bereiken dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners. Het liefst voor alle thema’s maar als eerste zeker voor de prioriteiten. En dat doel geldt ook voor elke wijk.
Een hoog ambitieniveau betekent uiteraard dat een hoge inzet nodig is, met hulp van mensen, data en budgetten. De raad heeft al in gang gezet dat voor handhaving vijf extra formatieplaatsen beschikbaar zijn. Tevens draagt het coalitieakkoord, waarin € 300.000,= beschikbaar is gekomen voor Veiligheid, daar in positieve zin aan bij.

Methode

Leidende gedachte bij de strijd tegen onveiligheid is, dat misdaad niet mag lonen. Werken wel degelijk en een opleiding volgen zeker ook, maar misdaad niet.

Wij hanteren de beproefde methoden en daarnaast bouwen wij vier methoden uit waar wij ervaring mee hebben, verrijkt met nieuwe partners, nieuw maatwerk per wijk, nieuwe wettelijke mogelijkheden en nieuwe data-mogelijkheden.

1. Als eerste onze *netwerkmethode*. Onze samenwerking als gemeente met veiligheidspartners hebben wij eerder uitgebreid met organisaties voor zorg en welzijn, nodig bij de bestrijding van onder meer jeugdcriminaliteit, mensenhandel en gevaarlijke personen met verward gedrag. Deze vorm van samenwerking breiden wij nu verder uit naar maatschappelijke organisaties, zoals corporaties, verenigingen van eigenaren, brancheorganisaties en beroepsverenigingen, onder meer bij de bestrijding van illegale hennepteelt, drugshandel en discriminatie.
2. Als tweede gaat de gemeente aansluiten bij de wijkaanpak, dus specifiek *wijkgericht de onveiligheid* bestrijden in lokale buurtcoalities met de wijkagent, het wijkteam Leefomgeving, de plaatselijke huurdersverenigingen, bewonersvereniging, jongerenverenigingen, winkeliersverenigingen tegen onder meer woonoverlast, verloedering en straatgeweld.
3. Als derde gaat de *burgemeester de wettelijke bevoegdheden* optimaal en effectief benutten voor Arnhem, zoals de bevoegdheden voor vergunningverlening, contactverboden, gebiedsverboden, het sluiten van panden wegens overtredingen en de mogelijkheid om een crisismaatregel op te leggen.
4. Als vierde de *Intelligence*, de dataverzameling en analyse. Met het vergroten van de informatiepositie door lokale data te ontsluiten, te verzamelen en te analyseren bestrijden we de ondermijndende criminaliteit. Met intelligence worden gedragspatronen, criminele netwerken en trends zichtbaar.

Prioritaire problemen oplossen

Al deze overwegingen over wat Arnhem nodig heeft, welke doelen haalbaar zijn en over welke methoden wij beschikken, leiden tot de volgende prioriteiten en verbeteringen.

1. *Omvang criminaliteit*. Omdat ruim elfduizend mensen in Arnhem per jaar slachtoffer zijn van een misdrijf waaronder woninginbraken, straatroven, overvallen en diefstallen; althans, er worden 75 misdrijven per duizend inwoners per jaar geregistreerd. We willen de omvang van het aantal misdrijven per duizend inwoners terugdringen naar een gemiddelde dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners. Met betrekking met de aanpak High Impact Crimes zetten wij de huidige activiteiten voort.

2. *Ondermijnende criminaliteit*. Omdat praktijken zoals witwassen, drugshandel in alle vormen, illegaal gokken, direct of indirect de openbare orde aantasten en de samenleving ontwrichten. Wij werpen met onder meer de verruimde Bibob-onderzoeken barrières op en verbreden de samenwerking met nieuwe bondgenoten. Ook voor de buurtonveiligheid wordt het uitbreiden van bestaande netwerken toegepast: nieuwe lokale partners, weer te geven in de wijkveiligheidsagenda's. Het verzamelen van data en het analyseren om criminele netwerken bloot te leggen krijgt eveneens de aandacht.

3. *Woonoverlast.* Omdat woonoverlast één van de gemeenste vormen van overlast is in het dagelijks leven van wijkbewoners. Wij gaan het tegen met tijdige handhaving, dossiervorming en met het toepassen van de nieuwe bevoegdheid van de burgemeester tot het opleggen van een gedragsaanwijzing. In bijzondere gevallen kan dit ook een tijdelijk huisverbod inhouden van de overlastpleger, zodat waar nodig de dader vertrekt en niet het slachtoffer. Woonoverlast wordt per wijk teruggedrongen, ook breder en op langere termijn, maatgericht per wijk, in nieuwe wijkveiligheidsagenda's.

4. *Discriminatie.* Omdat het levens vernietigt. Wie zich verstoppen moet, kan niet bijdragen aan de samenleving. Wij gaan dit misdrijf tegen door het voortdurend te agenderen, de aangifte te vergemakkelijken, de opname ervan te professionaliseren en het meldpunt positie te geven.

5. *Huiselijk geweld.* Omdat het levens en generaties kapot maakt. Met een integrale aanpak vanuit verschillende programma's (zorg, sociaal, veiligheid) wordt hier aandacht aan gegeven. We maken er per geval zo snel mogelijk een einde aan door vroeg te signaleren, meldplicht te introduceren voor professionals en tijdelijke contactverboden uit te vaardigen door de burgemeester. Indien nodig wordt gepaste zorg en hulpverlening geboden aan het slachtoffer.

6. *Personen met verward gedrag.* Omdat het aantal meldingen in Arnhem sterk toeneemt en er veiligheidsrisico's aan verbonden zijn. Hiertoe wordt een sluitende aanpak in samenwerking met andere beleidsprogramma's georganiseerd. Wij reduceren het aantal meldingen over personen met verward gedrag door het bieden van passende zorg, hulp en veiligheid en, indien de problematiek er om vraagt, met verplichte gesloten opnamen, toe te passen als crisismaatregel door de burgemeester.

7. *Jeugdcriminaliteit.* Omdat deze vorm van criminaliteit ingrijpend is voor de jongere in de persoonlijke ontwikkeling en impact heeft op de samenleving en mogelijk kan escaleren naar zware criminaliteit. Bij tijdige signalering en passende maatregelen in het kader van drang en dwang, gekoppeld aan vormen van zorg en hulpverlening is veel winst te boeken; vooral ook preventief bij de broertjes en zusjes. De gemeente hanteert een sluitende lokale aanpak van preventie tot resocialisatie, met als leidende notie: zoveel mogelijk regie voor de jongere en de ouders.

Als de Kadernota Veiligheid staat, volgen de veiligheidsagenda's per wijk. Indien per thema nodig en van toepassing worden uitvoeringsplannen opgesteld. Daarin wordt beschreven wat er wordt gedaan, hoe dat wordt bereikt en wat hiervoor aan inzet en middelen nodig is. Want het succes van het beleid zit in de kwaliteit van de uitvoering!

Van: Gerrie Elfrink
Verzonden: maandag 19 november 2018
Onderwerp: Agenderingsverzoek SP over politie-sterkte Arnhem

Geachte griffier,

Wij verzoeken u de raadsbrief ‘politie-sterkte’, die wij afgelopen woensdag hebben mogen ontvangen, zo spoedig mogelijk te agenderen voor bespreking met de portefeuillehouder.

https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=Arnhem&id=b0ce4364-ea42-425b-af47-52c572877e62

Wij willen indringend met de portefeuillehouder van gedachten wisselen over het feit dat de portefeuillehouder kennelijk toestaat dat Arnhem in de basisteams in 13 agenten aan capaciteit laat lopen, terwijl Arnhem daar volgens het model wel recht op heeft en we daadwerkelijk elke agent op straat keihard nodig hebben.

Alvast dank.

Hartelijke groet,

Gerrie Elfrink
namens de SP fractie
gemeenteraad Arnhem

GEMEENTE
Arnhem

Aan: de leden van de raad

Datum : 15 november 2018
Contactpersoon : Kabinet
Telefoonnummer : 026 3775562

Onderwerp: politiesterkte

Geachte raadsleden,

In de afgelopen maanden is door het Regionaal Veiligheids Overleg (RVO) waarin de 78 burgemeesters van de politie-eenheid Oost-Nederland vertegenwoordigd zijn, onderzoek gedaan naar de verdeling van de politiecapaciteit voor de regio Oost-Nederland. Dit onderzoek had als doel te komen tot een actuele en op basis van objectieve criteria verdeelde capaciteit. De huidige verdeling was in 2011 tot stand gekomen en voor het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2019-2022 was een geactualiseerde sterkteverdeling noodzakelijk.

In het bestuurscollege (bestaande uit de de 78 burgemeesters) van 31 oktober 2018 is het model voor de verdeling van de politiesterkte vastgesteld en is unaniem een voorgenomen besluit genomen over de nieuwe verdeling over de districten en over de basisteams in de eenheid Oost-Nederland. Op basis van deze nieuwe verdeling krijgt ons district Gelderland-Midden er operationele en recherche capaciteit bij. Door middel van deze brief wil ik u informeren over wat de nieuwe verdeling betekent voor het district Gelderland-Midden.

De nieuwe verdeling is tot stand gekomen op basis van een model dat voor alle politie-eenheden hetzelfde is, het HBVS+. In dit model worden de werklast, denk daarbij aan het aantal misdrijven, uitrukken, aangiftes en ongevallen, en ook de omgevingskenmerken als demografische ontwikkeling in gemeentes en bijvoorbeeld aanwezige horeca meegenomen. Het gehanteerde model stelt het bestuur, samen met de politie, in staat om nu en in de toekomst de politiesterkte op basis van objectieve criteria te verdelen. In onderstaande tabel is de uitkomst van de berekening met dit model opgenomen in de middelste kolom.

Stadskantoor - Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900-1809 (lokaal tarief) • Fax 026-3774830 • www.arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

District Gelderland-Midden	Huidige operationele capaciteit	HBVS+	Nieuwe operationele capaciteit
Leiding District Gelderland-Midden	2,0	2,0	2,0
Basisteam Veluwe Vallei-Noord	87	84,1	87
Basisteam Ede	101,7	120,7	114,6
Basisteam Veluwe Vallei-Zuid	84,4	74,0	78,4
Basisteams Arnhem (Noord en Zuid)	212,8	266,2	252,9
Basisteam Rivierenland-West	83,3	67,6	71,7
Basisteam Ijsselwaarden	68,9	58,1	61,6
Basisteam Rivierenland-Oost	90,1	74,2	78,7
Flexteam Gelderland-Midden	15,6	15	15
Districtsrecherche Gelderland-Midden	93,3	103,3	103,3
Totaal	**839,1**	**865,2**	**865,2**

Op basis van het gehanteerde model neemt de operationele capaciteit voor Gelderland-Midden met 26,1 toe. Ondanks deze toename is het nog altijd een kwestie van de schaarste verdelen, dus we moeten keuzes blijven maken over hoe we operationele capaciteit inzetten. In de tabel is te zien dat de nieuwe verdeling betekent dat er binnen ons district capaciteit verschuift tussen een aantal teams. Het ene team gaat er in sterkte op vooruit, het andere team niet, of moet zelfs wat capaciteit inleveren. In het Districts Veiligheids Overleg (DVO) hebben de burgemeesters van het district met elkaar besproken op welke manier we er voor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de politiezorg in de hele regio op peil blijft en basisteams levensvatbaar blijven.
Door, op basis van advies van de politie, de scherpe kantjes af te halen van de oorspronkelijke berekening zijn we tot overeenstemming gekomen over een verdeling waarbij alle basisteams in tact blijven. Deze verdeling staat in de laatste kolom van de tabel.

Voorop blijft staan dat waar werk is, altijd politiecapaciteit zal zijn om het werk aan te pakken en waar mogelijk de problemen op te lossen. We blijven intensief samenwerken en elkaar helpen zodat de politie daar is waar het nodig is. De lokale driehoek is aan zet om de politie inzet te bepalen.
De verdeling van de wijkagenten en het basisprincipe aantal van 1 wijkagent op 5000 inwoners blijft overeind.

Ik hoop u door middel van deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

A. Marcouch
Burgemeester

Stadskantoor - Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900-1809 (lokaal tarief) • Fax 026-3774830 • www.arnhem.nl

Toezeggingen

Informatie

ID	319
Titel	Amendement 18A28 'Veiligheidsprioriteiten samen stellen'
Datum	9-11-2018
Agendapunt	**Politieke Avond 2018** (2.RZ.19.15 uur - 21.00 uur: Vaststellen Ontwerp Meerjarenprogramma Begroting 2019-2021 & Vaststellen Belastingverordeningen 2019 (1e gedeelte)) woensdag 7 november 18:45 tot 23:15 Stadhuis
Toezegging	Portefeuillehouder Marcouch heeft toegezegd bij de behandeling van de MJPB 2019-2022 d.d. 7 november dat ten aanzien van de door de raad vast te stellen prioriteiten binnen het veiligheidsbeleid geen bestedingen plaatsvinden alvorens de raad een besluit hierover heeft genomen.
Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch
Deadline	
Stand van zaken	
Datum afdoening	
Bijlage(s)	

Aan de gemeenteraad

Datum	: 26 juni 2018
Documentnummer	: 255899
Contactpersoon	: Niels Emeis
Telefoonnummer	: 026-3775285

Onderwerp: Uitvoeringsplan Aanpak Radicalisering Arnhem 2018

Geachte voorzitter en leden,

Hierbij stel ik u voor kennis te nemen van het uitvoeringsplan 'Aanpak radicalisering Arnhem 2018'. Het doel van het uitvoeringsplan is het versterken van de aanpak van radicalisering; Een extra impuls, uitbreiding en verbreding van activiteiten die grotendeels al zijn gestart en dienen ter verbetering van de veiligheid en het samen leven in Nederland door de aanpak van radicalisering (van vooral jongeren) in Arnhem en de regio. Het uitvoeringsplan kent zowel preventieve als repressieve activiteiten. Acties gericht op het individu en op groepen. Activiteiten ter verbreding van kennis van, informatie over en inzicht in de problematiek en aanpak van radicalisering.

Op 26 april 2108 is een kamerbrief preventie radicalisering verschenen waarin het kabinet aangeeft de inzet op de lokale aanpak van radicalisering in de komende jaren te gaan verdiepen en verbreden. Dit omdat radicalisering niet alleen de democratische rechtsorde ondermijnt maar ook de ontwikkeling van jongeren en jong volwassenen en hun omgeving (gezinnen en gemeenschappen) schaadt. Ons doel is om dat te voorkomen, de schade waar nodig te beperken en de maatschappelijke weerbaarheid te vergroten. Een integrale aanpak, waarin repressie en preventie elkaar aanvullen, blijft nodig om bestaande extremistische bewegingen te bestrijden en nieuwe aanwas te voorkomen.

Het voorliggend Uitvoeringsplan 'Aanpak radicalisering Arnhem 2018' beschrijft de aanleiding, stand van zaken en de doelen en activiteiten van de aanpak voor het lopende jaar. Daarin komen de planning en uitvoering, de samenwerking, de benodigde inzet, de financiën en de wijze van evaluatie ter sprake.

Financiën en risico's
De gemeente Arnhem heeft van het Ministerie van Veiligheid & Justitie € 394.500,- ontvangen voor het versterken van de aanpak van radicalisering in 2018.

Voor 2019 en verder (tot 2021) kan de gemeente jaarlijks bij het Rijk een aanvraag indienen voor versterkingsgelden om de lokale aanpak verder te versterken en bestendigen. Aan het eind van ieder jaar zal de inzet van de gelden geëvalueerd en besproken worden en wordt gekeken welke middelen voor het jaar erop beschikbaar worden gesteld.

Koningstraat 38 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 • Fax 026 - 3774830 • gemeente@arnhem.nl

Een aandachtspunt voor dit jaar, en de komende jaren, is om te bezien hoe de verschillende onderdelen van de aanpak vanaf 2021 geborgd en gefinancierd dienen te worden indien de versterkingsgelden wegvallen.

Met vriendelijke groet,

Ahmed Marcouch,
Burgemeester

Bijlage:
Uitvoeringsplan Aanpak Radicalisering Arnhem 2018

Koningstraat 38 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 • Fax 026 - 3774830 • gemeente@arnhem.nl

Koningstraat 38 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 • Fax 026 - 3774830 • gemeente@arnhem.nl

Uitvoeringsplan

Aanpak radicalisering 2018

GEMEENTE Arnhem

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Aanleiding 4

1. Doel van dit uitvoeringsplan en leeswijzer 7

2. Preventie 9
Informatie & voorlichting 9
Project Ongehoord 10
Samen in Arnhem 10
Oumnia Works Arnhem 11
Strategische netwerken 12

3. Repressie 14
Expertise 15
Signalering 15
Activiteiten Veiligheidshuis 16
Maatwerk ondersteuning 17
Project "Vroegsignalering en preventie in Arnhem" 18

4. Duidingspool & Expertise Oost-Nederland 19
Duidingspool & Expertisecentrum Oost-Nederland 19

5. Financiën 21

6. Communicatie 22

7. Evaluatie en verantwoording 23

Voorwoord

Dit uitvoeringsplan waarmee Arnhem radicalisering tegengaat, professionals wegwijs maakt en jongeren weerbaar, is erg praktisch. Het gaat erom dat jongerenwerkers, docenten en andere mede-opvoeders van jongeren een speciaal oog krijgen voor de eerste signalen van radicalisering. Dat zij die niet negeren, maar tijdig bespreekbaar maken en indien nodig hulp inschakelen. Achter dit uitvoeringplan ligt de visie zoals die de afgelopen tien jaar is uitgekristalliseerd tussen de ministeries, de veiligheidsdiensten en gemeenten als Arnhem waar jihadisten zich relatief vaak gemanifesteerd hebben.

Het is belangrijk dat in Arnhem en in omliggende gemeenten de partners elkaar intussen weten te vinden, wat betreft kennis, expertise en uitvoering. Want radicalisering is een veelkantig probleem dat gebaat is bij een benadering vanuit diverse kanten. De één verklaart radicalisering met persoonlijke teleurstellingen, de ander met boosheid over de dubbele maat in de samenleving. De één legt de nadruk op de leeftijdsfase inclusief de zoektocht naar identiteit en de behoefte aan superieure heldendom, de ander op maatschappelijke factoren als armoede of discriminatie op de arbeidsmarkt.

De werkelijkheid is, kan ik zeggen als iemand die zelf een radicaliseringsproces heeft meegemaakt, dat vrijwel al die factoren meespelen. Eén factor wordt daarbij echter vaak vergeten: de religieuze/ ideologische motivatie, geperverteerd en ontspoord door haatdragende ideologen en misbruikt door ronselaars die soms rondhangen rond moskeeën en bovendien via de sociale media tot in de slaapkamer van moslimjongeren binnendringen. Als wij dat over het hoofd zien, vergeten wij ook een belangrijke oplossingsrichting: die van de opvoeders. De moslimouders die een belangrijke rol hebben in het bijbrengen van het besef dat de vrijheid om te zijn wie je bent een universele waarde is, zowel in onze democratie en rechtsstaat als in de diverse levensbeschouwingen en religies die Nederland rijk is.

Daarom is de moslimgemeenschap de bondgenoot van onze samenleving tegen radicalisering. Het is goed om die als lokale overheid daarin te erkennen en positie te geven met trainingen en met de opname in netwerken. De ouders verdienen de steun van de docenten, jongerenwerkers en hulpverleners, die opgroeiende kinderen mede vormen en opvoeden.

De terugkeerder uit het IS-strijdtoneel is anno nu onze grootste zorg, zo waarschuwen zowel de NCTV als de AIVD in diverse rapporten. De terugkeerders van nu zijn niet meer de uitreizigers van toen die vol spijt terug wilden toen zij zagen wat bij IS gaande was. De terugkeerders van nu zijn getraind in wapengebruik, hebben gevochten en zijn mentaal gehard, en zijn opgevoed als strijders. Recente terreuraanslagen zoals die in Parijs en Brussel zijn dan ook in gang gezet door terugkeerders. De politie heeft de informatie nodig om terugkeerders tijdig in het vizier te krijgen, richting onderzoek door het OM en vonnis door de rechter. Meestal eindigt dit in de detentie.

Daarbij hebben wij als lokaal bestuur vervolgens wel degelijk de opdracht om terugkeerders te re-integreren met school, werk en een huis en als professionals om ouders te helpen voorkomen dat gezinnen ontwricht raken, met kleine broertjes en zusjes die radicaliseren onder invloed van de terugkeerders.

De verwachting is gerechtvaardigd dat radicalisering tegengaan ook de komende jaren onze aandacht blijft vergen.

Ahmed Marcouch,

Burgemeester van Arnhem

Aanleiding

Een ambtsbericht van de AIVD over de potentiele uitreis van een drietal jonge Arnhemmers was in 2013 de aanleiding om radicalisering & jihadisme op de agenda te zetten. Vanaf het allereerste moment is dit door de gemeente Arnhem samen met het Openbaar Ministerie (OM), politie en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) opgepakt. De inzet richtte zich aan de ene kant op de terroristische dreiging die uit kan gaan van de geradicaliseerden en mogelijk gewelddadige extremisten. Aan de andere kant is geïnvesteerd in de verbinding en bewustwording in de stad en regio om radicalisering niet alleen tegen te gaan maar ook proberen te voorkomen.

Toen bleek dat radicalisering ook in Arnhem een actueel probleem was, is het direct zowel repressief als preventief opgepakt. Door het luisteren en in gesprek gaan met ouders, gemeenschappen en ook professionals die ongewild en vaak onverwacht te maken kregen met radicalisering is er een goed beeld ontstaan van de problematiek. Vervolgens is er gewerkt is aan verbinding en vertrouwen om zo te komen tot een breed en effectief lokaal netwerk. Vanuit die kennis en ervaring is er in de afgelopen jaren een lokale aanpak ontwikkeld. Inmiddels is deze aanpak landelijk een voorbeeld. Niet voor niets is Arnhem gevraagd om een expertisecentrum voor Oost-Nederland te zijn.

We hebben een breed netwerk en de benodigde kennis en ervaring is aanwezig. We kennen de spelers en de mensen weten elkaar te vinden en ook is bekend waar signalen kunnen worden doorgegeven. De aantallen waar het gaat om radicalisering zijn redelijk stabiel. Sinds begin 2017 is er een lichte daling waar te nemen maar het is lastig om dit als direct resultaat aan de lokale aanpak toe te schrijven. We zijn ons bewust dat we niet alles kunnen zien en voorkomen. Toch durf ik te stellen dat we er heel dicht op zitten en dat we de goede dingen doen. Zo zijn er voorbeelden waarbij effectief is geïntervenieerd en mensen weerhouden zijn uit te reizen of kwetsbare jongeren afgewend zijn van radicalisering. Het is moeilijk te zeggen in welke mate de inzet vanuit onze aanpak daaraan heeft bijgedragen maar dat zijn wel de resultaten waar we het voor (blijven) doen.

In eerste instantie waren de acties en interventies vooral gericht op het tegengaan van uitreis naar het strijdgebied en het in beeld brengen van het lokale netwerk van geradicaliseerden. Uit een analyse die eind 2013 is gedaan bleek dat er sinds 2009 een groep van ongeveer 8 Arnhemse personen zich had verdiept in de jihadistische ideologie van terroristische en antiwesterse organisaties, meestal gelieerd aan Al Qaida. Deze personen zijn in de jaren daarna (nog voor 2013) nagenoeg allemaal uitgereisd met het doel zich aan te sluiten bij terroristische groeperingen.

De analyse leverde ook het eerste beeld op van de totale groep geradicaliseerden die in Arnhem op dat moment aanwezig waren. Waarbij de groep die al sinds 2009 actief was de belangrijkste katalysator voor de radicalisering in Arnhem lijkt te zijn. De groep geradicaliseerden die eind 2013 in beeld was bestond naast deze 8 personen voornamelijk uit directe familie en vrienden van deze groep. In totaal waren er toen 17 personen in de leeftijd van 16 tot 35 jaar in beeld.

Eind 2016 was het netwerk uitgebreid en de bewustwording in de stad verhoogd waardoor er meer signalen en zorgen binnen kwamen. Mede daardoor liep was het aantal personen dat in beeld was op naar 28 in totaal. Daarvan waren op dat moment nog 5 personen in het strijdgebied. 5 personen waren teruggekeerd en nog 18 personen die als geradicaliseerd of potentiele uitreiziger in beeld waren. In de periode tot eind 2016 zijn er 6 personen tegengehouden die poogde uit te reizen om zich aan te sluiten bij terroristische organisaties in het strijdgebied. In diezelfde periode zijn er 8 Arnhemse personen strafrechtelijk vervolgd voor aan terrorisme gerelateerde aanklachten en 5 daarvan zijn ook

daadwerkelijk veroordeeld. Van 1 Arnhemse uitreiziger is duidelijk geworden dat deze in het strijdgebied bij gevechten om het leven is gekomen.

Op dit moment (juni 2018) heeft de gemeente nog 23 personen in beeld. Grotendeels betreft dit personen die ook al in 2016 in beeld waren. Nog altijd is er daarmee een substantieel netwerk van personen met het jihadistische gedachtengoed in Arnhem aanwezig. Wat zij ook uitdragen en waarmee zij anderen proberen te beïnvloeden en overtuigen. De casuïstiek is weliswaar in aantallen wat afgenomen maar de dreiging is nog altijd aanwezig.
De daling is overigens voornamelijk toe te schrijven aan verhuizingen van personen naar andere regio's. In die gevallen is het probleem niet weg maar valt deze onder de verantwoordelijkheid van andere gemeenten waarmee in die gevallen nauw contact en afstemming is. Een enkeling lijkt oprecht afstand genomen te hebben van het jihadistische gedachtengoed. In een aantal andere gevallen hebben jongeren die in beeld kwamen en waar zorgen waren op het gebied van radicalisering uiteindelijk toch andere keuzes gemaakt. Mede door inzet van familie en professionals zijn zij niet langer op dat gebied in beeld.

Begin 2014 is er gestart met een lokaal casusoverleg in het veiligheidshuis waarbij een start is gemaakt met de persoonsgerichte aanpak. Gericht wordt op een lokale groep personen met een jihadistisch en gewelddadig extremistisch gedachtengoed. Dat gaat dan om (potentiele) uitreizigers, terugkeerders, ronselaars, facilitators en financierders. Bij het overleg zijn vanaf het begin naast de gemeente ook het Openbaar Ministerie, Politie en een radicaliserings-expert betrokken. Later zijn ook andere partners zoals de Raad van de Kinderbescherming, Jeugdzorg en de Reclassering als vaste partners aangesloten. Door intensieve multidisciplinaire samenwerking, informatiedeling en afstemming is de persoonsgerichte aanpak binnen het veiligheidshuis tot stand gekomen. Deze kan zowel een verplicht als een vrijwillig karakter hebben en waar mogelijk wordt aangesloten bij lopende trajecten en reeds bestaande contacten. Zoals reclasseringstoezicht of jeugdzorg trajecten. Maar ook vanuit nazorg detentie, Leerplicht, Werk en Inkomen of wijkprofessionals kan er aandacht en begeleiding plaatsvinden.

Naast mogelijke strafrechtelijk stappen wordt bekeken wat een persoon nodig heeft op het gebied van wonen, inkomen en werk of studie om zijn/ haar leven op de rit te krijgen. Daarbij kan er afhankelijk van de situatie contact zijn, en kunnen interventies worden uitgevoerd, door o.a. de wijkagent, jeugdzorg, reclassering, trajectbegeleiding, jongerenwerker, zorgcoördinator, docent/ mentor, wijkwerker enz. Het doel van de contacten en de intensiteit verschilt per casus en wordt regelmatig besproken in het casusoverleg en waar nodig bijgesteld. Voorbeelden van trajectdoelen zijn duiding, risico-inschatting, controle maar ook ondersteuning/ advisering, zorg en het bieden van perspectief kan doel van de inzet zijn.

Naast de persoonsgerichte aanpak is er ook uitgebreid geïnvesteerd in bewustwording, training en signalering in de stad. Ondertussen zijn er meer dan 250 professionals getraind in het herkennen van en omgaan met radicalisering. Tevens zijn er meer dan 500 Arnhemmers voorgelicht over de problematiek en geïnformeerd waar ze met signalen terecht kunnen. Onder de getrainde Arnhemmers zijn naast professionals als (wijk)agenten en jongerenwerkers ook personen van onderwijsinstellingen, zorg & welzijnsorganisaties, sportverenigingen, islamitische (zelf)organisatie en moskeeën. Met deze getrainde en betrokken ogen en oren in de stad is een uitgebreid netwerk ontstaan. Mede daardoor is er een goed beeld van de geradicaliseerde personen in de stad en komen signalen en zorgen snel op de juiste plek. Niet in de laatste plaats komen deze zorgen en signalen uit de islamitische gemeenschappen in Arnhem. Bijvoorbeeld van ouders en familieleden die zich zorgen maken over de

ontwikkeling van hun dierbaren. En ook de moskeeën in de stad hebben hier aandacht voor en staan met ons in contact om dit tegen te gaan.

Tijdens gesprekken met bezorgde inwoners en betrokken professionals kwamen naast hun zorgen ook goede ideeën en initiatieven naar voren om de weerbaarheid van jongeren te vergroten en de voedingsbodem voor radicalisering en polarisering tegen te gaan. Samen met de collega's en partners op de gebieden van zorg & welzijn, integratie, jeugd en onderwijs zijn diverse initiatieven opgepakt. Initiatieven als 'Samen in Arnhem' en de toneelvoorstelling 'Niet meer zonder jou' waren vooral gericht op het vergroten van de bewustwording en het verbinden van inwoners in de aanpak van radicalisering en polarisering. Andere projecten zoals 'Training identiteitsvorming jongeren', No-Academy; fieldlab integratie en identiteit' en ook 'Vroegsignalering en Preventie' zijn in de afgelopen jaren ingezet om Arnhemse jongeren direct aan te spreken en te kijken waar deze konden worden versterkt en gestimuleerd om hen hier meer perspectief op een goede toekomst te geven.

De afgelopen jaren is niet alleen in de regio maar landelijk en internationaal veel ervaring en kennis opgedaan in de aanpak van radicalisering. Om te zorgen dat er geleerd wordt van elkaars ervaringen vindt regelmatig kennisuitwisseling plaats tussen gemeenten en de betrokken ministeries. De burgemeester sluit aan bij het Bestuurlijk-overleg met de ministers van J&V, SZW, BZK de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en de burgemeesters van de steden die versterkingsgelden ontvangen. Ook ambtelijk is er regelmatig overleg en afstemming tussen de verschillende gemeenten samen met de adviseurs van de ministeries om de problematiek, de ontwikkelingen en de aanpak te bespreken. Goede ervaringen maar ook problemen en risico's worden hier met elkaar gedeeld en waar wenselijk en mogelijk ook lokaal toegepast.
Een van de resultaten van de opgedane kennis en ervaring in Arnhem is de regionale duidingspool die voor Oost-Nederland actief is. Experts en deskundigen worden daarbij op verzoek van casusoverleggen in Oost-Nederland ingezet om casuïstiek te duiden en advies te verstrekken aan de lokaal verantwoordelijke partijen die in de lokale aanpak betrokken zijn.

Vanaf 2016 ontvangt de gemeente Arnhem jaarlijks versterkingsgelden van de rijksoverheid waarmee een programmatische aanpak van radicalisering in Arnhem en de regio is opgetuigd. De manier waarop de lokale aanpak is vormgegeven en de onderdelen daarvan zijn beschreven in de uitvoeringsplannen die vanaf 2016 jaarlijks worden opgesteld. Ieder jaar wordt de aanpak samen met de driehoeks-partners en het ministerie J&V geëvalueerd en bekeken welke onderdelen en activiteiten kunnen worden aangepast of toegevoegd om de aanpak nog effectiever te maken.

1. Doel van dit uitvoeringsplan en leeswijzer

Samen met vele partners in de stad en regio werkt de gemeente Arnhem al meerdere jaren aan het tegengaan en voorkomen van radicalisering. Ook in het afgelopen jaar is daar aan gewerkt door uitvoering te geven aan de activiteiten en projecten zoals beschreven in het uitvoeringsplan radicalisering Arnhem 2017. Ook voor 2018 heeft de gemeente Arnhem van het Rijk versterkingsgelden ontvangen om door te gaan met de lokale aanpak.

De activiteiten en projecten die in dit uitvoeringsplan worden beschreven passen in de brede aanpak zoals die in de afgelopen jaren in samenwerking en afstemming met lokale, regionale en landelijke partners tot stand is gekomen.

De aanpak richt zich op de volgende punten:

- Analyse van personen, groepen en systemen
- Verhogen van de bewustwording; betrekken en activeren van professionals en inwoners ten behoeve van het signaleren en voorkomen van radicalisering
- Regie en sturing op de aanpak van radicalisering
- Persoonsgerichte aanpak; maatwerk activiteiten en interventies gericht op individuen en groepen
- Professionalisering; investeren in de ontwikkeling van kennis en kunde door training, advies en ondersteuning
- Onderhouden en verstevigen van strategische netwerken en contacten met sleutelfiguren in de stad
- Preventieve activiteiten en projecten; in beeld brengen en tegengaan van gewelddadig extremisme lokaal en regionaal
- Regionaal expertisecentrum en duidingspool ter advisering en ondersteuning van de regionale aanpak van radicalisering

De aanpak is gericht op het beschermen van de democratische rechtstaat en het handhaven van de openbare orde en veiligheid in de stad. Waarbij uitdrukkelijk aandacht is voor de preventie van radicalisering en extremisme, het vergroten van de sociale cohesie en de weerbaarheid in de stad. Kenmerkend voor de wijze waarop de aanpak radicalisering in Arnhem vorm wordt gegeven is de uitgebreide en intensieve samenwerking met zowel betrokken burgers als organisaties. Op de onderwerpen die raken aan samenlevingszaken, jeugd en onderwijs wordt dan ook zowel bestuurlijk als ambtelijk gezamenlijk opgetrokken.

In de ontwikkeling en de uitvoering van de activiteiten wordt nadrukkelijk gekeken hoe de benodigde specialistische kennis kan worden overgedragen en de ervaring en inzet geborgd binnen het lokale netwerk van betrokken professionals. Eind 2018 zal de aanpak samen met de partners worden beoordeeld en kan er een nieuwe aanvraag voor de versterkingsgelden in 2019 worden ingediend. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking met niet alleen de lokale partners maar ook de ministeries van Justitie en Veiligheid en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De opzet van het programma is niet geheel nieuw en komt overeen met de structuur die is gekozen voor het uitvoeringsplan in 2016 en 2017. Een deel van de activiteiten en projecten die in de voorgaande jaren zijn gestart/ uitgevoerd zijn wederom, al dan niet aangepast, terug te vinden in het uitvoeringsplan voor 2018. Dit uitvoeringsplan beschrijft de activiteiten die in het kader van de aanpak van radicalisering zijn of worden opgezet. Deze activiteiten zijn in een samenhangend programma gegoten. Voor de uitvoering van de activiteiten en projecten is gekozen voor een programmasturing.

Dit programma valt in drie thema's uiteen;

1. **Preventie**
   Voorkomen van nieuwe aanwas en vergroten weerbaarheid

2. **Repressie**
   Tegengaan van radicalisering

3. **Regionaal kennis & expertise centrum**
   Ondersteuning en advies voor regio gemeenten in Oost-Nederland

De activiteiten in de aanpak van radicalisering die zijn beschreven in het uitvoeringsplan raken verschillende beleidsdisciplines en methodieken. Voor een goede afstemming, planning en sturing is coördinatie gewenst. Om dit te realiseren is een programmamanager aangesteld. Deze draagt zorg voor de regie en afstemming op de verschillende activiteiten en projecten. Met een verantwoording op tijd, geld en resultaat van de verschillende deelactiviteiten. Een belangrijke rol en taak daarnaast is zorgen voor een structuur waarbinnen het delen van expertise en kennis wordt gefaciliteerd. De manager opereert in opdracht van de portefeuillehouder veiligheid, de burgemeester van Arnhem. Naast de regie op het programma zorgt hij ook voor rapportages en verantwoording aan de bestuurlijke opdrachtgevers.

De programmamanager heeft ook een inhoudelijke rol op het specifieke onderwerp van radicalisering; hij speelt een rol bij het vergroten en verspreiden van kennis en het opbouwen en onderhouden van een netwerk. Lokaal, regionaal en landelijk.

Voor de kosten voor de inzet van de programmamanager wordt in 2018 een bedrag van € 50.000,- gereserveerd.

In dit uitvoeringsplan treft u per thema een beschrijving van de bijbehorende activiteiten aan. Vervolgens is er aandacht voor de financiën en de communicatie omtrent de aanpak van radicalisering.

2. Preventie

Voorkomen van nieuwe aanwas en vergroten weerbaarheid

Informatie & voorlichting

De gemeente heeft de afgelopen jaren meer dan 500 personen van diverse organisaties en instellingen geïnformeerd en/ of getraind over de problematiek en aanpak van radicalisering. Door het organiseren van informatiebijeenkomsten bij o.a. onderwijsinstellingen, zelforganisaties, buurtcentra en welzijnsorganisaties zijn professionals en betrokken burgers in staat gesteld signalen van radicalisering te herkennen en te duiden. Daarnaast worden hen tools aangereikt hoe met deze signalen om te gaan. De verwachting is dat radicalisering en extremisme ook de aankomende jaren nog de nodige aandacht vraagt. Het is dan ook de bedoeling om ook de komende jaren informatie-, voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen in te zetten om het bewustzijn in de stad nog verder te vergroten.

In de afgelopen jaren is extra aandacht uitgegaan naar veiligheidsprofessionals en jongerenwerkers in Arnhem. Voor beide zijn specifieke trainingen aangeboden en bijeenkomsten georganiseerd om niet alleen de kennis en bewustwording te vergroten maar ook de samenwerking te stimuleren. In het aankomende jaar willen we extra aandacht besteden aan professionals die op school en in de opvoeding met kwetsbare jongeren in aanraking komen.

Activiteiten

- Werkconferentie Weerbaarheid & Opvoeding
- Inventariseren van de behoefte voor informatie-/ voorlichtingsbijeenkomsten voor o.a. onderwijsinstellingen, sociaalmaatschappelijke-, zelforganisaties en betrokken burgers;
- Organiseren en faciliteren bewustwordings- en voorlichtingsbijeenkomsten.

Beoogd resultaat

In 2018 wordt er samen met de partners op het gebied van welzijn en onderwijs een werkconferentie georganiseerd om professionals op die gebieden beter te equiperen om de weerbaarheid van jongeren te vergroten.

Borging

De ervaring met eerdere bijeenkomsten leert dat naast de overdracht van kennis ook een duurzame relatie en verbinding met professionals en organisaties hiermee tot stand komt.

Planning

De werkconferentie zal plaatsvinden in het najaar van 2018.
De informatiebijeenkomsten zullen op verzoek gedurende het jaar in samenwerking en afstemming met de partners georganiseerd worden.

Kosten

Voor de werkconferentie Weerbaarheid & Opvoeding is een bedrag van € 15.000,-- euro beschikbaar
Daarnaast is in 2018 een bedrag van € 2500,- gereserveerd voor de organisatie en facilitering van een vijftal voorlichting- en informatiebijeenkomsten bij scholen, welzijns- of zelforganisaties.

Project Ongehoord

In het kader van het vergoten van de weerbaarheid wordt gestart met het project ongehoord. Hierbij worden lastig thema's waar jongeren in het dagelijkse leven tegenaan lopen bespreekbaar gemaakt. Bijvoorbeeld waar het gaat om discriminatie of uitsluiting op basis van hun geloof, achtergrond of geaardheid. Niet alleen school, op straat, in het uitgaansleven of in de media. Jongeren groeien op in een tijd van toenemende verharding, groeiende populariteit van extremistische groeperingen en de hang naar het zoeken van zondebokken voor de gevoelens van onvrede met de huidige situatie en angst voor de toekomst. Zij voelen zich tweederangsburgers en voelen zich niet onderdeel van de maatschappij of zetten zich er zelfs tegen af.
Vooral als overtuigingen botsen, kan het heel ingewikkeld zijn om met jongeren te praten over deze actuele kwesties en over hun rol in de samenleving. Over dat ze als individu rechten hebben, maar tegelijkertijd ook verantwoordelijkheden. Hoe zorgen we ervoor dat zij van binnenuit begrijpen waar onze samenleving op is gebouwd en krijgen zij ook ruimte om er kritische vragen over te stellen.

Bij dit project wordt de geschiedenis van onderdrukking in de 2de wereldoorlog gebruikt om in gesprek te gaan over hedendaagse ingewikkelde thema's. Dit draagt bij aan het besef en begrip voor jongeren die te maken krijgen met discriminatie of uitsluiting op basis van hun geloof, achtergrond, geaardheid, geslacht etc. Dit zal in eerste instantie uitgevoerd worden op VMBO scholen. Waarbij gebruik wordt gemaakt van jongeren van de school zelf om dit deze ingewikkelde onderwerpen bespreekbaar te maken met schoolgenoten en de weerbaarheid van jongeren op school te vergroten.

Activiteiten
- Project voorbereiding
- Werving scholen
- Werving peer-educators
- Onderzoek, verfilming en peertraining

Beoogd resultaat
Het project Ongehoord wordt door Turning Point in samenwerking en co-financiering met Veiligheid, Samenlevingszaken en Onderwijs in 2018 uitgevoerd.

Borging
Het project wordt in samenwerking met diverse partners opgestart waarbij ook gekeken wordt of dit uiteindelijk zonder financiële ondersteuning vanuit de gemeente kan worden uitgevoerd.

Planning
Het project zal in het voorjaar van 2018 worden opgestart en vervolgens doorlopend in 2018 worden uitgevoerd.

Kosten
Voor de uitvoering van het project Ongehoord is € 10.000,- gereserveerd.

Samen in Arnhem

De afgelopen jaren zijn er in samenwerking met interne en externe partners diverse activiteiten georganiseerd in, en met de stad in het kader van "Samen in Arnhem". Waarbij betrokken professionals en burgers van verschillende culturele en etnische achtergronden en religieuze en maatschappelijke stromingen met elkaar over thema's als discriminatie, vooroordelen en spanningen in Arnhem in gesprek gaan. De ervaring heeft geleerd dat dergelijke bijeenkomsten als zeer zinvol

worden ervaren. Het versterkt de onderlinge samenhang en met leert elkaar kennen door met elkaar in gesprek te gaan. De gemeente kan en wil hierbij een faciliterende en verbindende rol spelen.

Daarmee wil de gemeente burgers en organisaties in de stad stimuleren om zelf aan de slag te gaan rondom het thema "Samen in Arnhem". Het gaat hierbij om het faciliteren, verbinden en zichtbaarder maken van initiatieven die de bewustwording met betrekking tot radicalisering vergroten en de weerbaarheid daartegen versterken.

Activiteiten

- Vanuit de verschillende gemeentelijke beleidsvelden wordt via diverse netwerken (integratie, zorg, veiligheid e.a.) structureel contact onderhouden met de partners in de stad om de verbinding en samenwerking in stand te houden.
- Nieuwe en bestaande activiteiten van en door de stad aanmoedigen en waar nodig ondersteunen die bijdragen aan de sociale stabiliteit.

Beoogd resultaat

Ondersteunen van lokale initiatieven die bijdragen aan het vergroten van de weerstand

Borging

Inmiddels is het initiatief ook opgepakt door de collega's van samenlevingszaken waarbij o.a. vanuit het diversiteitsbeleid diverse activiteiten zijn/ en worden georganiseerd die voortkomen uit een aansluiten op de activiteiten van 'Samen in Arnhem'.

Planning

De activiteiten kunnen door het jaar heen plaatsvinden.

Kosten

In de versterkingsgelden van 2018 is door het ministerie van J&V geen geld beschikbaar gesteld voor activiteiten in het kader van Samen in Arnhem. Vanuit 2017 is er nog € 7500,- beschikbaar die ingezet worden voor de strategische netwerken van waaruit activiteiten georganiseerd worden die de bewustwording en weerbaarheid van de inwoners in Arnhem moeten vergroten.

Oumnia Works Arnhem

Oumnia Works is een vernieuwend educatief empowermentprogramma dat door en voor (moslim)moeders is ontwikkeld. Dit laagdrempelige programma is vanuit de behoefte van moeders ontstaan. Het belangrijkste doel van “Oumnia Works” is moeders extra bagage mee te geven om hun kind te helpen zich staande te houden in een maatschappij die hoge eisen aan hen stelt. Veel (moslim) jongeren voelen zich niet erkend en niet gewaardeerd in de westerse samenleving. Zij zijn op zoek naar zichzelf. Tijdens die zoektocht raken sommige jongeren zichzelf of de aansluiting met de samenleving kwijt. Dat kan ertoe leiden dat zij radicaliseren. Moeders zijn als geen ander in staat om vroegtijdig signalen te herkennen en hun kind te beschermen tegen afglijden. Het programma Oumnia Works helpt hen daarbij. Oumnia Works is een interactieve training waarin kennis wordt overgebracht, maar ook vaardigheden worden ontwikkeld. De deelneemsters leren van de trainster, maar ook en vooral van elkaar.

Activiteiten

- Voorbereiding en uitvoering van de training Oumnia Works die bestaat uit zeven bijeenkomsten.
- Het gaat hier om twee groepen vrouwen uit verschillende Arnhemse wijken die gedurende 7 bijeenkomsten worden getraind.

Doel
Het trainen en ondersteunen van Arnhemse moeders om vroegtijdig zorgelijke signalen van jongeren in de wijk op te pikken en te zorgen dat ze tijdig de juiste hulp krijgen.

Planning
Het gaat om twee groepen van 10 - 15 moeders die in 2018 gedurende 7 weken getraind worden.

Borging
Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat na afloop van deze trainingen er een duurzaam Arnhems netwerk is dat zich pro-actief inzet om de weerbaarheid in Arnhem te vergroten. Om dat te bewerkstelligen zal ook aansluiting en verbinding worden gelegd mat de al aanwezige netwerken en initiatieven in de stad.

Kosten
Voor een tweetal trajecten uitgevoerd door Oumnia works is € 12.000,-- gereserveerd.

Strategische netwerken

In het omgaan met en het voorkomen van maatschappelijke spanningen, radicalisering en het betrekken en samenbrengen van gemeenschappen is het van groot belang dat partners vanuit verschillende achtergronden en expertises elkaar weten te vinden en versterken. Door de inrichting van een lokaal, strategisch netwerk kunnen gemeenschappen, maatschappelijke partners en de gemeente structureel samenwerken. Een samenwerking die haar basis heeft in het gedeelde belang van een gezonde, vitale samenleving waarin iedereen de kans krijgt om zich te ontwikkelen en een volwaardig onderdeel van de maatschappij uit te maken. De doelstelling van het netwerk is om een netwerkstructuur te bieden waarbinnen maatschappelijke partners worden verbonden om gezamenlijk bij te dragen aan de lokale aanpak ter preventie van radicalisering en ter bevordering van de sociale stabiliteit. In de afgelopen jaren is een dergelijk stads breed netwerk van professionals van verschillende organisaties en instellingen tot stand gekomen. Voor de doorontwikkeling van de strategische netwerken wordt in een tweetal wijken pro-actief gezocht naar inbreng van ouders als toevoeging op het al bestaande netwerk.

Twynstra en Gudde zal een analyse uitvoeren in 2 Arnhemse wijken (Presikhaaf & Malburgen/Immerloo) om te bepalen wie en wat er nodig is om het strategisch netwerk in die specifieke wijken verder door te ontwikkelen. Dit om ook ouders aan te laten sluiten en hun ideeën en vragen mee te nemen in de wijkaanpak waar het gaat om radicalisering, polarisering en extremisme. De centrale vraag daarbij is: *'Welke sociale en maatschappelijke vragen ervaren ouders in Arnhem en in welke mate willen deze ouders een bijdrage leveren aan het oplossen van deze vragen in samenwerking met de professionals van maatschappelijke organisaties*'.

Activiteiten
- In beide wijken wordt een gesprek georganiseerd met zowel moeders als vaders. Waarbij zowel met 2 als derde generatie ouders wordt gesproken. Om ook de verschillende beelden daartussen in kaart te brengen.
- Naast ouders worden in beide wijken ook Wijkcoaches, Jongerenwerkers en wijkagenten betrokken.
- Opleveren van een rapportage met analyse en voorstel voor activiteiten die per wijk bijdragen aan het vergroten van de weerbaarheid van jongeren.

Beoogd resultaat
Inzicht in de vragen van ouders en aanknopingspunten voor activiteiten om de weerbaarheid van jongeren in deze wijken te versterken. Activeren en betrekken van ouders bij de lokale aanpak van radicalisering. Het strategisch netwerk moet een structureel platform zijn dat gevraagd en ongevraagd advies geeft en een bijdrage levert aan de weerbaarheid van de stad.

Planning
Het project dat uitgevoerd wordt door Twynstra en Gudde loopt van april 2018 tot eind 2018. De activiteiten vanuit de strategische netwerken vinden gedurende het jaar plaats.

Borging
De strategische netwerken worden breder ingezet dan alleen radicalisering. Ook voor ander maatschappelijke vraagstukken kan dit netwerk ingezet worden. Het is de bedoeling dat er vanuit het strategische netwerk initiatieven en activiteiten worden ontplooid ter versterking van de weerbaarheid van de stad. Het netwerk zal daarom in gezamenlijkheid vanuit veiligheid en samenlevingszaken worden gecoördineerd en minimaal 2 x per jaar bij elkaar komen.

Kosten
De kosten voor doorgang en de doorontwikkeling van de strategische netwerken inclusief de projecten in de wijken Presikhaaf & Malburgen/Immerloo zijn voor 2018 begroot op € 15.000,-.

3. Repressie

Tegengaan en aanpakken van radicalisering

Als onderdeel van de lokale aanpak zijn er een aantal gerichte preventie activiteiten gestart en in ontwikkeling:

- Het netwerk van geradicaliseerden in beeld brengen en houden;
- In beeld brengen van potentiele nieuwe aanwas;
- Ondersteuning van professionals in de begeleiding van (potentiele) radicalen;
- Coaching/ begeleiding door lokale experts van (potentiele) radicalen en bijbehorend gezin;
- Opzetten en begeleiden van activiteiten voor kwetsbare groepen.

Deze activiteiten worden gecoördineerd door, en vinden plaats in afstemming met, het casusoverleg. In de afgelopen maanden blijken deze activiteiten zowel het beeld van, en invloed op, (potentieel) radicalen te hebben verbeterd. Het verbeterde beeld brengt met zich mee dat de inzet op deze preventieve activiteiten toe neemt. Monitoring en begeleiding op dit gebied lijken de aankomende jaren noodzakelijk en onderstaande activiteiten worden (door)ontwikkeld om duurzaam inzetbaar te zijn.

Hieronder volgt een korte beschrijving van de lopende en in ontwikkeling zijnde preventieve activiteiten met daarbij een toelichting op de reden en aard van activiteiten en wat de planning en de te verwachtte kosten zijn.

Professionalisering

Het is van belang dat de eerstelijnsprofessionals die werken op het gebied van radicalisering beschikken over de benodigde kennis en kunde om op dit complexe onderwerp effectief te kunnen zijn. Voor de eerstelijns-professionals zoals wijkagenten, jongerenwerk, welzijnswerk, jeugdzorg en leerplichtambtenaren zijn trainingen georganiseerd om te zorgen dat binnen de betrokken organisaties ook de benodigde kennis en kunde aanwezig is om met deze complexe materie aan de slag te gaan.

Activiteiten
- Inventariseren waar verder professionalisering nodig is (in ieder geval onderwijs)
- Trainen van professionals en sleutelfiguren
- Processen en afspraken formaliseren

Beoogd resultaat
In 2018 zullen wederom ongeveer 60 professionals getraind worden.

Planning
Doorlopend in 2018.

Borging
De professionals die zijn getraind nemen hun kennis mee naar de organisaties waar ze werken. Zij worden daarmee een onderdeel van het uitgebreide netwerk van professionals en betrokkenen die zich op het gebied van radicalisering in de stad inzetten. Ook zijn zij daarmee voor ons het eerste aanspreekpunt binnen de organisatie of instelling indien er casuïstiek speelt in hun (werk)omgeving.

Kosten
De trainingen worden verzorgd door het Rijksopleidingsinstituut Tegengaan Radicalisering (ROR). De kosten hiervan komen dus niet voor rekening van de gemeente Arnhem.

Expertise

De inzet van een expert op het gebied van radicalisering en islamitische theologie is een essentieel onderdeel gebleken in de totstandkoming en ontwikkeling van de lokale aanpak. De zeer complexe materie en de hoeveelheid aan signalen en casussen maakt dat deze kennis en ervaring onmisbaar is. Voor het door ontwikkelen van de lokale aanpak is het dan ook van belang dat de expertise aanwezig blijft.

Activiteiten
- Inzet van expertise bij duiding en vervolg acties uit het casusoverleg
- Experts inzetten voor coaching en begeleiding van professionals en individuen

Planning
Doorlopend in 2018.

Borging
De advisering en ondersteuning door de expert gebeurt de afgelopen 3 jaar in afstemming met het casusoverleg. Waarbij zoveel mogelijk gebruik is en wordt gemaakt van lokale professionals om hun de ervaring en expertise te laten opdoen om een groot gedeelte hiervan lokaal te kunnen oppakken. Op specifieke onderdelen met name op het gebied van duiding zijn is externe expertise nog altijd noodzakelijk.

Kosten
In de versterkingsgelden van 2018 is voor de inzet van expertise € 32.500,- toegekend.

Signalering

Om signalen binnen te krijgen, en blijven krijgen, is het van belang dat we continu investeren in het netwerk om het wederzijds vertrouwen en de samenwerking te optimaliseren.
Een complicatie bij de signalering blijft dat radicalisering voor een groot gedeelte online en in het geheim plaatsvindt. Zelfs voor de directe omgeving zoals familie blijft het lastig om de signalen tijdig te herkennen en te interpreteren en is de (mate van) radicalisering vaak een verrassing. Het is van groot belang dat de signalen daarom vroegtijdig samenkomen zodat het mogelijk wordt om een goede inschatting van de situatie te kunnen maken en acties op het tegengaan in te zetten. Daarom is veel tijd gestoken in het voorlichten van betrokken personen en instanties. In de afgelopen 3 jaar zijn ongeveer 400 Arnhemmers voorgelicht over radicalisering.

Met betrekking tot het signaleren van radicalisering in Arnhem is er in de afgelopen jaren een uitgebreid netwerk tot stand gekomen. Dat bestaat onder andere uit personen uit het onderwijs, politie, jeugdzorg, Raad van de Kinderbescherming, reclassering, Openbaar Ministerie, zelforganisaties, welzijnsorganisaties, maatschappelijke instellingen, diverse Arnhemse gemeenschappen en gemeenten uit de regio. Binnen het netwerk worden signalen en zorgen over individuen en groepen met elkaar gedeeld. Naast de getrainde professionals die in de wijken signalen ophalen zijn de politie en stafmedewerkers van de burgemeester 24 uur per dag bereikbaar voor signalen.

Activiteiten
- Breed multidisciplinair netwerk in stand houden en lokaal positioneren
- Korte lijnen met strafrechtelijke, maatschappelijke en bestuurlijke partners
- Samenwerking met landelijke organisaties zoals NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid) en SMN

- Voorlichtingsbijeenkomsten organiseren/ faciliteren voor betrokken partners en personen
- Afstemming met lokale gemeenschappen en organisaties
- Wekelijks bespreken van signalen in het Veiligheidshuis

Beoogd resultaat
Uitbreiden en in stand houden van het netwerk.

Planning
Activiteiten vinden gedurende het jaar plaats.

Borging
Om te zorgen dat signalen tijdig binnen blijven komen wordt er veel energie gestoken in het uitbreiden en in stand houden van het netwerk zowel lokaal, regionaal als landelijk. Daarbij wordt ook telkens gekeken hoe de lokale en regionale onderdelen in de aanpak kunnen worden verbeterd. Jaarlijks vinden er bijeenkomsten en conferentie plaats om de verbinding en betrokkenheid op specifieke domeinen te verbeteren.

Kosten
Geen aanvullende kosten. De kosten zijn onderverdeeld binnen andere activiteiten.

Activiteiten Veiligheidshuis

Wekelijks wordt binnen het Veiligheidshuis een casusoverleg gehouden, dat een regionaal karakter heeft. Het casusoverleg vraagt met name in de voorbereiding, verslaglegging en het bijwerken van de persoonsdossiers veel capaciteit vanuit de ondersteuning binnen het veiligheidshuis. Mede door de regionale functie van het veiligheidshuis is het aantal casussen die we behandelen in het afgelopen jaar behoorlijk toegenomen.

Elke week worden de casussen en eventuele nieuwe signalen besproken in het casus-overleg binnen het Veiligheidshuis. Voor ieder nieuw signaal worden afspraken gemaakt over hoe en door wie dit signaal verder wordt uitgediept. De gemeente heeft hierin de regierol. Om het groeiende casusoverleg effectief te kunnen houden is het van belang dat de ondersteuning goed georganiseerd is. Daarnaast vraagt het voeren van de regie over de lokale aanpak een structurele inzet op de sturing en controle van de activiteiten in de aanpak.

Op dit moment zet de gemeente Arnhem c.q. het Veiligheidshuis bij benadering twee formatieplaatsen in voor het onderwerp jihadisme en radicalisering. Om de regionale taak op een juiste en verantwoordelijke wijze te kunnen uitvoeren is uitbreiding van de inzet noodzakelijk.

Activiteiten
- Organiseren en voorzitten van wekelijks casusoverleg
- Verzorgen van agenda en verslaglegging van het casusoverleg
- Bewaken van de voortgang op uitgezette acties
- Professionaliseren en formaliseren van de werkwijze binnen het casusoverleg
- Inzet specialisten ter ondersteuning van het casusoverleg
- Trainen en professionaliseren van deelnemers casusoverleg
- Samenwerking initiëren en stimuleren tussen verschillende Veiligheidshuizen en casustafels
- Kennisdeling binnen de regio Gelderland-Midden

Beoogd resultaat
Organiseren, faciliteren en administreren van het wekelijkse casusoverleg.

Planning
Doorlopend

Borging
Het casuscasusoverleg is een vast onderdeel geworden van de activiteiten van het Veiligheidshuis in de regio Gelderland-Midden. Waarbij continu met de partners gekeken wordt waar deze is te verbeteren. Zo is een recente ontwikkeling dat ook signalen op het gebied van rechts-extremisme bij het overleg binnenkomen en kunnen rekenen op duiding en advisering vanuit het multidisciplinair overleg.

Kosten
Een gedeelte van de huidige kosten worden opgevangen in het reguliere budget van het veiligheidshuis. De kosten die worden gemaakt voor de extra inzet voor het faciliteren van bovenstaande activiteiten die samenhangen met het casusoverleg in het Veiligheidshuis worden geraamd op € 75.000,- voor 2018.

Maatwerk ondersteuning

In het casusoverleg wordt door de partners gezamenlijk per casus een persoonsgerichte aanpak opgesteld. Deze is gericht op het tegengaan van radicalisering. Naast het tegenhouden van potentiele uitreizigers is er daarbij ook aandacht voor terugkeerders/ facilitators/ ronselaars. Een onderdeel van de persoonsgerichte aanpak kan ook zijn de-radicalisering en/ of re-socialisering.
Dit gebeurt op dit moment veelal vanuit reguliere trajecten uitgevoerd door o.a. de gemeente, zorg- & welzijnswerk en reclassering. Daarnaast is er meer aandacht voor de ondersteuning van families die te maken krijgen met radicalisering (bijvoorbeeld in de vorm van uitreis, overlijden of terugkeer). De ondersteuning richt zich op families van radicaliserende en geradicaliseerde personen. Dat gebeurt door kennis en instrumenten voor de omgang met geradicaliseerde familieleden met als doel verdere radicalisering of het plegen van strafbare feiten te voorkomen, evenals radicalisering van broertjes, zusjes of andere familieleden tegen te gaan. Hierbij wordt in overleg en afstemming met de betrokken partijen en deskundige bekeken welke hulp en ondersteuning gewenst is.

Activiteiten
- Extra individuele begeleiding door professionals
- Coaching van professionals door experts
- Familieondersteuning voor het systeem

Beoogd resultaat
Gerichte inzet van experts en deskundigen ter ondersteuning van persoonsgerichte aanpak.

Planning
Waar noodzakelijk gedurende een traject.

Borging
Hiervoor geldt dat zoveel mogelijk door lokale deskundigen wordt opgepakt en uitgevoerd al dan niet met ondersteuning van experts en specialisten op de achtergrond. Dit om ook de lokale deskundigen te ontwikkelen. Door de complexiteit van de problematiek blijft het op onderdelen nodig om externe expertise of specialisten in te zetten.

Kosten
Bij de inzet in de vorm van de begeleiding/ ondersteuning vanuit de persoonsgerichte aanpak wordt gebruikt gemaakt van verschillende experts en professionals waarbij de uurtarieven uiteen lopen.
In totaal is voor de maatwerkondersteuning die ingezet wordt vanuit het casusoverleg een maximum van € 25.000,- begroot.

Project "Vroegsignalering en preventie in Arnhem"

Het afgelopen jaar is er in Arnhem een tweetal projecten uitgevoerd die gericht zijn op de vroegsignalering en preventie van radicalisering in Arnhem. Deze projecten zijn in samenwerking met lokale partijen en in afstemming met het casusoverleg ontwikkeld en uitgevoerd. De projecten en de resultaten zijn zowel met de kerngroep, regiegroep en NCTV gedeeld en zijn beoordeeld als een waardevolle toevoeging en zullen daarom ook in 2018 met inzet van de versterkingsgelden uitgevoerd worden. Een aantal activiteiten vanuit de projecten zijn inmiddels bij reguliere activiteiten in de wijk ondergebracht. In afstemming met de wijkteams en organisaties in de wijken wordt bekeken waar dat ook op andere onderdelen mogelijk is. Dit past bij de afspraken die gemaakt zijn met het ministerie om de activiteiten te borgen en/of onderdeel te laten zijn van reguliere werkzaamheden.
De voortgang en effectiviteit van deze projecten worden vanwege het belang van vertrouwelijkheid bekeken en beoordeeld in de lokale driehoek.

Activiteiten
- Project 'Vroegsignalering en preventie'
- Project 'Vroegsignalering en preventie 2'

Beoogd resultaat
Het doel is om kwetsbare jongeren weg te houden van radicalisering en signalen van (beginnende) radicalisering onder Arnhemse jongeren vroegtijdig op te vangen en vervolgens te duiden om zodoende met een persoonsgerichte aanpak jongeren voor radicalisering te behoeden.

Planning
Beide projecten lopen het gehele jaar. Aan het eind van het jaar worden beide project geëvalueerd en de voortgang voor 2018 bekeken.

Borging
Voor beide projecten geldt dat er specifiek gekeken wordt naar de mogelijkheid om onderdelen van de projecten waar wenselijk en mogelijk bij reguliere taken van maatschappelijke organisaties onder te brengen. In het geval van 'Vroegsignalering en preventie 2' is dat al deels gelukt doordat de wijkteams een gedeelte van de aanpak hebben 'overgenomen'. Ook voor andere onderdelen wordt bekeken waar en hoe dit mogelijk is.

Doordat het werk en de uitvoerders zeer gebaat zijn bij vertrouwelijkheid in hun werk gaan we hier niet verder op in. Zowel de burgemeester als de NCTV zijn op de hoogte van de inhoudt en de voortgang van de projecten.

Kosten
- De kosten voor het project 'Vroegsignalering en preventie' zijn begroot op € 50.000,- voor 2018
- De kosten voor uitvoering van het project 'Vroegsignalering en preventie 2' zijn begroot op € 25.000,- voor 2018

4. Duidingspool & Expertise Oost-Nederland

Duidingspool & Expertisecentrum Oost-Nederland

Arnhem heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan op het gebied van radicalisering en gewelddadig (religieus) extremisme. Daarbij is flink geïnvesteerd in kennis en kunde op dit onderwerp. Met als resultaat dat lokaal veel expertise aanwezig is. Deze expertise wordt nu al ingezet/ gedeeld met de andere gemeenten binnen de regio en in Oost-Nederland. In het komende jaar zal dat verder ontwikkeld worden.

Bij het bespreken van de doorontwikkeling van de lokale aanpak en de ondersteuning voor Oost Nederland is geconstateerd dat het goed kunnen duiden van casuïstiek aan de casustafel één van de belangrijkste fundamenten is voor het effectief opzetten van een effectieve aanpak van radicalisering. Doordat expertise om dat te kunnen doen schaars is, is het duiden van signalen tegelijkertijd ook een achilleshiel van de lokale aanpak. Het vergt specialistische kennis en expertise. Zorgvuldige duiding in het kader van radicalisering en het jihadisme is de basis voor een adequate persoonsgerichte aanpak en analyse van de lokale situatie. Bij een incompleet beeld bestaat het risico dat de bredere invloed op personen in de gemeente (de samenleving) en netwerkvorming niet of onvolledig in beeld komt en geduid wordt.

Daartoe is gekeken hoe andere casustafels in Oost-Nederland versterkt kunnen worden. Met als doel om in de gehele regio te komen tot een inhoudelijk én procesmatige goed werkend overleg vanuit waar afgestemde interventies worden uitgevoerd. Een eerste benodigde stap daarin is het versterken van de inhoudelijke beoordeling en duiding van de casuïstiek die besproken wordt in een multidisciplinair casusoverleg.

Om de ‘discipline radicalisering en jihadisme’ beter aan tafel vertegenwoordigd te hebben is het voorstel voor elke casustafel een duidingsspecialist beschikbaar te stellen. Expliciet niet met de bedoeling het duiden over te nemen, maar om een bijdrage te leveren aan de inhoudelijke beoordeling van casuïstiek. Het idee is dat vanuit de gemeente Arnhem een pilot gestart wordt waarbij een duidingspool wordt samengesteld van waaruit specifieke expertise bij gemeenten in Oost-Nederland op hun verzoek kan worden aangeboden.

Activiteiten
- Ondersteuning en begeleiding bieden bij lokaal ontwikkelde activiteiten
- Pro-actief aanbieden expertise en ondersteuning in regionale casus-overleggen
- Inzet van specialistische expertise bij het duiden en oppakken van nieuwe casuïstiek door duidingspool
- Regie, sturing en doorontwikkeling van de duidingspool.

Beoogd resultaat
Vanuit de duidingspool ondersteuning bieden aan casuïstiek m.b.t. radicalisering in Oost-Nederland.

Planning
De inzet vanuit de duidingspool zal doorlopen gedurende het jaar op verzoek van casustafels in Oost-Nederland plaatsvinden.

Borging
Indien het wenselijk is om de ondersteuning ook de komende jaren in regio Oost-Nederland voort te zetten zal financiering vanuit het rijk noodzakelijk zijn. Over de doorontwikkeling en de voortgang van de duidingspool is dan ook contact met het ministerie. Eind 2018 is er een evaluatie m.b.t. de werkzaamheden van de duidingspool aan de hand waarvan de voortgang besproken zal worden.

Kosten
De kosten voor de regionale ondersteuning door de duidingspool zijn begroot op € 50.000,- in 2018. De kosten voor het managen en de doorontwikkeling van de duidingspool in 2018 zijn begroot op € 25.000,-

5. Financiën

In totaal heeft de gemeente Arnhem van het rijk € 394.500,- ontvangen voor de aanpak van radicalisering lokaal en in de regio. Voor een aantal van de activiteiten in het uitvoeringsplan is nog een nadere inventarisatie nodig om de vraag/ behoefte te bepalen waarop het vervolg van de activiteit zal worden afgestemd. Dat maakt dat de uiteindelijke kosten en de verdeling van de kosten op onderdelen anders kan uitpakken dan hierin is beschreven. De programma coördinator is verantwoordelijk om te zorgen dat de totale uitgaven in ieder geval binnen de begroting van € 394.500,- blijven.

Dit bedrag wordt via een toevoeging aan het gemeentefonds naar de Gemeente Arnhem toe. Om dit ook te kunnen besteden aan de activiteiten in de lokale aanpak van radicalisering dient het te worden toegeschreven aan het budget veiligheid. Voor de versterkingsgelden zal dit moeten gebeuren via een raadsbesluit voor een begrotingswijziging. Deze zal tegelijkertijd met dit uitvoeringsplan aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Uitvoeringsplan Aanpak Radicalisering 2018	Activiteit	Budget	
		Versterkingsgelden 2018	Anders
Programmasturing	Programma coordinator	€ 50.000	
Preventie	Informatiebijeenkomsten (bewustwording en voorlichting)	€ 5.000	
	Werkconferentie Weerbaarheid en Opvoeding	€ 15.000	
	Project 'Ongehoord'	€ 10.000	
	"Samen in Arnhem"		€ 7.500
	Oumnia Works	€ 12.000	
	Strategisch netwerk van sleutelfiguren en organisaties	€ 15.000	
	Project 'Vroegsignalering en Preventie 1'	€ 50.000	
	Project 'Vroegsignalering en Preventie 2'	€ 25.000	
	Project Buro Zend-Uit	€ 5.000	
Repressie	Training & expertise		€ 37.950
	Professionalisering en ondersteuning VHH	€ 75.000	
	Persoonsgerichte aanpak (begeleiding/ ondersteuning)	€ 25.000	
	Specialistische inzet experts	€ 32.500	
Expertise en centrumfunctie Oost-Nederland	Duidingspool en expertisecentrum regio Oost-Nederland	€ 50.000	
	Managen en doorontwikkelen Duidingspool	€ 25.000	
	Totaal:	€ 394.500	

6. Communicatie

Zoals eerder in deze notitie aangegeven is communicatie over de aanpak belangrijk. Ten eerste om inzichtelijk te maken aan inwoners die zich zorgen maken wat de overheid doet. Daarnaast om hen die vragen hebben, signalen te willen doorgeven of op zoek zijn naar informatie te informeren. Uitgangspunt in de communicatie is dat we pro-actief zijn. Niet alleen reageren op vragen, maar ook actief zorgen dat de verschillende betrokkenen worden geïnformeerd. Zodat we duidelijk maken waar de overheid voor staat.

De communicatie richt zich op verschillende doelgroepen:

- Gemeenteraad en college
- Professionals
- Inwoners van Arnhem
- Veiligheidsregio Oost-Nederland

Communicatie over voortgang naar de gemeenteraad

- Periodiek informeren over voortgang en ontwikkelingen op het gebied van radicalisering en polarisering
- Informeren over de activiteiten die in het kader van de lokale aanpak radicalisering in Arnhem en de regio in 2018 worden uitgevoerd middels het voorliggende uitvoeringsplan 2018.

Communicatie met de stad, zowel inwoners als professionals en tussenpersonen:

- Inwoners kunnen met vragen, zorgen en eventuele signalen bij gemeente en politie terecht via de bestaande kanalen:
  Afdeling Veiligheid/ kabinet van de burgemeester: 026-3775285
  Veiligheid@arnhem.nl
  Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente (0900-1809)
  Politie/ wijkagent via 0900-8844.
- Landelijke hulplijn radicalisering voor ouders van radicaliserende kinderen. Deze hulplijn is bedoeld om bezorgde ouders en familieleden informatie, hulp en advies te bieden:
  Hulplijn Radicalisering: 06-81893529 Website: www.hulplijnradicalisering.nl
- Op www.arnhem.nl wordt informatie beschikbaar gesteld
- Informatie-, voorlichting- en netwerkbijeenkomsten in Arnhemse wijken voor o.a. wijkteams, zelforganisaties, sleutelfiguren en bezorgde inwoners

Communicatie met de veiligheidsregio Oost-Nederland:

- Middels een brief aan de burgemeesters van de gemeenten in Oost-Nederland wordt men geïnformeerd over de mogelijkheden van de inzet van de duidingspool voor ondersteuning en advisering in de lokale aanpak van radicalisering.

7. Evaluatie en verantwoording

Periodiek zal er middels een tussentijdse rapportage de stand van zaken en voortgang worden gedeeld in de lokale driehoek waarbij zij de mogelijkheid hebben om bij te sturen in het vervolg. Van de verschillende onderdelen en activiteiten in het uitvoeringsplan zal aan het eind van het jaar een evaluatie/ eindrapportage worden opgeleverd. Daarin worden de activiteiten, het bereik en de resultaten beschreven. Voor de persoons- en groepsgerichte aanpak geldt dat de inzet en activiteiten mogelijk privacy gevoelige informatie bevat die in dat geval niet in de rapportage zal worden opgenomen.

Aan het eind van het jaar zal er een financiële verantwoording in de richting van de NCTV worden afgegeven en wordt er ook in overleg bekeken hoe de aanvraag voor de versterkingsgelden van 2019 eruit zal gaan zien.

Aan de gemeenteraad

Datum	: 1 mei 2018
Zaaknummer	: 225013
Contactpersoon	: Hans Haarler
Telefoonnummer	: 026 3771508

Onderwerp: Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit van 1 mei 2018 om het rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017" aan u aan te bieden. De rapportage is vanaf vandaag ook te vinden op www.arnhem.nl/stad_en_wijken/onderzoek_en_cijfers/publicaties .

Inleiding
Vanaf 2001 wordt tweejaarlijks door middel van een enquête onder de bevolking onderzoek gedaan naar de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem. Het onderzoek is een instrument om de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem gedurende meerdere jaren in haar ontwikkeling te volgen. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt als onderlegger en geven, samen met andere onderzoeken, als belangrijke bron, input voor beleidskeuzes op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Het rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017" geeft inzicht in de uitkomsten van het onderzoek in 2017. Het bevat tevens een vergelijking van de uitkomsten ten opzichte van de landelijke cijfers en andere steden van vergelijkbare omvang.

Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"
Het rapport "Leefbaarheid en Veiligheid in de buurt 2017" laat over het algemeen een stabiel beeld zien van de ontwikkeling van de leefbaarheid en veiligheid in de afgelopen jaren. Ten opzichte van de uitkomsten van het onderzoek uit 2015 is er sprake van enkele marginale veranderingen met wisselende uitkomsten per wijk. Hoewel er verschillen zijn in waardering scoren alle wijken een voldoende voor de leefbaarheid. Het rapportcijfer dat inwoners geven voor veiligheid blijft ten opzichte van 2015 gelijk. Daarentegen is het gevoel van onveiligheid toegenomen. In grote lijnen is de uitkomst van het onderzoek te vergelijken met steden van een zelfde omvang.

Consequenties
Het rapport geeft een beeld over de beleving van de leefbaarheid en de veiligheid in de stad. Het rapport is belangrijk omdat het dient als een van de informatiebronnen voor het aanscherpen van (nieuw) beleid op thema's van leefbaarheid en veiligheid.

Communicatie

De rapportage is openbaar en wordt gepubliceerd op de website van de gemeente: www.arnhem.nl/stad_en_wijken/onderzoek_en_cijfers/publicaties

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

- Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"

Rapport

LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID IN DE BUURT 2017

Gemeente Arnhem
Februari 2018

COLOFON

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Rapportnummer
2018/ 19

Datum
Februari 2018

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem

Auteur(s)
Wouter Andringa
Frank ten Doeschot (red.)

Bestellingen
Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting **6**
Leefbaarheid en veiligheid in de gemeente Arnhem 6
Wijken vergeleken 7
Arnhem vergeleken 8

1. Inleiding **10**
1.1 Uitvoering onderzoek 10
1.2 Steekproef en respons 10
1.3 Representativiteit 10
1.4 Analyse 10
1.5 Leeswijzer 11

2. Leefbaarheid woonbuurt **13**
2.1 Rapportcijfers leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen 13
2.2 Rapportcijfers per wijk 13
2.3 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de woonbuurt 18
2.4 Tevredenheid sociale voorzieningen in de woonbuurt 19

3. Sociale kwaliteit woonbuurt **21**
3.1 Algemene evaluatie woonbuurt 21
3.2 Sociale cohesie 23
3.3 Sociale buurtkracht 25
3.4 Actief in de buurt 27

4. Beleving buurtproblemen **29**
4.1 Algemene ontwikkeling buurtproblemen 29
4.2 Specifieke buurtproblemen 30
4.3 Aanpak buurtproblemen 35

5. Perspectief woonbuurt 37
5.1 Buurtontwikkeling afgelopen jaar 37
5.2 Buurtontwikkeling in de toekomst 41

6. Veiligheidsbeleving 45
6.1 Rapportcijfer veiligheid in de buurt 45
6.2 Veiligheidsbeleving 47
6.3 Aangiftebereidheid veel voorkomende delicten gestegen t.o.v. 2015 51

7. Arnhem vergeleken 53
7.1 Leefbaarheid woonbuurt 53
7.2 Overlast in de buurt 55
7.3 Veiligheidsbeleving 55

Bijlage 1. Responsverantwoording 58

Bijlage 2. Tabellen 60

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording 65

Bijlage 4. Vragenlijst 67

SAMENVATTING

Samenvatting

De gemeente Arnhem monitort sinds 2001 tweejaarlijks de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. Het onderzoek 2017 is uitgevoerd onder een willekeurige steekproef van 14.000 Arnhemmers van 15 jaar en ouder. In totaal hebben 4.847 inwoners een geldige vragenlijst ingevuld, een respons van 35 procent. De resultaten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd en wijk om een zo representatief mogelijk beeld van de gemeente Arnhem te krijgen.

Leefbaarheid en veiligheid in de gemeente Arnhem

Arnhemmers positief over leefbaarheid woonbuurt

Het rapportcijfers van inwoners voor de leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen is een ruim voldoende tot goed. Ten opzichte van 2015 zijn inwoners positiever over hun woning. Inwoners zijn over de meeste voorzieningen wel tevreden. De waardering voor de hoeveelheid groen- en afval-voorzieningen en het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen is gestegen. Aandachtspunten zijn het groenonderhoud, onveilige plekken en voorzieningen voor culturele activiteiten. Hiervan is de waardering gedaald ten opzichte van 2015.

Sociale kwaliteit woonbuurt voldoende, maar gedaald

In het algemeen geven Arnhemmers een positieve evaluatie van hun woonbuurt. Ten opzichte van 2015 is de evaluatie wel gedaald. Er zijn minder inwoners die hun buurt prettig vinden om te wonen. De sociale cohesie en buurtkracht zijn stabiel, alhoewel er minder inwoners zelf hulp, steun of informatie bieden aan buurtbewoners. Wel voelt driekwart van de inwoners zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Een vijfde van de inwoners heeft zich ook actief ingezet in 2017 met het helpen van buren of (organiseren van) activiteiten.

Toename verkeersoverlast en verloedering

De meest voorkomende buurtproblemen in Arnhem zijn verkeersoverlast (te hard rijden en parkeeroverlast), verloedering (hondenpoep en rommel op straat) en vermogensdelicten. Ten opzichte van 2015 ervaren inwoners meer verkeersoverlast en verloedering, specifiek is er een toename in agressief verkeersgedrag en vernieling.

Arnhemmers positief over toekomstige buurtontwikkeling

Er zijn iets meer inwoners die vinden dat de buurt in het afgelopen jaar achteruit gegaan is, dan vooruit. Wanneer het gaat om verwachtingen voor de toekomst zijn er duidelijk meer inwoners positief dan negatief, inwoners zijn ook positiever over de toekomst dan in 2015.

Gevoel onveiligheid toegenomen, maar rapportcijfer veiligheid gelijk

Inwoners van Arnhem voelen zich in 2017 vaker onveilig dan in 2015. Dit is te zien in onveiligheidsgevoelens in het algemeen, in de buurt, gevoel van onveiligheid in het Centrum, vertonen van vermijdingsgedrag en hoe veilig men zich voelt door (camera)toezicht op straat. Ondanks de negatieve ontwikkelingen is het rapportcijfer van inwoners voor de veiligheid in buurt gelijk gebleven.

Wijken vergeleken

In alle wijken van Arnhem is de beoordeling van de leefbaarheid, woonomgeving, woning, voorzieningen, algemene buurtevaluatie en veiligheid minimaal voldoende. Maar er zijn behoorlijke verschillen tussen de wijken. Arnhem is voor wat betreft de beoordeling van de leefbaarheid, veiligheid en overlast in de buurt grofweg in te delen in drie gebieden: Arnhem-Noord, Arnhem-Midden en Arnhem-Zuid.

- Arnhem-Noord: St.Marten/Sonsb.-Zuid, Klarendal, Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, Schaarsbergen e.o., Heijenoord/Lombok en Klingelbeek.
- Arnhem-Midden: Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, Presikhaaf (West en Oost) en Malburgen (West en Oost)
- Arnhem-Zuid: Elden, Elderveld, De Laar, Rijkerswoerd, Schuytgraaf en Vredenburg/Kronenburg

Hoge leefbaarheid en veiligheid in Arnhem-Noord

De wijken ten noorden en westen van het Centrum scoren positief ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem in de beoordeling van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Uitzonderingen zijn de wijken Geitenkamp - die consequent lager dan gemiddeld scoort - en Klarendal - die op een aantal onderdelen lager dan gemiddeld scoort. Het rapportcijfer voor de voorzieningen is goed in de wijken naast het Centrum, maar in de verder gelegen wijken Klingenbeek e.o. en vooral Schaarsbergen e.o. is het cijfer lager dan gemiddeld. Vermogensdelicten zijn in Arnhem-Noord relatief vaker een belangrijk buurtprobleem dan in de andere delen van Arnhem. Het buurtperspectief in het gebied is positief, in de zin dat er relatief weinig inwoners negatief zijn over de buurtontwikkelingen in het afgelopen jaar en in de toekomst.

Veel overlast in Arnhem-Midden, maar goede voorzieningen en buurtperspectief in Centrum

Het Centrum en de nabijgelegen wijken ten zuiden en oosten hiervan scoren over het algemeen lager dan het gemiddelde van Arnhem voor de verschillende aspecten van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Het rapportcijfer voor de voorzieningen is in het Centrum wel beduidend hoger dan gemiddeld voor Arnhem. Het belangrijkste buurtprobleem in het Centrum is sociale overlast, verder is verloedering een relatief belangrijk probleem in de rest van het gebied. Een aantal wijken rond het Centrum heeft een positief buurtperspectief: in het Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek is een groot deel van de inwoners positief over ontwikkelingen in de toekomst. In Presikhaaf en Malburgen-Oost (zuid) zijn de inwoners echter relatief pessimistisch.

Uiteenlopende perspectieven op de buurtontwikkeling in Arnhem-Zuid

In de wijken ten zuiden van Malburgen, rond Elden is het beeld zeer wisselend. Over het algemeen scoren de wijken gelijk aan of boven het gemiddelde van Arnhem wat betreft de verschillende aspecten van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Elden is hierin opvallend met een hoge waardering voor leefbaarheid, woonomgeving, woning en sociale kwaliteit maar een lage waardering voor de voorzieningen. Het verschil tussen de wijken binnen het gebied zit vooral in het perspectief van bewoners op de buurtontwikkeling. Inwoners van Schuytgraaf zijn zeer positief over de buurtontwikkeling, terwijl inwoners van Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd het meest negatief zijn van de hele gemeente. Verkeersoverlast is het buurtprobleem dat relatief het meeste voorkomt in het gebied.

Arnhem vergeleken

Om de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem in perspectief te zetten maakt de gemeente gebruik van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016[1] om te benchmarken. De gemeente Arnhem wordt vergeleken met het gemiddelde van de HEBANG-gemeenten[2], de grote steden[3] en het landelijk gemiddelde. Er wordt op drie onderdelen vergeleken: leefbaarheid, overlast en veiligheid.

Leefbaarheid

Leefbaarheid bestaat uit drie onderdelen. Het rapportcijfer leefbaarheid, het kental fysieke voorzieningen (onderhoud/aanbod groen, grijs) en het kental sociale cohesie
(thuis voelen, prettige buurt). De leefbaarheid in Arnhem is op twee van de drie onderdelen (fysieke voorzieningen en sociale cohesie) vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en grote steden. In de HEBANG-gemeenten is het cijfer leefbaarheid hoger dan in Arnhem. Landelijk is de gemiddelde leefbaarheid op alle onderdelen hoger dan in Arnhem.

Overlast

De benchmark overlast bestaat uit vier onderdelen: totale overlast, verkeersoverlast
(te hard rijden, parkeerproblemen, agressief verkeersgedrag), fysieke verloedering
(hondenpoep, rommel, vernieling) en sociale overlast (dronken mensen, groepen jongeren). Voor elk van de onderdelen gaat het om het percentage inwoners dat zelf veel overlast ervaart. Er is meer overlast in de buurt in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten en landelijk. Vooral verkeersoverlast en verloedering komen in Arnhem relatief vaak voor.

Veiligheid

De benchmark veiligheid bestaat uit het rapportcijfer veiligheid en de onveiligheidsgevoelens in het algemeen en de onveiligheidsgevoelens in de buurt. De veiligheid in Arnhem blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Inwoners voelen zich in het algemeen veiliger in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten, maar op de veiligheidsbeleving in de buurt scoren de HEBANG-gemeenten beter.

[1] *In maart 2018 verschijnt de landelijke Veiligheidsmonitor 2017. Hierover zal apart gerapporteerd worden.*

[2] *Haarlem, Enschede, Breda, Arnhem, Nijmegen en Groningen*

[3] *Gemeenten met 100.000+ inwoners, de 31 grootste gemeenten van Nederland*

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

De gemeente Arnhem monitort sinds 2001 tweejaarlijks de leefbaarheid en veiligheid in de buurt in Arnhem. In de edities tot en met 2007 deed Arnhem in het kader van het Grote Stedenbeleid mee aan de landelijke monitor. In 2009 en 2011 heeft Arnhem meegedaan aan de landelijke Veiligheidsmonitor. In 2013 heeft Arnhem besloten om het onderzoek in eigen beheer uit te voeren. Ook in 2017 is het onderzoek naar leefbaarheid en veiligheid in de buurt in eigen beheer uitgevoerd. Voor de vergelijking van Arnhem op stadsniveau met een aantal andere steden en Nederland, maakt Arnhem gebruik van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016.

1.1 Uitvoering onderzoek

Voor de uitvoering van het onderzoek heeft de gemeente Arnhem onderzoeksbureau I&O Research ingeschakeld, dat ook de landelijke Veiligheidsmonitor uitvoert.

1.2 Steekproef en respons

Voor dit onderzoek is door de gemeente Arnhem een aselecte steekproef getrokken van 14.000 inwoners[4] uit de Basis Registratie Personen (BRP). Per adres is er maximaal één persoon geselecteerd. De steekproefomvang is zo gekozen dat er per wijk voldoende deelnemers zijn voor het doen van betrouwbare uitspraken op wijkniveau.

In totaal hebben 4.847 van de 14.000 geselecteerde inwoners een geldige[5] vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 35 procent. De respons is hiermee hoger dan bij de vorige editie in 2015[6].

1.3 Representativiteit

Door gebruik te maken van verschillende methoden van onderzoek (digitaal, schriftelijk en telefonisch) wordt geprobeerd om een zo breed mogelijke groep Arnhemmers te bereiken. In de praktijk zijn sommige groepen echter ondervertegenwoordigd (bv. jongeren, laagopgeleiden en allochtonen). Ook zijn bepaalde wijken ondervertegenwoordigd waardoor deze maar weinig meetellen in het gemiddelde resultaat van Arnhem. Op de uitkomsten van het onderzoek is daarom een weging toegepast, waarbij er wordt gecorrigeerd voor verschillen tussen de samenstelling van de netto-steekproef en de bevolking van Arnhem. Met de weging wordt gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en wijk. Het gewogen bestand is op deze kenmerken hierdoor gelijk aan de Arnhemse bevolking. In bijlage 1 is de samenstelling van de netto-steekproef en van de Arnhemse bevolking opgenomen.

1.4 Analyse

De uitkomsten van Arnhem zijn in dit rapport afgezet tegen de resultaten in 2015. Verschillen tussen de resultaten van 2015 en 2017 worden beschreven als deze significant zijn. Dat wil zeggen dat als het minimaal 95 procent zeker is dat de resultaten ook daadwerkelijk van elkaar verschillen en het gevonden verschil niet te wijten is aan toeval. Verschillen tussen de wijken worden beschreven aan de hand van het stadsgemiddelde. Met behulp van standaard betrouwbaarheidsmarges (zie bijlage 2) is berekend welke wijken hoger of lager scoren dan gemiddeld.

---

[4] Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

[5] Vragenlijsten die zijn ingevuld tot en met het onderdeel 'aangiftebereidheid' zijn aangemerkt als geldig.

[6] Respons in 2015: 34% in 2013: 41%

1.5 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 worden de resultaten gepresenteerd over achtereenvolgens de leefbaarheid van de woonbuurt, sociale kwaliteit woonbuurt, beleving van buurtproblemen en perspectief van de woonbuurt. Hoofdstuk 6 geeft een beeld van de veiligheidsbeleving en aangiftebereidheid in Arnhem en in hoofdstuk 7 wordt Arnhem, op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016, vergeleken[7] met grote steden en het landelijk gemiddelde.

De uitkomsten per wijk wordt in kaartbeeld weergegeven. Er zijn steeds drie categorieën kleuren:

- minder positief dan gemiddelde Arnhem (donker)
- gelijk aan gemiddelde Arnhem
- positiever dan gemiddelde Arnhem (licht)

De uitkomst per wijk staat in de tabel naast de grafiek, met duimen wordt weergegeven of de ontwikkeling positief of negatief is t.o.v. 2015.

Het rapport bevat vier bijlagen.

- Bijlage 1 geeft een uitgebreide responsverantwoording naar achtergrondkenmerken.
- Bijlage 2 bevat een overzichtstabel van de belangrijkste cijfers uit de monitor: de ontwikkelingen in de gemeente Arnhem 2001 - 2017, de cijfers per wijk t.o.v. het stedelijk gemiddelde en de ontwikkeling per wijk t.o.v. 2015.
- Bijlage 3: Een aanvulling op de onderzoeksverantwoording. Hierin is meer te lezen over de berekening van de cijfers en de toetsing die is gebruikt voor het rapporteren van verschillen.
- Bijlage 4: De gebruikte vragenlijst staat in bijlage 4. Alle uitkomsten van het onderzoek leefbaarheid en veiligheid in de buurt zijn ook in een separate tabellenbijlage opgenomen.

Cijfers zijn ook te vinden op www.arnhem.incijfers.nl en in de actualisatie van de wijkprofielen (www.arnhem.nl/onderzoekencijfers). Voor vragen en nadere informatie kunt u contact opnemen met Onderzoek en Statistiek (tel. 026 377 4784).

[7] *vergelijking met landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016. De Veiligheidsmonitor 2017 komt in maart 2018 beschikbaar en zal apart gerapporteerd worden.*

2

HOOFDSTUK

Leefbaarheid woonbuurt

2. Leefbaarheid woonbuurt

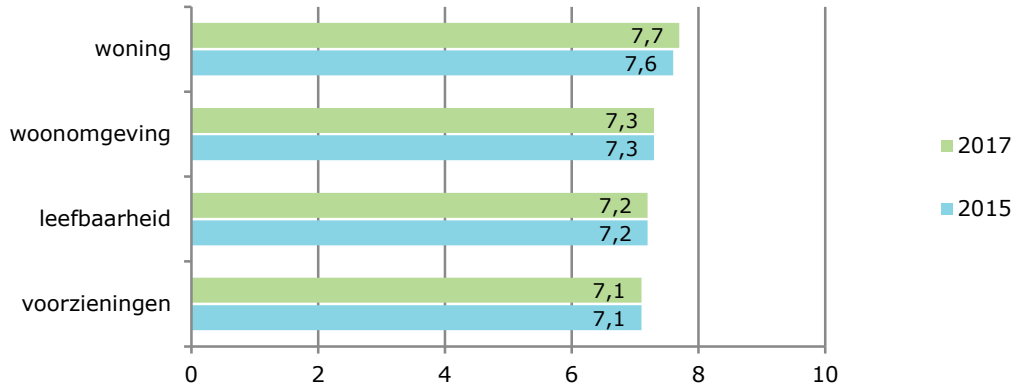
In dit hoofdstuk staat de leefbaarheid in de woonbuurt centraal. Paragraaf 2.1 beschrijft de rapportcijfers die Arnhemmers geven voor leefbaarheid, hun woonomgeving en de woning. De rapportcijfers per wijk worden in paragraaf 2.2 grafisch weergegeven in een aantal kaarten. In paragraaf 2.3 komen de fysieke voorzieningen in de woonbuurt aan bod, gevolgd door de sociale voorzieningen in paragraaf 2.4.

- Oordelen over leefbaarheid, woonomgeving en voorzieningen gelijk gebleven aan 2015. Arnhemmers geven hoger cijfer voor hun woning.
- De leefbaarheid is het hoogst in de wijken ten noorden en westen van het Centrum. In het Centrum en aangrenzende wijken ten zuiden en oosten is de beoordeling lager dan gemiddeld.
- Minder inwoners tevreden over onderhoud groenvoorzieningen in de buurt, maar juist meer over hoeveelheid groenvoorzieningen.
- Arnhemmers tevredener over aanbod winkels voor dagelijkse voorzieningen, minder tevreden over aanbod voor culturele activiteiten.

2.1 Rapportcijfers leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen

In figuur 2.1 staan de gemiddelde rapportcijfers voor de leefbaarheid, de woonomgeving, de woning en voorzieningen in Arnhem. Op alle aspecten van de leefbaarheid van de woonbuurt geven Arnhemmers gemiddeld een ruime voldoende tot goed. In vergelijking met 2015 is het cijfer voor de woning gestegen, van 7,6 naar 7,7. De andere rapportcijfers zijn gelijk gebleven.

Figuur 2.1
Ontwikkeling rapportcijfers leefbaarheid

2.2 Rapportcijfers per wijk

Rapportcijfer woning gestegen: 7,7

In figuur 2.2 staat het gemiddelde rapportcijfer voor de woning per wijk. Er is een duidelijke spreiding van hoge en lage waarderingen: relatief laag in het Centrum en aangrenzende wijken ten oosten en zuiden; relatief hoog ten noorden en westen van het Centrum en gemiddeld tot hoog in de zuidwest hoek van Arnhem met enkele positieve uitzonderingen (Elden, Rijkerswoerd, Schuytgraaf).

Uitleg presentatie uitkomsten per wijk in kaarten

In deze rapportage wordt een groot aantal uitkomsten per wijk grafisch weergegeven in kaarten. Er zijn steeds drie categorieën kleuren:

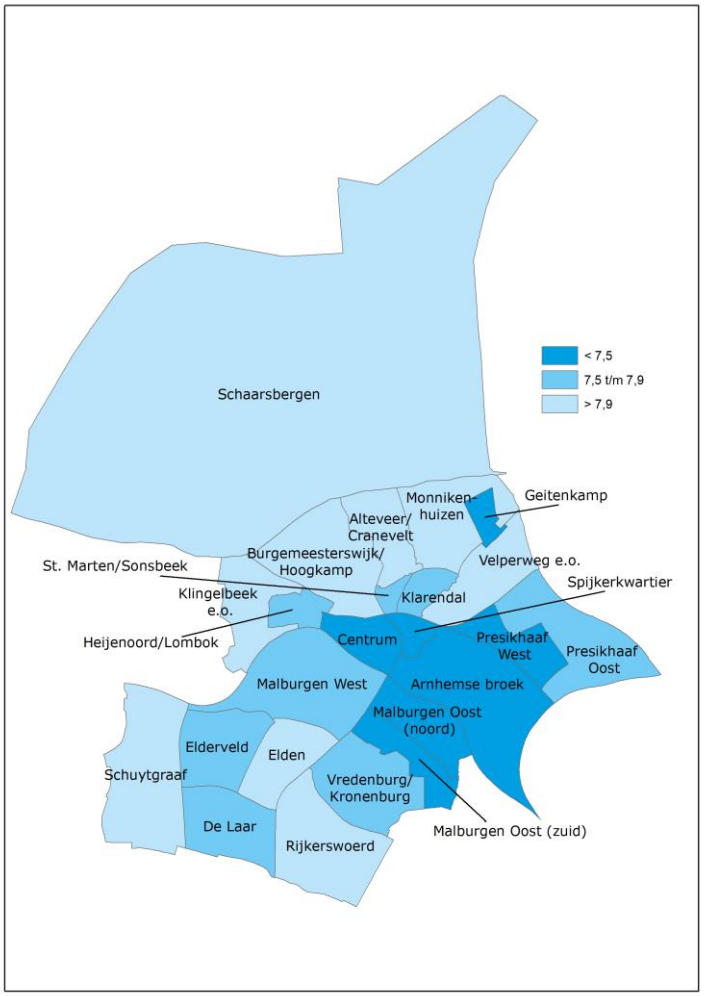
- minder positief dan gemiddelde Arnhem (donker)
- gelijk aan gemiddelde Arnhem
- positiever dan gemiddelde Arnhem (licht)

De uitkomst per wijk staat in de tabel naast de grafiek, met duimen wordt weergegeven of de ontwikkeling positief of negatief is t.o.v. 2015.

Het rapportcijfer voor de woning is in vijf wijken gestegen ten opzichte van 2015: in Klarendal, Velperweg e.o., Burgemeesterswijk/Hoogkamp Rijkerswoerd en Schuytgraaf. In Elderveld is het rapportcijfer gedaald, een ontwikkeling in tegengestelde richting van het stadsgemiddelde.

Figuur 2.2

Rapportcijfer woning en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,4	
Spijkerkwartier	7,3	
Arnhemse Broek	7,2	
Presikhaaf-West	7,1	
Presikhaaf-Oost	7,5	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,8	
Klarendal	7,5	👍
Velperweg e.o.	8,2	👍
Alteveer en Cranevelt	8,3	
Geitenkamp	6,9	
Monnikenhuizen	8,1	
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,6	👍
Schaarsbergen e.o.	8,2	
Heijenoord/Lombok	7,8	
Klingelbeek	8,5	
Malburgen-West	7,5	
Malburgen-Oost (Noord)	7,4	
Malburgen-Oost (Zuid)	7,3	
Vredenburg/Kronenburg	7,6	
Elden	8,1	
Elderveld	7,5	👎
De Laar	7,5	
Rijkerswoerd	8,0	👍
Schuytgraaf	8,4	👍
ARNHEM	**7,7**	👍

In vijf wijken is het gemiddelde rapportcijfer voor de woning gestegen. In Elderveld is deze - tegen de ontwikkeling van het stadsgemiddelde in - gedaald

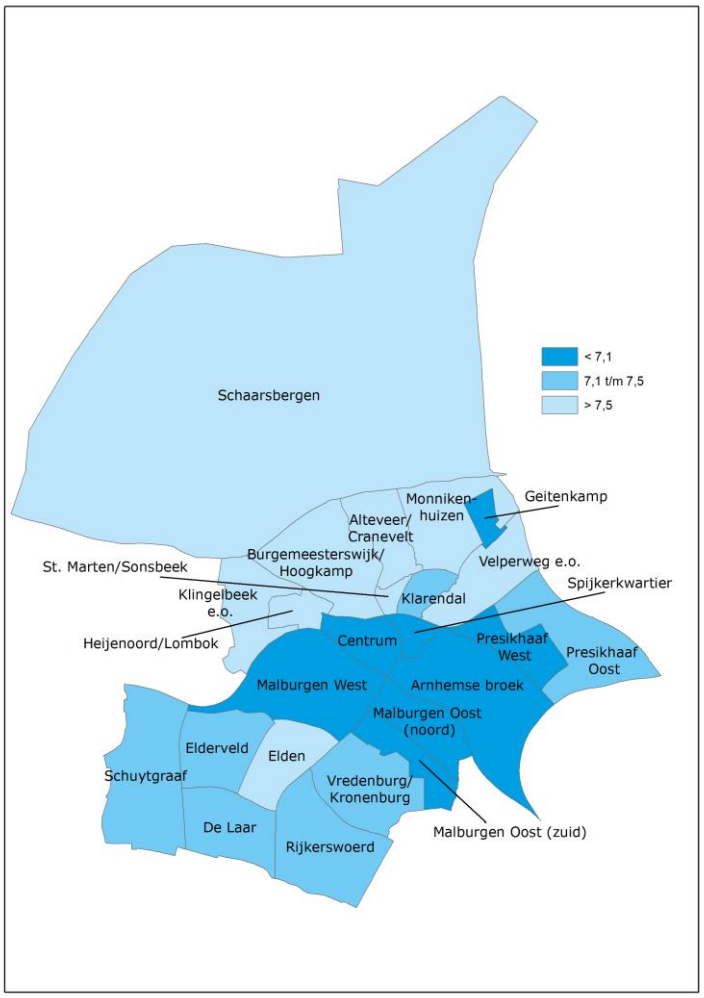
Rapportcijfer woonomgeving onveranderd: 7,3

In figuur 2.3 staat het rapportcijfer voor de woonomgeving per wijk. Het rapportcijfer loopt uiteen van 6,4 in Presikhaaf-West tot 8,7 in Burgermeesterswijk/Hoogkamp. Ten noorden en westen van het Centrum is het rapportcijfer bovengemiddeld hoog, met uitzondering van de wijk Geitenkamp. Ten zuiden en oosten van het Centrum is het rapportcijfer voor de woonomgeving lager dan gemiddeld en ten zuidwesten van Malburgen is het rapportcijfer in de meeste wijken ongeveer gelijk aan het gemiddelde van Arnhem. Elden is hier een positieve uitzondering met een bovengemiddeld rapportcijfer voor de woonomgeving.

In een vijftal wijken is er sprake van een stijging in het rapportcijfer voor de woonomgeving: Velperweg e.o., Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, Heijenoord/Lombok en Schuytgraaf. Er zijn geen wijken met een significante daling in het rapportcijfer voor de woonomgeving.

Figuur 2.3

Rapportcijfer woonomgeving en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,0	
Spijkerkwartier	6,8	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	6,4	
Presikhaaf-Oost	7,1	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,6	
Klarendal	7,1	
Velperweg e.o.	8,0	👍
Alteveer en Cranevelt	8,4	
Geitenkamp	6,6	
Monnikenhuizen	8,0	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,7	👍
Schaarsbergen e.o.	8,4	
Heijenoord/Lombok	7,9	👍
Klingelbeek	8,1	
Malburgen-West	7,0	
Malburgen-Oost (Noord)	6,9	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,8	
Vredenburg/Kronenburg	7,2	
Elden	7,6	
Elderveld	7,2	
De Laar	7,1	
Rijkerswoerd	7,2	
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,3**	

In vijf wijken is het rapportcijfer voor de woonomgeving gestegen ten opzichte van 2015, in geen enkele wijk daalde het rapportcijfer

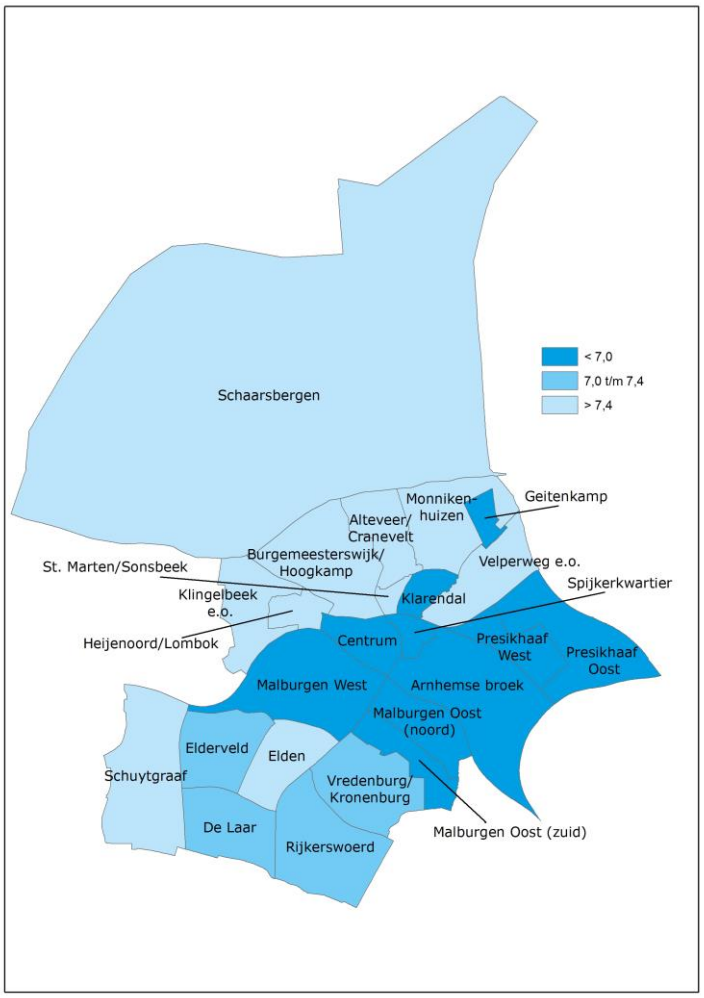
Rapportcijfer leefbaarheid onveranderd: 7,2

In figuur 2.4 staan de rapportcijfers voor de leefbaarheid in de woonbuurt per wijk weergegeven. In het Centrum van de stad en aangrenzende wijken ten zuiden en oosten is de waardering voor de leefbaarheid lager dan het gemiddelde van Arnhem. Ook in de wijken Geitenkamp en Klarendal is de waardering relatief laag. Ten noorden en westen van het Centrum is het rapportcijfer voor de leefbaarheid bovengemiddeld. Ook ten zuidwesten van Malburgen, in Elden en Schuytgraaf is de waardering voor de leefbaarheid bovengemiddeld hoog.

In de wijken Velperweg e.o., Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp en Schuytgraaf is het gemiddelde rapportcijfer voor de leefbaarheid gestegen ten opzichte van 2015. In de andere wijken is het rapportcijfer gelijk gebleven of is er sprake van een niet significante daling.

Figuur 2.4

Rapportcijfer leefbaarheid in de buurt en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	6,8	
Spijkerkwartier	6,6	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	6,4	
Presikhaaf-Oost	6,9	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,5	
Klarendal	6,9	
Velperweg e.o.	8,0	👍
Alteveer en Cranevelt	8,1	
Geitenkamp	6,5	
Monnikenhuizen	7,8	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,4	👍
Schaarsbergen e.o.	7,9	
Heijenoord/Lombok	7,8	
Klingelbeek	7,9	
Malburgen-West	6,9	
Malburgen-Oost (Noord)	6,7	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,5	
Vredenburg/Kronenburg	7,0	
Elden	7,6	
Elderveld	7,1	
De Laar	7,0	
Rijkerswoerd	7,2	
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,2**	

In vier wijken is het gemiddelde rapportcijfer voor de leefbaarheid significant gestegen, in geen enkele wijk daalde het rapportcijfer

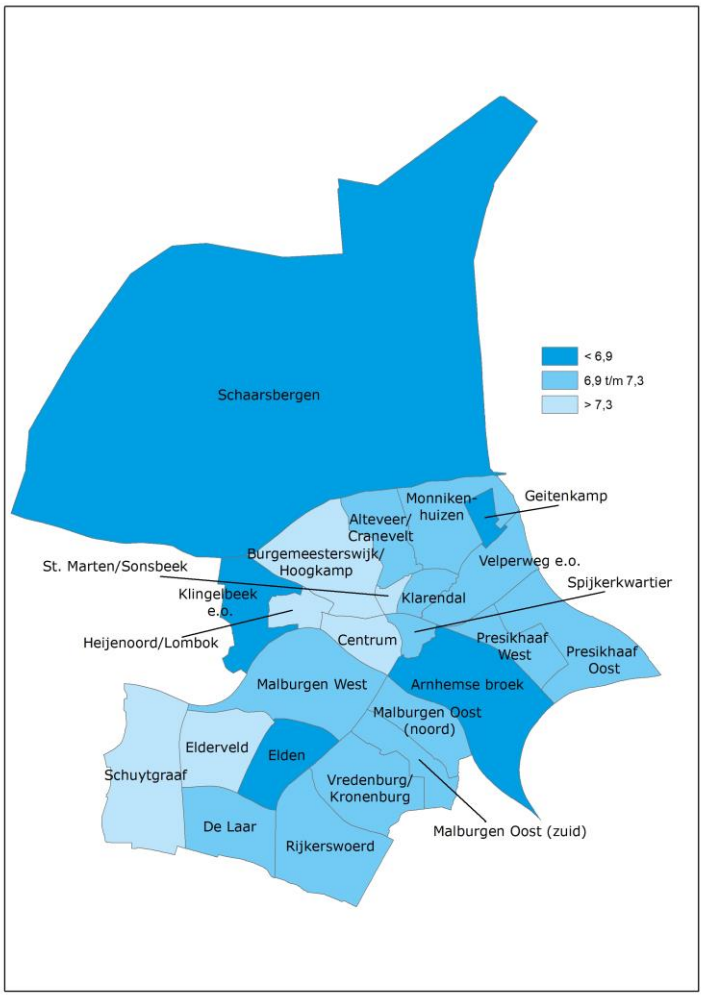
Rapportcijfer voorzieningen onveranderd: 7,1

In figuur 2.5 is het gemiddelde rapportcijfer per wijk weergegeven. Het beeld verschilt sterk van het patroon dat in de beoordeling van de leefbaarheid, woonomgeving en woning zichtbaar is. Een hoge waardering voor de voorzieningen is er vooral in het Centrum en in een paar wijken ten noordwesten ervan en in de wijken Elderveld en Schuytgraaf. Relatief lage waardering voor voorzieningen in de buurt is niet geconcentreerd, maar zit meer verspreid: Klingenbeek, Schaarsbergen, Geitenkamp, Arnhemse Broek en Elden.

Ten opzichte van 2015 is het rapportcijfer voor de voorzieningen in de buurt gestegen in Geitenkamp, Monnikenhuizen, Burgemeestersterswijk/Hoogkamp en Schuytgraaf. In Rijkerswoerd, Malburgen-West en Presikhaaf-Oost is er juist sprake van een daling.

Figuur 2.5

Rapportcijfer voorzieningen en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,5	
Spijkerkwartier	7,3	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	7,0	
Presikhaaf-Oost	6,9	👎
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,4	
Klarendal	7,3	
Velperweg e.o.	7,1	
Alteveer en Cranevelt	7,2	
Geitenkamp	6,8	👍
Monnikenhuizen	6,9	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	7,8	
Schaarsbergen e.o.	5,6	
Heijenoord/Lombok	7,4	
Klingelbeek	6,8	
Malburgen-West	6,9	👎
Malburgen-Oost (Noord)	7,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,9	
Vredenburg/Kronenburg	7,3	
Elden	6,3	
Elderveld	7,4	
De Laar	7,2	
Rijkerswoerd	6,9	👎
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,1**	

Rapportcijfer voorzieningen relatief hoog in Centrum en de aangrenzende wijken ten noorden en in Elderveld/Schuytgraaf

2.3 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de woonbuurt

In figuur 2.6 staan de uitkomsten van de stellingen met betrekking tot fysieke voorzieningen. Er is hierbij een scheiding gemaakt tussen stellingen over het onderhoud van de openbare ruimte (wordt deze goed onderhouden) en stellingen over de inrichting (zijn er voldoende voorzieningen).

Arnhemmers tevreden over onderhoud openbare ruimte

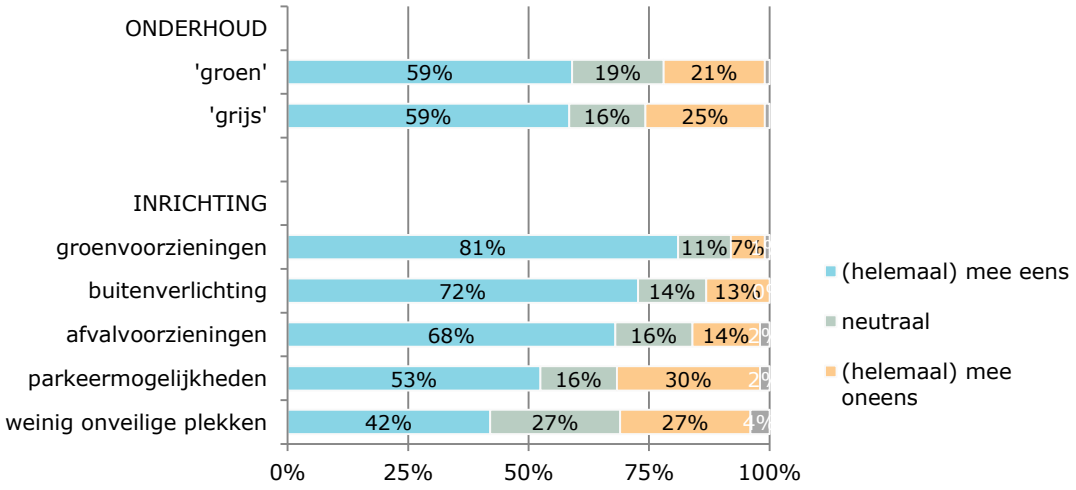
Bijna 60 procent van de inwoners van Arnhem is tevreden over het onderhoud aan perken, plantsoenen en parken ('groen') en het onderhoud van wegen, paden en pleintjes ('grijs'). In 2015 waren er gemiddeld meer inwoners tevreden over het groenonderhoud (63%).

Er zijn voldoende groenvoorzieningen, verlichting en afvalvoorzieningen in Arnhem

Een ruime meerderheid van de Arnhemmers is tevreden over de aanwezigheid van groenvoorzieningen, verlichting en afvalvoorzieningen in de buurt. Over de aanwezigheid van groenvoorzieningen zijn inwoners zelfs zeer tevreden. Inwoners zijn meer verdeeld over de aanwezigheid van voldoende parkeermogelijkheden en of er weinig onveilige plekken zijn in de buurt, over beide is bijna een derde van de inwoners ontevreden. In vergelijking met 2015 zijn inwoners meer tevreden over de hoeveelheid groen- en afvalvoorzieningen en minder tevreden over onveilige plekken.

Figuur 2.6

Stellingen fysieke voorziening

Arnhemmers zijn in 2017 minder tevreden over het onderhoud van groenvoorzieningen, maar meer tevreden over de hoeveelheid.

2.4 Tevredenheid sociale voorzieningen in de woonbuurt

In figuur 2.7 staan de uitkomsten voor sociale voorzieningen, gesplitst in voorzieningen voor specifieke leeftijdsgroepen en algemene sociale voorzieningen.

Arnhemmers tevreden over aanwezigheid speelplekken voor kinderen

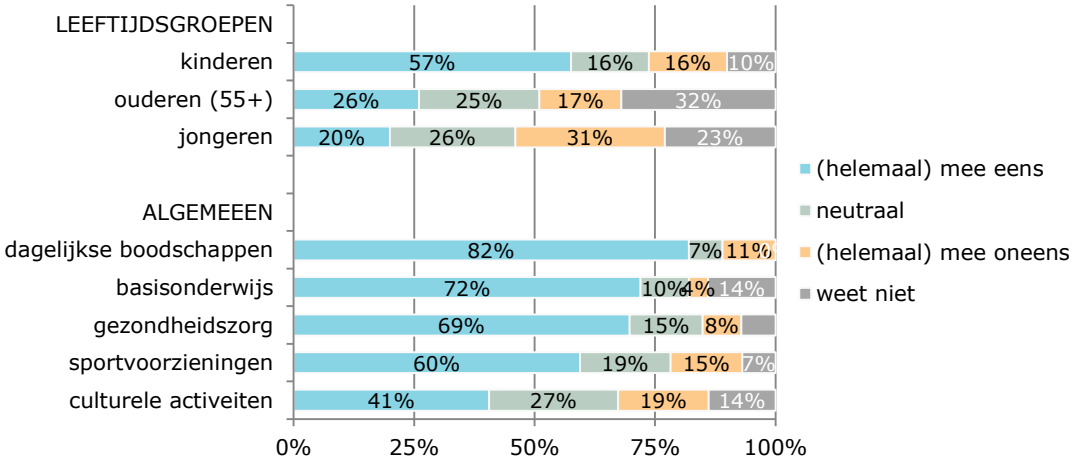
Een meerderheid van de inwoners is tevreden over de aanwezigheid van speelplekken voor kinderen in de buurt. Slechts een kwart van de inwoners is tevreden over de hoeveelheid voorzieningen voor ouderen, een behoorlijk deel van de inwoners heeft hier geen mening over. Over de aanwezigheid van voorzieningen voor jongeren zijn er meer Arnhemmers ontevreden dan tevreden. De tevredenheid over voorzieningen voor leeftijdsgroepen verschilt niet van 2015.

Arnhemmers tevreden tot zeer tevreden over aanbod algemene voorzieningen, behalve voor culturele activiteiten

Meer dan 80 procent van de Arnhemmers is tevreden over de aanwezigheid van winkels voor dagelijkse boodschappen. Een ruime meerderheid is ook tevreden over de aanwezigheid van voorzieningen voor basisonderwijs, gezondheidszorg en sportvoorzieningen. Over voorzieningen voor culturele activiteiten is minder dan de helft van de inwoners tevreden. In vergelijking met 2015 zijn Arnhemmers tevredener over de aanwezigheid van winkels voor dagelijkse boodschappen en minder tevreden over voorzieningen voor culturele activiteiten.

Figuur 2.7

Stellingen sociale voorziening

Arnhemmers meer tevreden over aanbod winkels voor dagelijkse boodschappen, minder tevreden over aanbod voor culturele activiteiten.

3

HOOFDSTUK

Sociale kwaliteit woonbuurt

3. Sociale kwaliteit woonbuurt

In dit hoofdstuk wordt de sociale kwaliteit in de woonbuurt beschreven. Paragraaf 3.1 beschrijft de algemene evaluatie van de buurt, in paragraaf 3.2 komt de sociale cohesie aan de orde en paragraaf 3.3 behandelt de sociale buurtkracht. Afgesloten wordt met een paragraaf over hoe bewoners zelf actief zijn geweest in hun buurt (par. 3.4).

- De algemene evaluatie van de buurt is gedaald ten opzichte van 2015. Arnhemmers zijn iets minder positief over hun woonbuurt in het algemeen.
- De sociale cohesie en sociale buurtkracht zijn onveranderd. Ten opzichte van 2015 is het aandeel inwoners dat zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners geeft afgenomen.
- Bijna driekwart van de Arnhemmers voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in hun buurt, 21% zet zich actief in.

3.1 Algemene evaluatie woonbuurt

Het kental algemene buurtevaluatie is 7,1. Inwoners van Arnhem zijn in 2017 minder positief in hun algemene evaluatie van de woonbuurt dan in 2015 (7,2). In 2013 was het kental algemene buurtevaluatie ook 7,1.

Uitleg kental algemene buurtevaluatie

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

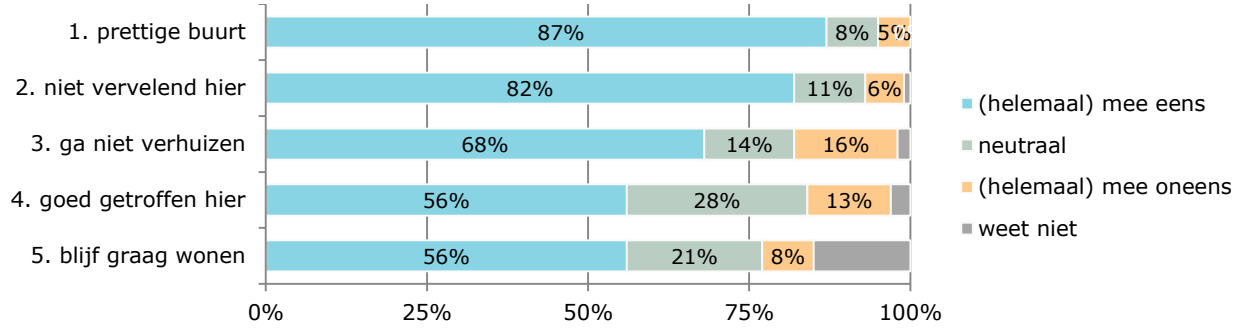
1. Vindt u de buurt waarin u woont een prettige of onprettige buurt? ((zeer) prettig)
2. Het is vervelend om in deze buurt te wonen (niet mee eens)
3. Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen (niet mee eens)
4. Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen
5. De mensen in de buurt blijven hier graag wonen

Arnhemmers minder tevreden over evaluatie woonbuurt

In figuur 3.1 staan de uitkomsten op de stellingen voor het kental algemene buurtevaluatie in Arnhem. Bijna negen op de 10 inwoners van Arnhem vinden de buurt waarin ze wonen (zeer) prettig. Daarentegen vindt zes procent van de inwoners het vervelend om in hun buurt te wonen en gaat een op de zes bewoners verhuizen uit de buurt als het enigszins mogelijk is. Ten opzichte van 2015 zijn er minder bewoners van mening dat je het goed getroffen hebt in hun buurt, vinden meer inwoners het vervelend in de buurt te wonen en zijn er minder inwoners die hun buurt prettig vinden om te wonen.

Figuur 3.1

Stellingen algemene buurtevaluatie Arnhem

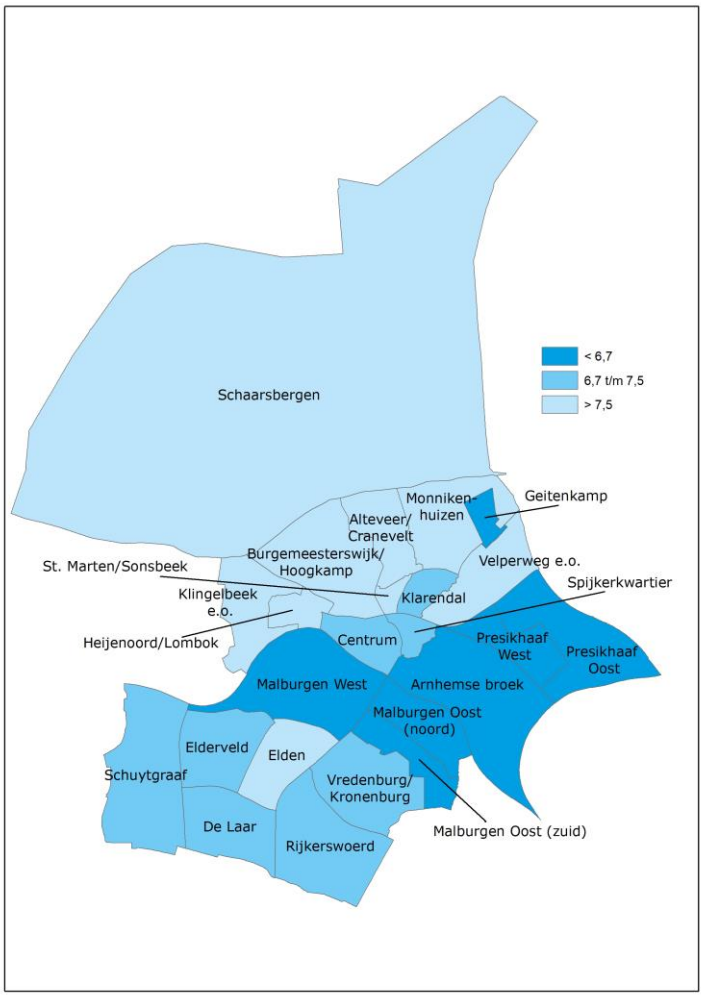
Inwoners Alteveer en Cranevelt meest positief over evaluatie woonbuurt

Binnen de gemeente Arnhem zijn inwoners van Alteveer en Cranevelt (8,9) het meest positief in hun evaluatie van de woonbuurt (figuur 3.2). Andere wijken waar inwoners relatief positief zijn ten opzichte van het stadsgemiddelde zijn de wijken ten Noorden van het Centrum, met uitzondering van Geitenkamp (minder positief) en Klarendal (even positief als gemiddeld). Inwoners van Elden in Arnhem Zuid zijn ook relatief positief in hun algemene evaluatie van de buurt ten opzichte van het stadsgemiddelde. In de wijken aan de Zuid-(Oost) kant van het Centrum is de algemene evaluatie van de buurt minder positief dan gemiddeld. Dit geldt voor Malburgen, Presikhaaf en Arnhemse Broek.

In Presikhaaf-Oost (6,4) is de algemene buurtevaluatie gedaald ten opzichte van 2015 (6,8). In de andere wijken is er geen sprake van significante ontwikkelingen.

Figuur 3.2

Kental algemene buurtevaluatie per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	6,7	
Spijkerkwartier	6,7	
Arnhemse Broek	6,2	
Presikhaaf-West	5,9	
Presikhaaf-Oost	6,4	👎
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,8	
Klarendal	6,8	
Velperweg e.o.	8,2	
Alteveer en Cranevelt	8,9	
Geitenkamp	6,0	
Monnikenhuizen	7,8	
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,8	
Schaarsbergen e.o.	8,3	
Heijenoord/Lombok	8,0	
Klingelbeek	8,2	
Malburgen-West	6,3	
Malburgen-Oost (Noord)	6,0	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,1	
Vredenburg/Kronenburg	6,7	
Elden	7,9	
Elderveld	7,2	
De Laar	6,7	
Rijkerswoerd	7,1	
Schuytgraaf	7,1	
ARNHEM	**7,1**	👎

87% ***van de inwoners van Arnhem vindt de buurt waarin zij wonen (zeer) prettig***

3.2 Sociale cohesie

Ten opzichte van 2015 is er geen significante verandering in de waardering van de sociale cohesie in de buurt. De gemiddelde waarde voor sociale cohesie in Arnhem is 5,7. Zowel in 2013 als 2015 was de sociale cohesie in Arnhem 5,8.

Uitleg kental sociale cohesie

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

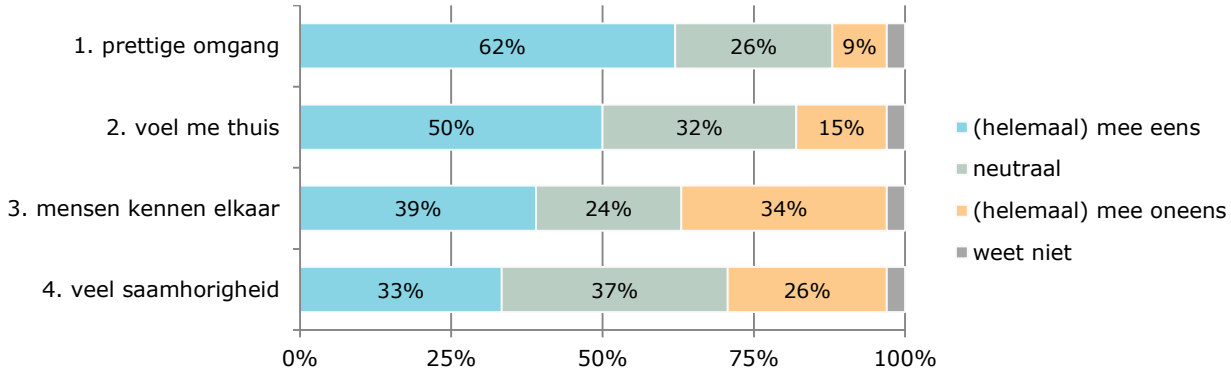
1. De mensen gaan in deze manier op een prettige manier met elkaar om.
2. Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen.
3. De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks (oneens).
4. Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is.

Sociale cohesie in Arnhem stabiel

In figuur 3.3 staan de uitkomsten voor de stellingen behorend bij het kental sociale cohesie. Een op de drie inwoners is van mening dat buurtbewoners elkaar nauwelijks kennen. Een gelijk aandeel vindt dat er veel saamhorigheid is in hun buurt. Positiever zijn inwoners over de manier waarop mensen in de buurt met elkaar omgaan en of ze zich thuis voelen bij de mensen in de buurt. Een relatief groot gedeelte van de inwoners geeft een neutraal antwoord op deze stellingen. Ten opzichte van 2015 zijn er geen veranderingen in alle vier de stellingen.

Figuur 3.3

Stellingen sociale cohesie Arnhem

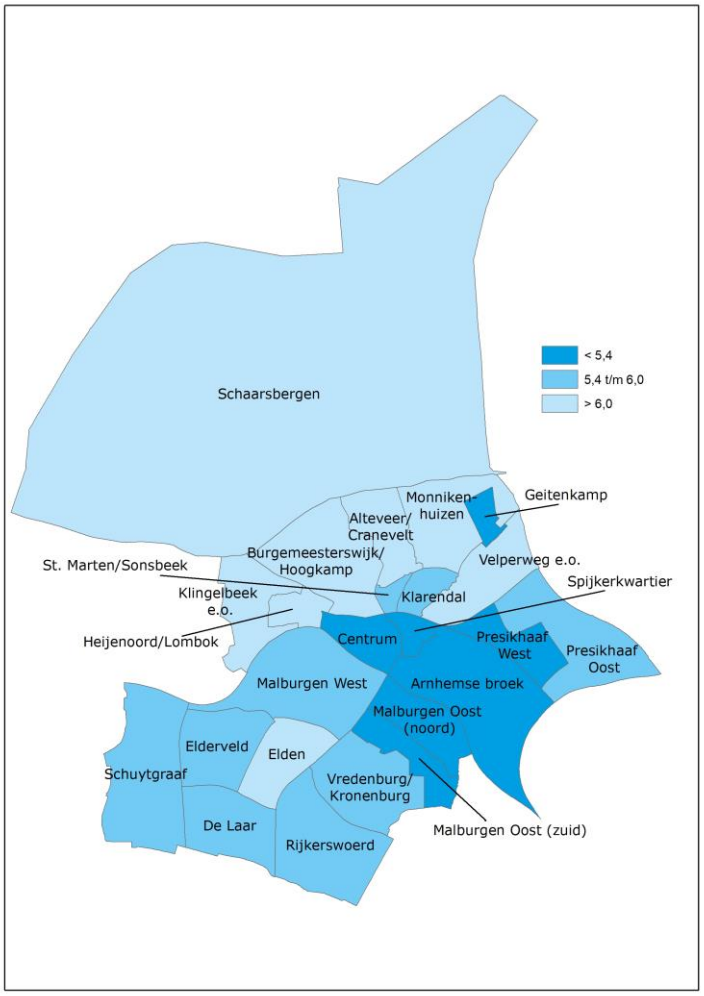

Hoge sociale cohesie in Arnhem-Noord, in midden relatief laag

Binnen de gemeente Arnhem is de sociale cohesie het sterkst in Elden (6,9). De noordelijke wijken hebben over het algemeen een hogere sociale cohesie dan het stedelijk gemiddelde (figuur 3.4), met Geitenkamp als negatieve uitzondering. De sociale cohesie is het laagst in het Centrum (4,7). Ook in aangrenzende wijken ten zuidoosten van het Centrum is de sociale cohesie lager dan gemiddeld, te weten Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, Malburgen-Oost en Presikhaaf-West.

In Schuytgraaf (5,6) is de sociale cohesie gedaald ten opzichte van 2015 (6,0), in de andere wijken bleef de sociale cohesie ongeveer gelijk.

Figuur 3.4
Kental sociale cohesie per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	4,7	
Spijkerkwartier	5,1	
Arnhemse Broek	5,3	
Presikhaaf-West	4,9	
Presikhaaf-Oost	5,4	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	6,0	
Klarendal	5,6	
Velperweg e.o.	6,7	
Alteveer en Cranevelt	6,8	
Geitenkamp	5,3	
Monnikenhuizen	6,3	
Burgem.wijk/Hoogkamp	6,8	
Schaarsbergen e.o.	6,5	
Heijenoord/Lombok	6,6	
Klingelbeek	6,6	
Malburgen-West	5,6	
Malburgen-Oost (Noord)	5,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,3	
Vredenburg/Kronenburg	5,4	
Elden	6,9	
Elderveld	5,9	
De Laar	5,6	
Rijkerswoerd	5,7	
Schuytgraaf	5,6	👎
ARNHEM	**5,7**	

62% ***van de inwoners van Arnhem vindt dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan in de buurt***

3.3 Sociale buurtkracht

Ten opzichte van 2015 is er geen significante verandering in de sociale buurtkracht. De gemiddelde waarde van het kental sociale buurtkracht voor de gemeente Arnhem is - net als in 2015 - 5,9.

Uitleg kental sociale buurtkracht

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

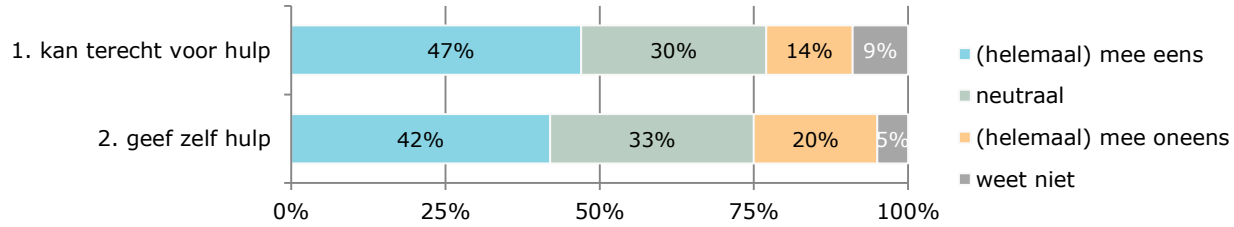
1. Ik kan goed bij buurtbewoners terecht voor hulp, steun of informatie.
2. Ik geef zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners.

Arnhemmers geven minder vaak zelf hulp aan buurtbewoners

In figuur 3.5 staan de uitkomsten op de twee stellingen van sociale buurtkracht voor Arnhem. Meer dan 40 procent is het (helemaal) eens met beide stellingen, tegenover minder dan 20 procent (helemaal) oneens. Net als bij de stellingen over sociale cohesie, geeft een relatief groot deel van de inwoners een neutraal of ontwijkend antwoord. Deze stellingen, die betrekking hebben op medebuurtbewoners, worden duidelijk minder stellig beantwoord dan de algemene stellingen over de buurt in het algemeen. Ten opzichte van 2015 is het aandeel inwoners dat zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners geeft afgenomen.

Figuur 3.5

Stellingen sociale buurtkracht Arnhem

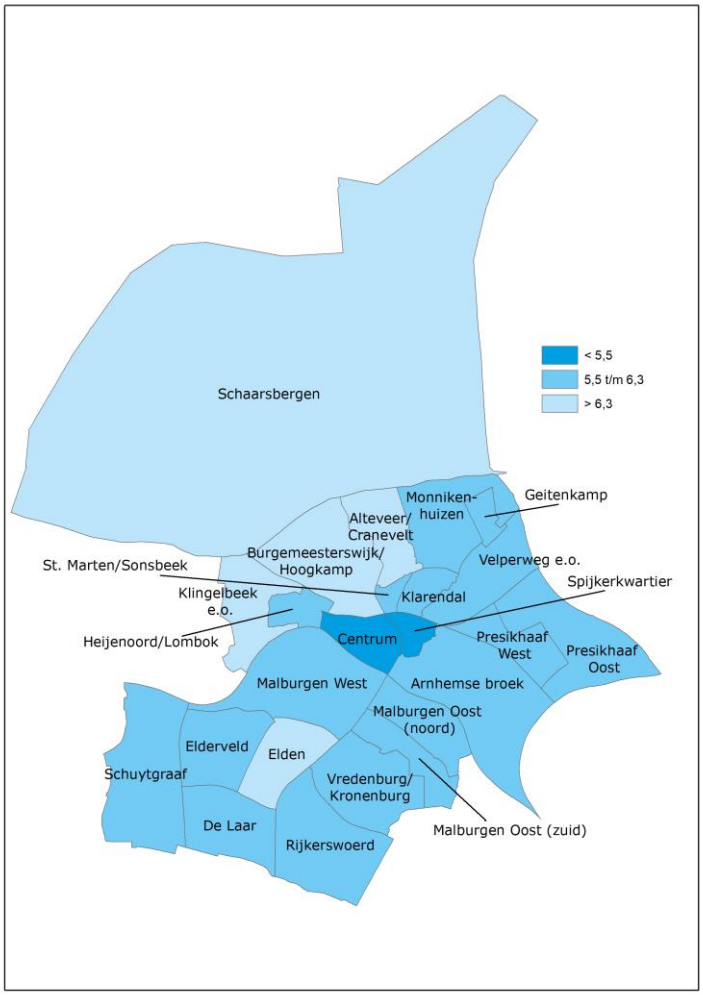

Geen veranderingen sociale buurtkracht in de wijken

De sociale buurtkracht is het hoogst in Elden en in de Burgermeesterswijk/Hoogkamp (6,6). De noordwesthoek van Arnhem heeft relatief hoge scores ten opzichte van het stadsgemiddelde (figuur 3.6). Het Centrum en het Spijkerkwartier hebben een relatief lage sociale buurtkracht (5,0) ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem. Anders dan bij sociale cohesie en de algemene evaluatie van de buurt is het beeld ten zuiden en oosten van het Centrum gelijk aan het stadsgemiddelde, ook de wijk Geitenkamp vertoont wat betreft sociale buurtkracht geen afwijkend beeld.

In alle wijken is de sociale buurtkracht niet significant veranderd ten opzichte van 2015.

Figuur 3.6
Kental sociale buurtkracht per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

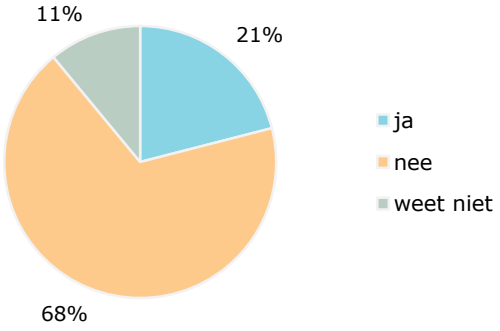
WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	5,0	
Spijkerkwartier	5,0	
Arnhemse Broek	5,6	
Presikhaaf-West	5,5	
Presikhaaf-Oost	5,9	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	5,8	
Klarendal	5,7	
Velperweg e.o.	6,3	
Alteveer en Cranevelt	6,4	
Geitenkamp	5,6	
Monnikenhuizen	6,3	
Burgem.wijk/Hoogkamp	6,6	
Schaarsbergen e.o.	6,5	
Heijenoord/Lombok	6,3	
Klingelbeek	6,4	
Malburgen-West	6,1	
Malburgen-Oost (Noord)	5,6	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,7	
Vredenburg/Kronenburg	5,7	
Elden	6,6	
Elderveld	6,2	
De Laar	5,9	
Rijkerswoerd	5,8	
Schuytgraaf	5,8	
ARNHEM	**5,9**	

Buiten Centrum en Spijkerkwartier weinig verschil in sociale buurtkracht tussen de wijken

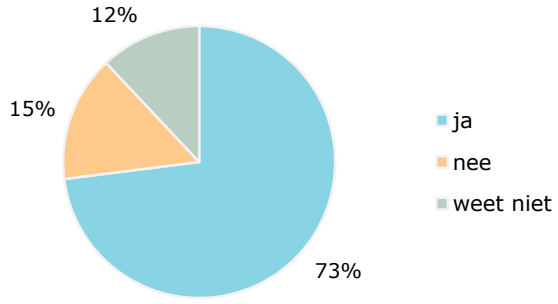
3.4 Actief in de buurt

Iets meer dan een vijfde van alle inwoners van Arnhem is in het afgelopen jaar actief geweest in de buurt (figuur 3.7). Dit is gelijk aan 2015. Bijna driekwart van de inwoners van Arnhem voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt (figuur 3.8). Inwoners die zich medeverantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid in de buurt zijn vaker actief geweest.

Figuur 3.7
Actief geweest in de buurt

Figuur 3.8
Medeverantwoordelijk voor leefbaarheid

In de wijken Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt, Schaarsbergen e.o., Heijenoord/Lombok en Elden zijn bewoners bovengemiddeld actief in de buurt. Het Centrum en Malburgen-Oost (Noord) zijn de wijken met relatief de minst actieve bewoners.

Buurtbewoners helpen buren en organiseren activiteiten

Bewoners zijn op verschillende manieren actief geweest: helpen van buren/ouderen, helpen organiseren van BBQ, buurt-/straatfeest, burendag of activiteiten of gewoon alleen meegedaan aan de activiteiten. Zwerfvuil opruimen, onderhoud openbaar groen en onkruidvrij maken worden ook genoemd.

Figuur 3.9
Woordenwolk activiteit in de buurt

4

HOOFDSTUK

Beleving buurtproblemen

4. Beleving buurtproblemen

Dit hoofdstuk gaat over een aantal buurtproblemen die kunnen voorkomen en hoe Arnhemmers die ervaren. Paragraaf 4.1 beschrijft de algemene ontwikkeling in de mate waarin verschillende typen buurtproblemen voorkomen, in paragraaf 4.2 wordt dieper ingegaan op de specifieke buurtproblemen. Afgesloten wordt met een paragraaf over welke buurtproblemen Arnhemmers met prioriteit willen aanpakken.

- Verkeersoverlast en verloedering zijn gestegen. Dit zijn in het algemeen ook de meest voorkomende buurtproblemen in Arnhem.
- In het Centrum is sociale overlast het meest voorkomende type buurtprobleem, in alle andere wijken verkeersoverlast, verloedering of vermogensdelicten.
- Arnhemmers geven prioriteit aan de aanpak van de meest voorkomende buurtproblemen.

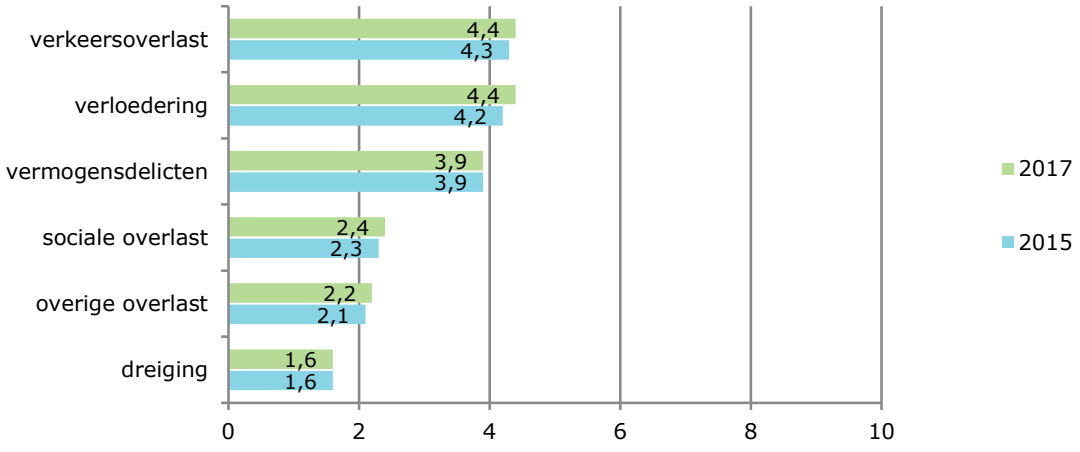
4.1 Algemene ontwikkeling buurtproblemen

De meest voorkomende type buurtproblemen in Arnhem zijn verkeersoverlast, verloedering en vermogensdelicten (figuur 4.1). Dreiging komt het minst vaak voor. Ten opzichte van 2015 is er sprake van een significante stijging in verloedering (+0,2) en verkeersoverlast (+0,1). Bij de andere typen buurtproblemen is er gemiddeld genomen geen verandering.

Uitleg kentallen buurtproblemen
Aan inwoners zijn 28 mogelijke buurtproblemen voorgelegd. De buurtproblemen zijn daarmee talrijk en divers van aard: van hondenpoep tot parkeeroverlast en bedreiging. Op basis van de 28 buurtproblemen zijn zes kentallen berekend: verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast, dreiging, vermogensdelicten en overige overlast. Kentallen hebben een waarde tussen 0 en 10. Het kental is hoger naarmate buurtproblemen vaker voorkomen.

In het algemeen geldt dat in het Centrum en de wijken ten zuiden en oosten ervan er meer overlast van verschillende buurtproblemen is dan in de wijken ten noorden en westen van het Centrum en de wijken ten zuiden van Malburgen. Ook in de wijk Geitenkamp is er relatief veel overlast van buurtproblemen.

Figuur 4.1
Ontwikkeling kentallen buurtproblemen

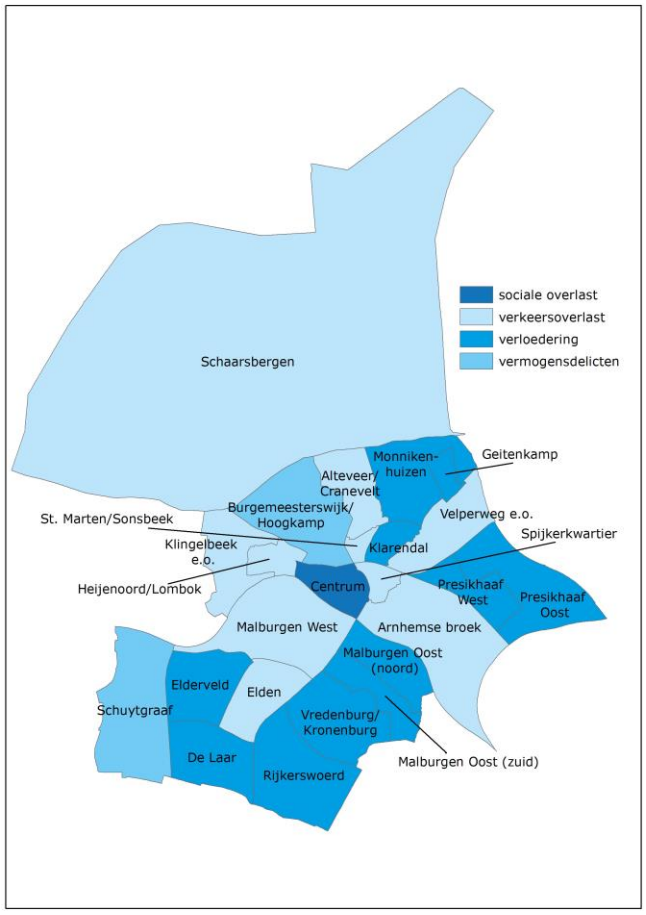

Verloedering, verkeersoverlast en vermogensdelicten belangrijkste buurtproblemen

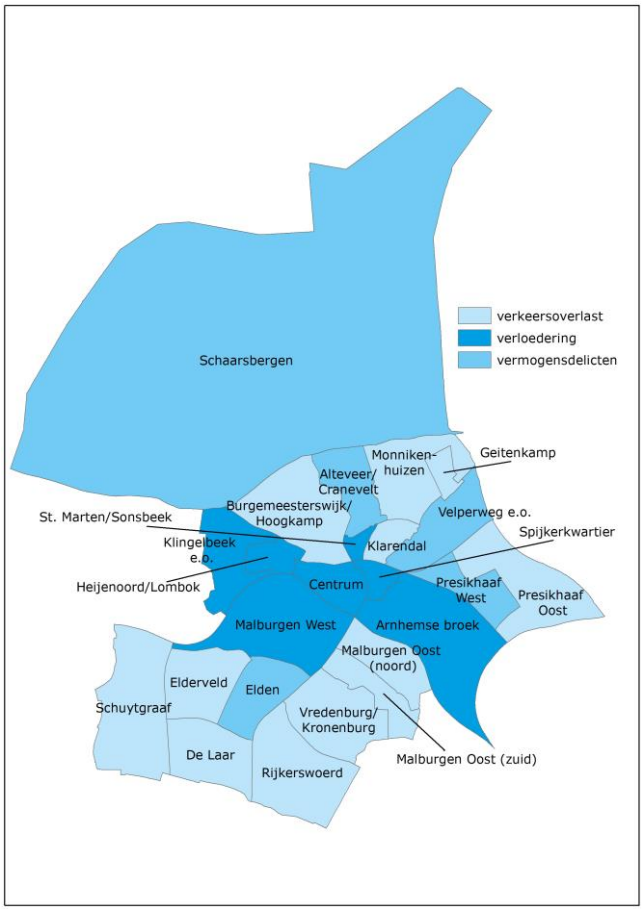
Welke soort buurtproblemen het meest voorkomen in een buurt verschilt van wijk tot wijk (zie bijlage 2: buurtproblemen per wijk). In figuur 4.2 staat weergegeven welke soort buurtproblemen in een wijk het meest voorkomen en welke soort problemen het op een na meest. In vrijwel alle wijken is dit een combinatie van twee van deze drie typen buurtproblemen: verloedering, vermogensdelicten en verkeersoverlast. Alleen het Centrum heeft een afwijkende combinatie: hier is vooral sociale overlast, gevolgd door verloedering. Verder zit er weinig patroon in de meest voorkomende vormen van buurtproblemen per wijk, alleen dat in Arnhem-Zuid verloedering het meest voorkomende buurtprobleem is gevolgd door verkeersoverlast.

Figuur 4.2

Belangrijkste buurtproblemen per wijk

1e probleem op basis van kental

2e probleem op basis van kental

Sociale overlast meest voorkomende buurtprobleem in het Centrum. In andere wijken zijn dit verloedering, verkeersoverlast of vermogensdelicten.

4.2 Specifieke buurtproblemen

Verkeersoverlast gestegen in Arnhem

Tussen 2015 en 2017 is de verkeersoverlast in Arnhem gestegen (+0,1). Er is een aantal wijken in Arnhem waar verkeersoverlast relatief vaak voorkomt ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem. Dit geldt met name voor Spijkerkwartier (6,3), Presikhaaf-Oost en Geitenkamp (5,7). In Schaarsbergen e.o. komt verkeersoverlast het minst vaak voor (3,5), maar het is wel de meest voorkomende vorm van overlast binnen de wijk.

Uitleg kental verkeersoverlast

Het kental sociale overlast bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

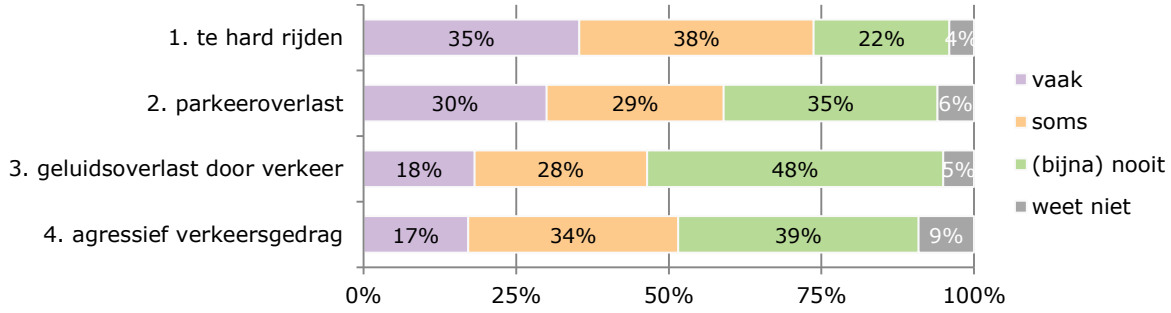
1. te hard rijden
2. parkeeroverlast
3. geluidsoverlast door verkeer
4. agressief verkeersgedrag

Te hard rijden en parkeeroverlast zijn belangrijke vormen van verkeersoverlast

De verschillende vormen van verkeersoverlast zijn, na hondenpoep en rommel op straat, de meest voorkomende vormen van buurtproblemen in Arnhem in het algemeen. Te hard rijden komt volgens meer dan een derde van de Arnhemmers vaak voor en parkeeroverlast volgens 30 procent van de inwoners. Er is een toename in overlast door agressief verkeersgedrag.

Figuur 4.3

Aspecten kental verkeersoverlast

Verloedering gestegen in Arnhem

Het kental verloedering is gestegen van 4,2 in 2015 naar 4,4 in 2017. In 2013 was het kental nog 3,9. In het Spijkerkwartier is de verloedering van de buurt het grootst volgens inwoners (6,2), gevolgd door Presikhaaf-West en Klarendal (5,5). Alteveer en Cranevelt is de wijk met de minst ervaren verloedering (2,4).

Uitleg kental verloedering

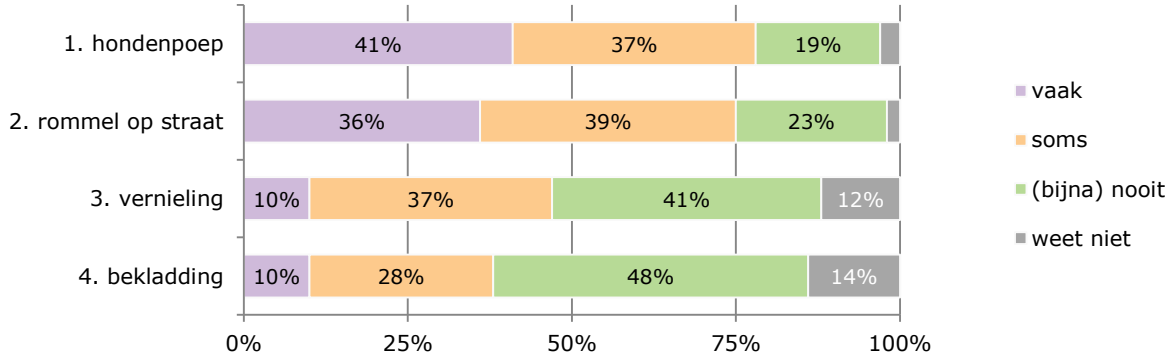
Het kental verloedering bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

1. hondenpoep
2. rommel op straat
3. vernieling van straatmeubilair
4. bekladding van muren en/of gebouwen

Hondenpoep en rommel op straat belangrijkste vormen van verloedering

Er is vooral sprake van een toename in rommel op straat en vernieling van straatmeubilair. Hondenpoep en rommel op straat zijn de meest voorkomende vormen van verloedering, en ook de meest voorkomende vormen van buurtproblemen in het algemeen. Meer dan twee op de vijf Arnhemmers vindt dat hondenpoep vaak voorkomt in de buurt en rommel op straat komt volgens 36 procent vaak voor (figuur 4.4). De twee andere vormen van verloedering zijn in dit perspectief minder vaak een probleem, 10 procent van de bewoners vindt dat deze problemen vaak voorkomen in de buurt.

Figuur 4.4
Aspecten kental verloedering

Vermogensdelicten gelijk aan 2015

Het kental vermogensdelicten is in 2017 gelijk aan 2015, namelijk 3,9. In dit kental zijn de verschillen tussen wijken beperkt in vergelijking met de andere vormen van overlast. Vermogensdelicten komen het meest voor in Spijkerkwartier (4,9), het Centrum en Presikhaaf-West (4,6) en het minst in Monnikhuizen (2,9).

Uitleg kental vermogensdelicten

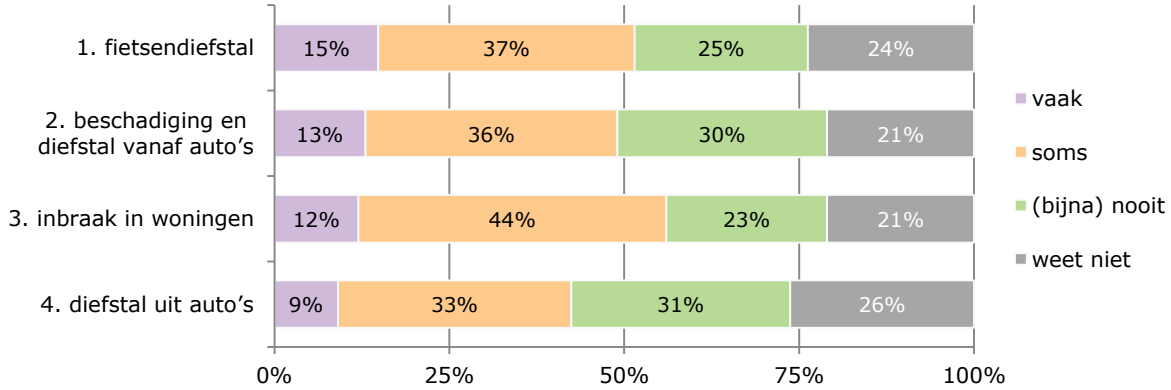
Het kental vermogensdelicten bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

1. fietsendiefstal
2. beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's
3. inbraak in woningen
4. diefstal uit auto's

Fietsendiefstal meest voorkomende vermogensdelict

Fietsendiefstal komt het vaakst voor van de verschillende vermogensdelicten, terwijl volgens inwoners woningbraak het meest 'soms' voorkomt in Arnhem (figuur 4.5). Hoe vaak de verschillende vormen van vermogensdelicten voorkomen in Arnhem is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

Figuur 4.5
Aspecten kental vermogensdelicten

Sociale overlast vooral in Centrum en Spijkerkwartier

Het kental sociale overlast in 2017 is 2,4 en verschilt niet significant van 2015 (2,3). Dit type overlast komt het meest voor in het Centrum (5,7), gevolgd door het Spijkerkwartier (5,4). In een aantal wijken komt sociale overlast weinig voor (lager dan 1,0), te weten: Alteveer en Cranevelt; Schaarsbergen e.o.; Klingelbeek en Schuytgraaf.

Uitleg kental sociale overlast

Het kental sociale overlast bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

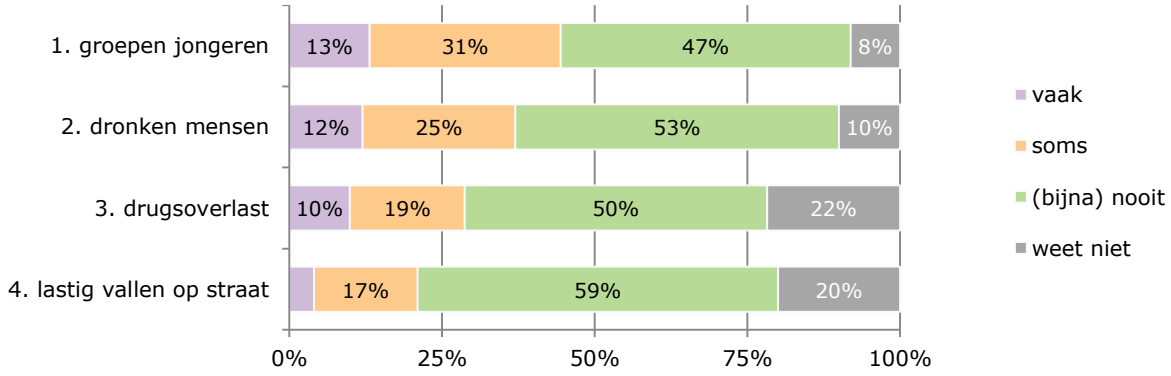
1. overlast van groepen jongeren
2. dronken mensen op straat
3. drugsoverlast
4. mensen die op straat worden lastig gevallen

Groepen jongeren grootste bron sociale overlast

Overlast van groepen jongeren is de meest voorkomende vorm van sociale overlast in Arnhem, gevolgd door overlast door dronken mensen op straat en drugsoverlast (figuur 4.6). Dit was ook in 2015 al het geval. Er zijn maar weinig inwoners die vinden dat mensen vaak worden lastig gevallen op straat. Ten opzichte van 2015 is overlast van dronken mensen en van groepen jongeren toegenomen, maar worden mensen minder vaak lastig gevallen op straat.

Figuur 4.6

Aspecten kental sociale overlast

Overige overlast gelijk gebleven

Het kental overige overlast in 2017 is 2,2. Dit verschilt niet significant van 2015 (2,1). Dit type overlast komt net als sociale overlast het meest voor in het Centrum (5,1) gevolgd door het Spijkerkwartier (4,6). Ook geldt voor dezelfde wijken dat overige overlast er weinig voorkomt: Alteveer en Cranevelt; Schaarsbergen e.o.; Klingelbeek en Schuytgraaf (allen 1,0 of lager).

Uitleg kental overige overlast

Het kental vermogensdelicten bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

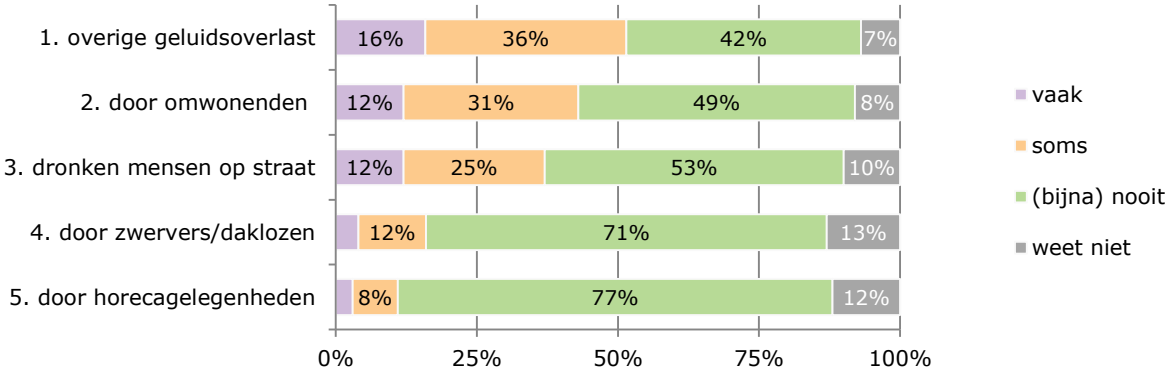
1. andere vormen van geluidsoverlast
2. overlast door omwonenden
3. dronken mensen op straat
4. overlast door zwervers/daklozen
5. overlast door horecagelegenheden

Geluidsoverlast meest voorkomende vorm van overige overlast

Overige geluidsoverlast, dus anders dan geluidsoverlast door verkeer, is de meest voorkomende vorm van overige overlast gevolgd door overlast door omwonenden en dronken mensen op straat (figuur 4.7). In Arnhem komt overlast door zwervers/daklozen en door horecagelegenheden relatief weinig voor in vergelijking met andere buurtproblemen. Overlast door dronken mensen op straat en door zwervers/daklozen is toegenomen ten opzichte van 2015.

Figuur 4.7

Aspecten kental overige overlast

Dreiging stabiel gebleven

Onder het kental dreiging valt een groot aantal relatief weinig voorkomende buurtproblemen. Tussen 2015 en 2017 is het kental dreiging stabiel gebleven. Dreiging komt het meest voor in het Centrum (4,3) en het Spijkerkwartier (3,7). In de meeste wijken ten noorden en westen van het Centrum komt het weinig voor (lager dan 1,0), met uitzondering van Geitenkamp (2,9). Ook in Elden en Schuytgraaf wordt weinig dreiging ervaren (0,8).

Uitleg kental dreiging

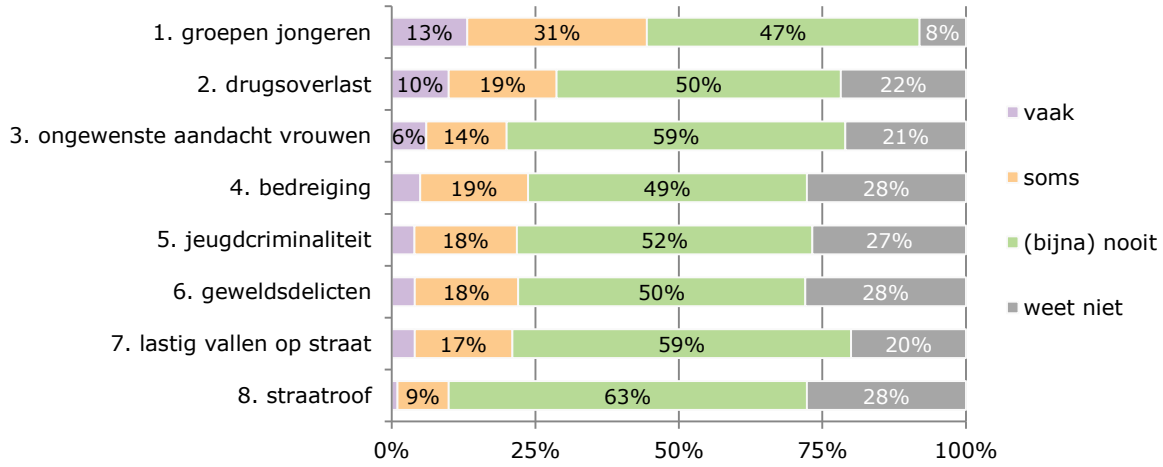
Het kental dreiging overlast bestaat uit acht mogelijke buurtproblemen:

1. overlast van groepen jongeren
2. drugsoverlast
3. vrouwen en meisjes die op straat ongewenst aandacht krijgen
4. bedreiging
5. jeugdcriminaliteit
6. geweldsdelicten
7. lastig vallen mensen op straat
8. straatroof

Overlast van groepen jongeren grootste bron dreiging

Overlast van groepen jongeren komt het meest voor, gevolgd door drugsoverlast (figuur 4.8). Straatroof komt duidelijk het minst vaak voor. In vergelijking met 2015 hebben vrouwen en meisjes vaker te maken met ongewenste aandacht op straat en is er meer overlast van groepen jongeren. In het algemeen worden mensen juist minder vaak lastig gevallen op straat.

Figuur 4.8
Aspecten kental dreiging

4.3 Aanpak buurtproblemen

Aan Arnhemmers is gevraagd welke buurtproblemen met voorrang aangepakt moeten worden. De antwoorden op deze open vraag zijn weergegeven in een woordenwolk (figuur 4.9). De buurtproblemen die het vaakst voorkomen in Arnhem moeten volgens de bewoners ook met voorrang worden aangepakt: verkeersoverlast in de vorm van te hard rijden en parkeerproblemen; hondenpoep; afval, zwerfvuil en andere rommel op straat en rond containers; en geluidsoverlast.

Figuur 4.9
Woordenwolk buurtproblemen die met prioriteit aangepakt moeten worden

Veel voorkomende buurtproblemen moeten volgens bewoners ook met prioriteit worden aangepakt: te hard rijden, hondenpoep en parkeeroverlast.

5

HOOFDSTUK

Perspectief woonbuurt

5. Perspectief woonbuurt

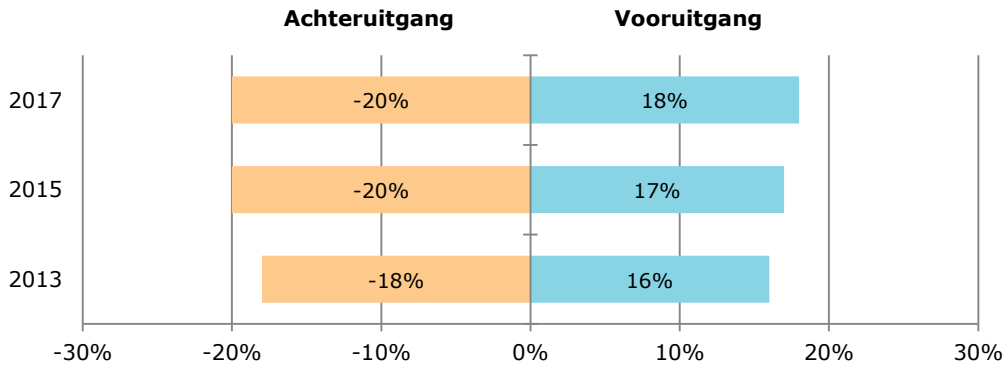
In dit hoofdstuk staat het perspectief van Arnhemmers bij hun eigen buurt centraal. Paragraaf 5.1 kijkt terug op de ontwikkeling in het afgelopen jaar en paragraaf 5.2 blikt vooruit op de toekomst.

- Per saldo zijn Arnhemmers licht negatief over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar, het perspectief voor de toekomst is positiever.
- Fysieke verbetering van de buurt (nieuwbouw, onderhoud, voorzieningen) belangrijkste oorzaak voor positieve gevoelens over perspectief buurt
- Sociale aspecten (nieuwe bewoners, asociaal gedrag) zijn de belangrijkste oorzaak voor een negatief perspectief op buurtontwikkeling.
- Het perspectief op de buurtontwikkeling in zuidelijke wijken (Elderveld, De Laar, Rijkerswoerd en Vredenburg/Kronenburg) blijft achter bij het gemiddelde van Arnhem.

5.1 Buurtontwikkeling afgelopen jaar

Er zijn meer Arnhemmers die vinden dat hun buurt in het afgelopen jaar achteruit is gegaan, dan vooruit. De meerderheid van de bewoners vindt echter dat hun buurt gelijk is gebleven. Per saldo is het perspectief op de ontwikkeling van de buurt in 2017 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

Figuur 5.1
Ontwikkeling woonbuurt afgelopen jaar

Arnhemmers licht negatief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

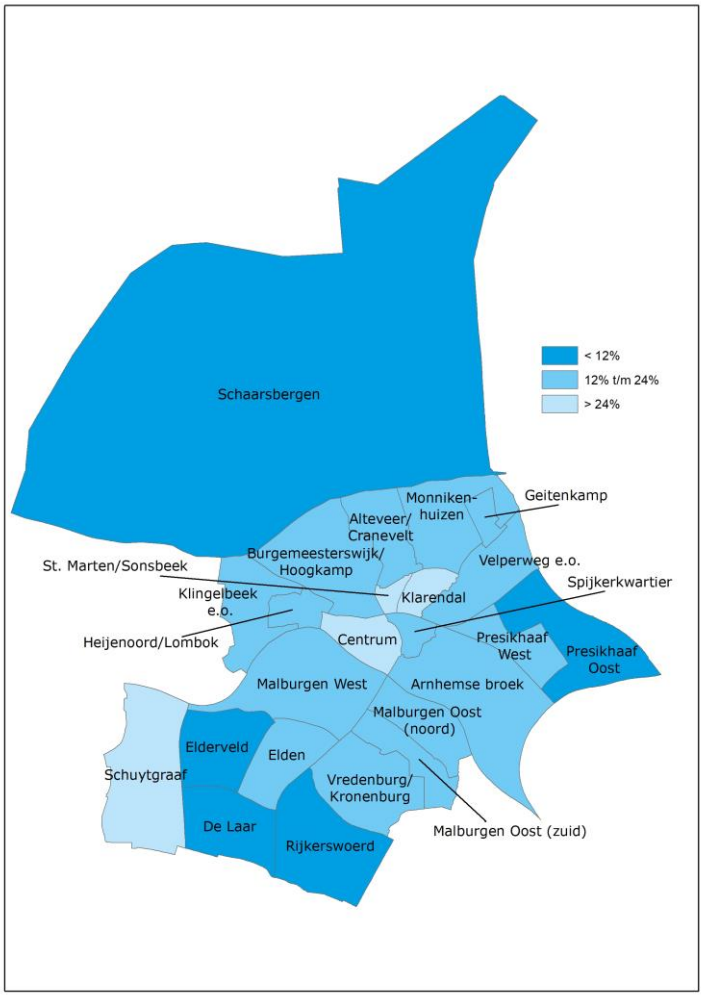
Vooruitgang buurtontwikkeling in en rond Centrum

In figuur 5.2 staat het percentage inwoners per wijk, dat positief is over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Wijken waar er meer of juist minder inwoners positief zijn dan gemiddeld voor Arnhem zijn afwijkend gekleurd. In de centraal gelegen wijken Centrum, Klarendal St. Marten/Sonsbeek-Zuid, en daarnaast ook in Schuytgraaf zijn er meer inwoners positief dan gemiddeld. In de verder afgelegen wijken Presikhaaf-Oost, Schaarsbergen e.o. Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd zijn er minder inwoners positief over de buurtontwikkeling dan gemiddeld in Arnhem.

Ten opzichte van 2015 zijn inwoners van Centrum, Velperweg e.o. en Schuytgraaf positiever geworden over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Inwoners van Alteveer en Cranevelt en De Laar zijn juist minder positief geworden.

Figuur 5.2

Aandeel inwoners positief over buurtontwikkeling afgelopen jaar, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	29%	👍
Spijkerkwartier	18%	
Arnhemse Broek	22%	
Presikhaaf-West	22%	
Presikhaaf-Oost	9%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	44%	
Klarendal	29%	
Velperweg e.o.	22%	👍
Alteveer en Cranevelt	15%	👎
Geitenkamp	18%	
Monnikenhuizen	17%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	15%	
Schaarsbergen e.o.	7%	
Heijenoord/Lombok	12%	
Klingelbeek	24%	
Malburgen-West	22%	
Malburgen-Oost (Noord)	18%	
Malburgen-Oost (Zuid)	18%	
Vredenburg/Kronenburg	13%	
Elden	15%	
Elderveld	9%	
De Laar	4%	👎
Rijkerswoerd	7%	
Schuytgraaf	36%	👍
ARNHEM	**18%**	

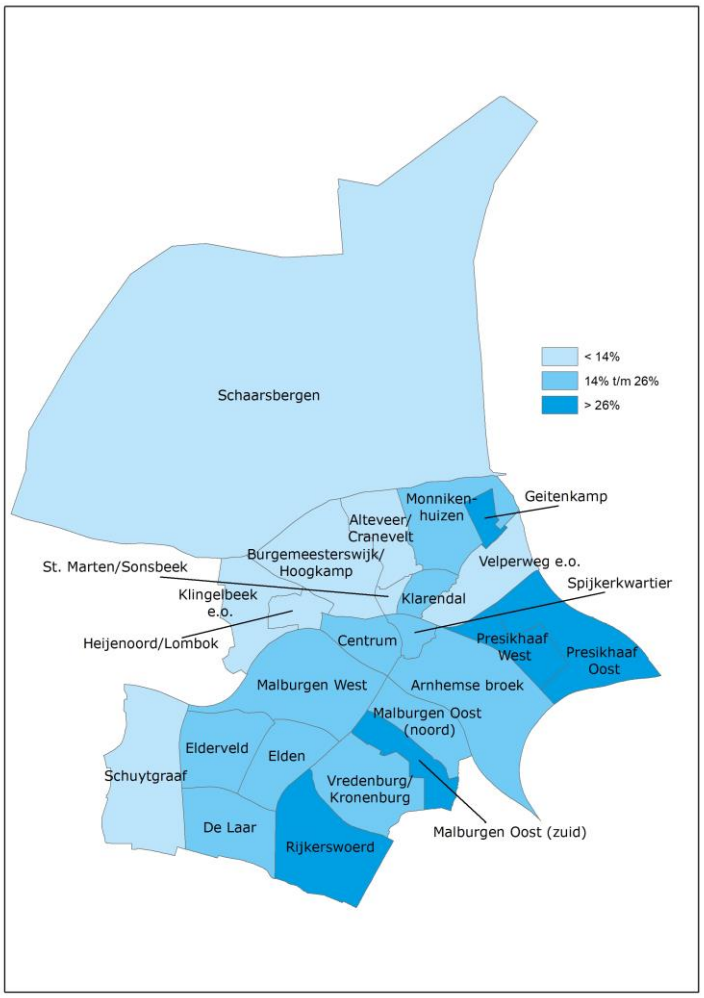
Inwoners Centrum optimistisch over buurtontwikkeling afgelopen jaar, hoe verder van het Centrum hoe minder optimistisch - Schuytgraaf uitgezonderd

Achteruitgang buurtontwikkeling afgelopen jaar in Presikhaaf

In figuur 5.3 staat het aandeel inwoners dat negatief is over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Wijken waar er meer of minder inwoners dan gemiddeld negatief zijn over de buurtontwikkeling zijn afwijkend gekleurd. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn er veelal minder inwoners dan gemiddeld negatief over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. In deze wijken en ook in Schuytgraaf hebben inwoners weinig te klagen. In de wijken ten zuiden en oosten van het Centrum: Presikhaaf en Malburgen zijn inwoners vaker negatief over de buurtontwikkeling. Dit geldt ook voor Geitenkamp en Rijkerswoerd.
Het aandeel inwoners dat negatief is over de buurtontwikkeling in het afgelopen jaar is in Malburgen-West toegenomen ten opzichte van 2015. In de andere wijken bleef het aandeel ongeveer gelijk.

Figuur 5.3

Aandeel inwoners negatief over buurtontwikkeling afgelopen jaar, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	17%	
Spijkerkwartier	24%	
Arnhemse Broek	23%	
Presikhaaf-West	30%	
Presikhaaf-Oost	32%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	8%	
Klarendal	14%	
Velperweg e.o.	7%	
Alteveer en Cranevelt	8%	
Geitenkamp	32%	
Monnikenhuizen	14%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	4%	
Schaarsbergen e.o.	11%	
Heijenoord/Lombok	9%	
Klingelbeek	10%	
Malburgen-West	21%	👎
Malburgen-Oost (Noord)	22%	
Malburgen-Oost (Zuid)	31%	
Vredenburg/Kronenburg	25%	
Elden	20%	
Elderveld	26%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	28%	
Schuytgraaf	12%	
ARNHEM	**20%**	

Inwoners noordelijke wijken Arnhem - uitgezonderd Geitenkamp en Presikhaaf - en in Schuytgraaf zijn weinig negatief over buurtontwikkeling afgelopen jaar

Positieve buurtontwikkeling komt door fysieke verbeteringen

Inwoners die vinden dat hun buurt in het afgelopen jaar vooruit is gegaan is met een open vraag gevraagd waaruit dit blijkt (figuur 5.4). Vooruitgang van de buurt blijkt vooral uit fysieke verbeteringen: nieuwe woningen, winkels en voorzieningen. Beter onderhoud, minder leegstand en opknappen van de buurt.

Figuur 5.4

Woordenwolk reden positief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

Negatieve buurtontwikkeling ligt bij de mensen

Arnhemmers die vinden dat hun buurt is achteruit gegaan is ook gevraagd waar dat volgens hen uit blijkt (figuur 5.5). Bij achteruitgaan wijzen buurtbewoners vooral naar sociale aspecten: (nieuwe) bewoners die asociaal gedrag vertonen zoals harde muziek, hard rijden in de straat en andere sociale overlast als drugsgebruik en dronken mensen. Slecht onderhoud is ook een belangrijke reden voor achteruitgang.

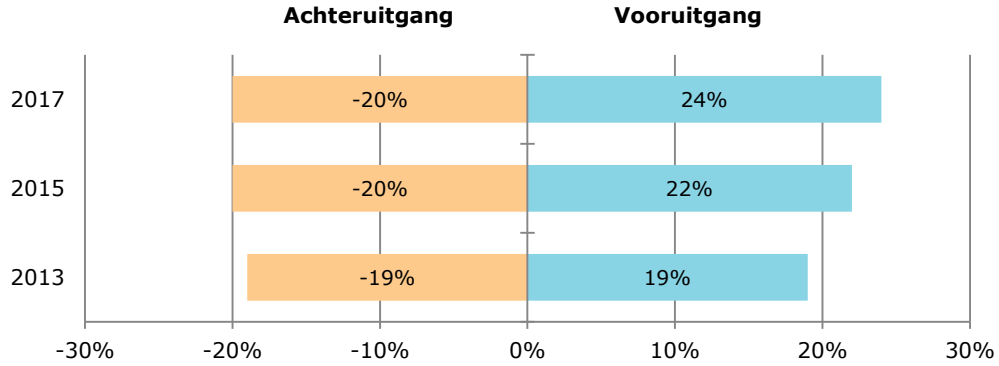
Figuur 5.5
Woordenwolk reden negatief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

5.2 Buurtontwikkeling in de toekomst

Er zijn meer Arnhemmers die verwachten dat hun buurt in de komende jaren vooruit zal gaan dan dat er inwoners verwachten dat deze achteruit zal gaan. Per saldo zijn Arnhemmers in 2017 ook positiever over de toekomst van de buurt dan in 2015.

Figuur 5.6
Ontwikkeling woonbuurt in de toekomst

Arnhemmers positief over het perspectief van de buurt in de toekomst

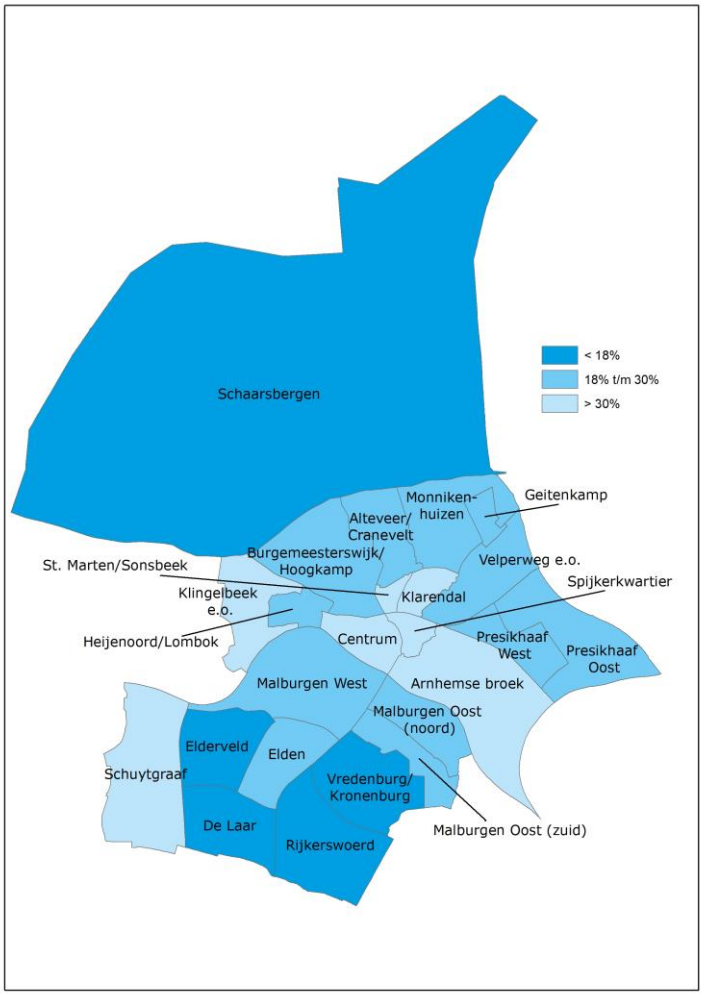
Vooruitgang verwacht in en rond Centrum

In een aantal wijken rond het Centrum zijn inwoners zeer positief gestemd over de buurtontwikkeling voor de toekomst: het Centrum zelf, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, St. Marten/Sonsbeek-Zuid, Klarendal en Klingenbeek (figuur 5.7). Ook in Schuytgraaf zijn inwoners relatief positief over de toekomst van de buurt. In Schaarsbergen e.o. en een aantal wijken ten zuiden van Malburgen: Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd zijn er relatief weinig inwoners positief over de toekomst. Het beeld dat hiermee ontstaat, is dat vooral het Centrum van de gemeente aantrekkelijker wordt ten opzichte van de buitenwijken.

Ten opzichte van 2015 zijn inwoners van Centrum, Velperweg e.o., Monikkenhuizen, Malburgen-Oost (Zuid) en Rijkerswoerd positiever geworden over de buurtontwikkeling in de toekomst. Inwoners van Alteveer en Cranevelt zijn juist minder positief geworden over de ontwikkeling in de toekomst.

Figuur 5.7

Aandeel inwoners positief over buurtontwikkeling in de toekomst, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	46%	👍
Spijkerkwartier	34%	
Arnhemse Broek	34%	
Presikhaaf-West	27%	
Presikhaaf-Oost	22%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	46%	
Klarendal	41%	
Velperweg e.o.	27%	👍
Alteveer en Cranevelt	18%	👎
Geitenkamp	24%	
Monnikenhuizen	22%	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	18%	
Schaarsbergen e.o.	12%	
Heijenoord/Lombok	23%	
Klingelbeek	41%	
Malburgen-West	26%	
Malburgen-Oost (Noord)	26%	
Malburgen-Oost (Zuid)	26%	👍
Vredenburg/Kronenburg	14%	
Elden	20%	
Elderveld	9%	
De Laar	8%	
Rijkerswoerd	13%	👍
Schuytgraaf	36%	
ARNHEM	**24%**	👍

Inwoners zuidelijke wijken - Schuygraaf uitgezonderd - minder optimistisch over buurtontwikkeling in de toekomst

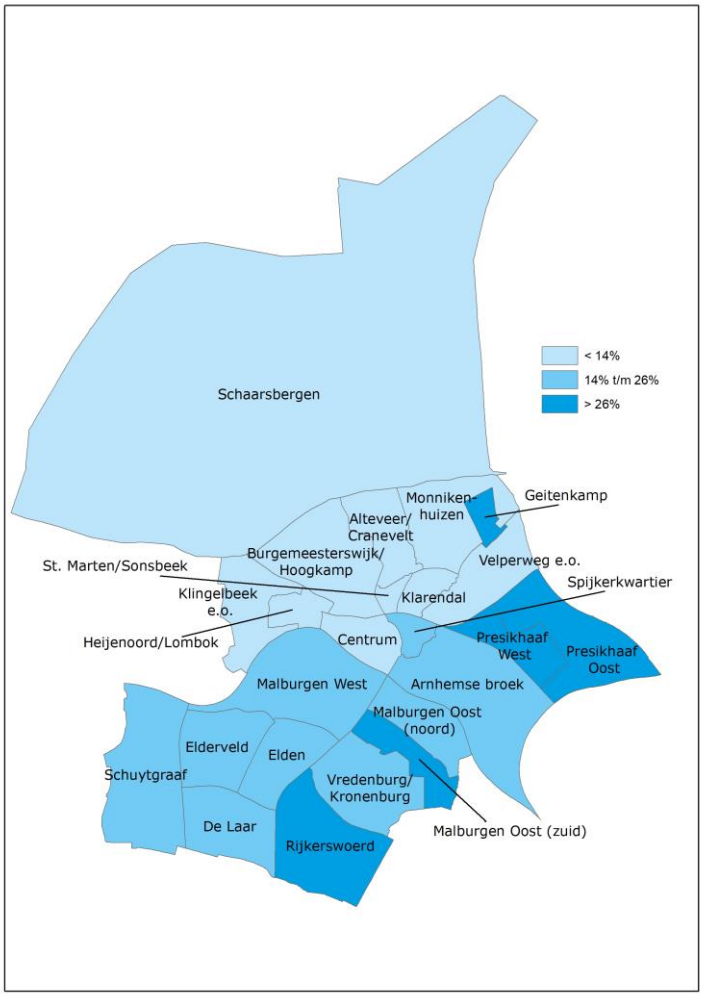
Achteruitgang verwacht in Presikhaaf e.a.

De verwachting over achteruitgang van de buurt (figuur 5.8) in de toekomst kent een vrijwel zelfde patroon als de mening over de ontwikkeling in het afgelopen jaar. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn er relatief weinig inwoners die denken dat de buurt in de toekomst achteruit zal gaan. Ook in het Centrum zelf is die verwachting niet sterk aanwezig. In Presikhaaf, Malburgen-Oost (Zuid), Geitenkamp en Rijkerswoerd zijn er relatief veel inwoners die verwachten dat de buurt in de toekomst (verder) achteruit gaat.

Inwoners van Centrum en Velperweg e.o. zijn minder negatief over de ontwikkeling van de buurt in de toekomst dan in 2015. Het aandeel inwoners dat negatief is over de buurtontwikkeling in Alteveer en Cranevelt is toegenomen ten opzichte van 2015. Deze ontwikkelingen versterken het beeld dat het perspectief op de buurtontwikkeling in Centrum en Velperweg e.o. zeer positief is ten opzichte van 2015 en in Alteveer en Cranevelt vrij negatief. In Alteveer en Cranevelt zijn er overigens nog wel meer inwoners positief over de buurtontwikkeling in de toekomst dan negatief.

Figuur 5.8

Aandeel inwoners negatief over buurtontwikkeling in de toekomst, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	11%	👍
Spijkerkwartier	17%	
Arnhemse Broek	23%	
Presikhaaf-West	30%	
Presikhaaf-Oost	29%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	9%	
Klarendal	11%	
Velperweg e.o.	4%	👍
Alteveer en Cranevelt	12%	👎
Geitenkamp	30%	
Monnikenhuizen	11%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	4%	
Schaarsbergen e.o.	12%	
Heijenoord/Lombok	8%	
Klingelbeek	3%	
Malburgen-West	22%	
Malburgen-Oost (Noord)	25%	
Malburgen-Oost (Zuid)	31%	
Vredenburg/Kronenburg	26%	
Elden	18%	
Elderveld	26%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	27%	
Schuytgraaf	19%	
ARNHEM	**20%**	

In het Centrum en noordelijke wijken relatief weinig inwoners negatief over de ontwikkeling van de buurt in de toekomst

6

HOOFDSTUK

Veiligheidsbeleving

6. Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk staat de subjectieve veiligheid centraal[8]. In paragraaf 6.1 komt het rapportcijfer van Arnhemmers voor de veiligheid in de buurt aan bod. In paragraaf 6.2 gaat het om veiligheidsbeleving, vermijdingsgedrag en (camera)toezicht. Afgesloten wordt met een paragraaf over de bereidheid om aangifte te doen bij de politie bij verschillende delicten.

- Het rapportcijfer voor de veiligheid in Arnhem(6,6) is gelijk aan 2015.
- Gevoel van onveiligheid in het algemeen en in de buurt is licht toegenomen in Arnhem.
- Arnhemmers voelen zich vaker onveilig in het Centrum en vertonen vaker vermijdingsgedrag in verschillende situaties.
- Toezichthouders dragen bij aan het gevoel van veiligheid, cameratoezicht in mindere mate.
- Aangiftebereidheid meeste delicten hoger dan in 2015.

6.1 Rapportcijfer veiligheid in de buurt

Rapportcijfer veiligheid onveranderd: 6,6

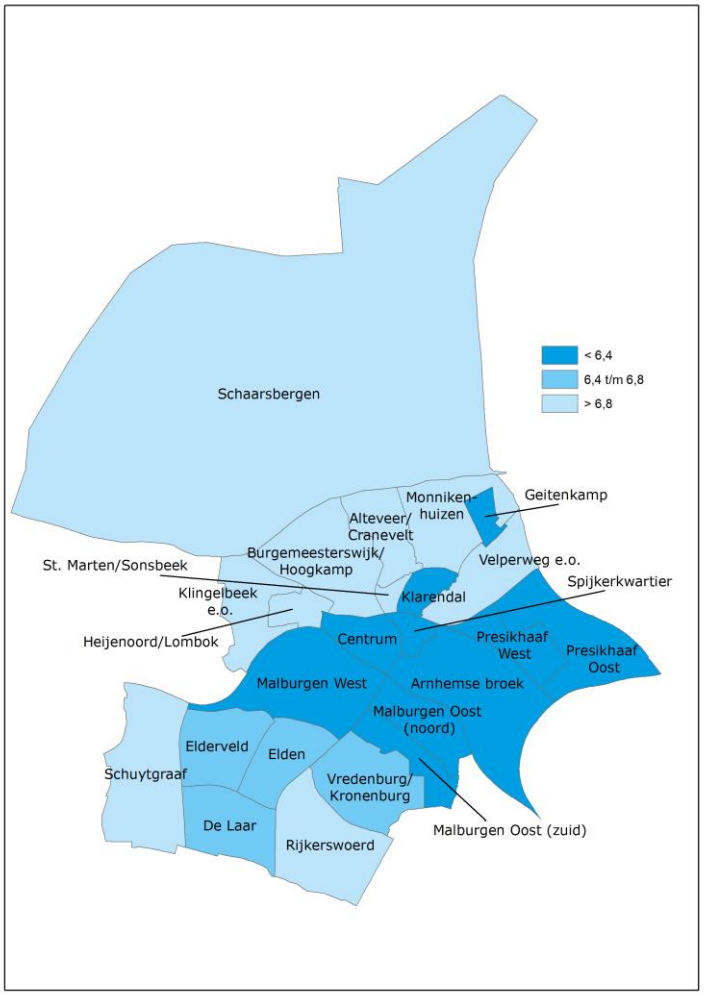
Inwoners van Arnhem geven gemiddeld een voldoende tot ruim voldoende voor de veiligheid in de buurt (6,6). Dit is hetzelfde cijfer als in 2015 en 2013. Het rapportcijfer dat inwoners geven voor de veiligheid lijkt hiermee los te staan van gevoelens van onveiligheid.

In figuur 6.1 staat het rapportcijfer veiligheid per wijk. Wijken met een hoger dan gemiddeld rapportcijfer zijn licht gekleurd, wijken met een lager dan gemiddeld cijfer donker. Het beeld is consistent met overlastcijfers per wijk. In het Centrum en de aangrenzende wijken ten oosten en zuiden ervan geven inwoners een relatief laag cijfer voor de veiligheid in de wijk. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn de cijfers hoger dan gemiddeld. De wijk Geitenkamp heeft, anders dan de omliggende wijken, een relatief laag cijfer. In twee wijken ten zuidwesten van Malburgen - Rijkerswoerd en Schuytgraaf is het cijfer hoger dan gemiddeld.

In de wijken Velperweg e.o., Rijkerswoerd en Schuytgraaf is het rapportcijfer veiligheid gestegen ten opzichte van 2015. In Klarendal en Elden daalde het rapportcijfer.

[8] *Subjectieve veiligheid: beleving van bewoners. Objectieve veiligheid wordt gemeten a.d.h.v. politiecijfers. De politiecijfers komen in het voorjaar van 2018 beschikbaar.*

Figuur 6.1
Rapportcijfer veiligheid en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	6,2	
Spijkerkwartier	5,8	
Arnhemse Broek	5,8	
Presikhaaf-West	5,9	
Presikhaaf-Oost	6,3	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	6,9	
Klarendal	6,2	👎
Velperweg e.o.	7,5	👍
Alteveer en Cranevelt	7,6	
Geitenkamp	6	
Monnikenhuizen	7,1	
Burgem.wijk/Hoogkamp	7,7	
Schaarsbergen e.o.	6,9	
Heijenoord/Lombok	7,2	
Klingelbeek	7,5	
Malburgen-West	6,1	
Malburgen-Oost (Noord)	6,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,9	
Vredenburg/Kronenburg	6,5	
Elden	6,8	👎
Elderveld	6,6	
De Laar	6,5	
Rijkerswoerd	7	👍
Schuytgraaf	7,1	👍
ARNHEM	**6,6**	

Rapportcijfer veiligheid in de woonbuurt gelijk gebleven.

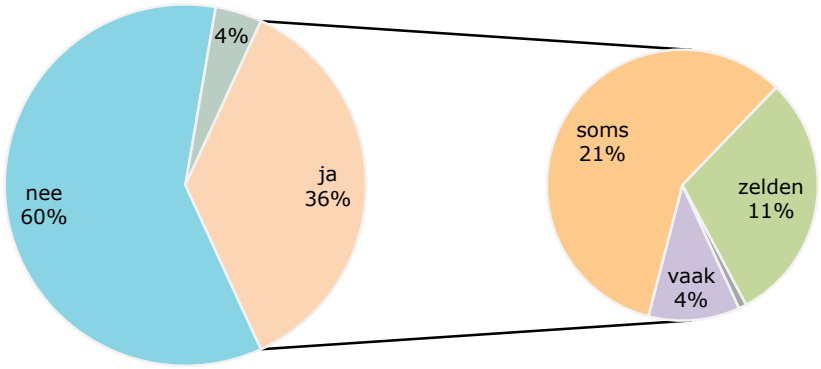
6.2 Veiligheidsbeleving

Gevoel onveiligheid is licht toegenomen

Het aandeel inwoners van Arnhem dat zich wel eens onveilig voelt[9] is toegenomen ten opzichte van 2015. In 2017 geeft 36 procent van de inwoners van Arnhem aan zich wel eens onveilig te voelen, in 2015 was dat 34 procent en in 2013 nog 33 procent. In figuur 6.2 staat weergegeven hoe het gevoel van onveiligheid verder is onderverdeeld naar Arnhemmers die zich zelden, soms of vaak onveilig voelen. In totaal 21 procent van de inwoners voelt zich soms onveilig en 4 procent voelt zich vaak onveilig.

Figuur 6.2

Onveiligheidsgevoel in het algemeen

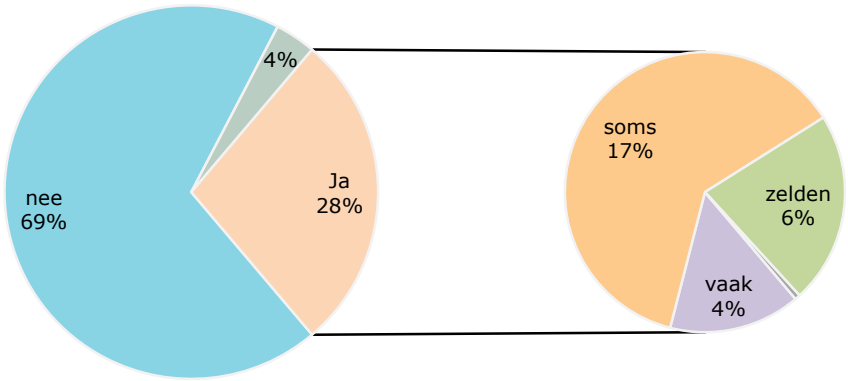

Gevoel van onveiligheid in eigen buurt is ook licht toegenomen

Arnhemmers voelen zich minder vaak onveilig in de eigen buurt, dan in het algemeen (figuur 6.3). In totaal voelt 28 procent van de inwoners zich wel eens onveilig in de eigen woonbuurt. Dit is een toename ten opzichte van 2015, toen 25 procent van de inwoners zich wel eens onveilig voelde in de eigen buurt.

Figuur 6.3

Onveiligheidsgevoel in uw eigen buurt

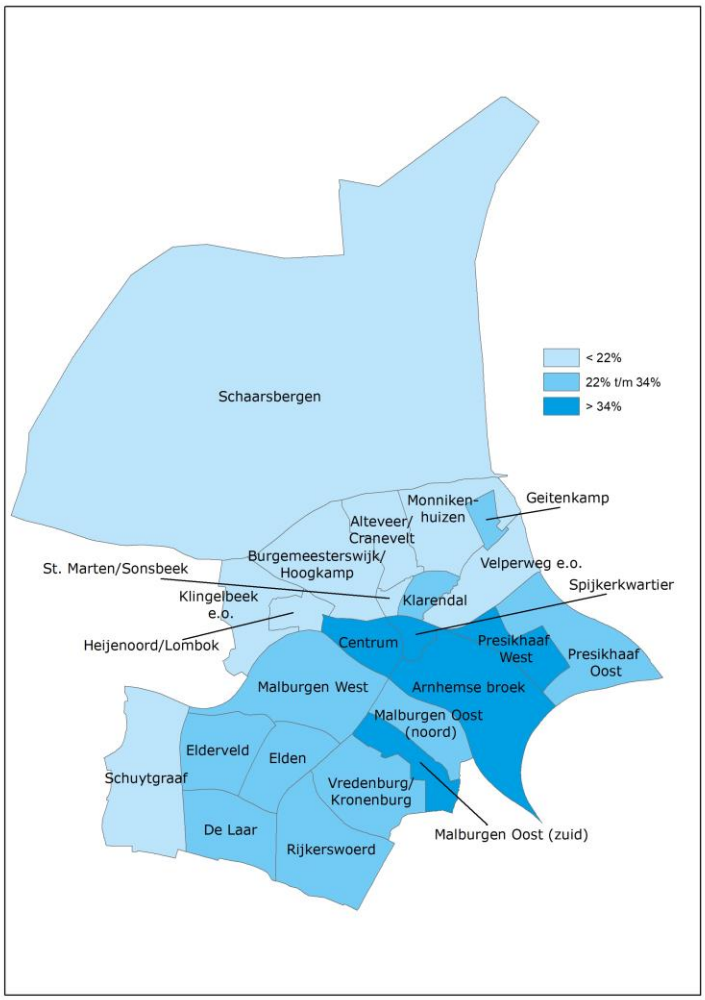

[9] *Subjectieve veiligheid: beleving van bewoners. Objectieve veiligheid wordt gemeten a.d.h.v. politiecijfers. De politiecijfers komen in het voorjaar van 2018 beschikbaar.*

Het gevoel van onveiligheid verschilt sterk tussen wijken (figuur 6.4). Zo voelt in Heijenoord/Lombok slechts 12 procent van de inwoners zich wel eens onveilig, terwijl in het Spijkerkwartier 44 procent van de inwoners wel eens gevoelens van onveiligheid heeft. In het Centrum plus de wijken ten zuiden en oosten voelen relatief veel inwoners zich wel eens onveilig en de wijken ten noorden en westen relatief weinig.

Ten opzichte van 2015 is het gevoel van onveiligheid in eigen buurt toegenomen in Rijkerswoerd en in Schuytgraaf. In de andere wijken is er geen sprake van significante ontwikkelingen.

Figuur 6.4
Onveiligheidsgevoel in de woonbuurt en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	41%	
Spijkerkwartier	44%	
Arnhemse Broek	39%	
Presikhaaf-West	35%	
Presikhaaf-Oost	32%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	19%	
Klarendal	34%	
Velperweg e.o.	14%	
Alteveer en Cranevelt	19%	
Geitenkamp	34%	
Monnikenhuizen	19%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	16%	
Schaarsbergen e.o.	16%	
Heijenoord/Lombok	12%	
Klingelbeek	16%	
Malburgen-West	29%	
Malburgen-Oost (Noord)	30%	
Malburgen-Oost (Zuid)	38%	
Vredenburg/Kronenburg	27%	
Elden	24%	
Elderveld	27%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	26%	👎
Schuytgraaf	20%	👎
ARNHEM	**28%**	👎

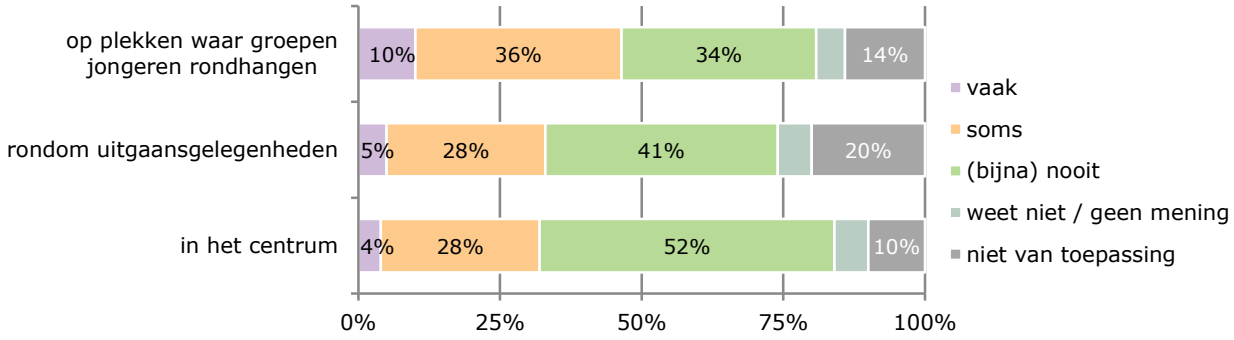
Ondanks dat het rapportcijfer voor veiligheid gelijk is gebleven, is het gevoel van onveiligheid licht toegenomen

Arnhemmers voelen zich het meest onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen

Inwoners is voor verschillende plekken waar mensen zich onveilig zouden kunnen voelen, gevraagd hoe vaak ze zich daar onveilig voelen (figuur 6.5). Onveiligheidsgevoelens zijn het grootst op plekken waar groepen jongeren rondhangen (46% vaak/soms), gevolgd door rondom uitgaansgelegenheden en in het Centrum. In vergelijking met 2015 voelen inwoners van Arnhem zich vaker onveilig in het Centrum.

Figuur 6.5

Onveiligheidsgevoel op verschillende plekken

Arnhemmers vertonen vaker vermijdingsgedrag

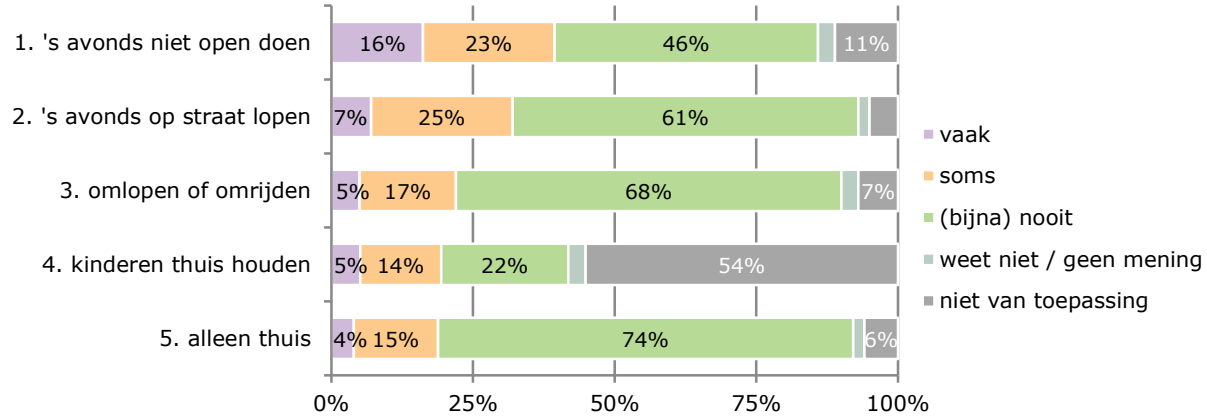
In verband met onveiligheidsgevoelens doet 39 procent van de Arnhemmers wel eens 's avonds of 's nachts de deur niet open (figuur 6.6). Een derde van de inwoners voelt zich wel eens onveilig als ze 's avonds in de buurt over straat lopen. Ongeveer twee op de vijf inwoners vertonen wel eens de andere vormen van vermijdingsgedrag: omlopen of omrijden voor onveilige plekken, kinderen niet toestaan ergens naar toe te gaan of zich 's avonds alleen thuis ongemakkelijk voelen. In vergelijking met 2015 en 2013 vertonen Arnhemmers in al deze situaties vaker vermijdingsgedrag.

Uitleg vermijdingsgedrag

Vermijdingsgedrag bestaat uit vijf vormen van gedrag die wel eens voor kunnen komen in situaties die mensen als ongemakkelijk of onveilig kunnen ervaren. Gevraagd is hoe vaak inwoners dergelijk gedrag vertonen.

1. 's avonds of 's nachts niet opendoet, omdat u het niet veilig vindt
2. zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt over straat loopt
3. in uw eigen buurt omlopen of omrijden om onveilige plekken te vermijden
4. uw kind(eren) niet toestaat ergens naar toe te gaan omdat u het niet veilig vindt
5. zich niet op uw gemak voelt als u 's avonds alleen bent

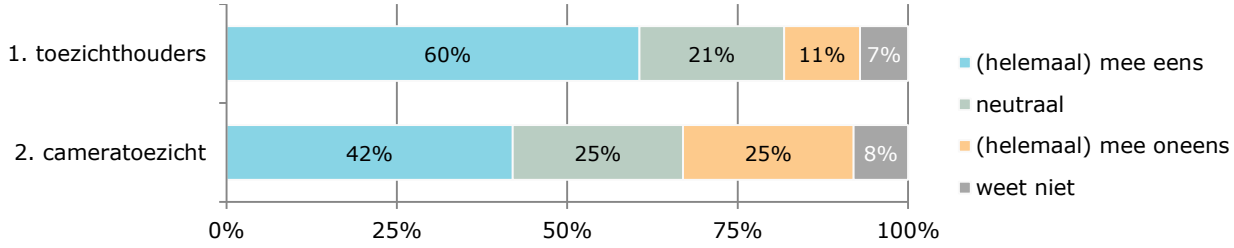
Figuur 6.6
Stellingen vermijdingsgedrag

Aanwezigheid toezichthouders draagt bij aan gevoel veiligheid

Drie op de vijf inwoners voelen zich veiliger op straat door de aanwezigheid van toezichthouders/handhavers op straat (figuur 6.7). Cameratoezicht draagt wat minder bij aan het veiligheidsgevoel (44 procent). Voor beide vormen van toezicht is het veiligheidsgevoel licht afgenomen ten opzichte van 2015.

Figuur 6.7
Stellingen toezicht

Inwoners van Arnhem proberen vaker om onveilige situaties te vermijden. Toezicht op straat draag bij aan veiligheidsgevoel, maar minder dan in 2015.

6.3 Aangiftebereidheid veel voorkomende delicten gestegen t.o.v. 2015

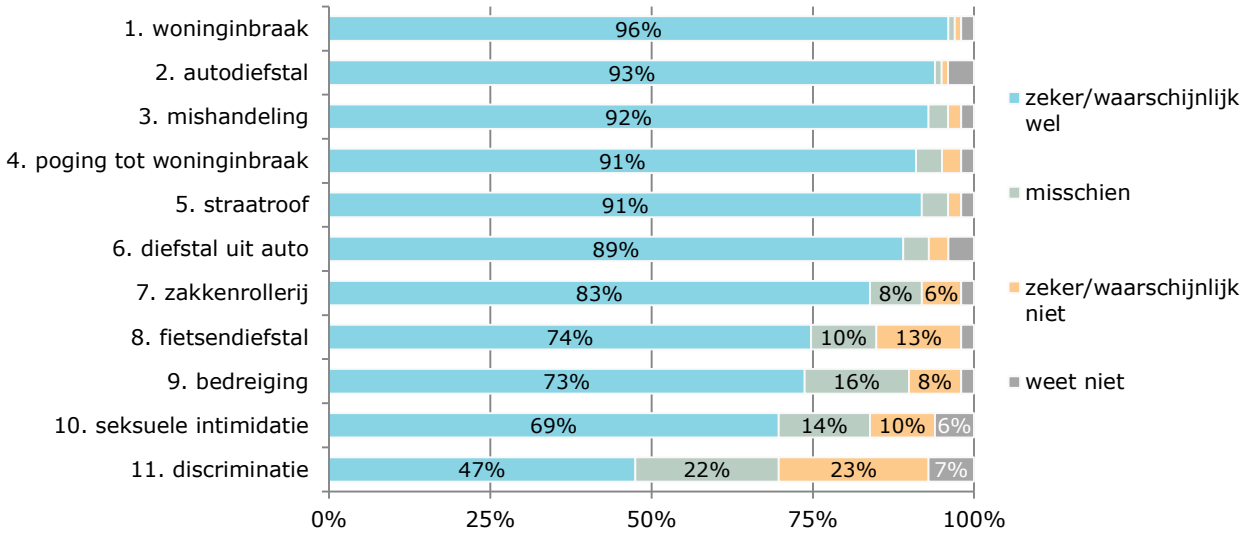
Arnhemmers zeggen voor de meeste delicten zeker of waarschijnlijk wel aangifte te zullen doen, als dit ze zou overkomen (figuur 6.8). De enige vorm van delict waar minder dan de helft aangifte van zou doen is discriminatie, voor andere veel voorkomende delicten varieert het van 69 procent (seksuele intimidatie) tot 96 procent (woninginbraak). Ten opzichte van 2015 is de aangiftebereidheid voor bijna alle veel voorkomende delicten gestegen, met uitzondering van bedreiging (geen significant verschil).

Uitleg aangiftebereidheid

Aangiftebereidheid bestaat uit elf delicten waar voor de vraag gesteld is of men de politie op de hoogte zou stellen als men slachtoffer zou zijn van het delict. Het gaat om fictieve situaties, niet of men daadwerkelijk slachtoffer is geworden.

Figuur 6.8

Aangiftebereidheid per delict

Aangiftebereidheid van veel voorkomende delicten gestegen

7

HOOFDSTUK

Arnhem vergeleken

7. Arnhem vergeleken

In dit hoofdstuk wordt de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem vergeleken aan de hand van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016[10]. Op de belangrijkste indicatoren wordt Arnhem vergeleken met het gemiddelde van de HEBANG[11] gemeenten, de Grote Steden[12] en het landelijk gemiddelde. Er wordt vergeleken op drie onderdelen:

- Leefbaarheid
- Overlast
- Veiligheidsbeleving

De cijfers zijn niet één-op-één te vergelijken met de uitkomsten van het onderzoek leefbaarheid en veiligheid in de buurt[13].

- De leefbaarheid in Arnhem is op twee van de drie onderdelen (fysieke voorzieningen en sociale cohesie) vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en grote steden. In de HEBANG-gemeenten is het cijfer leefbaarheid hoger dan in Arnhem. Landelijk is de leefbaarheid op alle onderdelen hoger dan in Arnhem.
- Er is meer overlast in de buurt in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten en landelijk. Vooral verkeersoverlast en verloedering komen relatief vaak voor.
- De veiligheid in Arnhem blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Inwoners voelen zich in het algemeen veiliger in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten, maar op de veiligheidsbeleving in de buurt scoren de HEBANG-gemeenten beter.

7.1 Leefbaarheid woonbuurt

Het rapportcijfer voor de leefbaarheid in Arnhem is lager dan in de HEBANG-gemeenten en het landelijk gemiddelde, maar wijkt nauwelijks af van de grote steden. In de HEBANG-gemeenten en landelijk was er tussen 2015 en 2016 sprake van een positieve ontwikkeling, terwijl het cijfer in Arnhem gelijk bleef.

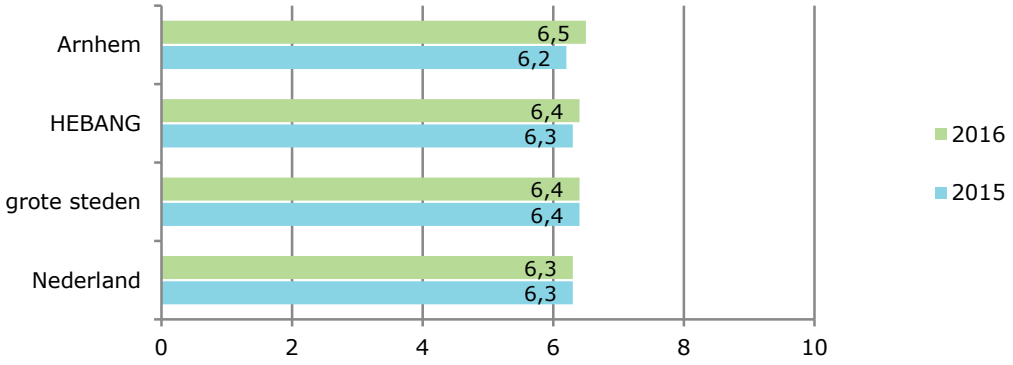
Figuur 7.1
Rapportcijfer leefbaarheid 2015-2016

[10] *In maart 2018 komen de resultaten landelijke Veiligheidsmonitor 2017 beschikbaar.*
[11] *Haarlem, Enschede, Breda, Arnhem, Nijmegen en Groningen*
[12] *Grote steden: 100.000-plus gemeenten*
[13] *Vraagstelling en methodiek landelijke Veiligheidsmonitor wijken af van onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid in de buurt Arnhem*

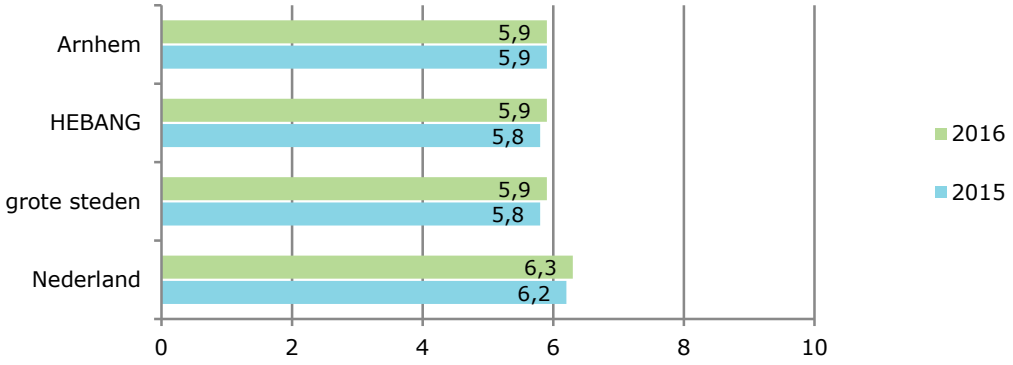
Het kental fysieke voorzieningen (figuur 7.2) is in Arnhem vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en de grote steden, maar hoger dan het landelijk gemiddelde. Tussen 2015 en 2016 is het kental in Arnhem meer gestegen dan in de HEBANG-gemeenten. In de grote steden en landelijk bleef het kental gelijk.

Figuur 7.2
Kental fysieke voorzieningen 2015-2016

De sociale cohesie (figuur 7.3) is in Arnhem gelijk aan de HEBANG-gemeenten en de grote steden, maar lager dan het landelijk gemiddelde. In de HEBANG-gemeenten, de grote steden en Nederland is het kental gestegen terwijl de sociale cohesie in Arnhem gelijk bleef.

Figuur 7.3
Kental sociale cohesie 2015-2016

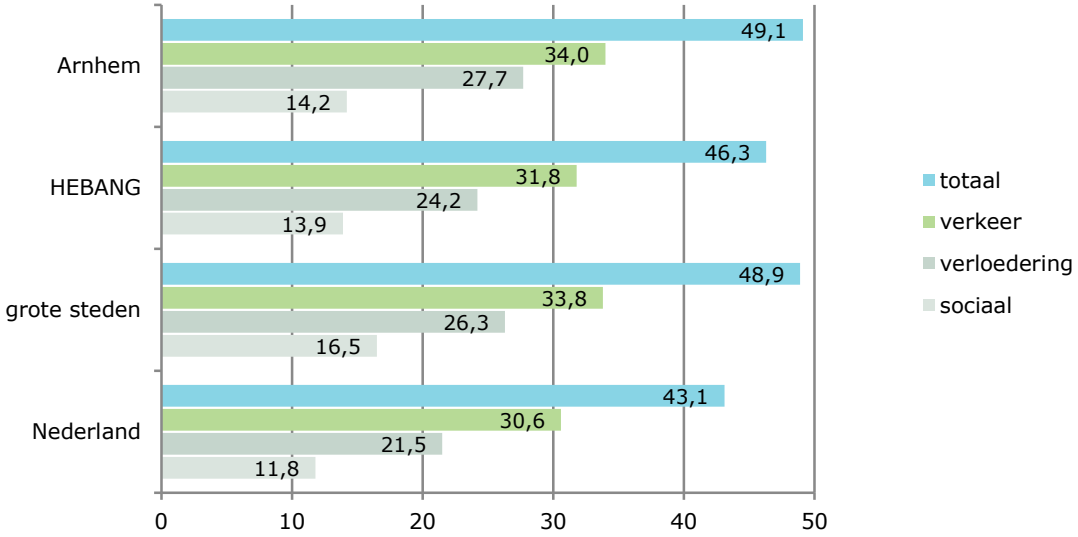
Leefbaarheid Arnhem redelijk vergelijkbaar met HEBANG-gemeenten en grote steden, maar onder het landelijk gemiddelde

7.2 Overlast in de buurt

De totale overlast in de buurt is in Arnhem hoger dan in de HEBANG-gemeenten en het landelijk gemiddelde en vrijwel gelijk aan de grote steden (figuur 7.4). In vergelijking met de grote steden komt verloedering in Arnhem vaker voor en sociale overlast minder vaak. Ten opzichte van de HEBANG-gemeenten komen verkeersoverlast en verloedering vaker voor in Arnhem en in vergelijking met het landelijk gemiddelde komen alle vormen van overlast vaker voor.

Figuur 7.4

Overlast in de buurt - percentage één of meerdere vormen komen 'vaak' voor

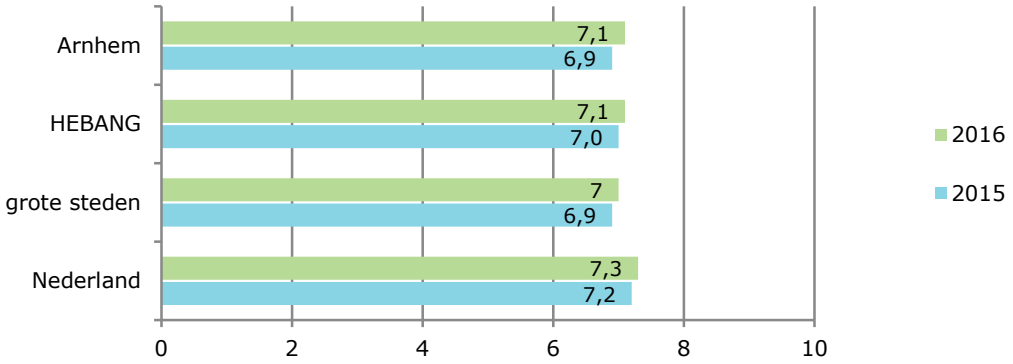
Relatief veel overlast in Arnhem ten opzichte van HEBANG-gemeenten en landelijk gemiddelde, vooral verkeersoverlast en verloedering

7.3 Veiligheidsbeleving

Het rapportcijfer veiligheid (figuur 7.5) is in Arnhem vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en de grote steden. Landelijk is het cijfer voor de veiligheid hoger. Ten opzichte van 2015 is het rapportcijfer voor de veiligheid in alle vergelijkingsgebieden gestegen.

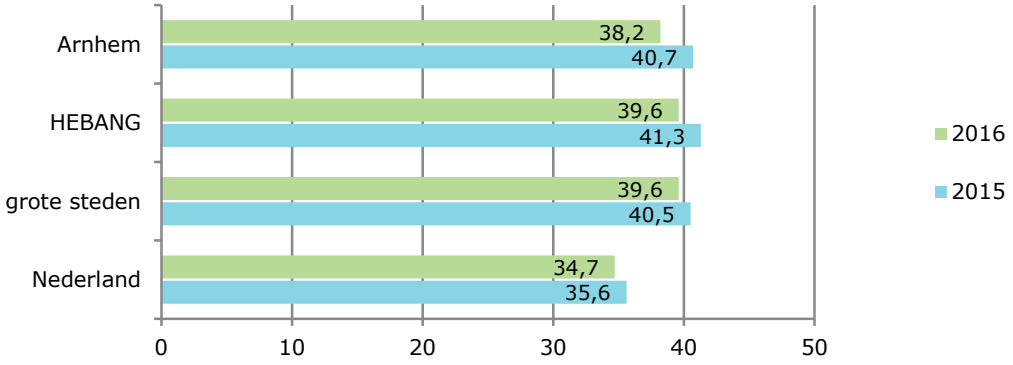
Figuur 7.5

Rapportcijfer veiligheid 2015-2016

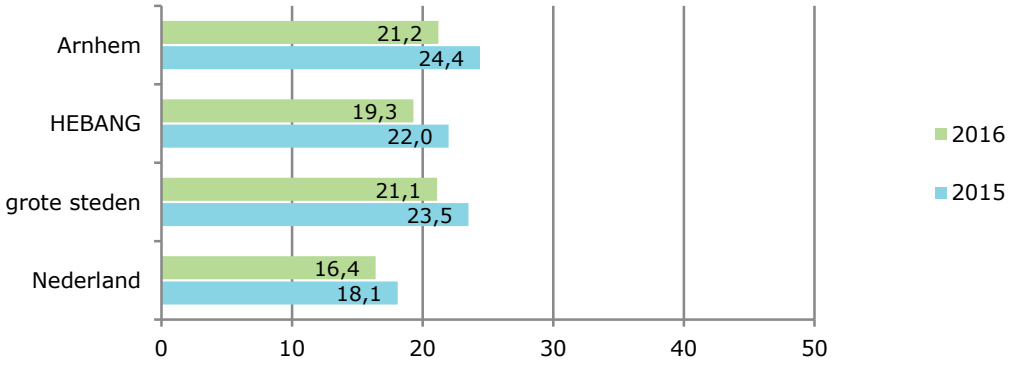
Inwoners van Arnhem voelen zich in het algemeen iets minder vaak onveilig dan in de HEBANG-gemeenten en de grote steden (figuur 7.6). Landelijk is het gevoel van onveiligheid positiever dan in Arnhem. Ten opzichte van 2015 is het gevoel van onveiligheid in alle vergelijkingsgebieden in meer of mindere mate afgenomen, een positieve ontwikkeling.

Figuur 7.6
Onveiligheidsgevoel in het algemeen - percentage wel eens onveilig, 2015-2016

Het onveiligheidsgevoel in de buurt (figuur 7.7) is in Arnhem vrijwel gelijk aan de grote steden. In de HEBANG-gemeenten en landelijk voelen inwoners zich minder vaak onveilig in de buurt. Tussen 2015 en 2016 is het gevoel van onveiligheid in alle vergelijkingsgebieden duidelijk afgenomen. Dit is een positieve ontwikkeling.

Figuur 7.7
Onveiligheidsgevoel in de buurt - percentage wel eens onveilig in de buurt, 2015-2016

Onveiligheidsgevoel in het algemeen in Arnhem positief ten opzichte van HEBANG-gemeenten, onveiligheidsgevoel in de buurt negatief

1

BIJLAGE

Responsverantwoording

Bijlage 1. Responsverantwoording

Tabel 1: respons naar wijk

WIJK	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
Centrum	5.215	702	209	30%
Spijkerkwartier	6.068	688	219	32%
Arnhemse Broek	5.124	903	249	28%
Presikhaaf-West	6.452	918	235	26%
Presikhaaf-Oost	6.042	620	233	38%
St.Marten/Sonsbeek-Zuid	4.106	558	188	34%
Klarendal	6.486	774	239	31%
Velperweg e.o.	6.738	486	211	43%
Alteveer en Cranevelt	3.767	309	127	41%
Geitenkamp	3.301	558	173	31%
Monnikenhuizen	3.393	416	163	39%
Burgemeesterswijk/Hoogkamp	6.337	573	208	36%
Schaarsbergen e.o.	1.407	282	150	53%
Heijenoord/Lombok	3.365	448	153	34%
Klingelbeek	1.026	283	126	45%
Malburgen-West	3.348	562	183	33%
Malburgen-Oost (Noord)	4.901	731	215	29%
Malburgen-Oost (Zuid)	6.101	871	225	26%
Vredenburg/Kronenburg	7.089	616	217	35%
Elden	1.839	389	161	41%
Elderveld	7.632	497	215	43%
De Laar	10.129	560	258	46%
Rijkerswoerd	10.397	591	241	41%
Schuytgraaf	7.518	665	249	37%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

Tabel 2: respons naar geslacht

GESLACHT	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
man	63.369	6.835	2.249	33%
vrouw	64.403	7.161	2.598	36%
onbekend	9	4	0	0%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

Tabel 3: respons naar leeftijd

LEEFTIJD	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
15-29 jaar	32.343	3.467	636	18%
30-54 jaar	55.302	6.114	2.040	33%
55-89 jaar	40.136	4.419	2.171	49%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

2

BIJLAGE

Tabellen

- **Ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid 2001 – 2017**
- **Leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017**
- **Ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid per wijk ten opzichte van 2015**

Bijlage 2. Tabellen

Bijlage 2: ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid in Arnhem, 2001-2017

	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017
leefbaarheid woonbuurt (0 = ongunstig en 10 = gunstig)									
rapportcijfer leefbaarheid	6,9	6,8	6,9	7,0	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2
rapportcijfer woonomgeving	x	6,9	6,9	7,1	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3
rapportcijfer woning	7,5	7,5	7,5	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,7
rapportcijfer voorzieningen	6,5	6,6	6,7	6,9	7,0	6,9	7,0	7,1	7,1
% eens voldoende voorzieningen voor afvalinzameling	x	x	x	x	x	x	70%	67%	68%
% eens voldoende parkeermogelijkheden	x	x	x	x	x	x	55%	56%	53%
% eens weinig onveilige plekken	x	x	x	x	50%	48%	42%	44%	42%
% eens voldoende sportvoorzieningen	x	x	x	x	x	x	60%	60%	60%
% eens voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten	x	x	x	x	x	x	41%	44%	41%
% eens groen goed onderhouden	x	x	x	x	64%	62%	61%	63%	59%
% eens grijs goed onderhouden	x	x	x	x	58%	60%	60%	60%	59%
% eens voldoende groenvoorzieningen	x	x	x	x	1%	1%	1%	82%	81%
% eens buiten is het goed verlicht	x	x	x	x	1%	1%	1%	72%	72%
sociale kwaliteit woonbuurt									
kental sociale cohesie	5,5	5,8	5,9	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7
% voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen								61%	62%
% mensen gaan op een prettige manier met elkaar om								35%	33%
% gezellige buurt met veel saamhorigheid								52%	50%
% (oneens) mensen kennen elkaar nauwelijks								40%	39%
algemene evaluatie woonbuurt	7,0	7,3	7,2	7,4	7,2	7,3	7,1	7,2	7,1
% mensen in deze buurt blijven hier graag wonen							59%	57%	56%
% als je in deze buurt woont het je het goed getroffen							58%	61%	56%
% (oneens) als het maar enigszins kan ga ik uit deze buurt verhuizen								68%	68%
% (oneens) het is vervelend om in deze buurt te wonen								84%	82%
% (zeer) prettig woonbuurt							88%	89%	87%
kental sociale kracht - buurthulp	x	x	x	x	x	x	x	5,9	5,9
% geeft buren hulp							45%	44%	42%
% kan bij buren terecht voor hulp							47%	48%	47%
% (zeer) gehecht aan eigen buurt	63%	60%	62%	62%	65%	63%	62%	63%	62%
% medeverantwoordelijk voor leefbaarheid in de buurt	79%	78%	77%	74%	75%	72%	72%	74%	73%
% actief voor buurtverbetering	x	x	23%	21%	17%	17%	22%	21%	21%
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)									
verloedering	5,4	5,3	4,8	4,8	4,4	4,2	3,9	4,2	4,4
sociale overlast	2,5	2,6	2,3	2,0	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4
overige overlast	x	x	x	x	x	x	x	2,1	2,2
dreiging (nieuwe definitie)	x	x	x	x	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6
vermogensdelicten	5,0	5,2	4,5	4,3	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9
verkeersoverlast	5,4	5,2	5,2	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,4
perspectief op de buurtontwikkeling									
ziet vooruitgang afgelopen jaar	10%	10%	15%	17%	19%	22%	16%	17%	18%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	23%	26%	24%	22%	19%	17%	18%	20%	20%
voorspelt vooruitgang	13%	17%	23%	27%	30%	25%	19%	22%	24%
voorspelt achteruitgang	29%	31%	30%	22%	19%	19%	19%	20%	20%
subjectieve veiligheid									
rapportcijfer veiligheid	6,6	6,7	6,6	6,9	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
% onveilig	43%	48%	43%	38%	34%	35%	33%	34%	36%
% onveilig in de buurt	29%	33%	30%	29%	25%	26%	26%	25%	28%

Bronnen: gebiedsmonitor (2001), pilot Veiligheidsmonitor (2005), Veiligheidsmonitor (2009, 2011), enquête Leefbaarheid en Veiligheid (2003, 2007, 2013, 2015, 2017)

Bijlage 2: cijfers leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017

	Centrum	Spijkerkwartier	Arnhemse Broek	Presikhaaf-West	Presikhaaf-Oost	St.Marten/Sonsb.-Zuid	Klarendal	Velperweg e.o.	Alteveer en Cranevelt	Geitenkamp	Monnikenhuizen	Burgem.wijk/Hoogkamp	Schaarsbergen e.o.	Heijenoord/Lombok	Klingelbeek	Malburgen-West	Malburgen-Oost (Noord)	Malburgen-Oost (Zuid)	Vredenburg/Kronenburg	Elden	Elderveld	De Laar	Rijkerswoerd	Schuytgraaf	Arnhem	grenswaarde voor markering
leefbaarheid woonbuurt																										
rapportcijfer leefbaarheid	6,8	6,6	6,5	6,4	6,9	7,5	6,9	8,0	8,1	6,5	7,8	8,4	7,9	7,8	7,9	6,9	6,7	6,5	7,0	7,6	7,1	7,0	7,2	7,5	7,2	0,2
rapportcijfer woonomgeving	7,0	6,8	6,5	6,4	7,1	7,6	7,1	8,0	8,4	6,6	8,0	8,7	8,4	7,9	8,1	7,0	6,9	6,8	7,2	7,6	7,2	7,1	7,2	7,5	7,3	0,2
rapportcijfer woning	7,4	7,3	7,2	7,1	7,5	7,8	7,5	8,2	8,3	6,9	8,1	8,6	8,2	7,8	8,5	7,5	7,4	7,3	7,6	8,1	7,5	7,5	8,0	8,4	7,7	0,2
rapportcijfer voorzieningen	7,5	7,3	6,5	7,0	6,9	7,4	7,3	7,1	7,2	6,8	6,9	7,8	5,6	7,4	6,8	6,9	7,1	6,9	7,3	6,3	7,4	7,2	6,9	7,5	7,1	0,2
% eens voldoende voorzieningen voor afvalinzameling	29%	74%	65%	71%	72%	76%	74%	64%	81%	73%	69%	73%	49%	63%	67%	76%	78%	76%	69%	58%	70%	64%	55%	73%	68%	6%
% eens voldoende parkeermogelijkheden	36%	15%	50%	70%	68%	5%	42%	61%	55%	54%	64%	57%	70%	36%	60%	55%	64%	67%	69%	54%	55%	52%	51%	57%	53%	6%
% eens weinig onveilige plekken	30%	20%	32%	29%	30%	54%	29%	65%	69%	38%	48%	69%	46%	67%	56%	36%	35%	31%	35%	44%	31%	35%	45%	58%	42%	6%
% eens voldoende sportvoorzieningen	48%	60%	30%	36%	58%	40%	51%	69%	69%	73%	75%	69%	70%	43%	22%	57%	63%	47%	56%	76%	80%	66%	68%	70%	60%	6%
% eens voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten	78%	65%	36%	39%	36%	55%	58%	43%	35%	40%	45%	43%	33%	57%	51%	40%	29%	29%	33%	38%	38%	29%	23%	36%	41%	6%
% eens groen goed onderhouden	69%	48%	52%	54%	56%	65%	51%	73%	72%	53%	57%	86%	51%	64%	58%	67%	59%	59%	55%	56%	46%	39%	69%	65%	59%	6%
% eens grijs goed onderhouden	69%	42%	52%	49%	52%	64%	54%	83%	71%	41%	61%	85%	43%	64%	60%	67%	65%	63%	55%	42%	50%	38%	65%	63%	59%	6%
% eens voldoende groenvoorzieningen	61%	60%	63%	75%	89%	79%	71%	89%	95%	71%	91%	94%	90%	85%	82%	86%	81%	84%	81%	84%	86%	88%	78%	82%	81%	6%
% eens buiten is het goed verlicht	79%	62%	69%	64%	65%	79%	74%	88%	76%	64%	79%	80%	53%	76%	74%	69%	73%	74%	71%	69%	62%	61%	77%	77%	72%	6%
sociale kwaliteit woonbuurt																										
kental sociale cohesie	4,7	5,1	5,3	4,9	5,4	6,0	5,6	6,7	6,8	5,3	6,3	6,8	6,5	6,6	6,6	5,6	5,1	5,3	5,4	6,9	5,9	5,6	5,7	5,6	5,7	0,3
% mensen gaan op een prettige manier met elkaar om	44%	50%	52%	40%	54%	71%	58%	84%	82%	43%	73%	85%	82%	82%	77%	53%	51%	51%	57%	81%	68%	60%	63%	68%	62%	6%
% gezellige buurt met veel saamhorigheid	16%	28%	24%	26%	24%	40%	29%	48%	53%	36%	45%	47%	40%	56%	52%	37%	24%	31%	28%	60%	31%	27%	31%	32%	33%	6%
% voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen	26%	40%	40%	40%	44%	59%	42%	73%	74%	37%	65%	70%	61%	64%	69%	46%	32%	45%	44%	70%	53%	49%	47%	49%	50%	6%
% (oneens) mensen kennen elkaar nauwelijks	19%	28%	29%	27%	29%	44%	38%	58%	56%	44%	54%	60%	63%	56%	55%	38%	35%	30%	28%	70%	41%	37%	40%	34%	39%	6%
kental algemene buurtevaluatie	6,7	6,7	6,2	5,9	6,4	7,8	6,8	8,2	8,9	6,0	7,8	8,8	8,3	8,0	8,2	6,3	6,0	6,1	6,7	7,9	7,2	6,7	7,1	7,1	7,1	0,4
% mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	35%	42%	36%	35%	41%	60%	49%	83%	89%	49%	75%	88%	89%	82%	83%	44%	37%	44%	56%	89%	65%	52%	50%	57%	56%	6%
% als je in deze buurt woont het je het goed getroffen	52%	47%	35%	25%	45%	73%	45%	83%	92%	32%	69%	96%	85%	85%	85%	38%	31%	37%	54%	76%	65%	46%	56%	65%	56%	6%
% (oneens) als het maar enigszins kan ga ik uit deze buurt verhuizen	60%	60%	49%	47%	51%	79%	66%	84%	93%	53%	78%	93%	88%	86%	90%	53%	49%	56%	65%	82%	71%	65%	76%	69%	68%	6%
% (oneens) het is vervelend om in deze buurt te wonen	83%	82%	68%	64%	73%	90%	80%	94%	95%	63%	92%	97%	92%	97%	96%	75%	72%	62%	77%	92%	85%	82%	88%	87%	82%	6%
% (zeer) prettige woonbuurt	92%	81%	77%	71%	83%	92%	85%	97%	98%	70%	98%	99%	94%	98%	98%	82%	80%	72%	82%	97%	90%	86%	91%	91%	87%	6%
kental sociale kracht - buurthulp	5,0	5,0	5,6	5,5	5,9	5,8	5,7	6,3	6,4	5,6	6,3	6,6	6,5	6,3	6,4	6,1	5,6	5,7	5,7	6,6	6,2	5,9	5,8	5,8	5,9	0,4
% geeft buren hulp	31%	32%	37%	36%	42%	35%	43%	48%	46%	43%	54%	48%	50%	51%	47%	44%	32%	42%	42%	56%	47%	45%	39%	40%	42%	6%
% kan bij buren terecht voor hulp	28%	25%	37%	36%	46%	42%	39%	56%	68%	47%	60%	63%	66%	62%	63%	47%	40%	44%	43%	68%	51%	46%	52%	45%	47%	6%
% (zeer) gehecht aan eigen buurt	54%	61%	44%	52%	54%	74%	55%	79%	84%	60%	75%	85%	83%	81%	79%	56%	48%	59%	60%	75%	62%	52%	64%	60%	62%	6%
% medeverantwoordelijk voor leefbaarheid in de buurt	65%	69%	68%	60%	59%	79%	77%	84%	85%	67%	80%	78%	91%	89%	84%	74%	70%	68%	69%	82%	71%	69%	76%	80%	73%	6%
% actief voor buurtverbetering	12%	21%	15%	19%	17%	14%	19%	34%	33%	19%	26%	27%	35%	32%	32%	26%	16%	18%	17%	33%	19%	18%	20%	23%	21%	6%
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)																										
verloedering	5,4	6,2	4,7	5,5	4,5	4,2	5,5	3,1	2,4	5,7	3,7	2,8	2,5	3,7	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	3,3	5,1	4,9	4,3	3,6	4,4	0,5
sociale overlast	5,7	5,4	3,5	3,2	2,6	2,7	3,6	1,1	0,7	4,2	1,2	1,3	0,6	1,3	0,7	3,2	3,0	3,4	1,6	1,1	1,6	1,8	1,7	0,8	2,4	0,4
overige overlast	5,1	4,6	3,0	2,6	2,2	2,8	3,4	1,4	0,8	3,5	1,6	1,5	1,0	1,7	0,9	2,2	2,5	2,6	1,5	1,6	1,5	1,7	1,3	1,0	2,2	0,3
dreiging (nieuwe definitie)	4,3	3,7	2,7	2,5	1,8	1,3	2,7	0,6	0,5	2,9	0,8	0,7	0,4	0,8	0,3	2,5	2,3	2,8	1,4	0,8	1,2	1,4	1,4	0,8	1,6	0,4
vermogensdelicten	4,6	4,9	4,4	4,6	4,1	3,4	4,4	3,2	3,9	3,9	2,9	4,2	3,1	3,2	2,7	3,8	4,0	4,1	3,7	3,5	3,9	3,2	3,6	4,0	3,9	0,5
verkeersoverlast	4,8	6,3	4,8	4,5	4,4	5,7	5,0	3,6	4,3	5,7	3,7	3,9	3,5	4,8	3,8	4,7	4,5	4,4	3,8	4,9	4,2	4,4	3,6	3,8	4,4	0,4
perspectief op buurtontwikkeling																										
ziet vooruitgang afgelopen jaar	29%	18%	22%	22%	9%	44%	29%	22%	15%	18%	17%	15%	7%	12%	24%	22%	18%	18%	13%	15%	9%	4%	7%	36%	18%	6%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	17%	24%	23%	30%	32%	8%	14%	7%	8%	32%	14%	4%	11%	9%	10%	21%	22%	31%	25%	20%	26%	26%	28%	12%	20%	6%
voorspelt vooruitgang	46%	34%	34%	27%	22%	46%	41%	27%	18%	24%	22%	18%	12%	23%	41%	26%	26%	26%	14%	20%	9%	8%	13%	36%	24%	6%
voorspelt achteruitgang	11%	17%	23%	30%	29%	9%	11%	4%	12%	30%	11%	4%	12%	8%	3%	22%	25%	31%	26%	18%	26%	26%	27%	19%	20%	6%
subjectieve veiligheid																										
rapportcijfer veiligheid	6,2	5,8	5,8	5,9	6,3	6,9	6,2	7,5	7,6	6,0	7,1	7,7	6,9	7,2	7,5	6,1	6,1	5,9	6,5	6,8	6,6	6,5	7,0	7,1	6,6	0,2
% onveilig	47%	50%	45%	42%	39%	32%	45%	29%	30%	41%	29%	30%	29%	30%	32%	33%	40%	41%	34%	34%	35%	33%	34%	26%	36%	6%
% onveilig in de buurt	41%	44%	39%	35%	32%	19%	34%	14%	19%	34%	19%	16%	16%	12%	16%	29%	30%	38%	27%	24%	27%	26%	26%	20%	28%	6%

relatief ongunstig ten opzichte van Arnhems gemiddelde

relatief gunstig ten opzichte van Arnhems gemiddelde

Bijlage 2: ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017

	Centrum	Spijkerkwartier	Arnhemse Broek	Presikhaaf-West	Presikhaaf-Oost	St.Marten/Sonsb.-Zuid	Klarendal	Velperweg e.o.	Alteveer en Cranevelt	Geitenkamp	Monnikenhuizen	Burgem.wijk/Hoogkamp	Schaarsbergen e.o.	Heijenoord/Lombok	Klingelbeek	Malburgen-West	Malburgen-Oost (Noord)	Malburgen-Oost (Zuid)	Vredenburg/Kronenburg	Elden	Elderveld	De Laar	Rijkersworrd	Schuytgraaf	Arnhem
leefbaarheid woonbuurt																									
rapportcijfer leefbaarheid	6,8	6,6	6,5	6,4	6,9	7,5	6,9	8,0	8,1	6,5	7,8	8,4	7,9	7,8	7,9	6,9	6,7	6,5	7,0	7,6	7,1	7,0	7,2	7,5	7,2
rapportcijfer woonomgeving	7,0	6,8	6,5	6,4	7,1	7,6	7,1	8,0	8,4	6,6	8,0	8,7	8,4	7,9	8,1	7,0	6,9	6,8	7,2	7,6	7,2	7,1	7,2	7,5	7,3
rapportcijfer woning	7,4	7,3	7,2	7,1	7,5	7,8	7,5	8,2	8,3	6,9	8,1	8,6	8,2	7,8	8,5	7,5	7,4	7,3	7,6	8,1	7,5	7,5	8,0	8,4	7,7
rapportcijfer voorzieningen	7,5	7,3	6,5	7,0	6,9	7,4	7,3	7,1	7,2	6,8	6,9	7,8	5,6	7,4	6,8	6,9	7,1	6,9	7,3	6,3	7,4	7,2	6,9	7,5	7,1
sociale kwaliteit woonbuurt																									
kental sociale cohesie	4,7	5,1	5,3	4,9	5,4	6,0	5,6	6,7	6,8	5,3	6,3	6,8	6,5	6,6	6,6	5,6	5,1	5,3	5,4	6,9	5,9	5,6	5,7	5,6	5,7
kental algemene buurtevaluatie	6,7	6,7	6,2	5,9	6,4	7,8	6,8	8,2	8,9	6,0	7,8	8,8	8,3	8,0	8,2	6,3	6,0	6,1	6,7	7,9	7,2	6,7	7,1	7,1	7,1
kental sociale kracht - buurthulp	5,0	5,0	5,6	5,5	5,9	5,8	5,7	6,3	6,4	5,6	6,3	6,6	6,5	6,3	6,4	6,1	5,6	5,7	5,7	6,6	6,2	5,9	5,8	5,8	5,9
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)																									
verloedering	5,4	6,2	4,7	5,5	4,5	4,2	5,5	3,1	2,4	5,7	3,7	2,8	2,5	3,7	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	3,3	5,1	4,9	4,3	3,6	4,4
sociale overlast	5,7	5,4	3,5	3,2	2,6	2,7	3,6	1,1	0,7	4,2	1,2	1,3	0,6	1,3	0,7	3,2	3,0	3,4	1,6	1,1	1,6	1,8	1,7	0,8	2,4
overige overlast	5,1	4,6	3,0	2,6	2,2	2,8	3,4	1,4	0,8	3,5	1,6	1,5	1,0	1,7	0,9	2,2	2,5	2,6	1,5	1,6	1,5	1,7	1,3	1,0	2,2
dreiging (nieuwe definitie)	4,3	3,7	2,7	2,5	1,8	1,3	2,7	0,6	0,5	2,9	0,8	0,7	0,4	0,8	0,3	2,5	2,3	2,8	1,4	0,8	1,2	1,4	1,4	0,8	1,6
vermogensdelicten	4,6	4,9	4,4	4,6	4,1	3,4	4,4	3,2	3,9	3,9	2,9	4,2	3,1	3,2	2,7	3,8	4,0	4,1	3,7	3,5	3,9	3,2	3,6	4,0	3,9
verkeersoverlast	4,8	6,3	4,8	4,5	4,4	5,7	5,0	3,6	4,3	5,7	3,7	3,9	3,5	4,8	3,8	4,7	4,5	4,4	3,8	4,9	4,2	4,4	3,6	3,8	4,4
perspectief op buurtontwikkeling																									
ziet vooruitgang afgelopen jaar	29%	18%	22%	22%	9%	44%	29%	22%	15%	18%	17%	15%	7%	12%	24%	22%	18%	18%	13%	15%	9%	4%	7%	36%	18%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	17%	24%	23%	30%	32%	8%	14%	7%	8%	32%	14%	4%	11%	9%	10%	21%	22%	31%	25%	20%	26%	26%	28%	12%	20%
voorspelt vooruitgang	46%	34%	34%	27%	22%	46%	41%	27%	18%	24%	22%	18%	12%	23%	41%	26%	26%	26%	14%	20%	9%	8%	13%	36%	24%
voorspelt achteruitgang	11%	17%	23%	30%	29%	9%	11%	4%	12%	30%	11%	4%	12%	8%	3%	22%	25%	31%	26%	18%	26%	26%	27%	19%	20%
subjectieve veiligheid																									
rapportcijfer veiligheid	6,2	5,8	5,8	5,9	6,3	6,9	6,2	7,5	7,6	6,0	7,1	7,7	6,9	7,2	7,5	6,1	6,1	5,9	6,5	6,8	6,6	6,5	7,0	7,1	6,6
% onveilig	47%	50%	45%	42%	39%	32%	45%	29%	30%	41%	29%	30%	29%	30%	32%	33%	40%	41%	34%	34%	35%	33%	34%	26%	36%
% onveilig in de buurt	41%	44%	39%	35%	32%	19%	34%	14%	19%	34%	19%	16%	16%	12%	16%	29%	30%	38%	27%	24%	27%	26%	26%	20%	28%

relatief ongunstig ten opzichte van 2015

relatief gunstig ten opzichte van 2015

3

BIJLAGE

Onderzoeksverantwoording

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek is door de gemeente Arnhem een aselecte steekproef getrokken van 14.000 inwoners[14] uit de Basis Registratie Personen (BRP). Per adres is er maximaal één persoon geselecteerd. De steekproefomvang is zo gekozen dat er per wijk voldoende deelnemers zijn voor het doen van betrouwbare uitspraken op wijkniveau.

De geselecteerde inwoners kregen medio september 2017 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot en met eind november online de vragenlijst invullen. Bij de uitnodiging zat een antwoordkaart waarmee men een schriftelijke vragenlijst kon aanvragen. Aan niet-deelnemers is tweemaal een herinnering per post gestuurd (na 2 en na 4 weken), éénmaal met een herinneringsbrief en éénmaal met een herinneringskaart. Vanaf 30 oktober zijn niet-deelnemers ook telefonisch benaderd om alsnog mee te doen aan het onderzoek.

Van de deelnemers heeft 83 procent de vragenlijst online ingevuld, 7 procent schriftelijk en 10 procent telefonisch.

Berekening van de cijfers

In dit rapport worden de resultaten voornamelijk op drie wijzen gepresenteerd:

- Een deel van de resultaten wordt gepresenteerd in de vorm van percentages, bijvoorbeeld het percentage personen dat ergens tevreden over is. Bij de berekening van de percentages zijn de 'weigert'- en 'weet niet', *niet* buiten beschouwing gelaten.
- In dit rapport wordt veel gebruik gemaakt van zogenoemde kentallen. Dit zijn cijfermatige samenvattingen van meerdere met elkaar samenhangende vragen die met een antwoordschaal worden beantwoord (bv. 'helemaal mee eens' tot 'helemaal mee oneens'). De antwoorden krijgen een waarde en vervolgens wordt het kental berekend als een schaal van 0 tot 10. Bij de berekening van de schaalscores zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden, *wel* buiten beschouwing gelaten.
- Het rapport bevat ook rapportcijfers. Hier zijn deelnemers gevraagd om een cijfer van 1 tot 10 te geven over een onderwerp, bv. 'veiligheid'. Bij de berekening van het gemiddelde rapportcijfer zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden, *wel* buiten beschouwing gelaten.

Rapporteren van verschillen

Er worden meerdere vergelijkingen gemaakt in dit rapport, de toets die gebruikt is om te bepalen of er sprake is van een verschil dat beschreven moet worden verschilt per type vergelijking.

- Arnhem 2017 t.o.v. 2015: ontwikkelingen in het stedelijk gemiddelde zijn getoetst op significantie. Op basis van de statistiek is het minimaal 95% zeker dat een verschil niet te wijten is aan toeval.
- Wijken t.o.v. Arnhem: verschillen tussen de wijken en het stedelijk gemiddelde zijn getoetst met vastgestelde marges (zie bijlage 2) die in de buurt komen van standaard afwijkingen. Dit is geen statistische toets.
- Wijken 2017 t.o.v. 2015: ontwikkelingen op wijkniveau zijn getoetst op significantie.
- Arnhem t.o.v. HEBANG, GS, Nederland: verschillen zijn getoetst met vastgestelde marges. Meer dan 0,1 verschil bij rapportcijfers en kentallen, meer dan 1 procentpunt verschil bij percentages. Dit is geen statistische toets.

[14] Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

4

BIJLAGE

Vragenlijst

Bijlage 4. Vragenlijst

Voor u gaat invullen...

Bedankt dat u wilt meewerken aan het onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid in uw buurt. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 20 minuten.

Als u de enquête alsnog digitaal wilt invullen:

U heeft een schriftelijke enquête aangevraagd. Als u de enquête alsnog digitaal wilt invullen, kan dat met de inlogcode die in de brief staat die u eerder ontvangen heeft. U hoeft deze schriftelijke enquête dan niet in te vullen.

Wie vult de enquête in?

De vragenlijst mag alleen worden ingevuld door diegene aan wie de brief is gericht. U beantwoordt de vragen vanuit uw eigen persoonlijke ervaring. Er zijn geen 'goede' of 'foute' antwoorden. Het gaat om uw mening.

Aanwijzingen voor het invullen van de vragenlijst:

- Bij de meeste vragen in deze vragenlijst kunt u slechts voor één antwoord kiezen. U kunt het hokje van uw keuze aankruisen. Bij enkele vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de vraag aangegeven. U kunt hier dus meer dan één hokje aankruisen.

- Als u twijfelt over een antwoord, probeer dan toch de antwoordmogelijkheid te kiezen die het beste bij uw situatie of mening past.

- U kunt antwoorden door het vakje voor het door u gekozen antwoord aan te kruisen of door het antwoord in de aangegeven ruimte in te vullen. Bijvoorbeeld:

  Beschikt u over een auto?

  ☒ ja

  ☐ nee

- Heeft u zich vergist? U kunt een antwoord verbeteren door het foute vakje helemaal zwart te maken en vervolgens in het vakje van het goede antwoord een kruisje zetten. Bijvoorbeeld:

  Beschikt u over een auto?

  ☒ ja juiste antwoord

  ■ nee onjuiste antwoord

- Bij sommige vragen staat een tekstkader waarin u uw antwoord kunt opschrijven. Wilt u uw antwoord binnen dit tekstkader invullen? Wilt u zo duidelijk mogelijk en met BLOKLETTERS schrijven?

- Het is belangrijk dat u alle vragen invult. Als u een antwoord aankruist waar achter staat: '→ ga verder naar vraag …' dan mag u de tussenliggende vragen overslaan.

- Wij vragen u de enquête met zwarte of blauwe pen in te vullen en hokjes duidelijk aan te kruisen.

- Heeft u vragen over of problemen met het invullen van de enquête, dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van I&O Research via telefoonnummer 0800-405 06 02 (gratis) of per mail helpdesk@ioresearch.nl.

Als u klaar bent met invullen:

Na het invullen kunt u de enquête terugsturen met de bijgevoegde antwoordenvelop. Een postzegel plakken is niet nodig.

Hartelijk dank voor uw medewerking en veel succes met het invullen!

LEEFBAARHEID WOONBUURT

We beginnen met een aantal uitspraken over de buurt waarin u woont.

1 **Kunt u voor elke uitspraak aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**
Als u het niet weet, kunt u dat ook aangeven.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn perken, plantsoenen en parken goed onderhouden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt is het buiten goed verlicht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor ouderen (55+).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor gezondheidszorg.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor basisonderwijs.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende winkels voor dagelijkse boodschappen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende groenvoorzieningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn weinig onveilige plekken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende sportvoorzieningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende parkeermogelijkheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor afvalinzameling.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LEEFBAARHEID WOONBUURT

2 **Kunt u ook voor de volgende uitspraken over de buurt waarin u woont aangeven in hoeverre u het hier eens of oneens mee bent?**

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel contact met andere buurtbewoners.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen in deze buurt blijven hier graag wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het is vervelend om in deze buurt te wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In deze buurt letten mensen op elkaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan goed bij buurtbewoners terecht voor hulp, steun of informatie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik geef zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3 **Hoe prettig vindt u de buurt waarin u woont?**

- ☐ zeer prettig
- ☐ prettig
- ☐ onprettig
- ☐ zeer onprettig
- ☐ weet niet / geen mening

4 **Bent u het afgelopen jaar actief geweest in uw buurt ?**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ weet niet / geen mening → **ga verder naar vraag 5**

4a **Wat heeft u het afgelopen jaar gedaan in uw buurt?**

5 **Voelt u zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in uw buurt?**

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ weet niet / geen mening

LEEFBAARHEID WOONBUURT

6 **Vindt u dat de buurt waarin u woont het afgelopen jaar vooruit of achteruit is gegaan?**

- ☐ vooruit
- ☐ achteruit → **ga verder naar vraag 7b**
- ☐ gelijk gebleven → **ga verder naar vraag 8**
- ☐ weet niet / geen mening → **ga verder naar vraag 8**

7a **Waaruit blijkt dat uw buurt <u>vooruit</u> is gegaan?**

7b **Waaruit blijkt dat uw buurt <u>achteruit</u> is gegaan?**

8 **Denkt u dat de buurt waarin u woont de <u>komende jaren</u> vooruit of achteruit zal gaan?**

- ☐ vooruit
- ☐ achteruit
- ☐ gelijk
- ☐ weet niet / geen mening

9 **Hoe gehecht bent u aan uw buurt?**

- ☐ zeer gehecht
- ☐ gehecht
- ☐ niet gehecht
- ☐ helemaal niet gehecht
- ☐ weet niet / geen mening

10 **Er is u een aantal vragen gesteld over de buurt waarin u woont. Kunt u voor een aantal zaken met een rapportcijfer een beoordeling geven?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
uw woonomgeving	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leefbaarheid in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de veiligheid in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uw woning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de voorzieningen in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11 **Hoe waardeert u de wijze waarop de gemeente Arnhem inwoners betrekt en de samenwerking zoekt? Welk rapportcijfer geeft u?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LEEFBAARHEID WOONBUURT

De gemeente wil bewoners meer invloed geven op keuzes van wat er in de wijk moet gebeuren. ambtenaren gaan meer vanuit de wijk werken. De gemeente geeft bewoners meer mogelijkheden dingen zelf op te pakken.

12 **Hoe kijkt u aan tegen de verschillende onderdelen in deze werkwijze?**

	zeer positief	positief	neutraal	negatief	zeer negatief	weet niet / geen mening
ambtenaren werken vanuit de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer invloed voor bewoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bewoners krijgen meer verantwoordelijkheid om dingen zelf op te pakken	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13 **Als de gemeente meer overlaat aan inwoners, heeft dat volgens u dan een positief of negatief effect op de kwaliteit van de woon- en leefomgeving?**

- ☐ zeer positief
- ☐ positief
- ☐ neutraal
- ☐ negatief
- ☐ zeer negatief
- ☐ weet niet / geen mening

De volgende vragen gaan over hoe de gemeente de leefbaarheid en veiligheid aanpakt.

14 **Kunt u voor de volgende uitspraken over het functioneren van de gemeente aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**

Als u het niet weet of geen mening heeft, kunt u dat ook aangeven.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
De gemeente heeft aandacht voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente betrekt de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente reageert op meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BELEVING BUURTPROBLEMEN

De volgende vraag gaat over vervelende voorvallen die in uw buurt KUNNEN voorkomen.

1 **Kunt u voor elk voorval/misdrijf/ aangeven of dit naar uw eigen idee vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt in uw buurt?**

	komt vaak voor	komt soms voor	komt (bijna) nooit voor	weet niet / geen mening
fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐
diefstal uit auto's	☐	☐	☐	☐
beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's, bijvoorbeeld wieldoppen etc.	☐	☐	☐	☐
bedreiging	☐	☐	☐	☐
bekladding van muren en/of gebouwen	☐	☐	☐	☐
overlast van groepen jongeren	☐	☐	☐	☐
dronken mensen op straat	☐	☐	☐	☐
mensen die op straat worden lastig gevallen	☐	☐	☐	☐
rommel op straat	☐	☐	☐	☐
hondenpoep	☐	☐	☐	☐
vernieling van straatmeubilair (zoals bankjes of bushokjes)	☐	☐	☐	☐
inbraak in woningen	☐	☐	☐	☐
geweldsdelicten	☐	☐	☐	☐
drugsoverlast	☐	☐	☐	☐
overlast door omwonenden	☐	☐	☐	☐
agressief verkeersgedrag	☐	☐	☐	☐
geluidsoverlast door verkeer	☐	☐	☐	☐
andere vormen van geluidsoverlast	☐	☐	☐	☐
te hard rijden	☐	☐	☐	☐
parkeeroverlast	☐	☐	☐	☐
straatroof	☐	☐	☐	☐
overlast door zwervers/daklozen	☐	☐	☐	☐
overlast door horecagelegenheden	☐	☐	☐	☐
vrouwen en meisjes die op straat worden nagefloten, nageroepen, of op een andere manier ongewenst aandacht krijgen.	☐	☐	☐	☐
jeugdcriminaliteit	☐	☐	☐	☐
huiselijk geweld	☐	☐	☐	☐
prostitutie-overlast	☐	☐	☐	☐
burenruzies	☐	☐	☐	☐
overlast door verwarde personen	☐	☐	☐	☐

2 **Wat zijn volgens u de TWEE belangrijkste problemen in uw buurt, waarvan u vindt dat die met voorrang moeten worden aangepakt?**

1.
2.

BELEVING VEILIGHEID

De volgende vragen gaan over uw gevoel van (on)veiligheid.

1 **Voelt u zich wel eens onveilig?**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 3**
- ☐ weet niet → **ga verder naar vraag 3**

2 **Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig?**

☐ vaak ☐ soms ☐ zelden ☐ weet niet

3 **Voelt u zich wel eens onveilig <u>in uw eigen buurt?</u>**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ weet niet → **ga verder naar vraag 5**

4 **Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig <u>in uw eigen buurt</u>?**

☐ vaak ☐ soms ☐ zelden ☐ weet niet

Er volgt nu een aantal situaties/plaatsen in uw eigen gemeente.

5 **Kunt u van elk van deze situaties/plaatsen aangeven of u zich daar wel eens onveilig voelt?**

Als u nooit komt op de genoemde plekken, kunt u aangeven dat die vraag op u niet van toepassing is.

	vaak	soms	(bijna) nooit	weet niet / geen mening	niet van toepassing
rondom uitgaansgelegenheden	☐	☐	☐	☐	☐
op plekken waar groepen jongeren rondhangen	☐	☐	☐	☐	☐
in het centrum van mijn gemeente	☐	☐	☐	☐	☐

6 **Komt het wel eens voor dat u:**

	vaak	soms	(bijna) nooit	weet niet / geen mening	niet van toepassing
's avonds of 's nachts niet opendoet, omdat u het niet veilig vindt?	☐	☐	☐	☐	☐
in uw eigen buurt omloopt of omrijdt om onveilige plekken te vermijden?	☐	☐	☐	☐	☐
uw kind(eren) niet toestaat ergens naar toe te gaan omdat u het niet veilig vindt?	☐	☐	☐	☐	☐
zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt over straat loopt?	☐	☐	☐	☐	☐
zich niet op uw gemak voelt als u 's avonds alleen thuis bent?	☐	☐	☐	☐	☐

7 **Kunt u ook voor de volgende uitspraken aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
Ik voel me veiliger op straat door de aanwezigheid van cameratoezicht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me veiliger op straat door de aanwezigheid van toezichthouders/handhavers.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

AANGIFTEBEREIDHEID

Nu volgen een aantal vragen over uw bereidheid om aangifte te doen bij de politie bij verschillende delicten. Het gaat er om of u eventueel aangifte of melding zou doen bij de politie als een bepaalde situatie zich zou voordoen.

1 **Stel, u bent slachtoffer van een delict, stelt u de politie daarvan op de hoogte door melding of aangifte?**

	zeker wel	waarschijnlijk wel	misschien	waarschijnlijk niet	zeker niet	weet niet / geen mening
poging tot woninginbraak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
woninginbraak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
autodiefstal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
diefstal uit auto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zakkenrollerij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
straatroof	☐	☐	☐	☐	☐	☐
seksuele intimidatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
discriminatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bedreiging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mishandeling	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De gemeente Arnhem wil graag dat zoveel mogelijk Arnhemmers mee (kunnen) doen in de samenleving. Dat is goed voor de leefbaarheid van de wijk. In de volgende vragenblokken willen we u een aantal vragen stellen die hiermee samenhangen bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur, activiteiten als vrijwilliger en contacten in de buurt.

SPORT

De gemeente wil graag dat zoveel mogelijk mensen sporten. De volgende vragen gaan over sport.

1 **Doet u op een of andere manier aan sport?**

☐ ja

☐ nee → **ga verder naar vraag 6**

2 **Hoeveel keer heeft u in het afgelopen jaar <u>gemiddeld per maand</u> gesport?**
U mag dit schatten, als u het niet exact weet.

☐ minder dan één keer per maand

☐ één tot vijf keer per maand

☐ vijf tot tien keer per maand

☐ tien keer of vaker per maand

3 **In welk verband sport u?**

	ja	nee	weet niet / geen mening
bij een sportvereniging	☐	☐	☐
bij een commerciële aanbieder	☐	☐	☐
anders	☐	☐	☐

4 **Waar sport u <u>meestal</u>?**

☐ in de eigen buurt
☐ elders in de wijk
☐ elders in Arnhem
☐ buiten Arnhem

5 **Van welke voorziening maakt u <u>vaak</u> gebruik bij het sporten?** *Meerdere antwoorden mogelijk.*

☐ officiële <u>binnen</u>sportaccommodatie
zoals sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum/ sportschool, overdekt of combi-zwembad, ijshal/ijsbaan (binnen), tennisbaan (binnen), klimhal, karthal etc.

☐ officiële <u>buiten</u>sportaccommodatie
zoals voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan (buiten), openluchtzwembad, ijsbaan (buiten/halfoverdekt), manege etc.

☐ sportvoorziening in de openbare ruimte
zoals halfpipe, basketbalpleintje, trapveldje/voetbalkooi (met goals) etc.

☐ andersoortige voorziening
zoals park, bos, rivier, plas, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin etc.

6 **Beweegt u minstens 150 minuten per week matig intensief, verspreid over diverse dagen?**
Toelichting: u mag de beweging optellen (bijvoorbeeld 10x per week 15 min). Matig intensief is bijvoorbeeld wandelen of fietsen met een iets verhoogde hartslag of versnelde ademhaling. Als u intensief sport (bijvoorbeeld voetballen, tennis of andere sporten) of werk heeft met veel lichamelijke inspanning (bijvoorbeeld bouwvakker of hovenier) dan kunt u deze vraag ook met "ja" beantwoorden.

☐ ja
☐ nee

7 **Doet u op zijn minst 2x per week spier- en botversterkende activiteiten?**
Toelichting: dat kan thuis, denk dan aan traplopen, knie- en armbuigingen maken of herhaald opstaan uit een stoel zonder de handen te gebruiken. Maar het kan ook bij een sportvereniging of fitnesscentrum.

☐ ja
☐ nee

8 **Welk rapportcijfer geeft u voor het sportaanbod in Arnhem?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CULTUUR

De gemeente wil bewoners de mogelijkheid geven om mee te doen aan kunst- en culturele activiteiten zoals het meedoen aan enige vorm van creativiteit en bezoek aan concerten. De volgende vragen gaan over kunst en cultuur.

1 **Kunt u aangeven hoe vaak u de afgelopen 12 maanden in uw vrije tijd kunstzinnige activiteiten heeft beoefend?**

	nooit	minder dan 1 keer per maand	(vrijwel) maandelijks	(vrijwel) wekelijks	weet niet
beeldende kunst (tekenen, schilderen, beeldhouwen, boetseren, werken met textiel, pottenbakken etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
kunstzinnige vorming (zingen, muziek, theater, dans etc.)	☐	☐	☐	☐	☐

1b **Waar beoefent u kunstzinnige activiteiten?** *Meerdere antwoorden mogelijk***.** *Toelichting: het gaat om kunstzinnige activiteiten zoals bedoeld in vraag 1*

- ☐ thuis
- ☐ in de eigen buurt
- ☐ elders in de wijk
- ☐ elders in Arnhem
- ☐ buiten Arnhem
- ☐ niet van toepassing

2 **Hoe vaak heeft u de afgelopen 12 maanden een voorstelling, concert en/of museum bezocht?**

	totaal aantal bezoeken	waarvan bezoeken in Arnhem	waarvan bezoeken in de eigen wijk
bezoek aan voorstellingen, concerten, uitvoeringen of bijeenkomsten op het gebied van cultuur	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐
bezoek aan musea en galeries	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐

3 **Welk rapportcijfer geeft u voor het culturele aanbod in Arnhem?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

De gemeente Arnhem wil graag dat zoveel mogelijk inwoners mee (kunnen) doen in de Arnhemse samenleving. De gemeente ondersteunt waar nodig. Om dit goed te kunnen doen, willen we een aantal vragen stellen.

1 **Bent u op de één of andere manier actief als <u>vrijwilliger?</u>**
Toelichting: Geeft u bijvoorbeeld regelmatig hulp aan buren, zieken of ouderen, of heeft u een functie in een sportclub, vereniging, kerk, moskee, buurthuis of politieke partij of doet u misschien iets voor school?

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 2**

1b **Waar bent u actief als vrijwilliger?** *Meerdere antwoorden mogelijk***.**

- ☐ in de eigen buurt
- ☐ elders in de wijk
- ☐ elders in Arnhem
- ☐ buiten Arnhem

2 **Hoe vaak bent u actief in verenigingsverband (bijvoorbeeld sporten bij een sportclub, deelname aan activiteiten bij vereniging, kerk, moskee, buurthuis of politieke partij)?**

- ☐ (vrijwel) dagelijks
- ☐ wekelijks
- ☐ een paar keer per maand
- ☐ één keer per maand of minder
- ☐ (vrijwel) nooit

3 **Geeft u momenteel mantelzorg of heeft u de afgelopen 12 maanden mantelzorg gegeven?**
Toelichting: mantelzorg is onbetaalde zorg die u geeft aan iemand uit uw omgeving – zoals uw partner, ouders, kinderen, buren of vrienden – die voor langere tijd hulpbehoevend is.

- ☐ ja, ik geef die mantelzorg nu nog
- ☐ ja, maar ik geef die mantelzorg nu niet meer → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**

4 **Hoeveel uur mantelzorg geeft u momenteel gemiddeld per week?**

☐☐☐ uur per week

- ☐ incidenteel (niet elke week)

5 **Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, d.w.z. buiten werk, school of eigen huishouden?**

- ☐ ja, zeker
- ☐ ja, maar ik zou wel meer willen
- ☐ nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb

Er volgen nu enkele uitspraken.

6 **Wilt u voor elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?**

	helemaal mee eens	mee eens	min of meer	niet mee eens	helemaal niet mee eens
Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse problemen terecht kan.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis een echt goede vriend of vriendin.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ervaar een leegte om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn genoeg mensen op wie ik, in geval van narigheid, kan terugvallen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis gezelligheid om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis mensen om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaak voel ik me in de steek gelaten.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.	☐	☐	☐	☐	☐

WELZIJN EN ZORG

De gemeente heeft er sinds 2015 taken bij gekregen op het gebied van zorg en welzijn. Om hier goed op in te kunnen spelen wil de gemeente inzicht hebben in de gezondheidssituatie en de behoefte aan ondersteuning van u. De volgende vragen gaan hierover.

1 **Hoe schat u de volgende aspecten op dit moment in?**

	uitstekend	goed	matig	slecht	weet niet
uw lichamelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐	☐
uw geestelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐	☐
uw zelfredzaamheid binnenshuis (bijv. uw situatie thuis zoals het voeren van uw huishouden, administratie doen)	☐	☐	☐	☐	☐
uw zelfredzaamheid buitenshuis (bijv. deelname aan activiteiten, bezoek brengen aan instellingen/vrienden)	☐	☐	☐	☐	☐

2 **Heeft u één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps of andere beperkingen?**

☐ ja
☐ nee → **ga verder naar vraag 4**
☐ weet niet/wil ik niet zeggen → **ga verder naar vraag 4**

3 **Belemmert uw gezondheid u bij uw dagelijks functioneren?**

☐ ja, sterk
☐ ja, een beetje
☐ nee
☐ weet ik niet

4 **Krijgt u hulp of ondersteuning? Zo ja, van wie?** *Meerdere antwoorden mogelijk.*

☐ ja, van buren
☐ ja, van kinderen, familie en/of bekenden uit eigen kring
☐ ja, ik koop zelf hulp in (particulier)
☐ ja, van een vrijwilliger
☐ ja, van een thuiszorginstelling
☐ ja, anders namelijk: _____
☐ nee
☐ weet ik niet

5 **Heeft u de afgelopen 12 maanden moeite gehad om van het inkomen van uw huishouden rond te komen?**

☐ nee, geen enkele moeite
☐ nee, geen moeite, maar ik moet wel letten op mijn uitgaven
☐ weet niet / wil niet zeggen
☐ ja, enige moeite
☐ ja, grote moeite

ACHTERGRONDVRAGEN

Tot slot willen wij u enkele vragen stellen over uw persoonlijke omstandigheden.

Deze gegevens worden net als de andere gegevens anoniem verwerkt. Ze worden alleen gebruikt om eventuele verschillen tussen groepen Arnhemmers te laten zien.

1 Bent u ...?

- ☐ man
- ☐ vrouw
- ☐ anders / wil niet zeggen

2 Wat is uw leeftijd?

☐☐☐ jaar

3 Wat is uw gezinssituatie?

- ☐ ik woon alleen (alleenstaand)
- ☐ ik woon alleen met kind(eren) (alleenstaande ouder met thuiswonende kinderen)
- ☐ ik ben gehuwd/samenwonend zonder kind(eren) of met uitwonende kinderen
- ☐ ik ben gehuwd/samenwonend met thuiswonende kinderen
- ☐ ik woon bij mijn ouder(s), verzorger(s)
- ☐ anders, namelijk: _____
- ☐ onbekend / wil ik niet zeggen

4 Wat is uw hoogst genoten schoolopleiding, die u met een diploma heeft afgerond?

- ☐ geen opleiding
- ☐ basisonderwijs (lagere school)
- ☐ LBO (bv LTS, LEAO, huishoudschool), VMBO-BL of KL
- ☐ VMBO-TL of GL, MAVO (MULO)
- ☐ HAVO/VWO (HBS, MULO-B)
- ☐ MBO (bv. MTS, MEAO, UTS)
- ☐ HBO (bv. HTS, HEAO, Sociale Academie, Kweekschool, PABO, HAS)
- ☐ wetenschappelijk onderwijs (universiteit)
- ☐ wil ik niet zeggen

5 Hoeveel bedraagt het netto maandinkomen van uw huishouden (inclusief vakantiegeld en exclusief kinderbijslag)?

- ☐ minder dan €1.100 per maand
- ☐ €1.100 tot €1.500 per maand
- ☐ €1.500 tot €2.100 per maand
- ☐ €2.100 tot €3.500 per maand
- ☐ €3.500 per maand of meer
- ☐ weet ik niet
- ☐ wil ik niet zeggen

6 Heeft u betaald werk voor 12 uur per week of meer?

☐ ja ☐ nee ☐ weet niet

7 **Wat is uw hoofdbezigheid overdag?**

- ☐ werkend met betaald werk of als zelfstandige werkzaam
- ☐ werkloos
- ☐ vrijwilliger
- ☐ arbeidsongeschikt
- ☐ scholier of studerende
- ☐ huisvader of huisman / huismoeder of huisvrouw (zonder betaald werk)
- ☐ gepensioneerd of met de VUT
- ☐ geen van deze
- ☐ wil ik niet zeggen

8 **Woont u in een koopwoning of in een huurwoning?**

☐ koopwoning ☐ huurwoning ☐ overig/onbekend

9 **Wat is uw postcode?** *Zo weten wij in welk gedeelte van Arnhem u woont.*

☐☐☐☐ ☐☐ *bv. 1234 AB*

INTERNETPANEL

1 **De afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Arnhem kent een internetpanel (digipanel) waarbij we de mening van de Arnhemse bevolking over actuele onderwerpen peilen. Enkele keren per jaar krijgt u per e-mail een korte vragenlijst toegezonden. Als u belangstelling heeft om hieraan mee te werken, kunt u hieronder (geheel vrijblijvend) uw e-mailadres opgeven. U ontvangt dan een e-mail met een uitnodiging om aan dit internetpanel (digipanel) deel te nemen. Als u al lid bent van het internetpanel of geen belangstelling heeft kunt u dit ook aangeven. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw belangstelling.**

- ☐ ik ben al lid van het internetpanel
- ☐ nee, ik heb geen belangstelling voor het internetpanel
- ☐ ja, ik wil lid worden van het internetpanel. Mijn emailadres is:

1b **Wilt u hier ter controle nogmaals uw e-mailadres invullen?**

TOT SLOT

1 **Wilt u naar aanleiding van deze enquête nog iets opmerken?**

WIJ DANKEN U HARTELIJK VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST

Aan de leden van de raad

Datum : 4 september 2018
Zaaknummer : 285393
Contactpersoon : Viola Mistrate Haarhuis
Telefoonnummer : 026 3772533

Onderwerp: Schriftelijke vragen art. 44 Rvo inzake Hoe veilig woon je in Arnhem

Geachte voorzitter en leden,

Het raadslid Van der Laak van de fractie Arnhem Centraal heeft ons bij brief, ingekomen 9 augustus 2018, schriftelijk vragen gesteld op grond van artikel 44 van het Reglement van Orde voor de Politieke Avond van de gemeente Arnhem 2018 over.

Onderstaand vindt u de integrale tekst van de vragen.

Hoe veilig woon je in Arnhem?
De laatste weken hebben zich drie ernstige incidenten voorgedaan:
Eerst op 27 juli de mishandeling van de beheerder en de badmeester van zwembad Klarenbeek, dan op 31 juli de explosie in een flatgebouw in de Schuytgraaf. Volgens Politie en Volkshuisvesting stond de flat niet als probleemgebouw bekend.
Vervolgens was er op 8 augustus een steekpartij in Elderveld.
De laatste twee incidenten waren ook nog eens met dodelijke afloop.
Arnhem Centraal maakt zich, net als de inwoners van Arnhem (lees de sociale media er maar op na) ernstige zorgen over de veiligheid in hun wijk en in Arnhem in zijn algemeenheid.

De fractie van Arnhem Centraal heeft daarom de volgende vragen:

1. Volgens onze informatie waren in de flat in de Daphnestraat (Schuytgraaf) meerdere bewoners gehuisvest, met een “sociale indicatie”. Mensen die vanuit Begeleid Wonen en moeders die uit een “blijf van mijn lijf” huis zijn hier gehuisvest.
Vraag 1: In hoeverre heeft de gemeente grip op deze voorzieningen en op de concentratie van bewoners die moeilijkheden hebben? Is het stimuleren of eisen van een spreiding over een groter gebied (zodat concentratie laag is) mogelijk of kan dit mogelijk gemaakt worden via een verordening?
Vraag 2: Aan welke criteria moeten organisaties voldoen, om een vergunning te krijgen om begeleid wonen te mogen faciliteren en voldoet de faciliterende organisatie in dit gebouw hieraan?

2. De politie en Volkshuisvesting ontkenden te weten dat dit (Daphnestraat, Schuytgraaf) een probleemflat was. Omwonenden en bewoners verklaarden dat dit allang bekend was bij beide instanties. Er zijn diverse keren meldingen (en aangiftes) gedaan. Iedereen wist van het dealen van drugs e.d.
Vraag 1: Wat is er met die meldingen en aangiften gedaan? Klopt het dat dit niet geleid heeft tot acties? Indien er wel acties zijn ondernomen, welke zijn dat?
Vraag 2: Bewoners hebben ook melding gemaakt van dreigbrieven aan de bewoner van de bewuste flat. Wat is hier mee gedaan en welke actie(s) heeft dit opgeleverd om de veiligheid van de andere bewoners te garanderen?

3. Er hebben zich in korte tijd diverse ernstige incidenten voorgedaan in Arnhem.
Vraag 1: Heeft u inzicht in waar in Arnhem zich nog meer problematische situaties bevinden?
Vraag 2: Als het antwoord op vraag 1 nee is, gaat u dan actie ondernemen om met belanghebbende partijen in gesprek te gaan om deze inventarisatie alsnog te maken?
Vraag 3: Arnhem staat hoog op lijstjes m.b.t. onveiligheid. Wat gaat u ondernemen om Arnhem weer in veilig vaarwater te brengen? Bent u bereid met een breed beleidsplan 'Arnhem veiliger' te komen, waarin bovengenoemde onderwerpen aan bod komen?
Vraag 4: De politie heeft een grondige reorganisatie ondergaan. Heeft dit negatief uitgewerkt op de veiligheid in Arnhem? Heeft u voldoende middelen (menskracht en financiën) om uw taak goed te kunnen uitvoeren?

Arnhem Centraal
A.D.M. van der Laak
(09-08-18)

Ter beantwoording van deze vragen delen wij u het volgende mee:

1. Volgens onze informatie waren in de flat in de Daphnestraat (Schuytgraaf) meerdere bewoners gehuisvest, met een "sociale indicatie". Mensen die vanuit Begeleid Wonen en moeders die uit een "blijf van mijn lijf" huis zijn hier gehuisvest.
Vraag 1: In hoeverre heeft de gemeente grip op deze voorzieningen en op de concentratie van bewoners die moeilijkheden hebben? Is het stimuleren of eisen van een spreiding over een groter gebied (zodat concentratie laag is) mogelijk of kan dit mogelijk gemaakt worden via een verordening?

Op de eerste plaats willen we melden dat er geen enkele relatie is met het incident in de flat en de aanwezigheid van mensen met een "sociale indicatie". Elke gedachte in die richting berust op een onjuistheid.
De gemeente en woningcorporaties hebben de opgave om iedereen een goede passende betaalbare woning te bieden in een prettige woonomgeving, ook als ze daar (ambulante) zorg of hulp bij nodig hebben. Uw signaal en vraag is grotendeels te vergelijken met de art. 44 vragen die de SP heeft gesteld met betrekking tot "risico op gettovorming in kwetsbare wijken". Wij verwijzen u naar onze

beantwoording van deze artikel 44 vragen van 3 juli 2018, zaaknummer 265718. Daarin gaan wij al uitvoerig in op de vragen en geven we aan welke acties we hierop gaan ondernemen.
We maken van deze gelegenheid gebruik om te melden dat er met de flatbewoners twee bijeenkomsten zijn gehouden om hun zorgen over de veiligheid te bespreken. Het is begrijpelijk dat na een dergelijk incident bewoners zich zorgen maken over de veiligheid. Bij de bijeenkomsten waren vertegenwoordigers van onder andere de gemeente, politie, wijkteam en volkshuisvesting.
Tijdens die bijeenkomsten zijn concrete afspraken gemaakt, waaronder extra toezicht gedurende enkele weken, extra toezicht op afvaldumpingen, beveiliging van de flat, etc.

Vraag 2: Aan welke criteria moeten organisaties voldoen, om een vergunning te krijgen om begeleid wonen te mogen faciliteren en voldoet de faciliterende organisatie in dit gebouw hieraan?

Organisaties die welzijn en zorg verlenen moeten aan de in hun branche gestelde criteria voldoen. De gemeente verleent geen vergunningen aan zorgorganisaties om begeleid wonen te mogen faciliteren. Focussen we ons op uw vraag met betrekking tot de Daphnestraat dan gaat het hier om zelfstandige woningen in een wooncomplex dat in eigendom is van de woningcorporatie Volkshuisvesting. Dat woongebouw voldoet aan de daaraan gestelde bouwkundige eisen.

2. De politie en Volkshuisvesting ontkenden te weten dat dit (Daphnestraat, Schuytgraaf) een probleemflat was. Omwonenden en bewoners verklaarden dat dit allang bekend was bij beide instanties. Er zijn diverse keren meldingen (en aangiftes) gedaan. Iedereen wist van het dealen van drugs e.d.
Vraag 1: Wat is er met die meldingen en aangiften gedaan? Klopt het dat dit niet geleid heeft tot acties? Indien er wel acties zijn ondernomen, welke zijn dat?

Zoals inmiddels ook schriftelijk aan de bewoners bekend is gemaakt, zijn er bij Volkshuisvesting en de gemeente Arnhem geen meldingen ontvangen over de aanwezigheid of handel in drugs in de betreffende woning.
De afgelopen twee jaar heeft de gemeente wel ongeveer 90 meldingen ontvangen over de openbare ruimte rond de flat en de omgeving Daphnestraat. Dit waren onder andere 53 meldingen over afval, 10 meldingen over verkeer, 7 meldingen over de riolering, 11 meldingen over de openbare weg en de overige meldingen gingen over het groen. De gemeente heeft aan de meldingen gevolg gegeven en daar waar mogelijk boetes uitgedeeld als het illegale afvaldumping betrof.
Volkshuisvesting heeft sinds 2013 in totaal 8 meldingen ontvangen over vervuiling in en om het flatgebouw. Het afval is opgeruimd en Volkshuisvesting heeft gesprekken gevoerd met bewoners.
De politie heeft de afgelopen twee jaar 9 meldingen gekregen van overlast, geluidshinder en verdachte situaties in de flat. Een daarvan ging over de woning waar de ontploffing plaatsvond en betreft de aangetroffen brieven die genoemd worden in vraag 2.

Vraag 2: Bewoners hebben ook melding gemaakt van dreigbrieven aan de bewoner van de bewuste flat. Wat is hier mee gedaan en welke actie(s) heeft dit opgeleverd om de veiligheid van de andere bewoners te garanderen?

De politie heeft onderzoek gedaan naar de dreigbrieven die in september 2017 aangetroffen zijn in de algemene hal van de flat en waarvan gedacht werd dat deze betrekking hadden op de bewoner van de flat. De politie heeft naar aanleiding van die brieven vele malen contact gezocht met de bewoner, maar dat is niet gelukt. Ook heeft de bewoner geen gehoor gegeven aan meerdere verzoeken om contact op te nemen met de politie.

3. Er hebben zich in korte tijd diverse ernstige incidenten voorgedaan in Arnhem.
Vraag 1: Heeft u inzicht in waar in Arnhem zich nog meer problematische situaties bevinden?
Vraag 2: Als het antwoord op vraag 1 nee is, gaat u dan actie ondernemen om met belanghebbende partijen in gesprek te gaan om deze inventarisatie alsnog te maken?

Arnhem is een stad van dusdanige omvang dat ernstige incidenten en overlast helaas niet altijd te voorspellen zijn of tot nul te reduceren. We hebben in de stad een netwerk ingericht waarbij onder andere de Teams Leefomgeving, Sociale wijkteams, OZO-coördinatoren en de politie nauw samenwerken in het signaleren en bestrijden van problematische situaties. Er is wekelijks overleg met de politie om actuele problematische situaties te inventariseren en aan te pakken, waar dit mogelijk is. Samen met de Teams Leefomgeving zijn we continu aan het inventariseren waar zich problematische situaties bevinden. Dit betreft zaken die betrekking kunnen hebben op de openbare ruimte, woonoverlast, of zaken betreffende de openbare orde.

Vraag 3: Arnhem staat hoog op lijstjes m.b.t. onveiligheid. Wat gaat u ondernemen om Arnhem weer in veilig vaarwater te brengen? Bent u bereid met een breed beleidsplan 'Arnhem veiliger' te komen, waarin bovengenoemde onderwerpen aan bod komen?

Op 26 juni 2018 hebben we in de gemeenteraad gesproken over de Kadernota Veiligheid die in de maak is. In deze kadernota worden de prioriteiten op het gebied van veiligheid voor de komende jaren benoemd.

Vraag 4: De politie heeft een grondige reorganisatie ondergaan. Heeft dit negatief uitgewerkt op de veiligheid in Arnhem? Heeft u voldoende middelen (menskracht en financiën) om uw taak goed te kunnen uitvoeren?

De politiecapaciteit is een permanent aandachtspunt binnen de politieorganisatie en binnen de lokale driehoek. Momenteel wordt op landelijk niveau met de Minister gekeken hoe de versterking van de politiecapaciteit in onze regio plaats moet vinden. Het onderwerp Veiligheid vraagt om voortdurende aandacht. De middelen die ons als gemeente ter beschikking staan voor het veiligheidsdomein zijn feitelijk nooit genoeg. Daar waar een knelpunt wordt ervaren, zal uw raad worden geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:
- Brief met artikel 44 vragen

cc: Raadsleden en fractievolgers

Aan de gemeenteraad

Datum	: 1 mei 2018
Zaaknummer	: 225013
Contactpersoon	: Hans Haarler
Telefoonnummer	: 026 3771508

Onderwerp: Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit van 1 mei 2018 om het rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017" aan u aan te bieden. De rapportage is vanaf vandaag ook te vinden op www.arnhem.nl/stad_en_wijken/onderzoek_en_cijfers/publicaties .

Inleiding
Vanaf 2001 wordt tweejaarlijks door middel van een enquête onder de bevolking onderzoek gedaan naar de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem. Het onderzoek is een instrument om de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem gedurende meerdere jaren in haar ontwikkeling te volgen. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt als onderlegger en geven, samen met andere onderzoeken, als belangrijke bron, input voor beleidskeuzes op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Het rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017" geeft inzicht in de uitkomsten van het onderzoek in 2017. Het bevat tevens een vergelijking van de uitkomsten ten opzichte van de landelijke cijfers en andere steden van vergelijkbare omvang.

Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"
Het rapport "Leefbaarheid en Veiligheid in de buurt 2017" laat over het algemeen een stabiel beeld zien van de ontwikkeling van de leefbaarheid en veiligheid in de afgelopen jaren. Ten opzichte van de uitkomsten van het onderzoek uit 2015 is er sprake van enkele marginale veranderingen met wisselende uitkomsten per wijk. Hoewel er verschillen zijn in waardering scoren alle wijken een voldoende voor de leefbaarheid. Het rapportcijfer dat inwoners geven voor veiligheid blijft ten opzichte van 2015 gelijk. Daarentegen is het gevoel van onveiligheid toegenomen. In grote lijnen is de uitkomst van het onderzoek te vergelijken met steden van een zelfde omvang.

Consequenties
Het rapport geeft een beeld over de beleving van de leefbaarheid en de veiligheid in de stad. Het rapport is belangrijk omdat het dient als een van de informatiebronnen voor het aanscherpen van (nieuw) beleid op thema's van leefbaarheid en veiligheid.

Communicatie

De rapportage is openbaar en wordt gepubliceerd op de website van de gemeente: www.arnhem.nl/stad_en_wijken/onderzoek_en_cijfers/publicaties

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

- Rapport "Leefbaarheid en veiligheid in de buurt 2017"

Rapport

LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID IN DE BUURT 2017

Gemeente Arnhem

Februari 2018

COLOFON

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Rapportnummer
2018/ 19

Datum
Februari 2018

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem

Auteur(s)
Wouter Andringa
Frank ten Doeschot (red.)

Bestellingen
Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting **6**
Leefbaarheid en veiligheid in de gemeente Arnhem 6
Wijken vergeleken 7
Arnhem vergeleken 8

1. Inleiding **10**
1.1 Uitvoering onderzoek 10
1.2 Steekproef en respons 10
1.3 Representativiteit 10
1.4 Analyse 10
1.5 Leeswijzer 11

2. Leefbaarheid woonbuurt **13**
2.1 Rapportcijfers leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen 13
2.2 Rapportcijfers per wijk 13
2.3 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de woonbuurt 18
2.4 Tevredenheid sociale voorzieningen in de woonbuurt 19

3. Sociale kwaliteit woonbuurt **21**
3.1 Algemene evaluatie woonbuurt 21
3.2 Sociale cohesie 23
3.3 Sociale buurtkracht 25
3.4 Actief in de buurt 27

4. Beleving buurtproblemen **29**
4.1 Algemene ontwikkeling buurtproblemen 29
4.2 Specifieke buurtproblemen 30
4.3 Aanpak buurtproblemen 35

5. Perspectief woonbuurt 37
5.1 Buurtontwikkeling afgelopen jaar 37
5.2 Buurtontwikkeling in de toekomst 41

6. Veiligheidsbeleving 45
6.1 Rapportcijfer veiligheid in de buurt 45
6.2 Veiligheidsbeleving 47
6.3 Aangiftebereidheid veel voorkomende delicten gestegen t.o.v. 2015 51

7. Arnhem vergeleken 53
7.1 Leefbaarheid woonbuurt 53
7.2 Overlast in de buurt 55
7.3 Veiligheidsbeleving 55

Bijlage 1. Responsverantwoording 58

Bijlage 2. Tabellen 60

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording 65

Bijlage 4. Vragenlijst 67

SAMENVATTING

Samenvatting

De gemeente Arnhem monitort sinds 2001 tweejaarlijks de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. Het onderzoek 2017 is uitgevoerd onder een willekeurige steekproef van 14.000 Arnhemmers van 15 jaar en ouder. In totaal hebben 4.847 inwoners een geldige vragenlijst ingevuld, een respons van 35 procent. De resultaten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd en wijk om een zo representatief mogelijk beeld van de gemeente Arnhem te krijgen.

Leefbaarheid en veiligheid in de gemeente Arnhem

Arnhemmers positief over leefbaarheid woonbuurt

Het rapportcijfers van inwoners voor de leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen is een ruim voldoende tot goed. Ten opzichte van 2015 zijn inwoners positiever over hun woning. Inwoners zijn over de meeste voorzieningen wel tevreden. De waardering voor de hoeveelheid groen- en afval-voorzieningen en het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen is gestegen. Aandachtspunten zijn het groenonderhoud, onveilige plekken en voorzieningen voor culturele activiteiten. Hiervan is de waardering gedaald ten opzichte van 2015.

Sociale kwaliteit woonbuurt voldoende, maar gedaald

In het algemeen geven Arnhemmers een positieve evaluatie van hun woonbuurt. Ten opzichte van 2015 is de evaluatie wel gedaald. Er zijn minder inwoners die hun buurt prettig vinden om te wonen. De sociale cohesie en buurtkracht zijn stabiel, alhoewel er minder inwoners zelf hulp, steun of informatie bieden aan buurtbewoners. Wel voelt driekwart van de inwoners zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Een vijfde van de inwoners heeft zich ook actief ingezet in 2017 met het helpen van buren of (organiseren van) activiteiten.

Toename verkeersoverlast en verloedering

De meest voorkomende buurtproblemen in Arnhem zijn verkeersoverlast (te hard rijden en parkeeroverlast), verloedering (hondenpoep en rommel op straat) en vermogensdelicten. Ten opzichte van 2015 ervaren inwoners meer verkeersoverlast en verloedering, specifiek is er een toename in agressief verkeersgedrag en vernieling.

Arnhemmers positief over toekomstige buurtontwikkeling

Er zijn iets meer inwoners die vinden dat de buurt in het afgelopen jaar achteruit gegaan is, dan vooruit. Wanneer het gaat om verwachtingen voor de toekomst zijn er duidelijk meer inwoners positief dan negatief, inwoners zijn ook positiever over de toekomst dan in 2015.

Gevoel onveiligheid toegenomen, maar rapportcijfer veiligheid gelijk

Inwoners van Arnhem voelen zich in 2017 vaker onveilig dan in 2015. Dit is te zien in onveiligheidsgevoelens in het algemeen, in de buurt, gevoel van onveiligheid in het Centrum, vertonen van vermijdingsgedrag en hoe veilig men zich voelt door (camera)toezicht op straat. Ondanks de negatieve ontwikkelingen is het rapportcijfer van inwoners voor de veiligheid in buurt gelijk gebleven.

Wijken vergeleken

In alle wijken van Arnhem is de beoordeling van de leefbaarheid, woonomgeving, woning, voorzieningen, algemene buurtevaluatie en veiligheid minimaal voldoende. Maar er zijn behoorlijke verschillen tussen de wijken. Arnhem is voor wat betreft de beoordeling van de leefbaarheid, veiligheid en overlast in de buurt grofweg in te delen in drie gebieden: Arnhem-Noord, Arnhem-Midden en Arnhem-Zuid.

- Arnhem-Noord: St.Marten/Sonsb.-Zuid, Klarendal, Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, Schaarsbergen e.o., Heijenoord/Lombok en Klingelbeek.
- Arnhem-Midden: Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, Presikhaaf (West en Oost) en Malburgen (West en Oost)
- Arnhem-Zuid: Elden, Elderveld, De Laar, Rijkerswoerd, Schuytgraaf en Vredenburg/Kronenburg

Hoge leefbaarheid en veiligheid in Arnhem-Noord

De wijken ten noorden en westen van het Centrum scoren positief ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem in de beoordeling van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Uitzonderingen zijn de wijken Geitenkamp - die consequent lager dan gemiddeld scoort - en Klarendal - die op een aantal onderdelen lager dan gemiddeld scoort. Het rapportcijfer voor de voorzieningen is goed in de wijken naast het Centrum, maar in de verder gelegen wijken Klingenbeek e.o. en vooral Schaarsbergen e.o. is het cijfer lager dan gemiddeld. Vermogensdelicten zijn in Arnhem-Noord relatief vaker een belangrijk buurtprobleem dan in de andere delen van Arnhem. Het buurtperspectief in het gebied is positief, in de zin dat er relatief weinig inwoners negatief zijn over de buurtontwikkelingen in het afgelopen jaar en in de toekomst.

Veel overlast in Arnhem-Midden, maar goede voorzieningen en buurtperspectief in Centrum

Het Centrum en de nabijgelegen wijken ten zuiden en oosten hiervan scoren over het algemeen lager dan het gemiddelde van Arnhem voor de verschillende aspecten van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Het rapportcijfer voor de voorzieningen is in het Centrum wel beduidend hoger dan gemiddeld voor Arnhem. Het belangrijkste buurtprobleem in het Centrum is sociale overlast, verder is verloedering een relatief belangrijk probleem in de rest van het gebied. Een aantal wijken rond het Centrum heeft een positief buurtperspectief: in het Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek is een groot deel van de inwoners positief over ontwikkelingen in de toekomst. In Presikhaaf en Malburgen-Oost (zuid) zijn de inwoners echter relatief pessimistisch.

Uiteenlopende perspectieven op de buurtontwikkeling in Arnhem-Zuid

In de wijken ten zuiden van Malburgen, rond Elden is het beeld zeer wisselend. Over het algemeen scoren de wijken gelijk aan of boven het gemiddelde van Arnhem wat betreft de verschillende aspecten van leefbaarheid, veiligheid en overlast. Elden is hierin opvallend met een hoge waardering voor leefbaarheid, woonomgeving, woning en sociale kwaliteit maar een lage waardering voor de voorzieningen. Het verschil tussen de wijken binnen het gebied zit vooral in het perspectief van bewoners op de buurtontwikkeling. Inwoners van Schuytgraaf zijn zeer positief over de buurtontwikkeling, terwijl inwoners van Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd het meest negatief zijn van de hele gemeente. Verkeersoverlast is het buurtprobleem dat relatief het meeste voorkomt in het gebied.

Arnhem vergeleken

Om de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem in perspectief te zetten maakt de gemeente gebruik van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016[1] om te benchmarken. De gemeente Arnhem wordt vergeleken met het gemiddelde van de HEBANG-gemeenten[2], de grote steden[3] en het landelijk gemiddelde. Er wordt op drie onderdelen vergeleken: leefbaarheid, overlast en veiligheid.

Leefbaarheid

Leefbaarheid bestaat uit drie onderdelen. Het rapportcijfer leefbaarheid, het kental fysieke voorzieningen (onderhoud/aanbod groen, grijs) en het kental sociale cohesie
(thuis voelen, prettige buurt). De leefbaarheid in Arnhem is op twee van de drie onderdelen (fysieke voorzieningen en sociale cohesie) vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en grote steden. In de HEBANG-gemeenten is het cijfer leefbaarheid hoger dan in Arnhem. Landelijk is de gemiddelde leefbaarheid op alle onderdelen hoger dan in Arnhem.

Overlast

De benchmark overlast bestaat uit vier onderdelen: totale overlast, verkeersoverlast
(te hard rijden, parkeerproblemen, agressief verkeersgedrag), fysieke verloedering
(hondenpoep, rommel, vernieling) en sociale overlast (dronken mensen, groepen jongeren). Voor elk van de onderdelen gaat het om het percentage inwoners dat zelf veel overlast ervaart. Er is meer overlast in de buurt in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten en landelijk. Vooral verkeersoverlast en verloedering komen in Arnhem relatief vaak voor.

Veiligheid

De benchmark veiligheid bestaat uit het rapportcijfer veiligheid en de onveiligheidsgevoelens in het algemeen en de onveiligheidsgevoelens in de buurt. De veiligheid in Arnhem blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Inwoners voelen zich in het algemeen veiliger in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten, maar op de veiligheidsbeleving in de buurt scoren de HEBANG-gemeenten beter.

[1] *In maart 2018 verschijnt de landelijke Veiligheidsmonitor 2017. Hierover zal apart gerapporteerd worden.*

[2] *Haarlem, Enschede, Breda, Arnhem, Nijmegen en Groningen*

[3] *Gemeenten met 100.000+ inwoners, de 31 grootste gemeenten van Nederland*

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

De gemeente Arnhem monitort sinds 2001 tweejaarlijks de leefbaarheid en veiligheid in de buurt in Arnhem. In de edities tot en met 2007 deed Arnhem in het kader van het Grote Stedenbeleid mee aan de landelijke monitor. In 2009 en 2011 heeft Arnhem meegedaan aan de landelijke Veiligheidsmonitor. In 2013 heeft Arnhem besloten om het onderzoek in eigen beheer uit te voeren. Ook in 2017 is het onderzoek naar leefbaarheid en veiligheid in de buurt in eigen beheer uitgevoerd. Voor de vergelijking van Arnhem op stadsniveau met een aantal andere steden en Nederland, maakt Arnhem gebruik van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016.

1.1 Uitvoering onderzoek

Voor de uitvoering van het onderzoek heeft de gemeente Arnhem onderzoeksbureau I&O Research ingeschakeld, dat ook de landelijke Veiligheidsmonitor uitvoert.

1.2 Steekproef en respons

Voor dit onderzoek is door de gemeente Arnhem een aselecte steekproef getrokken van 14.000 inwoners[4] uit de Basis Registratie Personen (BRP). Per adres is er maximaal één persoon geselecteerd. De steekproefomvang is zo gekozen dat er per wijk voldoende deelnemers zijn voor het doen van betrouwbare uitspraken op wijkniveau.

In totaal hebben 4.847 van de 14.000 geselecteerde inwoners een geldige[5] vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 35 procent. De respons is hiermee hoger dan bij de vorige editie in 2015[6].

1.3 Representativiteit

Door gebruik te maken van verschillende methoden van onderzoek (digitaal, schriftelijk en telefonisch) wordt geprobeerd om een zo breed mogelijke groep Arnhemmers te bereiken. In de praktijk zijn sommige groepen echter ondervertegenwoordigd (bv. jongeren, laagopgeleiden en allochtonen). Ook zijn bepaalde wijken ondervertegenwoordigd waardoor deze maar weinig meetellen in het gemiddelde resultaat van Arnhem. Op de uitkomsten van het onderzoek is daarom een weging toegepast, waarbij er wordt gecorrigeerd voor verschillen tussen de samenstelling van de netto-steekproef en de bevolking van Arnhem. Met de weging wordt gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en wijk. Het gewogen bestand is op deze kenmerken hierdoor gelijk aan de Arnhemse bevolking. In bijlage 1 is de samenstelling van de netto-steekproef en van de Arnhemse bevolking opgenomen.

1.4 Analyse

De uitkomsten van Arnhem zijn in dit rapport afgezet tegen de resultaten in 2015. Verschillen tussen de resultaten van 2015 en 2017 worden beschreven als deze significant zijn. Dat wil zeggen dat als het minimaal 95 procent zeker is dat de resultaten ook daadwerkelijk van elkaar verschillen en het gevonden verschil niet te wijten is aan toeval. Verschillen tussen de wijken worden beschreven aan de hand van het stadsgemiddelde. Met behulp van standaard betrouwbaarheidsmarges (zie bijlage 2) is berekend welke wijken hoger of lager scoren dan gemiddeld.

---

[4] Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

[5] Vragenlijsten die zijn ingevuld tot en met het onderdeel 'aangiftebereidheid' zijn aangemerkt als geldig.

[6] Respons in 2015: 34% in 2013: 41%

1.5 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 worden de resultaten gepresenteerd over achtereenvolgens de leefbaarheid van de woonbuurt, sociale kwaliteit woonbuurt, beleving van buurtproblemen en perspectief van de woonbuurt. Hoofdstuk 6 geeft een beeld van de veiligheidsbeleving en aangiftebereidheid in Arnhem en in hoofdstuk 7 wordt Arnhem, op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016, vergeleken[7] met grote steden en het landelijk gemiddelde.

De uitkomsten per wijk wordt in kaartbeeld weergegeven. Er zijn steeds drie categorieën kleuren:

- minder positief dan gemiddelde Arnhem (donker)
- gelijk aan gemiddelde Arnhem
- positiever dan gemiddelde Arnhem (licht)

De uitkomst per wijk staat in de tabel naast de grafiek, met duimen wordt weergegeven of de ontwikkeling positief of negatief is t.o.v. 2015.

Het rapport bevat vier bijlagen.

- Bijlage 1 geeft een uitgebreide responsverantwoording naar achtergrondkenmerken.
- Bijlage 2 bevat een overzichtstabel van de belangrijkste cijfers uit de monitor: de ontwikkelingen in de gemeente Arnhem 2001 - 2017, de cijfers per wijk t.o.v. het stedelijk gemiddelde en de ontwikkeling per wijk t.o.v. 2015.
- Bijlage 3: Een aanvulling op de onderzoeksverantwoording. Hierin is meer te lezen over de berekening van de cijfers en de toetsing die is gebruikt voor het rapporteren van verschillen.
- Bijlage 4: De gebruikte vragenlijst staat in bijlage 4. Alle uitkomsten van het onderzoek leefbaarheid en veiligheid in de buurt zijn ook in een separate tabellenbijlage opgenomen.

Cijfers zijn ook te vinden op www.arnhem.incijfers.nl en in de actualisatie van de wijkprofielen (www.arnhem.nl/onderzoekencijfers). Voor vragen en nadere informatie kunt u contact opnemen met Onderzoek en Statistiek (tel. 026 377 4784).

[7] *vergelijking met landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016. De Veiligheidsmonitor 2017 komt in maart 2018 beschikbaar en zal apart gerapporteerd worden.*

2

HOOFDSTUK

Leefbaarheid woonbuurt

2. Leefbaarheid woonbuurt

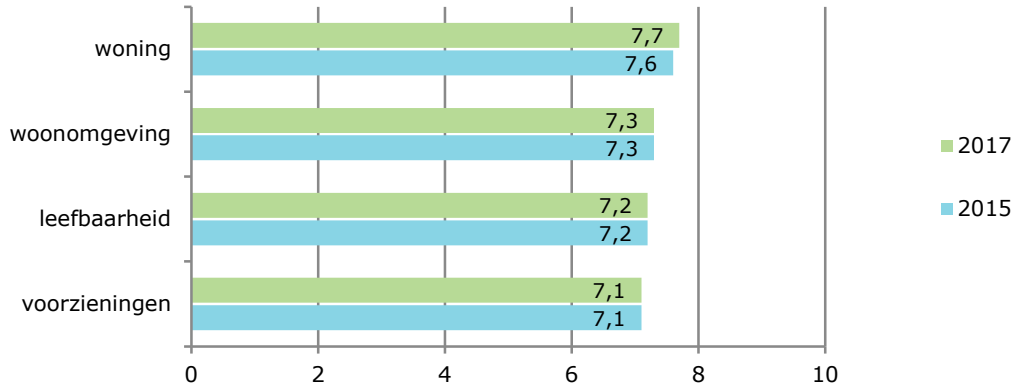
In dit hoofdstuk staat de leefbaarheid in de woonbuurt centraal. Paragraaf 2.1 beschrijft de rapportcijfers die Arnhemmers geven voor leefbaarheid, hun woonomgeving en de woning. De rapportcijfers per wijk worden in paragraaf 2.2 grafisch weergegeven in een aantal kaarten. In paragraaf 2.3 komen de fysieke voorzieningen in de woonbuurt aan bod, gevolgd door de sociale voorzieningen in paragraaf 2.4.

- Oordelen over leefbaarheid, woonomgeving en voorzieningen gelijk gebleven aan 2015. Arnhemmers geven hoger cijfer voor hun woning.
- De leefbaarheid is het hoogst in de wijken ten noorden en westen van het Centrum. In het Centrum en aangrenzende wijken ten zuiden en oosten is de beoordeling lager dan gemiddeld.
- Minder inwoners tevreden over onderhoud groenvoorzieningen in de buurt, maar juist meer over hoeveelheid groenvoorzieningen.
- Arnhemmers tevredener over aanbod winkels voor dagelijkse voorzieningen, minder tevreden over aanbod voor culturele activiteiten.

2.1 Rapportcijfers leefbaarheid, woonomgeving, woning en voorzieningen

In figuur 2.1 staan de gemiddelde rapportcijfers voor de leefbaarheid, de woonomgeving, de woning en voorzieningen in Arnhem. Op alle aspecten van de leefbaarheid van de woonbuurt geven Arnhemmers gemiddeld een ruime voldoende tot goed. In vergelijking met 2015 is het cijfer voor de woning gestegen, van 7,6 naar 7,7. De andere rapportcijfers zijn gelijk gebleven.

Figuur 2.1
Ontwikkeling rapportcijfers leefbaarheid

2.2 Rapportcijfers per wijk

Rapportcijfer woning gestegen: 7,7

In figuur 2.2 staat het gemiddelde rapportcijfer voor de woning per wijk. Er is een duidelijke spreiding van hoge en lage waarderingen: relatief laag in het Centrum en aangrenzende wijken ten oosten en zuiden; relatief hoog ten noorden en westen van het Centrum en gemiddeld tot hoog in de zuidwest hoek van Arnhem met enkele positieve uitzonderingen (Elden, Rijkerswoerd, Schuytgraaf).

Uitleg presentatie uitkomsten per wijk in kaarten

In deze rapportage wordt een groot aantal uitkomsten per wijk grafisch weergegeven in kaarten. Er zijn steeds drie categorieën kleuren:

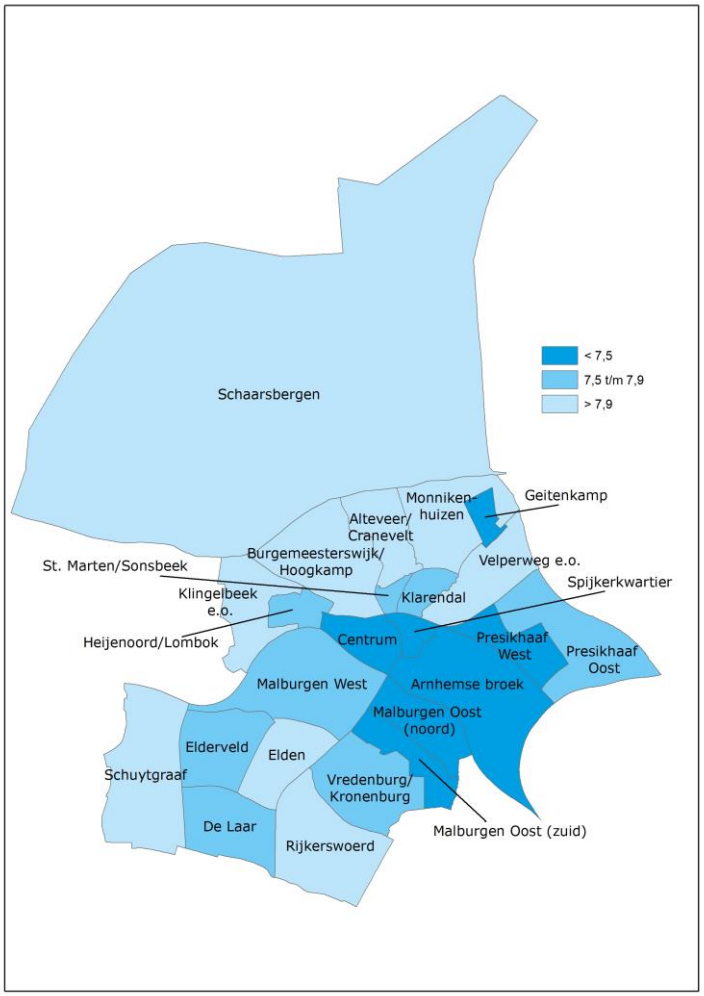
- minder positief dan gemiddelde Arnhem (donker)
- gelijk aan gemiddelde Arnhem
- positiever dan gemiddelde Arnhem (licht)

De uitkomst per wijk staat in de tabel naast de grafiek, met duimen wordt weergegeven of de ontwikkeling positief of negatief is t.o.v. 2015.

Het rapportcijfer voor de woning is in vijf wijken gestegen ten opzichte van 2015: in Klarendal, Velperweg e.o., Burgemeesterswijk/Hoogkamp Rijkerswoerd en Schuytgraaf. In Elderveld is het rapportcijfer gedaald, een ontwikkeling in tegengestelde richting van het stadsgemiddelde.

Figuur 2.2

Rapportcijfer woning en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,4	
Spijkerkwartier	7,3	
Arnhemse Broek	7,2	
Presikhaaf-West	7,1	
Presikhaaf-Oost	7,5	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,8	
Klarendal	7,5	👍
Velperweg e.o.	8,2	👍
Alteveer en Cranevelt	8,3	
Geitenkamp	6,9	
Monnikenhuizen	8,1	
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,6	👍
Schaarsbergen e.o.	8,2	
Heijenoord/Lombok	7,8	
Klingelbeek	8,5	
Malburgen-West	7,5	
Malburgen-Oost (Noord)	7,4	
Malburgen-Oost (Zuid)	7,3	
Vredenburg/Kronenburg	7,6	
Elden	8,1	
Elderveld	7,5	👎
De Laar	7,5	
Rijkerswoerd	8,0	👍
Schuytgraaf	8,4	👍
ARNHEM	**7,7**	👍

In vijf wijken is het gemiddelde rapportcijfer voor de woning gestegen. In Elderveld is deze - tegen de ontwikkeling van het stadsgemiddelde in - gedaald

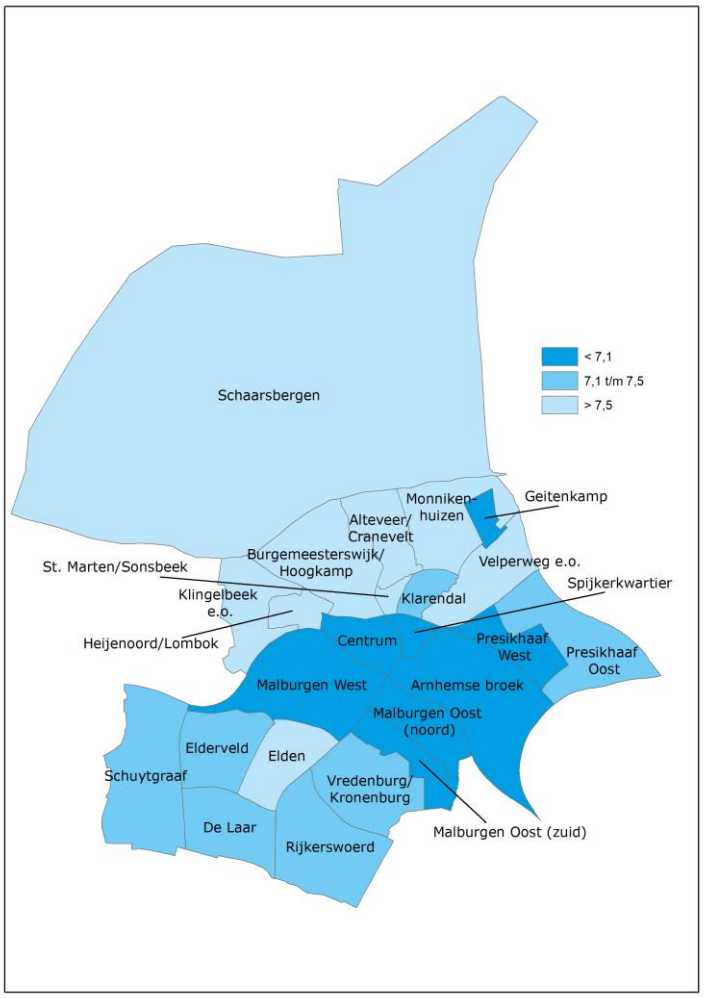
Rapportcijfer woonomgeving onveranderd: 7,3

In figuur 2.3 staat het rapportcijfer voor de woonomgeving per wijk. Het rapportcijfer loopt uiteen van 6,4 in Presikhaaf-West tot 8,7 in Burgermeesterswijk/Hoogkamp. Ten noorden en westen van het Centrum is het rapportcijfer bovengemiddeld hoog, met uitzondering van de wijk Geitenkamp. Ten zuiden en oosten van het Centrum is het rapportcijfer voor de woonomgeving lager dan gemiddeld en ten zuidwesten van Malburgen is het rapportcijfer in de meeste wijken ongeveer gelijk aan het gemiddelde van Arnhem. Elden is hier een positieve uitzondering met een bovengemiddeld rapportcijfer voor de woonomgeving.

In een vijftal wijken is er sprake van een stijging in het rapportcijfer voor de woonomgeving: Velperweg e.o., Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, Heijenoord/Lombok en Schuytgraaf. Er zijn geen wijken met een significante daling in het rapportcijfer voor de woonomgeving.

Figuur 2.3

Rapportcijfer woonomgeving en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,0	
Spijkerkwartier	6,8	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	6,4	
Presikhaaf-Oost	7,1	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,6	
Klarendal	7,1	
Velperweg e.o.	8,0	👍
Alteveer en Cranevelt	8,4	
Geitenkamp	6,6	
Monnikenhuizen	8,0	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,7	👍
Schaarsbergen e.o.	8,4	
Heijenoord/Lombok	7,9	👍
Klingelbeek	8,1	
Malburgen-West	7,0	
Malburgen-Oost (Noord)	6,9	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,8	
Vredenburg/Kronenburg	7,2	
Elden	7,6	
Elderveld	7,2	
De Laar	7,1	
Rijkerswoerd	7,2	
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,3**	

In vijf wijken is het rapportcijfer voor de woonomgeving gestegen ten opzichte van 2015, in geen enkele wijk daalde het rapportcijfer

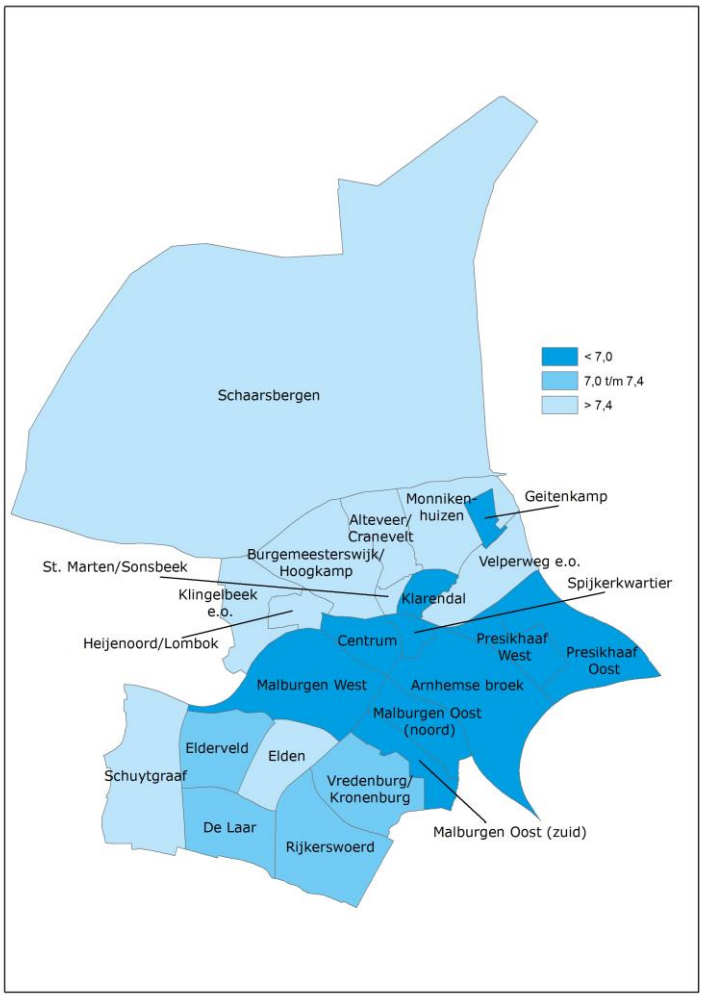
Rapportcijfer leefbaarheid onveranderd: 7,2

In figuur 2.4 staan de rapportcijfers voor de leefbaarheid in de woonbuurt per wijk weergegeven. In het Centrum van de stad en aangrenzende wijken ten zuiden en oosten is de waardering voor de leefbaarheid lager dan het gemiddelde van Arnhem. Ook in de wijken Geitenkamp en Klarendal is de waardering relatief laag. Ten noorden en westen van het Centrum is het rapportcijfer voor de leefbaarheid bovengemiddeld. Ook ten zuidwesten van Malburgen, in Elden en Schuytgraaf is de waardering voor de leefbaarheid bovengemiddeld hoog.

In de wijken Velperweg e.o., Monnikenhuizen, Burgemeesterswijk/Hoogkamp en Schuytgraaf is het gemiddelde rapportcijfer voor de leefbaarheid gestegen ten opzichte van 2015. In de andere wijken is het rapportcijfer gelijk gebleven of is er sprake van een niet significante daling.

Figuur 2.4

Rapportcijfer leefbaarheid in de buurt en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	6,8	
Spijkerkwartier	6,6	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	6,4	
Presikhaaf-Oost	6,9	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,5	
Klarendal	6,9	
Velperweg e.o.	8,0	👍
Alteveer en Cranevelt	8,1	
Geitenkamp	6,5	
Monnikenhuizen	7,8	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,4	👍
Schaarsbergen e.o.	7,9	
Heijenoord/Lombok	7,8	
Klingelbeek	7,9	
Malburgen-West	6,9	
Malburgen-Oost (Noord)	6,7	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,5	
Vredenburg/Kronenburg	7,0	
Elden	7,6	
Elderveld	7,1	
De Laar	7,0	
Rijkerswoerd	7,2	
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,2**	

In vier wijken is het gemiddelde rapportcijfer voor de leefbaarheid significant gestegen, in geen enkele wijk daalde het rapportcijfer

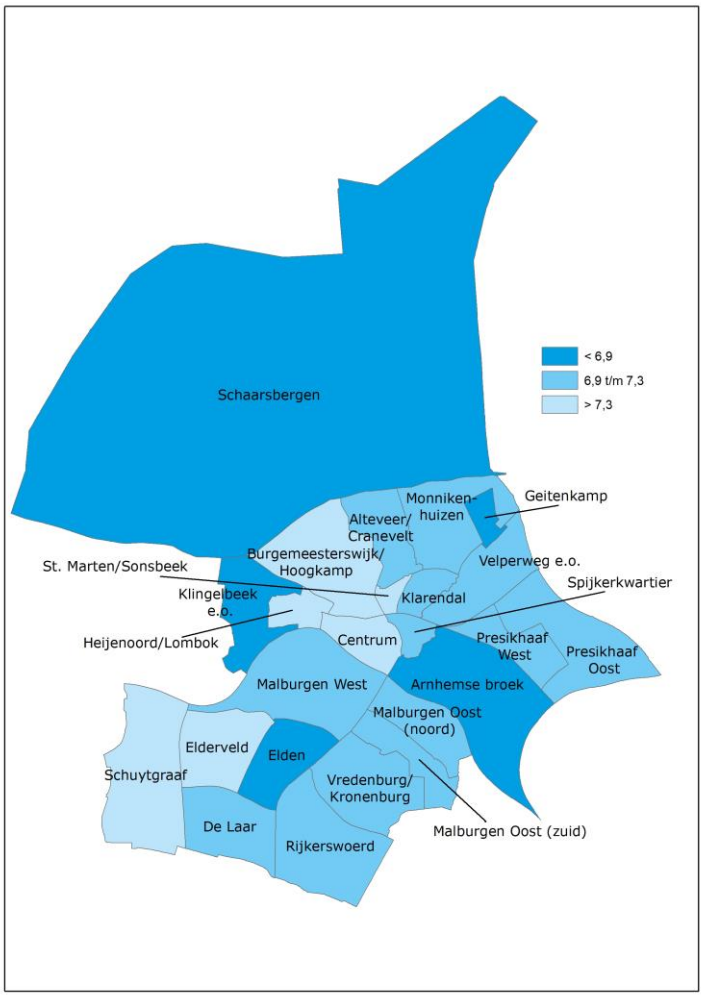
Rapportcijfer voorzieningen onveranderd: 7,1

In figuur 2.5 is het gemiddelde rapportcijfer per wijk weergegeven. Het beeld verschilt sterk van het patroon dat in de beoordeling van de leefbaarheid, woonomgeving en woning zichtbaar is. Een hoge waardering voor de voorzieningen is er vooral in het Centrum en in een paar wijken ten noordwesten ervan en in de wijken Elderveld en Schuytgraaf. Relatief lage waardering voor voorzieningen in de buurt is niet geconcentreerd, maar zit meer verspreid: Klingenbeek, Schaarsbergen, Geitenkamp, Arnhemse Broek en Elden.

Ten opzichte van 2015 is het rapportcijfer voor de voorzieningen in de buurt gestegen in Geitenkamp, Monnikenhuizen, Burgemeestersterswijk/Hoogkamp en Schuytgraaf. In Rijkerswoerd, Malburgen-West en Presikhaaf-Oost is er juist sprake van een daling.

Figuur 2.5

Rapportcijfer voorzieningen en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	7,5	
Spijkerkwartier	7,3	
Arnhemse Broek	6,5	
Presikhaaf-West	7,0	
Presikhaaf-Oost	6,9	👎
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,4	
Klarendal	7,3	
Velperweg e.o.	7,1	
Alteveer en Cranevelt	7,2	
Geitenkamp	6,8	👍
Monnikenhuizen	6,9	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	7,8	
Schaarsbergen e.o.	5,6	
Heijenoord/Lombok	7,4	
Klingelbeek	6,8	
Malburgen-West	6,9	👎
Malburgen-Oost (Noord)	7,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,9	
Vredenburg/Kronenburg	7,3	
Elden	6,3	
Elderveld	7,4	
De Laar	7,2	
Rijkerswoerd	6,9	👎
Schuytgraaf	7,5	👍
ARNHEM	**7,1**	

Rapportcijfer voorzieningen relatief hoog in Centrum en de aangrenzende wijken ten noorden en in Elderveld/Schuytgraaf

2.3 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de woonbuurt

In figuur 2.6 staan de uitkomsten van de stellingen met betrekking tot fysieke voorzieningen. Er is hierbij een scheiding gemaakt tussen stellingen over het onderhoud van de openbare ruimte (wordt deze goed onderhouden) en stellingen over de inrichting (zijn er voldoende voorzieningen).

Arnhemmers tevreden over onderhoud openbare ruimte

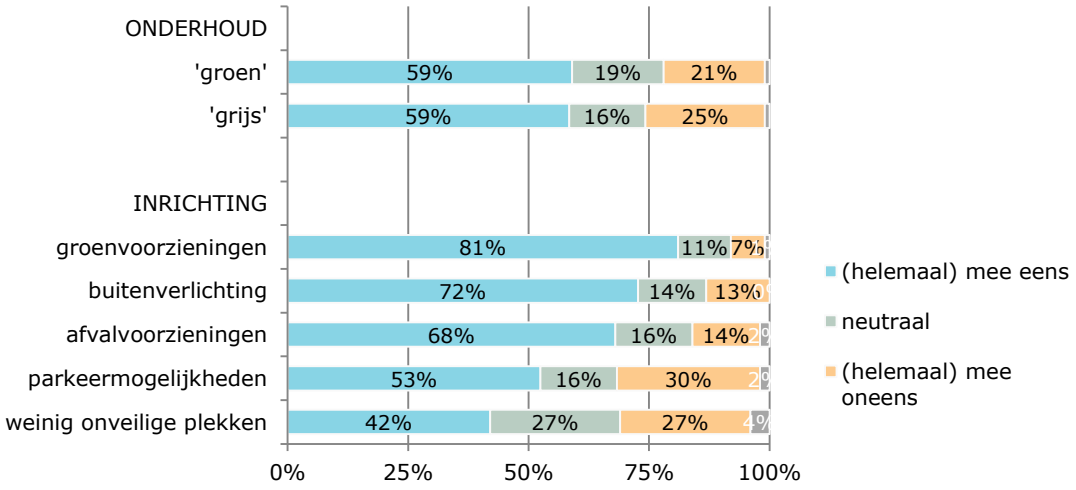
Bijna 60 procent van de inwoners van Arnhem is tevreden over het onderhoud aan perken, plantsoenen en parken ('groen') en het onderhoud van wegen, paden en pleintjes ('grijs'). In 2015 waren er gemiddeld meer inwoners tevreden over het groenonderhoud (63%).

Er zijn voldoende groenvoorzieningen, verlichting en afvalvoorzieningen in Arnhem

Een ruime meerderheid van de Arnhemmers is tevreden over de aanwezigheid van groenvoorzieningen, verlichting en afvalvoorzieningen in de buurt. Over de aanwezigheid van groenvoorzieningen zijn inwoners zelfs zeer tevreden. Inwoners zijn meer verdeeld over de aanwezigheid van voldoende parkeermogelijkheden en of er weinig onveilige plekken zijn in de buurt, over beide is bijna een derde van de inwoners ontevreden. In vergelijking met 2015 zijn inwoners meer tevreden over de hoeveelheid groen- en afvalvoorzieningen en minder tevreden over onveilige plekken.

Figuur 2.6

Stellingen fysieke voorziening

Arnhemmers zijn in 2017 minder tevreden over het onderhoud van groenvoorzieningen, maar meer tevreden over de hoeveelheid.

2.4 Tevredenheid sociale voorzieningen in de woonbuurt

In figuur 2.7 staan de uitkomsten voor sociale voorzieningen, gesplitst in voorzieningen voor specifieke leeftijdsgroepen en algemene sociale voorzieningen.

Arnhemmers tevreden over aanwezigheid speelplekken voor kinderen

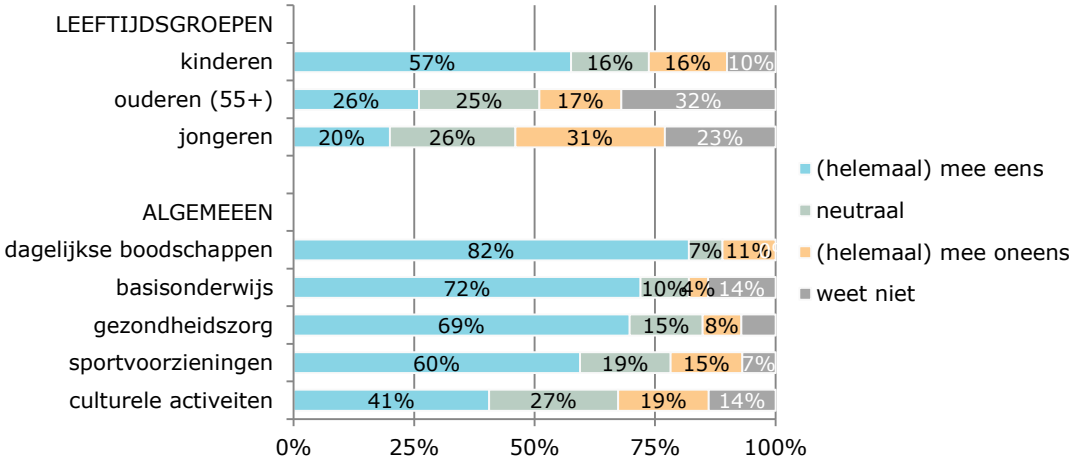
Een meerderheid van de inwoners is tevreden over de aanwezigheid van speelplekken voor kinderen in de buurt. Slechts een kwart van de inwoners is tevreden over de hoeveelheid voorzieningen voor ouderen, een behoorlijk deel van de inwoners heeft hier geen mening over. Over de aanwezigheid van voorzieningen voor jongeren zijn er meer Arnhemmers ontevreden dan tevreden. De tevredenheid over voorzieningen voor leeftijdsgroepen verschilt niet van 2015.

Arnhemmers tevreden tot zeer tevreden over aanbod algemene voorzieningen, behalve voor culturele activiteiten

Meer dan 80 procent van de Arnhemmers is tevreden over de aanwezigheid van winkels voor dagelijkse boodschappen. Een ruime meerderheid is ook tevreden over de aanwezigheid van voorzieningen voor basisonderwijs, gezondheidszorg en sportvoorzieningen. Over voorzieningen voor culturele activiteiten is minder dan de helft van de inwoners tevreden. In vergelijking met 2015 zijn Arnhemmers tevredener over de aanwezigheid van winkels voor dagelijkse boodschappen en minder tevreden over voorzieningen voor culturele activiteiten.

Figuur 2.7

Stellingen sociale voorziening

Arnhemmers meer tevreden over aanbod winkels voor dagelijkse boodschappen, minder tevreden over aanbod voor culturele activiteiten.

3

HOOFDSTUK

Sociale kwaliteit woonbuurt

3. Sociale kwaliteit woonbuurt

In dit hoofdstuk wordt de sociale kwaliteit in de woonbuurt beschreven. Paragraaf 3.1 beschrijft de algemene evaluatie van de buurt, in paragraaf 3.2 komt de sociale cohesie aan de orde en paragraaf 3.3 behandelt de sociale buurtkracht. Afgesloten wordt met een paragraaf over hoe bewoners zelf actief zijn geweest in hun buurt (par. 3.4).

- De algemene evaluatie van de buurt is gedaald ten opzichte van 2015. Arnhemmers zijn iets minder positief over hun woonbuurt in het algemeen.
- De sociale cohesie en sociale buurtkracht zijn onveranderd. Ten opzichte van 2015 is het aandeel inwoners dat zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners geeft afgenomen.
- Bijna driekwart van de Arnhemmers voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in hun buurt, 21% zet zich actief in.

3.1 Algemene evaluatie woonbuurt

Het kental algemene buurtevaluatie is 7,1. Inwoners van Arnhem zijn in 2017 minder positief in hun algemene evaluatie van de woonbuurt dan in 2015 (7,2). In 2013 was het kental algemene buurtevaluatie ook 7,1.

Uitleg kental algemene buurtevaluatie

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

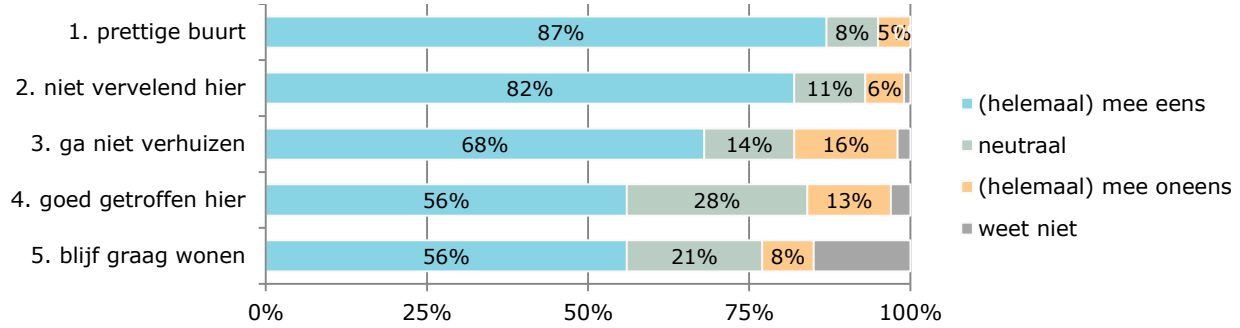
1. Vindt u de buurt waarin u woont een prettige of onprettige buurt? ((zeer) prettig)
2. Het is vervelend om in deze buurt te wonen (niet mee eens)
3. Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen (niet mee eens)
4. Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen
5. De mensen in de buurt blijven hier graag wonen

Arnhemmers minder tevreden over evaluatie woonbuurt

In figuur 3.1 staan de uitkomsten op de stellingen voor het kental algemene buurtevaluatie in Arnhem. Bijna negen op de 10 inwoners van Arnhem vinden de buurt waarin ze wonen (zeer) prettig. Daarentegen vindt zes procent van de inwoners het vervelend om in hun buurt te wonen en gaat een op de zes bewoners verhuizen uit de buurt als het enigszins mogelijk is. Ten opzichte van 2015 zijn er minder bewoners van mening dat je het goed getroffen hebt in hun buurt, vinden meer inwoners het vervelend in de buurt te wonen en zijn er minder inwoners die hun buurt prettig vinden om te wonen.

Figuur 3.1

Stellingen algemene buurtevaluatie Arnhem

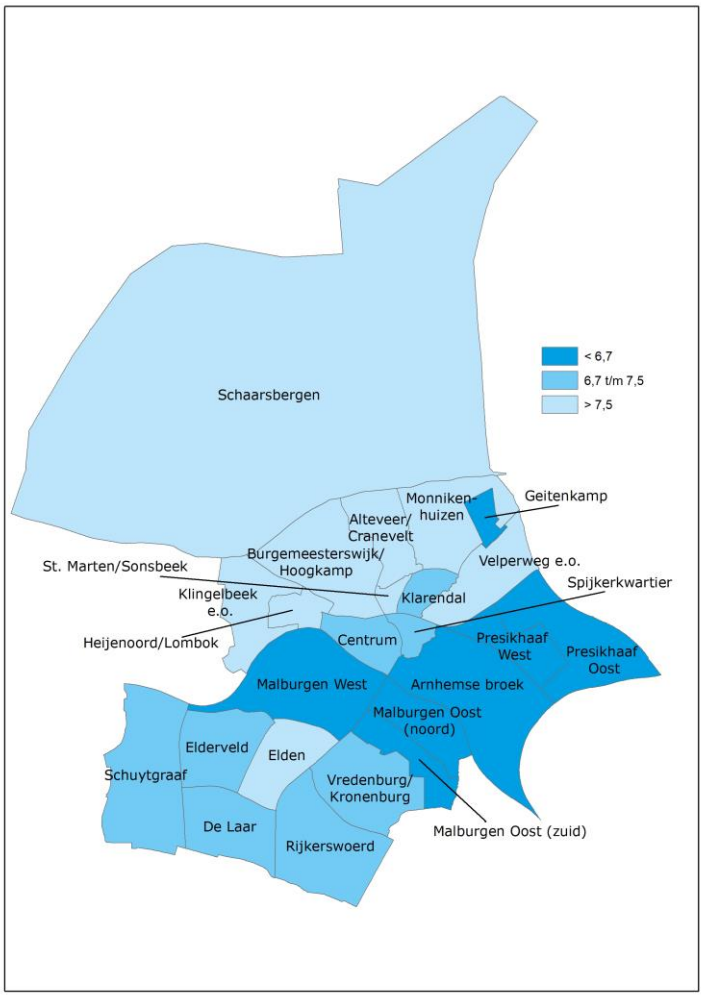
Inwoners Alteveer en Cranevelt meest positief over evaluatie woonbuurt

Binnen de gemeente Arnhem zijn inwoners van Alteveer en Cranevelt (8,9) het meest positief in hun evaluatie van de woonbuurt (figuur 3.2). Andere wijken waar inwoners relatief positief zijn ten opzichte van het stadsgemiddelde zijn de wijken ten Noorden van het Centrum, met uitzondering van Geitenkamp (minder positief) en Klarendal (even positief als gemiddeld). Inwoners van Elden in Arnhem Zuid zijn ook relatief positief in hun algemene evaluatie van de buurt ten opzichte van het stadsgemiddelde. In de wijken aan de Zuid-(Oost) kant van het Centrum is de algemene evaluatie van de buurt minder positief dan gemiddeld. Dit geldt voor Malburgen, Presikhaaf en Arnhemse Broek.

In Presikhaaf-Oost (6,4) is de algemene buurtevaluatie gedaald ten opzichte van 2015 (6,8). In de andere wijken is er geen sprake van significante ontwikkelingen.

Figuur 3.2

Kental algemene buurtevaluatie per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	6,7	
Spijkerkwartier	6,7	
Arnhemse Broek	6,2	
Presikhaaf-West	5,9	
Presikhaaf-Oost	6,4	👎
St.Marten/Sonsb.-Zuid	7,8	
Klarendal	6,8	
Velperweg e.o.	8,2	
Alteveer en Cranevelt	8,9	
Geitenkamp	6,0	
Monnikenhuizen	7,8	
Burgem.wijk/Hoogkamp	8,8	
Schaarsbergen e.o.	8,3	
Heijenoord/Lombok	8,0	
Klingelbeek	8,2	
Malburgen-West	6,3	
Malburgen-Oost (Noord)	6,0	
Malburgen-Oost (Zuid)	6,1	
Vredenburg/Kronenburg	6,7	
Elden	7,9	
Elderveld	7,2	
De Laar	6,7	
Rijkerswoerd	7,1	
Schuytgraaf	7,1	
ARNHEM	**7,1**	👎

87% ***van de inwoners van Arnhem vindt de buurt waarin zij wonen (zeer) prettig***

3.2 Sociale cohesie

Ten opzichte van 2015 is er geen significante verandering in de waardering van de sociale cohesie in de buurt. De gemiddelde waarde voor sociale cohesie in Arnhem is 5,7. Zowel in 2013 als 2015 was de sociale cohesie in Arnhem 5,8.

Uitleg kental sociale cohesie

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

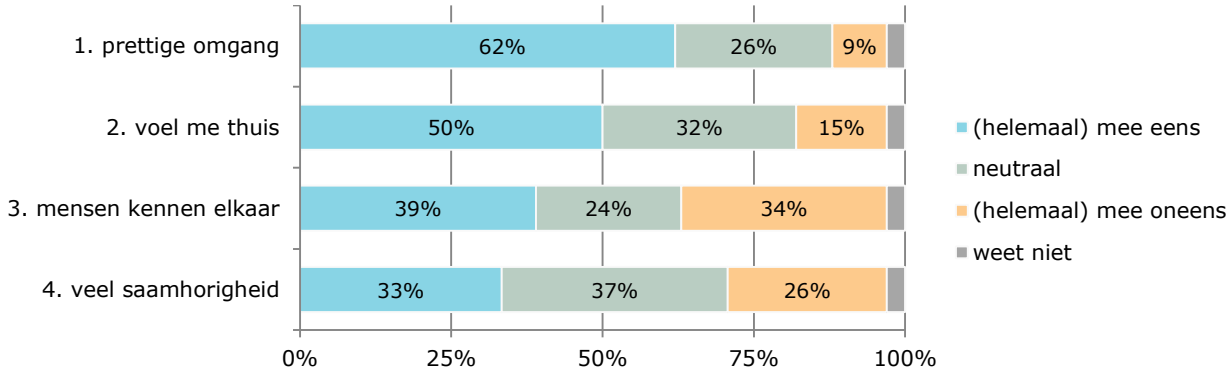
1. De mensen gaan in deze manier op een prettige manier met elkaar om.
2. Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen.
3. De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks (oneens).
4. Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is.

Sociale cohesie in Arnhem stabiel

In figuur 3.3 staan de uitkomsten voor de stellingen behorend bij het kental sociale cohesie. Een op de drie inwoners is van mening dat buurtbewoners elkaar nauwelijks kennen. Een gelijk aandeel vindt dat er veel saamhorigheid is in hun buurt. Positiever zijn inwoners over de manier waarop mensen in de buurt met elkaar omgaan en of ze zich thuis voelen bij de mensen in de buurt. Een relatief groot gedeelte van de inwoners geeft een neutraal antwoord op deze stellingen. Ten opzichte van 2015 zijn er geen veranderingen in alle vier de stellingen.

Figuur 3.3

Stellingen sociale cohesie Arnhem

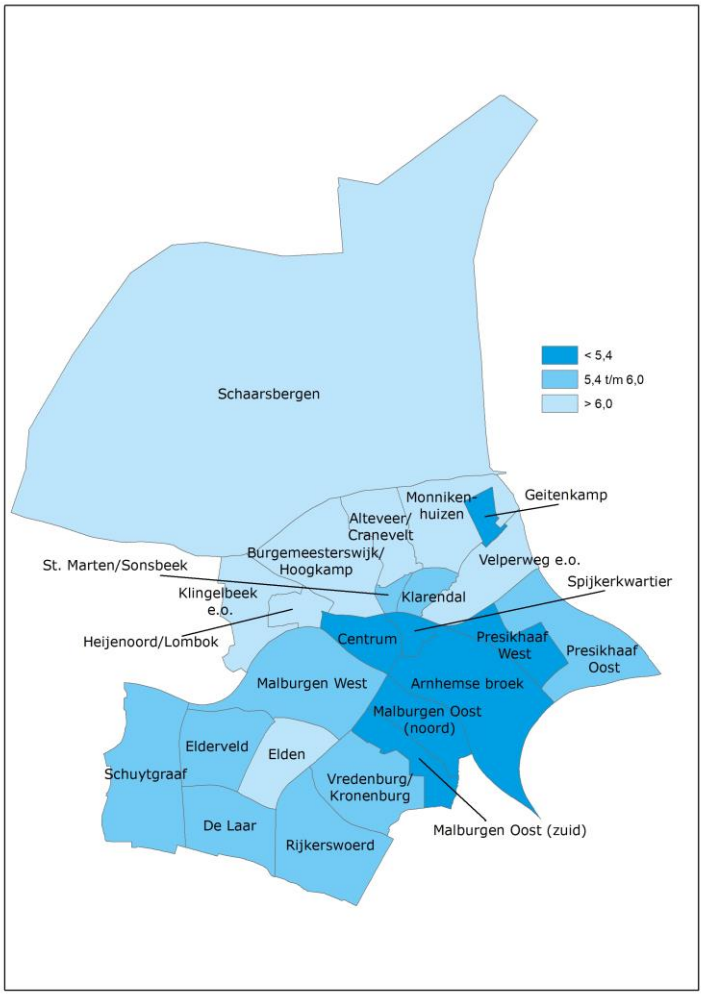

Hoge sociale cohesie in Arnhem-Noord, in midden relatief laag

Binnen de gemeente Arnhem is de sociale cohesie het sterkst in Elden (6,9). De noordelijke wijken hebben over het algemeen een hogere sociale cohesie dan het stedelijk gemiddelde (figuur 3.4), met Geitenkamp als negatieve uitzondering. De sociale cohesie is het laagst in het Centrum (4,7). Ook in aangrenzende wijken ten zuidoosten van het Centrum is de sociale cohesie lager dan gemiddeld, te weten Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, Malburgen-Oost en Presikhaaf-West.

In Schuytgraaf (5,6) is de sociale cohesie gedaald ten opzichte van 2015 (6,0), in de andere wijken bleef de sociale cohesie ongeveer gelijk.

Figuur 3.4
Kental sociale cohesie per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	4,7	
Spijkerkwartier	5,1	
Arnhemse Broek	5,3	
Presikhaaf-West	4,9	
Presikhaaf-Oost	5,4	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	6,0	
Klarendal	5,6	
Velperweg e.o.	6,7	
Alteveer en Cranevelt	6,8	
Geitenkamp	5,3	
Monnikenhuizen	6,3	
Burgem.wijk/Hoogkamp	6,8	
Schaarsbergen e.o.	6,5	
Heijenoord/Lombok	6,6	
Klingelbeek	6,6	
Malburgen-West	5,6	
Malburgen-Oost (Noord)	5,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,3	
Vredenburg/Kronenburg	5,4	
Elden	6,9	
Elderveld	5,9	
De Laar	5,6	
Rijkerswoerd	5,7	
Schuytgraaf	5,6	👎
ARNHEM	**5,7**	

62% ***van de inwoners van Arnhem vindt dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan in de buurt***

3.3 Sociale buurtkracht

Ten opzichte van 2015 is er geen significante verandering in de sociale buurtkracht. De gemiddelde waarde van het kental sociale buurtkracht voor de gemeente Arnhem is - net als in 2015 - 5,9.

Uitleg kental sociale buurtkracht

Het kental heeft een waarde tussen 0 en 10. Hoe hoger de waarde, hoe positiever bewoners het aspect waarderen. Het kental is berekend aan de hand van de volgende stellingen:

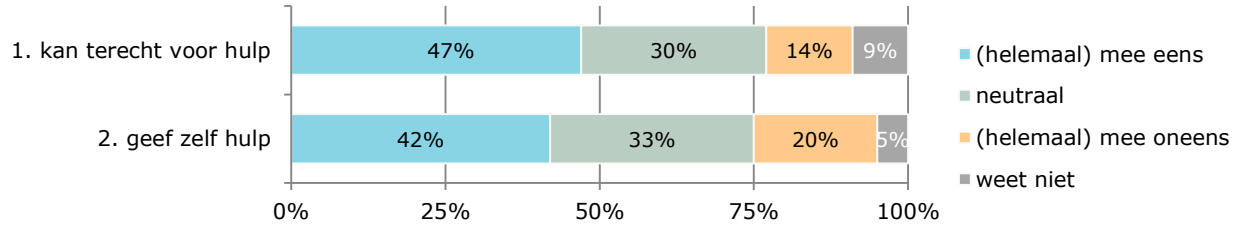
1. Ik kan goed bij buurtbewoners terecht voor hulp, steun of informatie.
2. Ik geef zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners.

Arnhemmers geven minder vaak zelf hulp aan buurtbewoners

In figuur 3.5 staan de uitkomsten op de twee stellingen van sociale buurtkracht voor Arnhem. Meer dan 40 procent is het (helemaal) eens met beide stellingen, tegenover minder dan 20 procent (helemaal) oneens. Net als bij de stellingen over sociale cohesie, geeft een relatief groot deel van de inwoners een neutraal of ontwijkend antwoord. Deze stellingen, die betrekking hebben op medebuurtbewoners, worden duidelijk minder stellig beantwoord dan de algemene stellingen over de buurt in het algemeen. Ten opzichte van 2015 is het aandeel inwoners dat zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners geeft afgenomen.

Figuur 3.5

Stellingen sociale buurtkracht Arnhem

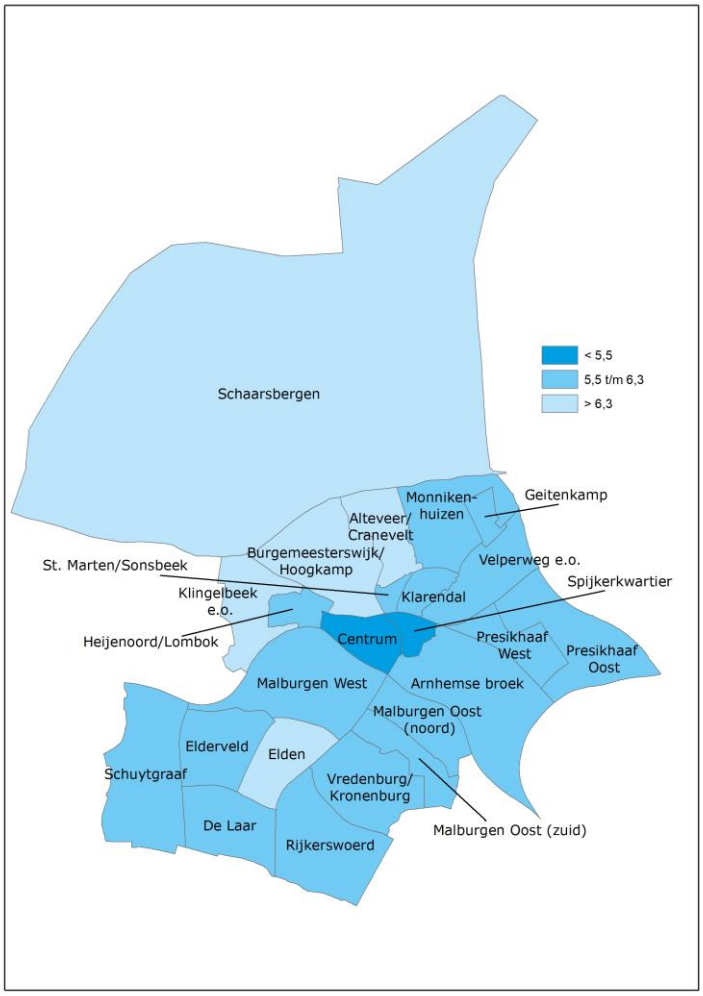

Geen veranderingen sociale buurtkracht in de wijken

De sociale buurtkracht is het hoogst in Elden en in de Burgermeesterswijk/Hoogkamp (6,6). De noordwesthoek van Arnhem heeft relatief hoge scores ten opzichte van het stadsgemiddelde (figuur 3.6). Het Centrum en het Spijkerkwartier hebben een relatief lage sociale buurtkracht (5,0) ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem. Anders dan bij sociale cohesie en de algemene evaluatie van de buurt is het beeld ten zuiden en oosten van het Centrum gelijk aan het stadsgemiddelde, ook de wijk Geitenkamp vertoont wat betreft sociale buurtkracht geen afwijkend beeld.

In alle wijken is de sociale buurtkracht niet significant veranderd ten opzichte van 2015.

Figuur 3.6
Kental sociale buurtkracht per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

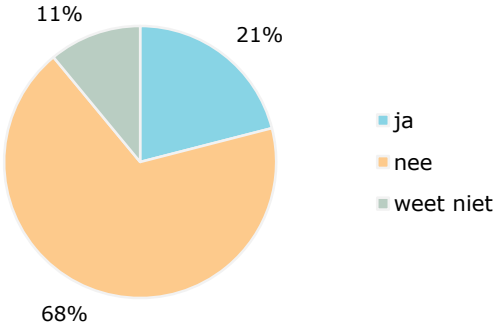
WIJK	KENTAL	ONTW.
Centrum	5,0	
Spijkerkwartier	5,0	
Arnhemse Broek	5,6	
Presikhaaf-West	5,5	
Presikhaaf-Oost	5,9	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	5,8	
Klarendal	5,7	
Velperweg e.o.	6,3	
Alteveer en Cranevelt	6,4	
Geitenkamp	5,6	
Monnikenhuizen	6,3	
Burgem.wijk/Hoogkamp	6,6	
Schaarsbergen e.o.	6,5	
Heijenoord/Lombok	6,3	
Klingelbeek	6,4	
Malburgen-West	6,1	
Malburgen-Oost (Noord)	5,6	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,7	
Vredenburg/Kronenburg	5,7	
Elden	6,6	
Elderveld	6,2	
De Laar	5,9	
Rijkerswoerd	5,8	
Schuytgraaf	5,8	
ARNHEM	**5,9**	

Buiten Centrum en Spijkerkwartier weinig verschil in sociale buurtkracht tussen de wijken

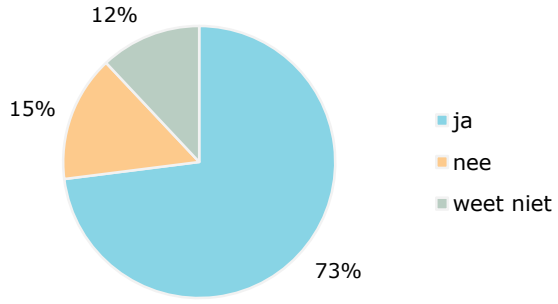
3.4 Actief in de buurt

Iets meer dan een vijfde van alle inwoners van Arnhem is in het afgelopen jaar actief geweest in de buurt (figuur 3.7). Dit is gelijk aan 2015. Bijna driekwart van de inwoners van Arnhem voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt (figuur 3.8). Inwoners die zich medeverantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid in de buurt zijn vaker actief geweest.

Figuur 3.7
Actief geweest in de buurt

Figuur 3.8
Medeverantwoordelijk voor leefbaarheid

In de wijken Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt, Schaarsbergen e.o., Heijenoord/Lombok en Elden zijn bewoners bovengemiddeld actief in de buurt. Het Centrum en Malburgen-Oost (Noord) zijn de wijken met relatief de minst actieve bewoners.

Buurtbewoners helpen buren en organiseren activiteiten

Bewoners zijn op verschillende manieren actief geweest: helpen van buren/ouderen, helpen organiseren van BBQ, buurt-/straatfeest, burendag of activiteiten of gewoon alleen meegedaan aan de activiteiten. Zwerfvuil opruimen, onderhoud openbaar groen en onkruidvrij maken worden ook genoemd.

Figuur 3.9
Woordenwolk activiteit in de buurt

4

HOOFDSTUK

Beleving buurtproblemen

4. Beleving buurtproblemen

Dit hoofdstuk gaat over een aantal buurtproblemen die kunnen voorkomen en hoe Arnhemmers die ervaren. Paragraaf 4.1 beschrijft de algemene ontwikkeling in de mate waarin verschillende typen buurtproblemen voorkomen, in paragraaf 4.2 wordt dieper ingegaan op de specifieke buurtproblemen. Afgesloten wordt met een paragraaf over welke buurtproblemen Arnhemmers met prioriteit willen aanpakken.

- Verkeersoverlast en verloedering zijn gestegen. Dit zijn in het algemeen ook de meest voorkomende buurtproblemen in Arnhem.
- In het Centrum is sociale overlast het meest voorkomende type buurtprobleem, in alle andere wijken verkeersoverlast, verloedering of vermogensdelicten.
- Arnhemmers geven prioriteit aan de aanpak van de meest voorkomende buurtproblemen.

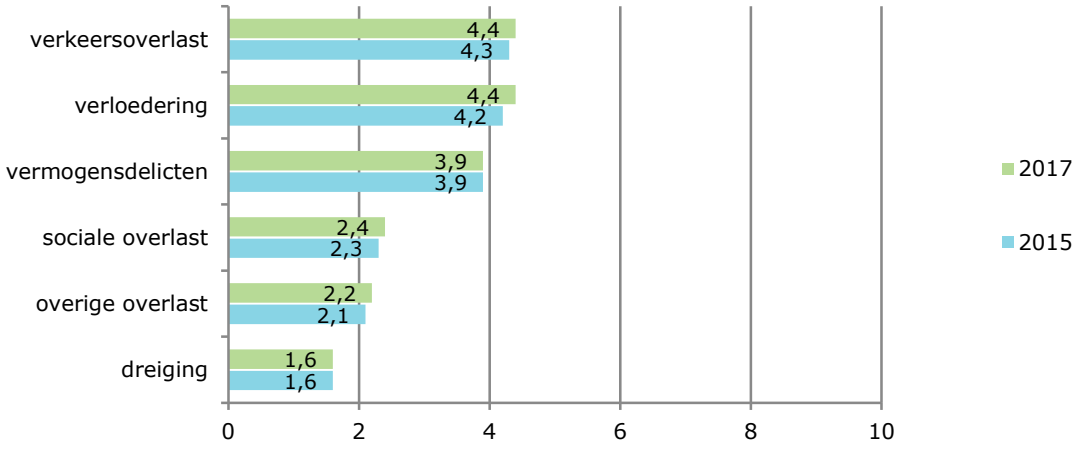
4.1 Algemene ontwikkeling buurtproblemen

De meest voorkomende type buurtproblemen in Arnhem zijn verkeersoverlast, verloedering en vermogensdelicten (figuur 4.1). Dreiging komt het minst vaak voor. Ten opzichte van 2015 is er sprake van een significante stijging in verloedering (+0,2) en verkeersoverlast (+0,1). Bij de andere typen buurtproblemen is er gemiddeld genomen geen verandering.

Uitleg kentallen buurtproblemen
Aan inwoners zijn 28 mogelijke buurtproblemen voorgelegd. De buurtproblemen zijn daarmee talrijk en divers van aard: van hondenpoep tot parkeeroverlast en bedreiging. Op basis van de 28 buurtproblemen zijn zes kentallen berekend: verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast, dreiging, vermogensdelicten en overige overlast. Kentallen hebben een waarde tussen 0 en 10. Het kental is hoger naarmate buurtproblemen vaker voorkomen.

In het algemeen geldt dat in het Centrum en de wijken ten zuiden en oosten ervan er meer overlast van verschillende buurtproblemen is dan in de wijken ten noorden en westen van het Centrum en de wijken ten zuiden van Malburgen. Ook in de wijk Geitenkamp is er relatief veel overlast van buurtproblemen.

Figuur 4.1
Ontwikkeling kentallen buurtproblemen

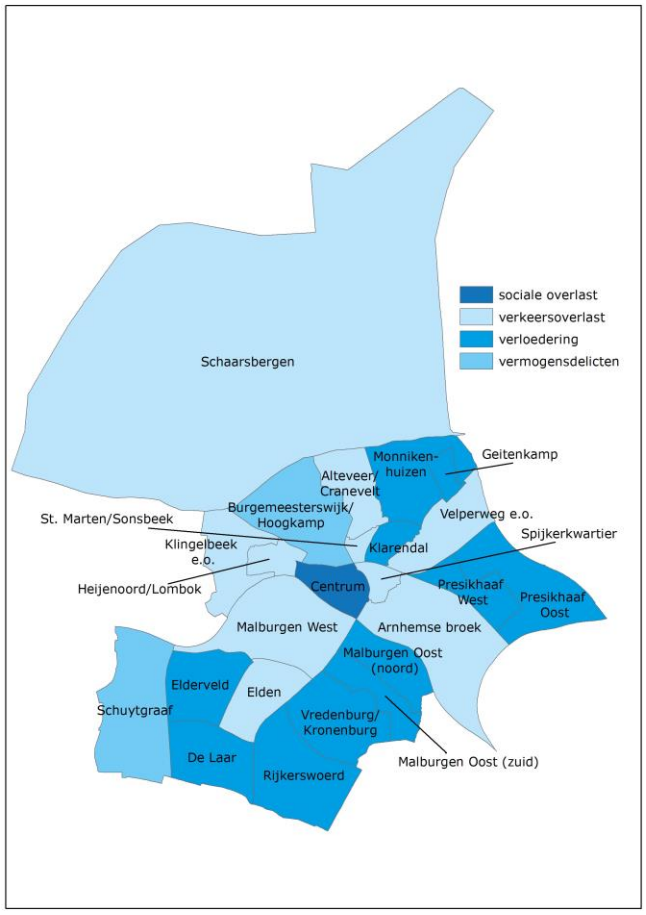

Verloedering, verkeersoverlast en vermogensdelicten belangrijkste buurtproblemen

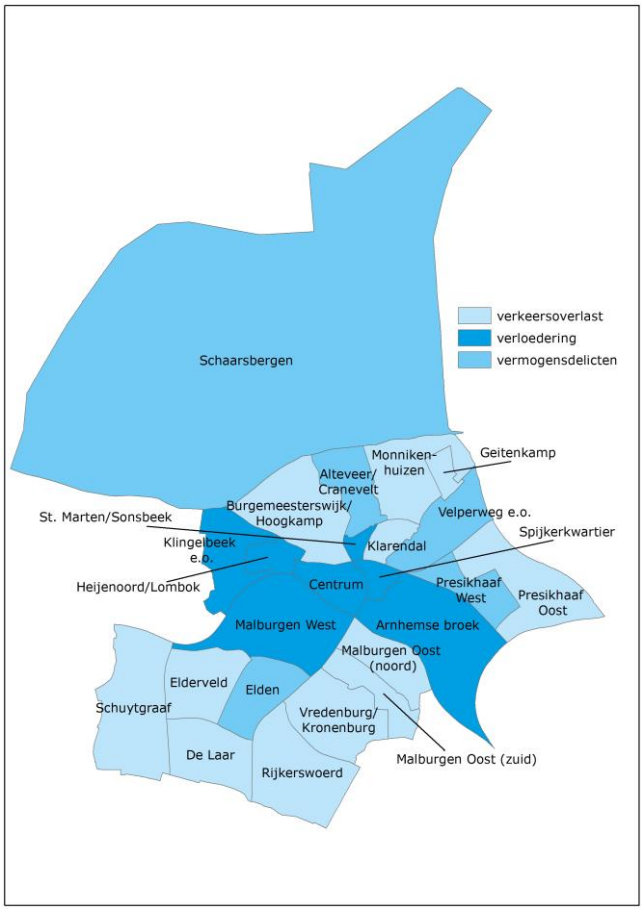
Welke soort buurtproblemen het meest voorkomen in een buurt verschilt van wijk tot wijk (zie bijlage 2: buurtproblemen per wijk). In figuur 4.2 staat weergegeven welke soort buurtproblemen in een wijk het meest voorkomen en welke soort problemen het op een na meest. In vrijwel alle wijken is dit een combinatie van twee van deze drie typen buurtproblemen: verloedering, vermogensdelicten en verkeersoverlast. Alleen het Centrum heeft een afwijkende combinatie: hier is vooral sociale overlast, gevolgd door verloedering. Verder zit er weinig patroon in de meest voorkomende vormen van buurtproblemen per wijk, alleen dat in Arnhem-Zuid verloedering het meest voorkomende buurtprobleem is gevolgd door verkeersoverlast.

Figuur 4.2

Belangrijkste buurtproblemen per wijk

1e probleem op basis van kental

2e probleem op basis van kental

Sociale overlast meest voorkomende buurtprobleem in het Centrum. In andere wijken zijn dit verloedering, verkeersoverlast of vermogensdelicten.

4.2 Specifieke buurtproblemen

Verkeersoverlast gestegen in Arnhem

Tussen 2015 en 2017 is de verkeersoverlast in Arnhem gestegen (+0,1). Er is een aantal wijken in Arnhem waar verkeersoverlast relatief vaak voorkomt ten opzichte van het gemiddelde van Arnhem. Dit geldt met name voor Spijkerkwartier (6,3), Presikhaaf-Oost en Geitenkamp (5,7). In Schaarsbergen e.o. komt verkeersoverlast het minst vaak voor (3,5), maar het is wel de meest voorkomende vorm van overlast binnen de wijk.

Uitleg kental verkeersoverlast

Het kental sociale overlast bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

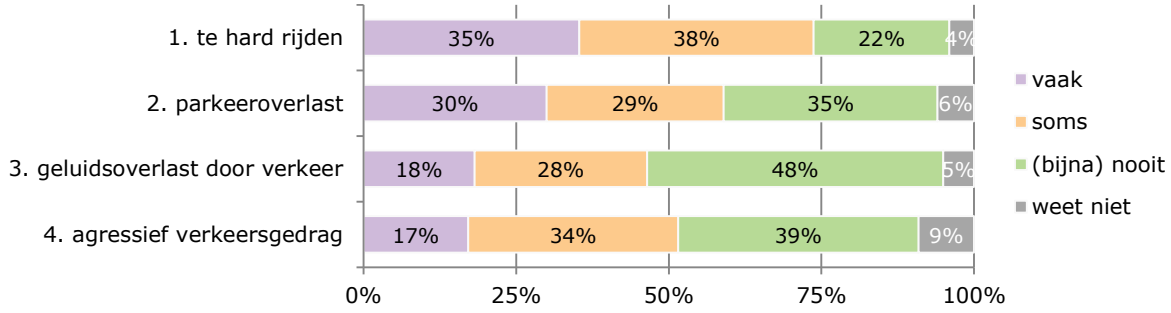
1. te hard rijden
2. parkeeroverlast
3. geluidsoverlast door verkeer
4. agressief verkeersgedrag

Te hard rijden en parkeeroverlast zijn belangrijke vormen van verkeersoverlast

De verschillende vormen van verkeersoverlast zijn, na hondenpoep en rommel op straat, de meest voorkomende vormen van buurtproblemen in Arnhem in het algemeen. Te hard rijden komt volgens meer dan een derde van de Arnhemmers vaak voor en parkeeroverlast volgens 30 procent van de inwoners. Er is een toename in overlast door agressief verkeersgedrag.

Figuur 4.3

Aspecten kental verkeersoverlast

Verloedering gestegen in Arnhem

Het kental verloedering is gestegen van 4,2 in 2015 naar 4,4 in 2017. In 2013 was het kental nog 3,9. In het Spijkerkwartier is de verloedering van de buurt het grootst volgens inwoners (6,2), gevolgd door Presikhaaf-West en Klarendal (5,5). Alteveer en Cranevelt is de wijk met de minst ervaren verloedering (2,4).

Uitleg kental verloedering

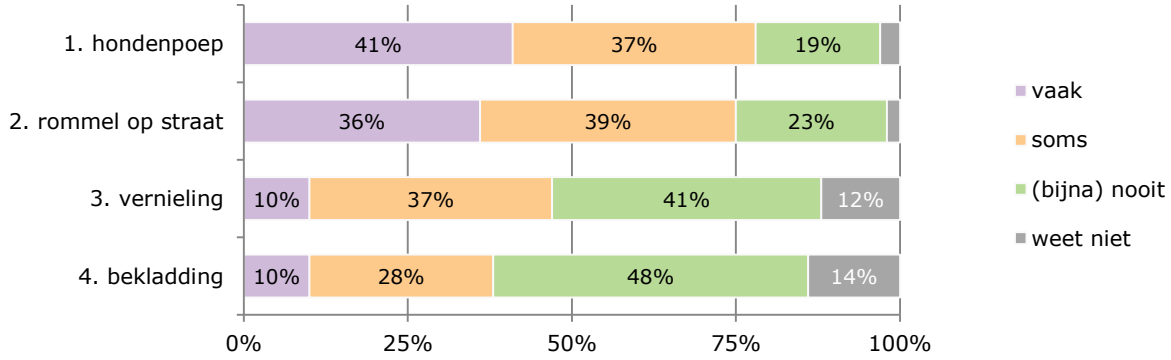
Het kental verloedering bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

1. hondenpoep
2. rommel op straat
3. vernieling van straatmeubilair
4. bekladding van muren en/of gebouwen

Hondenpoep en rommel op straat belangrijkste vormen van verloedering

Er is vooral sprake van een toename in rommel op straat en vernieling van straatmeubilair. Hondenpoep en rommel op straat zijn de meest voorkomende vormen van verloedering, en ook de meest voorkomende vormen van buurtproblemen in het algemeen. Meer dan twee op de vijf Arnhemmers vindt dat hondenpoep vaak voorkomt in de buurt en rommel op straat komt volgens 36 procent vaak voor (figuur 4.4). De twee andere vormen van verloedering zijn in dit perspectief minder vaak een probleem, 10 procent van de bewoners vindt dat deze problemen vaak voorkomen in de buurt.

Figuur 4.4
Aspecten kental verloedering

Vermogensdelicten gelijk aan 2015

Het kental vermogensdelicten is in 2017 gelijk aan 2015, namelijk 3,9. In dit kental zijn de verschillen tussen wijken beperkt in vergelijking met de andere vormen van overlast. Vermogensdelicten komen het meest voor in Spijkerkwartier (4,9), het Centrum en Presikhaaf-West (4,6) en het minst in Monnikhuizen (2,9).

Uitleg kental vermogensdelicten

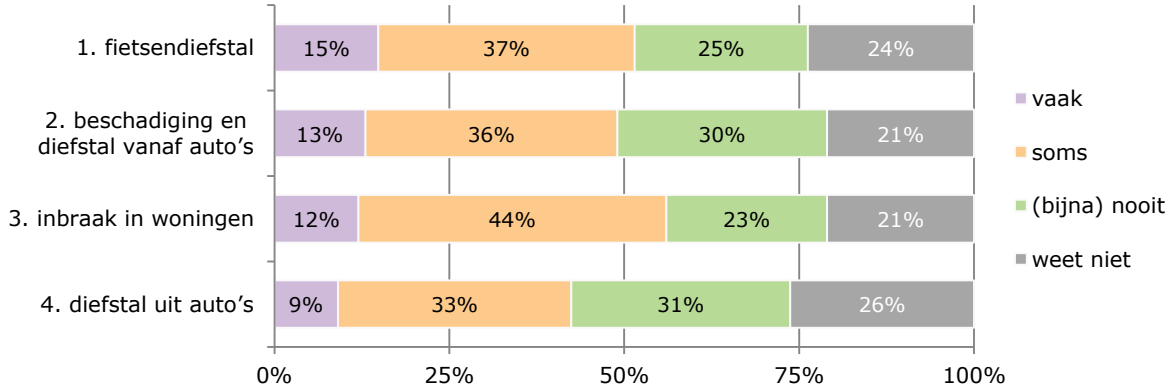
Het kental vermogensdelicten bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

1. fietsendiefstal
2. beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's
3. inbraak in woningen
4. diefstal uit auto's

Fietsendiefstal meest voorkomende vermogensdelict

Fietsendiefstal komt het vaakst voor van de verschillende vermogensdelicten, terwijl volgens inwoners woningbraak het meest 'soms' voorkomt in Arnhem (figuur 4.5). Hoe vaak de verschillende vormen van vermogensdelicten voorkomen in Arnhem is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

Figuur 4.5
Aspecten kental vermogensdelicten

Sociale overlast vooral in Centrum en Spijkerkwartier

Het kental sociale overlast in 2017 is 2,4 en verschilt niet significant van 2015 (2,3). Dit type overlast komt het meest voor in het Centrum (5,7), gevolgd door het Spijkerkwartier (5,4). In een aantal wijken komt sociale overlast weinig voor (lager dan 1,0), te weten: Alteveer en Cranevelt; Schaarsbergen e.o.; Klingelbeek en Schuytgraaf.

Uitleg kental sociale overlast

Het kental sociale overlast bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

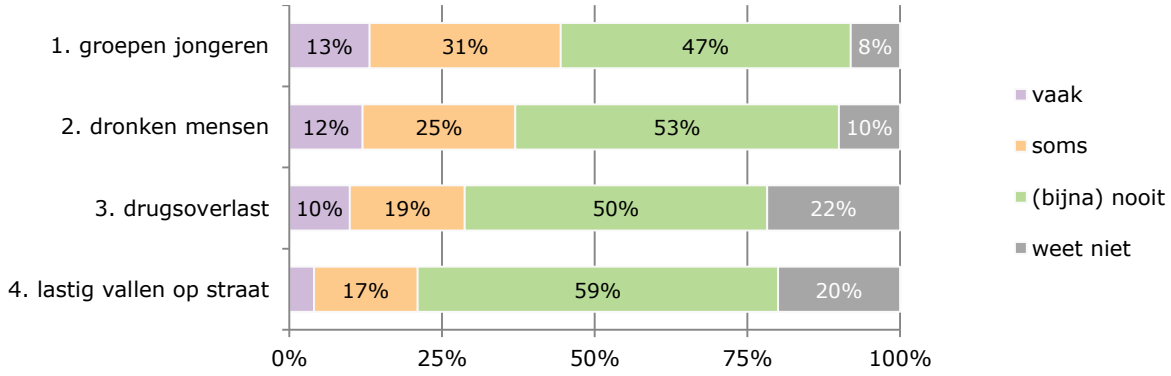
1. overlast van groepen jongeren
2. dronken mensen op straat
3. drugsoverlast
4. mensen die op straat worden lastig gevallen

Groepen jongeren grootste bron sociale overlast

Overlast van groepen jongeren is de meest voorkomende vorm van sociale overlast in Arnhem, gevolgd door overlast door dronken mensen op straat en drugsoverlast (figuur 4.6). Dit was ook in 2015 al het geval. Er zijn maar weinig inwoners die vinden dat mensen vaak worden lastig gevallen op straat. Ten opzichte van 2015 is overlast van dronken mensen en van groepen jongeren toegenomen, maar worden mensen minder vaak lastig gevallen op straat.

Figuur 4.6

Aspecten kental sociale overlast

Overige overlast gelijk gebleven

Het kental overige overlast in 2017 is 2,2. Dit verschilt niet significant van 2015 (2,1). Dit type overlast komt net als sociale overlast het meest voor in het Centrum (5,1) gevolgd door het Spijkerkwartier (4,6). Ook geldt voor dezelfde wijken dat overige overlast er weinig voorkomt: Alteveer en Cranevelt; Schaarsbergen e.o.; Klingelbeek en Schuytgraaf (allen 1,0 of lager).

Uitleg kental overige overlast

Het kental vermogensdelicten bestaat uit vier mogelijke buurtproblemen:

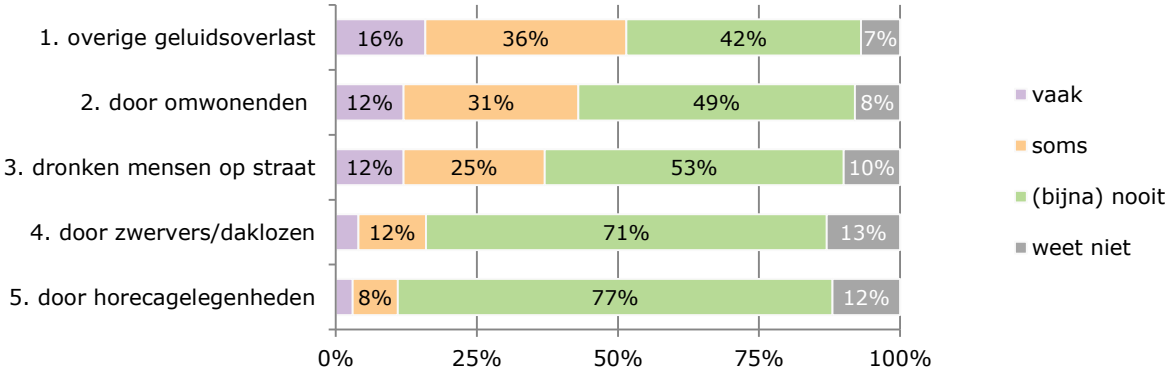
1. andere vormen van geluidsoverlast
2. overlast door omwonenden
3. dronken mensen op straat
4. overlast door zwervers/daklozen
5. overlast door horecagelegenheden

Geluidsoverlast meest voorkomende vorm van overige overlast

Overige geluidsoverlast, dus anders dan geluidsoverlast door verkeer, is de meest voorkomende vorm van overige overlast gevolgd door overlast door omwonenden en dronken mensen op straat (figuur 4.7). In Arnhem komt overlast door zwervers/daklozen en door horecagelegenheden relatief weinig voor in vergelijking met andere buurtproblemen. Overlast door dronken mensen op straat en door zwervers/daklozen is toegenomen ten opzichte van 2015.

Figuur 4.7

Aspecten kental overige overlast

Dreiging stabiel gebleven

Onder het kental dreiging valt een groot aantal relatief weinig voorkomende buurtproblemen. Tussen 2015 en 2017 is het kental dreiging stabiel gebleven. Dreiging komt het meest voor in het Centrum (4,3) en het Spijkerkwartier (3,7). In de meeste wijken ten noorden en westen van het Centrum komt het weinig voor (lager dan 1,0), met uitzondering van Geitenkamp (2,9). Ook in Elden en Schuytgraaf wordt weinig dreiging ervaren (0,8).

Uitleg kental dreiging

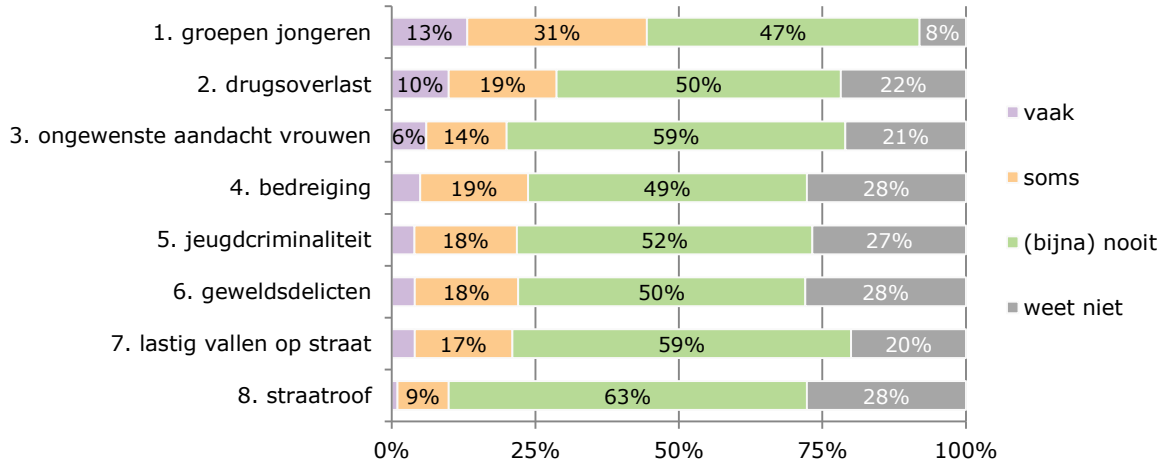
Het kental dreiging overlast bestaat uit acht mogelijke buurtproblemen:

1. overlast van groepen jongeren
2. drugsoverlast
3. vrouwen en meisjes die op straat ongewenst aandacht krijgen
4. bedreiging
5. jeugdcriminaliteit
6. geweldsdelicten
7. lastig vallen mensen op straat
8. straatroof

Overlast van groepen jongeren grootste bron dreiging

Overlast van groepen jongeren komt het meest voor, gevolgd door drugsoverlast (figuur 4.8). Straatroof komt duidelijk het minst vaak voor. In vergelijking met 2015 hebben vrouwen en meisjes vaker te maken met ongewenste aandacht op straat en is er meer overlast van groepen jongeren. In het algemeen worden mensen juist minder vaak lastig gevallen op straat.

Figuur 4.8
Aspecten kental dreiging

4.3 Aanpak buurtproblemen

Aan Arnhemmers is gevraagd welke buurtproblemen met voorrang aangepakt moeten worden. De antwoorden op deze open vraag zijn weergegeven in een woordenwolk (figuur 4.9). De buurtproblemen die het vaakst voorkomen in Arnhem moeten volgens de bewoners ook met voorrang worden aangepakt: verkeersoverlast in de vorm van te hard rijden en parkeerproblemen; hondenpoep; afval, zwerfvuil en andere rommel op straat en rond containers; en geluidsoverlast.

Figuur 4.9
Woordenwolk buurtproblemen die met prioriteit aangepakt moeten worden

Veel voorkomende buurtproblemen moeten volgens bewoners ook met prioriteit worden aangepakt: te hard rijden, hondenpoep en parkeeroverlast.

5

HOOFDSTUK

Perspectief woonbuurt

5. Perspectief woonbuurt

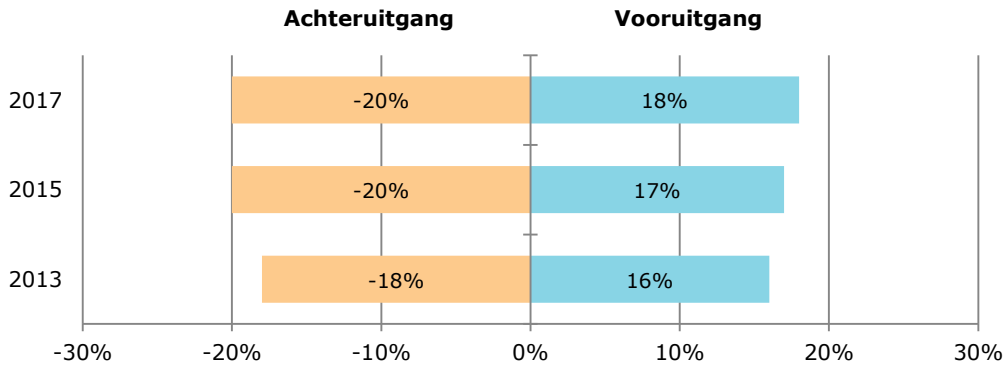
In dit hoofdstuk staat het perspectief van Arnhemmers bij hun eigen buurt centraal. Paragraaf 5.1 kijkt terug op de ontwikkeling in het afgelopen jaar en paragraaf 5.2 blikt vooruit op de toekomst.

- Per saldo zijn Arnhemmers licht negatief over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar, het perspectief voor de toekomst is positiever.
- Fysieke verbetering van de buurt (nieuwbouw, onderhoud, voorzieningen) belangrijkste oorzaak voor positieve gevoelens over perspectief buurt
- Sociale aspecten (nieuwe bewoners, asociaal gedrag) zijn de belangrijkste oorzaak voor een negatief perspectief op buurtontwikkeling.
- Het perspectief op de buurtontwikkeling in zuidelijke wijken (Elderveld, De Laar, Rijkerswoerd en Vredenburg/Kronenburg) blijft achter bij het gemiddelde van Arnhem.

5.1 Buurtontwikkeling afgelopen jaar

Er zijn meer Arnhemmers die vinden dat hun buurt in het afgelopen jaar achteruit is gegaan, dan vooruit. De meerderheid van de bewoners vindt echter dat hun buurt gelijk is gebleven. Per saldo is het perspectief op de ontwikkeling van de buurt in 2017 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

Figuur 5.1
Ontwikkeling woonbuurt afgelopen jaar

Arnhemmers licht negatief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

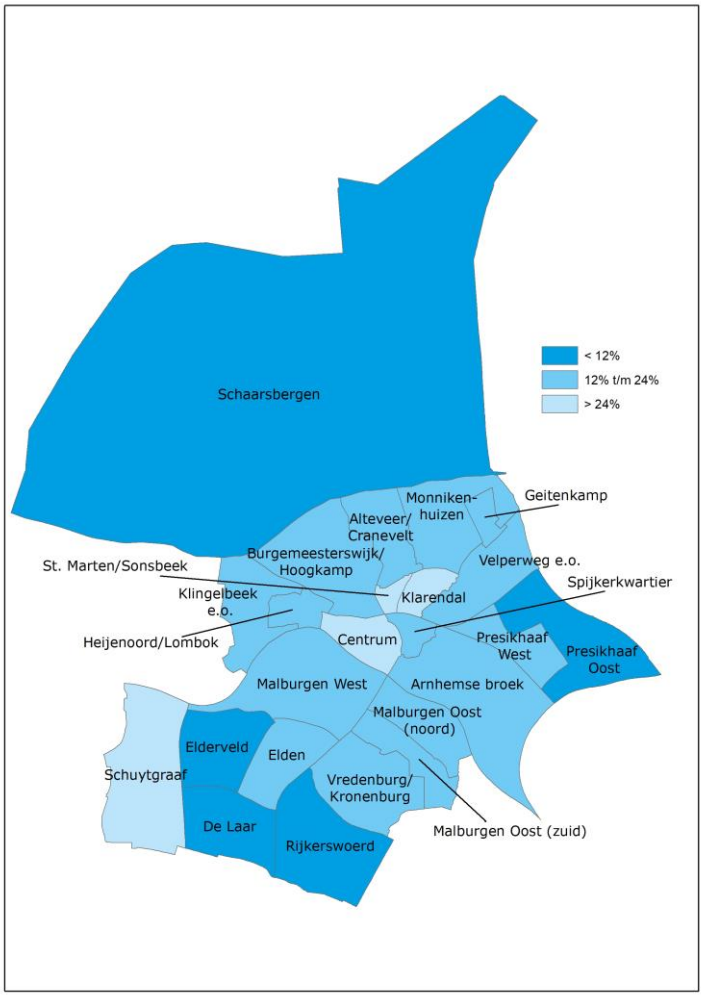
Vooruitgang buurtontwikkeling in en rond Centrum

In figuur 5.2 staat het percentage inwoners per wijk, dat positief is over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Wijken waar er meer of juist minder inwoners positief zijn dan gemiddeld voor Arnhem zijn afwijkend gekleurd. In de centraal gelegen wijken Centrum, Klarendal St. Marten/Sonsbeek-Zuid, en daarnaast ook in Schuytgraaf zijn er meer inwoners positief dan gemiddeld. In de verder afgelegen wijken Presikhaaf-Oost, Schaarsbergen e.o. Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd zijn er minder inwoners positief over de buurtontwikkeling dan gemiddeld in Arnhem.

Ten opzichte van 2015 zijn inwoners van Centrum, Velperweg e.o. en Schuytgraaf positiever geworden over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Inwoners van Alteveer en Cranevelt en De Laar zijn juist minder positief geworden.

Figuur 5.2

Aandeel inwoners positief over buurtontwikkeling afgelopen jaar, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	29%	👍
Spijkerkwartier	18%	
Arnhemse Broek	22%	
Presikhaaf-West	22%	
Presikhaaf-Oost	9%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	44%	
Klarendal	29%	
Velperweg e.o.	22%	👍
Alteveer en Cranevelt	15%	👎
Geitenkamp	18%	
Monnikenhuizen	17%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	15%	
Schaarsbergen e.o.	7%	
Heijenoord/Lombok	12%	
Klingelbeek	24%	
Malburgen-West	22%	
Malburgen-Oost (Noord)	18%	
Malburgen-Oost (Zuid)	18%	
Vredenburg/Kronenburg	13%	
Elden	15%	
Elderveld	9%	
De Laar	4%	👎
Rijkerswoerd	7%	
Schuytgraaf	36%	👍
ARNHEM	**18%**	

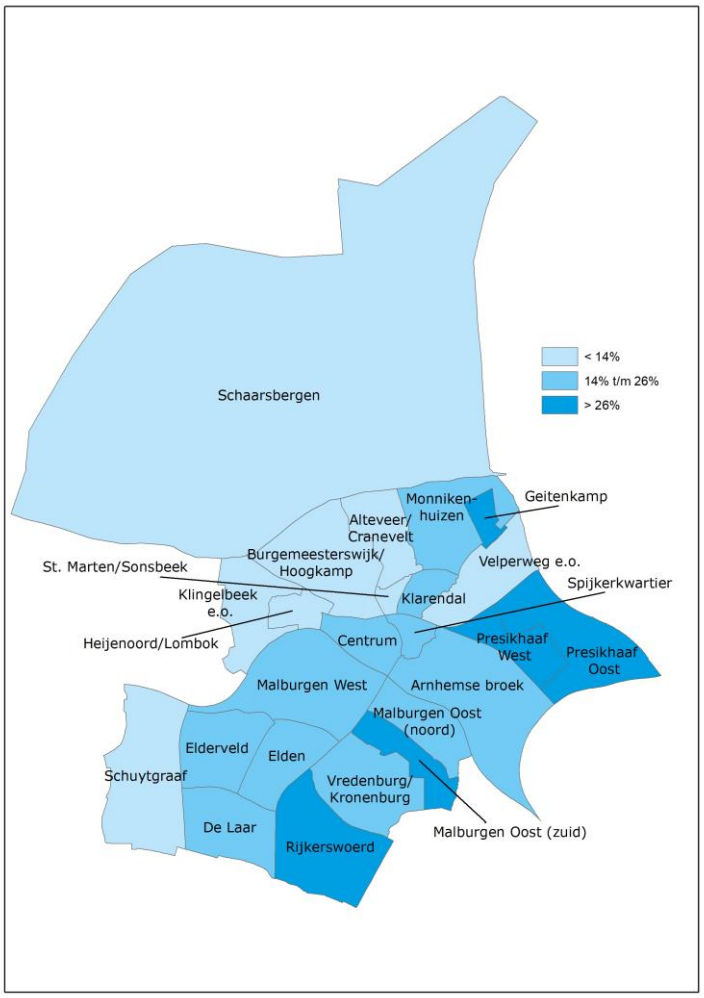
Inwoners Centrum optimistisch over buurtontwikkeling afgelopen jaar, hoe verder van het Centrum hoe minder optimistisch - Schuytgraaf uitgezonderd

Achteruitgang buurtontwikkeling afgelopen jaar in Presikhaaf

In figuur 5.3 staat het aandeel inwoners dat negatief is over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. Wijken waar er meer of minder inwoners dan gemiddeld negatief zijn over de buurtontwikkeling zijn afwijkend gekleurd. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn er veelal minder inwoners dan gemiddeld negatief over de ontwikkeling van de buurt in het afgelopen jaar. In deze wijken en ook in Schuytgraaf hebben inwoners weinig te klagen. In de wijken ten zuiden en oosten van het Centrum: Presikhaaf en Malburgen zijn inwoners vaker negatief over de buurtontwikkeling. Dit geldt ook voor Geitenkamp en Rijkerswoerd.
Het aandeel inwoners dat negatief is over de buurtontwikkeling in het afgelopen jaar is in Malburgen-West toegenomen ten opzichte van 2015. In de andere wijken bleef het aandeel ongeveer gelijk.

Figuur 5.3

Aandeel inwoners negatief over buurtontwikkeling afgelopen jaar, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	17%	
Spijkerkwartier	24%	
Arnhemse Broek	23%	
Presikhaaf-West	30%	
Presikhaaf-Oost	32%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	8%	
Klarendal	14%	
Velperweg e.o.	7%	
Alteveer en Cranevelt	8%	
Geitenkamp	32%	
Monnikenhuizen	14%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	4%	
Schaarsbergen e.o.	11%	
Heijenoord/Lombok	9%	
Klingelbeek	10%	
Malburgen-West	21%	👎
Malburgen-Oost (Noord)	22%	
Malburgen-Oost (Zuid)	31%	
Vredenburg/Kronenburg	25%	
Elden	20%	
Elderveld	26%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	28%	
Schuytgraaf	12%	
ARNHEM	**20%**	

Inwoners noordelijke wijken Arnhem - uitgezonderd Geitenkamp en Presikhaaf - en in Schuytgraaf zijn weinig negatief over buurtontwikkeling afgelopen jaar

Positieve buurtontwikkeling komt door fysieke verbeteringen

Inwoners die vinden dat hun buurt in het afgelopen jaar vooruit is gegaan is met een open vraag gevraagd waaruit dit blijkt (figuur 5.4). Vooruitgang van de buurt blijkt vooral uit fysieke verbeteringen: nieuwe woningen, winkels en voorzieningen. Beter onderhoud, minder leegstand en opknappen van de buurt.

Figuur 5.4

Woordenwolk reden positief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

Negatieve buurtontwikkeling ligt bij de mensen

Arnhemmers die vinden dat hun buurt is achteruit gegaan is ook gevraagd waar dat volgens hen uit blijkt (figuur 5.5). Bij achteruitgaan wijzen buurtbewoners vooral naar sociale aspecten: (nieuwe) bewoners die asociaal gedrag vertonen zoals harde muziek, hard rijden in de straat en andere sociale overlast als drugsgebruik en dronken mensen. Slecht onderhoud is ook een belangrijke reden voor achteruitgang.

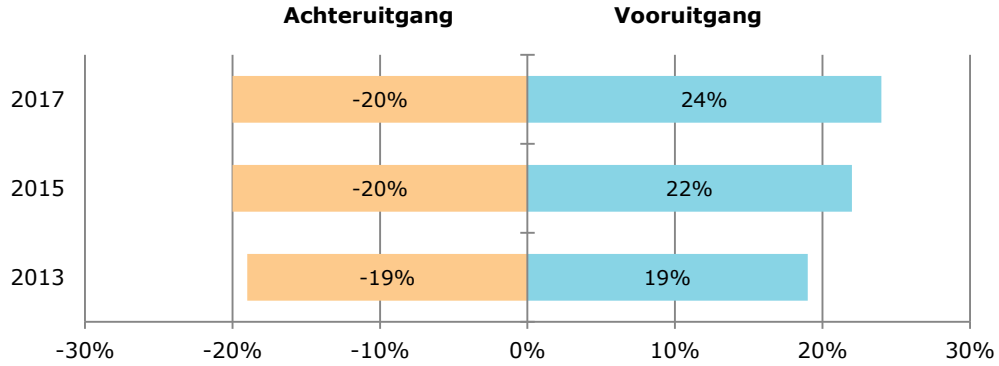
Figuur 5.5
Woordenwolk reden negatief over buurtontwikkeling in het afgelopen jaar

5.2 Buurtontwikkeling in de toekomst

Er zijn meer Arnhemmers die verwachten dat hun buurt in de komende jaren vooruit zal gaan dan dat er inwoners verwachten dat deze achteruit zal gaan. Per saldo zijn Arnhemmers in 2017 ook positiever over de toekomst van de buurt dan in 2015.

Figuur 5.6
Ontwikkeling woonbuurt in de toekomst

Arnhemmers positief over het perspectief van de buurt in de toekomst

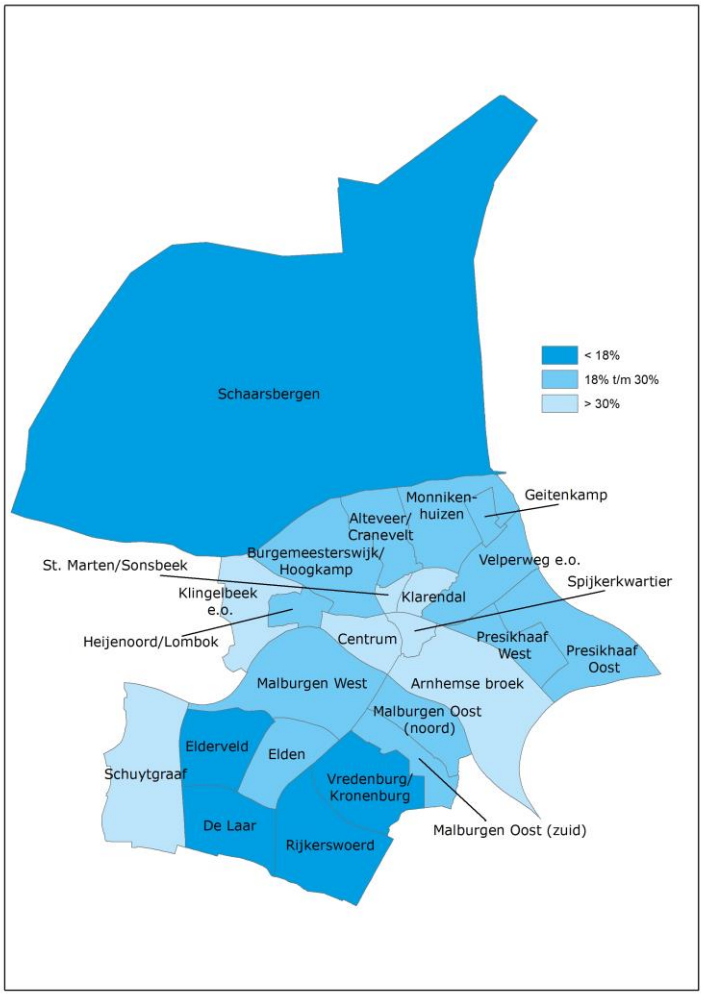
Vooruitgang verwacht in en rond Centrum

In een aantal wijken rond het Centrum zijn inwoners zeer positief gestemd over de buurtontwikkeling voor de toekomst: het Centrum zelf, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, St. Marten/Sonsbeek-Zuid, Klarendal en Klingenbeek (figuur 5.7). Ook in Schuytgraaf zijn inwoners relatief positief over de toekomst van de buurt. In Schaarsbergen e.o. en een aantal wijken ten zuiden van Malburgen: Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd zijn er relatief weinig inwoners positief over de toekomst. Het beeld dat hiermee ontstaat, is dat vooral het Centrum van de gemeente aantrekkelijker wordt ten opzichte van de buitenwijken.

Ten opzichte van 2015 zijn inwoners van Centrum, Velperweg e.o., Monikkenhuizen, Malburgen-Oost (Zuid) en Rijkerswoerd positiever geworden over de buurtontwikkeling in de toekomst. Inwoners van Alteveer en Cranevelt zijn juist minder positief geworden over de ontwikkeling in de toekomst.

Figuur 5.7

Aandeel inwoners positief over buurtontwikkeling in de toekomst, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	46%	👍
Spijkerkwartier	34%	
Arnhemse Broek	34%	
Presikhaaf-West	27%	
Presikhaaf-Oost	22%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	46%	
Klarendal	41%	
Velperweg e.o.	27%	👍
Alteveer en Cranevelt	18%	👎
Geitenkamp	24%	
Monnikenhuizen	22%	👍
Burgem.wijk/Hoogkamp	18%	
Schaarsbergen e.o.	12%	
Heijenoord/Lombok	23%	
Klingelbeek	41%	
Malburgen-West	26%	
Malburgen-Oost (Noord)	26%	
Malburgen-Oost (Zuid)	26%	👍
Vredenburg/Kronenburg	14%	
Elden	20%	
Elderveld	9%	
De Laar	8%	
Rijkerswoerd	13%	👍
Schuytgraaf	36%	
ARNHEM	**24%**	👍

Inwoners zuidelijke wijken - Schuygraaf uitgezonderd - minder optimistisch over buurtontwikkeling in de toekomst

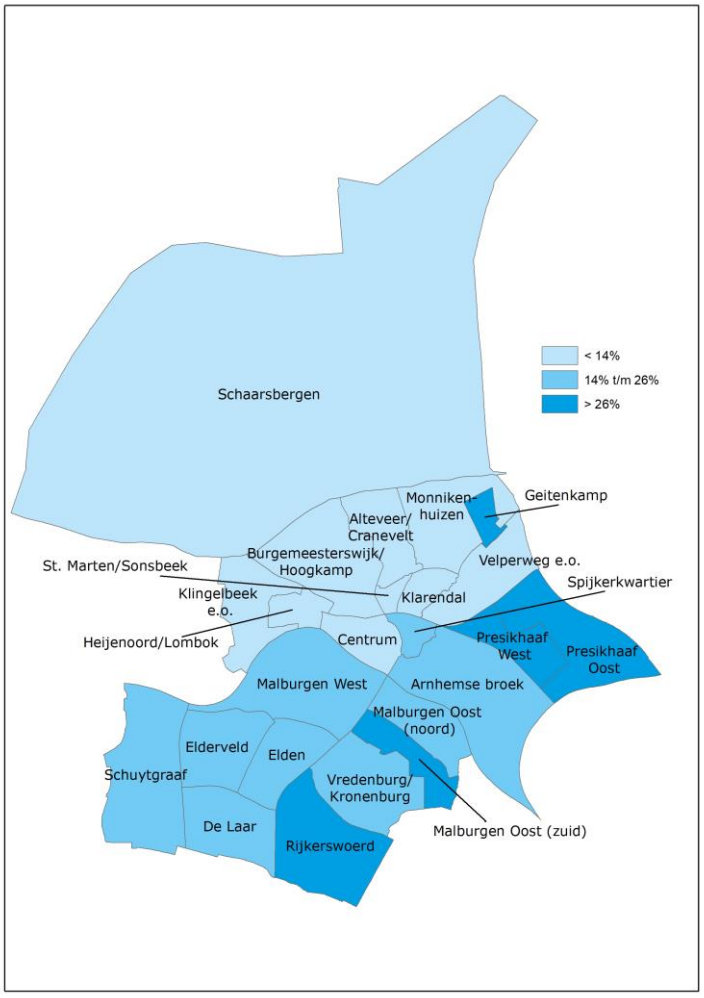
Achteruitgang verwacht in Presikhaaf e.a.

De verwachting over achteruitgang van de buurt (figuur 5.8) in de toekomst kent een vrijwel zelfde patroon als de mening over de ontwikkeling in het afgelopen jaar. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn er relatief weinig inwoners die denken dat de buurt in de toekomst achteruit zal gaan. Ook in het Centrum zelf is die verwachting niet sterk aanwezig. In Presikhaaf, Malburgen-Oost (Zuid), Geitenkamp en Rijkerswoerd zijn er relatief veel inwoners die verwachten dat de buurt in de toekomst (verder) achteruit gaat.

Inwoners van Centrum en Velperweg e.o. zijn minder negatief over de ontwikkeling van de buurt in de toekomst dan in 2015. Het aandeel inwoners dat negatief is over de buurtontwikkeling in Alteveer en Cranevelt is toegenomen ten opzichte van 2015. Deze ontwikkelingen versterken het beeld dat het perspectief op de buurtontwikkeling in Centrum en Velperweg e.o. zeer positief is ten opzichte van 2015 en in Alteveer en Cranevelt vrij negatief. In Alteveer en Cranevelt zijn er overigens nog wel meer inwoners positief over de buurtontwikkeling in de toekomst dan negatief.

Figuur 5.8

Aandeel inwoners negatief over buurtontwikkeling in de toekomst, per wijk en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	11%	👍
Spijkerkwartier	17%	
Arnhemse Broek	23%	
Presikhaaf-West	30%	
Presikhaaf-Oost	29%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	9%	
Klarendal	11%	
Velperweg e.o.	4%	👍
Alteveer en Cranevelt	12%	👎
Geitenkamp	30%	
Monnikenhuizen	11%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	4%	
Schaarsbergen e.o.	12%	
Heijenoord/Lombok	8%	
Klingelbeek	3%	
Malburgen-West	22%	
Malburgen-Oost (Noord)	25%	
Malburgen-Oost (Zuid)	31%	
Vredenburg/Kronenburg	26%	
Elden	18%	
Elderveld	26%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	27%	
Schuytgraaf	19%	
ARNHEM	**20%**	

In het Centrum en noordelijke wijken relatief weinig inwoners negatief over de ontwikkeling van de buurt in de toekomst

6

HOOFDSTUK

Veiligheidsbeleving

6. Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk staat de subjectieve veiligheid centraal[8]. In paragraaf 6.1 komt het rapportcijfer van Arnhemmers voor de veiligheid in de buurt aan bod. In paragraaf 6.2 gaat het om veiligheidsbeleving, vermijdingsgedrag en (camera)toezicht. Afgesloten wordt met een paragraaf over de bereidheid om aangifte te doen bij de politie bij verschillende delicten.

- Het rapportcijfer voor de veiligheid in Arnhem(6,6) is gelijk aan 2015.
- Gevoel van onveiligheid in het algemeen en in de buurt is licht toegenomen in Arnhem.
- Arnhemmers voelen zich vaker onveilig in het Centrum en vertonen vaker vermijdingsgedrag in verschillende situaties.
- Toezichthouders dragen bij aan het gevoel van veiligheid, cameratoezicht in mindere mate.
- Aangiftebereidheid meeste delicten hoger dan in 2015.

6.1 Rapportcijfer veiligheid in de buurt

Rapportcijfer veiligheid onveranderd: 6,6

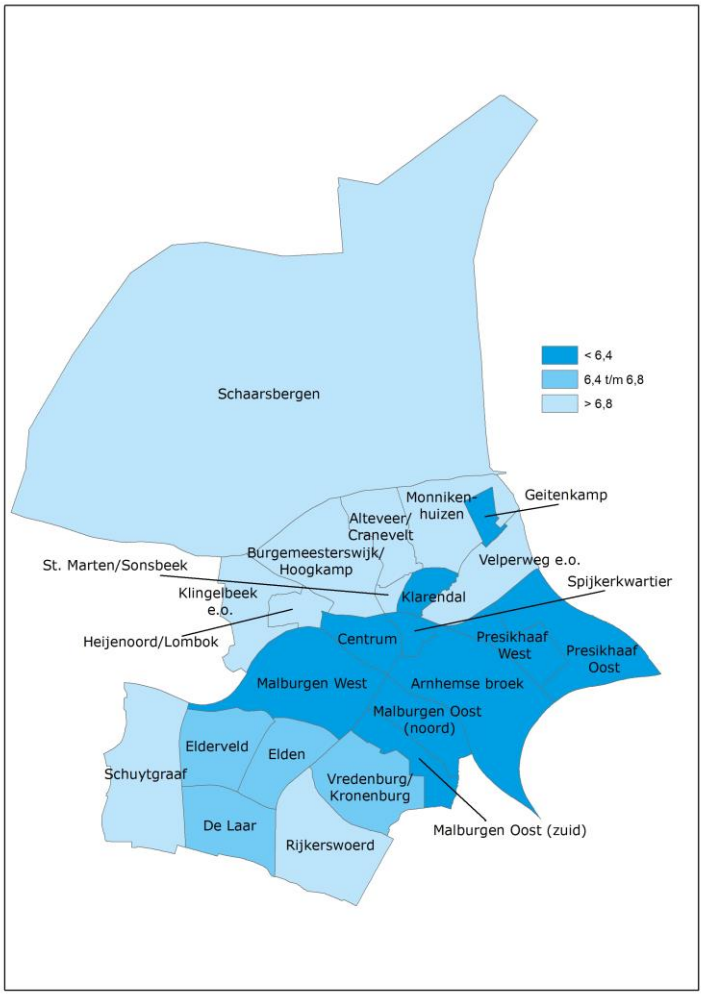
Inwoners van Arnhem geven gemiddeld een voldoende tot ruim voldoende voor de veiligheid in de buurt (6,6). Dit is hetzelfde cijfer als in 2015 en 2013. Het rapportcijfer dat inwoners geven voor de veiligheid lijkt hiermee los te staan van gevoelens van onveiligheid.

In figuur 6.1 staat het rapportcijfer veiligheid per wijk. Wijken met een hoger dan gemiddeld rapportcijfer zijn licht gekleurd, wijken met een lager dan gemiddeld cijfer donker. Het beeld is consistent met overlastcijfers per wijk. In het Centrum en de aangrenzende wijken ten oosten en zuiden ervan geven inwoners een relatief laag cijfer voor de veiligheid in de wijk. In de wijken ten noorden en westen van het Centrum zijn de cijfers hoger dan gemiddeld. De wijk Geitenkamp heeft, anders dan de omliggende wijken, een relatief laag cijfer. In twee wijken ten zuidwesten van Malburgen - Rijkerswoerd en Schuytgraaf is het cijfer hoger dan gemiddeld.

In de wijken Velperweg e.o., Rijkerswoerd en Schuytgraaf is het rapportcijfer veiligheid gestegen ten opzichte van 2015. In Klarendal en Elden daalde het rapportcijfer.

[8] *Subjectieve veiligheid: beleving van bewoners. Objectieve veiligheid wordt gemeten a.d.h.v. politiecijfers. De politiecijfers komen in het voorjaar van 2018 beschikbaar.*

Figuur 6.1
Rapportcijfer veiligheid en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	CIJFER	ONTW.
Centrum	6,2	
Spijkerkwartier	5,8	
Arnhemse Broek	5,8	
Presikhaaf-West	5,9	
Presikhaaf-Oost	6,3	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	6,9	
Klarendal	6,2	👎
Velperweg e.o.	7,5	👍
Alteveer en Cranevelt	7,6	
Geitenkamp	6	
Monnikenhuizen	7,1	
Burgem.wijk/Hoogkamp	7,7	
Schaarsbergen e.o.	6,9	
Heijenoord/Lombok	7,2	
Klingelbeek	7,5	
Malburgen-West	6,1	
Malburgen-Oost (Noord)	6,1	
Malburgen-Oost (Zuid)	5,9	
Vredenburg/Kronenburg	6,5	
Elden	6,8	👎
Elderveld	6,6	
De Laar	6,5	
Rijkerswoerd	7	👍
Schuytgraaf	7,1	👍
ARNHEM	**6,6**	

Rapportcijfer veiligheid in de woonbuurt gelijk gebleven.

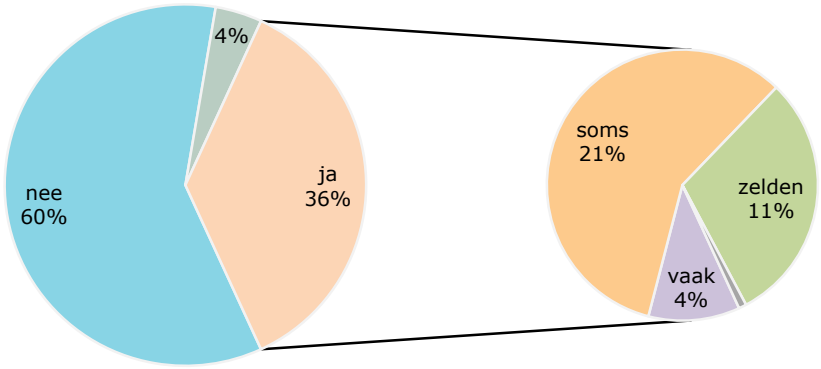
6.2 Veiligheidsbeleving

Gevoel onveiligheid is licht toegenomen

Het aandeel inwoners van Arnhem dat zich wel eens onveilig voelt[9] is toegenomen ten opzichte van 2015. In 2017 geeft 36 procent van de inwoners van Arnhem aan zich wel eens onveilig te voelen, in 2015 was dat 34 procent en in 2013 nog 33 procent. In figuur 6.2 staat weergegeven hoe het gevoel van onveiligheid verder is onderverdeeld naar Arnhemmers die zich zelden, soms of vaak onveilig voelen. In totaal 21 procent van de inwoners voelt zich soms onveilig en 4 procent voelt zich vaak onveilig.

Figuur 6.2

Onveiligheidsgevoel in het algemeen

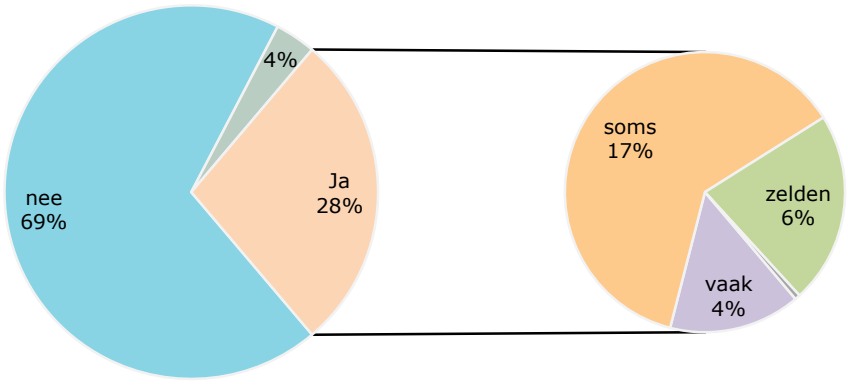

Gevoel van onveiligheid in eigen buurt is ook licht toegenomen

Arnhemmers voelen zich minder vaak onveilig in de eigen buurt, dan in het algemeen (figuur 6.3). In totaal voelt 28 procent van de inwoners zich wel eens onveilig in de eigen woonbuurt. Dit is een toename ten opzichte van 2015, toen 25 procent van de inwoners zich wel eens onveilig voelde in de eigen buurt.

Figuur 6.3

Onveiligheidsgevoel in uw eigen buurt

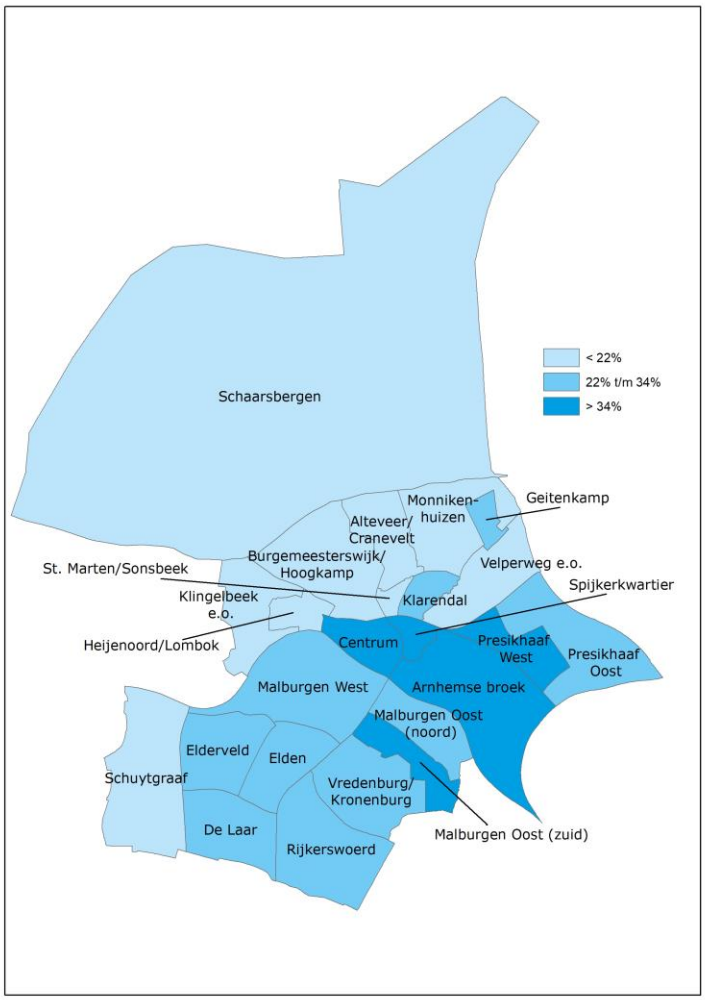

[9] *Subjectieve veiligheid: beleving van bewoners. Objectieve veiligheid wordt gemeten a.d.h.v. politiecijfers. De politiecijfers komen in het voorjaar van 2018 beschikbaar.*

Het gevoel van onveiligheid verschilt sterk tussen wijken (figuur 6.4). Zo voelt in Heijenoord/Lombok slechts 12 procent van de inwoners zich wel eens onveilig, terwijl in het Spijkerkwartier 44 procent van de inwoners wel eens gevoelens van onveiligheid heeft. In het Centrum plus de wijken ten zuiden en oosten voelen relatief veel inwoners zich wel eens onveilig en de wijken ten noorden en westen relatief weinig.

Ten opzichte van 2015 is het gevoel van onveiligheid in eigen buurt toegenomen in Rijkerswoerd en in Schuytgraaf. In de andere wijken is er geen sprake van significante ontwikkelingen.

Figuur 6.4
Onveiligheidsgevoel in de woonbuurt en ontwikkeling t.o.v. 2015

WIJK	PERCENT	ONTW.
Centrum	41%	
Spijkerkwartier	44%	
Arnhemse Broek	39%	
Presikhaaf-West	35%	
Presikhaaf-Oost	32%	
St.Marten/Sonsb.-Zuid	19%	
Klarendal	34%	
Velperweg e.o.	14%	
Alteveer en Cranevelt	19%	
Geitenkamp	34%	
Monnikenhuizen	19%	
Burgem.wijk/Hoogkamp	16%	
Schaarsbergen e.o.	16%	
Heijenoord/Lombok	12%	
Klingelbeek	16%	
Malburgen-West	29%	
Malburgen-Oost (Noord)	30%	
Malburgen-Oost (Zuid)	38%	
Vredenburg/Kronenburg	27%	
Elden	24%	
Elderveld	27%	
De Laar	26%	
Rijkerswoerd	26%	👎
Schuytgraaf	20%	👎
ARNHEM	**28%**	👎

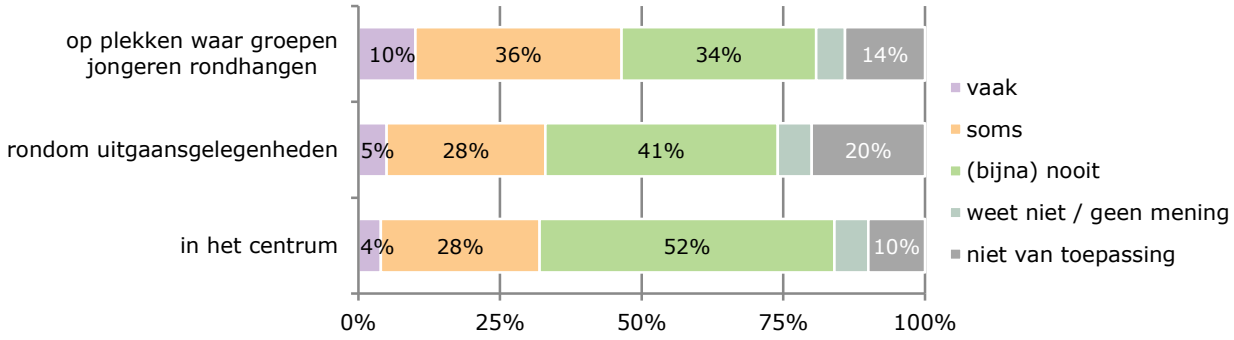
Ondanks dat het rapportcijfer voor veiligheid gelijk is gebleven, is het gevoel van onveiligheid licht toegenomen

Arnhemmers voelen zich het meest onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen

Inwoners is voor verschillende plekken waar mensen zich onveilig zouden kunnen voelen, gevraagd hoe vaak ze zich daar onveilig voelen (figuur 6.5). Onveiligheidsgevoelens zijn het grootst op plekken waar groepen jongeren rondhangen (46% vaak/soms), gevolgd door rondom uitgaansgelegenheden en in het Centrum. In vergelijking met 2015 voelen inwoners van Arnhem zich vaker onveilig in het Centrum.

Figuur 6.5

Onveiligheidsgevoel op verschillende plekken

Arnhemmers vertonen vaker vermijdingsgedrag

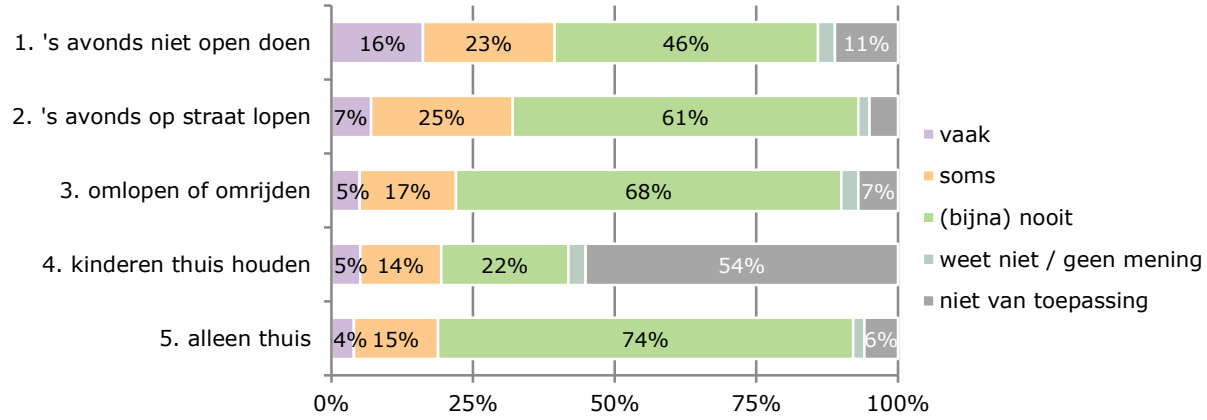
In verband met onveiligheidsgevoelens doet 39 procent van de Arnhemmers wel eens 's avonds of 's nachts de deur niet open (figuur 6.6). Een derde van de inwoners voelt zich wel eens onveilig als ze 's avonds in de buurt over straat lopen. Ongeveer twee op de vijf inwoners vertonen wel eens de andere vormen van vermijdingsgedrag: omlopen of omrijden voor onveilige plekken, kinderen niet toestaan ergens naar toe te gaan of zich 's avonds alleen thuis ongemakkelijk voelen. In vergelijking met 2015 en 2013 vertonen Arnhemmers in al deze situaties vaker vermijdingsgedrag.

Uitleg vermijdingsgedrag

Vermijdingsgedrag bestaat uit vijf vormen van gedrag die wel eens voor kunnen komen in situaties die mensen als ongemakkelijk of onveilig kunnen ervaren. Gevraagd is hoe vaak inwoners dergelijk gedrag vertonen.

1. 's avonds of 's nachts niet opendoet, omdat u het niet veilig vindt
2. zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt over straat loopt
3. in uw eigen buurt omlopen of omrijden om onveilige plekken te vermijden
4. uw kind(eren) niet toestaat ergens naar toe te gaan omdat u het niet veilig vindt
5. zich niet op uw gemak voelt als u 's avonds alleen bent

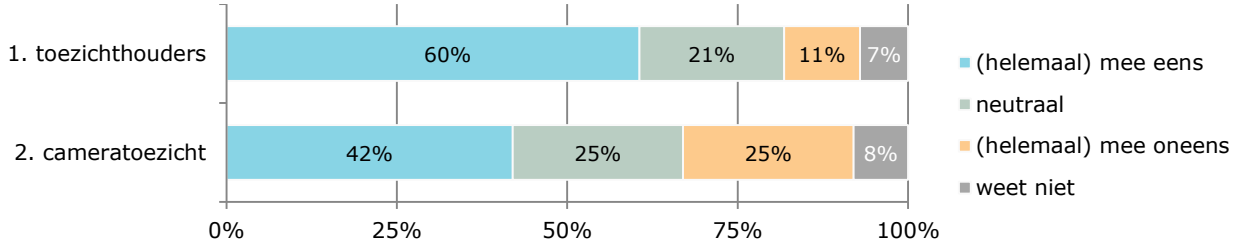
Figuur 6.6
Stellingen vermijdingsgedrag

Aanwezigheid toezichthouders draagt bij aan gevoel veiligheid

Drie op de vijf inwoners voelen zich veiliger op straat door de aanwezigheid van toezichthouders/handhavers op straat (figuur 6.7). Cameratoezicht draagt wat minder bij aan het veiligheidsgevoel (44 procent). Voor beide vormen van toezicht is het veiligheidsgevoel licht afgenomen ten opzichte van 2015.

Figuur 6.7
Stellingen toezicht

Inwoners van Arnhem proberen vaker om onveilige situaties te vermijden. Toezicht op straat draag bij aan veiligheidsgevoel, maar minder dan in 2015.

6.3 Aangiftebereidheid veel voorkomende delicten gestegen t.o.v. 2015

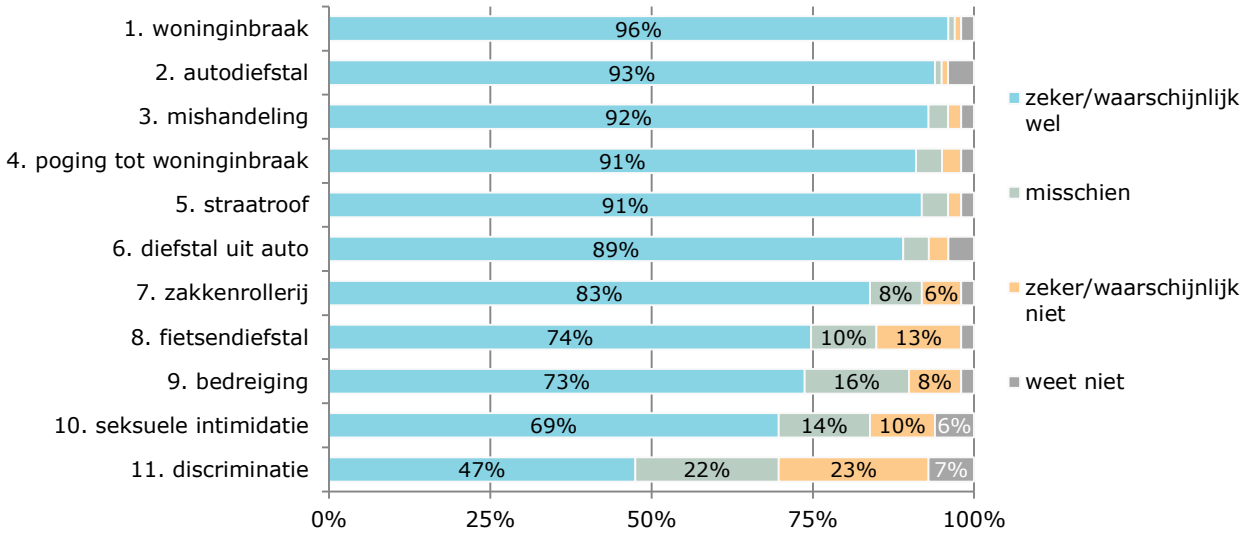
Arnhemmers zeggen voor de meeste delicten zeker of waarschijnlijk wel aangifte te zullen doen, als dit ze zou overkomen (figuur 6.8). De enige vorm van delict waar minder dan de helft aangifte van zou doen is discriminatie, voor andere veel voorkomende delicten varieert het van 69 procent (seksuele intimidatie) tot 96 procent (woninginbraak). Ten opzichte van 2015 is de aangiftebereidheid voor bijna alle veel voorkomende delicten gestegen, met uitzondering van bedreiging (geen significant verschil).

Uitleg aangiftebereidheid

Aangiftebereidheid bestaat uit elf delicten waar voor de vraag gesteld is of men de politie op de hoogte zou stellen als men slachtoffer zou zijn van het delict. Het gaat om fictieve situaties, niet of men daadwerkelijk slachtoffer is geworden.

Figuur 6.8

Aangiftebereidheid per delict

Aangiftebereidheid van veel voorkomende delicten gestegen

7

HOOFDSTUK

Arnhem vergeleken

7. Arnhem vergeleken

In dit hoofdstuk wordt de leefbaarheid en veiligheid in Arnhem vergeleken aan de hand van de landelijke Veiligheidsmonitor 2015 en 2016[10]. Op de belangrijkste indicatoren wordt Arnhem vergeleken met het gemiddelde van de HEBANG[11] gemeenten, de Grote Steden[12] en het landelijk gemiddelde. Er wordt vergeleken op drie onderdelen:

- Leefbaarheid
- Overlast
- Veiligheidsbeleving

De cijfers zijn niet één-op-één te vergelijken met de uitkomsten van het onderzoek leefbaarheid en veiligheid in de buurt[13].

- De leefbaarheid in Arnhem is op twee van de drie onderdelen (fysieke voorzieningen en sociale cohesie) vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en grote steden. In de HEBANG-gemeenten is het cijfer leefbaarheid hoger dan in Arnhem. Landelijk is de leefbaarheid op alle onderdelen hoger dan in Arnhem.
- Er is meer overlast in de buurt in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten en landelijk. Vooral verkeersoverlast en verloedering komen relatief vaak voor.
- De veiligheid in Arnhem blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Inwoners voelen zich in het algemeen veiliger in Arnhem dan in de HEBANG-gemeenten, maar op de veiligheidsbeleving in de buurt scoren de HEBANG-gemeenten beter.

7.1 Leefbaarheid woonbuurt

Het rapportcijfer voor de leefbaarheid in Arnhem is lager dan in de HEBANG-gemeenten en het landelijk gemiddelde, maar wijkt nauwelijks af van de grote steden. In de HEBANG-gemeenten en landelijk was er tussen 2015 en 2016 sprake van een positieve ontwikkeling, terwijl het cijfer in Arnhem gelijk bleef.

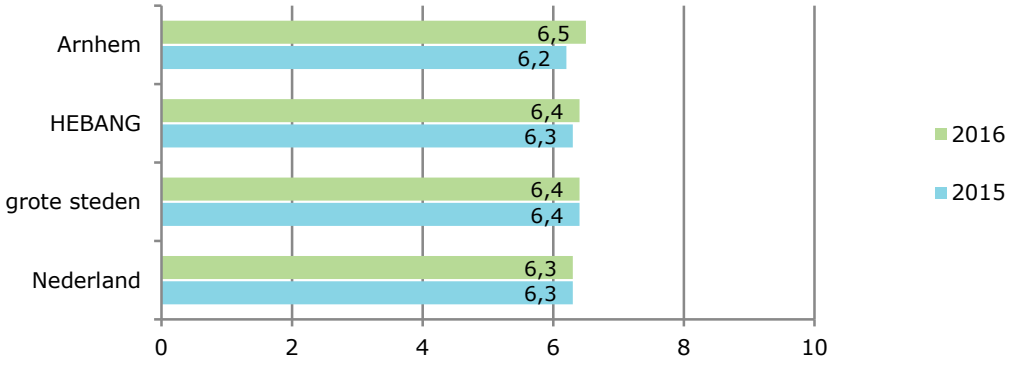
Figuur 7.1
Rapportcijfer leefbaarheid 2015-2016

[10] *In maart 2018 komen de resultaten landelijke Veiligheidsmonitor 2017 beschikbaar.*
[11] *Haarlem, Enschede, Breda, Arnhem, Nijmegen en Groningen*
[12] *Grote steden: 100.000-plus gemeenten*
[13] *Vraagstelling en methodiek landelijke Veiligheidsmonitor wijken af van onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid in de buurt Arnhem*

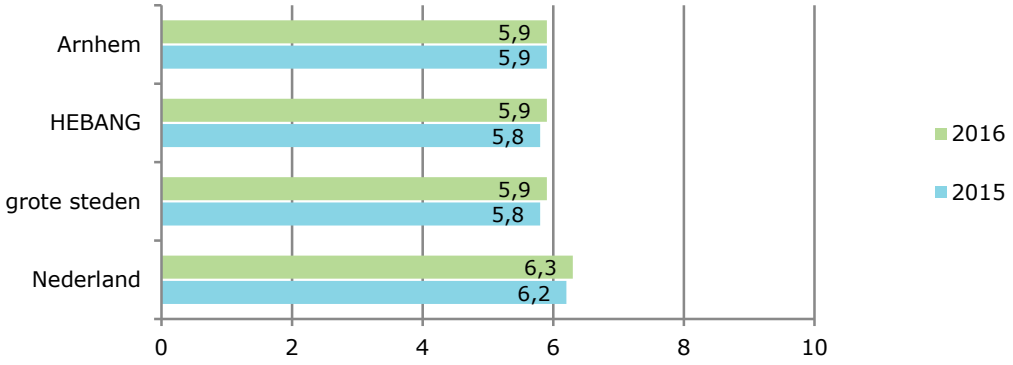
Het kental fysieke voorzieningen (figuur 7.2) is in Arnhem vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en de grote steden, maar hoger dan het landelijk gemiddelde. Tussen 2015 en 2016 is het kental in Arnhem meer gestegen dan in de HEBANG-gemeenten. In de grote steden en landelijk bleef het kental gelijk.

Figuur 7.2
Kental fysieke voorzieningen 2015-2016

De sociale cohesie (figuur 7.3) is in Arnhem gelijk aan de HEBANG-gemeenten en de grote steden, maar lager dan het landelijk gemiddelde. In de HEBANG-gemeenten, de grote steden en Nederland is het kental gestegen terwijl de sociale cohesie in Arnhem gelijk bleef.

Figuur 7.3
Kental sociale cohesie 2015-2016

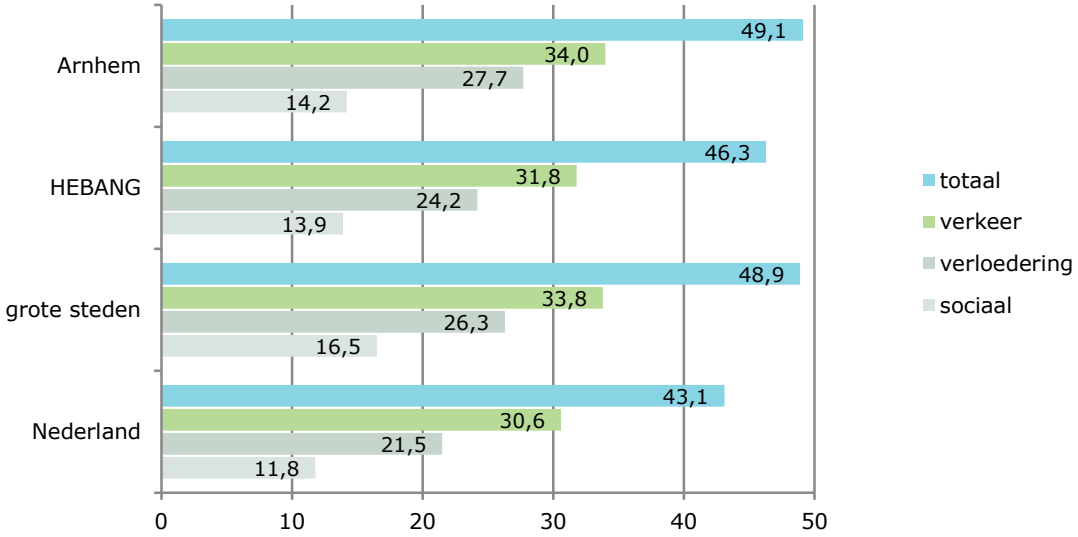
Leefbaarheid Arnhem redelijk vergelijkbaar met HEBANG-gemeenten en grote steden, maar onder het landelijk gemiddelde

7.2 Overlast in de buurt

De totale overlast in de buurt is in Arnhem hoger dan in de HEBANG-gemeenten en het landelijk gemiddelde en vrijwel gelijk aan de grote steden (figuur 7.4). In vergelijking met de grote steden komt verloedering in Arnhem vaker voor en sociale overlast minder vaak. Ten opzichte van de HEBANG-gemeenten komen verkeersoverlast en verloedering vaker voor in Arnhem en in vergelijking met het landelijk gemiddelde komen alle vormen van overlast vaker voor.

Figuur 7.4

Overlast in de buurt - percentage één of meerdere vormen komen 'vaak' voor

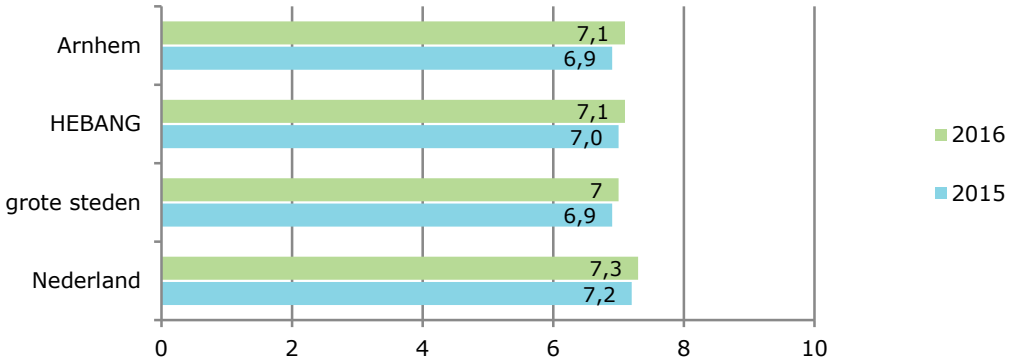
Relatief veel overlast in Arnhem ten opzichte van HEBANG-gemeenten en landelijk gemiddelde, vooral verkeersoverlast en verloedering

7.3 Veiligheidsbeleving

Het rapportcijfer veiligheid (figuur 7.5) is in Arnhem vergelijkbaar met de HEBANG-gemeenten en de grote steden. Landelijk is het cijfer voor de veiligheid hoger. Ten opzichte van 2015 is het rapportcijfer voor de veiligheid in alle vergelijkingsgebieden gestegen.

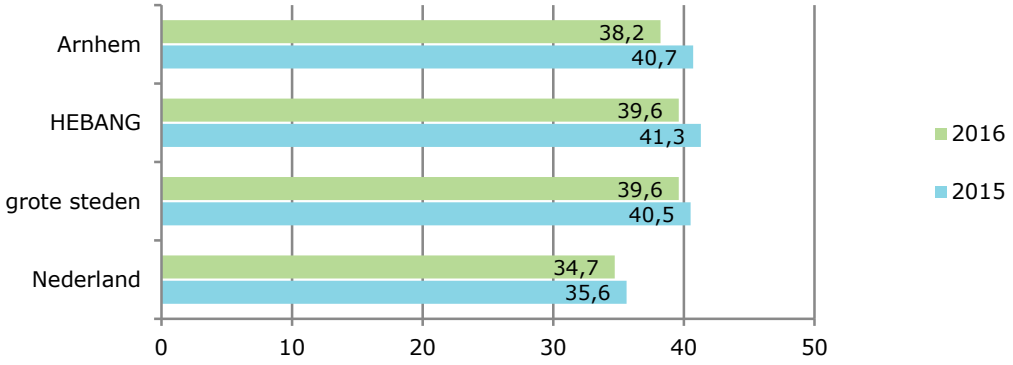
Figuur 7.5

Rapportcijfer veiligheid 2015-2016

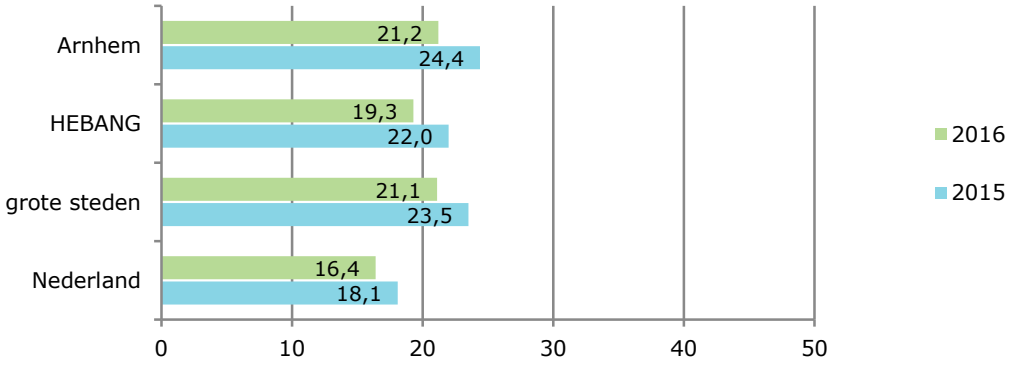
Inwoners van Arnhem voelen zich in het algemeen iets minder vaak onveilig dan in de HEBANG-gemeenten en de grote steden (figuur 7.6). Landelijk is het gevoel van onveiligheid positiever dan in Arnhem. Ten opzichte van 2015 is het gevoel van onveiligheid in alle vergelijkingsgebieden in meer of mindere mate afgenomen, een positieve ontwikkeling.

Figuur 7.6
Onveiligheidsgevoel in het algemeen - percentage wel eens onveilig, 2015-2016

Het onveiligheidsgevoel in de buurt (figuur 7.7) is in Arnhem vrijwel gelijk aan de grote steden. In de HEBANG-gemeenten en landelijk voelen inwoners zich minder vaak onveilig in de buurt. Tussen 2015 en 2016 is het gevoel van onveiligheid in alle vergelijkingsgebieden duidelijk afgenomen. Dit is een positieve ontwikkeling.

Figuur 7.7
Onveiligheidsgevoel in de buurt - percentage wel eens onveilig in de buurt, 2015-2016

Onveiligheidsgevoel in het algemeen in Arnhem positief ten opzichte van HEBANG-gemeenten, onveiligheidsgevoel in de buurt negatief

1

BIJLAGE

Responsverantwoording

Bijlage 1. Responsverantwoording

Tabel 1: respons naar wijk

WIJK	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
Centrum	5.215	702	209	30%
Spijkerkwartier	6.068	688	219	32%
Arnhemse Broek	5.124	903	249	28%
Presikhaaf-West	6.452	918	235	26%
Presikhaaf-Oost	6.042	620	233	38%
St.Marten/Sonsbeek-Zuid	4.106	558	188	34%
Klarendal	6.486	774	239	31%
Velperweg e.o.	6.738	486	211	43%
Alteveer en Cranevelt	3.767	309	127	41%
Geitenkamp	3.301	558	173	31%
Monnikenhuizen	3.393	416	163	39%
Burgemeesterswijk/Hoogkamp	6.337	573	208	36%
Schaarsbergen e.o.	1.407	282	150	53%
Heijenoord/Lombok	3.365	448	153	34%
Klingelbeek	1.026	283	126	45%
Malburgen-West	3.348	562	183	33%
Malburgen-Oost (Noord)	4.901	731	215	29%
Malburgen-Oost (Zuid)	6.101	871	225	26%
Vredenburg/Kronenburg	7.089	616	217	35%
Elden	1.839	389	161	41%
Elderveld	7.632	497	215	43%
De Laar	10.129	560	258	46%
Rijkerswoerd	10.397	591	241	41%
Schuytgraaf	7.518	665	249	37%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

Tabel 2: respons naar geslacht

GESLACHT	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
man	63.369	6.835	2.249	33%
vrouw	64.403	7.161	2.598	36%
onbekend	9	4	0	0%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

Tabel 3: respons naar leeftijd

LEEFTIJD	BEVOLKING	STEEKPROEF	NETTO RESPONS	RESPONS (%)
15-29 jaar	32.343	3.467	636	18%
30-54 jaar	55.302	6.114	2.040	33%
55-89 jaar	40.136	4.419	2.171	49%
TOTAAL	**127.781**	**14.000**	**4.847**	**35%**

2

BIJLAGE

Tabellen

- **Ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid 2001 – 2017**
- **Leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017**
- **Ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid per wijk ten opzichte van 2015**

Bijlage 2. Tabellen

Bijlage 2: ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid in Arnhem, 2001-2017

	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017
leefbaarheid woonbuurt (0 = ongunstig en 10 = gunstig)									
rapportcijfer leefbaarheid	6,9	6,8	6,9	7,0	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2
rapportcijfer woonomgeving	x	6,9	6,9	7,1	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3
rapportcijfer woning	7,5	7,5	7,5	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,7
rapportcijfer voorzieningen	6,5	6,6	6,7	6,9	7,0	6,9	7,0	7,1	7,1
% eens voldoende voorzieningen voor afvalinzameling	x	x	x	x	x	x	70%	67%	68%
% eens voldoende parkeermogelijkheden	x	x	x	x	x	x	55%	56%	53%
% eens weinig onveilige plekken	x	x	x	x	50%	48%	42%	44%	42%
% eens voldoende sportvoorzieningen	x	x	x	x	x	x	60%	60%	60%
% eens voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten	x	x	x	x	x	x	41%	44%	41%
% eens groen goed onderhouden	x	x	x	x	64%	62%	61%	63%	59%
% eens grijs goed onderhouden	x	x	x	x	58%	60%	60%	60%	59%
% eens voldoende groenvoorzieningen	x	x	x	x	1%	1%	1%	82%	81%
% eens buiten is het goed verlicht	x	x	x	x	1%	1%	1%	72%	72%
sociale kwaliteit woonbuurt									
kental sociale cohesie	5,5	5,8	5,9	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7
% voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen								61%	62%
% mensen gaan op een prettige manier met elkaar om								35%	33%
% gezellige buurt met veel saamhorigheid								52%	50%
% (oneens) mensen kennen elkaar nauwelijks								40%	39%
algemene evaluatie woonbuurt	7,0	7,3	7,2	7,4	7,2	7,3	7,1	7,2	7,1
% mensen in deze buurt blijven hier graag wonen							59%	57%	56%
% als je in deze buurt woont het je het goed getroffen							58%	61%	56%
% (oneens) als het maar enigszins kan ga ik uit deze buurt verhuizen								68%	68%
% (oneens) het is vervelend om in deze buurt te wonen								84%	82%
% (zeer) prettig woonbuurt							88%	89%	87%
kental sociale kracht - buurthulp	x	x	x	x	x	x	x	5,9	5,9
% geeft buren hulp							45%	44%	42%
% kan bij buren terecht voor hulp							47%	48%	47%
% (zeer) gehecht aan eigen buurt	63%	60%	62%	62%	65%	63%	62%	63%	62%
% medeverantwoordelijk voor leefbaarheid in de buurt	79%	78%	77%	74%	75%	72%	72%	74%	73%
% actief voor buurtverbetering	x	x	23%	21%	17%	17%	22%	21%	21%
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)									
verloedering	5,4	5,3	4,8	4,8	4,4	4,2	3,9	4,2	4,4
sociale overlast	2,5	2,6	2,3	2,0	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4
overige overlast	x	x	x	x	x	x	x	2,1	2,2
dreiging (nieuwe definitie)	x	x	x	x	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6
vermogensdelicten	5,0	5,2	4,5	4,3	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9
verkeersoverlast	5,4	5,2	5,2	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,4
perspectief op de buurtontwikkeling									
ziet vooruitgang afgelopen jaar	10%	10%	15%	17%	19%	22%	16%	17%	18%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	23%	26%	24%	22%	19%	17%	18%	20%	20%
voorspelt vooruitgang	13%	17%	23%	27%	30%	25%	19%	22%	24%
voorspelt achteruitgang	29%	31%	30%	22%	19%	19%	19%	20%	20%
subjectieve veiligheid									
rapportcijfer veiligheid	6,6	6,7	6,6	6,9	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
% onveilig	43%	48%	43%	38%	34%	35%	33%	34%	36%
% onveilig in de buurt	29%	33%	30%	29%	25%	26%	26%	25%	28%

Bronnen: gebiedsmonitor (2001), pilot Veiligheidsmonitor (2005), Veiligheidsmonitor (2009, 2011), enquête Leefbaarheid en Veiligheid (2003, 2007, 2013, 2015, 2017)

Bijlage 2: cijfers leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017

	Centrum	Spijkerkwartier	Arnhemse Broek	Presikhaaf-West	Presikhaaf-Oost	St.Marten/Sonsb.-Zuid	Klarendal	Velperweg e.o.	Alteveer en Cranevelt	Geitenkamp	Monnikenhuizen	Burgem.wijk/Hoogkamp	Schaarsbergen e.o.	Heijenoord/Lombok	Klingelbeek	Malburgen-West	Malburgen-Oost (Noord)	Malburgen-Oost (Zuid)	Vredenburg/Kronenburg	Elden	Elderveld	De Laar	Rijkerswoerd	Schuytgraaf	Arnhem	grenswaarde voor markering
leefbaarheid woonbuurt																										
rapportcijfer leefbaarheid	6,8	6,6	6,5	6,4	6,9	7,5	6,9	8,0	8,1	6,5	7,8	8,4	7,9	7,8	7,9	6,9	6,7	6,5	7,0	7,6	7,1	7,0	7,2	7,5	7,2	0,2
rapportcijfer woonomgeving	7,0	6,8	6,5	6,4	7,1	7,6	7,1	8,0	8,4	6,6	8,0	8,7	8,4	7,9	8,1	7,0	6,9	6,8	7,2	7,6	7,2	7,1	7,2	7,5	7,3	0,2
rapportcijfer woning	7,4	7,3	7,2	7,1	7,5	7,8	7,5	8,2	8,3	6,9	8,1	8,6	8,2	7,8	8,5	7,5	7,4	7,3	7,6	8,1	7,5	7,5	8,0	8,4	7,7	0,2
rapportcijfer voorzieningen	7,5	7,3	6,5	7,0	6,9	7,4	7,3	7,1	7,2	6,8	6,9	7,8	5,6	7,4	6,8	6,9	7,1	6,9	7,3	6,3	7,4	7,2	6,9	7,5	7,1	0,2
% eens voldoende voorzieningen voor afvalinzameling	29%	74%	65%	71%	72%	76%	74%	64%	81%	73%	69%	73%	49%	63%	67%	76%	78%	76%	69%	58%	70%	64%	55%	73%	68%	6%
% eens voldoende parkeermogelijkheden	36%	15%	50%	70%	68%	5%	42%	61%	55%	54%	64%	57%	70%	36%	60%	55%	64%	67%	69%	54%	55%	52%	51%	57%	53%	6%
% eens weinig onveilige plekken	30%	20%	32%	29%	30%	54%	29%	65%	69%	38%	48%	69%	46%	67%	56%	36%	35%	31%	35%	44%	31%	35%	45%	58%	42%	6%
% eens voldoende sportvoorzieningen	48%	60%	30%	36%	58%	40%	51%	69%	69%	73%	75%	69%	70%	43%	22%	57%	63%	47%	56%	76%	80%	66%	68%	70%	60%	6%
% eens voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten	78%	65%	36%	39%	36%	55%	58%	43%	35%	40%	45%	43%	33%	57%	51%	40%	29%	29%	33%	38%	38%	29%	23%	36%	41%	6%
% eens groen goed onderhouden	69%	48%	52%	54%	56%	65%	51%	73%	72%	53%	57%	86%	51%	64%	58%	67%	59%	59%	55%	56%	46%	39%	69%	65%	59%	6%
% eens grijs goed onderhouden	69%	42%	52%	49%	52%	64%	54%	83%	71%	41%	61%	85%	43%	64%	60%	67%	65%	63%	55%	42%	50%	38%	65%	63%	59%	6%
% eens voldoende groenvoorzieningen	61%	60%	63%	75%	89%	79%	71%	89%	95%	71%	91%	94%	90%	85%	82%	86%	81%	84%	81%	84%	86%	88%	78%	82%	81%	6%
% eens buiten is het goed verlicht	79%	62%	69%	64%	65%	79%	74%	88%	76%	64%	79%	80%	53%	76%	74%	69%	73%	74%	71%	69%	62%	61%	77%	77%	72%	6%
sociale kwaliteit woonbuurt																										
kental sociale cohesie	4,7	5,1	5,3	4,9	5,4	6,0	5,6	6,7	6,8	5,3	6,3	6,8	6,5	6,6	6,6	5,6	5,1	5,3	5,4	6,9	5,9	5,6	5,7	5,6	5,7	0,3
% mensen gaan op een prettige manier met elkaar om	44%	50%	52%	40%	54%	71%	58%	84%	82%	43%	73%	85%	82%	82%	77%	53%	51%	51%	57%	81%	68%	60%	63%	68%	62%	6%
% gezellige buurt met veel saamhorigheid	16%	28%	24%	26%	24%	40%	29%	48%	53%	36%	45%	47%	40%	56%	52%	37%	24%	31%	28%	60%	31%	27%	31%	32%	33%	6%
% voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen	26%	40%	40%	40%	44%	59%	42%	73%	74%	37%	65%	70%	61%	64%	69%	46%	32%	45%	44%	70%	53%	49%	47%	49%	50%	6%
% (oneens) mensen kennen elkaar nauwelijks	19%	28%	29%	27%	29%	44%	38%	58%	56%	44%	54%	60%	63%	56%	55%	38%	35%	30%	28%	70%	41%	37%	40%	34%	39%	6%
kental algemene buurtevaluatie	6,7	6,7	6,2	5,9	6,4	7,8	6,8	8,2	8,9	6,0	7,8	8,8	8,3	8,0	8,2	6,3	6,0	6,1	6,7	7,9	7,2	6,7	7,1	7,1	7,1	0,4
% mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	35%	42%	36%	35%	41%	60%	49%	83%	89%	49%	75%	88%	89%	82%	83%	44%	37%	44%	56%	89%	65%	52%	50%	57%	56%	6%
% als je in deze buurt woont het je het goed getroffen	52%	47%	35%	25%	45%	73%	45%	83%	92%	32%	69%	96%	85%	85%	85%	38%	31%	37%	54%	76%	65%	46%	56%	65%	56%	6%
% (oneens) als het maar enigszins kan ga ik uit deze buurt verhuizen	60%	60%	49%	47%	51%	79%	66%	84%	93%	53%	78%	93%	88%	86%	90%	53%	49%	56%	65%	82%	71%	65%	76%	69%	68%	6%
% (oneens) het is vervelend om in deze buurt te wonen	83%	82%	68%	64%	73%	90%	80%	94%	95%	63%	92%	97%	92%	97%	96%	75%	72%	62%	77%	92%	85%	82%	88%	87%	82%	6%
% (zeer) prettige woonbuurt	92%	81%	77%	71%	83%	92%	85%	97%	98%	70%	98%	99%	94%	98%	98%	82%	80%	72%	82%	97%	90%	86%	91%	91%	87%	6%
kental sociale kracht - buurthulp	5,0	5,0	5,6	5,5	5,9	5,8	5,7	6,3	6,4	5,6	6,3	6,6	6,5	6,3	6,4	6,1	5,6	5,7	5,7	6,6	6,2	5,9	5,8	5,8	5,9	0,4
% geeft buren hulp	31%	32%	37%	36%	42%	35%	43%	48%	46%	43%	54%	48%	50%	51%	47%	44%	32%	42%	42%	56%	47%	45%	39%	40%	42%	6%
% kan bij buren terecht voor hulp	28%	25%	37%	36%	46%	42%	39%	56%	68%	47%	60%	63%	66%	62%	63%	47%	40%	44%	43%	68%	51%	46%	52%	45%	47%	6%
% (zeer) gehecht aan eigen buurt	54%	61%	44%	52%	54%	74%	55%	79%	84%	60%	75%	85%	83%	81%	79%	56%	48%	59%	60%	75%	62%	52%	64%	60%	62%	6%
% medeverantwoordelijk voor leefbaarheid in de buurt	65%	69%	68%	60%	59%	79%	77%	84%	85%	67%	80%	78%	91%	89%	84%	74%	70%	68%	69%	82%	71%	69%	76%	80%	73%	6%
% actief voor buurtverbetering	12%	21%	15%	19%	17%	14%	19%	34%	33%	19%	26%	27%	35%	32%	32%	26%	16%	18%	17%	33%	19%	18%	20%	23%	21%	6%
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)																										
verloedering	5,4	6,2	4,7	5,5	4,5	4,2	5,5	3,1	2,4	5,7	3,7	2,8	2,5	3,7	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	3,3	5,1	4,9	4,3	3,6	4,4	0,5
sociale overlast	5,7	5,4	3,5	3,2	2,6	2,7	3,6	1,1	0,7	4,2	1,2	1,3	0,6	1,3	0,7	3,2	3,0	3,4	1,6	1,1	1,6	1,8	1,7	0,8	2,4	0,4
overige overlast	5,1	4,6	3,0	2,6	2,2	2,8	3,4	1,4	0,8	3,5	1,6	1,5	1,0	1,7	0,9	2,2	2,5	2,6	1,5	1,6	1,5	1,7	1,3	1,0	2,2	0,3
dreiging (nieuwe definitie)	4,3	3,7	2,7	2,5	1,8	1,3	2,7	0,6	0,5	2,9	0,8	0,7	0,4	0,8	0,3	2,5	2,3	2,8	1,4	0,8	1,2	1,4	1,4	0,8	1,6	0,4
vermogensdelicten	4,6	4,9	4,4	4,6	4,1	3,4	4,4	3,2	3,9	3,9	2,9	4,2	3,1	3,2	2,7	3,8	4,0	4,1	3,7	3,5	3,9	3,2	3,6	4,0	3,9	0,5
verkeersoverlast	4,8	6,3	4,8	4,5	4,4	5,7	5,0	3,6	4,3	5,7	3,7	3,9	3,5	4,8	3,8	4,7	4,5	4,4	3,8	4,9	4,2	4,4	3,6	3,8	4,4	0,4
perspectief op buurtontwikkeling																										
ziet vooruitgang afgelopen jaar	29%	18%	22%	22%	9%	44%	29%	22%	15%	18%	17%	15%	7%	12%	24%	22%	18%	18%	13%	15%	9%	4%	7%	36%	18%	6%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	17%	24%	23%	30%	32%	8%	14%	7%	8%	32%	14%	4%	11%	9%	10%	21%	22%	31%	25%	20%	26%	26%	28%	12%	20%	6%
voorspelt vooruitgang	46%	34%	34%	27%	22%	46%	41%	27%	18%	24%	22%	18%	12%	23%	41%	26%	26%	26%	14%	20%	9%	8%	13%	36%	24%	6%
voorspelt achteruitgang	11%	17%	23%	30%	29%	9%	11%	4%	12%	30%	11%	4%	12%	8%	3%	22%	25%	31%	26%	18%	26%	26%	27%	19%	20%	6%
subjectieve veiligheid																										
rapportcijfer veiligheid	6,2	5,8	5,8	5,9	6,3	6,9	6,2	7,5	7,6	6,0	7,1	7,7	6,9	7,2	7,5	6,1	6,1	5,9	6,5	6,8	6,6	6,5	7,0	7,1	6,6	0,2
% onveilig	47%	50%	45%	42%	39%	32%	45%	29%	30%	41%	29%	30%	29%	30%	32%	33%	40%	41%	34%	34%	35%	33%	34%	26%	36%	6%
% onveilig in de buurt	41%	44%	39%	35%	32%	19%	34%	14%	19%	34%	19%	16%	16%	12%	16%	29%	30%	38%	27%	24%	27%	26%	26%	20%	28%	6%

relatief ongunstig ten opzichte van Arnhems gemiddelde

relatief gunstig ten opzichte van Arnhems gemiddelde

Bijlage 2: ontwikkeling leefbaarheid en veiligheid per wijk, 2017

	Centrum	Spijkerkwartier	Arnhemse Broek	Presikhaaf-West	Presikhaaf-Oost	St.Marten/Sonsb.-Zuid	Klarendal	Velperweg e.o.	Alteveer en Cranevelt	Geitenkamp	Monnikenhuizen	Burgem.wijk/Hoogkamp	Schaarsbergen e.o.	Heijenoord/Lombok	Klingelbeek	Malburgen-West	Malburgen-Oost (Noord)	Malburgen-Oost (Zuid)	Vredenburg/Kronenburg	Elden	Elderveld	De Laar	Rijkersworrd	Schuytgraaf	Arnhem
leefbaarheid woonbuurt																									
rapportcijfer leefbaarheid	6,8	6,6	6,5	6,4	6,9	7,5	6,9	8,0	8,1	6,5	7,8	8,4	7,9	7,8	7,9	6,9	6,7	6,5	7,0	7,6	7,1	7,0	7,2	7,5	7,2
rapportcijfer woonomgeving	7,0	6,8	6,5	6,4	7,1	7,6	7,1	8,0	8,4	6,6	8,0	8,7	8,4	7,9	8,1	7,0	6,9	6,8	7,2	7,6	7,2	7,1	7,2	7,5	7,3
rapportcijfer woning	7,4	7,3	7,2	7,1	7,5	7,8	7,5	8,2	8,3	6,9	8,1	8,6	8,2	7,8	8,5	7,5	7,4	7,3	7,6	8,1	7,5	7,5	8,0	8,4	7,7
rapportcijfer voorzieningen	7,5	7,3	6,5	7,0	6,9	7,4	7,3	7,1	7,2	6,8	6,9	7,8	5,6	7,4	6,8	6,9	7,1	6,9	7,3	6,3	7,4	7,2	6,9	7,5	7,1
sociale kwaliteit woonbuurt																									
kental sociale cohesie	4,7	5,1	5,3	4,9	5,4	6,0	5,6	6,7	6,8	5,3	6,3	6,8	6,5	6,6	6,6	5,6	5,1	5,3	5,4	6,9	5,9	5,6	5,7	5,6	5,7
kental algemene buurtevaluatie	6,7	6,7	6,2	5,9	6,4	7,8	6,8	8,2	8,9	6,0	7,8	8,8	8,3	8,0	8,2	6,3	6,0	6,1	6,7	7,9	7,2	6,7	7,1	7,1	7,1
kental sociale kracht - buurthulp	5,0	5,0	5,6	5,5	5,9	5,8	5,7	6,3	6,4	5,6	6,3	6,6	6,5	6,3	6,4	6,1	5,6	5,7	5,7	6,6	6,2	5,9	5,8	5,8	5,9
beleving buurtproblemen (0 = gunstig en 10 = ongunstig)																									
verloedering	5,4	6,2	4,7	5,5	4,5	4,2	5,5	3,1	2,4	5,7	3,7	2,8	2,5	3,7	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	3,3	5,1	4,9	4,3	3,6	4,4
sociale overlast	5,7	5,4	3,5	3,2	2,6	2,7	3,6	1,1	0,7	4,2	1,2	1,3	0,6	1,3	0,7	3,2	3,0	3,4	1,6	1,1	1,6	1,8	1,7	0,8	2,4
overige overlast	5,1	4,6	3,0	2,6	2,2	2,8	3,4	1,4	0,8	3,5	1,6	1,5	1,0	1,7	0,9	2,2	2,5	2,6	1,5	1,6	1,5	1,7	1,3	1,0	2,2
dreiging (nieuwe definitie)	4,3	3,7	2,7	2,5	1,8	1,3	2,7	0,6	0,5	2,9	0,8	0,7	0,4	0,8	0,3	2,5	2,3	2,8	1,4	0,8	1,2	1,4	1,4	0,8	1,6
vermogensdelicten	4,6	4,9	4,4	4,6	4,1	3,4	4,4	3,2	3,9	3,9	2,9	4,2	3,1	3,2	2,7	3,8	4,0	4,1	3,7	3,5	3,9	3,2	3,6	4,0	3,9
verkeersoverlast	4,8	6,3	4,8	4,5	4,4	5,7	5,0	3,6	4,3	5,7	3,7	3,9	3,5	4,8	3,8	4,7	4,5	4,4	3,8	4,9	4,2	4,4	3,6	3,8	4,4
perspectief op buurtontwikkeling																									
ziet vooruitgang afgelopen jaar	29%	18%	22%	22%	9%	44%	29%	22%	15%	18%	17%	15%	7%	12%	24%	22%	18%	18%	13%	15%	9%	4%	7%	36%	18%
ziet achteruitgang afgelopen jaar	17%	24%	23%	30%	32%	8%	14%	7%	8%	32%	14%	4%	11%	9%	10%	21%	22%	31%	25%	20%	26%	26%	28%	12%	20%
voorspelt vooruitgang	46%	34%	34%	27%	22%	46%	41%	27%	18%	24%	22%	18%	12%	23%	41%	26%	26%	26%	14%	20%	9%	8%	13%	36%	24%
voorspelt achteruitgang	11%	17%	23%	30%	29%	9%	11%	4%	12%	30%	11%	4%	12%	8%	3%	22%	25%	31%	26%	18%	26%	26%	27%	19%	20%
subjectieve veiligheid																									
rapportcijfer veiligheid	6,2	5,8	5,8	5,9	6,3	6,9	6,2	7,5	7,6	6,0	7,1	7,7	6,9	7,2	7,5	6,1	6,1	5,9	6,5	6,8	6,6	6,5	7,0	7,1	6,6
% onveilig	47%	50%	45%	42%	39%	32%	45%	29%	30%	41%	29%	30%	29%	30%	32%	33%	40%	41%	34%	34%	35%	33%	34%	26%	36%
% onveilig in de buurt	41%	44%	39%	35%	32%	19%	34%	14%	19%	34%	19%	16%	16%	12%	16%	29%	30%	38%	27%	24%	27%	26%	26%	20%	28%

relatief ongunstig ten opzichte van 2015

relatief gunstig ten opzichte van 2015

3

BIJLAGE

Onderzoeksverantwoording

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek is door de gemeente Arnhem een aselecte steekproef getrokken van 14.000 inwoners[14] uit de Basis Registratie Personen (BRP). Per adres is er maximaal één persoon geselecteerd. De steekproefomvang is zo gekozen dat er per wijk voldoende deelnemers zijn voor het doen van betrouwbare uitspraken op wijkniveau.

De geselecteerde inwoners kregen medio september 2017 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot en met eind november online de vragenlijst invullen. Bij de uitnodiging zat een antwoordkaart waarmee men een schriftelijke vragenlijst kon aanvragen. Aan niet-deelnemers is tweemaal een herinnering per post gestuurd (na 2 en na 4 weken), éénmaal met een herinneringsbrief en éénmaal met een herinneringskaart. Vanaf 30 oktober zijn niet-deelnemers ook telefonisch benaderd om alsnog mee te doen aan het onderzoek.

Van de deelnemers heeft 83 procent de vragenlijst online ingevuld, 7 procent schriftelijk en 10 procent telefonisch.

Berekening van de cijfers

In dit rapport worden de resultaten voornamelijk op drie wijzen gepresenteerd:

- Een deel van de resultaten wordt gepresenteerd in de vorm van percentages, bijvoorbeeld het percentage personen dat ergens tevreden over is. Bij de berekening van de percentages zijn de 'weigert'- en 'weet niet', *niet* buiten beschouwing gelaten.
- In dit rapport wordt veel gebruik gemaakt van zogenoemde kentallen. Dit zijn cijfermatige samenvattingen van meerdere met elkaar samenhangende vragen die met een antwoordschaal worden beantwoord (bv. 'helemaal mee eens' tot 'helemaal mee oneens'). De antwoorden krijgen een waarde en vervolgens wordt het kental berekend als een schaal van 0 tot 10. Bij de berekening van de schaalscores zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden, *wel* buiten beschouwing gelaten.
- Het rapport bevat ook rapportcijfers. Hier zijn deelnemers gevraagd om een cijfer van 1 tot 10 te geven over een onderwerp, bv. 'veiligheid'. Bij de berekening van het gemiddelde rapportcijfer zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden, *wel* buiten beschouwing gelaten.

Rapporteren van verschillen

Er worden meerdere vergelijkingen gemaakt in dit rapport, de toets die gebruikt is om te bepalen of er sprake is van een verschil dat beschreven moet worden verschilt per type vergelijking.

- Arnhem 2017 t.o.v. 2015: ontwikkelingen in het stedelijk gemiddelde zijn getoetst op significantie. Op basis van de statistiek is het minimaal 95% zeker dat een verschil niet te wijten is aan toeval.
- Wijken t.o.v. Arnhem: verschillen tussen de wijken en het stedelijk gemiddelde zijn getoetst met vastgestelde marges (zie bijlage 2) die in de buurt komen van standaard afwijkingen. Dit is geen statistische toets.
- Wijken 2017 t.o.v. 2015: ontwikkelingen op wijkniveau zijn getoetst op significantie.
- Arnhem t.o.v. HEBANG, GS, Nederland: verschillen zijn getoetst met vastgestelde marges. Meer dan 0,1 verschil bij rapportcijfers en kentallen, meer dan 1 procentpunt verschil bij percentages. Dit is geen statistische toets.

[14] Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

4

BIJLAGE

Vragenlijst

Bijlage 4. Vragenlijst

Voor u gaat invullen...

Bedankt dat u wilt meewerken aan het onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid in uw buurt. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 20 minuten.

Als u de enquête alsnog digitaal wilt invullen:

U heeft een schriftelijke enquête aangevraagd. Als u de enquête alsnog digitaal wilt invullen, kan dat met de inlogcode die in de brief staat die u eerder ontvangen heeft. U hoeft deze schriftelijke enquête dan niet in te vullen.

Wie vult de enquête in?

De vragenlijst mag alleen worden ingevuld door diegene aan wie de brief is gericht. U beantwoordt de vragen vanuit uw eigen persoonlijke ervaring. Er zijn geen 'goede' of 'foute' antwoorden. Het gaat om uw mening.

Aanwijzingen voor het invullen van de vragenlijst:

- Bij de meeste vragen in deze vragenlijst kunt u slechts voor één antwoord kiezen. U kunt het hokje van uw keuze aankruisen. Bij enkele vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de vraag aangegeven. U kunt hier dus meer dan één hokje aankruisen.

- Als u twijfelt over een antwoord, probeer dan toch de antwoordmogelijkheid te kiezen die het beste bij uw situatie of mening past.

- U kunt antwoorden door het vakje voor het door u gekozen antwoord aan te kruisen of door het antwoord in de aangegeven ruimte in te vullen. Bijvoorbeeld:

  Beschikt u over een auto?

  ☒ ja

  ☐ nee

- Heeft u zich vergist? U kunt een antwoord verbeteren door het foute vakje helemaal zwart te maken en vervolgens in het vakje van het goede antwoord een kruisje zetten. Bijvoorbeeld:

  Beschikt u over een auto?

  ☒ ja juiste antwoord

  ■ nee onjuiste antwoord

- Bij sommige vragen staat een tekstkader waarin u uw antwoord kunt opschrijven. Wilt u uw antwoord binnen dit tekstkader invullen? Wilt u zo duidelijk mogelijk en met BLOKLETTERS schrijven?

- Het is belangrijk dat u alle vragen invult. Als u een antwoord aankruist waar achter staat: '→ ga verder naar vraag …' dan mag u de tussenliggende vragen overslaan.

- Wij vragen u de enquête met zwarte of blauwe pen in te vullen en hokjes duidelijk aan te kruisen.

- Heeft u vragen over of problemen met het invullen van de enquête, dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van I&O Research via telefoonnummer 0800-405 06 02 (gratis) of per mail helpdesk@ioresearch.nl.

Als u klaar bent met invullen:

Na het invullen kunt u de enquête terugsturen met de bijgevoegde antwoordenvelop. Een postzegel plakken is niet nodig.

Hartelijk dank voor uw medewerking en veel succes met het invullen!

LEEFBAARHEID WOONBUURT

We beginnen met een aantal uitspraken over de buurt waarin u woont.

1 **Kunt u voor elke uitspraak aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**
Als u het niet weet, kunt u dat ook aangeven.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn perken, plantsoenen en parken goed onderhouden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt is het buiten goed verlicht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor ouderen (55+).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor gezondheidszorg.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor basisonderwijs.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende winkels voor dagelijkse boodschappen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende groenvoorzieningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn weinig onveilige plekken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende sportvoorzieningen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende parkeermogelijkheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de buurt zijn voldoende voorzieningen voor afvalinzameling.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LEEFBAARHEID WOONBUURT

2 **Kunt u ook voor de volgende uitspraken over de buurt waarin u woont aangeven in hoeverre u het hier eens of oneens mee bent?**

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel contact met andere buurtbewoners.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen in deze buurt blijven hier graag wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het is vervelend om in deze buurt te wonen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In deze buurt letten mensen op elkaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan goed bij buurtbewoners terecht voor hulp, steun of informatie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik geef zelf hulp, steun of informatie aan buurtbewoners.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3 **Hoe prettig vindt u de buurt waarin u woont?**

- ☐ zeer prettig
- ☐ prettig
- ☐ onprettig
- ☐ zeer onprettig
- ☐ weet niet / geen mening

4 **Bent u het afgelopen jaar actief geweest in uw buurt ?**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ weet niet / geen mening → **ga verder naar vraag 5**

4a **Wat heeft u het afgelopen jaar gedaan in uw buurt?**

5 **Voelt u zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in uw buurt?**

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ weet niet / geen mening

LEEFBAARHEID WOONBUURT

6 **Vindt u dat de buurt waarin u woont het afgelopen jaar vooruit of achteruit is gegaan?**

- ☐ vooruit
- ☐ achteruit → **ga verder naar vraag 7b**
- ☐ gelijk gebleven → **ga verder naar vraag 8**
- ☐ weet niet / geen mening → **ga verder naar vraag 8**

7a **Waaruit blijkt dat uw buurt <u>vooruit</u> is gegaan?**

7b **Waaruit blijkt dat uw buurt <u>achteruit</u> is gegaan?**

8 **Denkt u dat de buurt waarin u woont de <u>komende jaren</u> vooruit of achteruit zal gaan?**

- ☐ vooruit
- ☐ achteruit
- ☐ gelijk
- ☐ weet niet / geen mening

9 **Hoe gehecht bent u aan uw buurt?**

- ☐ zeer gehecht
- ☐ gehecht
- ☐ niet gehecht
- ☐ helemaal niet gehecht
- ☐ weet niet / geen mening

10 **Er is u een aantal vragen gesteld over de buurt waarin u woont. Kunt u voor een aantal zaken met een rapportcijfer een beoordeling geven?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
uw woonomgeving	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leefbaarheid in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de veiligheid in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uw woning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de voorzieningen in uw buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11 **Hoe waardeert u de wijze waarop de gemeente Arnhem inwoners betrekt en de samenwerking zoekt? Welk rapportcijfer geeft u?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LEEFBAARHEID WOONBUURT

De gemeente wil bewoners meer invloed geven op keuzes van wat er in de wijk moet gebeuren. ambtenaren gaan meer vanuit de wijk werken. De gemeente geeft bewoners meer mogelijkheden dingen zelf op te pakken.

12 **Hoe kijkt u aan tegen de verschillende onderdelen in deze werkwijze?**

	zeer positief	positief	neutraal	negatief	zeer negatief	weet niet / geen mening
ambtenaren werken vanuit de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer invloed voor bewoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bewoners krijgen meer verantwoordelijkheid om dingen zelf op te pakken	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13 **Als de gemeente meer overlaat aan inwoners, heeft dat volgens u dan een positief of negatief effect op de kwaliteit van de woon- en leefomgeving?**

- ☐ zeer positief
- ☐ positief
- ☐ neutraal
- ☐ negatief
- ☐ zeer negatief
- ☐ weet niet / geen mening

De volgende vragen gaan over hoe de gemeente de leefbaarheid en veiligheid aanpakt.

14 **Kunt u voor de volgende uitspraken over het functioneren van de gemeente aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**

Als u het niet weet of geen mening heeft, kunt u dat ook aangeven.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
De gemeente heeft aandacht voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente betrekt de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente reageert op meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast in de buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BELEVING BUURTPROBLEMEN

De volgende vraag gaat over vervelende voorvallen die in uw buurt KUNNEN voorkomen.

1 **Kunt u voor elk voorval/misdrijf/ aangeven of dit naar uw eigen idee vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt in uw buurt?**

	komt vaak voor	komt soms voor	komt (bijna) nooit voor	weet niet / geen mening
fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐
diefstal uit auto's	☐	☐	☐	☐
beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's, bijvoorbeeld wieldoppen etc.	☐	☐	☐	☐
bedreiging	☐	☐	☐	☐
bekladding van muren en/of gebouwen	☐	☐	☐	☐
overlast van groepen jongeren	☐	☐	☐	☐
dronken mensen op straat	☐	☐	☐	☐
mensen die op straat worden lastig gevallen	☐	☐	☐	☐
rommel op straat	☐	☐	☐	☐
hondenpoep	☐	☐	☐	☐
vernieling van straatmeubilair (zoals bankjes of bushokjes)	☐	☐	☐	☐
inbraak in woningen	☐	☐	☐	☐
geweldsdelicten	☐	☐	☐	☐
drugsoverlast	☐	☐	☐	☐
overlast door omwonenden	☐	☐	☐	☐
agressief verkeersgedrag	☐	☐	☐	☐
geluidsoverlast door verkeer	☐	☐	☐	☐
andere vormen van geluidsoverlast	☐	☐	☐	☐
te hard rijden	☐	☐	☐	☐
parkeeroverlast	☐	☐	☐	☐
straatroof	☐	☐	☐	☐
overlast door zwervers/daklozen	☐	☐	☐	☐
overlast door horecagelegenheden	☐	☐	☐	☐
vrouwen en meisjes die op straat worden nagefloten, nageroepen, of op een andere manier ongewenst aandacht krijgen.	☐	☐	☐	☐
jeugdcriminaliteit	☐	☐	☐	☐
huiselijk geweld	☐	☐	☐	☐
prostitutie-overlast	☐	☐	☐	☐
burenruzies	☐	☐	☐	☐
overlast door verwarde personen	☐	☐	☐	☐

2 **Wat zijn volgens u de TWEE belangrijkste problemen in uw buurt, waarvan u vindt dat die met voorrang moeten worden aangepakt?**

1.
2.

BELEVING VEILIGHEID

De volgende vragen gaan over uw gevoel van (on)veiligheid.

1 **Voelt u zich wel eens onveilig?**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 3**
- ☐ weet niet → **ga verder naar vraag 3**

2 **Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig?**

☐ vaak ☐ soms ☐ zelden ☐ weet niet

3 **Voelt u zich wel eens onveilig <u>in uw eigen buurt?</u>**

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ weet niet → **ga verder naar vraag 5**

4 **Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig <u>in uw eigen buurt</u>?**

☐ vaak ☐ soms ☐ zelden ☐ weet niet

Er volgt nu een aantal situaties/plaatsen in uw eigen gemeente.

5 **Kunt u van elk van deze situaties/plaatsen aangeven of u zich daar wel eens onveilig voelt?**

Als u nooit komt op de genoemde plekken, kunt u aangeven dat die vraag op u niet van toepassing is.

	vaak	soms	(bijna) nooit	weet niet / geen mening	niet van toepassing
rondom uitgaansgelegenheden	☐	☐	☐	☐	☐
op plekken waar groepen jongeren rondhangen	☐	☐	☐	☐	☐
in het centrum van mijn gemeente	☐	☐	☐	☐	☐

6 **Komt het wel eens voor dat u:**

	vaak	soms	(bijna) nooit	weet niet / geen mening	niet van toepassing
's avonds of 's nachts niet opendoet, omdat u het niet veilig vindt?	☐	☐	☐	☐	☐
in uw eigen buurt omloopt of omrijdt om onveilige plekken te vermijden?	☐	☐	☐	☐	☐
uw kind(eren) niet toestaat ergens naar toe te gaan omdat u het niet veilig vindt?	☐	☐	☐	☐	☐
zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt over straat loopt?	☐	☐	☐	☐	☐
zich niet op uw gemak voelt als u 's avonds alleen thuis bent?	☐	☐	☐	☐	☐

7 **Kunt u ook voor de volgende uitspraken aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?**

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	niet mee eens	helemaal niet mee eens	weet niet / geen mening
Ik voel me veiliger op straat door de aanwezigheid van cameratoezicht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me veiliger op straat door de aanwezigheid van toezichthouders/handhavers.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

AANGIFTEBEREIDHEID

Nu volgen een aantal vragen over uw bereidheid om aangifte te doen bij de politie bij verschillende delicten. Het gaat er om of u eventueel aangifte of melding zou doen bij de politie als een bepaalde situatie zich zou voordoen.

1 **Stel, u bent slachtoffer van een delict, stelt u de politie daarvan op de hoogte door melding of aangifte?**

	zeker wel	waarschijnlijk wel	misschien	waarschijnlijk niet	zeker niet	weet niet / geen mening
poging tot woninginbraak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
woninginbraak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
autodiefstal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
diefstal uit auto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zakkenrollerij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
straatroof	☐	☐	☐	☐	☐	☐
seksuele intimidatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
discriminatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bedreiging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mishandeling	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De gemeente Arnhem wil graag dat zoveel mogelijk Arnhemmers mee (kunnen) doen in de samenleving. Dat is goed voor de leefbaarheid van de wijk. In de volgende vragenblokken willen we u een aantal vragen stellen die hiermee samenhangen bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur, activiteiten als vrijwilliger en contacten in de buurt.

SPORT

De gemeente wil graag dat zoveel mogelijk mensen sporten. De volgende vragen gaan over sport.

1 **Doet u op een of andere manier aan sport?**

☐ ja

☐ nee → **ga verder naar vraag 6**

2 **Hoeveel keer heeft u in het afgelopen jaar <u>gemiddeld per maand</u> gesport?**
U mag dit schatten, als u het niet exact weet.

☐ minder dan één keer per maand

☐ één tot vijf keer per maand

☐ vijf tot tien keer per maand

☐ tien keer of vaker per maand

3 **In welk verband sport u?**

	ja	nee	weet niet / geen mening
bij een sportvereniging	☐	☐	☐
bij een commerciële aanbieder	☐	☐	☐
anders	☐	☐	☐

4 **Waar sport u <u>meestal</u>?**

☐ in de eigen buurt
☐ elders in de wijk
☐ elders in Arnhem
☐ buiten Arnhem

5 **Van welke voorziening maakt u <u>vaak</u> gebruik bij het sporten?** *Meerdere antwoorden mogelijk.*

☐ officiële <u>binnen</u>sportaccommodatie
zoals sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum/ sportschool, overdekt of combi-zwembad, ijshal/ijsbaan (binnen), tennisbaan (binnen), klimhal, karthal etc.

☐ officiële <u>buiten</u>sportaccommodatie
zoals voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan (buiten), openluchtzwembad, ijsbaan (buiten/halfoverdekt), manege etc.

☐ sportvoorziening in de openbare ruimte
zoals halfpipe, basketbalpleintje, trapveldje/voetbalkooi (met goals) etc.

☐ andersoortige voorziening
zoals park, bos, rivier, plas, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin etc.

6 **Beweegt u minstens 150 minuten per week matig intensief, verspreid over diverse dagen?**
Toelichting: u mag de beweging optellen (bijvoorbeeld 10x per week 15 min). Matig intensief is bijvoorbeeld wandelen of fietsen met een iets verhoogde hartslag of versnelde ademhaling. Als u intensief sport (bijvoorbeeld voetballen, tennis of andere sporten) of werk heeft met veel lichamelijke inspanning (bijvoorbeeld bouwvakker of hovenier) dan kunt u deze vraag ook met "ja" beantwoorden.

☐ ja
☐ nee

7 **Doet u op zijn minst 2x per week spier- en botversterkende activiteiten?**
Toelichting: dat kan thuis, denk dan aan traplopen, knie- en armbuigingen maken of herhaald opstaan uit een stoel zonder de handen te gebruiken. Maar het kan ook bij een sportvereniging of fitnesscentrum.

☐ ja
☐ nee

8 **Welk rapportcijfer geeft u voor het sportaanbod in Arnhem?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CULTUUR

De gemeente wil bewoners de mogelijkheid geven om mee te doen aan kunst- en culturele activiteiten zoals het meedoen aan enige vorm van creativiteit en bezoek aan concerten. De volgende vragen gaan over kunst en cultuur.

1 **Kunt u aangeven hoe vaak u de afgelopen 12 maanden in uw vrije tijd kunstzinnige activiteiten heeft beoefend?**

	nooit	minder dan 1 keer per maand	(vrijwel) maandelijks	(vrijwel) wekelijks	weet niet
beeldende kunst (tekenen, schilderen, beeldhouwen, boetseren, werken met textiel, pottenbakken etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
kunstzinnige vorming (zingen, muziek, theater, dans etc.)	☐	☐	☐	☐	☐

1b **Waar beoefent u kunstzinnige activiteiten?** *Meerdere antwoorden mogelijk***.** *Toelichting: het gaat om kunstzinnige activiteiten zoals bedoeld in vraag 1*

- ☐ thuis
- ☐ in de eigen buurt
- ☐ elders in de wijk
- ☐ elders in Arnhem
- ☐ buiten Arnhem
- ☐ niet van toepassing

2 **Hoe vaak heeft u de afgelopen 12 maanden een voorstelling, concert en/of museum bezocht?**

	totaal aantal bezoeken	waarvan bezoeken in Arnhem	waarvan bezoeken in de eigen wijk
bezoek aan voorstellingen, concerten, uitvoeringen of bijeenkomsten op het gebied van cultuur	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐
bezoek aan musea en galeries	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐

3 **Welk rapportcijfer geeft u voor het culturele aanbod in Arnhem?**
Met een 1 geeft u aan dat u heel erg ontevreden bent, met een 10 geeft u aan dat u heel erg tevreden bent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet / geen mening
rapportcijfer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

De gemeente Arnhem wil graag dat zoveel mogelijk inwoners mee (kunnen) doen in de Arnhemse samenleving. De gemeente ondersteunt waar nodig. Om dit goed te kunnen doen, willen we een aantal vragen stellen.

1 **Bent u op de één of andere manier actief als <u>vrijwilliger?</u>**
Toelichting: Geeft u bijvoorbeeld regelmatig hulp aan buren, zieken of ouderen, of heeft u een functie in een sportclub, vereniging, kerk, moskee, buurthuis of politieke partij of doet u misschien iets voor school?

- ☐ ja
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 2**

1b **Waar bent u actief als vrijwilliger?** *Meerdere antwoorden mogelijk***.**

- ☐ in de eigen buurt
- ☐ elders in de wijk
- ☐ elders in Arnhem
- ☐ buiten Arnhem

2 **Hoe vaak bent u actief in verenigingsverband (bijvoorbeeld sporten bij een sportclub, deelname aan activiteiten bij vereniging, kerk, moskee, buurthuis of politieke partij)?**

- ☐ (vrijwel) dagelijks
- ☐ wekelijks
- ☐ een paar keer per maand
- ☐ één keer per maand of minder
- ☐ (vrijwel) nooit

3 **Geeft u momenteel mantelzorg of heeft u de afgelopen 12 maanden mantelzorg gegeven?**
Toelichting: mantelzorg is onbetaalde zorg die u geeft aan iemand uit uw omgeving – zoals uw partner, ouders, kinderen, buren of vrienden – die voor langere tijd hulpbehoevend is.

- ☐ ja, ik geef die mantelzorg nu nog
- ☐ ja, maar ik geef die mantelzorg nu niet meer → **ga verder naar vraag 5**
- ☐ nee → **ga verder naar vraag 5**

4 **Hoeveel uur mantelzorg geeft u momenteel gemiddeld per week?**

☐☐☐ uur per week

- ☐ incidenteel (niet elke week)

5 **Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, d.w.z. buiten werk, school of eigen huishouden?**

- ☐ ja, zeker
- ☐ ja, maar ik zou wel meer willen
- ☐ nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb

Er volgen nu enkele uitspraken.

6 **Wilt u voor elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?**

	helemaal mee eens	mee eens	min of meer	niet mee eens	helemaal niet mee eens
Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse problemen terecht kan.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis een echt goede vriend of vriendin.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ervaar een leegte om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn genoeg mensen op wie ik, in geval van narigheid, kan terugvallen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis gezelligheid om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mis mensen om mij heen.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaak voel ik me in de steek gelaten.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.	☐	☐	☐	☐	☐

WELZIJN EN ZORG

De gemeente heeft er sinds 2015 taken bij gekregen op het gebied van zorg en welzijn. Om hier goed op in te kunnen spelen wil de gemeente inzicht hebben in de gezondheidssituatie en de behoefte aan ondersteuning van u. De volgende vragen gaan hierover.

1 **Hoe schat u de volgende aspecten op dit moment in?**

	uitstekend	goed	matig	slecht	weet niet
uw lichamelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐	☐
uw geestelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐	☐
uw zelfredzaamheid binnenshuis (bijv. uw situatie thuis zoals het voeren van uw huishouden, administratie doen)	☐	☐	☐	☐	☐
uw zelfredzaamheid buitenshuis (bijv. deelname aan activiteiten, bezoek brengen aan instellingen/vrienden)	☐	☐	☐	☐	☐

2 **Heeft u één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps of andere beperkingen?**

☐ ja
☐ nee → **ga verder naar vraag 4**
☐ weet niet/wil ik niet zeggen → **ga verder naar vraag 4**

3 **Belemmert uw gezondheid u bij uw dagelijks functioneren?**

☐ ja, sterk
☐ ja, een beetje
☐ nee
☐ weet ik niet

4 **Krijgt u hulp of ondersteuning? Zo ja, van wie?** *Meerdere antwoorden mogelijk.*

☐ ja, van buren
☐ ja, van kinderen, familie en/of bekenden uit eigen kring
☐ ja, ik koop zelf hulp in (particulier)
☐ ja, van een vrijwilliger
☐ ja, van een thuiszorginstelling
☐ ja, anders namelijk: _____
☐ nee
☐ weet ik niet

5 **Heeft u de afgelopen 12 maanden moeite gehad om van het inkomen van uw huishouden rond te komen?**

☐ nee, geen enkele moeite
☐ nee, geen moeite, maar ik moet wel letten op mijn uitgaven
☐ weet niet / wil niet zeggen
☐ ja, enige moeite
☐ ja, grote moeite

ACHTERGRONDVRAGEN

Tot slot willen wij u enkele vragen stellen over uw persoonlijke omstandigheden.

Deze gegevens worden net als de andere gegevens anoniem verwerkt. Ze worden alleen gebruikt om eventuele verschillen tussen groepen Arnhemmers te laten zien.

1 Bent u ...?

- ☐ man
- ☐ vrouw
- ☐ anders / wil niet zeggen

2 Wat is uw leeftijd?

☐☐☐ jaar

3 Wat is uw gezinssituatie?

- ☐ ik woon alleen (alleenstaand)
- ☐ ik woon alleen met kind(eren) (alleenstaande ouder met thuiswonende kinderen)
- ☐ ik ben gehuwd/samenwonend zonder kind(eren) of met uitwonende kinderen
- ☐ ik ben gehuwd/samenwonend met thuiswonende kinderen
- ☐ ik woon bij mijn ouder(s), verzorger(s)
- ☐ anders, namelijk: _____
- ☐ onbekend / wil ik niet zeggen

4 Wat is uw hoogst genoten schoolopleiding, die u met een diploma heeft afgerond?

- ☐ geen opleiding
- ☐ basisonderwijs (lagere school)
- ☐ LBO (bv LTS, LEAO, huishoudschool), VMBO-BL of KL
- ☐ VMBO-TL of GL, MAVO (MULO)
- ☐ HAVO/VWO (HBS, MULO-B)
- ☐ MBO (bv. MTS, MEAO, UTS)
- ☐ HBO (bv. HTS, HEAO, Sociale Academie, Kweekschool, PABO, HAS)
- ☐ wetenschappelijk onderwijs (universiteit)
- ☐ wil ik niet zeggen

5 Hoeveel bedraagt het netto maandinkomen van uw huishouden (inclusief vakantiegeld en exclusief kinderbijslag)?

- ☐ minder dan €1.100 per maand
- ☐ €1.100 tot €1.500 per maand
- ☐ €1.500 tot €2.100 per maand
- ☐ €2.100 tot €3.500 per maand
- ☐ €3.500 per maand of meer
- ☐ weet ik niet
- ☐ wil ik niet zeggen

6 Heeft u betaald werk voor 12 uur per week of meer?

☐ ja ☐ nee ☐ weet niet

7 **Wat is uw hoofdbezigheid overdag?**

- ☐ werkend met betaald werk of als zelfstandige werkzaam
- ☐ werkloos
- ☐ vrijwilliger
- ☐ arbeidsongeschikt
- ☐ scholier of studerende
- ☐ huisvader of huisman / huismoeder of huisvrouw (zonder betaald werk)
- ☐ gepensioneerd of met de VUT
- ☐ geen van deze
- ☐ wil ik niet zeggen

8 **Woont u in een koopwoning of in een huurwoning?**

☐ koopwoning ☐ huurwoning ☐ overig/onbekend

9 **Wat is uw postcode?** *Zo weten wij in welk gedeelte van Arnhem u woont.*

☐☐☐☐ ☐☐ *bv. 1234 AB*

INTERNETPANEL

1 **De afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Arnhem kent een internetpanel (digipanel) waarbij we de mening van de Arnhemse bevolking over actuele onderwerpen peilen. Enkele keren per jaar krijgt u per e-mail een korte vragenlijst toegezonden. Als u belangstelling heeft om hieraan mee te werken, kunt u hieronder (geheel vrijblijvend) uw e-mailadres opgeven. U ontvangt dan een e-mail met een uitnodiging om aan dit internetpanel (digipanel) deel te nemen. Als u al lid bent van het internetpanel of geen belangstelling heeft kunt u dit ook aangeven. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw belangstelling.**

- ☐ ik ben al lid van het internetpanel
- ☐ nee, ik heb geen belangstelling voor het internetpanel
- ☐ ja, ik wil lid worden van het internetpanel. Mijn emailadres is:

1b **Wilt u hier ter controle nogmaals uw e-mailadres invullen?**

TOT SLOT

1 **Wilt u naar aanleiding van deze enquête nog iets opmerken?**

WIJ DANKEN U HARTELIJK VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST

GEMEENTE Arnhem

Aan de leden van de raad

Datum	: 8 mei 2018
Zaaknummer	: 248288
Contactpersoon	: Arndt Stroink
Telefoonnummer	: 026 377 32 46

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen inzake Veiligheid algemeen

Geachte voorzitter en leden,

Het raadslid G.E. Elfrink van de fractie SP heeft bij brief, ingekomen 11 april 2018, schriftelijk vragen gesteld op grond van artikel 44 van het Reglement van Orde voor de Politieke Avond van de gemeente Arnhem 2018 over Veiligheid algemeen.

Onderstaand vindt u de integrale tekst van de vragen:

Geachte burgemeester,

In alle steden is veiligheid en openbare orde een belangrijk onderwerp. Zo ook in Arnhem. Enige jaren geleden is de ambitie uitgesproken om als Arnhem uit de top 10 van onveiligste steden in Nederland te geraken. Dit is helaas niet gelukt. Inmiddels zijn we de top 5 binnengetreden. (AD misdaad monitor 2017)

Uit de laatste monitor veiligheid en leefbaarheid (2015) die in opdracht van de gemeente Arnhem werd uitgevoerd, blijkt dat een derde van de Arnhemmers zich wel eens onveilig voelt. Een kwart van de Arnhemmers voelt zich zelfs wel eens onveilig in de eigen buurt. Wijken als het Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek, Presikhaaf-West, Klarendal, Geitenkamp en Malburgen-West scoren beduidend slechter als het gaat om verloedering, sociale overlast en dreiging. Ook hier doet de tweedeling zich gelden. Kortom: wat de SP betreft is er werk aan de winkel op het gebied van veiligheid.

Daar staat de SP niet alleen in. Bij het opstellen van de profielschets voor de zoektocht naar een nieuwe burgemeester, was openbare orde en veiligheid een belangrijk onderwerp. De gemeenteraad stelde:

de burgemeester…
... is koersbepalend als portefeuillehouder Openbare Orde en Veiligheid
Als het gaat om openbare orde en veiligheid heeft onze stad een grootstedelijk risicoprofiel. De burgemeester vervult een belangrijke rol in de veiligheid van de regio. U bent voorzitter van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en voorzitter van het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVo). Dat betekent dat wij op dit thema veel van u vragen. Wij zoeken een burgemeester met een heldere visie en een proactieve houding om in het veiligheidsdomein koersbepalend te zijn. Dat vraagt van u visie op veiligheid in de brede zin, met aandacht voor zowel repressie als preventie.

Tot op heden heeft de gemeenteraad nog geen visie op de veiligheid van u mogen ontvangen. Daarnaast zijn wij in nog afwachting van het verschijnen van de editie 2017 van de monitor veiligheid en leefbaarheid in Arnhem. Wij kijken uit naar deze monitor omdat het een goed beeld geeft van de ontwikkeling van de veiligheid in onze stad.

De fractie van de SP stelt de volgende vragen:

1. Wanneer wordt de monitor veiligheid en leefbaarheid 2017 aan de gemeenteraad aangeboden?
2. Wanneer kunnen wij uw visie en uw koers op de openbare orde en de veiligheid verwachten? Kunt u dat toelichten?
3. Hoe gaat u tot een visie en een koers komen? Kunt u dat toelichten?
4. Gaat u de agenten op straat, de wijkagenten betrekken bij uw visie en het bepalen van uw koers? Kunt u dat toelichten?
5. Bent u met de SP fractie van mening dat elke Arnhemmer zich veilig zou moeten kunnen voelen in de eigen buurt. Kunt u dat toelichten?
6. Bent u met de SP fractie van mening dat de werkdruk voor politieagenten in Arnhem te hoog is? Kunt u dat toelichten?
7. Welke onderwerpen gaan een plek krijgen in uw visie en koers en hoe prioriteert u deze onderwerpen?

Ter beantwoording van deze vragen deel ik u het volgende mee:

1. Wanneer wordt de monitor veiligheid en leefbaarheid 2017 aan de gemeenteraad aangeboden?

De monitor veiligheid en leefbaarheid 2017 is op 1 mei 2018 aan uw raad aangeboden.

2. Wanneer kunnen wij uw visie en uw koers op de openbare orde en de veiligheid verwachten? Kunt u dat toelichten?

Momenteel wordt gewerkt aan de Kadernota Veiligheid, die nog voor deze zomer aan uw raad zal worden aangeboden. Deze nota dient te worden vastgesteld door uw raad en zal de richting bepalen voor de inspanningen die de gemeente met haar partners zal verrichten voor de komende 5 jaar.

3. Hoe gaat u tot een visie en een koers komen? Kunt u dat toelichten?

De visie en koers worden door verschillende aspecten bepaald. Zo zijn daar de feitelijke cijfers op het gebied van veiligheid, de beleving van de inwoners, de ervaring van politie, openbaar ministerie en welzijnsorganisaties. Bij bezoeken aan organisaties en wijken wordt kennis en ervaring opgedaan van wat er leeft op veiligheidsgebied bij bewoners. De bijdrage van professionals, ondernemers, inwoners en de inbreng van uw gemeenteraad zijn medebepalend voor de in te zetten koers.

4. **Gaat u de agenten op straat, de wijkagenten betrekken bij uw visie en het bepalen van uw koers? Kunt u dat toelichten?**
   De politie levert al dagelijks een bijdrage in mijn visie op veiligheid. Door die dagelijkse contacten met de politie is er bij de professionals en de lokale driehoek een continu actueel beeld van de veiligheid.

5. **Bent u met de SP fractie van mening dat elke Arnhemmer zich veilig zou moeten kunnen voelen in de eigen buurt. Kunt u dat toelichten?**
   Uiteraard moet elke burger in Arnhem zich veilig voelen in zijn eigen wijk, zijn eigen stad. Veiligheid is de basis; de grond onder onze voeten. Alleen dan kunnen we zijn wie we willen zijn, hebben we de kans om ons leven vorm te geven door te studeren, ondernemen en te werken.

6. **Bent u met de SP fractie van mening dat de werkdruk voor politieagenten in Arnhem te hoog is? Kunt u dat toelichten?**
   De inzet van de politie is continu onderwerp van overleg in de lokale driehoek. Er is sprake van een krapte in de formatie, mede doordat er veel aspiranten werkzaam zijn in Arnhem die in de sterkte van de politie volledig worden meegerekend. Aspiranten moeten de mogelijkheid hebben om zich het vak eigen te maken en dienen daarmee niet als volledig inzetbaar te worden beschouwd. Hierover vinden thans gesprekken plaats met de minister. Daarnaast blijkt dat vooral de fraude via internet (bv Marktplaats) een groot beslag legt op de opsporingscapaciteit, alsmede de veiligheid rond evenementen, waar de huidige politiecapaciteit niet op is berekend. Daarmee staat de politieleiding en de lokale driehoek voor lastige dilemma's aangezien er keuzes moeten worden gemaakt in de prioriteitstelling.

7. **Welke onderwerpen gaan een plek krijgen in uw visie en koers en hoe prioriteert u deze onderwerpen?**
   Zoals eerder aangegeven zal ik nog voor de zomer in een brief uw gemeenteraad inzicht geven in de koers die is ingezet. De prioriteiten worden mede bepaald door uw gemeenteraad door middel van de Kadernota Veiligheid. Ik hoop dan ook bij de behandeling van deze Kadernota uw actieve bijdragen en uw visie te horen.

Met vriendelijke groet,

Ahmed Marcouch,
burgemeester

Bijlage: schriftelijke vragen art. 44 Rvo inzake Veiligheid algemeen

In afschrift aan: raadsleden en fractievolgers

Aan de leden van de raad

Datum	: 17 april 2018
Zaaknummer	: 237149
Contactpersoon	: Erik van den Heuvel
Telefoonnummer	: 026 - 377 59 82

Onderwerp: Schriftelijke vragen ex art. 44 Rvo over "Een veiliger buurt rond wietplantages".

Geachte voorzitter en leden,

De heer Karssenberg heeft namens de fractie van het CDA schriftelijke vragen gesteld aan de burgemeester en het college van B&W op grond van artikel 44 van het Reglement van Orde over "Een veiliger buurt rond wietplantages".

Onderstaand vindt u de integrale tekst van de vragen.

Schriftelijke vragen ex artikel 44 RvO “Een veiliger buurt rond wietplantages”

Arnhem, 6 maart 2018

Geachte burgemeester en geacht college,

Wietplantages zijn niet alleen uitingen van crimineel gedrag, maar leiden ook nog eens tot veel problemen voor omwonenden. En dan hebben we het niet alleen over gevoelens van onveiligheid bij een inval door de politie of al die ongure types die op de meest rare tijdstippen rond de wietwoning rondhangen.

De Onderzoeksraad voor de Veiligheid heeft afgelopen week het belangwekkende rapport “Omgevingsveiligheid hennepkwekerijen” uitgebracht. De raad wijst op de (geschatte) tienduizenden wiethuizen in Nederland en zo’n 65 woningbranden per jaar. Door uitgraafwerkzaamheden in de kelder, onprofessioneel aftappen van elektriciteit, slechte ventilatie met kans op brand zijn er gevaren voor de omgeving. En daar zijn volgens het CDA Arnhem de pandeigenaren en ook zeker alle omwonenden de dupe van. Je huis zal maar afbranden omdat je criminele buren zo graag illegaal willen bijklussen!

De Onderzoeksraad doet een paar aanbevelingen waar volgens het CDA Arnhem de gemeente Arnhem echt wat mee kan. We komen op voor de gewone gezinnen in Arnhem die zich hier thuis en dus veilig willen voelen. Wij zijn benieuwd of het college en de burgemeester de aanbevelingen ook gaan toepassen.

Citaat (cursief) uit de aanbevelingen van de Onderzoeksraad:
"De Raad onderstreept dat burgers in hun directe woonomgeving beter beschermd moeten worden tegen de gevaren van illegale hennepteelt, ongeacht het nu of in de toekomst geldende wettelijke regime voor hennepproductie. Dit onderzoek laat zien dat een groot aantal publieke en private partijen daarin een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft.

De Raad verwacht van deze partijen dat zij zich rekenschap geven van de fysieke veiligheidsrisico's van illegale hennepteelt, hun verantwoordelijkheid (h)erkennen bij het verminderen van deze risico's en daartoe aantoonbaar actie ondernemen in nauw overleg met hun publieke en private partners. Het rapport laat aan de hand van bestaande initiatieven zien dat dit in de praktijk ook mogelijk is.

De Raad ziet een meer structurele oplossing voor de fysieke onveiligheid van omwonenden van hennepkwekerijen in het versterken van de integrale aanpak door publieke en private partijen onder regie van het lokaal bestuur. Het rapport geeft vijf handvatten om die netwerksamenwerking te versterken: gezamenlijk doel, gezaghebbende regie, betrouwbare partners, transparante informatie-uitwisseling en systematische evaluatie en verbetering.

Vraag:

1. Herkennen het college en de burgemeester zich in de hoofdlijnen van het rapport van de Onderzoeksraad en voelen zij met het CDA de urgentie iets te doen aan onveilige situaties die met illegale wietteelt samenhangen? Zo ja, welke acties worden thans uitgevoerd resp. gaan het college en de burgemeester uitzetten? Zo nee, waarom niet?

Gevolgen in de wijken
Het CDA ziet dit rapport als een oproep aan de hele Arnhemse gemeenschap de handen in elkaar te slaan en de gevolgen van illegale wietteelt te signaleren en te bestrijden.

Vragen:

2. Hoe kunnen de Wijkteams Leefomgeving en de Sociale Wijkteams een rol spelen bij het verbeteren van de woonomgeving en het signaleren van hennepgerelateerde onveiligheid preventief?
3. Vindt er nu na het vinden en ontmantelen van een wiethuis overleg plaats met omwonenden over de vraag wat die omwonenden hebben gezien en welke gevaren zij aanwezig achten?

Aan de burgemeesters wordt ook het een en ander geadviseerd:

Citaat uit het rapport:
Aan de burgemeesters van alle gemeenten:
Breng relevante publieke en private partijen samen en zorg dat zij, onder regie van het lokaal bestuur, maatregelen nemen om omgevingsveiligheid voor burgers in hun woonomgeving te verbeteren en hennepgerelateerde onveiligheid preventief op te sporen en weg te nemen."

Vragen:

4. Neemt de burgemeester de indringende oproep van de Onderzoeksraad over om de regie te nemen en met maatschappelijke organisaties als woningcorporaties, waterleveranciers etc. omgevingsveiligheid voor burgers in hun woonomgeving te verbeteren en hennepgerelateerde onveiligheid preventief op te sporen en weg te nemen? Zo ja, wat gaat de burgemeester doen? Zo nee, waarom niet?
5. Heeft de burgemeester daar nadere standpuntbepaling, middelen of regelgeving van het college en/of de gemeenteraad voor nodig? Zo ja, welke standpuntbepaling, middelen of regelgeving?
6. Ziet de burgemeester kansen de regierol te ontwikkelen samen met de burgemeesters van de Gelderse 100.000+ gemeenten (Nijmegen, Apeldoorn en Ede), omdat ook zij met Arnhem vergelijkbare grote-stedenproblematiek te maken kunnen hebben?

Aan de minister van BZK wordt ook het een en ander geadviseerd waarbij de rol van de gemeente essentieel is.
Citaat uit het rapport:
“Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

1. *Zorg dat bij besluitvorming over beleid voor veilig wonen het perspectief van omgevingsveiligheid voor burgers in hun woonomgeving structureel en herkenbaar wordt meegenomen.*
2. *Bevorder dat burgemeesters hun regierol bij de lokale samenwerking nemen.”*

Vraag:

7. Welke handreiking kan de burgemeester van Arnhem doen aan de minister van BZK om de ontwikkeling van de regierol voor de burgemeesters (in Nederland, en wellicht ook specifiek in Gelderland in afstemming met de omliggende gemeenten) te versterken?

Met vriendelijke groet,
Namens de CDA-fractie,
Gerben Karssenberg

Ter beantwoording van deze vragen delen wij u het volgende mee.

Allereerst willen wij u bedanken voor de gestelde vragen. Met die vragen wordt er wat ons betreft terecht aandacht gevraagd voor een belangrijk maatschappelijk thema: de gevaren van de teelt van hennep. Het is goed om gezamenlijk een krachtig signaal afgegeven dat we hennepteelt niet mogen en niet kunnen tolereren.

Over het standpunt dat hennepteelt die een gevaar oplevert voor de omgeving moet worden aangepakt, bestaat geen verschil van mening. Het is gevaarlijk, het leidt tot allerhande soorten overlast, het werkt criminaliteit in de hand en het heeft een negatieve invloed op het veiligheidsgevoel (in de wijk). Hennepteelt vraagt om een integrale aanpak waarbij iedere partner op zijn eigen manier (maar met op elkaar afgestemde maatregelen) een bijdrage levert aan het oplossen van het probleem.

1. Herkennen het college en de burgemeester zich in de hoofdlijnen van het rapport van de Onderzoeksraad en voelen zij met het CDA de urgentie iets te doen aan onveilige situaties die met illegale wietteelt samenhangen? Zo ja, welke acties worden thans uitgevoerd resp. gaan het college en de burgemeester uitzetten? Zo nee, waarom niet?

De gevaren van de teelt van wiet voor de omgeving zijn bij het college en de burgemeester bekend. Ook de opvatting dat er krachtig moet worden opgetreden tegen die gevaren van wietteelt wordt gedeeld. De risico's bijvoorbeeld die omwonenden lopen dat er brand uitbreek door ondeugdelijke constructies om illegaal stroom af te nemen, zijn volstrekt onacceptabel.
De bestrijding van hennepteelt is een onderwerp dat met regelmaat in de Lokale Driehoek wordt besproken. Afgelopen november is uw raad geïnformeerd over de totstandkoming van het aangescherpte burgemeestersbeleid op grond van artikel 13b Opiumwet waarmee harder kan worden opgetreden tegen de handel in drugs vanuit woningen en bedrijfspanden.

In augustus 2014 is het Regionaal Hennepconvenant voor Oost-Nederland afgesloten. Op basis daarvan werken de partners samen om een einde te maken aan de ongewenste ontwikkelingen ten aanzien van hennepkwekerijen. Met de Veiligheidsstrategie 2015 - 2018 Oost-Nederland werd deze aanpak voortgezet[1]. Uitgangspunt is een integrale aanpak omdat de verwachting is dat alleen op die manier een einde gemaakt kan worden aan de ongewenste ontwikkelingen ten aanzien van hennepkwekerijen in de provincies Overijssel en Gelderland. In die integrale aanpak werken politie, OM, alle gemeenten in de Politie Eenheid Oost-Nederland, Belastingdienst, UWV, netbeheerders, woningbouwverenigingen en Veiligheidsregio's in Oost-Nederland samen.
De aanpak houdt in dat bij aantreffen van een hennepplantage alle partijen datgene doen dat binnen hun bevoegdheden ligt. Zo maakt de politie proces-verbaal op voor de vervolging, de burgemeester gaat over tot een bestuurlijke waarschuwing aan de eigenaar of tot sluiting van het pand en doet de netbeheerder aangifte bij diefstal van stroom, etc.

2. Hoe kunnen de Wijkteams Leefomgeving en de Sociale Wijkteams een rol spelen bij het verbeteren van de woonomgeving en het signaleren van hennepgerelateerde onveiligheid preventief?

De Wijkteams Leefomgeving en de Sociale Wijkteams zijn de ogen en oren in de wijk. Zij horen en zien de signalen in de wijk, ook als het gaat om de teelt van hennep.
De teams kunnen wijkbewoners aanmoedigen om signalen te melden, bijvoorbeeld bij Meld Misdaad Anoniem. Op wijkniveau is het mogelijk om gerichte voorlichtingscampagnes in te zetten om hennepteelt tegen te gaan. In 2018 worden daar vanuit de afdeling Veiligheid initiatieven voor genomen.

[1]. De Veiligheidsstrategie is een bestuurlijke nota waarin de partners in veiligheid gezamenlijk richting willen geven aan de integrale aanpak van veiligheid in de Eenheid Oost-Nederland. Een van de thema's destijds is geprioriteerd, was het onderwerp maatschappelijke ondermijning met de focus op de aanpak van hennepteelt. Het organiseren van de aanpak was belegd bij het Expertteam Hennep waarin Arnhem was vertegenwoordigd.

3. Vindt er nu na het vinden en ontmantelen van een wiethuis overleg plaats met omwonenden over de vraag wat die omwonenden hebben gezien en welke gevaren zij aanwezig achten?

Na een ruiming van een hennepkwekerij volgt een opsporingsonderzoek door de politie. Als dat relevant is voor het opsporingsonderzoek kan de politie een buurtonderzoek uitvoeren. Daarbij kunnen verklaringen van omwonenden waardevolle aanwijzingen opleveren over bijvoorbeeld de daders of over de periode dat de hennepkwekerij in bedrijf was. Die kennis is van belang bij het repressieve optreden en kan een preventieve uitwerking hebben.

4. Neemt de burgemeester de indringende oproep van de Onderzoeksraad over om de regie te nemen en met maatschappelijke organisaties als woningcorporaties, waterleveranciers etc. omgevingsveiligheid voor burgers in hun woonomgeving te verbeteren en hennepgerelateerde onveiligheid preventief op te sporen en weg te nemen? Zo ja, wat gaat de burgemeester doen? Zo nee, waarom niet?

In het Regionale Hennepconvenant voor Oost-Nederland (artikel 9) is vastgelegd dat de gemeente de regierol vervult waar het gaat om de naleving van het convenant. Op basis van dat convenant, de Eenheidbrede uitwerking in de Veiligheidsstrategie en de districtelijke Uitvoeringsprotocollen Hennep is een groot aantal partners aangesloten bij de integrale aanpak van wietteelt en pakt daarin ook de eigen verantwoordelijkheid (zie antwoord 1.). Op lokaal, districtelijk en ook op regionaal niveau wordt wel nagedacht over de vraag welke nieuwe partners van toegevoegde waarde zouden kunnen zijn als zij zich zouden aansluiten bij de aanpak en het convenant: het waterbedrijf bijvoorbeeld, makelaars of hypotheekverstrekkers.
Tegelijkertijd met die discussie over de integraliteit van de aanpak is op alle niveaus de tendens dat er steeds meer aandacht wordt gevraagd voor preventie. Die focus op de voorlichtingsfase zal zich de komende jaren doorontwikkelen en waarschijnlijk ook wel een plek krijgen in de nieuwe Veiligheidsstrategie 2019 - 2022 voor de Eenheid Oost.

5. Heeft de burgemeester daar nadere standpuntbepaling, middelen of regelgeving van het college en/of de gemeenteraad voor nodig? Zo ja, welke standpuntbepaling, middelen of regelgeving?

Over het standpunt met betrekking tot de aanpak van hennepteelt die een gevaar oplevert voor de omgeving bestaat, zoals al gezegd, geen verschil van mening.
Hierboven is ook al aangegeven, dat de kans aanwezig is dat de preventie en voorlichting met betrekking tot het voorkomen van hennepteelt een steeds grotere rol van betekenis zal gaan spelen. Hoe dat verder vorm en inhoud zal gaan krijgen en wat er dan van de gemeente verwacht gaat worden, is nu nog niet precies aan te geven. Wij willen daar verderop in het jaar bij uw raad op terugkomen als we met u in gesprek gaan over de herijking van het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

6. Ziet de burgemeester kansen de regierol te ontwikkelen samen met de burgemeesters van de Gelderse 100.000+ gemeenten (Nijmegen, Apeldoorn en Ede), omdat ook zij met Arnhem vergelijkbare grote-stedenproblematiek te maken kunnen hebben?

De kansen om gezamenlijk de regierol van de burgemeester te ontwikkelen, zijn nadrukkelijk aanwezig en worden ook volop benut binnen de bestaande structuren. Daarbij wordt de aansluiting gezocht op de schaal van de Eenheid Oost en daarmee niet per se op provinciaal niveau. Zo zijn bij het Regionaal Hennepconvenant Oost-Nederland alle gemeenten in Gelderland en Overijssel betrokken.
De burgemeesters in het district Gelderland-Midden (waaronder Ede en Arnhem) vormen gezamenlijk het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO). Daar wordt naar aanleiding van het convenant de voortgang van het Uitvoeringsprotocol Hennep jaarlijks besproken op initiatief van de bestuurlijk trekker van het thema hennep binnen Gelderland-Midden en aan de hand van een door de werkgroep voorbereide evaluatie. Datzelfde gebeurt in de vier andere DVO's in de Eenheid: Gelderland-Zuid (o.a. Nijmegen), Noord- en Oost Gelderland (o.a. Apeldoorn), IJsselland (o.a. Deventer en Zwolle) en Twente (o.a. Enschede).
Vanuit de DVO's is er de lijn naar het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO) waar de voorzitters van de vijf DVO's, de Hoofdofficier en de politiechef Oost-Nederland met elkaar overleggen over de voortgang van het veiligheidsbeleid. Daar ook ligt de link naar de Bestuurlijke Begeleidingsgroep die richting geeft aan de uitwerking van de prioriteiten binnen Veiligheidsstrategie.

7. Welke handreiking kan de burgemeester van Arnhem doen aan de minister van BZK om de ontwikkeling van de regierol voor de burgemeesters (in Nederland, en wellicht ook specifiek in Gelderland in afstemming met de omliggende gemeenten) te versterken?

Een suggestie die kan bijdragen aan de ontwikkeling van de regierol voor de burgemeester, kan zijn dat het wenselijk is dat de politie (in goed overleg met het gezag) steeds goed moet kunnen inspelen op de lokale aanpak van veiligheidsproblemen en daarvoor dan ook met gepaste flexibiliteit mensen en middelen moet kunnen inzetten.

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris, de burgemeester,

cc: Raadsleden en fractievolgers

Aan de gemeenteraad

Datum	:	6 juni 2017
Zaaknummer	:	151334
Contactpersoon	:	Leo den Uil
Telefoonnummer	:	(026) 377 4309

Onderwerp : Koersnota Handhaving fysieke ruimte

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit om de Koersnota Handhaving fysieke ruimte vast te stellen als kader voor werkwijze en verdeling van handhavingscapaciteit over de onderscheiden thema's van de fysieke ruimte.

Inleiding
De voorliggende Koersnota geeft inzicht in de huidige omvang en inzet van handhavingscapaciteit, in de werkwijze en in de realisatie van beschikbare doelstellingen. De Koersnota is een momentopname. De aanpak van een actueel thema kan een nieuwe vraag voor handhavingscapaciteit opleveren. Hiervoor zal dan steeds een voorstel voor bijbehorende middelen aan de raad worden voorgelegd. Voorbeelden hiervan die al in de nota aan de orde komen zijn diftar, de taxiverordening en de sanering van asbestdaken.

Koersnota Handhaving fysieke ruimte
Handhaving in de fysieke ruimte beoogt het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de directe leefomgeving van de Arnhemse bewoners en bedrijven. De Koersnota Handhaving geeft inzicht in de verdeling van middelen over de gestelde doelen en aandachtsgebieden. Met de beschreven toedeling van capaciteit en bijbehorende werkwijze wordt een efficiënte inzet van de beschikbare middelen beoogd. De huidige capaciteit voor handhaving in de fysieke ruimte is gemiddeld weer te geven als sober. Waar er duidelijke opties liggen voor mogelijke verbeteringen van het resultaat zijn die in de nota opgenomen. Met dit laatste wordt invulling gegeven aan het amendement *Rechte rug (2): met ambitie de overlast te lijf*. Met het amendement heeft uw raad besloten tot het opstellen van een Koersnota Handhaving, met daarin ook een beeld van de onderwerpen waarbij een hogere inzet aan handhaving leidt tot betere resultaten.

Consequenties
Om te kunnen beoordelen of er al dan niet voldoende handhavingscapaciteit beschikbaar is voor een thema, zou gekeken kunnen worden naar de mate waarin gestelde doelen bereikt worden. Doelen op effectniveau zijn op het gebied van handhaving echter moeilijk te formuleren. Dit hangt samen met het feit dat de feitelijke en beleefde veiligheid en leefbaarheid door vele factoren worden bepaald. De invloed van

handhaving sec is daarbij lastig te kwantificeren. Daarom wordt in de koersnota bij ambities veelal niet gesproken over effecten maar over inzet.
Hoewel voor een flink aantal thema's geen meetbare doelstellingen op effectniveau beschikbaar zijn, kan een viertal onderwerpen benoemd worden waarbij een substantieel beter effect wordt verwacht bij een intensivering van de handhaving. Hiervoor is op dit moment geen budget beschikbaar. Het gaat om de onderwerpen legale prostitutie, fietsparkeren, onrechtmatig verkregen groen en preventieve handhaving bedrijfsterreinen. De onderwerpen worden in de koersnota nader toegelicht. Daarnaast wordt de beschikbare capaciteit op leefbaarheid openbare ruimte gezien als krap. De capaciteit is onvoldoende voor preventieve surveillances. Vanuit de wijken wordt dit beeld door de wijkteams Leefomgeving bevestigd. Uit de wijkbudgetten kunnen de wijkteams hiervoor desgewenst aanvullende capaciteit beschikbaar stellen.

Communicatie
n.v.t.

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

- Koersnota handhaving fysieke ruimte

Koersnota handhaving fysieke ruimte

1. Inleiding

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het op orde brengen en houden van de leefbaarheid en veiligheid van onze fysieke leefomgeving. Handhaving is één van de instrumenten die de gemeente daarvoor kan inzetten. Capaciteit voor handhaving is niet onbeperkt beschikbaar. De gemeente moet kiezen op welke plek en op welke onderwerpen de beschikbare capaciteit wordt ingezet. De koersnota handhaving geeft inzicht in de verdeling van de handhavingscapaciteit over de verschillende onderwerpen en thema's in de fysieke ruimte. Per onderwerp is aangegeven hoe handhaving wordt ingezet en welke doelen er mee beoogd worden.

2. Doel van de nota

De koersnota geeft de huidige verdeling van capaciteit over de verschillende onderwerpen weer. Door alle relevante onderwerpen naast elkaar te zetten biedt de nota een afwegingskader. Waar mogelijk wordt de huidige inzet vergeleken met de vastgestelde ambities. Hierbij komt ook een aantal onderwerpen naar voren waar een grotere inzet naar verwachting zal leiden tot een substantieel beter resultaat.
Met de koersnota voorziet Arnhem in een wettelijke verplichting. Via het Besluit Omgevingsrecht is de gemeente verplicht om handhavingsbeleid vast te stellen en over de uitvoering te rapporteren.

3. Het werkveld

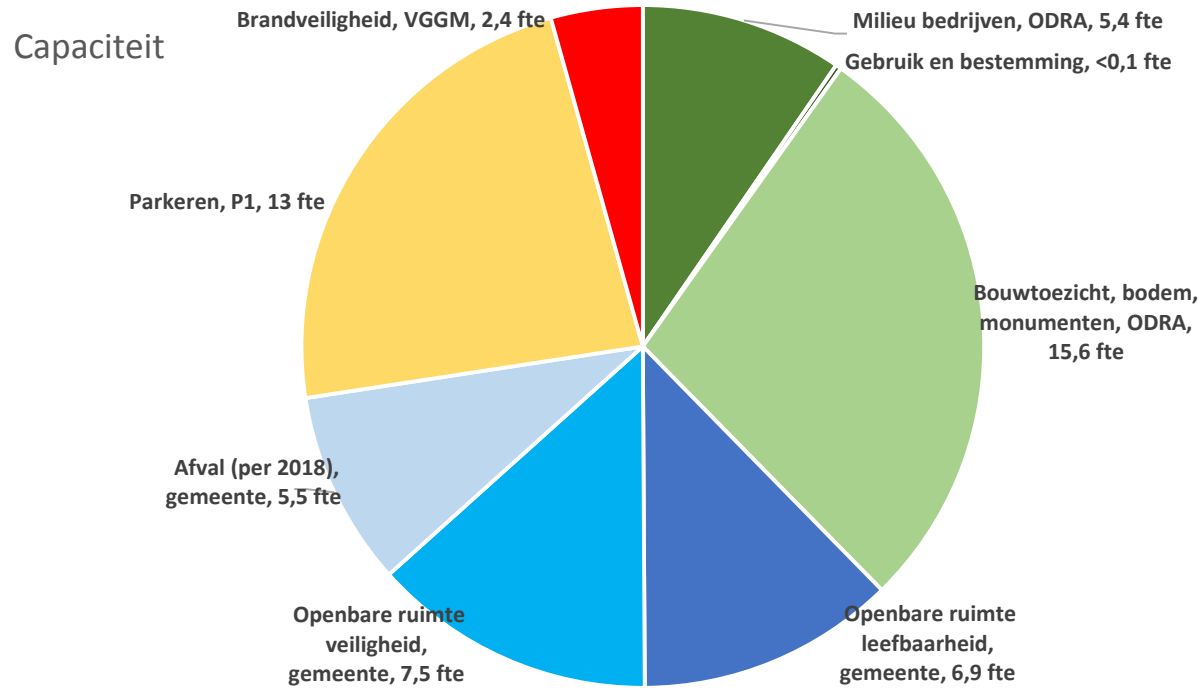
De koersnota gaat over gemeentelijke handhaving in de fysieke ruimte, te onderscheiden van handhaving in het sociaal domein. Arnhem voert niet alle handhavingstaken zelf uit. Sinds 2013 is een groot aantal taken ondergebracht bij de omgevingsdienst ODRA. Ook de brandweer doet werk in opdracht van de gemeente. En per 2017 is de handhaving parkeren uitbesteed aan het bedrijf P1. Slechts ongeveer één derde van de door de gemeente betaalde handhaafcapaciteit wordt nog uitgevoerd door de gemeente zelf. Naast de gemeente en door de gemeente aangestuurde partijen zijn er nog meer handhavende partijen actief in de fysieke ruimte, uiteraard de politie, maar ook waterschappen, provincie, rijksinspecties, de belastingdienst etc. Met al deze organisaties werkt de gemeente samen. Soms bestaat de samenwerking slechts uit een incidentele afstemming van werkzaamheden. Vaker wordt er op projectbasis samengewerkt en wordt binnen de wettelijke kaders relevante informatie uitgewisseld.

4. Sturing, prioritering en knelpunten

De huidige beschikbare capaciteit voor handhaving in de fysieke ruimte is overall als sober aan te duiden. Met scherp prioriteren kan een krappe voldoende worden gerealiseerd. Een uitzondering vormt de beschikbare capaciteit op leefbaarheid openbare ruimte. De hiervoor beschikbare capaciteit is onvoldoende voor preventieve surveillance. Daarnaast is een aantal onderwerpen aan te wijzen waar met uitbreiding van de huidige capaciteit substantieel meer resultaat te halen is. Het gaat om:
- controle op legale prostitutie
- fietsparkeren
- onrechtmatig verkregen groen en
- preventieve handhaving bedrijfsterreinen

Deze onderwerpen worden verderop bij de beschrijving van de betreffende thema's nader toegelicht. In de onderstaande grafiek is in verhoudingen weergegeven hoe de beschikbare handhavingscapaciteit is verdeeld over de onderscheiden thema's. In de hierop volgende paragrafen is per thema een korte beschrijving opgenomen. Daarin is onder meer te vinden wat de beschikbare capaciteit is, wat de doelstellingen en ambities zijn, hoe er gewerkt wordt en wat de relevante ontwikkelingen zijn.

Daarnaast wordt op een aantal gebieden nieuw beleid ontwikkeld. In die gevallen wordt bij de besluitvorming daarover, ook over de bijbehorende handhavingsinzet besloten. Voorbeelden genoemd in deze nota zijn de taxiverordening, sanering asbest daken en diftar.
De gemeenteraad stuurt in principe door het opnemen van doelstellingen en het toewijzen van capaciteit of de vaststelling van het financiële kader voor de inzet van handhaving. Rapportage gebeurt regulier in het jaarverslag.
Sinds 1 januari 2017 zijn de wijkteams leefomgeving verantwoordelijk voor het bepalen van de prioriteiten op het gebied van leefbaarheid in de wijken. Ook de financiering van deze taken vindt plaats vanuit de wijkbegrotingen. Indien er in wijken behoefte zou zijn aan forsere inzet van handhaving, kan daarvoor aanvullende capaciteit beschikbaar komen door herprioritering binnen de ontschotte wijkbudgetten. Het streven is dat de wijkteams actief gaan sturen op de prioritering en inzet van handhaafcapaciteit leefbaarheid.

5. Koers per thema

Openbare ruimte - Veiligheid

Toezicht op veiligheid in de openbare ruimte

Uitvoering

Gemeente, afdeling Vergunning en Handhaving

Doel

Verbeteren van de fysieke veiligheid en het gevoel van veiligheid

Huidige capaciteit

10.200 uur / 7,5 fte (2017)

Doelgroepen

Horeca, risicogroepen (drugsgebruikers, daklozen, hangjongeren), evenementen, coffeeshops, seksinrichtingen, inbraakpreventie bij woningen, bestrijding heling door digitaal opkoopregister.

Ambitie en werkwijze

Vele factoren hebben invloed op (de beleving van) objectieve en subjectieve veiligheid. De afzonderlijke invloed van handhaving hierop is daarom niet te kwantificeren. Om die reden wordt in termen van ambities niet gesproken over effecten, maar over inzet.

- Reguliere tweejaarlijkse controle van ongeveer 900 horecavergunningen waarbij naast het bezit van de juiste vergunningen en aanwezigheid van beheerders ook wordt gecontroleerd op o.a. leeftijd, belastingontwijking, alcoholgebruik in de openbare ruimte;
- Doelgroepensurveillances gericht op het voorkomen en bestrijden van overlast van drugsgebruikers, daklozen en jongeren op hangplekken;
- Controle van evenementen. Behalve op de veiligheid wordt bij evenementen gecontroleerd op vergunningsvoorwaarden als openingstijden en sluitingstijd, geluid, verkeer en afval. De prioriteit ligt bij de grootste evenementen waar het veiligheids- of overlastrisico ook het grootst is;
- Controle van 11 coffeeshops met een vergunning. Deze coffeeshops worden regulier gecontroleerd op het voldoen aan de vereisten van de vergunning en bezocht bij incidenten. Gemiddelde controlefrequentie is twee maal per jaar.
- Controle van 8 seksinrichtingen met een vergunning, één tot twee maal per jaar is op dit moment mogelijk met huidige capaciteit;
- Preventie woninginbraken. Voorlichtingsactiviteiten op hiervoor relevante locaties en gelegenheden;
- Toezicht op opkoopregisters. Administratieve controles gericht op het opsporen van heling en diefstal.

Ontwikkelingen en knelpunten

- Blurring

Blurring is het mengen van functies zoals detailhandel, horeca, cultuur, leisure en dienstverlening. Mengvormen waarbij de hoofdfunctie detailhandel is en horeca toegevoegd wordt, zullen naar verwachting het meest voorkomen. Handhaving is met name nodig om toe te zien of geen alcohol geschonken wordt. Deze taak zal binnen de bestaande capaciteit voor handhaving horeca worden opgepakt.

- Toezicht op opkoopregisters

De gemeente controleert opkoopregisters van handelaren. Dit gebeurt ter voorkoming van heling. De opkoopregisters worden vergeleken met het diefstalregister van de politie. Tot nu toe worden de opkoopregisters handmatig bijgehouden. Sinds kort is er de mogelijkheid om een digitaal register in te

richten, dat direct kan worden gekoppeld aan de database van de politie. Daarmee is dan direct duidelijk of een aangeboden goed als gestolen is aangegeven. De inrichting van een digitaal opkoopregister is een taak van de gemeente, die binnen de beschikbare capaciteit handhaving zal worden uitgevoerd.

- Knelpunt: Legale prostitutie

De controle op de illegale prostitutie gebeurt door de politie. De gemeentelijke handhaving is gericht op de controle van de legale prostitutie. De huidige capaciteit voor controle op de legale prostitutie is 100 uur. Dat is krap, waardoor beperkt controlebezoeken kunnen worden afgelegd. Om de taak goed uit te voeren is 240 uur nodig: 8 inrichtingen, 6 controles per jaar, 5 uur per controle = 240 uur. Het tekort om deze taak goed uit te voeren, 140 uur, wordt als knelpunt gezien.

Nieuw beleid

- Taxiverordening

Op verzoek van de gemeenteraad is een taxiverordening in voorbereiding naar het model van 's-Hertogenbosch. Dit model houdt in dat de taxibranche zelf een eigen certificering of keurmerk ontwikkelt. Op basis van dit keurmerk wordt aan taxibedrijven een vergunning verstrekt. Handhaving van de vergunning is vervolgens een zaak van de gemeente. De controle zal moeten plaatsvinden op de uitgaansmomenten in de nachtelijke uren, nu vooral de donderdag, vrijdag en zaterdag door een duo van Boa's. De inschatting is dat hiervoor een structurele capaciteit nodig is van 600 uur. Een voorstel voor de benodigde capaciteit zal met de verordening voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

Openbare ruimte - leefbaarheid
Toezicht op leefbaarheid in de openbare ruimte

Uitvoering
Gemeente, afdeling Vergunning en Handhaving

Doel
Verbeteren van de leefbaarheid door het beperken van overlast door zwerfvuil, afvaldump, verloedering, honden, foutparkeren en fietsparkeren.

Huidige capaciteit
9.300 uur / 6,9 fte (2017)

Doelgroepen
Bewoners en bedrijven

Ambitie en werkwijze
De inzet op het gebied van leefbaarheid beperkt zich tot het afhandelen van binnengekomen klachten en meldingen. De inzet voor de aandachtswijken is het grootst en de binnenstad neemt een bijzondere positie in. Preventieve controle is met de beschikbare capaciteit beperkt mogelijk en wordt ingezet in de meest kwetsbare gebieden waar de grootste overlast wordt verwacht.
Sinds kort kunnen de wijkteams leefbaarheid kiezen voor lokale aandachtspunten en prioritaire thema's. Gegeven de beperkt beschikbare capaciteit kan er daarbij gekozen worden voor het vrijmaken van wijkbudget voor aanvullende handhavingscapaciteit. Het streven is dat de wijkteams actief gaan sturen op de prioritering en inzet van handhaafcapaciteit leefbaarheid.

Ontwikkelingen en knelpunten
- Knelpunt: signaleren, labelen en ruimen van zwerffietsen.

Het fietsparkeren is een van de speerpunten van het coalitieakkoord. In de Bereikbaarheidsvisie Binnenstad spelen het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer een belangrijke rol. We zien een (gewenste) toename van het fietsgebruik in de stad en in samenhang daarmee een groeiende behoefte aan toezicht op het correct parkeren van fietsen. Daarbij gaat het om handhaving van fietsparkeerverboden, het periodiek ruimen van fietswrakken en de verwijdering van zogenaamde weesfietsen. Het gebied waar fietsparkeren, en de overlast ervan, het meeste speelt is de directe omgeving van het centraal station en de binnenstad. In de bereikbaarheidsvisie binnenstad wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor inzet van handhaving.
Over de opslag en verwijdering zijn afspraken gemaakt met 2Switch. Het proces van handhaving fietsparkeren begint echter met toepassing van bestuursdwang die loopt van het signaleren van zwerffietsen en weesfietsen, tot het labelen en het uiteindelijk gecontroleerd door 2Switch laten verwijderen. Dat moet ook gebeuren in de bewaakte fietsenstallingen.
Een zorgvuldige afhandeling van handhaving fietsparkeren vereist naast inzet op straat ook een registratieproces en controle op diefstal. Met de huidige beschikbare capaciteit grijpen we in op het moment dat er sprake is van fietswrakken; die worden periodiek geruimd. Hierdoor wordt ook de stallingscapaciteit meer belast dan nodig is. Met extra inzet kan eerder worden ingegrepen, komt meer stallingsruimte beschikbaar en ontstaat een hogere belevingskwaliteit van de openbare ruimte. De capaciteit die voor deze extra inzet nodig is betreft 1 fte BOA.

- Milieuzonering

De milieuzone rond de binnenstad is ingevoerd ter beperking van de luchtvervuiling. Bepaalde typen voertuigen mogen niet in deze zone rijden. Om hierop toe te zien zijn camera's geplaatst op uitvalswegen waarmee een zoveel mogelijk geautomatiseerde verwerking van boetes kan plaatsvinden. Dit kan echter niet zonder tussenkomst van een buitengewoon opsporingsambtenaar die de boete moet sanctioneren. In de beginperiode wordt gerekend op zo'n 25 overtredingen per dag. Dit aantal is mede gebaseerd op ervaring in andere steden. De hiervoor benodigde inzet van handhaving (0,5 fte) is opgenomen in de nog vast te stellen MJPB 2018-2021. In dit voorstel is nog geen rekening gehouden met de mogelijke uitbreiding van de zonering naar ander gemotoriseerd verkeer dan vrachtverkeer.

Parkeren

Toezicht op parkeren en het voetgangersgebied

Uitvoering

P1 Holding B.V.

Doel

Toezien op de betalingsplicht en verminderen van overlast van fout parkeren. Toezien op juiste toepassing van de spelregels in het voetgangersgebied.

Huidige capaciteit

17.500 uur / 13 fte (2017)

Doelgroepen

Bewoners en bedrijven in de gebieden waar betaald parkeren en/of vergunninghoudersparkeren is ingevoerd. Bewoners, bedrijven en bezoekers in het voetgangersgebied.

Ambitie en werkwijze

Per 1 januari 2017 is het toezicht op parkeren en het voetgangersgebied uitbesteed aan P1 Holding B.V. De prioriteit ligt nu bij een goede implementatie in overleg tussen de externe uitvoeringsorganisatie P1 en de gemeente.
Voor het parkeren is een KPI (Key Performance Indicator) vastgelegd voor de betalingsbereidheid. Deze dient te groeien van de huidige 70 % (exclusief vergunninghouders) naar 85 % in 2020 en voor de overige gebieden van de huidige 60 % naar 80 % in 2020.
Er is ten aanzien van het fout parkeren (de zgn. mulderfeiten) een taakverdeling tussen het toezicht parkeren en het toezicht wijkleefbaarheid. Beiden hebben als een van de taken toezicht op fout parkeren. Toezicht parkeren richt zich echter op de gebieden waar parkeerregulering geldt en toezicht wijk-leefbaarheid op de andere gebieden.
Over en weer wordt ondersteund door vanuit de hoofdtaak signalerend of verbaliserend op te treden op het hele terrein van handhaving leefbaarheid ook t.a.v. de "kleine ergernissen" zoals wildplassen, hondenpoep e.d.

Ontwikkelingen en knelpunten

- Uitbreiding van het areaal betaald parkeren

Het areaal betaald parkeren is uitgebreid met het Nieuwe Kadekwartier. De werkgroep Spijkerkwartier heeft een basis weten te leggen voor invoering van betaald parkeren in hun wijk. De plannen hiervoor zijn in ontwikkeling.

- Handhaving voetgangersgebied

In overleg met het Platform Binnenstad Arnhem (PBA) wordt gewerkt aan verbetering van de handhaving rijden in het voetgangersgebied vanuit de lijn "handhaven doe je samen". Een adequate handhaving is namelijk alleen mogelijk als de ondernemers, de politie en de gemeente hierin samenwerken door het ontwikkelen en handhaven van goede gezamenlijk gedragen spelregels in lijn met de door de raad vastgestelde regeling voor rijden in het voetgangersgebied.

- Digitalisering

Volgend op de aanbesteding van uitvoerende parkeertaken aan P1 Holding B.V. wordt de volgende de fase van digitalisering van parkeerproducten opgepakt. Dit moet er o.a. toe leiden dat parkeerproducten via "Mijn Arnhem" kunnen worden aangevraagd. Bovendien wordt hiermee een basis gelegd voor invoering van "kentekenparkeren" met inachtname van de privacyregels.

Afvalinzameling

Handhaving van het correct gescheiden aanbieden van huishoudelijk afval.

Uitvoering

Gemeente, afdeling vergunning en handhaving

Doel

Het stimuleren van het hergebruik van afval door scheiding aan de bron en beperken van de hoeveelheid restafval. Het beperken van overlast door zwerfafval, het bijplaatsen van afval bij containers en het dumpen van afval.

Huidige capaciteit

Naast de reguliere inzet vanuit leefbaarheid zijn 25 Afvalcoaches tijdelijk toegevoegd vanuit het project Omgekeerd Inzamelen. Dit is een project voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt; tijdelijk tot 1 januari 2018. Vier van deze coaches zijn opgeleid als toezichthouder om overtredingen te kunnen beboeten aanvullend op de reguliere capaciteit voor handhaving openbare ruimte - leefbaarheid.

Doelgroepen

De doelgroepen zijn de wijken en de wijkbewoners.

Ambitie en werkwijze

Landelijk is het streven 75 % hergebruik huishoudelijk afval. In Arnhem is dit nu nog 55 %. Er is dus nog een weg te gaan. Daarnaast is de ambitie het zoveel mogelijk voorkomen van overlast door zwerfvuil of het bijplaatsen of dumpen van afval.
Naast de reguliere handhaving op afval zijn de extra handhavingsactiviteiten in het kader van omgekeerd inzamelen gericht op begeleiding van de systeemverandering via voorlichting en coaching. Overtredingen met betrekking tot afvalscheiding kunnen worden beboet en dat geldt ook voor het veroorzaken van overlast door zwerfvuil en het bijplaatsen of dumpen van afval.

Nieuw beleid

Volgens planning wordt per 1 januari 2018 een nieuw tarievensysteem (diftar) ingevoerd om de gescheiden afvalinzameling nog verder te bevorderen. Omdat voor restafval moet worden betaald en het risico van bijplaatsen of dumping toeneemt, is de verwachting dat meer handhaafcapaciteit noodzakelijk is, evenals het voortzetten van voorlichting en coaching. In de begroting van Diftar is hiermee rekening gehouden.

Bedrijven - Milieu

Regulier en projectmatig milieutoezicht op bedrijven

Uitvoering

Omgevingsdienst ODRA

Doel

Het preventief toezicht op bedrijven heeft als doel om de fysieke veiligheid te garanderen en milieubelasting vanuit de bedrijven naar de leefomgeving zoveel mogelijk te voorkomen. Het toezicht dient regelmatig plaats te vinden om zo structureel zicht te houden op de naleving van de milieuvoorschriften.

Huidige capaciteit

7.274 uur / 5,4 fte ODRA (2017)

Doelgroepen

Ongeveer 1600 Arnhemse bedrijven

Ambitie en werkwijze

- Voldoen aan de bezoekfrequenties zoals vastgelegd in de nalevingstrategie.
- Voorkomen van overtredingen van de regels vastgelegd in vergunningen en landelijke voorschriften.

Streefwaarde: 70% van de bedrijven voldoet bij 1e controle aan alle voorschriften.

- Snel beëindigen van aangetroffen overtredingen.

Afhankelijk van de risico's voor fysieke veiligheid en milieu is een bedrijf ingedeeld in een milieucategorie. Deze categorie is bepalend voor de basis-bezoekfrequentie; hoe hoger het risico, hoe frequenter een bedrijf wordt gecontroleerd. Bedrijven die de regels structureel goed naleven krijgen vervolgens een lagere bezoekfrequentie - en vice versa. Naast de integrale bedrijfscontroles voert ODRA ook aspectcontroles uit, gericht op één aspect. Denk aan bijvoorbeeld lozingen, energie, brandveiligheid. Tot slot wordt er gecontroleerd op klachten. Vaak gaat het dan om geluidklachten bij horeca en evenementen.

Voor handhaving na incidenten of klachten bestaat een standaard werkwijze.

Ontwikkelingen en knelpunten

Per 2017 is een aantal categorieën bedrijven uit de minst risicovolle milieucategorie geschrapt uit de preventieve handhavingslijst, om een deel van de bezuinigingstaakstelling voor ODRA te kunnen invullen.

De jaarlijks beschikbare capaciteit voor milieuhandhaving is gemiddeld voldoende om aan de ambitie te kunnen voldoen. Mogelijk toekomstig knelpunt is de toenemende capaciteit benodigd voor het afhandelen van klachten. De afgelopen jaren laten een gestaag stijgende hoeveelheid binnengekomen klachten zien, overigens zonder duidelijk aanwijsbare oorzaak.

Bouwtoezicht en -handhaving
Toezicht op nieuwbouw en bestaande bouw

Uitvoering
Omgevingsdienst ODRA

Doel
Waarborgen veiligheid bij bouwwerkzaamheden en van de opgeleverde bouwwerken. Veiligheid en gebruik van bestaande bebouwing. Bescherming van monumenten. Voorkomen van overlast en milieuschade bij sloop. Beschermen en zonodig herstellen van bodemkwaliteit.

Huidige capaciteit
21.088 uur / 15,6 fte ODRA (2017)

Doelgroepen
Initiatiefnemers van nieuwbouw, verbouw, sloopactiviteiten en bodemwerkzaamheden. Eigenaars en gebruikers van bestaande bouwwerken.

Ambitie en werkwijze
De ambitie gekoppeld aan de activiteiten voor bouwtoezicht is in de eerste plaats het voorkomen en zonodig herstellen van onveilige situaties van bouwwerken. Daarnaast het beperken van overlast, milieuschade, zorgvuldige omgang met monumenten en een veilig en correct gebruik van de bestaande bebouwing.
Preventieve controle op constructies, werkwijze en uitvoering bouwwerken tijdens de bouwwerkzaamheden. Beoordelen van door initiatiefnemers opgeleverde onderzoeken. Toezicht op bodem-relevante werkzaamheden, bodemsaneringen en sloopwerkzaamheden. Controles op brandveilig gebruik van kamerverhuurbedrijven. Controles op bouwconstructie en monumentale aspecten naar aanleiding van klachten en meldingen. Controles op gebruik van gebouwen volgens het bestemmingsplan naar aanleiding van klachten en meldingen. Controles op bomenkap, reclame, gebruik inritten, BAG-gegevens, naar aanleiding van klachten en meldingen.
De frequentie en intensiteit van de controles bouwtoezicht zijn afhankelijk van de aard van de bouwwerkzaamheden. ODRA volgt hierbij de richtlijnen vastgelegd in de toezichtsprotocollen van de Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland.

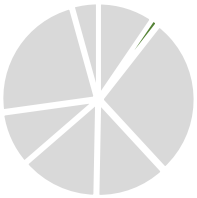
Ontwikkelingen en knelpunten
- In jaren met veel bouwactiviteiten kan het voorkomen dat de geplande capaciteit bij ODRA ontoereikend is. Waar mogelijk zal dan binnen het totale werkprogramma van ODRA gezocht worden naar mogelijkheden voor herprioritering. Zonodig wordt ook gekeken naar mogelijkheden om in toezichtfrequenties en/of -intensiteit te besparen. ODRA maakt hierbij, in overleg met de gemeente, de inschatting of dit verantwoord is.
- Met de beschikbare capaciteit voor preventieve controle op brandveiligheid bij kamerverhuurbedrijven kan jaarlijks 10% van het bestand bezocht worden (50 panden). Van het totale bestand staan zo'n 40 panden bekend als problematisch; hierbij is dan bijvoorbeeld ook regelmatig sprake van illegale situaties. Deze panden vergen een intensievere aanpak. Op dit moment wordt onderzocht welke en hoeveel capaciteit voor deze aanpak nodig is.
- Het komt geregeld voor dat het rijk aan gemeenten nieuwe toezichttaken oplegt waarbij geen budget wordt meegeleverd. Twee recente voorbeelden gaan om toezicht op de onderzoek- en herstelplicht voor eigenaren van bepaalde typen flatgebouwen (constructie balkons en galerijen) en

van zwembaden (toepassing roestvrijstaal constructies). Dergelijke nieuwe taken moeten worden ingepast in het bestaande werkpakket.

Nieuw beleid
Een nieuwe ontwikkeling is het toezicht op de verplichte sanering van asbestdaken (2024). In de loop van 2017 wordt hiervoor een raadsvoorstel voorbereid.

Toezicht op gebruik en bestemming

Toezicht op het gebruik van gebouwen en terreinen

Uitvoering

Omgevingsdienst ODRA en Gemeente, afdeling vergunning en handhaving

Doel

In gemeentelijke bestemmingsplannen is voor gebouwen en terreinen vastgelegd welke functies deze mogen hebben en welke activiteiten er verricht mogen worden. Doel van het toezicht is dat deze voorschriften niet overtreden worden.

Huidige capaciteit

ODRA: capaciteit niet gespecificeerd, onderdeel van bouwtoezicht (klachtafhandeling).
Gemeente: capaciteit niet gespecificeerd, onderdeel van openbare ruimte - leefbaarheid (klachtafhandeling).
Inschatting totaal 100 uur / jaar.

Doelgroepen

In principe alle activiteiten binnen de gemeentegrens.

Ambitie en werkwijze

Geen overtredingen van voorschriften bestemmingsplan, geen onrechtmatig gebruik van de openbare ruimte.
De huidige werkwijze is dat op basis van klachten en meldingen wordt opgetreden. ODRA richt zich daarbij met name op illegale bouw en oneigenlijk gebruik van bedrijfspanden, gemeentelijke handhavers treden op bij onrechtmatig innemen van openbare ruimte. Na een melding wordt het betreffende pand of perceel bezocht en wordt de eigenaar of gebruiker aangeschreven met als doel het gebruik weer in overeenstemming te brengen met de voorschriften in het bestemmingsplan.

Ontwikkelingen en knelpunten

- Knelpunt: bedrijfsvestigingen in strijd met bestemmingsplan

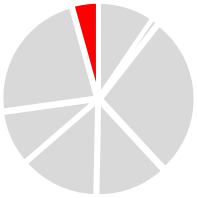
Op basis van klachten en meldingen komt slechts een klein gedeelte van de overtredingen aan het licht. Van een zevental bedrijfsterrein is bekend dat er geregeld bedrijfsactiviteiten ontplooid worden waar dat volgens de bestemmingsplannen niet mag. Dat zorgt ervoor dat bedrijven die zich daar moeten kunnen vestigen soms niet terecht kunnen. Periodieke controlerondes op de betreffende terreinen zouden er naar verwachting voor zorgen dat dit probleem goed onder controle gehouden kan worden. Ingeschat wordt dat hiervoor op jaarbasis 100 uur moet worden uitgetrokken.

- Knelpunt: onrechtmatig gebruik openbaar groen

Naar onrechtmatig gebruik van openbaar groen is de afgelopen jaren onderzoek gedaan. Daarbij zijn rond de 1000 overtredingen aangetroffen. Het probleem bij deze situaties is dat de grond niet meer algemeen toegankelijk is of beschikbaar voor ruimtelijke ontwikkeling. Vaak is ook een knelpunt dat onderhoud van gemeentegrond en bomen bemoeilijkt wordt terwijl de gemeente daarvoor nog steeds aansprakelijk is. In andere gevallen is ook de bereikbaarheid van onder de grond aanwezige kabels en leidingen van derden een probleem. Ongeveer een kwart van de overtredingen kent een dergelijk knelpunt voor de gemeente. Dat betreft dus ca 250 locaties. Met de huidige beschikbare capaciteit kunnen slechts enkele individuele gevallen per jaar worden aangepakt. Na een verjaringstermijn van 20 jaar kan de gemeente echter geen aanspraak meer maken op de grond. Ingeschat wordt dat met

600 uur/jaar in de komende 8 jaar het kwart van de probleemgevallen met de meeste prioriteit voor de gemeente kan worden aangepakt. Hierbij is op basis van ervaringen gerekend met 20 uur per geval voor het uitvoeren van een aantal achtereenvolgende stappen in de fasen constateren, rapporteren en uitvoeren.
Het invullen van de ambitie op deze twee knelpunten is niet mogelijk met de huidige beschikbare capaciteit.

Brandveiligheid
Controle op brandveiligheid in het gebruik van gebouwen.

Uitvoering
Brandweer (VGGM)

Doel
Controle op brandveiligheid in het gebruik van gebouwen.

Huidige capaciteit
3.300 uur / 2,4 fte

Doelgroepen
1200 gebouwen met een vergunning of melding brandveilig gebruik.

Ambitie en werkwijze
Het voorkomen en zonodig herstellen van brandgevaarlijke situaties.
De brandweer controleert preventief via periodieke bezoeken van het gebouwen bestand. In een toezichtplan is de bezoekfrequentie en -intensiteit vastgelegd op basis van risico-categorieën. De hoogste prioriteit hebben woongebouwen voor verminderd zelfredzame bewoners, gebouwen met logies voor meer dan 50 personen en cellengebouwen. Kamerverhuurbedrijven worden gecontroleerd door ODRA. De brandweer hanteert een drie-stappen strategie voor aanschrijving en controle. Wanneer uiteindelijk overgegaan moet worden naar een juridisch handhavingstraject wordt het dossier hiervoor overgedragen aan ODRA.

BEHANDELRESULTAAT

Ronde tafelgesprek Politieke Avond 28 november 2018

GEMEENTE Arnhem

Raadsvoorstel Kadernota Veiligheid 2018-2022 Arnhem; Veilige Stad

Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	A. Marcouch

Resultaat van bespreking:

Aanwezig de leden: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), mevrouw Van Ommen (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Elfrink (SP), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij). Er is geen vertegenwoordiger van de PVV aanwezig.

Ronde tafelgesprek
Ten behoeve van het ronde tafelgesprek waren de volgende organisaties die betrokken zijn bij de totstandkoming en/of uitvoering van de Kadernota Veiligheid uitgenodigd en vertegenwoordigd: Mevrouw Van Eijndhoven (Bestuurder Moviera), mevrouw Hendriksen (Manager Veilig Thuis), de heer Daams (Ondermijning / RIEC, Accountmanager Openbare Veiligheid), mevrouw Thannhauser (Politie, Teamchef Arnhem-Zuid), de heer The (Politie, Teamchef Arnhem-Noord), mevrouw Willemsen (Openbaar Ministerie), mevrouw Hensen (Rijnstad OZO, Manager Uitvoering), mevrouw Fijen (Pactum, Regiomanager), mevrouw Hesselmans (VGGM, Strategisch Adviseur), de heer Gunsing (OGGZ, Regiefunctionaris), mevrouw Otten (Sociale wijkteam, Teamleider) mevrouw Bouwman (Sociale wijkteam, Teamleider).

Verloop
Tijdens het ronde tafelgesprek wordt er onder andere gesproken over de volgende vragen;
hoe beoordelen de deelnemers de Kadernota?
bevat de Kadernota de juiste prioriteiten en accenten?
Ontbreken er onderwerpen en/of willen de deelnemers nog suggesties met betrekking tot de Kadernota aandragen.

Conclusie
De raadskamer besluit dat het voorstel kan worden doorgeleid naar de meningsvormende fase (I).

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

PVV/ Coen Verheij
Technische vragen Kadernota Veiligheid.

- In het behandeladvies voor de informatieve vergadering wordt aangekondigd dat er (externe) organisaties en partijen aanwezig zullen zijn waaraan wij vragen kunnen stellen. Welke organisaties en partijen zijn dat?
- Hoeveel aangiftes werden er gedaan van misdrijven die vallen onder “Discriminatie” zoals beschreven in punt 4.1.1 in de Concept Kadernota Veiligheid die hebben plaatsgevonden in de gemeente Arnhem (graag aangeven over de afgelopen 4 jaar)? Hoeveel vervolgingen hebben er plaatsgevonden naar aanleiding van deze aangiftes (graag aangeven over de afgelopen 4 jaar)?

  Antwoord: In de periode november 2014 tot november 2018 is er in 35 zaken (melding/aangifte) actie ondernomen door de Politie. Daarvan zijn er 19 aan het OM voorgelegd. Dit heeft geresulteerd in 16 zaken die door het OM in behandeling zijn genomen.

- Op pagina 5 onder 1. Omvang criminaliteit staat “De aandacht en inzet voor het terugdringen van het aantal misdrijven in de stad blijft onverminderd om de daling van 34 procent in de afgelopen 8 jaar te continueren.”
  Het huidige aantal misdrijven is 75 per 1000 inwoners. Houdt deze zin in dat het college de concrete doelstelling heeft om in de komende acht jaar het aantal misdrijven met 34 procent te verminderen? En dat dit zou resulteren in een afname over 4 jaar van 12,75 misdrijven per 1000 inwoners?

  Antwoord: De daling van 34% heeft betrekking op de afname van de misdrijven van 2010 - 2017. Doelstelling voor de komende periode is de omvang van de criminaliteit in Arnhem in overeenstemming te brengen met het aantal dat past bij een centrumstad met meer dan 100.000 inwoners.

- Op pagina 5 staat onder woonoverlast “Door hier een speerpunt van te maken, door er bovenop te zitten en de juiste bevoegdheden te benutten, willen we bewoners steunen bij het voorkomen en tegengaan van woonoverlast.” Wordt met de juiste bevoegdheden hier ook bedoeld de “Wet aanpak woonoverlast” die per 3 juli is opgenomen in de Algemene plaatselijke verordening?

  Antwoord: Ja

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvormend I Politieke Avond 4 december 2018

GEMEENTE Arnhem

Raadsvoorstel Kadernota Veiligheid 2018-2022 Arnhem; Veilige Stad

Zaaknummer:	268644
Portefeuillehouder:	A. Marcouch

Resultaat van bespreking:

Aanwezig de leden: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), mevrouw Andeweg (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Elfrink (SP), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Verheij (PVV), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij). Er is geen vertegenwoordiger van de Partij voor de Dieren aanwezig.

Bespreking
De raadskamer heeft een begin gemaakt met de meningsvormende (1) behandeling. De raadskamer heeft binnen de beschikbare tijd - vanwege de hoeveelheid aan (aanvullende en vervolg-) vragen die door de raadskamer aan de portefeuillehouder gesteld worden - nog niet alle vragen kunnen stellen en tot een uitwisseling van standpunten over kunnen gaan.

Toezeggingen
De burgemeester zegt toe te kijken naar de prioritering van het onderwerp 'Cybercrime' binnen de Kadernota Veiligheid.
De burgemeester zegt toe met betrekking tot jeugdcriminaliteit om extra in te zetten op preventie bij de groep 12 tot 18 jarigen.
De burgemeester zegt toe te kijken naar de Bredase aanpak van jeugdcriminaliteit.
De burgemeester zegt toe actief bij te willen dragen aan de bekendheid van het telefoonnummer van het Centrum Seksueel Geweld.

Aangekondigde moties en/of amendementen
De fractie van D66 kondigt een amendement aan waarmee Cybercrime als 8ste prioriteit toegevoegd wordt aan de reeds (7) gestelde prioriteiten in de Kadernota Veiligheid.

Conclusie
De voorzitter concludeert, met instemming van de raadskamer, dat de meningsvormende (1) behandeling niet is afgerond en een volgende keer wordt voortgezet.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

B. van Es

Link naar de beantwoording van de burgemeester van Rheden op mondelinge vragen over de politiesterkte: https://channel.royalcast.com/rheden/#!/gemeenterheden/20181127_1 (rondvraag punt 2)

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvormend I (vervolg) Politieke Avond 12 december 2018

Raadsvoorstel Kadernota Veiligheid 2018-2022 Arnhem; Veilige Stad

Zaaknummer:	268644
Portefeuillehouder:	A. Marcouch

Resultaat van bespreking:

Aanwezig de leden: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), mevrouw Andeweg (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Elfrink (SP), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Verheij (PVV), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren). Er is geen vertegenwoordiger van de Arnhemse Ouderenpartij aanwezig.

Bespreking
De raadskamer vervolgt de meningsvormende (1) behandeling van 4 december.

Toezeggingen
De burgemeester zegt toe deze week de evaluatie cameratoezicht aan de raad te doen toekomen.
De burgemeester zal de raad een overzicht sturen van de indicatoren die zijn gebruikt bij de HBVS+ berekeningen.
De burgemeester zal met de politie te bespreken of het aantal wijkagenten voldoende is in relatie tot de werkdruk en werklast.
De burgemeester zegt toe dat zedendelicten in de Kadernota vallen onder de High Impact Crimes.
De burgemeester zal aandacht hebben voor de ontwikkelingen en mogelijke opleving van rechtsextremisme.
De burgemeester zal het onderwerp diversiteit op regionaal en lokaal niveau bespreken met de politie.
De burgemeester zegt toe dat hij informatie over de Aanpak Korenmarkt in relatie met de openbare orde en veiligheid en de sluitingstijden met de raad zal delen.
De burgemeester zal het onderwerp etnisch profileren binnen de driehoek opnieuw onder de aandacht brengen.

Aangekondigde moties en/of amendementen
De fractie van de PVV overweegt een amendement ten aanzien van de prioritering en rangschikking in de Kadernota Veiligheid.
De fractie van de Partij voor de Dieren overweegt een amendement over de voorspellende waarde van het signaleren van dierenmishandeling in relatie tot mishandeling in het algemeen.
De fracties van de ChristenUnie en GroenLinks overwegen een amendement inzake daderhulp.
De fractie van de VVD overweegt een motie of amendement over het wijk overstijgende probleem van agressieve honden.

Conclusie
De voorzitter concludeert, met instemming van de raadskamer, dat de meningsvormende 1 behandeling niet is afgerond en dat het de wens is van de raadskamer om bij de volgende behandeling de meningsvorming 1 en meningsvorming 2 te combineren.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

Zaaknummer:

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvormend I (vervolg) Politieke Avond 12 december 2018

Zaaknummer:

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvormend I (vervolg) Politieke Avond 16 januari 2019

Raadsvoorstel Kadernota Veiligheid 2018-2022 Arnhem; Veilige Stad

Zaaknummer:	268644
Portefeuillehouder:	A. Marcouch

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), de heer Elfrink (SP), mevrouw Van Ommen (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij), de heer Verheij (PVV).

Bespreking
De raadskamer spreekt voor de derde keer meningsvormend 1 over de Kadernota Veiligheid 2018-2022. De raadskamer is opnieuw in de gelegenheid gesteld om essentiële politieke vragen te stellen aan de portefeuillehouder en aan elkaar en om (voorlopige) standpunten uit te wisselen.

Toezeggingen
De burgemeester zegt toe bij de eerstvolgende verdeling van politiecapaciteit niet af te zullen wijken van de uitkomst van de nieuwe verdeling op basis van het HBVS+ model.
De burgemeester zegt toe twee keer per jaar met de gemeenteraad en de politie de politiecijfers te bespreken. Hierbij komen onder andere aan de hand van cijfers de werkdruk en werklast van de politie op het gebied van veiligheid (over de acht wijkgebieden) aan de orde en worden in overleg eventuele andere actoren uitgenodigd bij deze bespreking.

Aangekondigde moties en/of amendementen
De fractie van de Arnhemse Ouderenpartij overweegt een motie of amendement inzake de sluitingstijden op de Korenmarkt.
De fractie van de Arnhemse Ouderenpartij overweegt een amendement over slachtofferhulp.

Conclusie
De voorzitter constateert met instemming van de raadskamer dat de meningsvorming 1 is afgerond. Het voorstel kan doorgeleid worden naar de meningsvorming 2.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

BEHANDELRESULTAAT

Meningsvormend 2 (vervolg) Politieke Avond 23 januari 2019

Raadsvoorstel Kadernota Veiligheid 2018-2022 Arnhem; Veilige Stad

Zaaknummer:	268644
Portefeuillehouder:	A. Marcouch

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), de heer Elfrink (SP), mevrouw Van Ommen (D66), de heer Greving (PvdA), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), mevrouw Van Burgsteden (CDA), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), mevrouw Hegge (Partij voor de Dieren), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij), de heer Verheij (PVV).

Bespreking
De raadskamer spreekt meningsvormend 2 over de Kadernota Veiligheid 2018-2022. Er liggen 6 concept amendementen en vier concept moties voor ter bespreking.
De concept amendementen; "Hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld", "Korenmarkt-openingstijden", "Schrappen polarisatie", "De juiste prioriteiten stellen" en "Ook budgettaire kaders stellen" zijn besproken.
Als gevolg van een toezegging van de burgemeester trekt de Arnhemse Ouderenpartij het amendement "Korenmarkt-openingstijden" in. Tevens dient de Arnhemse Ouderenpartij de amendementen "Schrappen polarisatie" en "De juiste prioriteiten stellen" niet langer mede in.

Toezeggingen
Bij de bespreking van het concept amendement "Korenmarkt-openingstijden" herhaalt de portefeuillehouder zijn eerdere toezegging om "informatie over de Aanpak Korenmarkt in relatie met de openbare orde en veiligheid en de sluitingstijden met de raad zal delen" en scherpt deze verder aan. De portefeuillehouder zegt toe dat de raad voor de zomer van 2019 een stand van zaken ontvangt inzake de integrale aanpak Korenmarkt. De integrale aanpak betreft de leefbaarheid, aantrekkelijkheid, ondernemerschap en openbare orde en veiligheid van de Korenmarkt.
Deze aangescherpte toezegging vervangt de eerdere toezegging.

Aangekondigde moties en/of amendementen
Er zijn geen andere moties of amendementen aangekondigd dan welke ter bespreking voorliggen.

Conclusie
De voorzitter concludeert, met instemming van de raadskamer, dat de meningsvorming 2 behandeling niet is afgerond en een volgende keer wordt voortgezet.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27-02-2019
Ter bespreking van	Debatverzoek Red Willemeen
Motie van	SP, PvdA, D66, ArnhemCentraal, GroenLinks, Arnhemse Ouderen Partij, Partij voor de Dieren
Titel motie	Willemeen naar de toekomst
Nummer Zaaknummer	19M18

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat

- Het college in haar brief aan de raad van 22 januari bekend heeft gemaakt de cultuursubsidie aan Rijnstad voor Willemeen af te bouwen en om Luxor Live de opdracht te geven Willemeen als poppodium te ontwikkelen;
- Willemeen geen voorstander is van deze ontwikkeling. Zij (vrijwilligers, cultuurmakers, bezoekers en andere betrokkenen) maken zich zorgen over het voortbestaan van Willemeen zoals dat nu bestaat en voeren actie voor het voortbestaan van Willemeen.
- Op deze manier het ene poppodium, Willemeen, wordt overgenomen door een ander en dat van samenwerking op basis van gelijkwaardigheid afscheid lijkt te zijn genomen.

Overwegende dat

- Willemeen een unieke functie heeft binnen Arnhem en zich duidelijk onderscheidt van de andere (pop)podia in Arnhem.
- De verbinding tussen welzijn en cultuur integraal verbonden is met de identiteit van Willemeen;
- Het losknippen van het onderdeel welzijn en het onderdeel cultuur ervoor zorgt dat de combinatie tussen de twee, die ook bijdraagt aan het unieke karakter van Willemeen, verdwijnt.
- De doelgroep van Willemeen niet snel naar andere poppodia of jongerencentrum gaat en zich met name bij Willemeen thuis voelt;
- Er mogelijkheden zijn om zonder het unieke karakter van Willemeen aan te tasten het gebruik van Willemeen te verbreden en hiermee ook een bredere groep jongeren te bereiken;

AANGENOMEN

Verzoekt het college,

- Het besluit uit de raadsbrief van 2019 terug te draaien en Willemeen alsnog in de gelegenheid te stellen een plan te maken, met daarbij de volgende uitgangspunten:

  1. Het huidige unieke karakter van Willemeen blijft behouden en vormt de basis van het plan;
  2. De welzijnsfunctie en de cultuurfunctie zijn integraal verbonden binnen Willemeen;
  3. Er is draagvlak en steun van de vrijwilligers van Willemeen voor het plan en zij worden betrokken bij het maken van het plan;
  4. Te borgen dat de subsidiestromen welzijn en cultuur integraal verbonden blijven.
  5. Het plan wordt uiterlijk 1 oktober 2019 ingediend bij de gemeente.

- Ervoor te zorgen dat de binding tussen welzijn en cultuur gegarandeerd blijft;
- De gemeenteraad wordt voor 1 januari 2020 geïnformeerd over de uitkomsten.

en gaat over tot de orde van de dag

SP, Sarah Dobbe
PvdA, E. Greving
D66, S. Andeweg
Arnhem Centraal, G. van der Laak
GroenLinks, T. Gemici,
Arnhemse Ouderen Partij, N. Wiggers
Partij voor de Dieren, L. de Groot

AANGENOMEN

Voor	**38**	*Motie "Willemeen naar de toekomst" (19M18)*
Tegen	**0**	

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

D66	5	0
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

CDA Arnhem	2	0
van Burgsteden		
van Dillen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

SP	3	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal	**38**

Aan: Voorzitter van de gemeenteraad van Arnhem

Betreft: debatverzoek Artikel 40A RvO

Onderwerp: Red Willemeen

Arnhem, 17 februari 2019

Geachte voorzitter,

Hierbij doen wij een debatverzoek 40A RvO om het onderwerp 'Red Willemeen' op de agenda van de eerstvolgende besluitvormende raadsvergadering te plaatsen. We vragen daarbij de mogelijkheid voor belanghebbenden om te kunnen inspreken over dit onderwerp.

Het college maakte in haar brief aan de raad van 22 januari bekend dat zij heeft besloten om de cultuursubsidie aan Rijnstad voor Willemeen af te bouwen en Luxor Live de opdracht te geven Willemeen als poppodium te ontwikkelen. Doel volgens het college is een breder publiek onder de jongeren te bereiken. Op deze manier wordt het ene poppodium, Willemeen, overgenomen door een ander. De afgelopen weken is duidelijk geworden dat Willemeen geen voorstander is van deze ontwikkeling. Zij (vrijwilligers, bezoekers en andere betrokkenen) maken zich zorgen over het voortbestaan van Willemeen zoals dat nu bestaat. Een poppodium dat zich duidelijk onderscheidt van de Luxor Live en de Jacobiberg. Van samenwerking op basis van gelijkwaardigheid tussen Luxor en Willemeen lijkt afscheid te worden genomen en Willemeen dreigt als uniek jongerencentrum te verdwijnen. Het knippen van het onderdeel welzijn en het onderdeel cultuur zorgt ervoor dat de combinatie tussen de twee, die ook bijdraagt aan het unieke karakter van Willemeen, verdwijnt.

Willemeen is een begrip in Arnhem, met een eigen unieke laagdrempelige cultuur, opgebouwd door een grote groep vrijwilligers en al vele jaren gedragen door die vrijwilligers. Een jongerencentrum waar het poppodium en het welzijnswerk integraal verbonden zijn onder een dak. Welzijn en cultuur die niet zonder elkaar kunnen bestaan. Een combinatie die al jaren uitstekend functioneert.

De gemeenteraad heeft nog niet gesproken over deze plannen die per 1 juli zouden moeten ingaan. Gezien de drukke agenda van de gemeenteraad was het niet mogelijk eerder in een raadskamer over de raadsbrief te spreken dan 13 maart. Eventuele moties zijn dan pas eind maart mogelijk. Dit is gezien de planning te laat. Om deze reden doen wij dit debatverzoek om eind februari in de gelegenheid te zijn als gemeenteraad sturing te geven. Wij verzoeken u dit onderwerp dan ook 27 februari op de agenda te plaatsen.

Hoogachtend,

Sarah Dobbe, SP
Eric Greving, PvdA
Leo de Groot, PvdD
Tülay Gemici, GroenLinks
Nico Wiggers, Arnhemse Ouderen Partij
Guus van der Laak, Arnhem Centraal

Zelf meemaken hoe belangrijk, uniek, en divers Willemeen is? Kom op zondag **24 februari** langs bij onze open dag tussen 14:00 en 20:30 en ervaar wat vrijwilligers allemaal doen en waarom Willemeen zo'n belangrijke plek is voor iedereen.

Gaat Willemeen verdwijnen?
Als de plannen om de cultuur en welzijnssubsidie te splitsen doorgaan zal dat het einde betekenen van Willemeen. Beide opdrachten zijn nauw met elkaar verweven en maken van Willemeen een unieke plek.

Zijn de huidige subculturen in de nieuwe situatie nog welkom?
Welkom zijn is een mooi gebaar maar cultuurmakers moeten zich ook aangetrokken voelen om bij Willemeen te blijven programmeren. Willemeen heeft al jaren goede banden met allerhande cultuurmakers die zich samen met ons grote zorgen maken over dit punt. De band die wij hebben met cultuurmakers bouw je niet snel weer op.

Komen er straks meer verschillende subculturen aan bod?
Willemeen is al jaar en dag bekend met allerlei subculturen. Sinds de opdracht kwam vanuit Rijnstad voor extra verbreding hebben wij dit binnen een half jaar met beperkte middelen weten te realiseren. Zonder de grote inzet en bereidheid van vrijwilligers en jongerenwerkers was dit niet gelukt.

Blijven de vrijwilligers een belangrijke bijdrage leveren in het reilen en zeilen van Willemeen?
Onder de term "belangrijke bijdrage" kan vanalles vallen. De bijdrage die wij belangrijk vinden houdt in dat vrijwilligers overal en bij ieder aspect van een poppodium betrokken worden en onder andere ook leren hier een mate van verantwoordelijkheid voor te dragen. Dit is van essentieel belang voor het bestaan van Willemeen.

Geloven jullie in de synergie tussen een poppodium en jongerenwerk?
Willemeen is een goed voorbeeld van hoe jongerenwerk hand in hand gaat met een poppodium en dat ze in het geval van Willemeen zelfs onafscheidelijk zijn. Zonder deze synergie hadden wij nooit ons 50-jarig bestaan kunnen vieren.

Zien jullie een samenwerking met Rijnstad (of een andere zorgaanbieder) zitten?
Willemeen heeft een goede band met Rijnstad als ~~zorgaanbieder~~ welzijnsorganisatie en onze voorkeur heeft dan ook om te blijven samenwerken. Niet alleen de band tussen de organisaties speelt een rol maar ook de band die de vrijwilligers met de jongerenwerkers hebben is van essentieel belang, die kan niet zomaar vervangen worden. Wij zijn groot voorstander van gelijkwaardige samenwerkingen en staan hier dan ook altijd voor open.

Van: René Tijssen
Verzonden: donderdag 14 februari 2019
Onderwerp: Cultuuropdracht Willemeen en Jacobiberg/Luxor Live

Geachte raadsleden en fractievolgers,

De afgelopen weken is er bij sommigen ophef ontstaan over het collegebesluit om Jacobiberg en Luxor Live te vragen een plan te maken voor de invulling van de cultuursubsidie in Willemeen. Hoewel wij pas aan zet zijn als er formeel een opdracht daartoe is verstrekt, hebben we toch behoefte om kort aan te geven hoe wij tegen de situatie aankijken.

Eerst voor de duidelijkheid:

Gaat Willemeen verdwijnen?

NEE

Zij de huidige subculturen in de nieuwe situatie nog welkom?

JA

Komen er straks meer verschillende subculturen aan bod?

JA

Blijven de vrijwilligers een belangrijke bijdrage leveren in het reilen en zeilen van Willemeen?

JA

Geloven jullie in de synergie tussen een poppodium en jongerenwerk?

JA

Zien jullie een samenwerking met Rijnstad (of een andere zorgaanbieder) zitten?

JA

In 2017 hebben wij een plan gemaakt voor de vorming van Popplatform Arnhem, een samenwerking van verschillende partijen met als doel om van Arnhem de beste popstad te maken. In mei 2017 hebben de toenmalige wethouders Elfrink en Leisink u over dit plan geïnformeerd. In de finale fase van de planvorming rondom PPA zijn wij tot de conclusie gekomen dat Willemeen als organisatie er niet klaar voor was om succesvol bij te dragen aan de doelstellingen van deze samenwerking. Afgesproken is toen dat Willemeen ervoor zou zorgen dat er stappen werden gezet om wel zo ver te komen.

In dezelfde periode zijn Jacobiberg en Luxor Live hard aan het werk gegaan om invulling te geven aan de activiteiten die in het plan zijn aangegeven. En met veel succes. Jacobiberg is uitgegroeid tot een culturele broedplaats waar meer dan 60 bands repeteren, waar 34 beeldend kunstenaars hun plek gevonden hebben, waar vele DJ's en producers zijn, waar drie geluidsstudio's zijn en waar we een afdeling voor elektronische muziek hebben toegevoegd aan onze popschool. Luxor Live is inmiddels uitgegroeid tot een toonaangevend poppodium in Nederland met de brede programmering die past bij deze rol.

De mensen van Jacobiberg en Luxor Live (bestuur, directie, personeel én vrijwilligers) hebben er ontzettend veel zin in om samen met Willemeen aan de slag te gaan. Als de gemeente ons vraagt om Willemeen nieuwe energie te geven, gaan wij er alles aan doen dit te realiseren. Dat wil echter niet zeggen dat alles bij het oude blijft. Ons doel is juist om met Willemeen (maar ook met Luxor Live en Jacobiberg) veel meer mensen te bereiken, uit veel meer verschillende subculturen en om nog veel meer jongeren een plek te bieden om zich te ontwikkelen. Wij hebben overigens vrijwilligers en de bestuurder van Rijnstad uitgenodigd voor een gesprek hierover, maar tot op heden nog geen reactie mogen ontvangen.

Heeft u behoefte aan toelichting? Wij nodigen u van harte uit om aanstaande maandag om 17.00 uur naar Luxor Live te komen. Wij staan dan klaar om uw vragen te beantwoorden. Laat u even weten of u komt? Mocht u overigens maandag niet kunnen, wij staan u ook op andere momenten graag te woord. U kunt ons bereiken op onderstaande telefoonnummers.

Aansluitend, om 18.30 uur vindt de kick-off plaats van het door ons samen met Doornroosje en Gigant geïnitieerde Poppunt Gelderland, dat een netwerk gaat opzetten voor talentontwikkeling in Gelderland. Deze wordt geopend door gedeputeerde Josan Meijers (https://www.facebook.com/events/223447945274366/). Hiervoor bent u ook van harte uitgenodigd.

Met vriendelijke groet,

Directie Luxor Live en Jacobiberg

Stefan Rebergen & René Tijsse

Aan de gemeenteraad

Datum	: 22 januari 2019
Zaaknummer	: 324163
Contactpersoon	: Doeko Pinxt
Telefoonnummer	: 026 3773247

Onderwerp: PopPlatformArnhem en ontwikkelingen Willemeen

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u op de hoogte van de voortgang rondom het PopPlatformArnhem en Willemeen. In 2017 hebben Luxor Live, Jacobiberg en Rijnstad (vanuit Willemeen) onder de naam PopPlatformArnhem een gezamenlijk plan gemaakt en gepresenteerd waarin zij hun ambities op het gebied van popmuziek in Arnhem verwoorden. Dit plan is destijds door het college omarmd en de raad is daarover geïnformeerd. Onderdeel van het plan was om te komen tot één gezamenlijke organisatie om daarmee sterker de ambities van PopPlatformArnhem te realiseren. In oktober 2017 hebben de partners van PopPlatformArnhem het college geïnformeerd dat zij nog niet zover waren om tot een gezamenlijke organisatie te komen. De raad is hierover geïnformeerd en ook over het besluit om de subsidie aan Rijnstad voor Willemeen te splitsen in 50% cultuur (voor het runnen van een poppodium en invulling te geven aan urban arts activiteiten) en 50% welzijn (voor het jongerenwerk). Rijnstad heeft vervolgens in november 2017 de opdracht gekregen om een plan te maken hoe zij Willemeen verder gaat ontwikkelen als poppodium en hoe zij qua jongerenwerk meer outreachend gaat werken. Afhankelijk van het plan zou er een besluit genomen worden over de toekomstige subsidie vanuit cultuur en welzijn voor Rijnstad voor Willemeen. Het doel hierachter was om meer jongeren te bereiken én een meer diverse groep jongeren te bereiken.

Na een traject van één jaar is besloten om de cultuursubsidie aan Rijnstad voor Willemeen af te bouwen en om Luxor Live - Jacobiberg uit te nodigen om een plan te maken om vanaf 1 juli 2019 Willemeen verder als poppodium te ontwikkelen én ruimte te geven aan de urban arts (kunsten ontstaan vanuit stedelijke jongerencultuur). Belangrijk is dat er synergie bij Willemeen blijft bestaan tussen cultuur en welzijn en dat het plan inspeelt op vraag en behoeften van jongeren. Dit plan zal in het voorjaar 2019 beoordeeld worden. De verwachting is dat door dit besluit straks een groter en een meer divers (jong) publiek bereikt gaat worden vanuit de poppodiumfunctie van Willemeen. Er zal een warme overdracht plaatsvinden tussen Rijnstad en de partij die de toekomstige cultuuropdracht bij Willemeen gaat uitvoeren. De programmering blijft het hele jaar doorlopen. PopPlatformArnhem zal zich verder ontwikkelen inclusief de poppodiumfunctie van Willemeen, alleen Rijnstad zal niet meer één van de kernpartners zijn van het PopPlatformArnhem. PopPlatformArnhem zal wel blijven samenwerken met het jongerenwerk gevestigd in Willemeen.

Stadskantoor - Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900-1809 • Fax • www.arnhem.nl

De welzijnsopdracht aan Rijnstad voor het jongerenwerk vanuit Willemeen loopt nog door in 2019. Het door Rijnstad ingediende plan voor de welzijnsopdracht vanuit Willemeen overtuigde nog niet voldoende. Aan zowel Rijnstad als aan mogelijke andere organisaties gaat de vraag gesteld worden om met een plan te komen om invulling te geven aan het jongerenwerk in het stadscentrum, met Willemeen als uitvalsbasis, waarbij kunst en cultuur als middel wordt ingezet. Belangrijk hierin is dat de behoeften van de jongeren meegenomen worden en dat jongeren ook betrokken worden bij de ontwikkeling van de plannen. Op basis hiervan wordt er in juni 2019 een besluit genomen bij welke organisatie de welzijnsopdracht van Willemeen per 1 januari 2020 wordt belegd. In het traject staat voorop dat een grotere en meer diverse groep jongeren bereikt wordt. Het gaat daarbij zowel om een zinnige vrijetijdsbesteding via cultuur alsmede om het krijgen van ondersteuning via het jongerenwerk, zodat de jongeren zich ontwikkelen en mee blijven doen in de samenleving.

Consequenties
De subsidie vanuit cultuur aan Rijnstad voor Willemeen wordt afgebouwd in 2019. De activiteiten bij Willemeen blijven gewoon doorgaan. In 2019 verwachten we (indien het ingediende plan positief wordt beoordeeld) dat we een nieuwe subsidierelatie zullen aangegaan met Luxor Live - Jacobiberg om invulling te geven aan de cultuuropdracht bij Willemeen. Dit heeft geen financiële gevolgen en past binnen de vastgestelde MJPB 2019 -2022.

Communicatie
Rijnstad, Luxor Live en Jacobiberg zijn op de hoogte gesteld.

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Aan de gemeenteraad

Datum	:	28 november 2017
Zaaknummer	:	198254
Contactpersoon	:	Cile Schulz
Telefoonnummer	:	(026) 377 3571

Onderwerp : Voortgang Popplatform Arnhem

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de brief die Luxor Live, Rijnstad/Willemeen en Jacobiberg d.d. 25-09-2017 aan het college hebben gestuurd over de voortgang van het Pop Platform Arnhem. Tevens stellen wij u op de hoogte van ons besluit om de genoemde instellingen meer tijd en ruimte te geven voor hun gezamenlijke verkenning hoe invulling te geven aan hun ambities. In deze brief zetten wij uiteen welke gevolgen dit heeft voor het traject rond het Pop Platform Arnhem en voor de instellingen.

Inleiding
Op 28 februari 2017 hebben Luxor Live, Jacobiberg en Willemeen (stichting Rijnstad) hun toekomstplan 'Wij worden de beste popstad' ingediend. Met dit plan spraken de drie instellingen de intentie uit hun krachten te bundelen en met ingang van 2018 samen te gaan in één bestuurlijke organisatie: Pop Platform Arnhem (PPA). Het college besloot hierop de partijen in de gelegenheid te stellen vóór 15 augustus 2017 deze intentie verder uit te werken in een gezamenlijk bedrijfsplan (met begroting) dat antwoord zou moeten geven op de haalbaarheid - binnen het bestaande financieel kader - van het Pop Platform Arnhem met ingang van 2018. Het PPA (inclusief Willemeen) zou vervolgens - onder voorbehoud van goedkeuring van het bedrijfsplan - met ingang van 2018 aangewezen worden als ‘culturele basisvoorziening’ en een gezamenlijke subsidieaanvraag in kunnen dienen.

U bent over het toekomstplan en bovengenoemde besluiten van het college geïnformeerd per raadsbrief d.d. 2 mei 2017.

Voortgang Popplatform Arnhem
De drie betrokken instellingen hebben op 25 september 2017 per brief aan het college van B&W laten weten dat zij in hun besprekingen nog niet tot overeenstemming zijn gekomen over een aantal essentiële randvoorwaarden die noodzakelijk zijn om Pop Platform Arnhem tot een succes te maken. Om die reden hebben zij niet op tijd een bedrijfsplan in kunnen dienen en zullen zij vooralsnog niet overgaan tot een bestuurlijke fusie en evenmin een gezamenlijke subsidieaanvraag voor 2018 indienen. De instellingen geven aan meer tijd nodig te hebben om te onderzoeken in welke vorm er gezamenlijk invulling kan worden gegeven aan hun ambities. De ambities zelf staan niet ter discussie.

Consequenties
Het college hecht aan een zorgvuldige uitvoering van de inhoudelijke ambities van het Popplatform en wil de betrokken partijen in 2018 en 2019 ruimte geven om te onderzoeken in welke vorm zij hier gezamenlijk invulling aan kunnen geven. Voor het traject als geheel en voor de afzonderlijke instellingen heeft dit de volgende consequenties:

- Traject in 2018 en 2019
Luxor Live, Popcentrum Jacobiberg en Rijnstad/Willemeen dienen voor 2018 ieder afzonderlijk een subsidieaanvraag in. In de subsidieverleningen 2018 aan de drie organisaties zal worden ingegaan op de ambities van het popplatform en wordt vastgelegd dat de organisaties in een tijdsbestek van twee jaar zoveel mogelijk in gezamenlijkheid vormgeven aan deze ambities, ook al bestaat het platform uit verschillende organisaties. Luxor, Jacobiberg en Willemeen zal worden gevraagd uiterlijk 1 oktober 2018 te rapporteren over de uitkomst van de verkenning naar de samenwerkingsmogelijkheden. In de aanloop naar 2020 kunnen de instellingen opnieuw bekijken of een volgende stap (bestuurlijke eenheid/één subsidierelatie) wenselijk en/of noodzakelijk is.

- Positie Jacobiberg.
De plannen voor de vorming van een popplatform (destijds 'popcluster' genoemd) kwamen in 2016 voort uit de onstabiele situatie waarin Popcentrum Jacobiberg terecht was gekomen. Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan verbetering van deze situatie. Zo is de oude locatie aan de Thomas a Kempislaan verruild voor een alternatieve tijdelijke locatie (op Arnhems Buiten, in beheer van SLAK), in afwachting van een definitieve locatie. Het bestuur van de stichting is in handen van de heer Stefan Rebergen, tevens directeur van Luxor Live. Met laatstgenoemde organisatie wordt inmiddels nauw samengewerkt en dit zal in 2018 verder worden uitgebouwd.
Er is vertrouwen dat het de Jacobiberg gaat lukken nieuwe gebruikers en doelgroepen aan zich te binden en haar positie in het Arnhemse culturele veld te versterken.
Om zicht te houden op de actuele ontwikkeling(en) binnen de Jacobiberg zal in 2018 driemaandelijks regulier overleg plaatsvinden tussen de stichting en de gemeente Arnhem. Leidraad hierbij zijn de uitgangspunten van cultuurnota *Stroom* ten aanzien van meerjarenvoorzieningen (p.41) en de ambities van het PPA, waarin zowel de huidige faciliterende functie (oefenruimten) als de nieuwe functie van aanjager/bemiddelaar/ netwerkorganisatie van de Jacobiberg is opgenomen.

- Ontvlechting van functies in Willemeen.
Met name de positie van Willemeen in het traject is complex. Het voert vanuit Stichting Rijnstad twee functies uit: het is een stedelijk jongerencentrum, gericht op het preventief tiener- en jongerenwerk, en een poppodium voor subculturen. Het poppodium en de popactiviteiten worden als middel ingezet om welzijnsdoelen te bereiken. Deze activiteiten worden nu grotendeels vanuit programma R06 Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning gesubsidieerd.
Deze verwevenheid van functies heeft er in de afgelopen jaren toe geleid dat een deel van het gemeentelijk budget voor preventief tiener- en jongerenwerk is gekoppeld aan de specifieke locatie Willemeen en dat de culturele (pop)functie van Willemeen afhankelijk is geworden van de subsidie uit

programma Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning. Het is wenselijk om deze functies op de locatie Willemeen te ontvlechten en hier in de toekomst afzonderlijk vanuit de programma's R05 en R06 op te sturen.
Dit gaat in de komende twee jaar gestalte krijgen door in de subsidieverlening aan Rijnstad/Willemeen naast de huidige jeugdopdracht met ingang 2018 ook een cultuuropdracht te geven. Deze komt voort uit de ambities van het Pop Platform. Uiteraard wordt deze afgestemd met de opdracht die vanuit Jeugd wordt verstrekt en met de opgave en werkzaamheden van het wijkteam Leefomgeving CSA, het werkgebied waar Willemeen onder valt.
Uitvoering geven aan de culturele ambities van het PPA vraagt voor Rijnstad/Willemeen een (organisatorische, personele en financiële) doorontwikkeling die zorgvuldig moet worden voorbereid en uitgevoerd. In de loop van 2018 zal duidelijk moeten worden welke rol en de andere twee partners hierbij gaan spelen. Over de doorontwikkeling van Willemeen zal de komende tijd regelmatig overleg plaatsvinden tussen gemeente Arnhem, stichting Rijnstad/Willemeen en het Team Leefomgeving CSA. Indien relevant kunnen ook andere (culturele) partners hierbij worden betrokken.

Financiële uitwerking

- Aan Willemeen (Rijnstad) zal met ingang van 2018 een culturele opdracht worden verstrekt. Hiertoe zal de helft van de subsidiebijdrage (totale bijdrage in 2017 € 526.914,--) die in 2018 aan Rijnstad voor Willemeen wordt verleend, uit het programma R05 Cultuur, Recreatie en Sport worden verleend.
- Het budget voor stedelijk tiener- en jongerenwerk in Willemeen valt onder Programma R06 Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning en is met ingang van 2017 gekoppeld aan het wijkbudget van team Leefomgeving CSA. Overheveling van de bijdrage voor uitvoering van de culturele opdracht aan Willemeen programma R05 Cultuur (en van Wijk naar Stad) zal per (eerste) verzamelbesluit-wijziging 2018 worden voorgelegd.

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage:

- Brief van Luxor, Rijnstad en Jacobiberg over voortgang Popplatform d.d. 25-09-2017

Arnhem, 25 september 2017

Geacht college,

In collegenota 20916-11-00248 waarmee u op 2 mei jl. heeft ingestemd, verzoekt u de indieners van het plan ‘Wij worden de beste popstad’ voor 15 augustus een bedrijfsplan in te dienen dat antwoord geeft op de haalbaarheid –binnen het bestaande financiële kader van Pop Platform Arnhem met ingang van 2018.

De afgelopen periode zijn wij tot de conclusie gekomen dat het op dit moment nog niet haalbaar is aan uw verzoek te voldoen. De besprekingen van de afgelopen tijd hebben nog niet geleid tot overeenstemming over een aantal essentiële randvoorwaarden die noodzakelijk zijn om Pop Platform Arnhem tot een succes te maken. Dit betekent:

1. Dat er vooralsnog geen bestuurlijke fusie zal plaatsvinden en evenmin een gezamenlijke subsidieaanvraag zal worden ingediend;
2. Dat er meer tijd nodig is om te onderzoeken in welke vorm er door de drie partijen in gezamenlijkheid invulling kan worden gegeven aan de in het plan genoemde ambities;
3. Dat individuele partijen waar mogelijk uiteraard een start zullen maken met de uitoefening van de genoemde (nieuwe) taken.

Met vriendelijke groet,

Anja Geritz

Directeur-bestuurder Rijnstad

Stefan Rebergen

Directeur Luxor Live

Directeur-bestuurder Jacobiberg

Aan de gemeenteraad

Datum	:	2 mei 2017
Zaaknummer	:	140546
	:	2016-11-00248
Contactpersoon	:	Cile Schulz
Telefoonnummer	:	(026) 377 3571

Onderwerp : Toekomst Jacobiberg en Pop Platform Arnhem

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit om:

1. Jacobiberg, Luxor Live en Rijnstad-Willemeen, de opstellers van het toekomstplan 'Wij worden de beste popstad', te verzoeken uiterlijk 15 augustus 2017 een bedrijfsplan met begroting in te dienen dat antwoord geeft op de haalbaarheid - binnen het bestaande financieel kader - van het Pop Platform Arnhem met ingang van 2018.
2. Het Pop Platform Arnhem (inclusief Willemeen) onder voorbehoud van een haalbaar bedrijfsplan met ingang van 2018 aan te wijzen als ‘culturele basisvoorziening’.
3. De financiële consequenties hiervan mee te nemen in de besluitvorming van de MJPB 2018-2021.
4. Stichting Jacobiberg voor de tweede helft van 2017 het restant boekjaarsubsidie toe te kennen.
5. Stichting Jacobiberg voor de verhuizing in 2017 eenmalig een incidentele subsidie te verlenen van maximaal € 30.000,- en dit te dekken uit het programma R05 Cultuur, recreatie en sport.

Inleiding

Op 19 december 2016 heeft u ingestemd met het voorstel ‘Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg’ (zaaknr. 2016-11-00248, docnr. 2016.00.058.755). Het voorstel vraagt de organisaties Jacobiberg, Willemeen, Luxor Live en Huis van Puck om vóór 1 maart 2017 te komen met een plan, waarin is opgenomen:

a) de haalbaarheid per medio 2017 van de vorming van een stedelijke popcluster waarin de functies voor popmuziek van de Jacobiberg, Luxor Live en Willemeen zijn opgenomen en

b) waarin ook antwoord wordt gegeven op de vraag naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een fysieke en/of bestuurlijke samenwerking met Huis van Puck.

Met het nu voorliggende plan, waarvan wij kennis hebben genomen, hebben de betrokken partijen aan dit verzoek voldaan. Zij spreken - uitgezonderd Huis van Puck - de intentie uit met ingang van 2018 gezamenlijk Pop Platform Arnhem (PPA) te vormen. Hierin zal zowel de huidige faciliterende functie (oefenruimten) als de nieuwe functie van aanjager/bemiddelaar/ netwerkorganisatie van de Jacobiberg worden opgenomen. De activiteiten van het platform zullen zich concentreren op twee locaties: Luxor Live en Willemeen. De laatste zal zich vanaf 2018 binnen de nieuwe organisatie ontwikkelen tot volwaardig poppodium en broedplaats voor muzikanten.

Het collegebesluit gaat in op de voorwaarden die nodig zijn voor genoemde partijen om voor 15 augustus 2017 hun intentie uit te werken in een bedrijfsplan met begroting en een nieuwe (culturele) organisatie op te zetten.

Ambities Pop Platform Arnhem
In *Wij worden de beste popstad* schetsen Luxor Live, Jacobiberg en Willemeen hoe zij door samen te gaan in één organisatie de keten educatie, productie en presentatie voor de amateur- en professionele popmuziek in Arnhem duurzaam willen versterken en met behulp van popmuziek Arnhem "nog beter op de kaart willen zetten".
Het platform wil dit met vier kernfuncties realiseren: a) *programmering*; b) *popmakelaar* (expertisecentrum en oefenruimten); c) *educatie* (o.a. broedplaats voor muzikanten) en d) *talentontwikkeling*. Met de kernfunctie *educatie* richt het platform zich op drie doelgroepen: muzikanten, technici en vrijwilligers. Onder de laatste doelgroep schaart het platform ook nadrukkelijk de doelgroep jongeren van 16-26 jaar die deel willen uitmaken van de organisatie. Popmuziek wordt hierbij ingezet als hulpmiddel voor de persoonlijke ontplooiing van jongeren.
Samenwerking binnen het Pop Platform Arnhem zal plaatsvinden op programmatisch (activiteiten), organisatorisch en fysiek gebied. Te denken valt aan gezamenlijke marketing en promotie, ontwikkeling van nieuw aanbod, bijdragen aan de programmering van festivals en afstemming met andere podia. Ook de bedrijfsvoering wordt gezamenlijk uitgevoerd: administratie, (horeca-)inkoop, verzekeringen, automatisering, techniek, et cetera. Het budget dat daarmee wordt vrijgespeeld wil het platform inzetten om haar ambities te realiseren, waaronder nieuwe en andere doelgroepen aan zich binden, en de nieuwe functie van aanjager/bemiddelaar voor de popmuziek te ontwikkelen. Ook verwacht men een kwaliteitsslag te kunnen maken in het aanbod aan faciliteiten, onder andere door meer te diversifiëren, maatwerk te leveren voor verschillende doelgroepen en multifunctioneel gebruik van ruimten (repeteren, lessen, optreden) mogelijk te maken. Bedoeling is zo de huidige doelgroepen beter te bedienen en nieuwe doelgroepen aan te trekken.
In het toekomstplan wordt ervanuit gegaan dat het samenvoegen van de drie organisaties op termijn zal leiden tot minder overhead en meer efficiency. Het voordeel dat daar op termijn uit voort kan vloeien wenst het platform in eerste instantie in te zetten om de nieuwe ambities te realiseren.

Bijdrage aan het gemeentelijk beleid
Het platform zal - onder voorbehoud van een haalbaar bedrijfsplan - worden aangemerkt als 'basisvoorziening cultuur' in het Arnhemse subsidiegebouw. Dit komt overeen met de positie die Luxor Live momenteel heeft. Jacobiberg is een meerjarenvoorziening (met een perspectief van vier jaar) en het culturele deel van Willemeen heeft geen vaste positie in het subsidiegebouw. Door het Pop Platform Arnhem - onder bovengenoemd voorbehoud - een langjarig subsidieperspectief als culturele basisvoorziening te bieden, kan het een wezenlijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van cultuurnota *Stroom*: verbreding van cultuurbereik en- participatie, versterking van de culturele keten, vitalisering van het culturele klimaat en profilering van Arnhem als cultuurstad van het Oosten.
Het platform levert ook een bijdrage aan het programma ‘Stad op de kaart’, de veranderopgaven Binnenstad en Culturele eredivisie. Cultuur versterkt de economische en sociale positie van Arnhem als aantrekkelijke stad om te wonen, werken en te bezoeken. De zichtbaarheid van cultuur in de stad en de reuring die dat met zich meebrengt zijn daarin belangrijke elementen. Met de concentratie van

popactiviteiten op een centrale plek in de stad (locaties Luxor Live en Willemeen) wordt daar een stevige impuls aan gegeven en het bereik van popmuziek - ook onder nieuwe doelgroepen - vergroot.

Toekomst Jacobiberg
In het raadbesluit van 19 december 2016 is als voorwaarde voor subsidiëring van Jacobiberg na 1 juli 2017 opgenomen: “De te subsidiëren functie van de Jacobiberg te beperken tot die van facilitator van een beperkt aantal oefenruimten en van netwerkorganisatie, aanjager en bemiddelaar voor popmuziek. Deze activiteiten slechts te subsidiëren wanneer deze overgaan in een samenwerkingsvorm van een nieuw stedelijk popcluster en/of Huis van Puck.” Met het voorliggende toekomstplan spreken de drie partijen de intentie uit samen te zullen gaan, waarmee aan de voorwaarde uit het raadsbesluit is voldaan en de subsidie voor de tweede helft van 2017 kan worden toegekend.
De facilitaire dienstverlening van de Jacobiberg (oefenruimten) zal eind mei 2017 gecontinueerd worden op een alternatieve locatie, te weten Arnhems Buiten (onder beheer van SLAK). Deze dienstverlening zal met ingang van 2018 worden geïntegreerd in de nieuwe organisatie, waarna ook een definitieve locatie voor de oefenruimten gekozen en in gebruik genomen zal worden. De betrokken partijen opteren voor nieuwbouw van oefenruimten in 2018 aan de achterzijde van het pand Luxor. Deze mogelijkheid en de financiële consequenties worden momenteel onderzocht, dit is een afzonderlijk besluitvormingstraject.
Daarnaast zal de nieuwe organisatie de kernfunctie van ‘popmakelaar’ uit gaan voeren, waarmee invulling wordt geven aan de wens van een aanjager/bemiddelaar/netwerkorganisatie voor de popsector. Zo wordt een helder toekomstperspectief gecreëerd voor de functie van het huidige popcentrum Jacobiberg in de culturele infrastructuur, waarmee de ondersteuning voor popmuzikanten in Arnhem duurzaam wordt gewaarborgd en versterkt.

Willemeen binnen het Pop Platform Arnhem
Door Willemeen als popodium en als broedplaats toe te voegen aan het platform, ontstaat een voorziening die openstaat voor alle muzikanten, van beginnend tot professioneel, en bijdraagt aan de ontwikkeling, doorstroming en zichtbaarheid van talent. Naar verwachting zal de culturele invulling van de locatie Willemeen ook meer mogelijkheden tot een optimale benutting van het gebouw bieden, dat eigendom is van de gemeente Arnhem.
Dit sluit aan bij de uitkomst van de tussenevaluatie van het Arnhemse cultuurbeleid die vorig jaar is uitgevoerd (*Arnhem stroomt door*), waaruit duidelijk de behoefte aan een broedplaats naar voren kwam: een plek waar instellingen en makers betaalbaar kunnen repeteren, produceren en presenteren en elkaar kunnen ontmoeten en uitwisselen. Zo vormen zij een netwerk waarin kennis, ervaring en expertise gedeeld kunnen worden
Op dit moment is Willemeen in de kern een stedelijk jongerencentrum, gericht op het preventief tiener- en jongerenwerk. Daarnaast fungeert het als een poppodium voor alternatieve muziek. Willemeen is onderdeel van Stichting Rijnstad en wordt als zodanig aangestuurd en gesubsidieerd vanuit het gemeentelijk programma Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning (R06). Het poppodium en de popactiviteiten van Willemeen worden als middel ingezet om de welzijnsdoelen te bereiken. Ook deze activiteiten worden nu grotendeels vanuit het participatieprogramma ondersteund. Vanuit programma Cultuur, Receatie en Sport (R05) wordt slechts een kleine bijdrage (€ 25.000 in 2017) aan Willemeen beschikbaar gesteld, maar dit is tijdelijk en alleen bedoeld als bijdrage aan de programmering.

Deze verwevenheid van functies heeft er in de afgelopen jaren toe geleid dat een deel van het gemeentelijk budget voor preventief tiener- en jongerenwerk is gekoppeld aan de locatie Willemeen en dat de culturele (pop)functie van Willemeen afhankelijk is geworden van de subsidie uit programma Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning. De voorgenomen vorming van het popplatform biedt de kans deze functies op de locatie Willemeen te ontvlechten en hier in de toekomst afzonderlijk vanuit de programma's R05 en R06 op te sturen. Dit zal in de komende twee jaar gestalte krijgen:

- De culturele functie wordt leidend in het Pop Platform Arnhem. Dit vraagt van Willemeen een omslag. De komende twee jaar zal worden toegewerkt naar een volwaardige culturele invulling als poppodium en broedplaats. In het bedrijfsplan zal worden omschreven wat de positie van Willemeen binnen het platform wordt, welke functies er worden uitgevoerd, wat hiervoor nodig is (capaciteit en competenties) en welke personele consequenties dit heeft, ook in het grotere perspectief van de gehele organisatie.

- Voor PPA en Rijnstad wordt in de periode 2018-2019 het preventief tiener- en jongerenwerk op de locatie Willemeen als (aflopende) inspanningsverplichting vormgegeven. De drie partijen zullen in het bedrijfsplan moeten aangeven wat zij onder deze taak verstaan, hoe zij hem willen uitvoeren en hoe zij deze taak in de loop van twee jaar in Willemeen als vaste locatie willen afbouwen. Het is niet uitgesloten dat de locatie en activiteiten van Willemeen in de toekomst nog steeds worden aangeboden en gebruikt voor het tiener- en jongerenwerk, als dat vanuit zowel welzijns- als cultureel perspectief wenselijk is. Maar Willemeen is dan geen ‘automatische’ of vaste locatie meer voor het stedelijk preventief tiener- en jongerenwerk.

- Bovenstaande staat los van de maatschappelijke taak die het Pop Platform Arnhem als culturele voorziening op zich zal nemen door zich nadrukkelijk open te stellen voor jongeren en hen onderdeel te laten zijn van de organisatie, ook kwetsbare jongeren die mogelijk extra (externe) begeleiding nodig hebben. Het platform geeft in haar toekomstplan aan te hechten aan de jongeren als aparte doelgroep en ook bij te willen dragen aan hun sociale en maatschappelijke ontplooiing. Dit zal onderdeel uitmaken van de prestatieafspraken die vanaf 2018 met het PPA worden gemaakt.

Positie Huis van Puck
Het bestuur van Stichting Huis van Puck heeft in een vroeg stadium aangegeven geen deel uit te willen maken van een eventuele bestuurlijke fusie tot een popplatform. Huis van Puck beschouwt zichzelf niet primair als een popinstelling, want richt zich op de ondersteuning van alle amateurpodiumkunsten, waaronder toneel en dans. Daar komt bij dat de opstellers van het toekomstplan hebben aangegeven de kern van hun activiteiten zoveel mogelijk op een centrale plek in de stad te willen concentreren (Huis van Puck is gevestigd in Klarendal). Toekomstige samenwerking met Huis van Puck is uiteraard niet uitgesloten.

Financiële uitwerking
- Uitgangspunt voor het op te stellen bedrijfsplan voor het Pop Platform Arnhem is het bestaande financieel kader (2017): de subsidies voor Luxor Live (€ 464.116,-, incl. € 103.445,- rente en aflossing lening) en Jacobiberg (€ 203.000,-), beide verstrekt vanuit programma R05 Cultuur, recreatie en sport,

en de huidige subsidiebijdrage uit programma R06 voor het stedelijk preventief tiener- en jongerenwerk die nu via Rijnstad aan Willemeen wordt verleend (€ 526.910,-).

- Deze laatste zal met ingang van 2018 aan het PPA worden verleend (overheveling vanuit programma R06 naar programma R05), waarbij in mindering wordt gebracht:
  - Minimaal € 150.000,- blijft beschikbaar binnen het programma R06 voor het (stedelijk) preventief tiener- en jongerenwerk.
  - Overhead: Willemeen wordt momenteel door Rijnstad op bepaalde onderdelen ondersteund, zoals administratie en ICT. Rijnstad behoudt na 2020 de loonkosten voor deze taken. In het bedrijfsplan zal nader worden uitgewerkt welke kosten hieraan verbonden zijn.
- De financiële consequenties hiervan worden meegenomen in de besluitvorming van de MJPB 2018-2021.

Nadere uitwerking
Het nu voorliggende plan schetst de haalbaarheid van een popplatform in termen van draagvlak binnen de betrokken organisaties. De beperkte tijd - twee maanden - waarin het plan tot stand moest komen stond geen nadere uitwerking van organisatiestructuur en financiën toe. Hierdoor zijn op dit moment nog niet alle consequenties bekend, bijvoorbeeld ten aanzien van organisatiestructuur, benodigde capaciteit en competenties, de personele samenstelling van het platform en eventueel efficiencyvoordeel. Er moet onder andere nog vorm worden gegeven aan een nieuwe functie (aanjager/bemiddelaar) en aan de maatschappelijke taak ten aanzien van jongeren binnen alle geledingen van de nieuwe organisatie.
De betrokken organisaties zullen de komende maanden gezamenlijk een bedrijfsplan opstellen waarin visie, missie, kernfuncties en organisatiestructuur worden beschreven en tevens de personele en financiële consequenties in beeld worden gebracht. Dit plan zal in september aan het college worden voorgelegd.

Communicatie
Wij hebben ons besluit meegedeeld aan de besturen van de betrokken instellingen.

Hoogachtend
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage: - *Wij worden de beste popstad* - Toekomstplan Pop Platform Arnhem

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 (lokaal tarief) • Fax 026 - 3774830 • www.arnhem.nl

‘Wij worden de beste popstad’

~ Pop Platform Arnhem

Inhoudsopgave

1 DE BESTE POPSTAD 3

2 HET KADER 4

2.1 OPDRACHT 4
2.2 UITGANGSPUNTEN 4
2.3 PPA: FUNDAMENT VOOR POPCULTUURBELEID IN ARNHEM 4

3 DE KERNFUNCTIES VAN PPA 5

3.1 PROGRAMMERING: DE STAD ALS PODIUM 5
3.2 POPMAKELAAR 6
3.3 EDUCATIE 7
3.3.1 MUZIKANTEN 7
3.3.2 TECHNICI 8
3.3.3 VRIJWILLIGERS 8
3.4 TALENTONTWIKKELING 8

4 DOELGROEPEN 8

4.1 MUZIKANTEN 9
4.2 PUBLIEK 9
4.3 MUZIEKDOCENTEN 9
4.4 TECHNICI 9
4.5 VRIJWILLIGERS 9
4.6 ONDERWIJS 9
4.7 BEDRIJVEN/INSTELLINGEN/INSTANTIES ETC. 9
4.7.1 OVERHEDEN 10
4.7.2 MEDIA 10
4.7.3 FESTIVALS/EVENEMENTEN 10

5 ORGANISATIE 10

5.1 EÉN ORGANISATIE, DRIE NAMEN 10
5.2 BESTUURSVORM 10
5.3 DIRECTIE 11
5.4 HUIS VAN PUCK 11
5.5 ORGANISATIESTRUCTUUR EN -CAPACITEIT 11

6 LOCATIE 12

6.1 TIJDELIJKE SITUATIE (PER 1 JUNI 2017) 12
6.2 NIEUWE SITUATIE (MEDIO/EIND 2018) 12

7 RANDVOORWAARDEN 13

7.1 SUBSIDIERELATIE GEMEENTE 13
7.2 KOSTEN 13
7.2.1 TRANSITIEKOSTEN 13
7.2.2 FRICTIEKOSTEN 13
7.3 INVESTERINGEN 14

8 SLOTWOORD 14

1 De beste popstad

Twee schitterende monumentale locaties waar de pophistorie vanaf druipt. Drie in de popgrond gewortelde organisaties en vier concertpodia op het mooiste stationsplein van Nederland. We dromen niet.

Een bruisend stadshart omgeven door schitterende natuur. Tal van theaterpodia, musea, vernieuwende horeca, festivals, ArtEZ, een schitterend nieuw, multifunctioneel muziekpodium en een eigen stadion. We dromen niet.

Studenten, toeristen, kunstenaars, muzikanten, professionals, Arnhemmers die met hart en ziel bijdragen aan de creatieve beleving van de stad. We dromen nog steeds niet, want we hebben het al in handen.

Pop Platform Arnhem komt er niet omdat het moet, omdat het kan of omdat we een gezamenlijke droom hebben. Nee, want we dromen niet. Luxor Live, Willemeen en Jacobiberg worden één organisatie omdat we één missie hebben en dat is de beste popstad worden!

We worden de beste popstad. Niet omdat we de grootste podia hebben, de grootste festivals of de duurste artiesten. We worden de beste omdat we de mooiste podia hebben, de beste talentenbegeleiding en omdat we de organisatie zijn met de meeste energie!

We worden de beste popstad, niet omdat we de meeste professionals hebben, maar omdat we de meeste mensen hebben die met plezier meedoen en met ons verbonden zijn!

We worden de beste popstad omdat Arnhemse muzikanten niet hoeven te dromen van het hoofdpodium van Luxor Live, want ze oefenen erop en krijgen er masterclasses. We worden de beste omdat subculturen niet hoeven te vragen om de gunst van de professional, maar prioriteit krijgen. We worden de beste omdat stadsbewoners concerten en evenementen programmeren, artiesten ontvangen in hun stad, in het licht zetten op het podium en elkaar enthousiast maken voor popmuziek. We zijn de beste popstad wanneer we elkaar van jongs af aan binnen de popmuziek ontmoeten, creatief uitdagen en dit aan de rest van Nederland uitdragen. Wij dromen niet. Wij doen.

2 Het kader

2.1 Opdracht

Op 19 december jl. is door de Arnhemse gemeenteraad het voorstel “Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg” aangenomen. In het voorstel wordt gevraagd aan Jacobiberg, Luxor Live, Willemeen en Huis van Puck om voor 1 maart een plan te presenteren waarin aandacht wordt besteed aan:

- De haalbaarheid per medio 2017 van de vorming van een stedelijk popcluster waarin de functies van Jacobiberg, Willemeen en Luxor Live zijn opgenomen;
- De wenselijkheid en haalbaarheid van een fysieke en/of bestuurlijke samenwerking met Huis van Puck.

2.2 Uitgangspunten

In de afgelopen anderhalf jaar is er veel voorwerk gedaan; er zijn onderling gesprekken gevoerd, er is advies uitgebracht door Hans Eliëns (voormalig directeur Luxor Live) en een second opinion uitgevoerd door BMC. Op basis van deze conclusies is het raadsvoorstel samengesteld. Dit betekent dat de volgende uitgangspunten vaststaan:

- De te subsidiëren functie van Jacobiberg wordt beperkt tot die van facilitator van een beperkt aantal oefenruimtes en die van netwerkorganisatie/aanjager/bemiddelaar;
- Deze activiteiten worden slechts gesubsidieerd wanneer deze overgaan in een samenwerkingsvorm van een nieuw stedelijk popplatform en/of Huis van Puck;
- De betrokken culturele instellingen komen voor 1 maart 2017 met een plan hoe dit in de toekomst vorm te geven;
- De continuïteit van de activiteiten van Jacobiberg moet zoveel mogelijk worden geborgd;
- De plannen moeten passen binnen het financiële (subsidie)kader.

2.3 PPA: fundament voor popcultuurbeleid in Arnhem

PPA wordt straks dé voorziening voor popmuziek in de stad. We zullen een belangrijke partner zijn in het uitvoeren van het Arnhemse cultuurbeleid (*Stroom*) en bijdragen aan de stedelijke en regionale ambities van de stad.[1]

[1] Zie de Arnhemse *Perspectiefnota 2017-2020*, vooral de veranderopgave 'Culturele eredivisie'. Doel is de toppositie die Arnhem heeft als cultuur- en creatieve stad te behouden en te versterken en zo bij te dragen aan werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigings- en woonklimaat.

Arnhem profileert zich nadrukkelijk als cultuurstad van het Oosten. Een dynamisch cultuurklimaat is daarbij een voorwaarde: een interessant, breed en divers cultuuraanbod en ruime mogelijkheden voor talent en makers om zich te ontwikkelen, om door te groeien en te professionaliseren.

Door de krachten van Luxor Live, Willemeen en Jacobiberg te bundelen, wil PPA zoveel mogelijk mensen in en rond Arnhem bereiken die popmuziek willen maken of horen, wil het liefhebbers actief betrekken bij zijn activiteiten en muziektalent helpen zich te ontwikkelen. Hiermee dragen we direct bij aan de hoofddoelstellingen van het Arnhemse cultuurbeleid.[2]

Uit de tussenevaluatie van het cultuurbeleid die de gemeente in 2016 heeft uitgevoerd, blijkt dat er behoefte is aan een of meer broedplaats(en) waar geprogrammeerd en gepresenteerd kan worden en waar instellingen en makers betaalbaar kunnen repeteren/produceren en elkaar kunnen ontmoeten. Ook blijkt dat beginnende en zich ontwikkelende makers en initiatieven veel behoefte hebben aan een netwerk om kennis, expertise een ervaring te kunnen delen.[3] In deze behoefte gaat het platform voorzien.

Tot slot wil het platform ook een bijdrage leveren aan de uitgangspunten van de gemeentelijke binnenstadsvisie uit 2015 door de ruimtelijke kwaliteit in het stationsgebied te verbeteren en met programmering het bezoek aan de binnenstad te stimuleren.[4]

3 De kernfuncties van PPA

PPA heeft de ambitie om met behulp van popmuziek Arnhem nog beter op de kaart te zetten. Om dit te realiseren hebben we vier kernfuncties gedefinieerd:

1. Programmering;
2. Popmakelaar;
3. Educatie;
4. Talentontwikkeling.

Binnen deze vier kernfuncties treedt het platform op als verbinder, aanjager en coördinator.

3.1 Programmering: de stad als podium

Er is in Arnhem een rijk en divers aanbod aan popactiviteiten. Op het gebied van programmering is er echter te weinig afstemming. PPA wil door samenwerking graag helpen om te zorgen dat de juiste band op het juiste moment op de juiste plek speelt. Niet alleen bij Luxor Live of Willemeen, maar ook bij andere podia als Musis, The Move, TAPE, Brigant, De Kroeg, De Barron, Stella by Starlight etc. Een samenwerking waarin uitwisseling van kennis en aanbod plaatsvindt helpt ervoor te zorgen dat de stad haar volle artistieke potentie benut en dat popmuziek meer zichtbaar wordt in de stad. Alle acts die interessant zijn voor Arnhem zullen dan ook daadwerkelijk in de stad te zien zijn, of het nu om amateurs of professionals gaat.

---

[2] De drie hoofddoelstellingen van *Stroom* zijn: verbreding van cultuurbereik -en participatie; versterking van de culturele keten; profilering en vitalisering van het culturele klimaat.
[3] *Arnhem stroomt door* - Tussenevaluatie cultuurbeleid Arnhem (2016)
[4] Uitgangspunten van *Arnhemse binnenstad 2015*: (1) werken aan de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad, (2) zorgen voor een gastvrije, bereikbare binnenstad en (3) inzetten op een creatieve en aantrekkelijke programmering.

Voordelen van gezamenlijke programmering:

- Programmeurs krijgen meer zalen tot hun beschikking. Hierdoor krijgen ze de mogelijkheid hun netwerk te vergroten. Zo werken we toe naar cultureel interessantere concerten en activiteiten waarvan de hele stad profiteert;
- Doordat er meerdere podia beschikbaar zijn, kunnen er makkelijker gezamenlijke events worden georganiseerd (bijv. indoor festival). Dit draagt bij aan de zichtbaarheid van popmuziek in de stad;
- Promotie kan gezamenlijk effectiever worden opgepakt, waardoor levensvatbaarheid van activiteiten toeneemt;
- Onderlinge afstemming over focus of genre/plaats zorgt voor pluriform aanbod i.p.v. concurrentie;
- Samenwerking en kruisbestuiving tussen podia (waaronder horeca) en andere instellingen in onderwijs en cultuur opent mogelijkheden voor vernieuwing van het aanbod in Arnhem. Meer samenwerking (met onderwijs, horeca en andere culturele partijen) bevordert creativiteit en innovatiekracht;
- Betere mogelijkheden voor talentontwikkeling: PPA zoekt of organiseert mogelijkheden om acts te koppelen aan marktvraag, of helpt acts zich zodanig te ontwikkelen dat ze op meer of andere plekken terecht kunnen. Niet alleen binnen de eigen panden, maar ook daarbuiten. Hierbij is essentieel dat PPA zorgt voor een goed overzicht van het ‘aanbod’: de bands/acts die in en om Arnhem aan de weg aan het timmeren zijn;
- Meer mogelijkheden voor doorstroming van muzikanten/bands/acts door de ‘popketen’ in Arnhem.

3.2 Popmakelaar

PPA is straks het expertisecentrum voor popmuziek in Arnhem en is actief betrokken bij alle onderdelen van de keten (van popeducatie tot productie en presentatie). Iedereen die iets wil weten, hebben of aanbieden op het gebied van popmuziek kan bij PPA terecht. PPA bemiddelt (uiteraard) voor de eigen activiteiten en faciliteiten en verwijst door naar andere partijen in de stad, zoals SLAK, Rozet, Huis van Puck, horecapodia, opnamestudio’s, fotografen etc.

Als een band bijvoorbeeld een oefenruimte zoekt, een nieuwe bassist of informatie over vergunningen kunnen ze bij PPA terecht. Als een kroeg op zoek is naar een leuke (liefst lokale) band, helpt PPA ze verder. Een zangeres die aan haar podiumperformance wil werken, is bij PPA aan het juiste adres. Maar ook helpen we

bij promotie, bijvoorbeeld door ze in contact te brengen met platenlabels, opnamestudio's, fotografen etc.

Voor onze rol als popmakelaar geldt dus dat PPA voor iedereen die iets met popmuziek in Arnhem te maken heeft op proactieve wijze verbinding legt tussen vraag en aanbod. Opnieuw gaat het om verbinden, aanjagen en coördineren.

3.3 Educatie

Hier richt het platform zich op drie doelgroepen: muzikanten, technici en vrijwilligers.

3.3.1 Muzikanten

PPA wil een plek bieden aan alle muzikanten die de ambitie hebben daadwerkelijk muziek te maken voor publiek. Dit kan variëren van producers die elektronische muziek maken tot muzikanten en bands die op een podium (willen) spelen. Voor hen bieden wij een omgeving om zich door te kunnen ontwikkelen: goede oefenruimtes, opleidingsmogelijkheden en de mogelijkheid om anderen te ontmoeten met dezelfde ambities. Door de focus op de ontwikkeling van muzikanten in een stimulerende omgeving wordt PPA een 'broedplaats' voor Arnhemse popmuzikanten.

Uitgangspunt is dat de popschool niet langer gesubsidieerd wordt door de gemeente. PPA wil op dit vlak wel een coördinerende en inhoudelijke rol spelen. Immers: voor een goede instroom in de popketen is muziekeducatie van groot belang. Het bepalen en vastleggen van de locatie voor de muzieklessen wordt aan de markt (muziekdocenten) overgelaten, en eventueel kan PPA ondersteunen op het gebied van administratie, planning en marketing/promotie. Een en ander ligt grotendeels in lijn met de werkwijze die het Kunstbedrijf hanteert. De ruimtes van Luxor Live en Willemeen worden ter beschikking gesteld aan de muziekdocenten, zodat zij, wanneer zij het gepast vinden, mensen zeer laagdrempelig kennis kunnen laten maken met de poppodia. Door op zeer proactieve wijze contact te onderhouden met de docenten, zorgen wij voor een stevige connectie tussen educatie en de fysieke plekken van PPA (Luxor Live en Willemeen) als broedplaats.

De broedplaats PPA biedt:

1. Popeducatie door een geselecteerde club zelfstandige muziekdocenten die op basis van gemeenschappelijke waarden lesgeven. Het lesprogramma wordt samengesteld door muziekdocenten in samenwerking met PPA. Waar mogelijk wordt samenspel in bandvorm gestimuleerd;
2. Vorming en begeleiding van bands/artiesten. Voor de doorstroming en vorming van onze muzikanten is het van belang dat er aandacht wordt besteed aan samenspel, presentatie, songwriting skills, maar ook aan zakelijke aspecten. Hier wordt een programma voor ontwikkeld (bijvoorbeeld coaching en masterclasses);

3.3.2 Technici

Geen goede show zonder goed licht, geluid en beeld. Binnen PPA gaan we kijken naar mogelijkheden om mensen die zich op dit vlak willen ontwikkelen verder te helpen.

3.3.3 Vrijwilligers

Bij Luxor Live, Willemeen en Jacobiberg zijn op dit moment al circa 200 mensen actief als vrijwilliger. PPA vindt dit belangrijk: popmuziek is een mooi middel om mensen van allerlei pluimage de kans te geven 'mee te doen'. Het platform wil nadrukkelijk een plek zijn waar mensen welkom zijn. Dat kan zijn om naar muziek te luisteren, om muziek te maken, maar ook voor alles daaromheen.

Binnen PPA richt Willemeen zich nadrukkelijk op jongeren (16-26 jaar) die, in welke vorm dan ook, deel willen zijn van de organisatie. Popmuziek wordt hier ingezet als effectief hulpmiddel om op professionele wijze maatwerk, begeleiding en coaching te bieden zodat jongeren ruimte krijgen voor persoonlijke ontplooiing. Zo kunnen ze bij ons werken aan een positief zelfbeeld, sociale contacten, organisatiegerichte competenties en creativiteit. Waar nodig werken we aan de persoonlijke omstandigheden. Op deze manier draagt PPA bij aan de aansluiting van deze vrijwilligers op de samenleving.

3.4 Talentontwikkeling

Een aantal bands/acts in Arnhem kan door PPA worden aangemerkt als bijzonder talentvol. Om hen te helpen zich sneller te ontwikkelen tot bands die ook buiten Arnhem voet aan de grond kunnen krijgen, gaan we voor hen maatwerktrajecten ontwikkelen. Hierbij kan gedacht worden aan: masterclasses, (voorrang voor) speciale oefenruimtes, coaching, extra marketingondersteuning, hulp bij zakelijke aspecten etc. Door de krachtenbundeling van de diverse podia (zie hierboven) worden de bands/acts uit de stal van PPA optimaal ondersteund. Zo zullen er voor deze talenten bandpresentaties worden georganiseerd, of worden ze bijvoorbeeld als voorprogramma in Luxor Live neergezet.

4 Doelgroepen

Met onze kernfuncties richten we ons op de volgende doelgroepen:

- Muzikanten
- Publiek
- Muziekdocenten
- Technici
- Vrijwilligers
- Onderwijs
- Bedrijven/instellingen/instanties etc.

4.1 Muzikanten

PPA heeft de ambitie om aanspreekpunt en expertisecentrum te zijn voor iedereen die actief bezig is met popmuziek in Arnhem. Dat betekent dat mensen van alle leeftijden welkom zijn en dat er geen onderscheid wordt gemaakt naar muzieksoorten. In Arnhem is ruimte voor alle muziekstijlen: van punk tot coverbands, van dance tot rap. Een en ander vereist speciale aandacht voor doelgroepen waarvan we de makers nog maar beperkt bereiken (elektronische muziek, dance, urban etc).

4.2 Publiek

Voor (pop)muziekliefhebbers in de regio moet het duidelijk zijn dat Arnhem een aantrekkelijke stad is om evenementen en concerten te bezoeken. PPA wil bijdragen aan een brede en diverse programmering op allerlei plaatsen in de stad. Van klein (lokale horeca/ Willemeen) tot groot (Luxor Live/Musis/Gelredome).

4.3 Muziekdocenten

Alle muziekdocenten die zich bezighouden met lessen op het gebied van popmuziek kunnen zich melden bij PPA. Als popmakelaar kan PPA voor hen een bemiddelende rol spelen. Een deel van deze muziekdocenten kan zich daadwerkelijk aansluiten bij PPA. Voor hen geldt dat zij (als zelfstandig ondernemer) onderdeel gaan uitmaken van de organisatie.

4.4 Technici

Ook mensen die op een andere manier met popmuziek bezig willen zijn, zijn welkom bij PPA. Dus ook licht- en geluidstechnici, mensen die met beeld bezig zijn, organisatoren etc.

4.5 Vrijwilligers

De drie organisaties werken al veel met vrijwilligers. Deze mensen voelen betrokkenheid met de organisaties en/of popmuziek en helpen mee e.e.a. te realiseren.

4.6 Onderwijs

Onderwijsinstellingen in Arnhem zijn belangrijke partners voor PPA. We zien kansen om de samenwerking te intensiveren. Niet alleen met popgerichte opleidingen, maar ook met andere opleiders (basisscholen, voortgezet onderwijs, ArtEZ, Rijn IJssel, HAN etc). Dit kan in de vorm van gezamenlijke activiteiten, maar ook stelt PPA haar ruimtes en podia graag ter beschikking. Daarnaast bieden wij een centraal aanspreekpunt voor stageplaatsen.

4.7 Bedrijven/instellingen/instanties etc.

Tal van bedrijven, (culturele) instellingen en instanties zijn op de een of andere manier betrokken bij popmuziek in Arnhem, of zouden dat (meer) kunnen en willen zijn. PPA ziet het als haar taak om voor deze organisaties te bemiddelen met als doel popmuziek in Arnhem te stimuleren en meer zichtbaar te maken. We richten ons daarbij niet alleen op instellingen en organisaties die al iets met (pop)muziek doen maar ook op bijvoorbeeld Museum Arnhem, Introdans, Toneelgroep Oostpool, Museum Bronbeek, het Openluchtmuseum, Theater aan de Rijn, en tal van festivals zoals Fashion + Design Festival

Arnhem, Bridge to Liberation en Sonsbeek Theater Avenue. Iedereen die 'iets' met popmuziek wil doen, kan bij ons terecht.

4.7.1 Overheden

PPA wil graag gezien worden als hét aanspreekpunt voor activiteiten in Arnhem waarbij popmuziek een rol speelt. Overheden en gelieerde instellingen kunnen laagdrempelig een beroep doen op onze expertise.

4.7.2 Media

Er is in Arnhem al een behoorlijk aantal activiteiten op het gebied van popmuziek. Voor deze én nieuwe activiteiten ziet PPA voor zichzelf een rol om de media te informeren om daarmee de zichtbaarheid te vergroten. Daarnaast zijn media mogelijke samenwerkingspartners.

4.7.3 Festivals/evenementen

PPA ondersteunt festivalinitiatieven op het gebied van popmuziek in Arnhem, zoals Koningsdag en de opening van het Uitseizoen. Daar waar het onze doelstelling ondersteunt, organiseert PPA ook eigen events.

5 Organisatie

5.1 Eén organisatie, drie namen

Het samenvoegen van de drie afzonderlijke organisaties tot één PPA heeft belangrijke organisatorische voordelen:

- Minder overhead;
- Meer flexibiliteit (medewerkers en vrijwilligers kunnen makkelijker doorstromen of worden uitgewisseld);
- Meer efficiency (bijv. gezamenlijke (horeca-)inkoop, administratie, verzekeringen, automatisering, techniek etc.);
- Krachten bundelen op het gebied van marketing en promotie. Daarmee kan popmuziek in Arnhem beter zichtbaar worden gemaakt en wordt het mogelijk meer publiek en meer verschillende doelgroepen te bereiken;
- Samenwerking met andere partijen in de stad wordt veel eenvoudiger. Er is immers één aanspreekpunt (in plaats van drie).

We hebben ervoor gekozen de naam Jacobiberg te laten verdwijnen. Een deel van de activiteiten die voorheen door Jacobiberg werden uitgevoerd én de nieuwe coördinatie- en aanjaagfunctie komen onder de vlag van PPA te hangen. Willemeen en Luxor Live blijven als poppodia hun activiteiten onder eigen naam en met eigen positionering uitvoeren, indien van toepassing met de toevoeging ‘onderdeel van PPA’. Drie namen dus: Luxor Live, Willemeen en PPA.

5.2 Bestuursvorm

Een belangrijke voorwaarde voor succes is dat er een slagvaardige organisatie ontstaat. Momenteel werken de afzonderlijke organisaties met eigen directies die elk aan een eigen bestuur rapporteren. Aangezien er in de nieuwe situatie één nieuwe organisatie gevormd wordt waarin de verschillende onderdelen intensief gaan samenwerken (in een

aantal gevallen wellicht zelfs tot afdelingen zullen worden samengevoegd), ligt het voor de hand te komen tot de vorming van één bestuur. Het bestuur van Luxor Live lijkt daarvoor op dit moment de meest logische keuze.

5.3 Directie

De complete organisatie zal gaan rapporteren aan één directeur.

5.4 Huis van Puck

Het bestuur van stichting Huis van Puck heeft in een vroeg stadium aangegeven een eventuele bestuurlijke fusie uit te sluiten. De reden hiervoor is dat Huis van Puck zich nadrukkelijk richt op de ondersteuning van álle amateurpodiumkunsten, waaronder ook theater en dans. Weliswaar biedt Huis van Puck ook faciliteiten voor muzikanten (twee oefenruimten waarvan één geïsoleerd), maar het beschouwt zichzelf niet als een popinstelling. Daarnaast hebben de toekomstige partners in het platform aangegeven dat zij het noodzakelijk achten om een beperkt aantal oefenruimtes in eigen beheer en geconcentreerd (dichtbij de 'actie') aan te bieden. Het ligt dus niet voor de hand deze faciliteiten verspreid over de stad en bij andere beheerders, zoals Huis van Puck, onder te brengen. Omdat er ook in Huis van Puck een investering nodig is om geschikte oefenruimtes te bouwen, is er evenmin een zwaarwegende financiële reden dit te overwegen. Uiteraard zal PPA vanuit haar rol als popmakelaar doorverwijzen naar Huis van Puck indien dat van toepassing is.

5.5 Organisatiestructuur en -capaciteit

Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk:

a) Welke competenties en capaciteit in de nieuwe situatie precies nodig zijn;
b) Welke competenties er momenteel in huis zijn;
c) Hoe de bijpassende interne organisatie eruit moet komen te zien.

Dit gaan we in de periode tussen begin maart en medio 2017 samen verder gaan uitwerken.

6 Locatie

PPA zal straks geconcentreerd zijn op twee locaties: in de panden van Luxor Live en Willemeen. Daarmee worden de bestaande panden efficiënter gebruikt (van drie naar twee panden). Daarnaast zal het feit dat men fysiek dezelfde daken deelt, helpen bijdragen aan snelle integratie van de organisaties in PPA.

6.1 Tijdelijke situatie (per 1 juni 2017)

In een eerdere fase is geconcludeerd dat het toekomstperspectief voor Jacobiberg als zelfstandige organisatie niet rooskleurig is. Tegelijkertijd heeft de eigenaar van het pand aangegeven het huurcontract per 1 juni 2017 te willen beëindigen. In samenwerking met SLAK heeft Jacobiberg waarschijnlijk een plek gevonden waar de huidige activiteiten voorlopig kunnen worden voortgezet. Als alles naar verwachting verloopt, zal Jacobiberg dan ook van juni 2017 gevestigd zijn op Arnhems Buiten (het oude Kema-terrein). Deze situatie zal voortduren tot de voorwaarden zijn geschapen om over te stappen naar de definitieve situatie.

SLAK ateliers

6.2 Nieuwe situatie (medio/eind 2018)

PPA wil graag op deugdelijke wijze invulling geven aan de bovengenoemde kerntaken. Om doorstroming in de keten optimaal te ondersteunen en talentvolle acts de benodigde aandacht te geven, vindt PPA het noodzakelijk ook fysiek een ‘broedplaats’ te zijn. Om deze reden willen we een beperkt aantal goed uitgeruste (oefen)ruimtes in eigen beheer en op de eigen locaties aanbieden. Een verbouwing aan de achterzijde van Luxor Live maakt dit mogelijk. Wens is om met deze ruimtes een kwaliteitsslag te maken t.o.v. de huidige situatie én daarbij te streven naar maximale flexibiliteit, zodat de ruimtes multifunctioneel kunnen worden ingezet. Een eenmalige investering is noodzakelijk.

Op dit moment wordt de achterzijde van het gebouw van Luxor Live gebruikt als kantoorruimte. Dit past niet in het bestemmingsplan. Daarbij zijn er al eerder plannen gemaakt om een bouwlaag op de bestaande bouw te plaatsen, om daarmee te zorgen dat het pand ook aan de achterzijde voldoet aan de door de gemeente gestelde eisen qua beeld.

Als popmakelaar wil PPA alle bands/acts in Arnhem helpen aan een geschikte oefenruimte. Naast onze eigen ruimtes zien wij kans (eventueel in samenwerking met andere organisaties) te bemiddelen in andere ruimtes in de stad.

7 Randvoorwaarden

7.1 Subsidierelatie gemeente

PPA ziet binnen het bestaande financiële kader veel kansen om popmuziek in Arnhem een enorme stimulans te geven. Door enerzijds efficiënter te organiseren en anderzijds een aantal activiteiten aan de markt over te laten, verwachten wij dat er voldoende middelen vrijgespeeld kunnen worden om aan de nieuwe ambities invulling te geven. Hierbij is continuïteit en een duurzaam (langjarig en structureel) perspectief op financiële ondersteuning door de gemeente van belang. Het PPA ziet voor zichzelf een toekomstige positie in de culturele infrastructuur als ‘Basisvoorziening Cultuur' (inclusief Willemeen) en zal bij haar eerste subsidieaanvraag (voor 2018) een meerjarenbeleidsplan en dito begroting indienen.

7.2 Kosten

7.2.1 Transitiekosten

Door verbeterde samenwerking en meer efficiency verwachten we voor de langere termijn de huidige en nieuwe taken binnen de bestaande financiële bandbreedte uit te kunnen voeren. Tijdens de transitieperiode moeten er voor Jacobiberg echter extra kosten worden gemaakt (m.n. verhuiskosten, aanpassingen aan tijdelijke pand, juridische en –advieskosten). Gezien de financiële situatie is daar geen ruimte voor.

Het is van belang dat de nieuwe organisatie met een schone lei van start kan gaan. Deze kosten (gerelateerd aan ‘het verleden’ van Jacobiberg) kunnen niet ten laste gaan van de reserves van Willemeen/Luxor Live of ten koste gaan van de doelstellingen van PPA. Wij hopen te kunnen rekenen op hulp van de gemeente en vragen hiervoor dus een incidentele subsidie aan van €32.500,-.

7.2.2 Frictiekosten

Op dit moment is nog niet duidelijk welke gevolgen het samenvoegen van de drie organisaties voor de personele bezetting gaat krijgen. Feit is wel dat voor het omvormen van de organisatie op juridisch en arbeidsrechtelijk vlak het een en ander moet gebeuren. Om de nieuwe organisatie niet al bij de start met een mogelijk probleem op te zadelen, vragen wij de gemeente hiervoor een voorziening te treffen.

7.3 Investeringen

Om het pand van Luxor Live geschikt te maken voor de nieuwe taken, en te zorgen dat de fysieke inpassing in het stationsgebied voldoet aan de wensen van gemeente én PPA, is een investering nodig. De hoogte hiervan is op dit moment nog niet bekend. Het pand van Luxor Live is eigendom van de gemeente Arnhem en een investering in dit vastgoed kan gefinancierd worden uit (extra) huuropbrengst.

8 Slotwoord

De afgelopen weken hebben veel betrokkenen input geleverd voor de planvorming. Mensen van Jacobiberg, Luxor Live en Willemeen, maar ook anderen die de popmuziek in Arnhem een warm hart toedragen.

Wij zijn enthousiast en ambitieus en willen graag aan de gang. Tegelijkertijd realiseren we ons ook dat er nog veel moet gebeuren. Dit plan moet dan ook vooral gezien worden als een startpunt, een intentieverklaring van de drie betrokken organisaties om samen aan onze ambitie te werken: van Arnhem de beste popstad maken. De komende maanden gaan we samen aan het werk om deze richting verder uit te werken en te concretiseren.

Namens Pop Platform Arnhem:
Stefan Rebergen (Luxor Live)
Harry Holzhauer (Jacobiberg)
Martijn van Uffelen (Willemeen, Rijnstad)

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Documentnummer	**2016.0.058.755**
Zaaknummer	**2016-11-00248**

ONDERWERP: Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg

Voorstel

1. De te subsidiëren functie van de Jacobiberg te beperken tot die van facilitator van een beperkt aantal oefenruimten en van netwerkorganisatie, aanjager en bemiddelaar voor popmuziek.
2. Deze activiteiten slechts te subsidiëren wanneer deze overgaan in een samenwerkingsvorm van een nieuwe stedelijk popcluster en/of Huis van Puck.
3. De organisaties Jacobiberg, Luxor Live, Willemeen en Huis van Puck te vragen om vóór 1 maart 2017 te komen met een plan, waarin is opgenomen:
   a. de haalbaarheid per medio 2017 van de vorming van een stedelijke popcluster waarin de functies voor popmuziek van de Jacobiberg, Luxor Live en Willemeen zijn opgenomen en
   b. waarin ook antwoord wordt gegeven op de vraag naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een fysieke en/of bestuurlijke samenwerking met Huis van Puck.
4. Uiterlijk 1 juli 2017 een besluit te nemen over het door de organisaties opgestelde plan en de subsidiebedragen.
5. De boekjaarsubsidie 2017 aan stichting Jacobiberg vooralsnog toe te kennen tot 1 juli 2017.
6. De stichting Rijnstad voor 2017 een subsidie van € 25.000 toe te kennen voor de popmuziek-activiteiten in Willemeen. Deze te dekken uit de nog beschikbare onderbesteding van de subsidieregeling PAC uit voorgaande jaren, die beschikbaar is binnen de Bestemmingsreserve **B**eeldbepalende culturele manifestaties.
7. De MJPB aan te passen overeenkomstig de bij dit besluit behorende begrotingswijziging.

Inleiding

In de loop van 2015 is duidelijk geworden dat de financiële positie van popcentrum Jacobiberg zorgelijk was. Een door het bestuur van het centrum gevraagde extra financiële bijdrage is door ons in november 2015 afgewezen, onder andere bij gebrek aan een toekomstbestendig meerjarenplan. Bij de bespreking van ons besluit in de gemeenteraad in december 2015 heeft ons college toegezegd met de heer H. Eliëns en vertegenwoordigers van de Jacobiberg te overleggen over het lange-termijn-perspectief voor de functie van de Jacobiberg.

Het advies van de heer Eliens en een second opinion hierop door bureau BMC van september 2016 bieden voor het college nu voldoende basis om uw raad een voorstel voor te leggen over de toekomst van de functie van popcentrum Jacobiberg. Hierin zijn de organisaties Huis van Puck, Willemeen/Rijnstad en Luxor Live nadrukkelijk opgenomen.

Het raadsvoorstel volgt uit de bijgevoegde notitie "Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg".

Beoogd effect

Een helder toekomstperspectief voor de functie en activiteiten van popcentrum Jacobiberg.

Argumenten

1. Er ontbreekt een duurzaam toekomstperspectief voor een zelfstandig opererend Jacobiberg met het huidige activiteitenpakket.

De ontvangen adviezen over de toekomst van de functie van de Jacobiberg geven aan dat de huidige activiteiten van de Jacobiberg (popschool en facilitator van oefenruimten) voor een belangrijk deel aan de samenleving overgelaten kunnen worden. De te subsidiëren functie kan zich beperken tot facilitator van een beperkt aantal goede oefenruimten en de rol van netwerkorganisatie, aanjager en bemiddelaar. De lessen van de popschool kunnen geheel aan de samenleving worden overgelaten.

2. De overgebleven te subsidiëren activiteiten hebben enkel een perspectief wanneer deze organisatorisch en fysiek worden samengevoegd met de functies en activiteiten van Luxor Live en Willemeen (in een stedelijk popcluster) en/of met die van de stichting Huis van Puck (centrum voor amateurtheater) in de voormalige Coehoornkazerne.

3. en 4. De zorgelijke positie van de Jacobiberg vraagt om plan en een besluit over de toekomst van de functie en activiteiten van het popcentrum binnen niet al te lange termijn, zijnde uiterlijk 1 juni 2017.

5 en 6. Met de beweging om de functie van Jacobiberg te beperken en bij te sturen blijft de Arnhemse keten voor popmuziek (educatie, productie en presentatie) in stand. Het is daarbij wel gewenst de subsidie die vanuit het cultuurbudget voor de popmuziekactiviteiten van Willemeen beschikbaar worden gesteld te continueren. De popactiviteiten van Willemeen worden in ieder geval tot en met 2016 door de gemeente apart gesubsidieerd vanuit het cultuurbudget: vanuit de subsidieregeling Programmatische Activiteiten Cultuur (PAC) ontvangt stichting Rijnstad (waarvan Willemeen onderdeel is) voor 2015 en 2016 per jaar € 25.000 ter ondersteuning van deze activiteiten. Voor de periode 2017-2018 heeft stichting Rijnstad geen aanvraag ingediend voor deze activiteiten bij de PAC-regeling. Reden hiervoor is dat te verwachten was dat een aanvraag niet zou worden gehonoreerd omdat door een in 2015 aangescherpte subsidieregeling PAC bepaalt dat de subsidieaanvrager zowel als de activiteiten waarvoor wordt aangevraagd primair cultureel gericht dienen te zijn. De popactiviteiten van Willemeen zijn dat niet: zo ziet Willemeen de popactiviteiten als

middel in dienst van een sociaal-maatschappelijk doel. Het college hecht echter waarde aan deze popactiviteiten: zij vormen als klein en 'alternatief' poppodium een welkome aanvulling op het overige aanbod in de stad.

Voorts verwijzen wij u naar de notitie "Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg".

Kanttekeningen

Met dit voorstel wordt tegemoet gekomen aan de zorg voor een 'omvallen' van popcentrum Jacobiberg en het verloren gaan van de functie die het vervult in de Arnhemse keten van popmuziek. Het voorstel reageert op ontwikkelingen in de samenleving, formuleert de nog te subsidiëren functie/activiteiten en licht toe waarom sommige activiteiten aan die samenleving over gelaten kunnen worden.

Financiën

Het te maken plan zal binnen de huidige financiële kaders moeten geschieden. Voor het eenmalig in 2017 toekennen van een subsidie van € 25.000 voor de popmuziekactiviteiten in Willemeen is een begrotingswijziging bijgevoegd. Deze is te dekken uit de nog beschikbare onderbesteding van de subsidieregeling PAC uit voorgaande jaren.

In de Jaarrekening 2015 is € 142.000 aan onderbesteding PAC-subsidies 2013 en 2014 opgenomen in de Bestemmingsreserve Beelbepalende culturele manifestaties. Een bedrag van in totaal € 100.000 hiervan is door de gemeenteraad bij de perspectiefnota 2017-2020 aan deze reserve onttrokken ter financiering van het budget Stroomversneller in 2016 en 2017; er resteert daarmee nog € 42.000.

Uitvoering

In voorbereiding op deze raadsvoorstel heeft overleg plaatsgevonden met de instellingen Jacobiberg, Huis van Puck, Luxor Live en Willemeen. Aan de instellingen Jacobiberg, Huis van Puck, Luxor Live en Willemeen wordt gevraagd op korte termijn een plan op te stellen. Om het hierbij optredende proces te ondersteunen wil het college aanbieden hiervoor een procesbegeleider in te huren. Uiterlijk 1 juli 2017 dient de raad een besluit te nemen over plannen en de subsidiebedragen.

Communicatie

Het betreffende organisaties worden geïnformeerd over het raadsbesluit.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Notitie "Toekomst functie en activiteiten Jacobiberg
- "Jacobiberg mei 2016" advies H. Eliens
- "Second opinion onderzoek toekomstperspectief Popcentrum Jacobiberg Arnhem" door BNC
- Begrotingswijziging

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

n.v.t.

Besluit van	
Documentnummer	2016.0.058.755
Zaaknummer	2016-10-00248

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 november 2016, Cluster Beleid & Regie nummer: 2016.0.058.753;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet

besluit:

1. De te subsidiëren functie van de Jacobiberg te beperken tot die van facilitator van een beperkt aantal oefenruimten en van netwerkorganisatie, aanjager en bemiddelaar voor popmuziek.
2. Deze activiteiten slechts te subsidiëren wanneer deze overgaan in een samenwerkingsvorm van een nieuwe stedelijk popcluster en/of Huis van Puck.
3. De organisaties Jacobiberg, Luxor Live, Willemeen en Huis van Puck te vragen om vóór 1 maart 2017 te komen met een plan, waarin is opgenomen:
   a. de haalbaarheid per medio 2017 van de vorming van een stedelijke popcluster waarin de functies voor popmuziek van de Jacobiberg, Luxor Live en Willemeen zijn opgenomen en
   b. waarin ook antwoord wordt gegeven op de vraag naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een fysieke en/of bestuurlijke samenwerking met Huis van Puck.

   kennis te nemen van:
   4. Het voornemen van het college om de raad uiterlijk 1 juni 2017 een voorstel voor te leggen over het door de organisaties opgestelde plan en de subsidiebedragen.
   5. Het voornemen van het college de boekjaarsubsidie 2017 aan stichting Jacobiberg vooralsnog toe te kennen tot 1 juli 2017.
   6. Het voornemen van het college de stichting Rijnstad voor 2017 een subsidie van € 25.000 toe te kennen voor de popmuziek-activiteiten in Willemeen.

7. De MJPB aan te passen overeenkomstig de bij dit besluit behorende begrotingswijziging.

De griffier, De voorzitter,

Besluit van	19 december 2016
Documentnummer	2016.0.058.755
Zaaknummer	2016-10-00248

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 november 2016, Cluster Beleid & Regie nummer: 2016.0.058.753;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet

besluit:

1. De te subsidiëren functie van de Jacobiberg te beperken tot die van facilitator van een beperkt aantal oefenruimten en van netwerkorganisatie, aanjager en bemiddelaar voor popmuziek.
2. Deze activiteiten slechts te subsidiëren wanneer deze overgaan in een samenwerkingsvorm van een nieuwe stedelijk popcluster en/of Huis van Puck.
3. De organisaties Jacobiberg, Luxor Live, Willemeen en Huis van Puck te vragen om vóór 1 maart 2017 te komen met een plan, waarin is opgenomen:
   a. de haalbaarheid per medio 2017 van de vorming van een stedelijke popcluster waarin de functies voor popmuziek van de Jacobiberg, Luxor Live en Willemeen zijn opgenomen en
   b. waarin ook antwoord wordt gegeven op de vraag naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een fysieke en/of bestuurlijke samenwerking met Huis van Puck.

   kennis te nemen van:
4. Het voornemen van het college om de raad uiterlijk 1 juni 2017 een voorstel voor te leggen over het door de organisaties opgestelde plan en de subsidiebedragen.
5. Het voornemen van het college de boekjaarsubsidie 2017 aan stichting Jacobiberg vooralsnog toe te kennen tot 1 juli 2017.
6. Het voornemen van het college de stichting Rijnstad voor 2017 een subsidie van € 25.000 toe te kennen voor de popmuziek-activiteiten in Willemeen.

7. De MJPB aan te passen overeenkomstig de bij dit besluit behorende begrotingswijziging.

De griffier, De voorzitter,

VRIJWILLIGER SENNA

Mijn naam is Senna en ik ben 15 jaar oud. Ik ben vrijwilliger bij Willemeen en ik wil jullie graag wat vertellen over mijn ervaringen daar.

Toen ik voor het eerst in Willemeen kwam, vond ik het allemaal best wel spannend. Samen met mijn moeder ging ik naar een punk showtje. Ik zag er punkers met mohawks, jongeren die volledig zichzelf waren en los gingen in de moshpit, leren jacks, veiligheidsspelden. Ik zag een mooie plek, eentje die anders was dan andere poppodia. Professioneel maar niet te gelikt, niet te duur, en niet te groot. Een perfecte plek voor mij.

De eerste keer Willemeen was een bijzondere ervaring. Ik was 14 en ik zat op een dorpse middelbare school. Ik was heel anders dan de rest. Anderen waren bezig met voetbal, merkkleding en mainstream muziek. Ik had een discman en kon zelfs zonder keeper nog geen bal in het doel schieten. Iedereen vond mij raar en ik voelde me er vrij eenzaam.

Bij Willemeen voelde ik me wel op m'n plek. Mensen wilden met me praten en ze vonden me niet raar.Ik besloot er vrijwilliger te worden.

Op de website zag ik veel verschillende functies die vrijwilligers konden doen. Koken, stage management, zeefdrukken, hospitality, noem het maar op. Vooral stage management sprak mij erg aan. Tickets verkopen en achter de bar staan leken mij ook wel tof.

Ik vulde een formulier in en binnen een paar dagen had ik een gesprek met een jongerenwerker. Het gesprek verliep gemakkelijk en ik kreeg een rondleiding. Twee dagen later zat ik al bij een vrijwilligersvergadering en kreeg ik een horeca workshop. Niet lang daarna mocht ik mijn eerste dienst draaien en voordat ik het wist was ik behoorlijk handig met de kassa en kon ik al aardig stage managen. Het is allemaal vrij laagdrempelig en dat is fijn. Je mag bijvoorbeeld eerst een paar diensten draaien om te kijken of je het echt leuk vindt voordat je vrijwilligersovereenkomsten ondertekend.

Als je vrijwilliger wordt bij Willemeen doet iedereen er alles aan om je thuis te laten voelen. Andere vrijwilligers helpen je met nieuwe dingen en nemen de tijd om je vanalles uit te leggen. Ze voelen zich verantwoordelijk voor jouw plekje in de groep. Jongerenwerkers zetten daarbij de puntjes op de i: ze vragen je regelmatig hoe het gaat en of je het leuk vindt. Als je ergens mee zit kun je altijd bij hen terecht. Je wordt hier als nieuwe vrijwilliger serieus genomen: Als je suggesties hebt of als er dingen zijn die je opvallen dan wordt er naar je geluisterd.

Ik merkte ook dat het bij Willemeen absoluut niet alleen om werken gaat. Voor veel mensen die een shift draaien gaat het ook om contact met anderen. De groep vrijwilligers is één hechte familie die openstaat voor nieuwkomers.

Wat ik ook bijzonder vind aan Willemeen is dat als je aan het werk bent je geen of bijna geen last hebt van commerciële druk. Ik kan me voorstellen dat als je tickets verkoopt bij een commercieel poppodium je soms onder behoorlijke druk kunt komen te staan en bang bent om fouten te maken. Bij Willemeen leer je dat het niet erg is om af en toe wat stoms te doen. Je krijgt hier de tijd om te leren. "Dan wachten de bezoekers maar wat langer, dat maakt helemaal niks uit", zeggen ervaren vrijwilligers als het allemaal wat langer duurt.

Willemeen is voor de buitenwereld misschien maar een poppodium, maar eigenlijk is het zóveel meer. Het is een leerwerkplek, het is een familie..een plaats waar vriendschappen en relaties ontstaan. Een plek waar jongeren die tussen die mainstream niet hun plekje kunnen vinden toch ergens bij kunnen horen...een springplank om je verder te ontwikkelen en nieuwe ervaringen op te doen.
Het doet mij en andere vrijwilligers pijn om te zien dat anderen aan deze plek willen sleutelen. Met z'n allen hebben we zoveel opgebouwd en zóveel geleerd.
Alle vrijwilligers hebben hier een eigen verhaal, een verhaal zoals dat van mij.

Natuurlijk is Willemeen niet helemaal perfect en zijn er altijd dingen die beter kunnen. Maar waar is dat niet? Ik denk niet dat er zoiets bestaat als een perfect poppodium.

Ik vind dat we deze plek moeten laten zoals 'ie is zodat de mensen die er nu werken verder kunnen werken aan een goed bestaan een mooie toekomst voor de volgende generaties.

CULTUURMAKER LENNART

Goedenavond, mijn naam is Lennart van Leeuwen, werkzaam bij 8Bahn en Bad Habits. Namens alle cultuurmakers die bij Willemeen betrokken zijn zal ik hier vanavond het woord doen.

Ruim 8 maanden geleden verhuisde ik vanuit Utrecht naar Arnhem. Na vanaf mijn 16e tot op heden talloze uren in het nacht- en clubleven gespendeerd te hebben, eerst als bezoeker, daarna ook op de werkvloer en later als organisator van onder andere 8Bahn kwam ik in september voor het eerst echt in aanraking met Willemeen.

In Utrecht lag het nachtleven destijds op zijn gat, en dat kwam grotendeels door het gebrek aan een laagdrempelige, forward-thinking plek als Willemeen waar ook 'gemarginaliseerde' muziek de ruimte krijgt. Van metal tot punk, van hiphop tot elektronische muziek.
En sprekend vanuit die elektronische hoek, denk ik dat Arnhem nu op een keerpunt is. We kunnen ervoor kiezen om zoals vele andere steden ons voorgingen in de archiefkasten van de clubscene te belanden. We kunnen er echter óók voor kiezen om Arnhem de ruimte te geven zich uit te laten groeien tot een stad die (inter)nationale faam kan verwerven door een diverse nachtcultuur te blijven bieden, met Willemeen als één van de hoofdrolspelers.

Vanuit 8Bahn was ik nauw betrokken bij de overstap die we gemaakt hebben van Luxor naar Willemeen. Het werd ons al snel duidelijk wat voor enorme potentie deze plek had.

Niet lang nadat ik in de voorbereidende fase van de overstap van 8Bahn zat, werd ik door iemand van Willemeen gevraagd of ik niet ook een eigen kleinschalig concept neer wilde zetten. Zo werd Bad Habits geboren. Het mooie aan Bad Habits, is dat elke editie anders is en bomvol zit met verrassingen. 2 dagen van tevoren ben ik al bij Willemeen aanwezig om - samen met de vrijwilligers - de hele toko te verbouwen en naar mijn eigen hand te zetten. Zo hebben we een DJ-booth in de binnentuin waar jazz en andere experimentele muziek gedraaid wordt, en is de echte dansvloer in wat normaal gesproken de backstage van het café beneden is. Hoe de vrijwilligers voor elke editie de meest bizarre of onmogelijk lijkende dingen die ik in mijn hoofd heb zitten tóch waar weten te maken - en nog zonder gemor ook - is wat mij betreft tekenend voor wat voor unieke plek Willemeen is.

Het werd Willemeen verweten geen divers genoeg publiek aan te trekken, niet genoeg shows te organiseren, en niet genoeg verschillende stromingen muziek te omarmen. En dat was misschien ook het beeld dat ik van Willemeen had - dat er alleen maar metal gedraaid werd en ruige, harde types kwamen. Dit bleek niets dan minder waar. Sinds ik er dicht op sta, ben ik ervan overtuigd dat de drijvende krachten achter deze plek - haar vrijwilligers - openstaan voor alles, zolang de bezoekers het maar leuk hebben. Met in de tweede helft van het jaar een flinke groei in zowel bezoekersaantallen, aantal shows als verschillende soorten shows, heeft Willemeen wat mij betreft bewezen dat ze het bést zelf kan en meer dan wie dan ook openstaat om de culturele uitdaging aan te gaan.

Tot slot wil ik graag dit benadrukken:
Ik heb hier niet alleen feesten gegeven. Ik heb hier talloze vrienden gemaakt. Mensen die ik anders nooit tegen was gekomen. Mensen die soms naar muziek luisteren waarvan de haren op mijn rug overeind gaan staan - en andersom ongetwijfeld ook. Mensen die tóch met net zoveel passie en enthousiasme meewerken om ook mijn dromen waar te maken. Mensen waarmee ik ondertussen graag een biertje drink, en een rotsvaste band mee heb opgebouwd. En dát is Willemeen. Een plek die bij elkaar wordt gehouden door verschillen te omarmen.

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 27 februari 2019

Zaaknummer 323955

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 januari 2019, Cluster Gebiedsrealisatie en vastgoed nummer: 323955;

overwegende dat:

a. het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' ongewijzigd wordt vastgesteld;
b. het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' een bouwplan toelaat zoals bedoeld in artikel 6.2.1 van het Bro;
    1. de gemeente is eigenaar van de gronden binnen het plangebied;
    2. het bepalen van tijdvak of fasering zoals bedoeld in artikel 6.13, lid 1, onder c.4e en c.5e niet noodzakelijk is;
    3. het stellen van eisen, regels of een uitwerking van regels als bedoeld in artikel 6.13, lid 2, onder b, c of d niet noodzakelijk is.

Gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening

besluit:

1. in de zienswijzen van
    - Achmea Rechtsbijstand;
    - familie Peters;
    geen redenen te vinden die leiden tot vaststelling van dit bestemmingsplan in gewijzigde vorm ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' zoals dit ter inzage heeft gelegen op grond van artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening;

2. Vast te stellen het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat', zoals dit plan is vervat in de verbeelding NL.IMRO.0202.928-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting;

3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening.

De griffier, De voorzitter,

Vaststelling bestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat en Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum

Zaaknummer:	323955 en 255239
Portefeuillehouder:	H.E. de Vroome

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Kraaijenbrink (AC), de Groot (PvdD), Broersma (CU), Greving (PvdA), Maref (VVD), Prinsen (GL), Dijk (D66), Engelaar (PVV), Hutten (CDA), Tujeehut (Arnhemse Ouderen Partij) en Dilekçi (DENK/Verenigd Arnhem).
De fractie van de SP was niet bij de informatieve en meningsvormende (1) behandeling aanwezig.

Insprekers
Namens de Werkgroep Natuurbehoud Elderveld-Zuid/begeleidingscommissie heeft de heer Piet van Dijk ingesproken. Uitgaande van het gegeven dat de school wordt gerealiseerd, spreekt de heer van Dijk waardering uit voor de samenwerking tussen alle partners in dezen.

Bespreking
Verschillende fracties hebben vragen gesteld over de verkeersveiligheid in de nabijheid van de nieuwe school. Deze worden doorgeleidt naar de portefeuillehouder Mobiliteit.
De meeste fracties spreken hun waardering uit voor het gevoerde proces van burgerparticipatie en de goede samenwerking tussen partijen. Het resultaat is een mooi plan, een aanwinst voor Quadraam en voor de scholieren.
Bijna alle fracties geven aan de voorstellen te zullen steunen.
De fractie van de Partij voor de Dieren geeft aan tegen de voorstellen te zijn. De fractie is voorstander van hergebruik van oude gebouwen. Het aanwezige groen in Arnhem zou met een groenbestemming beschermd moeten worden. De fractie zal d.m.v. een stemverklaring het standpunt kenbaar maken in de besluitvormende vergadering.

Conclusie
De voorzitter stelt met instemming van de raadskamer vast dat het onderwerp doorgeleid kan worden naar de besluitvorming op 27 februari 2019.

De raadsadviseur,

B. Kranenborg

De voorzitter,

B. van Es

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 323955

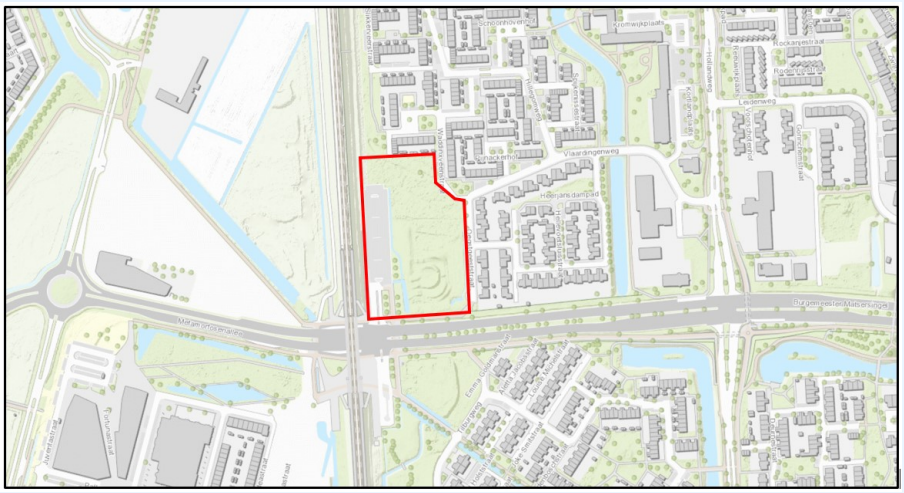
Onderwerp: Vaststelling Bestemmingsplan School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat

Voorstel

1. In de naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat ' ingediende zienswijzen geen redenen te vinden die leiden tot vaststelling van het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat' in gewijzigde vorm ten opzichte van het ontwerp van dit bestemmingsplan, zoals dit ter inzage heeft gelegen op grond van artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening;
2. Het bestemmingsplan' School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat' vast te stellen zoals dit plan is vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.928.0301.gml met bijbehorende regels en toelichting.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 2 van de Wet op de ruimtelijke ordening.

Inleiding

Onderwijsinstelling voor voortgezet onderwijs Quadraam heeft het plan om het Lorentz Lyceum te verplaatsen en nieuwbouw te realiseren op het braakliggende perceel gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat. Het nieuwe schoolgebouw voorziet in onderwijslokalen met bijbehorende ruimten en een gymzaal. Het omliggende terrein wordt heringericht met een buitenterrein, parkeer- en verkeersvoorzieningen en groen.

Afbeelding 1. Ligging plangebied

GEMEENTE Arnhem

Het realiseren van een nieuw schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen past qua functie en bebouwing in het geldende bestemmingsplan. Het bestemmingsplan dient wel eerst uitgewerkt te worden. Gelet op de ouderdom van het geldende bestemmingsplan is ervoor gekozen om het bestemmingsplan niet uit te werken, maar voor de voorgenomen ontwikkeling een bestemmingsplanprocedure te doorlopen.

Het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' heeft vanaf 15 november 2018 zes weken ter inzage gelegen. Hierover bent u per raadsbrief geïnformeerd (d.d.: 13 november 2018). Tijdens de terinzagelegging zijn twee zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen richten zich onder andere op de mogelijke hinder van de school en de maximumbouwhoogte. De zienswijzen geven geen aanleiding om voor te stellen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen. In het zienswijzenrapport (bijlage 1 bij het raadsvoorstel) is de samenvatting van de zienswijzen opgenomen met de gemeentelijke reactie.

Met de vaststelling van dit bestemmingsplan beschouwen wij de motie 'Oostlocaties groen' (18M01g) als afgedaan (zie onderbouwing in argument 2.4 van dit raadsvoorstel).

Beoogd effect

Het planologisch mogelijk maken van het Lorentz Lyceum op het kavel aan de Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat.

Argumenten

1.1 Er zijn een beperkt aantal zienswijzen ingediend en deze zienswijzen geven geen aanleiding het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen

Het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat' heeft zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn twee zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn afkomstig van omwonenden. Het aantal zienswijzen is gezien de voorgeschiedenis van het plan beperkt. Na de behandeling van het burgerinitiatief in de gemeenteraad is een intensief overleg gestart met een begeleidingscommissie bestaande uit omwonenden van de school. Tijdens deze overleggen zijn de opmerkingen van de omwonenden opgehaald en deze zijn zoveel mogelijk verwerkt in het ontwerp van de buitenruimte en in het bestemmingsplan. Vanuit de omwonenden wordt dit traject als positief ervaren. Het grootste deel van de bewoners is tevreden over de wijze waarop de school op de locatie is ingepast.

Er zijn twee omwonenden die een zienswijze hebben ingediend en deze zienswijzen zijn divers maar richten zich met name op:
- de gevolgen van de komst van de school op het gebied van mogelijke hinder;
- de maximumbouwhoogte van de school.

In het zienswijzenrapport (bijlage 1 bij dit voorstel) is een samenvatting van de zienswijzen opgenomen en de gemeentelijke reactie. Het voorstel is om het bestemmingsplan naar aanleiding van de zienswijzen niet te wijzigen.

2.1 Met dit bestemmingsplan wordt nieuwe huisvesting geboden aan het Lorentz College

Onderwijsinstelling Quadraam heeft in Arnhem-Zuid twee scholen voor voortgezet onderwijs: het Olympus College en het Lorentz Lyceum. Deze scholen liggen relatief dichtbij elkaar en de huisvesting van het Lorentz College is verouderd. Daarom is door Quadraam onderzoek gedaan naar het bestaansrecht van de scholen in Arnhem-Zuid. Daaruit is gebleken dat de situatie van het Olympus College en het Lorentz Lyceum zorgelijk is. Beide scholen, maar vooral het Lorentz Lyceum, hebben te maken met een dalende leerlingenbezetting. Quadraam heeft daarom besloten het onderwijsaanbod van beide scholen aan te passen, zodat beide scholen weer een stabiel leerlingenaantal op kunnen bouwen. Voor wat betreft het Lorentz Lyceum, nu gevestigd aan de Groningensingel, kan dit echter niet in de bestaande huisvesting. Deze school is verouderd en staat op een verkeerde plek in de stad: te dicht bij het Olympus en te ver van de doelgroep, die zich grotendeels in de zuidwesthoek van Arnhem-Zuid bevindt.
Het plan is om het Lorentz Lyceum te verplaatsen en nieuwbouw te realiseren op het braakliggende perceel gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat. Deze locatie ligt in de zuidwest hoek van Arnhem-Zuid vlak bij Schuytgraaf. Hierdoor zijn de scholen voor voortgezet onderwijs beter verdeeld over Arnhem-Zuid. Hierdoor wordt de gewenste kwaliteitsverbetering van huisvesting van onderwijsinstellingen gerealiseerd, wat een positief effect heeft op de algehele kwaliteit van de voorziening.
Het nieuwe schoolgebouw voorziet in onderwijslokalen met bijbehorende ruimten en een gymzaal. Het omliggende terrein wordt heringericht met een buitenterrein, parkeer- en verkeersvoorzieningen en groen.

2.2 De locatie maakt deel uit van de Oostlocaties

De locatie waar de nieuwbouw van de school gepland is, staat bekend als de ontwikkellocatie 'Oostlocaties'. De Oostlocaties vormen, samen met het centrumgebied Schuytgraaf, de stedelijke knoop rondom station Arnhem-Zuid. In een stedelijke knoop past een gemengd programma van stedelijke functies. In de Nota van Randvoorwaarden Oostlocaties (vastgesteld door de gemeenteraad in 2007) is de stedenbouwkundige visie voor de locaties gepresenteerd.
De stedenbouwkundige visie geeft aan dat het stationsgebied aan de oost- en aan de westzijde van het station als een duidelijke ruimtelijke eenheid vormgegeven moet worden.
Het was de bedoeling om door onder meer het bouwen van kantoren binnen het plangebied van stationsgebied Arnhem-Zuid een stedelijk knooppunt te creëren met veel verschillende functies en intensief grondgebruik. Dit is echter niet tot stand gekomen vanwege de veranderde kantorenmarkt. Met dit plan wordt wel voldaan aan het doel om te komen tot een stedelijk knooppunt. Het realiseren van een nieuw schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen voorziet hierin.
Daarnaast voldoet de locatie aan de eisen die de onderwijsinstelling aan de nieuwe locatie stelt, namelijk een zichtlocatie in de zuidwesthoek van Arnhem-Zuid met een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de auto en de fiets. De oorspronkelijk bedachte stedenbouwkundige opgave is wel gewijzigd in die zin dat het bouwvolume meer aansluit op de omliggende woonomgeving. Dit houdt in dat de eerder toegestane bouwhoogte 27 tot 38 meter fors is verlaagd naar maximaal 14 meter. Hiermee gaat het gebouw beter op in de huidige stedenbouwkundige structuur van de omgeving.

2.3 De school wordt ruimtelijk ingepast op de locatie

De inpassing van een school met deze omvang is door de specifieke eisen van de onderwijsinstelling altijd een complexe ruimtelijke en functionele opgave en dus maatwerk. In dit geval heeft er ruimtelijk gezien een zeer nauwkeurige inpassing plaats gevonden. De bouwmassa is zover mogelijk naar het westen gesitueerd waardoor er een zo groot mogelijke afstand (minimale afstand 16,50 meter) gehouden is tot aan de rand van de Oegstgeeststraat en de bestaande woonbebouwing.
Om zo goed mogelijk op de maat en de schaal van de bestaande bebouwing aan te sluiten is de bouwhoogte op maximaal 14 meter gehouden. De buitenruimte rondom de school is deels verhard en deels onverhard (zone voor de waterberging) maar daaromheen ligt een groen ingericht taludzone die niet bij de school hoort maar die beheerd gaat worden door de gemeente. Hierdoor is de groene inbedding en groene omranding van de school gegarandeerd en is de school ruimtelijk goed ingepast op deze locatie.
Op het terrein van de school is een sportkooi voorzien waar ook de buurt gebruik van kan maken.
Ook de ruimtelijke effecten van de school met 1000 leerlingen op deze locatie zoals oversteekbaarheid van de Metamorfosenallee, de bereikbaarheid door auto's, fietsers en voetgangers, overlast van leerlingen (geluid) milieueffecten etc. zijn onderzocht en meegenomen in het ontwerp. Het auto parkeren gebeurt achter op het terrein en ook het fiets- en brommer parkeren is daar gesitueerd waardoor er aan de voorzijde, richting Metamorfosenallee, een fraai ingerichte open ruimte blijft bestaan met zicht op het schoolgebouw. Het schoolgebouw kent weliswaar een alzijdige architectuur maar toont zich met nadruk representatief (uitnodigend en herkenbaar) naar de Metamorfosenallee.

2.4 De motie "oostlocaties groen" (18M01g) is uitgevoerd

Tijdens de besluitvorming over het burgerinitiatief ten behoeve van wijziging bestemmingsplan Elderveld voor wat betreft het noordelijk deel van de zogenaamde Oostlocaties in de gemeenteraad van 29 januari 2018 is de motie 'oostlocaties groen' aangenomen. In de periode hierna en met dit bestemmingsplan is de motie uitgevoerd. Hieronder wordt per onderwerp uit de motie aangegeven hoe hiermee is omgegaan.

1. In gesprek met bewoners en Quadraam afspraken te maken over de inrichting van het overblijvende groengebied en de uitkomsten hiervan meenemen in het project;
   Dit onderwerp is besproken tijdens de gesprekken met de begeleidingscommissie. Tijdens deze overleggen is uitgebreid gesproken over het inrichtingsplan.
2. Het groen dat na de planvorming overblijft waar nodig netjes inrichten en onderhouden om zo de uitstraling voor de wijk te verbeteren;
   Er blijven na de realisatie van de school gronden in eigendom van de gemeente. De gemeente zal deze gronden inrichten en vervolgens meenemen in het onderhoudsschema. Met het wijkteamleefomgeving en het bewonersoverleg is afgesproken dat de bewoners, als zij dat willen, betrokken worden bij de inrichting van het groen rond de school.
3. Mocht het bestemmingsplan geen doorgang vinden bij toekomstige planvorming altijd eerst de bewoners te betrekken bij de planvorming.
   Dit is nu niet van toepassing.
4. Een begeleidingscommissie van wijkbewoners in te stellen om deze bij een verdere uitwerking van de plannen te betrekken;
   Dit is gebeurd.

5. Bij het ontwerpbestemmingsplan in een notitie laten zien welke eventuele aanpassingen naar aanleiding van de inbreng door de omwonenden zijn gedaan;
   In paragraaf 7.1 is hierop ingegaan.
6. Met de bewoners onder andere via de bedoelde begeleidingscommissie in ieder geval in gesprek te gaan over de volgende uitgangspunten en bezien of en hoe deze verwerkt kunnen worden in de plannen:
   a. Bij de verdere uitwerking van de plannen rekening te houden met een zo breed mogelijke groenstrook tussen de westzijde van de straat van de aanliggende woningen en de gevel van de school als buffer tussen de wijk en de school;
      Er is een brede groenstrook bestemd tussen het terrein van de school en de Oegstgeeststraat. De strook heeft een bestemming 'Groen - Landschap en park' en is ongeveer 12 meter breed. De minimale afstand van de straat tot het toekomstige gebouw van de school is bijna 16 meter.
   b. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan en het omgevingsplan een maximumbouwhoogte aan te houden van 14 meter;
      De maximumbouwhoogte van de school is 14 meter (zie verbeelding van het bestemmingsplan).
   c. Inzichtelijk maken hoe scholieren veilig naar de school kunnen fietsen rekening houdend met een ontsluiting vanaf de Metamorfosenallee;
      In de toelichting van het bestemmingsplan is hier aandacht aan besteed.
   d. Het zoveel mogelijk beperken van (brom)fietsverkeer en ander verkeer vanaf de Waddinxveenstraat en de Oegstgeeststraat, met als uitgangspunt dat hier geen ingang van de school komt rekening houdend met eisen op het gebied van veiligheid, bijvoorbeeld die van de brandweer;
      Er komt geen ingang voor de fietsenstalling aan de noordkant van de Oegstgeeststraat. Dit was een grote wens van de bewoners omdat hiermee het (brom-)fietsverkeer door de wijk en met name de Oegstgeeststraat en Vlaardingenweg beperkt wordt. Scholieren en docenten moeten gebruik maken van de ingang via de Metamorfosenallee. In de regels van de bestemming Groen - Landschap en park is met een specifieke gebruiksbepaling opgenomen dat er geen verbinding naar de school is toegestaan.
   e. Het zoveel mogelijk beperken van overlast voor omwonenden
      Met bovenstaande maatregelen en het realiseren van een haag langs het schoolterrein wordt de mogelijke overlast zoveel mogelijk beperkt.

2.5 Er is een ontheffing voor hogere waarde geluid verleend

De geluidbelasting op de school overstijgt de voorkeurswaarden voor geluidsbelasting vanwege weg- en railverkeerslawaai. Er zijn hogere waarden nodig. In het Beleidsplan Geluid van de gemeente Arnhem is de locatie waar het plan wordt gerealiseerd getypeerd als stedelijke zone. Er wordt voldaan aan de ambitiewaarden zoals opgenomen in het Beleidsplan Geluid. Het verlenen van hogere waarden past binnen het gemeentelijk beleid.
Het besluit voor het vaststellen van hogere waarden is voor de vaststelling van het bestemmingsplan genomen.

3.1 Exploitatieplan is niet noodzakelijk

Het bestemmingsplan voorziet in mogelijkheid tot realisatie van een nieuw schoolgebouw binnen het plangebied. Deze ontwikkeling maakt daarmee bouwplannen mogelijk in de zin van artikel 6.2.1 Bro. In voorliggend geval is de gemeente in het kader van dit bestemmingsplan initiatiefnemer en eigenaar van de grond. Hiermee zijn de gemeentelijke kosten anderszins verzekerd en is het maken van een exploitatieplan op grond van artikel 6.12 lid 2 Wro niet nodig.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Er is niet aan de bezwaren (zienswijzen) tegemoet gekomen

De zienswijzen geven geen aanleiding om voor te stellen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen. Er wordt dus niet tegemoet gekomen aan de door de appelanten genoemde bezwaren in de zienswijzen. Dit kan in de vervolgprocedure leiden tot beroep tegen het vastgestelde bestemmingsplan.

2.1 Er is een beperkte kans op planschade

De kans op planschade is, gezien de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt, beperkt. Eventuele planschade komt ten laste van de gemeente.

Financiën

De gemeente is eigenaar van de gronden binnen het plangebied. Voorliggend plan maakt onderdeel uit van de totale financiële kaderstelling, waarbij de kosten zijn gedekt door het schoolbestuur en de gemeente garant staat. Geconstateerd is dat de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar is.

Uitvoering

Voor dit project heeft de gemeenteraad op 5 maart 2018 de coördinatieregeling van toepassing verklaard. Dat betekent in dit geval dat het vastgestelde bestemmingsplan en het besluit omgevingsvergunningen tegelijkertijd (voor zes weken) ter inzage worden gelegd. Hierdoor wordt de samenhang tussen het bestemmingsplan en de daadwerkelijke bouwplannen voor de woningen beter zichtbaar, wat ook voor omwonenden in een vroegtijdig stadium duidelijk maakt wat de mogelijke gevolgen voor de omgeving zijn van de woningen. Er kan dan in één keer op alle gecoördineerde besluiten in het kader van de beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden gereageerd. Indien er geen beroep is aangetekend, is het bestemmingsplan na afloop van de beroepstermijn in werking en onherroepelijk.

Communicatie

<u>Communicatie school over de nieuwbouwplannen</u>
De school heeft twee informatieavonden georganiseerd waarvan de tweede in samenwerking met de gemeente. Vervolgens is er, mede ter uitvoering van de motie "oostlocaties groen", een klankbordgroep samengesteld waarmee diverse overleggen zijn geweest. Tijdens deze overleggen is voornamelijk gesproken over de bereikbaarheid van de school en de inrichting van het terrein. Dit zijn voor de buurt

belangrijke onderwerpen welke ook in het juridisch onderdeel van het bestemmingsplan zijn opgenomen (zoals geen rechtstreekse verbinding tussen het terrein van de school en de wijk). De klankbordgroep is tevreden met het gelopen proces en met de wijze waarop met de onderwerpen die zijn aangedragen is omgesprongen.

Communicatie door gemeente over het bestemmingsplan
Het concept-bestemmingsplan is in het kader van het vooroverleg op grond van artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening naar het ProRail, de Provincie en het Waterschap Rijn-IJssel verstuurd. Het waterschap had een aantal opmerkingen op het bestemmingsplan en deze zijn in het ontwerpbestemmingsplan aangepast. ProRail stemt in met de voorgenomen ontwikkeling en is akkoord met de vertaling in het bestemmingsplan.
Het ontwerpbestemmingsplan is samen met het ontwerpbesluit omgevingsvergunning op de gebruikelijke wijze gepubliceerd. Tijdens de terinzagelegging is door de gemeente in samenwerking met de school een inloopavond georganiseerd. Deze avond konden bewoners het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerpbesluit omgevingsvergunning bekijken en hierover vragen stellen.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad
- Bijlage 1. Zienswijzenrapport bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat'
- Bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' (tekst, verbeelding en bijlagen)
- Zienswijzen (gebundeld en geanonimiseerd)
- Motie 'oostlocaties groen' (18M01g)

Ter inzage stukken voor gemeenteraad
- Zienswijzen (gebundeld), niet geanonimiseerd en vertrouwelijk

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 323955

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 januari 2019, Cluster Gebiedsrealisatie en vastgoed nummer: 323955;

overwegende dat:

a. het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' ongewijzigd wordt vastgesteld;
b. het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' een bouwplan toelaat zoals bedoeld in artikel 6.2.1 van het Bro;
    1. de gemeente is eigenaar van de gronden binnen het plangebied;
    2. het bepalen van tijdvak of fasering zoals bedoeld in artikel 6.13, lid 1, onder c.4e en c.5e niet noodzakelijk is;
    3. het stellen van eisen, regels of een uitwerking van regels als bedoeld in artikel 6.13, lid 2, onder b, c of d niet noodzakelijk is.

Gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening

besluit:

1. in de zienswijzen van
   - Achmea Rechtsbijstand;
   - familie Peters;
   geen redenen te vinden die leiden tot vaststelling van dit bestemmingsplan in gewijzigde vorm ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' zoals dit ter inzage heeft gelegen op grond van artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening;

2. Vast te stellen het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat', zoals dit plan is vervat in de verbeelding NL.IMRO.0202.928-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting;

3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

BIJLAGE 1. ONDERDEEL UITMAKEND VAN HET RAADSVOORSTEL

vast te stellen bestemmingsplan “School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat”

Zienswijzenrapport bestemmingsplan “School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat"

Voor u ligt het rapport met een samenvatting van de ingediende zienswijzen naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan “School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat”.

Onderwijsinstelling voor voortgezet onderwijs Quadraam heeft het plan om het Lorentz Lyceum te verplaatsen en nieuwbouw te realiseren op het braakliggende perceel gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat. Het nieuwe schoolgebouw voorziet in onderwijslokalen met bijbehorende ruimten en een gymzaal. Het omliggende terrein wordt heringericht met een buitenterrein, parkeer- en verkeersvoorzieningen en groen.

Het realiseren van een nieuw schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen past qua functie en bebouwing in het geldende bestemmingsplan. Het bestemmingsplan dient wel eerst uitgewerkt te worden. Gelet op de ouderdom van het geldende bestemmingsplan is ervoor gekozen om het bestemmingsplan niet uit te werken, maar voor de voorgenomen ontwikkeling een bestemmingsplanprocedure te doorlopen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft conform artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening met ingang van 15 november 2018 gedurende een termijn van 6 weken (dus tot en met maandag 27 december 2018) ter inzage gelegen. Tijdens de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan zijn 2 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn binnen de hiervoor genoemde termijn ingediend c.q. verzonden en daarmee - voor wat betreft de termijn van indiening van de zienswijze - ontvankelijk.

Het zienswijzenrapport maakt onderdeel uit van het raadsvoorstel tot vaststelling van dit bestemmingsplan. Onder A. is het overzicht opgenomen van de indieners van de zienswijzen. In onderdeel B. worden de zienswijzen samengevat en volgt de gemeentelijke reactie en een conclusie.

A. Naam van de indieners zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat

	Naam	**Plaats**
1	Achmea Rechtsbijstand namens dhr en mevr. Au Yeung	Arnhem
2	Familie Peters	Arnhem

B. Behandeling zienswijzen

In dit hoofdstuk zijn de zienswijzen samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien. Afgesloten wordt met een voorstel van het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad om het plan al dan niet gewijzigd vast te stellen.

De zienswijzen zijn in hun totaliteit beoordeeld. Inhoudende dat onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden benoemd wel bij de beoordeling zijn betrokken.

Zienswijze 1: Achmea Rechtsbijstand

Bezwaren:
Het belangrijkste bezwaar van deze bewoners is dat zij van mening zijn dat het bouwplan leidt tot aantasting van het woongenot en aantasting van de privacy van cliënten Zij hebben hierbij de volgende bezwaren:

a. ***Bezwaarmakers vrezen veel geluidsoverlast te ondervinden van dit plan***
Dat komt door de geringe afstand van 16 meter van de beoogde school tot de woning van cliënten. Zo leidt de komst van het bouwplan tot een toename van bezoekers en de daar bijhorende verkeersbewegingen met alle geluidsoverlast van dien. De gemeente heeft geen onderzoek gedaan naar de hoogst toelaatbare geluidsbelasting op de gevels van de bestaande woningen in de directe omgeving en de daarmee tot nadelige geluidseffecten op de woonsituatie. Zij vrezen dan ook voor nadelige geluidseffecten op hun woonsituatie.

b. ***Omwonenden dreigen door het bouwplan hun vrije uitzicht te verliezen***
De indieners van de zienswijzen hebben een ruim uitzicht over een onbebouwd grasveld. Na voltooiing van de plannen hebben ze direct zicht op de enorme bouwmassa van het bouwproject. Daardoor wordt het bestaande uitzicht in ernstige mate aangetast. Dit vormt een grote inbreuk op de bestaande situatie en is een onaanvaardbare beperking.

c. ***Het nieuwe plan leidt tot een forse toename van de verkeersdruk***
Het plan zorgt voor meer bezoekers en meer auto's. Dit leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen in het plangebied. In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt dit standpunt erkend.
In de toelichting wordt echter aangegeven dat de Metamorfosenallee in voldoende mate ingericht zou zijn om deze verkeerstoename eenvoudig en veilig af te kunnen wikkelen. Daarnaast wordt opgemerkt dat voorheen het plangebied als kantoorlocatie (sterk verkeersaantrekkend) was aangewezen, waarbij uit werd gegaan van een aanzienlijk grotere bouwvolume. Vanuit planologisch oogpunt zou sprake zijn van een afname van het aantal verkeersbewegingen.
Noch uit het ontwerpbestemmingsplan, noch uit de bijbehorende bijlagen, blijkt dat de Metamorfosenallee in voldoende mate ingericht is om de verkeerstoename af te kunnen wikkelen. Tevens is in het geheel niet aannemelijk gemaakt , hoeveel verkeersbewegingen per etmaal de verkeersintensiteit, als gevolg van deze ontwikkeling, bedraagt. Aangezien in het geheel niet duidelijk is wat de omvang van de verkeersintensiteit zal bedragen, kan onmogelijk staande worden gehouden dat de verkeerstoename eenvoudig afgewikkeld kan worden.
Daarnaast dient opgemerkt te worden dat het volstrekt onduidelijk is, op grond van welke stukken, blijkt dat het plangebied voorheen als sterk verkeersaantrekkend was aangewezen. De vraag rijst dan ook op grond van welke onderzoeksrapport dit standpunt is genomen. Daarmee dient rekening gehouden te worden met de wettelijke voorwaarde dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan op grond van de wet gebruik kan worden gemaakt van gegevens en onderzoeken die niet ouder zijn dan twee jaar.
Tevens kan de stelling dat plangebied als sterk verkeersaantrekkend wordt beschouwd niet worden onderschreven. De bezwaarmakers wonen aan een doodlopende straat waar nagenoeg nauwelijks verkeer komt.
Een onderzoek naar de verkeersintensiteit ontbreekt in het geheel. Mijns inziens dient derhalve vastgesteld te worden dat het plan onzorgvuldig en op grond van onjuiste feiten is beoordeeld.

d. ***Het is niet duidelijk of aan de parkeernorm kan worden voldaan***
De parkeernorm voor een schoolgebouw is 1 parkeerplaats per leslokaal. Dit volgt uit de Beleidsregels voor toepassing van artikel 2.5.30 van de Bouwverordening gemeente Arnhem 2003. In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt aangegeven dat er 40 parkeerplaatsen worden aangelegd.
Het is echter volstrekt onduidelijk hoeveel klaslokalen er gerealiseerd gaan worden of derhalve aan de parkeernorm kan worden voldaan. Een motivering hieromtrent ontbreekt in het geheel. Cliënten vrezen voor een toename van parkeerhinder en verzoeken u derhalve om een nadere toelichting te geven op de parkeernorm.

e. ***De gemeente hoort alternatieve locaties te onderzoeken***
Uit het huidig bestemmingsplan volgt, dat de bouw van een schoolgebouw op de betreffende locatie is toegestaan. Gelet op het feit dat cliënten woonachtig zijn in Arnhem-Zuid waar nog veel lege kavels aanwezig zijn, zijn bezwaarmakers van mening dat het besluit om een schoolgebouw op de aangewezen plek te nemen onzorgvuldig en zonder kenbare belangenafweging is genomen. Op de bijeenkomsten wordt alleen gesteld dat er geen lege kavels meer aanwezig zijn waar het schoolgebouw eventueel zou kunnen komen. Dit is in het geheel niet aannemelijk nu in Arnhem-Zuid zoveel lege kavels zonder omliggende bestaande woningen beschikbaar zijn waar nu alleen sporadisch koeien op grazen.
Daarnaast wordt bij het tankstation ook een schoolgebouw gebouwd, waarin (onder meer) een basisschool (afkomstig van de Omnibus) gevestigd wordt. Dit schoolgebouw wordt gebouwd tussen andere nieuwbouwwoningen. Bezwaarmakers voelen zich hierdoor ongelijk behandeld. Waarom juist tegenover de woning van bezwaarmakers een schoolgebouw moet komen, is derhalve volstrekt onbegrijpelijk. Bezwaarmakers achten het bouwplan dan ook in strijd met het evenredigheidsbeginsel.
Het is dan ook volstrekt onduidelijk welk algemeen belang en welk specifiek doel aanwezig is, die ertoe kunnen leiden dat op de betreffende kavel een schoolgebouw moet komen. Daarnaast is niet aannemelijk gemaakt waarom de belangen van bezwaarmakers voor dit vermeende algemeen belang en specifiek doel zou moeten wijken, gelet op het feit dat er alternatieven zijn. Uit de stukken blijkt tevens dat het college in het geheel niet onderzocht heeft of er alternatieve locaties beschikbaar zijn.
Gelet op het voorgaande kan niet worden gesproken van een adequate belangenafweging. Indien een adequate belangenafweging had plaatsgevonden, dan had het college naar alle redelijkheid een onderzoek naar de alternatieven gedaan en niet de betreffende kavel als bestemming voor een schoolgebouw aangewezen.

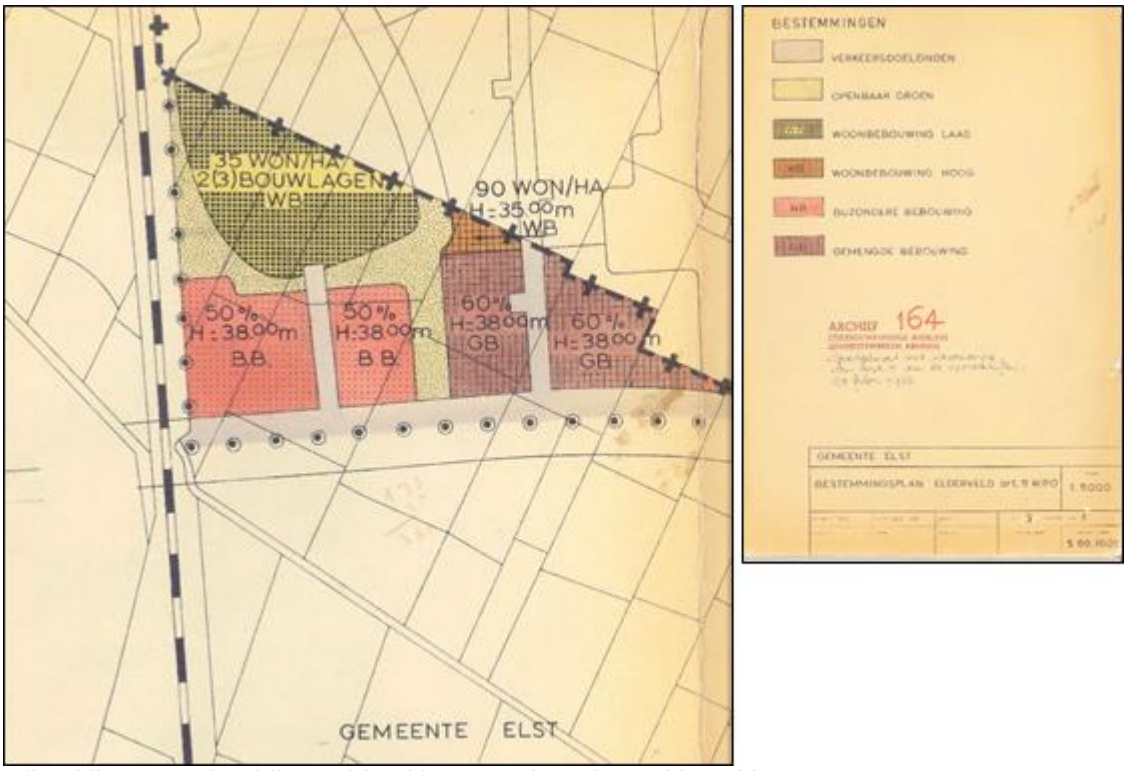
f. ***Bezwaarmakers vrezen voor hinder door het plan***
Een schoolgebouw is verre weg de meest belastende bestemming die er kan komen, omdat een schoolgebouw - anders dan bijvoorbeeld bij een appartementencomplex of een rij woningen - meer geluidsoverlast en toename van verkeer met zich meebrengt.
Immers, schoolgebouwen kennen meer overlastveroorzakende activiteiten. Zo is het niet ongebruikelijk dat scholen bijvoorbeeld na de citotoets themafeesten organiseren. Daarnaast zijn er ook sportdagen en is een schoolgebouw de ultieme plek voor hangjongeren. Er wordt dagelijks buiten pauzes gehouden. Bezwaarmakers vrezen voor toename van zwerfafval in hun woonomgeving. Doordat er zoveel puberende jongeren aanwezig zijn, kan vandalisme (bijvoorbeeld bloemen plukken uit de voortuin, omverschoppen van prullenbakken, etc) ook niet worden uitgesloten.
Gelet op het feit dat de kavel omringd wordt door bestaande woningen, is een andere minder belastende bestemming voor de omwonenden dan een schoolgebouw meer voor de hand liggend.

g. ***Bezwaarmakers vrezen dat hun woning in waarde daalt na realisering van het bouwplan***
Nu bij planschadeclaims een steeds groter deel van het nadeel voor eigen risico blijft, hoort dit nadeel zo klein mogelijk te blijven. Een goede ruimtelijke ordening vraagt dat het nadeel voor omwonenden waar mogelijk wordt beperkt. Een reden te meer om te zoeken naar andere locaties, waar geen of minder planschade te verwachten valt.

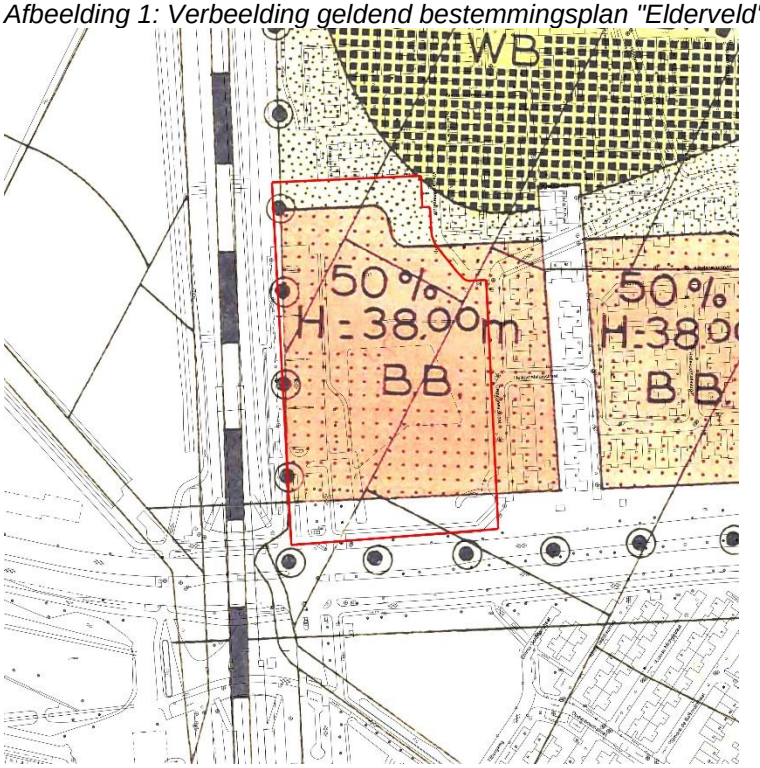
Beantwoording:

Algemeen
Bij een nieuwe ontwikkeling wordt altijd gekeken naar de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt. Wat zijn de bestaande functionele- en bebouwingsmogelijkheden? Door deze mogelijkheden te vergelijken met het ontwerp-bestemmingsplan kan worden geconcludeerd of er sprake is van een verslechtering of verbetering.

De locatie is gelegen binnen de begrenzing van het bestemmingsplan "Elderveld". Dit bestemmingsplan is in 1971 vastgesteld door de gemeenteraad. In afbeelding 1 is de verbeelding van dit bestemmingsplan opgenomen. In afbeelding 1 is een uitsnede van dit bestemmingsplan gemaakt met daarin indicatief aangegeven het plangebied.

Afbeelding 1: Verbeelding geldend bestemmingsplan "Elderveld"

Afbeelding 2: Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan "Elderveld" met indicatief aangegeven het plangebied

Op basis van het geldende bestemmingsplan zijn de gronden in het plangebied bestemd als 'Bijzondere Bebouwing'. Binnen deze bestemming zijn onder meer gast- en verpleeginrichtingen, dienstencentra, scholen, kerken, vereniging-, wijk en openbare gebouwen, winkels, dienstverlenende bedrijven, kantoren en showrooms toegestaan. De bestemming mag voor maximaal 50% worden bebouwd waarbij de bouwhoogte maximaal 38 meter mag bedragen. Het betreft een uit te werken bestemming, inhoudende dat er een bouwverbod geldt totdat een uitwerkingsplan is vastgesteld.

Het geldende bestemmingsplan maakt op deze locatie (met een uitwerkingsplan) diverse functies waaronder een school mogelijk en bebouwing tot een hoogte van 38 meter. Dit is een ouder bestemmingsplan maar het plan is geldig. Dat betekent dat in de bestaande situatie de bouw- en functionele mogelijkheden op het terrein groter zijn. Er is meer en hogere bebouwing toegestaan en er zijn ook andere functies zoals kantoren, kerken en moskeeën, verpleeghuizen en winkels toegestaan. De conclusie is dat de juridische mogelijkheden op het terrein worden ingeperkt en dat er juridisch geen verslechtering van de situatie plaats vindt.

De feitelijke situatie (het is nu een grasveld met struiken en bomen) zal natuurlijk veranderen en dit heeft impact voor de omgeving. In de toelichting van het bestemmingsplan is ingegaan op de ruimtelijke, milieutechnische en programmatische aspecten die van belang zijn bij de vestiging van een school. In de toelichting wordt aangetoond dat wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening. Hieronder wordt op de afzonderlijke bezwaren uit de zienswijze gereageerd.

a. ***Cliënten vrezen veel geluidsoverlast te ondervinden van dit plan***
In paragraaf 5.4.2 van de toelichting van het bestemmingsplan is ingegaan op de mogelijke hinder van de school op de omgeving.

Om te kunnen bepalen welke afstand er tussen een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling en woningen in acht moet worden genomen, wordt er gebruik gemaakt van de VNG brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Op basis van de VNG brochure bedrijven en milieuzonering 2009 geldt voor bedrijven/inrichtingen een richtafstand ten opzichte van woningen binnen woongebieden of gemengde gebieden (wonen naast een drukke weg, hoofdinfrastructuur). Uit jurisprudentie blijkt dat het gebruik van de richtafstanden uit de VNG brochure een geaccepteerde werkwijze is om bij bestemmingsplannen de ruimtelijke impact van bedrijven in beeld te brengen.
De omgeving Metamorfosenallee, Oegstgeeststraat kan worden getypeerd als een gemengd gebied. Het gebied ligt direct langs infrastructuur zoals de Metamorfoseallee en het spoortraject Arnhem-Nijmegen. Daarnaast wordt het gebied op basis van het beleidsplan geluid (opgenomen in de Structuurvisie 2020-2040) getypeerd als stedelijke zone/knooppunt, gebied gelegen in de nabijheid van belangrijke verkeersaders en goed ontsloten met hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). De algemene kwalificatie voor de geluidsambities in de stedelijke zone is "overwegend lawaaiig".

Een middelbare school wordt op basis van de VNG brochure gezien als een milieucategorie 2 inrichting. Voor milieucategorie 2 bedrijven geldt ten opzichte van een rustige woonwijk een richtafstand van 30 meter. Omdat we hier te maken hebben met het omgevingstype gemengd gebied kan de richtafstand, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd naar 10 meter. De afstand tussen de bestemming 'Wonen' aan de Oegstgeeststraat en de bestemming 'Maatschappelijk' van de school is ongeveer 20 meter. De afstand tussen het nieuwe schoolgebouw en de woningen is ruim 30 meter. Dit betekent dat er aan de richtafstand van 10 meter wordt voldaan.
Op basis hiervan wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening en is er geen aanleiding om een akoestisch onderzoek uit te voeren.

b. ***Cliënten dreigen door het bouwplan hun vrije uitzicht te verliezen***
De toekomstige situatie is door de gemeente beoordeeld en is acceptabel bevonden. De maximumbouwhoogte van de school is 14 meter. De afstand tussen school en de woningen aan de Oegstgeeststraat is op het dichtstbijzijnde punt ruim 30 meter. Dit is een aanzienlijke afstand in een stedelijke omgeving. Ook hebben de bewoners niet volledig zicht op de bouwmassa, maar zien ze een punt van het gebouw

c. ***Het nieuwe plan leidt tot een forse toename van de verkeersdruk***
De kavel waar de school is gepland is onbebouwd. Dat betekent dat er nu geen sprake is van verkeer van en naar deze kavel. Bij elke ontwikkeling op deze kavel is dus sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen in het plangebied. In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt in paragraaf 4.5 ingegaan op de verkeersaspecten en het parkeren.
Er is in opdracht van de gemeente Arnhem door Goudappel Coffeng een verkeerskundig advies opgesteld. Dit advies is als bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan gevoegd. Uit dit onderzoek blijkt dat voor het Lorentz Lyceum 100 autobewegingen en 1.600 fietsverplaatsingen

per dag worden verwacht. Uit het verkeersonderzoek blijkt dat dit extra verkeer fatsoenlijk kan worden afgewikkeld. Er rijden nu ruim 26.000 motorvoertuigen per etmaal over de Metamorfosenallee. De toename van 100 motorvoertuigen is op dit aantal zodanig beperkt dat dit geen gevolgen zal hebben voor het verkeer op de Metamorfosenallee en voor de geluidbelasting van deze weg op de omgeving.
Voor de bereikbaarheid van (brom)fietsers is het advies om een nieuw fietspad aan de noordzijde van de Metamorfosenallee richting de Hollandweg aan te leggen. Dit advies wordt overgenomen en dit fietspas zal worden aangelegd.

d. ***Het is niet duidelijk of aan de parkeernorm kan worden voldaan***
In de regels van het bestemmingsplan (artikel 11) is opgenomen dat een omgevingsvergunning voor het bouwen van gebouwen slechts wordt verleend indien aan de parkeernorm wordt voldaan. Dit is een voorwaardelijke verplichting. Dat betekent dat er niet meer lokalen gebouwd kunnen worden, dan het aantal parkeerplaatsen dat gerealiseerd kan worden. Er moet dus aan de parkeernorm worden voldaan.
In paragraaf 4.5.2 is aangegeven dat er ruimte is voor 40 parkeerplaatsen en dat het programma van de school conform de parkeernorm geen groter aanbod nodig heeft. Uit de toelichting blijkt dan ook dat aan de parkeernorm kan worden voldaan.

e. ***De gemeente hoort alternatieve locaties te onderzoeken***
De gemeente heeft bij de zoektocht naar een locatie voor deze school naar meerdere locaties gekeken en is van mening dat deze locatie het meest geschikt is vanwege:
- De locatie ligt bij een openbaarvervoer knooppunt. Station Arnhem Zuid is op loopafstand en de stadsbus stopt voor de deur.
- De locatie ligt middenin het verzorgingsgebied van de school. De meeste leerlingen van de school komen uit Arnhem-Zuid.
- De locatie ligt aan een ontsluitingsweg met vrijliggend fietspad(en) en is hiermee goed bereikbaar per auto en per fiets.
- Het betreft een onbebouwde kavel die lang niet is ingevuld. Vanuit het verleden heeft deze locatie een brede bestemming die ook onderwijs toelaat.
- De loctie heeft de juiste omvang/biedt voldoende ruimte nl minimaal 10.000m^2.

De bezwaarmakers geven aan dat er in de omgeving veel lege kavels beschikbaar zijn. Het is onduidelijk welke kavels exact worden bedoeld. In de locatiekeuze zijn twee andere locaties bekeken: De Laar en Schuytgraaf. De kavel in De Laar is te smal voor een goede inpassing van de school en het bestemmingsplan is niet passend voor de bouw van een school. In Schuytgraaf is geen 'zichtlocatie', een locatie die direct zichtbaar is vanaf een doorgaande weg en is er geen goede inbedding van de school tussen bestaande en/of geplande woningen mogelijk. Verder is er geen locatie beschikbaar voor 2022, wat wel de behoefte is.

De gemeente is het dan ook niet eens met de stelling dat de komst van het beoogde schoolgebouw onevenredig is en in strijd is met de rechtszekerheid zeker gezien de bestemming in het geldende bestemmingsplan.

f. ***Cliënten vrezen voor hinder door het plan***
De gemeente begrijpt dat de komst van de school voor de direct omwonenden een nieuwe situatie oplevert en dat dit impact heeft. Dat is aanleiding geweest om een begeleidingscommissie in te stellen waarin direct aanwonenden (o.a. Oegstgeest- en Waddinxveenstraat) zijn vertegenwoordigd. Door de voorgestelde wijze van bestemmen is beoogd de school zo goed mogelijk in te passen zodat de bestaande omwonenden daar zo min mogelijk last van hebben. Dit is gedaan in dialoog met de begeleidingscommissie en de school. Zij konden zich vinden in:
- een school die maximaal 14 meter hoog wordt en op een zo groot mogelijke afstand van de woningen is gesitueerd.
- een brede groenstrook die openbaar bestemd is en die niet mag worden gebruikt voor de school.
- de ontsluiting van de school (dus zowel voor auto's als langzaamverkeer) gaat via de Metamorfosenallee. Er is geen ontsluiting aan de zijde van de Oegstgeeststraat/ Waddinxveenstraat toegestaan.

Door deze maatregelen is de verwachting dat de omwonenden zo weinig mogelijk last hebben van de school. Enige mate van overlast is natuurlijk niet uit te sluiten. Daarom blijft de begeleidingscommissie in stand tijdens en na de bouw van de school. Er zal zo regelmatig contact zijn met de school over het functioneren van de school. Dan kunnen eventuele aanvullende maatregelen worden genomen.

g. ***Clienten vrezen dat hun woning in waarde daalt na realisering van het bouwplan***
De gemeente heeft een zorgvuldige afweging gemaakt bij de locatiekeuze van de school. Hierbij is niet expliciet naar planschadeclaims gekeken. De verwachting is echter gezien het geldende bestemmingsplan dat de kans op planschade zeer gering is. Er zijn geen andere vrije kavels beschikbaar met een onderwijsbestemming. Daar moet de bestemming worden gewijzigd en dit kan ook leiden tot planschadeclaims.

Voorstel college:
Deze zienswijzen geeft geen aanleiding om voor te stellen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

Zienswijze 2: Familie Peters

Bezwaren:

a. Er wordt geen MER (milieueffect rapportage) opgesteld. Aangezien het gebied nu een stukje bos is, met vele vogels bijvoorbeeld, verbaast mij dat. Hoe wordt daarmee rekening gehouden? Ik denk bijvoorbeeld aan het broedseizoen? Wij hebben in onze tuin alleen al ruim 30 vogelsoorten geteld, waarvan drie van de rode lijst.
b. Verder kan ik nergens een artist impression vinden, of een andere 3D manier om achter de hoogte van de nieuwbouw te komen, de tekeningen op de inloopbijeenkomst laatst waren mij niet duidelijk genoeg, ik begreep van een meneer bij de inloop dat er geen maquette gaat komen.
c. Er is een keer gezegd dat het 13 m hoog / drie verdiepingen gaan worden, dus dat wordt een heel ander uitzicht vanuit ons huis! Dat is nogal wat. Ik heb echter nog steeds geen duidelijkheid over de hoogte van de school.
d. Vanuit de gemeente Arnhem worden wij eigenlijk amper op de hoogte gehouden. Na een info avond in januari was er pas een inloop afgelopen 6 december. Een maand eerder kwam er zelfs niemand van de gemeente opdagen bij een geplande info avond.
e. Ik wil als buur van de te bouwen school weten hoe hoog het gaat worden en of er bomen blijven staan, of dat het beplant gaan worden met kleine struiken of dat er zo'n hek dat met mini klimplanten als een afscheiding komt, na een hele lange tijd, (wellicht maanden, jaren)? En de overige planning.

Beantwoording:

a. Er is onderzoek gedaan naar de flora en fauna in het plangebied. In pargaraaf 5.6 van de toelichting wordt hierop ingegaan.
   Het noordelijk deel van het gebied blijft groen en daar blijven alle bomen staan. Dit zijn de gronden die het dichtst bij de woning van de indiener van de zienswijze is gelegen. Het aanvullend onderzoek richt zich op jaarrond beschermde soorten. Deze soorten zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming. De andere soorten zijn algemeen beschermd. Voor de uitvoering van het bestemmingsplan / project komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar voor deze soorten. Er blijft een deel van het bos staan. Bij de werkzaamheden wordt de zorgplicht van de Wet natuurbescherming in acht genomen.
b. Tegelijk met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan heeft ook de omgevingsvergunning bouwen ter inzage gelegen. Op deze tekeningen is te zien hoe het gebouw en het omliggende terrein eruit komt te zien.
c. Op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan zijn de bestemmingen in kleuren weergegeven en is een bouwvlak opgenomen. Bouwen is uitsluitend binnen het bouwvlak toegestaan (met een paar uitzonderingen). De maximumbouwhoogte die is toegestaan binnen het bouwvlak is 13 meter. Dat betekent dat de toekomstige school niet hoger wordt dan 13 meter.
d. Van januari 2018 tot heden is een begeleidingscommissie - met o.a. bewoners van de Waddinxveenstraat -betrokken geweest bij de planvorming. Commissie leden waren altijd volledig geinformeerd en hadden inspraak bij het ontwerp van de school en de omliggende ruimte Daarnaast zijn er meerdere inloopavonden georganiseerd door de gemeente en de school. Hierbij is zoveel mogelijk informatie verstrekt en waren ambtenaren en mensen van de school aanwezig om vragen te beantwoorden.
e. Bij de beantwoording van de bovenstaande opmerkingen is al op een deel van deze onderwerpen ingegaan. Er is een inrichtingsplan gemaakt door de school waarop te zien is hoe het buitengebied wordt ingericht. Met de begeleidingscommissie is afgesproken dat er een meidoornhaag komt tussen het terrein van de school en het openbare gebied, en deels een hek.

Voorstel college:

Deze zienswijzen geeft geen aanleiding om voor te stellen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

Bestemmingsplan
School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat

Toelichting

bij het bestemmingsplan

'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat'

(plannummer: NL.IMRO.0202.928-0301)

Hoofdstuk 1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding 7
1.2 Situering en begrenzing plangebied 7
1.3 Opzet bestemmingsplan 7
1.4 Geldende plannen 8
1.5 Leeswijzer 9

Hoofdstuk 2 Beschrijving bestaande situatie 11

2.1 Inleiding 11
2.2 Ruimtelijke en functionele structuur 11
2.3 Verkeer en parkeren 11
2.4 Monumenten en archeologie 11
2.5 Groenstructuur 11
2.6 Water 12

Hoofdstuk 3 Ruimtelijk beleid en regelgeving 13

3.1 Inleiding 13
3.2 Ruimtelijk beleid 13
3.2.1 Rijksbeleid 13
3.2.2 Provinciaal beleid 13
3.2.3 Gemeentelijk beleid 15
3.3 Welstandsbeleid 17
3.4 Verkeersbeleid 19
3.4.1 Gemeentelijk beleid 19
3.4.2 Toetsing van het initiatief aan het verkeersbeleid 19
3.5 Sportbeleid 19
3.6 Overige beleidsuitgangspunten 20
3.6.1 Coffeeshopbeleid 20
3.6.2 Prostitutiebeleid 20

Hoofdstuk 4 Ruimtelijke- en programmatische aspecten van de ontwikkelingen 23

4.1 Inleiding 23
4.2 Locatiekeuze 23
4.3 Programma 25
4.4 Ruimtelijke opzet en structuur 25
4.5 Verkeer en parkeren 25
4.5.1 Verkeer (ontsluiting) 25
4.5.2 Parkeren 26
4.6 Ladder voor duurzame verstedelijking (art. 3.1.6, lid 2 Bro) 26
4.6.1 Algemeen 26
4.6.2 Toetsing van het initiatief aan de Ladder voor duurzame verstedelijking 27
4.6.3 Conclusie 27

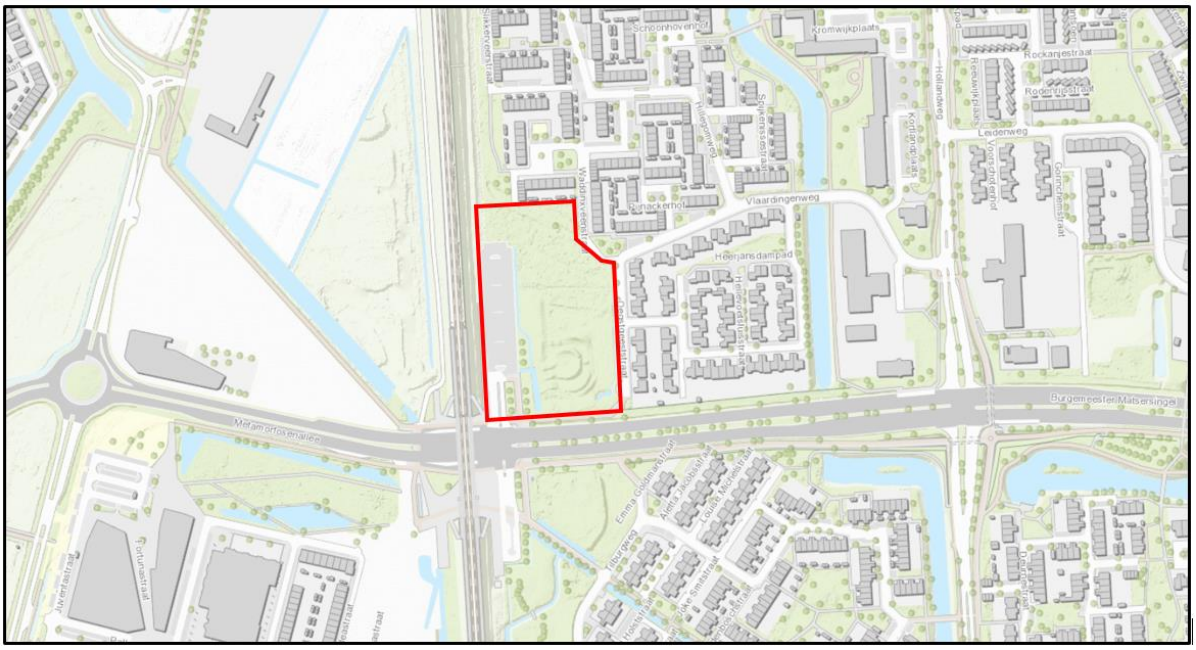
Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten 29
5.1 Inleiding 29
5.2 Geluid 29
5.2.1 Algemeen 29
5.2.2 Situatie plangebied 29
5.2.3 Conclusie 30
5.3 Luchtkwaliteit 30
5.3.1 Algemeen 30
5.3.2 Situatie plangebied 31
5.3.3 Conclusie 31
5.4 Hinder 32
5.4.1 Algemeen 32
5.4.2 Situatie plangebied 32
5.4.3 Conclusie 32
5.5 Externe veiligheid 32
5.5.1 Algemeen 32
5.5.2 Situatie plangebied 33
5.5.3 Conclusie 34
5.6 Groen en ecologie 34
5.6.1 Algemeen 34
5.6.2 Situatie plangebied 36
5.6.3 Conclusie 37
5.7 Water 37
5.7.1 Algemeen 37
5.7.2 Situatie plangebied 38
5.7.3 Conclusie 39
5.8 Bodem 39
5.8.1 Algemeen 39
5.8.2 Situatie plangebied 39
5.8.3 Conclusie 39
5.9 Cultuurhistorie 40
5.9.1 Algemeen 40
5.9.2 Situatie plangebied 40
5.9.3 Conclusie 40
5.10 Archeologie 41
5.10.1 Algemeen 41
5.10.2 Situatie plangebied 41
5.10.3 Conclusie 42
5.11 Conventionele explosieven (CE) 42
5.11.1 Algemeen 42
5.11.2 Situatie plangebied 42
5.11.3 Conclusie 43
5.12 Trillingen 43
5.12.1 Algemeen 43
5.12.2 Situatie plangebied 43
5.12.3 Conclusie 43
5.13 Stadsklimaat 43

5.13.1 Algemeen 43
5.13.2 Situatie plangebied 45
5.13.3 Conclusie 45
5.14 Duurzaamheid 45
5.14.1 Algemeen 45
5.14.2 Situatie plangebied 45
5.14.3 Plangebied 46
5.14.4 Conclusie 46
5.15 Kabels, leidingen en straalpaden 46
5.16 M.e.r. - beoordeling 47
5.16.1 Algemeen 47
5.16.2 Situatie plangebied 48
5.16.3 Conclusie 49

Hoofdstuk 6 Planbeschrijving en -verantwoording 51
6.1 Inleiding 51
6.2 Opzet van de regels 51
6.2.1 Inleidende regels 51
6.2.2 Bestemmingsregels 51
6.2.3 Algemene regels 52
6.2.4 Overgangs- en slotbepalingen 52
6.3 Verantwoording van de regels 52
6.3.1 Algemeen 52
6.3.2 Afzonderlijke bestemmingen 52
6.3.3 Groen 53
6.3.4 Maatschappelijk 53
6.3.5 Verkeer - Verblijfsgebied 53
6.4 Handhaving 53
6.5 Exploitatie 54

Hoofdstuk 7 Procedure 55
7.1 Vooroverleg 55
7.2 Terinzagelegging (ontwerp-bestemmingsplan) 56

Bijlagen bij de toelichting 57
Bijlage 1 Verkeerskundig advies 57
Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai 57
Bijlage 3 Onderzoek luchtkwaliteit 57
Bijlage 4 Risicoberekening externe veiligheid 57
Bijlage 5 Historisch vooronderzoek bodemkwaliteit 57
Bijlage 6 Quickscan flora en fauna 57
Bijlage 7 Aanvullend ecologisch onderzoek 57
Bijlage 8 Actualiserend bodemonderzoek 57
Bijlage 9 Archeologisch onderzoek 57
Bijlage 10 Vooronderzoek Conventionele Explosieven (CE) 57
Bijlage 11 Onderzoek naar trillingen 57

Afbeelding 1.1: Ligging van het plangebied ten opzichte van de directe omgeving

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Quadraam - initiatiefnemer van voorliggende ontwikkeling - betreft een onderwijsinstelling voor het voortgezet onderwijs met in totaal dertien scholen, waarvan acht in de gemeente Arnhem. Zij heeft onderzoek gedaan naar het bestaansrecht van de scholen in Arnhem-Zuid. Daaruit is gebleken dat de situatie van het Olympus College en het Lorentz Lyceum zorgelijk is. Beide scholen, maar vooral het Lorentz Lyceum, hebben te maken met een dalende leerlingenbezetting. Quadraam heeft daarom besloten het onderwijsaanbod van beide scholen aan te passen, zodat beide scholen weer een stabiel leerlingenaantal op kunnen bouwen. Voor wat betreft het Lorentz Lyceum, nu gevestigd aan de Groningensingel, kan dit echter niet in de bestaande huisvesting. Deze school is verouderd en staat op een verkeerde plek in de stad: te dicht bij het Olympus en te ver van de doelgroep, die zich grotendeels in de zuidwesthoek van Arnhem-Zuid bevindt.

Het plan is om het Lorentz Lyceum te verplaatsen en nieuwbouw te realiseren op het braakliggende perceel gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat. Het nieuwe schoolgebouw voorziet in onderwijslokalen met bijbehorende ruimten en een gymzaal. Het omliggende terrein wordt heringericht met een buitenterrein, parkeer- en verkeersvoorzieningen en groen.

Om de school op deze locatie mogelijk te maken zal een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Voorliggend bestemmingsplan voorziet hierin. Hierbij zal worden aangetoond dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een 'goede ruimtelijke ordening'. Opgemerkt wordt dat naast de nieuwbouwlocatie ook aangrenzende gronden zijn meegenomen, aangezien het geldende bestemmingsplan sterk verouderd is. Deze gronden krijgen op basis van dit bestemmingsplan een passende bestemming.

1.2 Situering en begrenzing plangebied

Het plangebied omvat het perceel gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat in Elderveld-Zuid. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de perceelsgrenzen van (de achtertuinen behorend bij) de woonpercelen aan de Waddinxveenstraat. De oostzijde wordt bepaald door de Waddinxveenstraat en Oegstgeeststraat. De Metamorfosenallee en de spoorzone liggen aan de zuid- respectievelijk westzijde van het plangebied.

In afbeelding 1.1 is de situering van het plangebied ten opzichte van de omgeving weergegeven. Opgemerkt wordt dat de begrenzing van het plangebied indicatief van aard is. Voor de exacte begrenzing wordt verwezen naar de bij dit bestemmingsplan behorende verbeelding.

1.3 Opzet bestemmingsplan

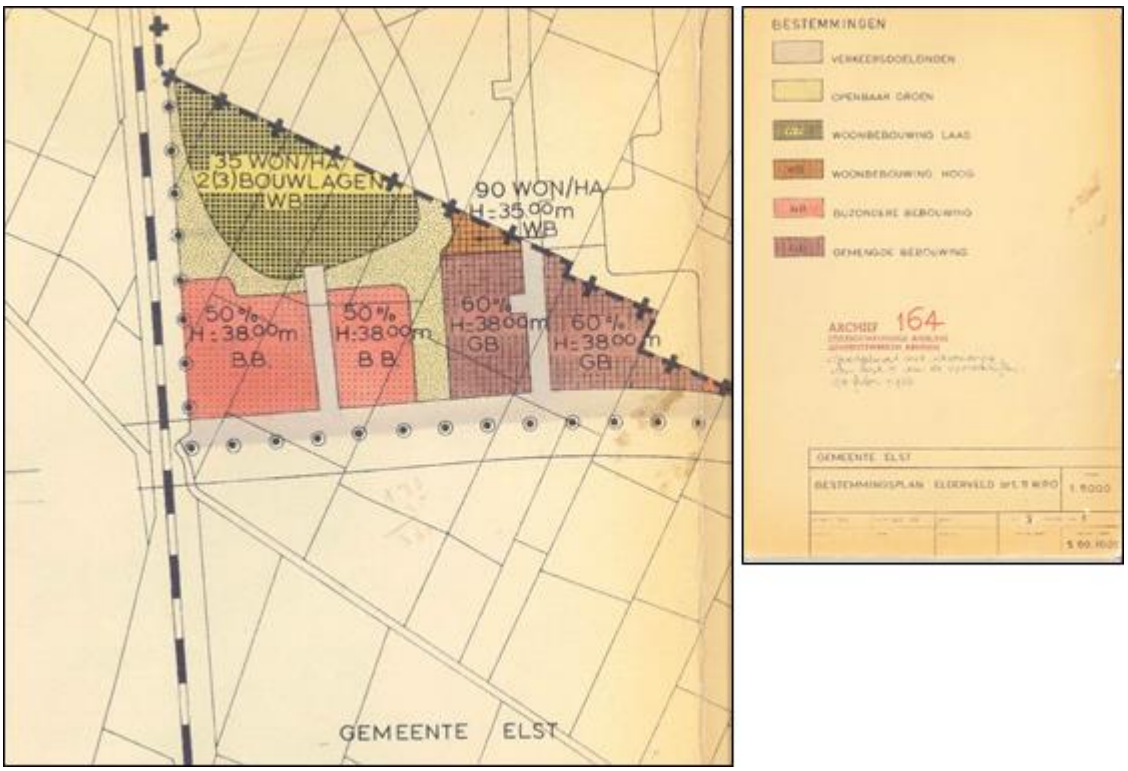
Een bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding (plankaart) en regels en gaat vergezeld van een toelichting. Op de kaart zijn de bestemmingen door middel van kleuren en tekens aangegeven. De regels bevatten de materiële inhoud van de bestemmingen. Deze bestemmingsplanonderdelen vormen tezamen het juridische toetsingskader voor ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in het plangebied. De toelichting bevat met name de aan het plan ten grondslag liggende gedachten.

Dit plan is conform de Wro vormgegeven volgens de SVBP (Standaard voor vergelijkbare Bestemmingsplannen) 2012. Het SVBP geeft voorschriften over inrichting van de kaart (kleuren en tekens) en de opbouw van de regels.

Diverse facetbelangen zijn door andere regelgeving gewaarborgd, bijvoorbeeld de Wabo, de Wet milieubeheer, de Huisvestingswet en de Erfgoedwet. Het is niet nodig dat het bestemmingsplan dezelfde waarborgen nogmaals schept.

1.4 Geldende plannen

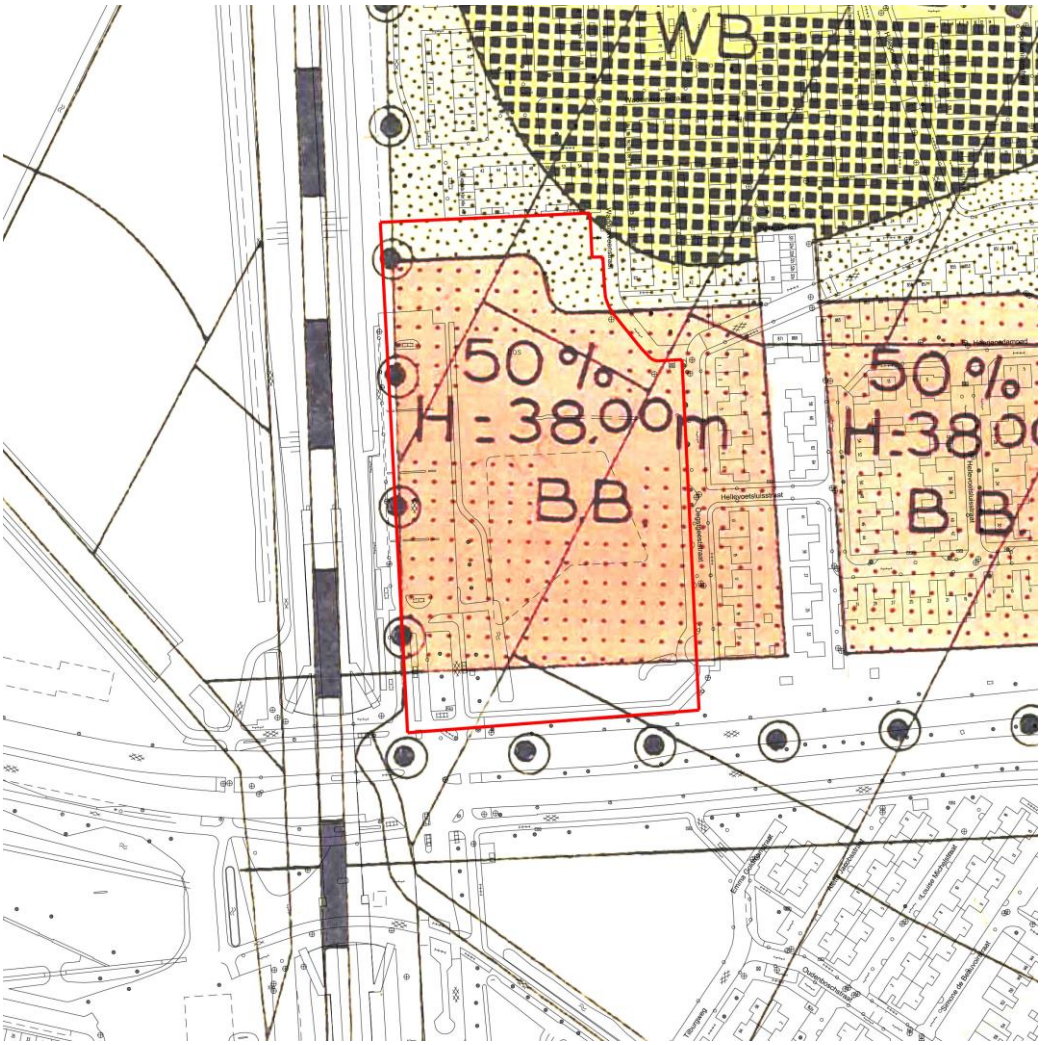
De locatie is gelegen binnen de begrenzing van het bestemmingsplan "Elderveld". Dit bestemmingsplan is in 1971 vastgesteld door de gemeenteraad. In afbeelding 1.2 is de verbeelding van dit bestemmingsplan opgenomen. In afbeelding 1.3 is een uitsnede van dit bestemmingsplan gemaakt met daarin indicatief aangegeven het plangebied.

Afbeelding 1.2: Verbeelding geldend bestemmingsplan "Elderveld"

Op basis van het geldende bestemmingsplan zijn de gronden in het plangebied bestemd als 'Bijzondere Bebouwing'.

Op basis van deze bestemming zijn onder meer gast- en verpleeginrichtingen, dienstencentra, scholen, kerken, vereniging-, wijk en openbare gebouwen, winkels, dienstverlenende bedrijven, kantoren en showrooms toegestaan. De bestemming mag voor maximaal 50% worden bebouwd waarbij de bouwhoogte maximaal 38 meter mag bedragen. Het betreft een uit te werken bestemming, inhoudende dat er een bouwverbod geldt totdat een uitwerkingsplan is vastgesteld.

Afbeelding 1.3: Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan "Elderveld" met indicatief aangegeven het plangebied

Het realiseren van een nieuw schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen past qua functie en bebouwing in het geldende bestemmingsplan. Het bestemmingsplan dient wel eerst uitgewerkt te worden. Gelet op de ouderdom van het geldende bestemmingsplan is ervoor gekozen om het bestemmingsplan niet uit te werken, maar voor de voorgenomen ontwikkeling een bestemmingsplanprocedure te doorlopen. Voorliggend plan voorziet in de gewenste juridisch planologische kaders op basis waarvan de voorgenomen ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt. In deze toelichting zal aangetoond worden dat het voornemen in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.5 Leeswijzer

Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 de bestaande situatie in het plangebied beschreven.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het beleidskader. Hierin wordt het beleid van het rijk, de provincie Gelderland en de gemeente Arnhem beschreven. Hoofdstuk 4 omvat de ruimtelijke- en programmatische aspecten van de ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 komen de relevante milieu- en omgevingsaspecten aan de orde. In de hoofdstukken 6 en 7 wordt ingegaan op de juridische aspecten c.q. de planverantwoording respectievelijk de procedure.

Afbeelding 2.1: Luchtfoto van het plangebied

Afbeelding 2.2: Luchtfoto van het plangebied en omgeving

Hoofdstuk 2 Beschrijving bestaande situatie

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de huidige ruimtelijke en functionele structuur in en om het plangebied. Vervolgens wordt ingegaan op de aspecten verkeer en parkeren, monumenten en archeologie, groenstructuur en tot slot water.

2.2 Ruimtelijke en functionele structuur

Het plangebied is gelegen op de hoek Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat direct nabij het stationsgebied Arnhem-Zuid.

Station Arnhem-Zuid vormt zowel ruimtelijk als infrastructureel een belangrijk knooppunt. Dit gebied is zowel voor de bewoners van Elderveld als ook voor andere nabij gelegen wijken (waaronder Schuytgraaf) belangrijk, maar heeft ook een belang op stedelijk niveau. Het gebied is één van de vier Hoogwaardige Openbaar Vervoers (HOV) knooppunten in de stad. Ten oosten van het station liggen twee ontwikkellocaties aan de Oegstgeeststraat en Tilburgweg ook wel de 'Oostlocaties' genoemd. De ruimtelijke uitgangspunten, visie en randvoorwaarden voor deze locaties is vastgelegd in de Nota van Randvoorwaarden Oostlocaties (2007). De Oostlocaties vormen, samen met het centrumgebied Schuytgraaf, de stedelijke knoop rondom station Arnhem-Zuid.

Het plangebied wordt in de nota aangemerkt als de 'noordelijke Oostlocatie'. Het plan was om op deze locatie met name kantoren te realiseren, maar dit is niet gebeurd vanwege de veranderingen in behoefte op de kantorenmarkt.

Het plangebied is onbebouwd en deels in gebruik als P+R-terrein. De overige gronden zijn braakliggend of ingericht als groenvoorziening.

In afbeelding 2.1 en 2.2 zijn luchtfoto's van de huidige situatie in het plangebied opgenomen.

2.3 Verkeer en parkeren

Het plangebied c.q. het stationsgebied Arnhem-Zuid wordt via de Metamorfosenallee ontsloten. Deze weg gaat na circa 400 meter over in de Burgemeester Matsersingel, waarmee de overige delen van de stad Arnhem te bereiken zijn. Op de Metamorfosenallee geldt een maximum snelheid van 50 km/uur. Op de overige wegen in de directe omgeving, waaronder de Oegstgeeststraat, geldt een 30 km/uur regime.

Een deel van het plangebied is momenteel in gebruik als P+R-terrein, bedoeld voor gebruikers die met de trein verder reizen. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een fiets- en wandelpad.

2.4 Monumenten en archeologie

Binnen het plangebied zijn geen rijks- of gemeentelijk monumenten aanwezig. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 5.9. Op basis van de gemeentelijke beleidskaart geldt ter plaatse van het plangebied een lage archeologische verwachting. In paragraaf 5.10 wordt nader ingegaan op het aspect archeologie.

2.5 Groenstructuur

Binnen het plangebied zijn groenvoorzieningen aanwezig, waaronder het bosje aan de noordzijde. De groenvoorzieningen maken geen onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De bomen aanwezig binnen het plangebied zijn niet aangemerkt als waardevolle bomen. Voor het overige is het plangebied wat betreft groen ingericht als gazon en speelterrein.

2.6 Water

Het plangebied was oorspronkelijk een oud weidegebied in de Betuwe. De natuurlijke ondergrond bestaat uit klei met veenlaagjes. Voor de aanleg van de wijk Elderveld is het gehele terrein met ongeveer 1 meter zand opgespoten. Uit grondboringen die op het terrein zijn uitgevoerd zijn deze veenlaagjes niet teruggevonden, net zo min als de laag ophoogzand. Het maaiveld in de naastgelegen straten ligt rond de 9 meter boven N.A.P. Het maaiveld in het plangebied ligt tussen de 8,4 en 8,9 meter boven N.A.P.

Oppervlaktewater

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Op circa 200 meter ten oosten van het plangebied, bij de Hellevoetsluisstraat, ligt een watergang die onderdeel uitmaakt van het stedelijk watersysteem van Arnhem-Zuid en in eigendom is van het Waterschap Rivierenland. Langs de spoorlijn Arnhem-Nijmegen ligt een droogvallende sloot die onder meer zorgt voor voldoende ontwatering van de spoortalud.

Grondwater

Het grondwater maakt onderdeel uit van het grote regionale systeem van de Veluwe. Vanuit dat grote systeem is een grondwaterniveau in het plangebied te verwachten van iets lager dan de 8 meter beneden maaiveld. Lokale metingen (tot 2003) geven een grondwaterniveau aan van ongeveer 7,80 meter beneden maaiveld. Door de kleiige bodem zakt neerslag maar langzaam weg, waardoor in natte perioden water op het maaiveld kan blijven staan. Tijdens de grondboringen voor het vooronderzoek is grondwater aangetroffen tussen de 20 en 40 centimeter beneden maaiveld.

Afvalwatersysteem

Het terrein is niet gerioleerd. Het naastgelegen parkeerterrein is aangelegd met oppervlakkige afvoer via bodempassages. Eén daarvan ligt aan de zijde van het plangebied.

Voor wat betreft de wijze van afvoer van afval- en hemelwater in de nieuwe situatie wordt verwezen naar paragraaf 5.7.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijk beleid en regelgeving

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en waar nodig doorvertaald op de verbeelding en in de regels.

3.2 Ruimtelijk beleid

3.2.1 Rijksbeleid

3.2.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De SVIR schetst het nieuwe ruimtelijke en mobiliteitsbeleid van het rijk in het perspectief van 2028 en 2040. De SVIR markeert een trendbreuk waarbij sterk wordt ingezet op decentralisatie van het ruimtelijk beleid naar provincies en gemeenten. In de nationale ruimtelijke hoofdstructuur maakt Arnhem deel uit van één van de negen 'stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren'; expliciet wordt 'Health Valley' in en rond Arnhem-Nijmegen genoemd en 'mode en design' in Arnhem als onderdeel van de aanwezige topsector ' Creatieve industrie'. Een 'aantrekkelijk vestigingsklimaat in en een goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren' wordt in de SVIR gemarkeerd als een nationaal belang.

3.2.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Op 1 juli 2017 is de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigd en geoptimaliseerd instrument.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

3.2.1.3 Toetsing van het initiatief aan het rijksbeleid

De SVIR laat zich niet specifiek uit over dergelijke lokale ontwikkelingen. Het voornemen raakt dan ook geen rijksbelangen zoals opgenomen in de SVIR. In paragraaf 4.6 wordt de ontwikkeling getoetst aan de 'Ladder voor duurzame verstedelijking'. Hier wordt geconcludeerd dat het project in overeenstemming is met de ladder.

3.2.2 Provinciaal beleid

3.2.2.1 Omgevingsvisie Gelderland

Algemeen

De provincie Gelderland heeft een nieuwe integraal provinciaal beleidsplan, de Omgevingsvisie Gelderland. Provinciale Staten van Gelderland heeft de Omgevingsvisie op 9 juli 2014 vastgesteld.

In de Omgevingsvisie heeft de provincie twee doelen gedefinieerd die de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur benadrukken. De doelen zijn:

- een duurzame economische structuurversterking,
- het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van onze leefomgeving.

Regio Arnhem Nijmegen

Regio Arnhem Nijmegen wordt gekenmerkt door:

- het grootste stedelijke netwerk van Oost-Nederland;
- hoge kwaliteit van het voorzieningenniveau;

- kennisinstellingen: universiteit en hogescholen;
- de strategische ligging halverwege de Randstad en het Ruhrgebied;
- economische kracht: brede basis en topsectoren;
- goede bereikbaarheid over weg, water en spoor;
- de combinatie van stedelijke kwaliteiten en een mooie natuurlijke omgeving.

De kwaliteiten van de regio bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsmogelijkheden en daarmee ook de concurrentiepositie van Gelderland in internationaal en nationaal verband. De innovatieve kwaliteiten bepalen de potenties van de regio.

De inzet van gemeenten, maatschappelijke organisaties, ondernemers en provincie is nodig om in te kunnen spelen op de opgaven in de regio. De gezamenlijke inspanningen richten zich op vier speerpunten:

Innovatie en economische structuurversterking - Topsector Health, Energie- en Milieutechnologie; - creatieve industrie, logistiek, agro, toerisme; - innovatie en samenwerking; overheid, ondernemingen, kennisinstellingen.	*Bereikbaar en verbonden* - een goed bereikbare regio; - verbeteringen bestaande infrastructuur weg, water, spoor; - voorkomen, benutten, bouwen.
Sociaal economische vitaliteit en verstedelijking - het belang van de bestaande woningvoorraad; - het voorzieningenniveau van de kernen staat onder druk; - voorkomen van overaanbod van bedrijventerreinen, detailhandel, kantoren.	*Gebiedskwaliteiten benutten* - kwaliteiten van het buitengebied (natuur en cultuurhistorie) verbinden met ontwikkelingsmogelijkheden

Ten aanzien van de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling is het thema *Sociaal economische vitaliteit en verstedelijking* van belang alsmede de *'Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik'*.

Hierna wordt op de desbetreffende onderdelen nader ingegaan.

Sociaal economische vitaliteit en verstedelijking

Op het schaalniveau van wijken en kernen speelt het belang van voorzieningen, zowel commerciële als maatschappelijke voorzieningen. Voor de vitaliteit en leefbaarheid zijn goede en bereikbare voorzieningen van groot belang. Digitale ontwikkelingen, waaronder breedband/glasvezel, maken het mogelijk steeds meer zaken op afstand te regelen. Dat kan deels het wegvallen van fysieke voorzieningen compenseren.

Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik

De provincie heeft de rijksladder verbijzonderd voor Gelders gebruik. Dit betekent vooral dat de keuzes explicieter zijn gemaakt die de rijksladder al in zich heeft. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om bestaande gebouwen mee te wegen in een zorgvuldige afweging, in stedelijk gebied, in de randen rond het stedelijk gebied en erbuiten.

Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsvisie Gelderland

De voorgenomen ontwikkeling van het plangebied voorziet in de realisatie van een nieuw schoolgebouw met een gymzaal. Met het plan wordt bijgedragen aan het verbeteren van de kwaliteit van bebouwing ten behoeve van maatschappelijke functies. Wat betreft de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik wordt opgemerkt dat behoud en renovatie van het bestaande gebouw niet haalbaar en wenselijk is gebleken, aangezien de kosten nagenoeg gelijk zijn aan nieuwbouw en bij vervangende nieuwbouw de noodzaak bestaat voor een geschiktere locatie. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt op een geschikte locatie voorzien in een kwalitatief hoogwaardige huisvesting voor het voortgezet onderwijs. Vanuit planologisch oogpunt is van een toename van bebouwing geen sprake, aangezien het plangebied reeds bebouwd en gebruikt mag worden ten behoeve van stedelijke functies. De Gelderse ladder vormt geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling. Voor de toetsing van de ontwikkeling aan de ladder zoals opgenomen in het rijksbeleid wordt verwezen naar paragraaf 4.6. Geconcludeerd wordt dat het initiatief in overeenstemming is met de Omgevingsvisie Gelderland.

3.2.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De provincie beschikt over diverse instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

Het plangebied is gelegen in een intrekgebied (grondwaterwinning). Hierdoor is met name artikel 2.6.3.1 van belang.

Artikel 2.6.3.1 Intrekgebied

In een bestemmingsplan krijgen intrekgebieden geen bestemming die de winning van fossiele energie, zoals aardgas, aardolie, schaliegas en steenkoolgas, mogelijk maakt.

Toetsing van het initiatief aan artikel 2.6.3.1

Dit bestemmingsplan voorziet niet in de planologische kaders om binnen het plangebied fossiele energie te winnen. Voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 2.6.3.1.

3.2.3 Gemeentelijk beleid

3.2.3.1 Structuurvisie Arnhem 2020 (vastgesteld door raad, december 2012)

Algemeen

Het gebruik van de ruimte in een stad verandert voortdurend. De gemeentelijke structuurvisie is een belangrijk kader voor het beoordelen en entameren van ruimtelijke initiatieven en plannen in de stad. In december 2012 is de Structuurvisie Arnhem 2020 met doorkijk 2040 vastgesteld door de gemeenteraad.

De structuurvisie benoemt de belangrijkste principes voor het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief van de stad en geeft een uitwerking van dit perspectief zowel naar een aantal thema's als naar gebieden in de stad, de zogenaamde 'koersgebieden'. Het plangebied is gelegen in het ruimtelijk milieu 'Stad van woonerf en menselijke maat (1970-1985)', maar is niet opgenomen in een koersgebied.

Ruimtelijk milieu: 'Stad van woonerf en menselijke maat (1970-1985)'

Als reactie op de zakelijke en monotone architectuur en stedenbouw van de 'modernen' ontstaat in de jaren '70 de Forumbeweging. Er wordt aandacht gevraagd voor de menselijke schaal en maat van woongebieden, die geborgenheid moeten bieden en mensen weer samen moeten brengen. De basisstructuur voor de stadsuitbreiding in deze periode bestaat uit een stelsel van ruim gedimensioneerde ringvormige ontsluitingswegen, waarbinnen woonvlekken werden aangeduid. De wijken zijn door deze opzet sterk naar binnen gekeerd als 'eilanden' in de stad. De vlekken werden ingevuld met ruime groenstructuren, grillig stratenpatroon en weinig doorgaande wegen. Door deze opzet wordt er ook wel van 'bloemkoolwijken' gesproken. De woningen zijn meestal geclusterd rondom woonerven waarbij een duidelijk onderscheid tussen voor en achterkanten ontbreekt. In 1969 wordt het ontwikkelingsplan Groot Malburgen vastgesteld, dat de basis is voor de groei van Arnhem in zuidelijke richting in de twee decennia daarna. Daardoor draagt een heel groot deel van Arnhem-Zuid het stempel van de Forumbeweging.

Toetsing van het initiatief aan de Structuurvisie Arnhem 2020

Met het voornemen wordt invulling gegeven aan de gewenste kwaliteitsverbetering van huisvesting van onderwijsinstellingen, hetgeen een positief effect heeft op de algehele kwaliteit van de voorziening. Met het inrichten van het plangebied is nadrukkelijk rekening gehouden met bijbehorende ruimtelijke aspecten als buitenruimte, groen, verkeer en parkeren. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van deze toelichting. Geconcludeerd wordt dat het project in overeenstemming is met de 'Structuurvisie Arnhem 2020'.

Afbeelding 3.1 Kaart Nota van Randvoorwaarden Oostlocaties

3.2.3.2 Nota van Randvoorwaarden Oostlocaties

Algemeen

Deze nota is in 2007 vastgesteld door de raad en heeft betrekking op twee ontwikkellocaties ('Oostlocaties') aan de Oegstgeeststraat en Tilburgweg, gelegen ten oosten van het spoor en het centrumgebied Schuytgraaf. De gemeente Arnhem is eigenaar van de gronden en opdrachtgever van ontwikkeling. Doel van deze nota is het vastleggen van het programma en de randvoorwaarden voor de Oostlocaties.

Gemengd programma stationsgebied

De Oostlocaties vormen, samen met het centrumgebied Schuytgraaf, de stedelijke knoop rondom station Arnhem-Zuid. In een stedelijke knoop past een gemengd programma van stedelijke functies. Aan de kant van Schuytgraaf zal een winkelcentrum verrijzen met woningen erboven en daarnaast verschillende maatschappelijke voorzieningen en kantoren. Voor de Oostlocaties is oorspronkelijk gedacht aan alleen kantoren (25.000 m^2 bvo) maar mede vanwege de verslechterde kantorenmarkt is het kantorenprogramma terug gebracht tot circa 10.000 m^2 bvo aangevuld met een woonprogramma. Met een aanvullend en intensief programma van woningen kunnen de Oostlocaties een belangrijke bijdrage leveren aan de woningvraag in de aanliggende wijken en in de stad.

Stedenbouwkundige visie

Het stationsgebied aan de oost- en aan de westzijde van het station moet als een duidelijke ruimtelijke eenheid vormgegeven worden (zie afbeelding 3.1). Dit betekent onder andere ruimtelijke continuïteit. Uitgegaan wordt van een hoge kantoor-as aan de westzijde van het stationsgebied. Conform het structuurplan moet voor de oostzijde van het station ook worden uitgegaan van het versterken van deze stedelijke as. Voor het stationsgebied aan de oostzijde betekent dit een duidelijk hoogteaccent zowel zuidelijk als ook noordelijk van de Metamorfosenallee. Deze hoogbouwelementen vormen de poort naar het centrumgebied van Schuytgraaf. Hierdoor wordt het stationsgebied en het archeologische park tussen hogere bebouwingselement ten westen en ten oosten van de spoorlijn opgespannen.

Voor het gebied is uitgangspunt dat een afronding plaats vindt van het bestaande woongebied, de entree van de toegang naar Schuytgraaf vorm gegeven wordt en dat een voorkant situatie ontstaat naar het station. Tevens zal gezocht moeten worden naar doorzichten van het bestaande gebied naar het station en de groene dijk zodat er een geleding ontstaat in gebouwen en bouwmassa. Daarnaast zal de diagonale waterstructuur ruimtelijk beëindigd moeten worden en zal het groen aan de westflank van het plangebied zover mogelijk doorgezet moeten worden richting station.

Toetsing van het initiatief aan de Nota van Randvoorwaarden Oostlocaties

Eerder was het de bedoeling om door onder meer het bouwen van kantoren binnen het plangebied van stationsgebied Arnhem-Zuid een stedelijk knooppunt te creëren met veel verschillende functies en intensief grondgebruik. Dit is niet echter niet tot stand gekomen vanwege de veranderde kantorenmarkt. Wel kan voldaan worden aan het doel om te komen tot een stedelijk knooppunt. Het realiseren van een nieuw schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen voorziet hierin.

Daarnaast voldoet de locatie aan de eisen die de onderwijsinstelling aan de nieuwe locatie stelt, namelijk een zichtlocatie in de zuidwesthoek van Arnhem-Zuid met een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de auto en de fiets. De oorspronkelijk bedachte stedenbouwkundige opgave is wel gewijzigd in die zin dat het bouwvolume meer aansluit op de omliggende woonomgeving. Dit houdt in dat de eerder toegestane bouwhoogte 27 tot 38 meter fors is verlaagd naar maximaal 14 meter. Hiermee gaat het gebouw beter op in de huidige stedenbouwkundige structuur van de omgeving.

3.3 Welstandsbeleid

Arnhem kiest er in haar Welstandsnota Arnhem 2015 (in werking getreden op 1 september 2015) voor variatie waar het kan, bescherming waar het moet. Er wordt getoetst op welstand in gebieden waar dat nodig is om een bepaalde samenhang in de omgeving te borgen. Er is een indeling gemaakt in drie welstandsniveaus die van elkaar verschillen de mate waarin getoetst wordt op welstandscriteria: 'zware toets', 'lichte toets', of 'géén toets'. De toetscriteria zijn opgesteld voor meest voorkomende bouwwerken. Voor alle andere bouwwerken gebruiken we de algemene

welstandscriteria. Deze beschrijven in algemene bewoordingen waaraan een bouwwerk moet voldoen.

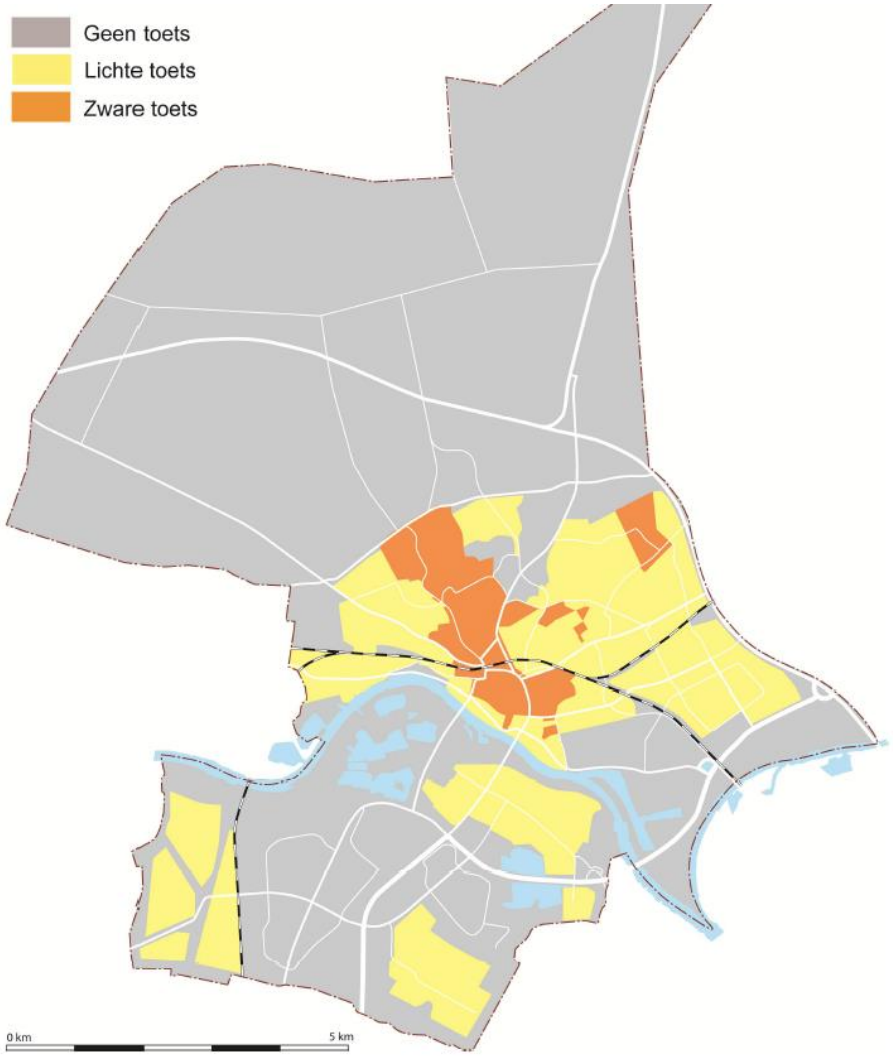
Voor omvangrijkere, planmatige ontwikkelingen gelden de criteria niet. Voor deze opgaven worden speciale uitgangspunten en criteria voor ruimtelijke en architectonische kwaliteit opgesteld, in bijvoorbeeld een masterplan of een beeldkwaliteitplan.

Wanneer het om een gemeentelijk- of rijksmonument gaat dan gelden de standaard criteria niet maar gaat het altijd om maatwerk.

Op de welstandskaart (zie figuur 3.2) is te zien dat voor dit plangebied geen welstandstoets geldt.

Voor gebieden zonder welstandstoets geldt:

In wijken met veel variatie in bouwstijl, in type woningen, oriëntatie van gebouwen op de openbare ruimte en dergelijke, worden bouwaanvragen niet meer vooraf getoetst. Als de wetgeving zegt dat een vergunning nodig is voor (ver)bouw dan blijven altijd de regels gelden die in het bestemmingsplan staan, zoals regels over grootte, bouwhoogte e.d. Maar de keuze voor materiaal, vorm en kleur is in deze gebieden vrij. De verantwoordelijkheid voor de invulling ligt bij de bewoners en eigenaren.

Figuur 3.2: Welstandskaart 2015 'Welstandsnota Arnhem 2015'

Toetsing van het initiatief aan de Welstandsnota Arnhem 2015

Het project vindt plaats in een gebied waar geen welstandstoets geldt. Er is dus geen toets noodzakelijk.

3.4 Verkeersbeleid

Rijks- en provinciaal verkeersbeleid is gericht op het realiseren van een robuust en samenhangend mobiliteitssysteem, met keuzemogelijkheden en voldoende capaciteit om te zorgen voor een goede (regionale) bereikbaarheid en om de groei van de mobiliteit op de middellange (2028) en lange (2040) termijn op te vangen. De beoogde transformatie van het plangebied, is relatief beperkt van omvang en kent hoofdzakelijk een lokaal karakter. Als gevolg van de beoogde ontwikkeling wijzigt hooguit het motief en samenstelling; er worden geen effecten verwacht die strijdig zijn met het rijks- en provinciaal beleid. Hierna wordt ingegaan op het gemeentelijk beleid.

3.4.1 Gemeentelijk beleid

De gemeente Arnhem heeft haar verkeersbeleid op hoofdlijnen verwoord in de Structuurvisie Arnhem 2020-2040 (2012). Voor mobiliteit biedt het structuurplan een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief. Arnhem streeft naar een duurzame bereikbaarheid in een aantrekkelijke en veilige stad. Vooral in de bestaande stad geldt daarbij het principe: eerst de bestaande verkeersruimte beter benutten en pas daarna zoeken naar mogelijkheden tot uitbreiding van de (auto)verkeersruimte. De inzet van slim ruimtegebruik, voor versterking van fiets en openbaar vervoer, aangevuld met spitsmijdende maatregelen moet Arnhem de komende jaren bereikbaar houden.

De bestaande fietser heeft vooral behoefte aan een samenhangend fietsnetwerk, veiligheid, comfort, snelheid en stallingsvoorzieningen. Om de nieuwe fietser te verleiden zullen we vooral moeten inzetten op de aanleg van nieuwe verbindingen. De opkomst van de elektrische fiets draagt ook bij aan meer fietsgebruik.

Voor het onderdeel parkeren gelden de parkeernormen zoals gesteld in de 'Beleidsregels voor toepassing van artikel 2.5.30 van de Bouwverordening Gemeente Arnhem 2003' uit 2011.

3.4.2 Toetsing van het initiatief aan het verkeersbeleid

Wat betreft de toetsing van de aspecten verkeer en parkeren wordt kortheidshalve verwezen naar paragraaf 4.5. Hier wordt geconcludeerd wordt dat het plan in overeenstemming is met het gemeentelijk verkeersbeleid.

3.5 Sportbeleid

Op 19 december 2011 heeft de gemeenteraad 'De Sportvisie 2011-2021' vastgesteld. De nieuwe sportvisie is opgesteld om onder andere in te spelen op belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing (meer aandacht voor bewegen en een andere manier van sporten), ander type sporter, andere sportbehoefte, overgewicht jeugd, ander type vrijwilligeren de kandidatuur Olympische Spelen 2028 en Nederland Sportland 2016.

De ambitie van het nieuwe sportbeleid is: 75% van de Arnhemmers sport of beweegt in 2016. Hoewel bepaalde groepen in Arnhem intensief sporten, ligt de gemiddelde sportdeelname (in 2012 64%) van de Arnhemse bevolking net iets onder het gemiddelde van andere grote steden. Ruim 35% van de Arnhemmers sport/ beweegt niet of zeer weinig. Lagere percentages sporters/ bewegers vindt men vooral onder gehandicapten, jongeren van 12 tot18 jaar, 25 t/m 34-jarigen, 65-plussers en mensen met een lage sociaal economische status. Deze mensen moeten extra worden geactiveerd om te gaan bewegen en sporten.

De uitgangspunten van 'De Sportvisie' zijn:

- Meer samenwerking tussen onderwijs, welzijn, zorg, veiligheid, wijk, corporaties, commerciële sportaanbieders en verenigingen. Verenigingen die hierin een voortrekkersrol (willen) spelen, maatschappelijk verantwoord bezig willen zijn, worden door middel van subsidies die in de tarieven worden verrekend gefaciliteerd.
- Succes van 'Meedoen Alle Jeugd door Sport' (MAJdS) voortzetten en structureel inbedden bij verenigingen.
- Stimuleren van vernieuwende initiatieven en van het activeren van 'moeilijke' doelgroepen.
- Investeringen voor jeugd op het huidige niveau houden.
- Meer investeren in bewegen en sporten in de openbare ruimte: flexibel, passend bij verschillende doelgroepen.

- Inventarisatie van alle beweeg- en sportinitiatieven, projecten, acties in de wijken: betere afstemming, strakke regie, keuzes maken (ook iets niet doen).
- Samenwerking verstevigen tussen de gemeente, CTO Papendal Arnhem en het NOC*NSF.
- Keuze maken voor drie tot vijf Arnhemse kernsporten (incl. G-sport). De betreffende sportbonden uitnodigen om een meerjarig plan 'verbinding breedtesport- talentontwikkeling/topsport' (aangevuld met G-sport) op te stellen.
- Het financieren van een dienstenpakket voor ambitieuze sporters en verenigingen binnen de kernsporten.
- Topsportevenementen steviger verankeren in het beleid voor evenementen en citymarketing.

Een goede sportinfrastructuur is een harde voorwaarde om de beleidsdoelen voor sport en bewegen te realiseren. Hoewel er afgelopen jaren flink geïnvesteerd is in kunstgrasvelden voor buitensporten, in nieuwe sportaccommodaties en in multifunctionele centra, blijven er binnen de Arnhemse sport nog veel wensen over voor de sportaccommodaties. Om uiteindelijk te kunnen bepalen wat er wordt gedaan voor en met sportaccommodaties moet er een kader worden vastgesteld waarbinnen keuzes gemaakt kunnen worden. 'De Sportvisie' biedt dit kader. De gemeente Arnhem wil een nieuwe sportkoers gaan varen en onder andere met behulp van tarieven en subsidies zal worden gestuurd op gewenste ontwikkelingen.

Toetsing van het initiatief aan sport-, recreatie- en spelen beleid

Onderdeel van het voornemen betreft de realisatie van een tweetal gymzalen en een buitenruimte. De gymzalen zullen in gebruik worden genomen door de onderwijsinstelling en mogelijk buiten de schooltijden ook gebruikt kunnen worden door derden. De buitenruimte zal ook buiten schooltijden toegankelijk zijn voor kinderen uit de buurt. Geconcludeerd wordt dat het voornemen bijdraagt aan het voorzien in voldoende sport- en speelvoorzieningen.

3.6 Overige beleidsuitgangspunten

3.6.1 Coffeeshopbeleid

Algemeen

De nota *Arnhems Coffeeshopbeleid* (2009) geeft als hoofddoelstelling: het terugdringen van overlast c.q. het beperken van de inbreuk op het woon- en leefklimaat door softdrugshandel. Er is beleid geformuleerd om de handhaving te intensiveren. Tevens is aangegeven met welk instrumentarium dit wordt gedaan en door wie dit wordt uitgevoerd. Uitvoering van dit beleid waarborgt ook in dit plangebied beheersing van de problematiek. Er is geen aparte bestemmingscategorie voor de coffeeshops gecreëerd.

Toetsing van het initiatief aan het coffeeshopbeleid

Dit bestemmingsplan laat binnen het plangebied geen coffeeshops toe.

3.6.2 Prostitutiebeleid

Algemeen

In de nota 'Van Rood naar Groen Arnhemse Prostitutie op weg naar normalisatie (2000)' is het Arnhems prostitutiebeleid vervat. De opheffing van het wettelijke bordeelverbod per 1 oktober 2000 was aanleiding voor het opstellen van dit beleid. Dit beleid is nog steeds van kracht.
Ten aanzien van de raamprostitutie, overige seksinrichtingen en de tippelprostitutie voert het gemeentebestuur van Arnhem een actief vestigingsbeleid. Het actief vestigingsbeleid bestaat uit de volgende elementen:

- concentratie van de raamprostitutie op één plek;
- het aan een maximum binden van het aantal ramen en werkplekken (120 en dat is een halvering van het aantal ramen en werkplekken ten opzichte van de voormalige raamprostitutielocatie in het Spijkerkwartier);
- het aan een maximum binden van het aantal overige seksinrichtingen op 8 in heel Arnhem, waarbij – overgangsrechtelijke situaties uitgezonderd - in elke wijk (CBS- wijkindeling) maximaal 1 seksinrichting gevestigd mag zijn, ook worden hierbij beperkingen toegepast;
- concentratie van de tippelprostitutie.

Het gemeentebestuur bepaalt hiermee zélf de locatie waar deze vormen van prostitutie zich mogen manifesteren alsmede de omvang ervan en voorkomt hiermee dat de prostitutie zich ongecontroleerd over de stad uitspreidt. De gemeente wil hiermee voorkomen dat bepaalde vormen van prostitutie overlast voor de omgeving veroorzaken. Deze overlast zou kunnen ontstaan doordat er een concentratie van bijvoorbeeld privé-huizen in een bepaalde wijk ontstaat (eerder zagen we immers dat vooral oudere wijken in Arnhem erg aantrekkelijk lijken te zijn voor de vestiging van seksinrichtingen) of doordat de prostitutiefunctie conflicteert met bepaalde andere functies.

Toetsing van het initiatief aan het prostitutiebeleid

Dit bestemmingsplan laat binnen het plangebied geen seksinrichtingen toe.

Hoofdstuk 4 Ruimtelijke- en programmatische aspecten van de ontwikkelingen

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van de bestaande situatie in en om het plangebied gegeven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de concrete ontwikkeling binnen het plangebied.

4.2 Locatiekeuze

Quadraam wil haar twee scholen, Olympus College en het Lorentz Lyceum, verder uit elkaar plaatsen zodat er een beter verspreid aanbod is voor de schoolgaande kinderen in Arnhem-Zuid.

Voor het huidige gebouw van het Lorentz Lyceum aan de Groningensingel 1245 moeten binnen afzienbare termijn aanzienlijke kosten gemaakt worden om het gebouw te renoveren en om het aan te passen aan de standaard voor hedendaagse onderwijs. Onderzoek heeft uitgewezen dat de optie renovatie/verbouw duurder is dan vervangende nieuwbouw.

Omdat tevens het voedingsgebied verschuift van Rijkerswoerd naar Schuytgraaf wil Quadraam graag een locatie in of meer richting Schuytgraaf, zodat de spreiding van HAVO-VWO scholen in de regio verbeterd wordt. Om deze nieuwbouw conform scholenbeleid als verhuizing te kenmerken, dient de nieuwbouw binnen een straal van 3 km vanaf de huidige locatie plaats te vinden.Dat betekende dat volgende zoek criteria van belang waren:

- naast of in Schuytgraaf, maar binnen een straal van 3 km van de huidige locatie ana de Groningensingel.
- goede ontsluiting: langzaam en snel verkeer gescheiden, openbaar vervoer (bus; trein is pré)
- zichtlocatie

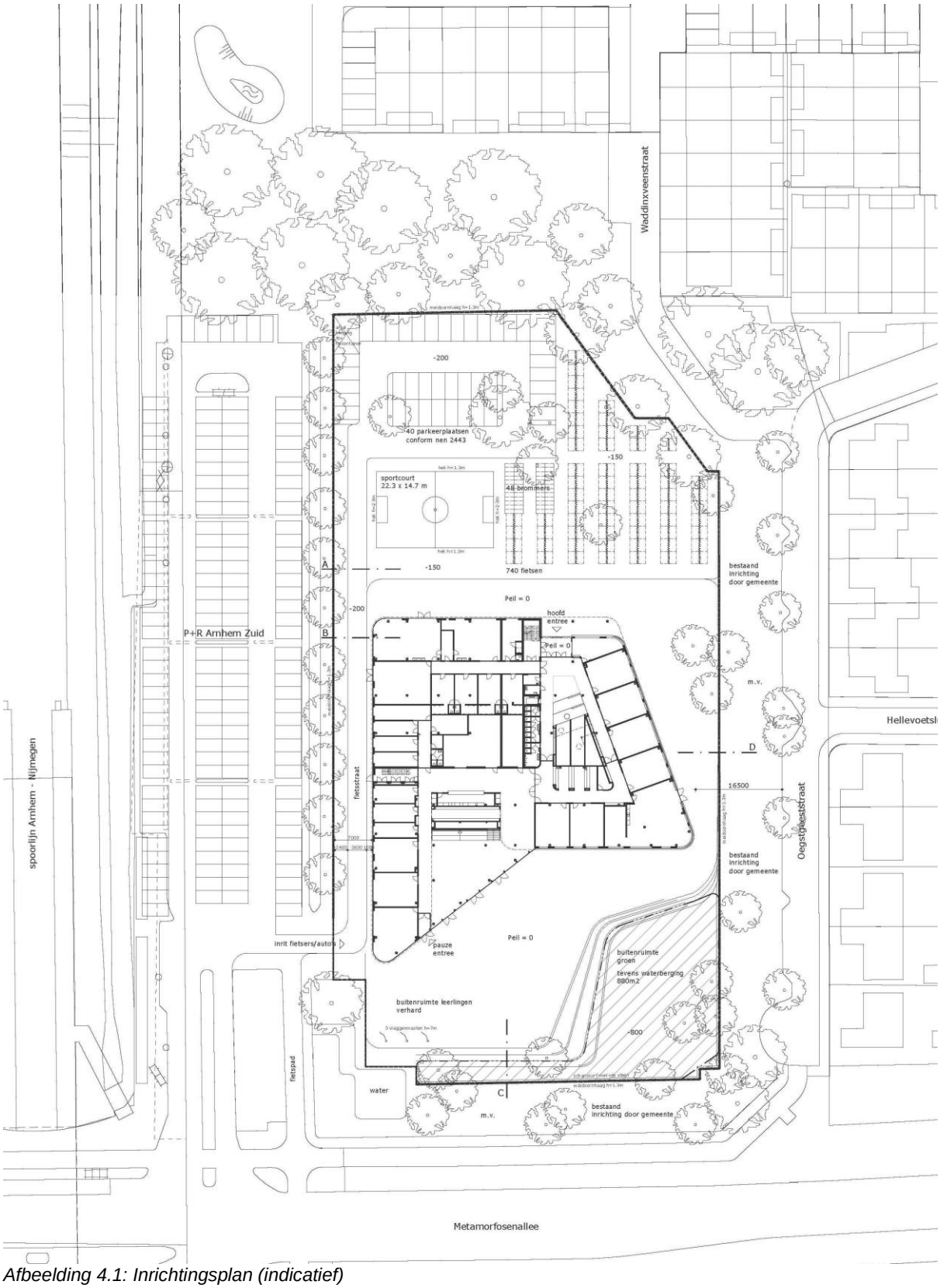
Bij de locatiekeuze zijn twee andere locaties bekeken: De Laar (aan de overzijde van de locatie in Elderveld) en in Schuytgraaf veld 11. De kavel in de Laar is te smal voor een goede inpassing van de school en het bestemmingsplan is niet passend voor de bouw van een school.

Naast het feit dat Schuytgraaf zich buiten de straal van 3 km bevindt, (wettelijke regels) is er in Schuytgraaf geen zichtlocatie meer beschikbaar en is er geen goede inbedding van de school tussen bestaande en/of geplande woningen mogelijk. Verder is er geen locatie beschikbaar voor 2022, die voldoet aan de behoefte van Quadraam.

In de ruimtelijke opbouw van de stad is de locatie rondom station Arnhem Zuid bedoeld als stedelijk knooppunt: veel verschillende functies en intensivering van het grondgebruik. Tot nu toe is dat aan de kant van Elderveld en de de Laar nog niet gebeurd maar is wel altijd de bedoeling geweest (zie ook de nota van randvoorwaaren uit 2007 voor dit gebied).

De locatie begrensd door de Metamorfoseallee, spoorzone, Oegstgeeststraat in Elderveld is al sinds 1972 een bouwlocatie. In de Nota van Randvoorwaarde werd uitgegaan van kantoren en wonen met een maximale hoogte van 27 meter. Sinds 2007 is echter de vraag naar kantoorlocaties afgenomen, waardoor er uiteindelijk geen kantoor op deze locatie is gevestigd. Met de beoogde nieuwbouw van het Lorentz Lyceum op deze locatie sluiten we aan bij de bestemming Bijzondere Bebouwing (uit het bestemmingsplan uit 1972) en blijft de impact voor de omgeving met een hoogte van circa 14 meter ruim binnen de randvoorwaarden

De nieuwbouw voor het Lorentz Lyceum op deze locatie is een bijzonder interessante en kansrijke opgave: een school met een sterke identiteit die een nieuwe locatie krijgt op een unieke prominente en groene plek aan de Metamorfosen allee.

Afbeelding 4.1: Inrichtingsplan (indicatief)

4.3 Programma

De school biedt huisvesting aan totaal 1.000 leerlingen. Het aantal leerlingen is gebaseerd op het aantal van voorgaande jaren en verwachte ontwikkeling als gevolg van de nieuwe locatie. Het hiervoor genoemde aantal leerlingen en de uitgangspunten/eisen die worden gesteld aan het onderwijs brengt onderstaande ruimtevraag wat betreft bebouwing en buitenterrein met zich mee.

Het programma voor deze locatie bestaat uit een complex met nieuwe, geïntegreerde huisvesting voor:

- de school voor voortgezet onderwijs Lorentz Lyceum met ongeveer 40 lokalen;
- een gymzaal;
- een buitenterrein, parkeer- en verkeersvoorzieningen en groen met circa 740 fietsparkeerplaatsen, circa 50 parkeerplaatsen voor scooters/brommers, circa 40 parkeeplaatsen en een sportkooi.

Het plangebied is van voldoende omvang om de gewenste opzet te kunnen realiseren. In afbeelding 4.1 is een voorlopige inrichting van het plangebied weergegeven.

4.4 Ruimtelijke opzet en structuur

De inpassing van een school met deze omvang is door de specifieke eisen van de onderwijsinstelling altijd een complexe ruimtelijke en functionele opgave en dus maatwerk. In dit geval heeft er ruimtelijk gezien een zeer nauwkeurige inpassing plaats gevonden. De bouwmassa is zover mogelijk naar het westen gesitueerd waardoor er een zo groot mogelijke afstand (minimale afstand 16,50 meter) gehouden is tot aan de rand van de Oegstgeeststraat en de bestaande woonbebouwing.

Om zo goed mogelijk op de maat en de schaal van de bestaande bebouwing aan te sluiten is de bouwhoogte op maximaal 14 meter gehouden. De buitenruimte rondom de school is deels verhard en deels onverhard (zone voor de waterberging) maar daaromheen ligt een groen ingericht taludzone die niet bij de school hoort maar die beheerd gaat worden door de gemeente. Hierdoor is de groene inbedding en groene omranding van de school gegarandeerd en is de school ruimtelijk goed ingepast op deze locatie.

Op het terrein van de school is een sportkooi voorzien waar ook de buurt gebruik van kan maken.

Ook de ruimtelijke effecten van de school met 1000 leerlingen op deze locatie zoals oversteekbaarheid van de Metamorphosenallee, de bereikbaarheid door auto's, fietsers en voetgangers, overlast van leerlingen (geluid) milieueffecten etc. zijn onderzocht en meegenomen in het ontwerp. Het autoparkeren gebeurt achter op het terrein en ook het fiets- en brommer parkeren is daar gesitueerd waardoor er aan de voorzijde, richting Metamorfosenallee, een fraai ingerichte open ruimte blijft bestaan met zicht op het schoolgebouw. Het schoolgebouw kent weliswaar een alzijdige architectuur maar toont zich met nadruk representatief (uitnodigend en herkenbaar) naar de Metamorfosenallee.

4.5 Verkeer en parkeren

4.5.1 Verkeer (ontsluiting)

In de bestaande situatie wordt het P+R-terrein binnen het plangebied ontsloten met een eigen aansluiting op de Metamorfosenallee, geregeld met een verkeerslicht. Het verkeer van en naar de school en het P+R-terrein zal van deze aansluiting gebruik maken. Er is geen sprake van het aanleggen van een nieuwe ontsluiting. Het parkeerterrein ten behoeve van de school wordt ontsloten via een toegang vanaf het P+R-terrein. Fietsers zullen vanaf het bestaande fietspad het schoolterrein op kunnen rijden.

Er is in opdracht van de gemeente Arnhem door Goudappel Coffeng een verkeerskundig advies opgesteld (zie bijlage 1). Uit dit onderzoek blijkt dat voor het Lorentz Lyceum 100 autobewegingen en 1.600 fietsverplaatsingen per dag worden verwacht. Uit het verkeersonderzoek blijkt dat dit extra verkeer fatsoenlijk kan worden afgewikkeld. Er rijden nu ruim 26.000 motorvoertuigen per etmaal over de Metamorfosenallee. De toename van 100 motorvoertuigen is op dit aantal zodanig beperkt dat dit geen gevolgen zal hebben voor het verkeer op de Metamorfosenallee en voor de geluidbelasting van deze weg op de omgeving. Daarnaast wordt opgemerkt dat voorheen het plangebied als kantoorlocatie (sterk verkeersaantrekkend) was aangewezen, waarbij uit werd gegaan van een aanzienlijk grotere bouwvolume. Vanuit planologisch oogpunt is dan ook sprake van een afname van het aantal verkeersbewegingen.

Voor de bereikbaarheid van (brom)fietsers is het advies om een nieuw fietspad aan de noordzijde van de Metamorfosenallee richting de Hollandweg aan te leggen. Dit advies wordt overgenomen en dit fietspas zal worden aangelegd.

Vanuit verkeerskundig oogpunt zijn er geen bezwaren tegen de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling.

4.5.2 Parkeren

Voor personeel en bezoekers wordt een centrale parkeervoorziening aangelegd met 40 parkeerplaatsen. Hiervoor is de geldende norm toegepast van 1 parkeerplaats per leslokaal. Dit aantal wordt voldoende geacht om de parkeerbehoefte van de school op te kunnen vangen. Bij de school is een ruime stallingsvoorziening voor scooters en fietsen voorzien.

In de regels (zie artikel 11) is vastgelegd dat voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd dienen te worden, waarbij voor wat betreft normen uitgegaan dient te worden van de Beleidsregels voor toepassing van artikel 2.5.30 van de Bouwverordening gemeente Arnhem 2003 (2011). Hiermee is gewaarborgd dat sprake zal zijn van voldoende parkeergelegenheid.

4.6 Ladder voor duurzame verstedelijking (art. 3.1.6, lid 2 Bro)

4.6.1 Algemeen

De Ladder voor Duurzame Verstedelijking is opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van het Rijk en per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Bro. Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

Op 1 juli 2017 is de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigt en geoptimaliseerd instrument.

De tekst van de ladder (artikel 3.1.6, lid 2 Bro) luidt als volgt:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

Teneinde een ontwikkeling adequaat te kunnen toetsen aan de ladder is het noodzakelijk inzicht te geven in de begrippen 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling'.

In de Bro zijn in artikel 1.1.1 definities opgenomen voor:

bestaand stedelijk gebied: *'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'.*

stedelijke ontwikkeling: *´ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.´*

4.6.2 Toetsing van het initiatief aan de Ladder voor duurzame verstedelijking

In voorliggend geval is sprake van het realiseren van een vervangend schoolgebouw. Er is dus sprake van een ruimtelijke ontwikkeling en hiermee van een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling'. Hierna wordt de ladder doorlopen waarbij de volgende stappen worden onderscheiden:

1. is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?
2. ligt de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied? En zo niet, waarop kan niet binnen bestaand stedelijk gebied in die behoefte worden voorziening?

Ad. 1. Beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling

Doordat huisvestingsvoorzieningen echter altijd voor een lange periode worden gebouwd, wordt deze wens nogal eens ingehaald door woningbouwontwikkelingen. Dat is hier het geval: de zuidwestzijde van Arnhem is de afgelopen perioden flink uitgebreid (o.a. Schuytgraaf), terwijl daar geen nieuwe scholen voor voortgezet onderwijs zijn gerealiseerd. Leerlingen uit die gebieden zijn daarom aangewezen op scholen in Arnhem Zuidoost en Noord of op scholen in andere gemeenten. Veel leerlingen uit de wijken in zuidwest gaan nu naar het Overbetuwe College in Elst, dat relatief het dichtstbij ligt. Ook deze school zal echter op korte termijn gaan verhuizen: de gemeente Overbetuwe gaat hiervoor nieuwbouw realiseren aan de zuidkant in Elst, waardoor ook deze school weer verder weg ligt. De projectie van een school voor voortgezet onderwijs binnen het plangebied is daarom ook in het belang van alle leerlingen in deze wijken.

Quadraam heeft onderzoek gedaan naar het bestaansrecht van de scholen in Arnhem Zuid. Daaruit is

gebleken dat de situatie van het Olympus College en het Lorentz Lyceum zorgelijk is. Beide scholen, maar vooral het Lorentz Lyceum hebben te maken met een dalend marktaandeel. Quadraam heeft daarom besloten het onderwijsaanbod van beide scholen aan te passen, zodat beide scholen weer een stabiel leerlingenaantal op kunnen bouwen. Voor wat betreft het Lorentz Lyceum kan dit echter niet in de bestaande huisvesting, omdat deze verouderd is en op een verkeerde plek in de stad staat: te dicht bij het Olympus en te ver van de doelgroep, de leerlingen in het zuidwesten van Arnhem (o.a. Schuytgraaf) zoals hiervoor beschreven.

Door het realiseren van vervangende nieuwbouw voor het Lorentz Lyceum binnen het plangebied wordt de gewenste doelgroep (leerlingen uit zuidwest Arnhem) bereikt en kan het onderwijsaanbod kwalitatief worden verbeterd. Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat het gaat om een vervangende schoollocatie, van een volledige nieuwe vestiging van een school is geen sprake. Gesteld wordt dan ook dat de voorgenomen ontwikkeling voorziet in zowel de kwantitatieve (behoud van voldoende scholen) als kwalitatieve (goede onderwijslocaties/onderwijsaanbod voor het voortgezet onderwijs) behoefte.

Ad 2. Is er sprake van bestaand stedelijk gebied?

Het plangebied is gelegen binnen bestaand stedelijk gebied: de locatie wordt nagenoeg volledig omsloten door het bestaand bebouwd gebied, is gelegen binnen de bebouwde kom van Arnhem, maakt onderdeel uit van een bestemmingsplan voor het stedelijk gebied en is in de huidige situatie reeds bestemd ten behoeve van stedelijke functies (bijzondere bebouwing).

4.6.3 Conclusie

Gezien het vorenstaande wordt gesteld dat wordt voldaan aan de 'Ladder van duurzame verstedelijking'.

Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten

5.1 Inleiding

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de toelichting op het bestemmingsplan een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. In de volgende subparagrafen wordt nader ingegaan op de van belang zijnde thema's, waaronder geluid, hinder, bodem, luchtkwaliteit en externe veiligheid.

5.2 Geluid

5.2.1 Algemeen

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder heeft tot doel de mens te beschermen tegen geluidhinder. Dit is in de wet uitgewerkt in een normenstelsel voor de toelaatbare geluidbelasting in de woonomgeving. Alleen planologisch nieuwe situaties worden getoetst aan de wet. Naast woningen zijn er nog een aantal geluidgevoelige objecten aangewezen zoals scholen en zorginstellingen.

In de Wet geluidhinder staan regels voor weg- en railverkeerslawaai en voor gezoneerde industrieterreinen. De wet werkt verder met zones: dit zijn aandachtsgebieden rond geluidbronnen waarbinnen regels en normen gelden om de negatieve gevolgen van geluidhinder te beperken. Bij (planologische) wijzigingen moet er akoestisch onderzoek plaatsvinden naar de gevolgen.

De Wet geluidhinder kent een normenstelsel met een voorkeurswaarde en grenswaarden. Als de geluidbelasting beneden de voorkeurswaarde blijft dan zijn er vanuit de wet geen belemmeringen voor nieuwe geluidgevoelige situaties. Bij een geluidbelasting tussen de voorkeurswaarde en de grenswaarde moet er een gemotiveerd besluit genomen worden om nieuwe geluidgevoelige ontwikkelingen mogelijk te maken (hogere grenswaarde).

Voor het verlenen van een hogere grenswaarde is de nota “uitvoeringsbeleid hogere grenswaarde” van de gemeente Arnhem van toepassing.

Beleidsplan Geluid

In augustus 2008 is het beleidsplan Geluid door de raad vastgesteld. Het beleidsplan Geluid heeft tot doel geluidsnormen voor nieuwe situaties af te stemmen op de aard en de functie van een gebied. Hierdoor kan beter rekening gehouden worden met ontwikkelingen en verwachting van de gebruikers van een gebied. In het centrum en dichtbij goed openbaar vervoer wil de gemeente Arnhem veel functies mogelijk maken. De beleidslijnen hiervoor zijn opgenomen in de Structuurvisie Arnhem 2020-2040 (vastgesteld 2012). Als gebieden intensiever gebruikt worden neemt de kans op geluidhinder ook toe. Andere gebieden zoals de parken worden juist gewaardeerd om hun relatieve rust. Deze uitgangspunten hebben geleid tot een gebiedsgerichte invulling van geluidskwaliteiten binnen Arnhem. Naarmate de geluidbelasting hoger is neemt het belang van een zorgvuldige invulling van de totale leefomgevingskwaliteit toe.

5.2.2 Situatie plangebied

Een schoolgebouw (onderwijsinstelling) wordt op basis van de Wet geluidhinder aangemerkt als 'ander geluidsgevoelig object'.

Weg- en railverkeerslawaai

Adviesbureau DGMR heeft akoestisch onderzoek (M.2017.1097.00.R001) uitgevoerd naar de aspecten weg- en railverkeerslawaai. Het onderzoek gaat in op de geluidsbelastingen ten gevolge van weg en- railverkeerslawaai op de toekomstige school. De geluidsbelastingen worden getoetst aan de grenswaarden uit de Wet geluidhinder en het gemeentelijk geluidbeleid. Hierna zijn de resultaten uit het onderzoek opgenomen. Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar bijlage 2 van deze toelichting.

De conclusies uit het akoestisch onderzoek zijn:

Akoestisch onderzoek wegverkeer

De geluidsbelasting van de zone plichtige weg op het bouwvlak is maximaal 56 dB na aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder. Een bronmaatregel is reeds aanwezig. Een scherm plaatsen en de afstand vergroten tussen de weg en de school stuiten op bezwaren. Daarbij kan de geluidsbelasting met toepassing van bron- en schermmaatregelen niet worden verlaagd tot onder de voorkeurswaarde.

Akoestisch onderzoek railverkeer

De berekende geluidsbelasting is aan de westzijde maximaal 66 dB en is daarmee hoger dan de voorkeurswaarde van 55 dB. De maximaal toelaatbare hogere grenswaarde van 68 dB wordt niet overschreden. Een bron- en/of schermmaatregel is niet mogelijk of stuit op bezwaren.

De input van het akoestisch onderzoek was een concept-verbeelding van het bestemmingsplan waarin nog werd uitgegaan van een ruim bouwvlak met een bebouwingspercentage. Er was gekozen voor een ruim bouwvlak omdat de exacte locatie van de school nog niet bekend was. Inmiddels is deze locatie wel bekend en is de verbeelding hierop ook aangepast. Dat betekent dat het bouwvlak aanzienlijk is verkleind waardoor de bouwgrenzen verder van de weg en het spoor zijn komen te liggen. De daadwerkelijke geluidbelasting op de gevel van de school zal dus lager zijn dan uit het onderzoek is gekomen.

Industrielawaai

In de omgeving van het plangebied is geen gezoneerd bedrijventerrein, als bedoeld in de Wet geluidhinder, aanwezig. Wat betreft de invloed van individuele bedrijven op de scholen wordt verwezen naar paragraaf 5.4 (milieuzonering). Het aspect industrielawaai vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.2.3 Conclusie

De bouwlocatie voldoet aan het gemeentelijk geluidbeleid. Om het oprichten van de school mogelijk te maken is een het verkrijgen van een hogere grenswaarde nodig. De benodigde hogere grenswaarden zijn:

- Metamorfose allee: 56 dB na aftrek, zuidgevel.
- Spoorlijn: 66 dB, westgevel.

In het kader van het Bouwbesluit zal vervolgens aangetoond moeten worden dat wordt voldaan aan de minimale vereiste gevelwering.

De Wet geluidhinder vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

5.3 Luchtkwaliteit

5.3.1 Algemeen

Wet Luchtkwaliteit 2007

De Europese richtlijnen zijn geïmplementeerd in titel 5.2 van de Wet Milieubeheer. Het doel van deze wetgeving is het beschermen van mens en milieu tegen de negatieve effecten van luchtverontreiniging. De wet is primair gericht op het voorkomen van negatieve effecten op de gezondheid van de mens. Daarnaast zijn er voor de stoffen zwaveldioxide en stikstofoxiden ook normen opgenomen ter bescherming van ecosystemen.

Voor het toetsen van ruimtelijke plannen zijn de grenswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide het meest relevant. Voor de overige stoffen worden in Nederland geen overschrijdingen gerapporteerd.

Beleidsnota Lucht en Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit

Het Arnhemse beleid op gebied van luchtkwaliteit is vastgelegd in de Beleidsnota Lucht uit 2005. Deze nota is erop gericht nieuwe overschrijdingen van de normen uit de Wet Milieubeheer te voorkomen en bestaande of dreigende overschrijdingen op te lossen. Daarnaast richt de Beleidsnota Lucht zich op het beperken van overlast door geurhinder. Voor wat betreft het halen van de normen uit het BLK2005 en de Wet Milieubeheer is de beleidsnota vertaald naar maatregelen in het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit.

5.3.2 Situatie plangebied

Voor kleinere ruimtelijke plannen en verkeersplannen die effect kunnen hebben op de luchtkwaliteit heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu in samenwerking met Kenniscentrum InfoMil een specifieke rekentool ontwikkeld. Daarmee kan op een eenvoudige en snelle manier – op basis van in te voeren verkeersgegevens - worden bepaald of een plan niet in betekenende mate bijdraagt (NIBM) aan de concentratie van een stof in de buitenlucht. Het omslagpunt waarbij een project eventueel een bijdrage van betekenis kan leveren ligt bij circa 1250 vervoersbewegingen (auto's) per etmaal.

Met behulp van de NIBM-tool is bepaald dat de nieuwe school niet-in-betekenende-mate bijdraagt. In het volgende figuur is deze toets weergegeven, waarbij is uitgegaan van 53 motorvoertuigen zijnde de verkeersaantrekkende werking van de school.

Gelet op het feit dat het gaat om een verplaatsing van een school wordt in beginsel geen (onevenredige) toename van het aantal verkeersbewegingen verwacht, waarmee het project NIBM is.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

	Jaar van planrealisatie	**2018**
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	53
	Aandeel vrachtverkeer	0.0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu g/m^3$	0.04
	PM_{10} in $\mu g/m^3$	0.01
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu g/m^3$		1.2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Figuur: Uitkomst NIBM-onderzoek

Uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) blijkt dat aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer ruim wordt voldaan. In het door DGMR uitgevoerde luchtkwaliteitsonderzoek - bij deze toelichting opgenomen als bijlage 3 (kenmerk M.2017.1097.00.N001) - is ook een uitsnede van de monitoringskaart opgenomen voor de concentraties NO2 en PM10. Het aantal overschrijdingsdagen PM10 is minder dan 35 dagen (grenswaarde uit de Wet Milieubeheer).

5.3.3 Conclusie

Luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de nieuwbouw van de school. De nieuwbouw draagt niet in betekenende mate bij en voldoet aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer.

5.4 Hinder

5.4.1 Algemeen

In het kader van bedrijven en milieuzonering dienen de effecten van inrichtingen op hun omgeving (gevoelige bestemmingen, waaronder nieuw te ontwikkelen woningen) in beeld te worden gebracht. Voorbeelden van hinder zijn geluid, geur, stof of gevaar. In de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering 2009' is een lijst van activiteiten opgenomen waarbij inrichtingen op grond van de hinder die zij veroorzaken, zijn opgedeeld in 6 milieucategorieën. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat een inrichting uit milieucategorie 1 relatief weinig hinder veroorzaakt en een inrichting uit milieucategorie 6 bijzonder veel hinder veroorzaakt.

Geurhinder van industriële bedrijven

Het beleidsplan Geur uit 2010 gaat in op geur afkomstig van industriële bedrijven waarvoor de gemeente Arnhem het bevoegde gezag is. Milieubeleid kan een positieve bijdrage leveren aan maatschappelijke thema's als gezondheid, veiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Geur is een milieuaspect dat een belangrijke bijdrage levert aan de leefbaarheid. Het geurbeleid van de gemeente Arnhem sluit, voor zover dat mogelijk is, aan op het geurbeleid van de provincie Gelderland. Het doel van het geurbeleid is dat inwoners van Arnhem nu en in de toekomst niet worden blootgesteld aan geuroverlast door industriële bedrijven.

5.4.2 Situatie plangebied

Hinder

Op basis van de VNG brochure bedrijven en milieuzonering geldt voor bedrijven/inrichtingen een richtafstand ten opzichte van milieugevoelige objecten (bijv. woningen en scholen). Een richtafstand gaat uit van voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en een milieugevoelige functie als wonen anderzijds kan worden gecreëerd.

Op basis van de VNG brochure bedrijven en milieuzonering ligt de locatie in een gemengd gebied en betreft de school een milieucategorie 2 inrichting met een richtafstand van 10 meter ten opzichte van woningen. De afstand tussen de bestemming wonen aan de Oegstgeeststraat en het bouwblok van de school is ongeveer 20 meter. Dit betekent dat er aan de richtafstand van 10 meter wordt voldaan.

Geur

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen industriële bedrijven waarbij geur een rol speelt.

5.4.3 Conclusie

Het aspect milieuzonering vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

5.5 Externe veiligheid

5.5.1 Algemeen

Met externe veiligheid wordt bedoeld de kans op overlijden van mensen buiten de grenzen van een bedrijf of transportmedium, als rechtstreeks gevolg van een ongeval met (gevaarlijke) stoffen binnen de grenzen van het bedrijf dan wel het transportmedium. In de externe veiligheid worden twee risicobegrippen gehanteerd het PR (Plaatsgebonden Risico) en het GR (Groepsrisico).

Landelijk beleid

Voor bedrijven is op 28 oktober 2004 het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. In het Bevi worden milieukwaliteitseisen vastgelegd die in de ruimtelijke planvorming moeten doorwerken. In het Bevi wordt een onderscheid gemaakt in kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. De 10^{-6} PR contour geldt ten opzichte van kwetsbare objecten als grenswaarde en ten opzichte van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Het beoordelingskader voor het groepsrisico is een oriënterende waarde.

Voor ondergrondse (aardgas)leidingen is er het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en voor de transportroutes (weg, water, spoor) het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). In het Btev zijn de milieukwaliteitseisen vastgelegd die in de ruimtelijke planvorming moeten doorwerken.

Basisnet spoor

Op 1 april 2015 is de regeling 'Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' in werking getreden. Het Basisnet geldt voor het transport van gevaarlijke stoffen via de weg, spoor en het water. Per traject geeft Basisnet een risicoplafond voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het risicoplafond wordt enerzijds bepaald door het aantal transporten dat Arnhem per jaar passeert en anderzijds door het aantal aanwezige personen (volgens het bestemmingsplan) in de omgeving van het spoor. Met het Basisnet ligt de gebruiksruimte voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en de veiligheidszone voor de ruimtelijke ordening vast.

Gemeentelijk beleid

In 2005 is het beleidsplan Externe Veiligheid vastgesteld, dat in 2015 wederom met vier jaar is verlengd. Dit beleidsplan beschrijft de mate van gewenste externe veiligheid in Arnhem. Uitgangspunt hierbij zijn de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. In een groot gedeelte van de stad wordt gestreefd naar het niet doen toenemen van de risico's. Op sommige plekken in de stad, op bedrijventerreinen voor zware industrie en de volgens het structuurplan stedelijke zone wordt een hoger risico geaccepteerd dan op andere plaatsen. Wel moet daar extra aandacht zijn voor de beschikbare mogelijkheden voor rampenbestrijding, de zelfredzaamheid van mensen en de hulpverlening.

5.5.2 Situatie plangebied

Het plangebied ligt in de directe omgeving van het spoortraject Nijmegen-Arnhem waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. In dit kader is er een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) uitgevoerd. Een en ander is vastgelegd in het rapport 'Risicoberekening spoorlijn Arnhem-Nijmegen, school Metamorfosenallee' (zie bijlage 4). Daarnaast is er als onderdeel van de verantwoording groepsrisico een advies aan de veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)/brandweer gevraagd.

Basisnet

Het Basisnet geeft aan dat de uitgangspunten voor Arnhem zijn dat er geen 10^{-6} PR contour is en de oriënterende waarde voor het groepsrisco niet wordt overschreden. Daarnaast hoeft geen rekening te worden houden met een plasbrand-aandachtsgebied.

Uit de QRA volgt dan ook dat er door het transport van gevaarlijke stoffen ter hoogte van het plangebied geen 10^{-6} PR contour (veiligheidszone) is. Wel ligt het plangebied binnen het invloedsgebied van het groepsrisico. Dit betekent dat er een verantwoording van het groepsrisico plaats moet vinden.

Groepsrisico (GR)

Uit de QRA volgt dat door de komst van de school het groepsrisico iets zal toenemen maar ruim onder de orienterende waarde voor het groepsrisico blijft. Het groepsrisico is niet hoger dan 0,1 maal de orienterende waarde voor het groepsrisico.

Advies van de brandweer

Zelfredzaamheid

Om ervoor te zorgen dat de medewerkers en leerlingen van de school bij een incident met een trein op tijd weten wat ze moeten doen, is het belangrijk dat er een goede BHV (BedrijfsHulpVerlening) organsatie is. Een goede BHV organisatie kan de medewerkers en leerlingen gericht begeleiden bij een incident zodat de juiste handelswijze wordt gevolgd door de leerlingen/medewerkers en er tijdig kan worden geevacueerd.

De interne BHV organisatie moet op de hoogte zijn van de mogelijke risico's door het transport van gevaarlijke stoffen.

Vluchtroutes

De vluchtroutes van de school moeten zoveel mogelijk van de risicobron (spoor) af zijn gericht.

Bouw van de school

Gebruik aan de zijde van de spoorlijn zo min mogelijk glas of plaats veiligheidsglas. Op deze manier kunnen de effecten van een mogelijk incident worden beperkt, waardoor leerlingen en medewerkers meer tijd hebben om zichzelf in veiligheid te brengen.

Bereikbaarheid

Het verkeersgebied moet dusdanig worden ingericht dat de brandweer de school goed kan bereiken. Bij de verdere uitwerking van de plannen is het advies om rekening te houden met de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen op bouwplanniveau en brandpreventieve zaken. Zie hiervoor ook de nota Bluswatervoorzieningen van Brandweer Nederland van november 2012.

5.5.3 Conclusie

De toename van het groepsrisico door de komst van de school is minimaal. Het groepsrisico is niet hoger dan 0,1 maal de orienterende waarde voor het groepsrisico. Het advies van de brandweer in het kader van de verantwoording van het groepsrisico is gericht op het verhogen van de zelfredzaamheid van de medewerkers en leerlingen van de school, de bereikbaarheid en de beheersbaarheid van brand.

Op basis van externe veiligheid zijn er geen belemmeringen voor realisatie van het nieuwe schoolgebouw.

5.6 Groen en ecologie

5.6.1 Algemeen

Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)

De Wet natuurbescherming (Wnb) vervangt het huidige wettelijke stelsel voor de natuurbescherming, als neergelegd in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet, door één integraal en vereenvoudigd kader. De wet neemt de Europese regelgeving als uitgangspunt. Waar dat noodzakelijk is voor een adequate bescherming van natuurwaarden waarvoor geen specifieke bescherming is voorzien in Europese regelgeving worden aanvullende nationale beschermingsvoorschriften verankerd.

De wet gaat over de bescherming van de kernnatuurwaarden en de houtopstanden, als onderdeel van een groter maatregelenpakket gericht op de bescherming van natuurwaarden en het tegengaan van biodiversiteitsverlies.

De taken en verantwoordelijkheden worden zoveel mogelijk bij de provincies neergelegd.

Bescherming van gebieden

De wet stelt specifieke kaders voor de instandhouding van gebieden die zijn aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitat-richtlijn (Natura 2000-gebieden). Voor de Natura 2000-gebieden gelden de instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Natura 2000-gebieden in Arnhem zijn: Veluwe, Gelderse Poort en IJssel.

De vergunningplicht voor projecten is aan de orde als het project significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Voor activiteiten zonder mogelijke significante gevolgen is er geen vergunningplicht.

Bescherming van soorten

De wet sluiten aan bij het specifieke beschermingsregime uit de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de natuurbeschermings-verdragen, zoals het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Er wordt voorzien in concrete verboden ten aanzien van onder meer het vangen en doden van in die bronnen genoemde diersoorten, de verstoring van deze soorten en aantasting van hun rust- en voortplantingsplaatsen, alsmede in een verbod op het plukken en vernielen van bepaalde planten. Voorts wordt voorzien in limitatief opgesomde gronden voor ontheffing van deze verboden. Anders dan in de oude Flora- en faunawet 2002 zijn enkel opzettelijk verrichte handelingen strafbaar. Bij

vogels zijn bovendien verstoringen niet strafbaar als de staat van instandhouding van die vogelsoorten niet in gevaar komt. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als voldaan is aan de voorwaarden in artikel 3.3 lid 4 en artikel 3.8 lid 5.

Daarnaast geldt als beschermingsregime voor (nationale) soorten:

1. een zorgplicht die van toepassing is op alle natuurwaarden in Nederland;
2. een verbod op het opzettelijk doden van de in de bijlage van de wet genoemde dieren, met een ontheffingsregime dat ruimer is dan dat voor internationaal en europees beschermde soorten (zoogdieren, reptielen, amfibieën en thans op een rode lijst staande vissen, dagvlinders, libellen en kevers) (82 soorten);
3. een verbod op het vangen van dieren genoemd in de bijlage en het opzettelijk beschadigen van hun vaste voortplantings-plaatsen of rustplaatsen (zoals de dassenburcht); en
4. een verbod op het plukken of opzettelijk vernielen van in de bijlage genoemde vaatplanten (63 soorten, waaronder orchideeën).

Er wordt voorzien in ruimere ontheffingsmogelijkheden, dan voor de strikt beschermde soorten gelden (artikel 3.10 lid 2).

Voorts wordt het aantal bejaagbare soorten uitgebreid, worden door gedeputeerde staten goedgekeurde faunabeheerplannen sturend bij de schadebestrijding, populatiebeheer en jacht en komt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het stelsel van soortenbescherming, met inbegrip van de taken van het (op te heffen) Faunafonds, bij de provincies te liggen.

Groenvisie 2017-2035

De Groenvisie gaat over het Groen-blauw raamwerk, de stedelijke hoofdgroenstructuur, vertaald in doelen, ambities en ontwikkelopgaven. Dit Groen-blauw raamwerk van de stad bepaalt het gezicht van de stad en de aantrekkelijkheid van uiteenlopende woon- en recreatiemilieus. Het gaat daarbij om de waarden vanuit landschap, cultuurhistorie, ecologie, water en recreatief gebruik op gemeente en op particuliere terreinen.

Aan groen wordt de laatste jaren steeds meer waarden en kwaliteiten toegekend. Zo ook aan het Arnhemse groen. Dit zijn gezondheid, klimaat (verminderen van hitte en van wateroverlast), milieu (verbeteren luchtkwaliteit), stadslandbouw, dierenwelzijn, toerisme en sport en bewegen. Het groen biedt ruimte voor een gezonde, leefbare, aantrekkelijke en daarmee ook toekomstbestendige woon- en werkomgeving. De Groenvisie is daarvoor verdeeld in 5 thema's met bijbehorende doelen:

- de herkenbare stad: zichtbaarheid en beleefbaarheid van landschap en cultuurhistorie
- de natuurvriendelijke stad: biodiversiteit in en om de stad en de natuurinclusieve stad
- de groene gezonde stad: leefbaarheid, klimaat en gezondheid
- de duurzaam beheerde stad: beheer afgestemd op eindbeeld en gebruik
- de samenwerkende stad: maatschappelijke betrokkenheid en promotie van groen

De Groenvisie legt niet alleen het Groen-blauw raamwerk vast, dus de stedelijke hoofdgroenstructuur. De Groenvisie geeft ook richting aan het belang van groen in de wijken, zodat initiatieven de waarden van het groen (landschap, biodiversiteit, gezondheid, waterbuffering, koelte) niet aantasten maar versterken.

De Groenvisie is daarmee een basis voor de vertaling naar de (planologische) bescherming van waardevolle gebieden en waardevolle bomen in de bestemmingsplannen en het latere Omgevingsplan.

Groenbalans en -compensatie

De Groenvisie geeft de Arnhemse regels groencompensatie aan. Uitgangspunt is dat de totale groenbalans in de stad neutraal blijft of toe neemt. Moet er toch groen verdwijnen (planologisch of feitelijk), dan wordt dat gecompenseerd. Allereerst kwantitatief, dan kwalitatief en als laatste financieel. Bij financiële compensatie wordt de waarde van het groen en de bomen gestort in het Groenfonds.

Daar waar de provinciale compensatie regels gelden treden de gemeentelijke regels terug.

5.6.2 Situatie plangebied

Bureau Waardenburg heeft in het kader van de voorgenomen ontwikkeling een Quick scan flora en fauna uitgevoerd (zie bijlage 6). Hierna zijn de resultaten uit het onderzoek opgenomen. Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar bijlage bij deze toelichting.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en ligt op ruime afstand (> 3 km) van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De ingreep zorgt niet voor effecten die relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden negatief kunnen beïnvloeden. De ingreep zorgt niet voor effecten die direct of indirect een negatief gevolg kunnen hebben op instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in

Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszones). De

ingreep zorgt niet voor ruimtebeslag binnen de NNN. Daarom is het toetsingskader van

de NNN niet van toepassing.

Houtopstanden

De te kappen bomen staan binnen de bebouwde kom. De regels van de Wnb ten aanzien

van houtopstanden zijn in dergelijke gevallen niet van toepassing. Wel zijn de gemeentelijke regels groencompensatie (Groenvisie 2017) van toepassing.

Soortbescherming

Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (zie bijlage 6), bronnenonderzoek en aanvullende onderzoek (zie bijlage 7) de effecten van de ingreep beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming. Geconcludeerd wordt dat het plangebied geen functie heeft voor vleermuizen en vogels waarvan de nestlocatie jaarrond beschermd is. Wel zijn nesten van houtduif, ekster en zwarte kraai aangetroffen. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of opgestart kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen en is een ontheffing niet nodig. Wel dient ten aanzien van amfibieën, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) in acht te worden genomen.

Groenvisie

Voor de ontwikkeling geeft de Groenvisie 2017 vanuit de benoemde vijf thema's als doelen aan:

- Behouden en versterken van zichtbaarheid en leefbaarheid van het polderlandschap. Een deel van het bosgebied met inheemse bomen en struiken blijft behouden. En de beplanting op het voorterrein van het schoolterrein en de bomen langs de westzijde van het plangebied sluiten aan op de beplanting horende bij het polderlandschap. In het ontwerpproces zal het beplantingsplan (soorten) verder worden gespecificeerd.
- Behouden en versterken van leefgebieden van inheemse soorten van de stad (biodiversiteit). Het voorterrein met bloemrijkgrasland en de bomen vormt een leefgebied voor insecten (zoals de wilde bij en vlinder) vogels en kleine zoogdieren.
- Groene schoolpleinen. Bomen en groen op een plein zorgen voor een fijn leerklimaat en leefklimaat (voorkomen van hittestress en wateroverlast),
- Het verbeteren van de bestaande en nieuwe groeiplaatsen van bomen (duurzaamheid). De nieuwe bomen krijgen voldoende ondergronse en bovengrondse groeiruimte, zodat ze vitaal oud kunnen worden.

Groenbalans en groencompensatie

De ontwikkeling moet getoets worden aan Spelregels groencompensatie 2017 (Groenvisie 2017). Uitgangspunten is dat het bestaande groen zoveel mogelijk behouden blijft, zo zuinig mogelijk wordt omgegaan met bestaande en potentiële kwaliteiten, op kansrijke plekken groen wordt aangeplant en versnippering wordt voorkomen. Bij veranderingen dient een groenbalans te worden opgesteld,

waarin is aangegeven hoe de groencompensatieregels zijn toegepast. Als de provinciale compensatieregels gelden treden de gemeentelijke regels terug.

Toetsing plan

De groenbalans is op twee onderdelen beoordeeld namelijk de planologische effecten van het voornemen (juridische vergelijking) en de feitelijke situatie.

Juridische vergelijking

De omrandig van het plangebied (dus buiten de uitgiftegrens van het Lorentzcollege) krijgt de bestemming 'Groen' en 'Groen - Landschap en park', in totaal ongeveer 6.500 m^2. Dit is een planologische verbetering ten opzicht van de huidige bestemming 'Bijzondere Bebouwing'. Het bos en de omranding van het terrein (bomen en gras) blijven zo juridisch gewaarborgd. Het bos en de bomen in deze nieuwe bestemmingen blijven behouden en worden gedurende het bouwproces beschermd.

Feitelijke vergelijking

Door de bouw van de school verdwijnt er 4.620 m^2 bos en 5.390 m^2 gazon en water. Dit oppervlak moet volgens de regels van de groencompensatie worden gecompenseerd. Er komt 880 m^2 bloemrijk gras, 230 meter haag en 46 bomen terug in het plangebied. Deze inrichting sluit voor een groot deel aan op de beplanting horende bij het polderlandschap en vergroot de biodiversiteit in het gebied. De bestaande en de nieuwe bomen krijgen voldoende boven- en ondergroendse groeiruimte. Daarmee geeft de inrichting van het het terrein voldoende invulling aan de doelen van de Groenvisie. Er wordt voldaan aan de regels groencompensatie 2017.

5.6.3 Conclusie

Het bestemmingsplan is uitvoerbaar wat betreft de aspecten groen en ecologie.

De bestaande bomen en bos buiten de uitgiftegrens van het Lorentzcollege blijven behouden en worden beschermd gedurende het bouwproces. De beplanting op het voorterrein van het schoolterrein en de bomen langs de westzijde van het plangebied sluiten aan bij de beplanting horende bij het polderlandschap.

5.7 Water

5.7.1 Algemeen

<u>Rijksbeleid</u>

Het Rijksbeleid op het gebied van het waterbeheer is vastgelegd in het Nationaal Waterplan (NWP) 2016-2021 (vastgesteld 17 december 2015). Het plan geeft op hoofdlijnen de ambities weer van het Rijk ten aanzien van het nationale waterbeleid en het daaraan gerelateerde ruimtelijke beleid. De belangrijkste ambities richten zich op waterveiligheid, zoetwater en waterkwaliteit. Maar ook de Deltabeslissingen en enkele waterafhankelijke thema's als natuur en duurzame energie hebben in het plan een plek gekregen.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte uit 2012 is water een onderwerp. Het gaat om de bescherming van de grondwaterkwaliteit en –kwantiteit, de bescherming en verbetering van de waterkwaliteit, een goede zoetwatervoorziening en voldoende ruimte voor waterveiligheid. Verder is klimaatbestendige (her)ontwikkelingen, met water als belangrijk aspect, een belangrijk onderwerp.

In april 2011 hebben Rijk, provincies, gemeente, waterschappen, en drinkwaterbedrijven afgesproken om gezamenlijk maatregelen te nemen voor een doelmatiger waterbeheer; het Bestuursakkoord Water. De inzet ligt bij mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van watersysteem en waterketen. De kwaliteit moet omhoog tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

In de Waterwet (22 december 2009) zijn ondermeer de gemeentelijke watertaken opgenomen: de zorgplicht voor hemelwater indien de eigenaar van het terrein het hemelwater in alle redelijkheid niet op eigen terrein kan verwerken en de regierol van gemeenten bij de grondwaterzorgplicht.

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is door de overheden afgesproken om vanaf 2020 ruimtelijke adaptatie een integraal onderdeel uit te laten maken van het beleid. Om uiteindelijk in 2050 een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting te hebben.

Provinciaal en regionaal beleid

Op provinciaal niveau maakt het waterbeheer onderdeel uit van de Omgevingsvisie Gelderland (vastgesteld 9 juli 2014).

Water maakt onderdeel uit van tweede centrale doelstelling namelijk het borgen van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving. Het aspect water heeft, net als andere beleidsvelden, geen autonoom beleidsplan meer, maar maakt onderdeel uit van de totale leefomgeving; het is nu verweven met aspecten waar het in de praktijk ook mee samenhangt. Realisatie van de doelstelling betekent onder meer:

- ontwikkelen met kwaliteit, met respect voor ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten;
- een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle functies; bij droogte, hitte en wateroverlast;
- een gezonde en veilige leefomgeving
- een gezonde vrijetijdseconomie en aandacht voor beleving, bereikbaarheid en toegankelijkheid van cultuur, natuur en landschap.

Daarnaast is de provincie nog aanspreekpunt voor drie zaken:

- onttrekkingen voor drinkwaterwinning;
- onttrekkingen ten behoeve van bodemenergiesystemen zoals koude- en warmte opslag (KWO);
- industriële onttrekkingen meer dan 150.000 m³ per jaar.

Beleid waterschap Rivierenland

De verantwoordelijkheid voor het stedelijk waterbeheer in Arnhem-Zuid, inclusief het in stand houden van de waterkering, ligt bij het Waterschap Rivierenland. Relevant beleid voor de gemeente Arnhem is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 "Koers houden, kansen benutten" en de keur en de legger van het waterschap.

Beleid gemeente Arnhem

Het waterbeleid van de gemeente Arnhem is vastgelegd in de volgende beleidsplannen.

1. Gemeentelijk RioleringsPlan (2014-2018), vastgesteld op 2 november 2015; dit plan richt zich op een verbetering van de kwaliteit van het rioleringsstelsel, op de vermindering van de vuiluitworp naar het oppervlaktewater, de bodem en het grondwater, op het voorkomen van overlast en op het vasthouden van schoon hemelwater in stedelijk gebied.
2. Waterplan Arnhem (2009-2015). Door de gemeente Arnhem en haar waterpartners is dit Tweede Waterplan Arnhem opgesteld. De gemeenteraad heeft op 19 oktober 2009 het waterplan vastgesteld. Het waterplan is gebaseerd op 4 hoofddoelstellingen:
   - Arnhem aantrekkelijke waterstad;
   - Klimaatbestendig watersysteem en waterketen;
   - Goede kwaliteit water en waterbodem;
   - Bewustwording.
3. Aanpak wateroverlast Arnhem-Noord (vastgesteld 2 november 2015). Het plan heeft tot doel om Arnhem en vooral Arnhem-Noord, beter waterbestendig te maken tegen zware regenbuien. Daarom zal over elk plan een waterscan worden gelegd. Tijdens werkzaamheden in de openbare ruimte worden ruimtelijke maatregelen genomen die wateroverlast verminderen dan wel beperken.

5.7.2 Situatie plangebied

Hierna wordt een beschrijving gegeven het toekomstige watersystemen in het plangebied. De beschrijving van het huidige watersysteem is terug te lezen in paragraaf 2.6.

Oppervlaktewater

Voor de ontwikkeling van de school wordt geen nieuw oppervlaktewater aangelegd.

Grondwater

Om voldoende ontwatering te realiseren zal een deel van het terrein opgehoogd moeten worden. Een deel van het terrein wordt als tuin met waterberging ingericht en kan volstaan met een afwijkend, lager maaiveld.

Afvalwatersysteem

Het afvalwater van de school moet afgevoerd worden richting de Oegstgeeststraat. Hier ligt het vuilwaterriool waarop aangesloten kan worden.

Hemelwater

In de Waterwet is bepaald dat hemelwater op eigen terrein moet worden opgelost. Dat betekent dat hemelwater niet mag worden afgevoerd naar bestaande afvoersystemen zoals het hemelwaterriool in de Oegstgeeststraat of de bodempassage bij het parkeerterrein en de Metamorfosenallee. Het hemelwater wordt op eigen terrein verwerkt. Het oppervlak dat voor waterberging wordt gereserveerd is ruim 800 m². Deze ruimte is voldoende om ook zonder afvoer enkele hevige buien te kunnen verwerken. Omdat gekozen is om het hemelwater op eigen terrein te verwerken is geen watercompensatie nodig. Het realiseren van voldoende waterberging op het schoolterrein is geborgd in de regels van het bestemmingsplan (zie artikel 5.3).

5.7.3 Conclusie

Vanuit waterhuishoudkundig oogpunt zijn er geen belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling.

5.8 Bodem

5.8.1 Algemeen

Voor deze ontwikkellocatie is getoetst of de bodemkwaliteit (inclusief grondwater) de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen toelaat. Ook is getoetst of een eventuele bodemverontreiniging gevolgen heeft voor de financiële uitvoerbaarheid van de ontwikkeling.

Als toetsingskader wordt gebruik gemaakt van onderstaande bodemregelgeving

- Wet bodembescherming (Wbb, 1 januari 2006, gewijzigd 1 oktober 2008 en 1 april 2009),
- Nota Bodembeheer (Provincie Gelderland, gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen, 26 september 2011),
- Beleidsnota Bodem (de Gelderse wegwijzer door Bodemland, uitvoering en toetsing door Gelderland, Arnhem en Nijmegen, 2012)
- Besluit Bodemkwaliteit (2008).

5.8.2 Situatie plangebied

Voor het bestemmingsplan is een inventarisatie uitgevoerd naar de bekende (mogelijke) gevallen van ernstige bodemverontreiniging in het betreffende plangebied. Daarnaast is een inventarisatie uitgevoerd naar alle beschikbare bodemkwaliteit gegevens en historische gegevens in het plangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van het bodeminformatiesysteem van de gemeente Arnhem en zijn bodemrapporten/-documenten geraadpleegd.

Uit deze inventarisatie is gebleken dat in het bestemmingsplangebied geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig zijn.

Direct aangrenzend aan het bestemmingsplangebied liggen geen grondwaterverontreinigingen. Verder is op basis van bodemonderzoek en de bodemkwaliteitskaart licht verontreinigde grond (klasse wonen) te verwachten.

5.8.3 Conclusie

De geïnventariseerde en getoetste bodemgegevens geven voldoende inzicht in de bodemkwaliteit van het plangebied. Er zijn geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig. Direct aangrenzend aan het plangebied liggen geen grondwaterverontreinigingen. Voor de ontwikkeling van het terrein zijn geen sanerende maatregelen nodig.

De kwaliteit van de bodem (inclusief grondwater) vormt geen gevaar voor de volksgezondheid bij de aanwezige bestemmingen/functies in het plangebied.

5.9 Cultuurhistorie

5.9.1 Algemeen

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Cultuurhistorie moet op basis van de gewijzigde Bro (art 3.1.6) goed in bestemmingsplannen verankerd worden. Dit behelst niet alleen een beschrijving van de aanwezige en te verwachten cultuurhistorische waarden, maar ook een waardering ervan en een advies over toekomstige omgang ermee, gelet op de ruimtelijke opgave die in het bestemmingsplan aan de orde is. Aangegeven moet worden hoe met de cultuurhistorische waarden rekening is gehouden in het bestemmingsplan.

Provinciaal beleid

Programma's 'Gelderland Cultuurprovincie' (2013-2016) en 'Beleef het mee!' (2017-2020)

In 2012 is het Programmaplan voor Cultuur en Erfgoed 2013-2016 vastgesteld. De visie die hieraan ten grondslag ligt, is dat cultuur en erfgoed een wezenlijke bijdrage leveren aan de Gelderse samenleving, omdat zij bouwstenen voor een goede economische en maatschappelijke ontwikkeling zijn en mede de identiteit van Gelderland bepalen.

In juli 2016 is het Beleidsprogramma Cultuur en Erfgoed 2017 - 2020 'Beleef het mee!' vastgesteld. In dit programma ligt het accent op de beleving van mensen. Daarnaast zoekt de provincie de balans tussen de maatschappelijke, economische en intrinsieke waarde van cultuur en erfgoed. Cultureel ondernemerschap blijft onverminderd van belang en komt terug in de economische waarde van cultuur en erfgoed. Voor wat betreft erfgoed krijgt vooral het functioneel gebruik ervan aandacht. Daarnaast zoekt de provincie nieuwe manieren van samenwerking waardoor de uitvoeringskwaliteit van restauraties en archeologie wordt vergroot.

Gemeentelijk beleid

Erfgoednota 'Panorama Arnhem' en Erfgoedagenda

In de Erfgoednota 'Panorama Arnhem' wordt het accent verschoven van 'behoud door bescherming' naar 'behoud door ontwikkeling'. Cultuurhistorie speelt op een zo'n vroeg mogelijk moment een actieve rol in veranderingsprocessen en ontwerpkeuzen. Het erfgoedbeleid wil de cultuurhistorische factor een zichtbare en samenhangende rol geven in deze stedelijke ontwikkelingen. Cultuurhistorie wordt ingezet als ontwikkelingskans en niet als belemmering. De Erfgoedagenda, die Panorama Arnhem als beleidsinstrument opvolgde, gaat uit van dezelfde erfgoedstrategiën.

Structuurvisie

De Structuurvisie Arnhem (2011) biedt een strategisch kader voor ruimtelijke planning op stedelijk niveau voor de lange termijn. Uitgangspunt is het voortbouwen op de karakteristieken van de historisch gegroeide stad. In de cultuurhistorische hoofdstructuur zijn de ruimtelijke, historische elementen weergegeven, die essentieel zijn voor Arnhem als geheel. Per landschappelijke karakteristiek zijn de ambities weergegeven. Vervolgens is een selectie gemaakt van die cultuurhistorische belangen en structuren die kansen bieden bij nieuwe gebiedsontwikkelingen in de stad: de 'Cultuurhistorische Kansenkaart'. De rijkdom van de Arnhemse cultuurhistorie is kader en inspiratiebron bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad.

5.9.2 Situatie plangebied

In het voorliggende geval zijn er in het plangebied geen cultuurhistorische waarden aanwezig. Uit de Gelderse Cultuurhistorische Atlas en de gemeentelijke monumentenviewer blijkt dat er in de omgeving van het plangebied eveneens geen sprake is van cultuurhistorische waarden die van belang zijn in het kader van dit bestemmingsplan. Cultuurhistorische waarden vormen, vanwege het ontbreken ervan, geen belemmering voor de ontwikkelingen in het plangebied.

5.9.3 Conclusie

Het aspect cultuurhistorie vormt geen belemmering voor voorliggend bestemmingsplan.

5.10 Archeologie

5.10.1 Algemeen

Rijksbeleid

Erfgoedwet

Cultuurhistorische objecten die zeldzaam of schaars zijn en die voor mensen in hoge mate het beeld van Nederland bepalen, worden aangewezen als monumenten. In de Monumentenwet 1988 is vastgelegd hoe monumenten van bouwkunst en archeologie en stads- en dorpsgezichten moeten worden beschermd. Vanaf 1 juli 2016 maakt de Monumentenwet 1988 deel uit van de Erfgoedwet, dat hiermee het belangrijkste beschermingsinstrument voor het cultuurhistorisch én archeologisch erfgoed in Nederland wordt.

Gemeentelijk beleid

Archeologische verwachtingenkaart

Archeologie is een integraal onderdeel van het erfgoedbeleid en als zodanig opgenomen in de erfgoednota. In de nota wordt voortgeborduurd op de uitgangspunten van het Verdrag van Malta. Behoud van archeologische waarden is het uitgangspunt en als dat niet mogelijk is, volgt veiligstelling door archeologisch onderzoek. Om permanente aandacht voor deze vorm van erfgoed te krijgen, is ingezet op constante voorlichting en educatie. Sinds 2008 beschikt de gemeente over een archeologische verwachtingenkaart voor heel Arnhem. De verwachtingenkaart geeft al in een vroeg stadium van planvorming globaal inzicht in de mate waarin archeologische resten in een gebied aangetroffen kunnen worden.

Conform de Erfgoedverordening geldt dat archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden als grondroerende werkzaamheden:

- in archeologisch waardevolle gebieden (buiten monumenten) dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 30 m^2;
- in gebieden met een hoge archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 200 m^2;
- in gebieden met een middelhoge archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 500 m^2;
- in gebieden met een lage archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 2.000 m^2.

Voor archeologisch waardevolle gebieden zijnde beschermde gemeentelijke of rijksmonumenten, geldt maatwerk. Voor rijksmonumenten beslist de Minister van OC&W. Gebieden die reeds onderzocht zijn en/of zijn vrijgegeven, zijn vrijgesteld van onderzoek. Aan het archeologische beleid dat in de verordening is verankerd, ligt de archeologische maatregelenkaart als basis.

5.10.2 Situatie plangebied

Om de archeologische verwachting voor het plangebied in beeld te brengen, zijn door adviesbureau BAAC een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd (zie bijlage 9).

De archeologische verwachting was op voorhand middelhoog voor het bodemdeel onder 1,5 meter-maaiveld. Het plangebied ligt in het Midden-Nederlandse rivierengebied, op de overgang van het Veluwemassief (noorden) en de heuvels rond Nijmegen (zuiden). Het reliëf wordt gevormd door stuwwallen, ontstaan door de opstuwende werking van landijs in de voorlaatste ijstijd. Gedurende de laatste ijstijd baanden de voorlopers van Rijn en Maas zich door het landschap hetgeen resulteerde in een uitgestrekte riviervlakte. Toen het aan het einde van de ijstijd opnieuw erg koud werd, slepen de rivieren in de riviervlakte het zogeheten 'Terras X' uit. Als gevolg van uitblazing van zand uit droge rivierbeddingen, vormden zich lokaal paraboolvormige rivierduinen. Terras en duinen raakten tijden het Holoceen, het geologische tijdvak waarin wij leven (een tussenijstijd), afgedekt met komklei. Deze klei werd afgezet vanuit (westelijk gelegen) geulen. Het afzetten van sediment ging door tot aan de bedijkingen vanaf de late middeleeuwen.

Terrasresten en rivierduinen kennen door hogere liggingen een hoge kans op menselijke aanwezigheid/bewoning. Een dergelijke zandopduiking is bekend uit Schuytgraaf, zuidwestelijk gelegen van het plangebied en op korte afstand. Booronderzoek heeft hier bewoning vanaf het neolithicum uitgewezen. De zandopduiking zou mogelijk door kunnen lopen tot in het plangebied. De jongere komkleigronden kenden vooral een extensief gebruik (hooi-/weideland). Voor deze gronden geldt een lage archeologische verwachting.

Ter toetsing van de archeologische verwachting is een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Van boven naar onder zijn in de boringen aangetroffen:

- een ophogingspakket;
- pakket komklei met laklaag (oud vegetatieniveau/oppervlak);
- veraard veen (waarschijnlijk basisveen, mogelijk een pleistocene geul);
- pleistoceen zand.

Gezien de lage ligging van Terras X met dientengevolge veenvorming vanwege natte omstandigheden, leende het plangebied zich niet voor bewoning/menselijke aanwezigheid zoals bij de zandopduiking in Schuytgraaf. Archeologische indicatoren (aardewerk, botmateriaal, houtskool, etc.) zijn evenmin gevonden. Vanwege deze situatie kan de archeologische verwachting voor het plangebied worden bijgesteld: er zijn hier geen archeologische waarden te verwachten.

5.10.3 Conclusie

Vanwege de resultaten van het bureau- en booronderzoek, gelden er vanuit archeologie geen verdere randvoorwaarden voor het bestemmingsplan. Er hoeft geen vertaling naar de plankaart plaats te vinden; er gelden ook geen specifieke regels. Bij toevalsvondsten geldt echter Artikel 5.10 van de Erfgoedwet:

- Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze Minister.
- De gerechtigde tot een archeologische vondst als bedoeld in het eerste lid, is gehouden de vondst gedurende zes maanden, te rekenen van de dag van de in het eerste lid bedoelde melding, ter beschikking te houden of te stellen voor wetenschappelijk onderzoek.

5.11 Conventionele explosieven (CE)

5.11.1 Algemeen

Conventionele explosieven worden in de volksmond ook wel aangeduid als ‘Niet Gesprongen Explosieven (NGE)’. Met name in de buurt van het spoor is in de Tweede Wereldoorlog veel gevochten, waardoor er rekening moet worden gehouden met munitieresten uit die tijd.

5.11.2 Situatie plangebied

Er is vooronderzoek uitgevoerd naar de kans op aantreffen van conventionele explosieven binnen het plangebied. Hierna is de conclusie en het advies uit het onderzoek opgenomen. Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar bijlage 10 bij deze toelichting.

Geconcludeerd wordt dat de grond ter plaatse van het bos aan op de noordelijke zijde van het plangebied tot circa 0,5 m-mv naoorlogs geroerd zal zijn. Verder is het gehele plangebied tot 0,4 m - mv naoorlogs geroerd als gevolg van agrarische activiteiten (e.e.a. conform de in de handreiking gehanteerde uitgangspunten). Van de locatie waar de crossbaan aanwezig is geweest kan niet worden achterhaald of de grondwallen zijn vlakgeschoven of dat de grond van locatie is afgevoerd. Een diepte waarop de grond is geroerd kan hieraan niet worden gekoppeld.

Bovenstaande betekent dat voor de uitvoering van bouwwerkzaamheden en de herinrichting van de gehele projectlocatie CE maatregelen nodig zijn indien buiten het bosje dieper dan 0,4 m-mv wordt gegraven en in het bosje dieper dan 0,5 m-mv.

Bij grondroerende werkzaamheden dienen dan ook CE-maatregelen getroffen te worden. Deze maatregelen dienen genomen te worden door een WSCS-OCE erkend bedrijf. Geadviseerd wordt om als de daadwerkelijk uit te voeren werkzaamheden en de ontgravingsdiepten bekend zijn, het CE-onderzoek te actualiseren om vervolgens definitief vast te stellen waar CE-maatregelen getroffen dienen te worden.

5.11.3 Conclusie

Het aspect conventionele explosieven vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan, met dien verstande dat het hiervoor genoemde advies in acht dient te worden genomen.

5.12 Trillingen

5.12.1 Algemeen

Voor de beoordeling van trillingen op het aspect trillinghinder wordt de SBR-richtlijn "Meet-en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen, deel B Hinder voor personen in gebouwen" aangehouden. Deze richtlijn heeft geen wettelijke status, maar heeft mede door jurisprudentie een ruim draagvlak opgebouwd en wordt geïnterpreteerd als de meest recente stand der inzichten.

De richtlijn hanteert afhankelijk van de functie streefwaarden voor trillingen ter voorkoming van hinder.

Treinverkeer kan aanleiding geven tot trillingen in gebouwen. Trillingsbronnen oefenen een kracht uit op bijvoorbeeld de rails resulterend in de opwekking van trillingen. Indien bouwplannen binnen een afstand van 150 meter vanaf een spoorlijn liggen dient rekening gehouden te worden met deze trillingen.

5.12.2 Situatie plangebied

Adviesbureau DGMR heeft onderzoek uitgevoerd naar het aspect trillingen. Hierna zijn de resultaten uit het onderzoek opgenomen. Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar bijlage 11 van deze toelichting.

Uit de haalbaarheidsstudie, gebaseerd op trillingsmetingen in de bouwkavel en prognose van de te verwachten trillingssterkten op vloervelden, volgt dat in de nog te realiseren school met voorwaarden voldaan kan worden aan de SBR-B. Deze voorwaarden betreffen het toepassen van een paalfundering, het toepassen van een betonnen draagconstructie en verdiepingsvloeren met een beperkte vloeroverspanning van maximaal 8 meter. Deze voorwaarden zijn te wijten aan de goederentreinpassages.

5.12.3 Conclusie

Het aspect trillingen vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling, mits de voorgestelde voorwaarden in acht worden genomen.

5.13 Stadsklimaat

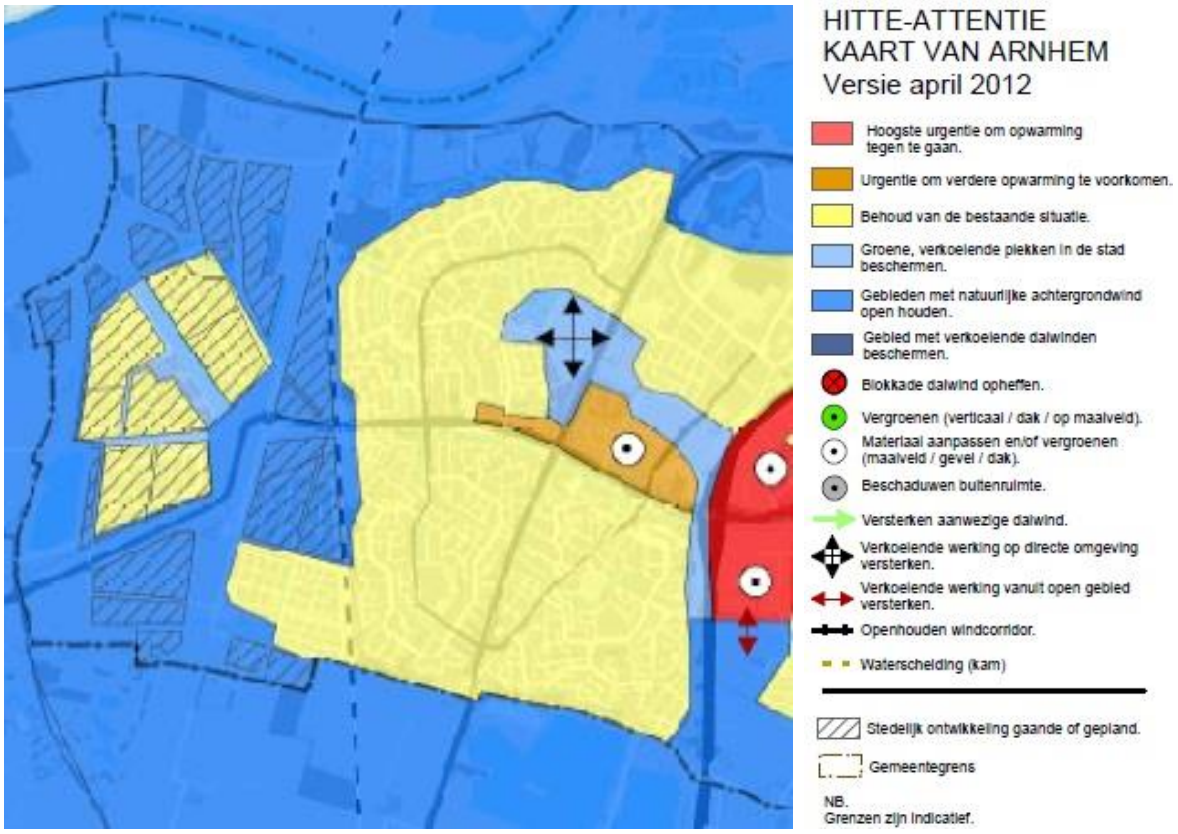
5.13.1 Algemeen

In de Structuurvisie 2020-2040 (december 2012) is de gemeentelijke ambitie verwoord om Arnhem klimaatbestendig te maken onder alle weersomstandigheden. Voor wat betreft het aspect hitte wordt gestreefd naar prettig toeven binnen- en buitenshuis en in elk geval het vermijden van ongewenste gezondheidsrisico's. Dit laatste geldt vooral voor de kwetsbare groepen in onze stad als ouderen. In de Structuurvisie ligt de nadruk op hitte door de toename in de toekomst van het aantal zomerse en zelfs tropische dagen als gevolg van de klimaatverandering. In het realiseren van een prettig stadsklimaat wil de gemeente optimaal gebruik maken van de (huidige) gunstige uitgangssituatie van natuurlijke luchtstromen die van de hoger gelegen stadsranden en vanuit de rivierzone de stad in stromen en zorgen voor koeling en tevens een goede luchtkwaliteit. Ook het groene karakter van de stad draagt daaraan in hoge mate bij.

Opwarming van de stad tijdens warme dagen doet zich voor in de dichtbebouwde stenige gebieden met veel gebouwvolume, verharding en weinig groen. Op de Hittekaart van Arnhem is de gevoeligheid van de stad voor opwarming weergegeven (zie afbeelding 5.1). Het bestemmingsplangebied is gelegen in een overwegend 'gele legenda-eenheid' wat duidt op een gebied waar sprake is van een beperkte opwarming tijdens perioden van hitte. Voor dit soort gebieden bestaat de ambitie dit locale stadsklimaat zo te behouden en dus niet te verslechteren door bijvoorbeeld herontwikkelingen.

Afbeelding 5.1: Hittekaart Arnhem 2010 (Bron: gemeente Arnhem)

Figuur 5.2: Hitte-attentiekaart Arnhem (2012)

5.13.2 Situatie plangebied

Als gevolg van de ontwikkeling neemt de oppervlakte aan verhard oppervlak (bebouwing/verharding) toe ten opzichte van de planologische situatie. Dit betekent niet dat hierdoor automatisch een onacceptabele verslechtering plaats zal vinden van het stadsklimaat. Er is bij de inrichting van het gebied gezorgt voor een brede groene zone om het terrein van de school. Daarnaast zal ook op het terrein van de school groen worden aangelegd (o.a. voor de waterberging). Hiermee is de toename van de hoeveelheid verhard oppervlak ten opzichte van de hoeveelheid groen in en om het plangebied relatief beperkt. Compenserende maatregelen zijn dan ook niet nodig.

5.13.3 Conclusie

Het aspect stadsklimaat vormt geen belemmering voor dit bestemmingsplan.

5.14 Duurzaamheid

5.14.1 Algemeen

Rijksbeleid

Nieuwe gebouwen en woningen moeten volgens landelijke regelgeving voldoen aan het Bouwbesluit. In het bouwbesluit worden de energieprestaties voor nieuwe gebouwen en woningen fasegewijs aangescherpt. Per 1 januari 2015 is de Energieprestatiecoëfficient (EPC) voor nieuwbouw van woningen aangescherpt tot 0,4. Voor overige gebouwen is de EPC afhankelijk van de functie. Voor een nieuw gebouw met een onderwijsfunctie is de EPC 0,7.

Vanaf 1 januari 2020 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energieneutrale gebouwen (BENG) zijn. Dit vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese richtlijn EPBD. Voor overheidsgebouwen geldt dat zij vanaf 1 januari 2019 voldoen aan de BENG eisen.

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen van een gebouw met een gebruiksoppervlak groter dan 100 m² moet een milieuprestatieberekening worden bijgevoegd.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijke beleid op het gebied van Energie en Duurzaam Bouwen is vastgelegd in het Programmaplan New energy made in Arnhem 2015-2020 (2015) en in de Structuurvisie Arnhem 2020-2040 (2012).

De gemeente Arnhem hanteert de volgende voorkeursvolgorde inzake de ambities voor nieuwbouw:

1. Energieneutraal,
2. Bijna energieneutraal (BENG),
3. Conform eisen bouwbesluit.

5.14.2 Situatie plangebied

Wat betreft duurzaamheid wordt opgemerkt dat het gebouw wordt gebouwd conform de principes van het 'Programma van Eisen - Frisse Scholen' van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Het uiteindelijke doel van dit document is een zo gezond, comfortabel en energiezuinig mogelijke school binnen het beschikbare budget.

Het Programma van Eisen - Frisse Scholen gaat in op vijf thema's:

1. energie,
2. lucht: binnenluchtkwaliteit,
3. temperatuur: thermisch comfort,
4. licht: visueel comfort,
5. geluid: akoestisch comfort.

Voor ieder thema zijn drie ambitieniveaus vastgesteld:

- klasse C (acceptabel),
- klasse B (goed) en
- klasse A (zeer goed).

Daaraan zijn (prestatie)eisen gekoppeld. Klasse C is het basisniveau; gebaseerd op geldende wet- en regelgeving, zoals deze in het Bouwbesluit tot 2012 van kracht waren. De eisen zijn zo geformuleerd dat alle eisen die bij C staan ook voor B en A gelden, tenzij daar een zwaardere eis is opgenomen. In 2012 en 2015 zijn de eisen in het Bouwbesluit voor nieuwbouw zodanig verzwaard, dat ook bij nieuwbouw voor de thema's energie en lucht minimaal klasse B moet realiseren.

De nieuwe bebouwing zal worden gerealiseerd worden conform klasse B en voldoen aan het bepaalde in het Bouwbesluit.

5.14.3 Plangebied

De ambitie is om een duurzaam energiezuinig gebouw te realiseren. Daarvoor worden de volgende bouwkundige en installatietechnische maatregelen toegepast:

- Gebouwbeheerssysteem (direct monitoren alle energieverbruik),
- EPC-waarde < 0,7,
- Aansluiting stadswarmte of warmtepomp,
- Volledig uitgevoerd met ledverlichting,
- Aanwezigheidsdetectie (stuurt verlichting en verwarming),
- Warmteterugwinunit in luchtbehandelingskast,
- Oriëntatie van gebouw,
- Automatische spoelkranen toiletten,
- Hemelwater opvang blijft oppervlaktewater,
- Lage temperatuur vloerverwarming,
- HR++ glas,
- Hoge kierdichting (zowel kozijnen als alle kanaalwerk),
- Douches uitgevoerd met zelfsluitende kranen,
- Alle buitendeuren voorzien van drangers,
- Voorbereiding zonnepanelen (i.v.m. centraal project en centrale inkoop Quadraam),
- Onderhoudsvriendelijke materialen.

Met deze maatregelen wordt verwacht om de volgende GPR score minimaal te behalen:

GPR-thema's	*GPR Score*
Energie	>8
Milieu	>7
Gezondheid	>7,5
Gebruikskwaliteit	>7,5
Toekomstwaarde	>7,5

5.14.4 Conclusie

Het aspect duurzaamheid vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

5.15 Kabels, leidingen en straalpaden

Binnen het plangebied zijn geen planologisch relevante kabels, leidingen of straalpaden gelegen waarmee in het kader van dit bestemmingsplan rekening dient te worden gehouden.

Wel bevindt zich binnen het plangebied een persleiding (aanleg 2016) op het meest noordoostelijke deel van het plangebied.

5.16 M.e.r. - beoordeling

5.16.1 Algemeen

Het bestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van een schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen. Een dergelijk bouwproject kan worden gezien als stedelijk ontwikkelingsproject zoals bedoeld in categorie D11.2 van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). De omvang van het project ligt echter ver onder de drempelwaarde van een oppervlakte van 100 hectare, waarbij er sprake is van m.e.r.-beoordelingsplicht.
Deze drempelwaarde is echter indicatief Dit houdt concreet in dat het bevoegd gezag op grond van artikel 2, lid 5 van het Besluit m.e.r. dient na te gaan of de beoogde activiteit daadwerkelijk geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Indien dit niet kan worden uitgesloten, is het alsnog nodig een milieuffectrapport op te stellen.
De toets of er, ondanks het feit dat de omvang onder de drempelwaarde uit het Besluit m.e.r. blijft, sprake kan zijn van belangrijke nadelige milieugevolgen wordt aangeduid als een 'm.e.r.-beoordeling' of m.e.r.-toets.

Op basis van deze beoordeling dient het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad expliciet te besluiten of er al dan niet een m.e.r.-procedure wordt gevolgd

De voorliggende paragraaf betreft deze m.e.r.-beoordeling.
Bij de m.e.r.-beoordeling worden getoetst aan de criteria van Bijlage III van de Europese richtlijn milieueffectbeoordeling (richtlijn 85/337/EEG).
Deze criteria hebben, samengevat, betrekking op:

- de kenmerken van het voornemen (onder meer omvang, kans op hinder, mogelijke cumulatie met effecten van andere activiteiten);
- de plaats (onder meer ligging ten opzichte van gevoelige gebieden);
- de kenmerken van de effecten, mede gelet op de aard van het voornemen en de plaats.

Criteria

De criteria in Bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling zijn als uitgangspunt genomen. De hoofdcriteria zijn reeds genoemd. Hieronder volgt een overzicht van de criteria.

1.Kenmerken van de projecten
Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- de omvang van het project;
- de cumulatie met andere projecten;
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- de productie van afvalstoffen;
- verontreiniging en hinder;
- risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van de projecten
Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

het bestaande grondgebruik;

de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;

het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:

- wetlands,
- kustgebieden,
- berg- en bosgebieden
- reservaten- en natuurparken,
- gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden

beschermd; speciale beschermingszonen door de lidstaten aangewezen op grond van de Vogel- en/of habitatrichtlijn,
- gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden,
- gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,
- landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3. Kenmerken van het potentiële effect
Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de orde van grootte en de complexiteit van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect;
- de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

5.16.2 Situatie plangebied

Beoordeling
De vormvrije m.e.r.-beoordeling is gebaseerd op de beschrijving van het plan en de ten behoeve van de ontwikkeling uitgevoerde onderzoeken.

1. *Kenmerken van het project*
   Het project betreft de het opvullen van een locatie van 10.000 m^2 aan de rand van een bestaande woonwijk.
   De omvang van het project is niet van zodanige aard dat reeds daarom sprake is van een bijzondere effecten op de omgeving. Ook zal er, gelet op de aard van de ontwikkeling geen bijzonder beroep gedaan worden op natuurlijke hulpbronnen, noch is het de verwachting dat er, in vergelijking met de omgeving, een disproportionele hoeveelheid afvalstoffen of verontreiniging ontstaan. Een bijzonder risico op ongevallen is eveneens niet aanwezig. De locatie maakt onderdeel uit van de bestaande wijk Elderveld. Er zijn in de directe omgeving geen andere ontwikkelingen. Aan de andere zijd van de spoordijk wordt de nieuwbouwwijk Schuytgraaf doorontwikkelt. Gelet op het feit dat de wijk Schuytgraaf reeds meer dan 15 jaar in ontwikkeling is en het karakter van de ontwikkeling als woningbouwproject, niet van zodanige impact op de omgeving heeft dat reeds hierom een m.e.r.-plicht zou gelden.

2. *Plaats van het project*
   De plaats van het project betreft een stedelijke omgeving in Arnhem-Zuid nabij een OV-knooppunt. Het beoogde gebruik als school is passend in de omgeving. Er zijn geen bijzonder relaties met gevoelige gebieden.

3. *Effecten van het projec*t
   De te realiseren functie is grotendeels geluidgevoelig van aard, waarbij inkomend geluid van de omgeving zoals wegverkeerslawaai en railverkeer wel van invloed is. Voor een gedeelte van de te realiseren school aan de Metamorfosenallee wordt een ontheffing van de voorkeurswaarde voor geluid vanwege rail- en wegverkeer aangevraagd.
   Voorts wordt op basis van de beoogde functie geen belangrijke negatieve effecten op de omgeving (overige woon- en groengebieden) verwacht.

4. *Luchtkwaliteit*
   Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat de normen voor luchtkwaliteit niet worden overschreden. Wel heeft de beoogde ontwikkeling verkeersaantrekkende werking, die van invloed kan zijn op de luchtkwaliteit. Uit de 'niet in betekenende mate-toets' blijkt dat de bijdrage van het project aan verslechtering van de luchtkwaliteit niet in betekende mate en dus zeer gering is. Vanuit dit aspect zijn er dus geen bijzonder nadelige gevolgen voor de omgeving te verwachten.

5. *Bodem*
   Er zijn geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig. Direct aangrenzend aan het plangebied liggen geen grondwaterverontreinigingen. Voor de ontwikkeling van het terrein zijn geen sanerende maatregelen nodig. De kwaliteit van de bodem (inclusief grondwater) vormt geen gevaar voor de volksgezondheid voor het beoogde gebruik.

6. *Water*
   Het hemelwater wordt op eigen terrein verwerkt. Het oppervlak dat voor waterberging wordt gereserveerd is ruim 800 m². Deze ruimte is voldoende om ook zonder afvoer enkele hevige buien te kunnen verwerken. Omdat gekozen is om het hemelwater op eigen terrein te verwerken is geen watercompensatie nodig.
   Er zijn voorts geen negatieve effecten op de omgeving te verwachten

7. *Archeologi*e
   Voor het plangebied gelden geen archeologische verwachtingen meer. Er wordt dan ook geen effect verwacht op eventuele archeologische waarden in de omgeving.

8. *Natuur*
   Het gebied bevat geen bijzondere ecologische waarden, noch worden er als gevolg van de ontwikkeling bijzondere gevolgen voor de omgeving verwacht.
   Het plangebied ligt op een afstand van circa 3 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de Veluwe ten noorden van het plangebied. Significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied zijn gezien de tussenliggende reeds verstorende elementen, ingreep en afstand niet te verwachten. Bovendien is de functie reeds beoogd in het geldende bestemmingsplan.

5.16.3 Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat het plan op zich en in samenhang met andere plannen geen belangrijke negatieve gevolgen zal hebben voor de kenmerken van het gebied zelf, voor de directe omgeving en voor gevoelige gebieden in de omgeving. Het opstellen van een milieueffectrapport is niet noodzakelijk

Hoofdstuk 6 Planbeschrijving en -verantwoording

6.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de bestaande situatie, het relevante beleid en de milieu- en omgevingsaspecten. De informatie uit deze hoofdstukken is gebruikt om keuzes te maken bij het opstellen van het bestemmingsplan: de verbeelding (plankaart) en de regels. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de opzet van dit bestemmingsplan. Daarnaast worden de gemaakte keuzes op de verbeelding en in de regels verantwoord. Dat betekent dat er wordt aangegeven waarom bepaalde bestemmingen zijn aangewezen en waarom bepaalde bebouwing acceptabel is.

6.2 Opzet van de regels

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De Standaard voor vergelijkbare bestemmingsplannen 2012 (SVBP2012) is verplicht.

De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 maakt het mogelijk bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld. Vergelijkbare bestemmingsplannen leiden tot een betere dienstverlening en tot een effectievere en efficiëntere overheid.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende plankaart waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze plankaart kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De plankaart en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels (begripsbepalingen en wijze van meten);
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels (o.a. afwijkingen);
4. Overgangs- en slotregels.

6.2.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

1. Artikel 1 Begrippen
   In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, voor een eenduidige interpretatie van deze begrippen.
2. Artikel 2 Wijze van meten
   Dit artikel geeft onder meer bepalingen waar mag worden gebouwd en hoe voorkomende eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

6.2.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 van de regels bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die voorkomen in het plangebied. Voor ieder gebied op de planverbeelding is de bestemming aangegeven.

Deze bestemmingen zijn in de regels onderverdeeld in o.a.:

1. Bestemmingsomschrijving: omschrijving van de activiteiten die zijn toegestaan (wonen, bedrijvigheid etc.);
2. Bouwregels: eisen waaraan de bebouwing moet voldoen (bebouwingshoogte, bebouwingspercentage etc.);
3. Afwijken van de gebruiks- en bouwregels: onder welke voorwaarde mag afgeweken worden van de aangegeven bestemmingen en bouwregels;
4. Verboden gebruik: welke vormen van gebruik zijn uitgesloten.

In paragraaf 6.3 worden de verschillende bestemmingen toegelicht en wordt ook per bestemming aangegeven waarom voor bepaalde gronden voor deze is gekozen. Daarnaast wordt, indien gekozen

wordt af te wijken van de bestemming uit het geldende bestemmingsplan, aangeven waarom daarvoor is gekozen.

6.2.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. Dit hoofdstuk is opgebouwd uit:

1. Artikel 7 Anti-dubbeltelregel
   Deze regel bepaalt dat er niet twee keer voor eenzelfde locatie een bouwplan kan worden ingediend.
2. Artikel 8 Algemene bouwregels
   Hierin zijn de algemene bouwregels opgenomen zoals de verplichting tot het bouwen binnen het bouwvlak en de uitleg van het bebouwingspercentage.
3. Artikel 9 Algemene gebruiksregels
   In dit artikel zijn algemene regels met betrekking tot het gebruik van de gronden en opstallen in het plangebied opgenomen. Hierin is aangegeven welke functies in ieder geval in strijd zijn met het bestemmingsplan.
4. Artikel 10 Algemene afwijkingsregels
   In dit artikel worden de voorwaarden beschreven waaronder kan worden afgeweken van een bestemmingsregel. Deze afwijkingen kunnen worden toegepast op alle bestemmingen in het bestemmingsplan. De afwijkingen die uitsluitend gelden voor een bepaalde bestemming zijn in het betreffende artikel van die bestemming opgenomen.
5. Artikel 11 Overige regels
   In dit artikel is de standaardregeling ten aanzien van het parkeren en het laden en lossen opgenomen.

6.2.4 Overgangs- en slotbepalingen

In hoofdstuk 4 staan de overgangs- en slotbepalingen. In de overgangsbepalingen is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan.

6.3 Verantwoording van de regels

6.3.1 Algemeen

Kenmerk van de Nederlandse ruimtelijke ordeningsregelgeving is dat er uitgegaan wordt van toelatingsplanologie. Een bestemmingsplan geeft aan welke functies waar zijn toegestaan en welke bebouwing opgericht mag worden. Bij het opstellen van dit bestemmingsplan zijn keuzes gemaakt over welke functies waar mogelijk worden gemaakt en is gekeken welke bebouwing stedenbouwkundig toegestaan kan worden. De bestaande situatie is hierbij het uitgangspunt.

Het is noodzakelijk dat het bestemmingsplan een compleet inzicht biedt in de bouw- en gebruiksmogelijkheden binnen het betreffende plangebied. Het bestemmingsplan is het juridische toetsingskader dat bindend is voor de burger en overheid en geeft aan wat de gewenste planologische situatie voor het plangebied is. Deze situatie kan gaandeweg de planperiode wijzigen, bijvoorbeeld door veranderd stedenbouwkundig inzicht, functiewijziging veranderingen in gebruik. Ook ruimtelijke ontwikkelingen en vernieuwing van o.a. ruimtelijk, economisch, verkeerskundig en milieubeleid dragen bij aan de veroudering van geldende bestemmingsplannen.

Om recht te doen aan een goede ruimtelijke ordening binnen het plangebied wordt daarom aangegeven in welke situaties de bestemming wordt gekozen gelijk aan de oude bestemming (na strijdige situatie te hebben gewraakt) en in welke situaties een nieuwe bestemming wordt gegeven (positief bestemmen), waarmee de strijdige situatie wordt gelegaliseerd. Daarnaast wordt, indien van toepassing, aangegeven wanneer een strijdige situatie onder het overgangsrecht wordt gebracht.

In deze paragraaf worden de keuzes die zijn gemaakt nader onderbouwd. Hierbij zullen de bestemmingen in dezelfde volgorde als in de regels worden behandeld.

6.3.2 Afzonderlijke bestemmingen

In de volgende subparagrafen worden de afzonderlijke bestemmingen die voorkomen in het bestemmingsplan besproken.

6.3.3 Groen

In dit bestemmingsplan zijn de groene gebieden bestemd als: 'Groen' (Artikel 3) en 'Groen - Landschap en park' (Artikel 4). In de wijze van bestemmen is het structurele groen bestemd als Groen - Landschap en park en het overige groen als Groen.

Het verschil tussen deze bestemmingen is dat binnen de bestemming Groen - Landschap en park een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is gekoppeld. Dat betekent dat binnen de bestemming een omgevingsvergunning noodzakelijk is om bepaalde werkzaamheden uit te voeren zoals het aanleggen van verharding en het kappen van bomen.

In dit bestemmingsplan is de groenstrook langs de Metamorfosenallee bestemd als Groen. Deze bestemming sluit aan bij de bestemming van de groenstrook ten oosten van het plangebied. Het gaat om een relatief smalle strook die niet wordt gezien als structureel groen.

De gronden aan de noordzijde van het plangebied en tussen het schoolterrein en de Oegstgeeststraat zijn bestemd als Groen - Landschap en park. Dit groen wordt gezien als structureel groen en wordt door middel van het omgevingsvergunningstelsel zwaarder beschermd. Binnen deze bestemming is geen bebouwing toegestaan. Daarnaast is expliciet geregeld dat er geen ontsluiting is toegestaan binnen deze bestemming naar het terrein van de school.

6.3.4 Maatschappelijk

De bestemming 'Maatschappelijk' (artikel 5) is bedoeld voor onderwijs, zaalsport en politieke-, belangen- en ideële organisaties/verenigingen en hobbyclubs. Aan de hoofdfunctie ondergeschikte detailhandel en horeca (kantine) is eveneens toegestaan. Binnen de bestemming zijn tevens groenvoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van de waterberging, parkeerplaatsen en andere voorzieningen behorende bij de school toegestaan.

Bebouwing is uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak. Er zijn twee uitzonderingen:

1. een hekwerk rondom de sportkooi sportveld met een maximumbouwhoogte van 3 meter en
2. maximaal 3 vlaggenmasten met een maximumbouwhoogte van 6 meter.

In deze bestemming is ook geregeld dat binnen de bestemming minimaal 800 m^2 moet worden ingericht als een waterbergende voorziening teneinde te komen tot een goede waterhuishoudkundige situatie.

6.3.5 Verkeer - Verblijfsgebied

De bestemming 'Verkeer - Verblijfsgebied' (artikel 6) geldt voor woonerven, woonstraten, parkeerplaatsen, voet- en fietspaden, speelplaatsen en buurtgroen. Dit zijn dus voornamelijk wijken (30 km/uur zones) waar de verblijfsfunctie belangrijker is dan de verkeersfunctie. De inrichting van de wegen is hierop afgestemd.

6.4 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waar deze uit af kan leiden wat zijn eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn van zijn buren en directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

In de nota “beleidsuitgangspunten handhaving bestemmingsplannen” zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- stringent beleid: als uitgangspunt geldt dat in principe elke overtreding wordt aangepakt;
- géén stilzwijgend gedogen;
- gewenste maar illegale ontwikkelingen zo mogelijk vooraf maar in ieder geval zo snel mogelijk legaliseren;
- gedogen van illegale gevallen alleen in uitzonderlijke gevallen, bij voorkeur alleen tijdelijk en met redenen omkleed.

Deze beleidsuitgangspunten zijn geëvalueerd in de nota "Handhavingsplan Fysieke Leefomgeving 2011-2014". De destijds geformuleerde uitgangspunten pretenderen dat alle overtredingen worden opgespoord en aangepakt. Deze ambitie blijkt met de beschikbare menskracht te ambitieus en daarom is in de nieuwe nota een prioriteitsstelling opgenomen waarin wordt aangegeven aan welke handhavingsonderwerpen op het gebied van bouwregelgeving en de gebouwde omgeving de komende periode met name aandacht wordt besteed. Dit houdt in dat het uitgangspunt dat in principe elke overtreding wordt aangepakt afhankelijk wordt van de prioriteitsstelling uit het Handhavingsplan. De prioriteitsstelling is ondermeer afhankelijk van het type overtreding en het type gebied (beschermd stadsgezicht, buitengebied, industrieterrein enz.) waar de overtreding wordt geconstateerd en zal op basis van politieke realiteit per looptijd van het Handhavingsplan worden geactualiseerd.

De grondslag voor een goed werkend handhavingsbeleid wordt gevormd door een inventarisatie van het feitelijke gebruik en de bestaande bebouwing zo kort mogelijk voor respectievelijk het in ontwerp ter visie leggen van casu quo het in werking van een bestemmingsplan. Als vervolg op deze inventarisatie zullen de verleende omgevingsvergunning voor het bouwen en gevolgde afwijkingsprocedures worden geregistreerd.

Handhavend optreden tegen overtredingen van bestemmingsplannen kan niet alleen plaatsvinden via publiekrechtelijke, maar ook via de strafrechtelijke weg. De opsporingsambtenaren van de gemeente of politie zullen in die gevallen proces-verbaal van de overtreding maken. Het (reguliere) bestuursrechtelijke traject zal gelijktijdig worden ingezet.

6.5 Exploitatie

Grondexploitatie

Met de inwerkingtreding van de Wro op 1 juli 2008 rust op de gemeente op grond van artikel 6.12 lid 1 van die wet de verplichting tot kostenverhaal bij grondexploitatie. Deze verplichting houdt in dat als de gemeente er bij een ruimtelijke ontwikkeling niet in slaagt met alle particuliere eigenaren in het gebied een overeenkomst te sluiten over grondexploitatie, de gemeente publiekrechtelijk de kosten moet verhalen bij alle eigenaren waarmee niet gecontracteerd is. Gemaakte kosten (limitatief opgesomd in artikelen 6.2.3 tot en met 6.2.5. van het Bro) zoals grondverwervingskosten, plankosten, onderzoekskosten, kosten van inrichting van de openbare ruimte etc. kunnen verhaald worden door middel van een exploitatieplan dat gelijktijdig met het bestemmingsplan, wijzigingsplan of projectbesluit moet worden vastgesteld.

De toepassing voor het afdwingbare kostenverhaal richt zich op bouwplannen. De definitie van wat onder een bouwplan wordt verstaan is opgenomen in artikel 6.2.1 Bro (o.a. bouw van één of meer woningen, bouw van één of meer hoofdgebouwen, bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1.000 m^2).

Het bestemmingsplan voorziet in mogelijkheid tot realisatie van een nieuw schoolgebouw binnen het plangebied. Deze ontwikkeling maakt daarmee bouwplannen mogelijk in de zin van artikel 6.2.1 Bro mogelijk. In voorliggend geval is de gemeente in het kader van dit bestemmingsplan initiatiefnemer. Hiermee zijn de gemeentelijke kosten anderszins verzekerd en is het maken van een exploitatieplan op grond van artikel 6.12 lid 2 Wro niet nodig.

Economische uitvoerbaarheid

De gemeente is eigenaar van de gronden binnen het plangebied. Voorliggend plan maakt onderdeel uit van de totale financiële kaderstelling, waarbij de kosten zijn gedekt door het schoolbestuur en de gemeente garant staat. Geconstateerd is dat de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar is.

Hoofdstuk 7 Procedure

7.1 Vooroverleg

Communicatie

Omwonenden zijn actief geïnformeerd over de plannen voor deze locatie. Er zijn in 2017 en 2018 twee informatiebijeenkomsten georganiseerd. Vervolgens is er een klankbordgroep samengesteld waarmee diverse overleggen zijn geweest. Tijdens deze overleggen is voornamelijk gesproken over de bereikbaarheid van de school en de inrichting van het terrein. Dit zijn voor de buurt belangrijke onderwerpen welke ook in het juridisch onderdeel van het bestemmingsplan zijn opgenomen (zoals geen rechtstreekse verbinding tussen het terrein van de school en de wijk).

Tijdens de periode van ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan wordt opnieuw een informatiebijeenkomst voor omwonenden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst wordt toegelicht op welke wijze het gebied zal worden ingericht ten behoeve van de nieuwe school. Tevens zal de te volgen bestemmingsplanprocedure aan de orde komen, waarbij ook de coördinatie met de omgevingsvergunning zal worden verduidelijkt.

Motie "oostlocaties groen"

Op 29 januari 2018 is de motie "oostlocaties groen" in de gemeenteraad aangenomen. Hierin is besloten dat er een begeleidingscommissie opgericht moet worden bestaande uit wijkbewoners. Deze commissie dient te worden betroken bij de verdere uitwerking van de plannen.

In dezelfde motie is ook besloten dat de gemeente bij het ontwerpbestemmingsplan in een notitie laat zien welke eventuele aanpassingen naar aanleiding van de inbreng van de begeleidingscommissie zijn gedaan. In deze paragraaf wordt hier aandacht aan besteed.

In 2018 is de begeleidingscommissie van start gegaan en is vier keer bij elkaar geweest met vertegenwoordigers van de school en de gemeente.

De begeleidingscommissie heeft over vele onderwerpen mee kunnen denken en voorkeuren aan kunnen geven. Er zijn drie hoofdzaken die mede op initiatief van de begeleidingscommissie in het plan zijn opgenomen.

1. Er komt geen ingang voor de fietsenstalling aan de noordkant van de Oegstgeeststraat. Dit was een grote wens van de bewoners omdat hiermee het (brom-)fietsverkeer door de wijk en met name de Oegstgeeststraat en Vlaardingenweg beperkt wordt. Scholieren en docenten moeten gebruik maken van de ingang via de Metamorfosenallee. In de regels van de bestemming Groen - Landschap en park is met een specifieke gebruiksbepaling opgenomen dat er geen verbinding naar de school is toegestaan.
2. Er komt een fietspad aan de noordzijde van de Hollandweg tot aan de school zodat de leerlingen via dit fietspad de school kunnen bereiken. Dit toekomstige fietspad valt buiten de grens van dit bestemmingsplan.
3. Er wordt een meidoornhaag geplaatst om de kavel van de school aan de Oegstgeeststraat. Deze vormt een groene en natuurlijke afscheiding van het schoolterrein.

Een tweetal andere uitgangspunten die in de motie zijn benoemd, zijn ook in het bestemmingsplan vastgelegd. Het gaat dan om:

1. Er is een brede groenstrook bestemd tussen het terrein van de school en de Oegstgeeststraat. De strook heeft een bestemming Groen - Landschap en park en is ongeveer 12 meter breed. De minimale afstand van de straat tot het toekomstige gebouw van de school is bijna 16 meter.
2. De maxmimumbouwhoogte van de school is vastgelegd op 14 meter. De standaard afwijkingsmogelijkheid voor 10% van de hoogte is in dit bestemmingsplan niet opgenomen.

Publicatie voornemen ontwikkeling

Volgens artikel 1.3.1 lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening moet het voornemen tot een ontwikkeling worden gepubliceerd. Aan deze verplichting is op 31 oktober 2018 voldaan met het publiceren van de kennisgeving van het bestemmingsplan in de Staatscourant, in het digitaal gemeenteblad en op de gemeentelijke website.

Artikel 3.1.1 Bro overleg

Het concept-bestemmingsplan is in het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro naar ProRail, NS Railinfrastructuur en Waterschap Rivierenland toegezonden. De ontvangen reacties hebben geleid tot beperkte aanpassing van het bestemmingsplan.

7.2 Terinzagelegging (ontwerp-bestemmingsplan)

Het ontwerpbestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat' heeft vanaf 15 november 2018 zes weken ter inzage gelegen. Tijdens de terinzagelegging zijn twee zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen richten zich onder andere op de mogelijke hinder van de school en de maximumbouwhoogte. De zienswijzen geven geen aanleiding om voor te stellen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 **Verkeerskundig advies**

Bijlage 2 **Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai**

Bijlage 3 **Onderzoek luchtkwaliteit**

Bijlage 4 **Risicoberekening externe veiligheid**

Bijlage 5 **Historisch vooronderzoek bodemkwaliteit**

Bijlage 6 **Quickscan flora en fauna**

Bijlage 7 **Aanvullend ecologisch onderzoek**

Bijlage 8 **Actualiserend bodemonderzoek**

Bijlage 9 **Archeologisch onderzoek**

Bijlage 10 **Vooronderzoek Conventionele Explosieven (CE)**

Bijlage 11 **Onderzoek naar trillingen**

Regels

van het bestemmingsplan

School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat
(plannummer: NL.IMRO.0202.928-0301)

Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**61**
Artikel 1	Begrippen	61
Artikel 2	Wijze van meten	64
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**65**
Artikel 3	Groen	65
Artikel 4	Groen - Landschap en park	65
Artikel 5	Maatschappelijk	66
Artikel 6	Verkeer - Verblijfsgebied	67
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**69**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	69
Artikel 8	Algemene bouwregels	69
Artikel 9	Algemene gebruiksregels	69
Artikel 10	Algemene afwijkingsregels	69
Artikel 11	Overige regels	69
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**71**
Artikel 12	Overgangsrecht	71
Artikel 13	Slotregel	71

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

Het bestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat met identificatienummer NL.IMRO.0202.928-0301 van de gemeente Arnhem.

1.2 bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

1.3 aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens

De grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 bebouwing

Eén of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.6 bebouwingspercentage

Een op de verbeelding of in de regels aangegeven percentage dat de grootte van een gedeelte van een bestemmingsvlak of gedeelte van een bouwvlak aangeeft dat ten hoogste mag worden bebouwd;

1.7 bestemmingsvlak

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming

1.8 bestemmingsgrens

De grens van een bestemmingsvlak.

1.9 bouwen

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.10 bouwgrens

De grens van een bouwvlak.

1.11 bouwlaag

Een geheel van voor personen toegankelijke ruimten, waarbinnen de vloerhoogte niet meer dan 1,20 meter varieert, met uitsluiting van onderbouw en zolder of vliering casu quo kapruimte.

1.12 bouwperceel

Een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.13 bouwperceelgrens

Een grens van een bouwperceelgrens.

1.14 bouwvlak

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.15 bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.16 brutovloeroppervlak:

De oppervlakte van een ruimte of een groep van ruimten, gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingswanden, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimtes omhullen, waarbij de oppervlakte van delen van vloeren, waarboven de netto hoogte kleiner is dan 1,5 meter niet worden meegerekend.

1.17 dienstverlenend bedrijf

Een bedrijf met een uitsluitend of in hoofdzaak dienstverlenende of verzorgende taak, al dan niet met een baliefunctie, zoals een uitzendbureau, kapsalon, kopieerservicebedrijf, een autorijschool en dergelijke. Detailhandel en garagebedrijven worden hieronder niet begrepen.

1.18 dunning

Velling welke uitsluitend is bedoeld als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende bo(o)m(en), bos of houtopstand.

1.19 gebouw

Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.20 normaal onderhoud, gebruik en beheer

Gebruik gericht op het in zodanige conditie houden van objecten of de terreingesteldheid dat het voortbestaan van deze objecten of de terreingesteldheid op ten minste het bestaande kwaliteitsniveau wordt gehouden. Onder normaal onderhoud, gebruik en beheer wordt ook dunning van beplanting begrepen

1.21 nutsbedrijven

Bedrijven die uitsluitend of in hoofdzaak zijn gericht op

a. de levering van elektriciteit, gas, water en warmte;
b. de verzorging van telecommunicatie;
c. de afvoer en verwerking van afvalstoffen;

1.22 onderbouw

Een gedeelte van een gebouw, dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de bovenkant minder dan 1,20 meter boven peil is gelegen.

1.23 onderwijs

Georganiseerde communicatie van niet-incidentele aard met als doel overdracht van kennis, vermeerdering van inzicht en/of aanleren van vaardigheden zoals primair en speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar (beroeps)onderwijs en educatie, tertiair onderwijs en overig onderwijs en bij onderwijs behorende sportvoorzieningen.

1.24 overig bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.25 pand

De kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig- constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.26 peil

1. voor een gebouw , waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan een weg of pad grenst: de hoogte van die weg of dat pad ter plaatse van de hoofdtoegang;
2. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
3. voor een ander bouwwerk: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.
4. voor zover als zodanig aangegeven in de bestemmingsregels: Normaal Amsterdams Peil (N.A.P.)

1.27 prostitutie

Het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

1.28 prostitué(e)

Degene, die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

1.29 raamprostitutie

Een vorm van prostitutie waarbij de werving van klanten geschiedt door een prostitué(e) die door houding, gebaren, kleding of anderszins, vanuit een vitrine de aandacht op zich vestigt en waarbij de seksuele handelingen in een voor het publiek besloten ruimte plaatsvinden.

1.30 seksinrichting

Een voor publiek toegankelijke, besloten ruimte (hieronder wordt mede begrepen een voer- of vaartuig) waarin bedrijfsmatig, of in omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van pornografische aard plaatsvinden.

Onder seksinrichtingen wordt in elk geval verstaan een (raam)prostitutiebedrijf, een seksclub, een privé-huis, een erotische massagesalon, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater of parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.31 straatmeubilair

Onverminderd het bepaalde in bijlage II van het Besluit omgevingsrecht wordt onder straatmeubilair voor de werking van dit bestemmingsplan mede verstaan: papier-, glas- en andere inzamelbakken, toegangsconstructies voor ondergrondse voorzieningen; kunstwerken, speeltoestellen en draagconstructies voor reclame, alsmede abri's en kleinschalige bouwwerken ten behoeve van (openbare) nutsvoorzieningen.

1.32 thuisprostitutie

Vorm van prostitutie waarbij de seksuele dienstverlening plaatsvindt op het woonadres van de prostituté(e) en waarbij ook alleen door deze prostitué(e) op dit adres gewerkt wordt als prostitué(e).

1.33 vestigingsbeleid

Het beleid neergelegd in de nota 'van Rood naar Groen' (vastgesteld 26 juni 2000).

1.34 werken, werkzaamheden van geringe omvang

Werken of werkzaamheden die geen wezenlijke verandering van de terreingesteldheid of van een inrichting tot gevolg hebben.

1.35 werkplek

Een plaats, waar één prostitué(e) zijn of haar werk verricht.

1.36 wijk

Wijk, zoals gehanteerd wordt in de indeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten

2.1 de inhoud van een bouwwerk

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.2 de bouwhoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, liftopbouwen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 de oppervlakte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Groen aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen;
b. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
c. fiets- en wandelpaden, straatmeubilair en speelvoorzieningen;
d. geluidwerende voorzieningen.

3.2 Bouwregels

a. Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd.
b. De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 4 meter bedragen.

Artikel 4 Groen - Landschap en park

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Groen - Landschap en park aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. park- en groenvoorzieningen, waaronder recreatieve- en speel- en ontmoetingsvoorzieningen;
b. wandelpaden;
c. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
d. het behoud of herstel van de op deze gronden voorkomende dan wel daaraan eigen landschappelijke-, cultuurhistorische, ecologische- en natuurwaarden.

4.2 Bouwregels

Op deze gronden mag niet worden gebouwd.

4.3 Specifieke gebruiksregels

a. Onder gebruik van de gronden in strijd met de bestemming wordt in ieder geval begrepen het realiseren van een verbinding (fiets- en of wandelpad) naar de naastgelegen bestemming Maatschappelijk
b. Onder gebruik van de gronden in strijd met de bestemming, wordt in ieder geval begrepen gebruik van gronden:
    1. als standplaats voor onderkomens en stacaravans of voor enige andere vorm van kamperen;
    2. voor het aanbrengen van afbeeldingen of tekens voor commerciële doeleinden;
    3. voor het opstellen, opslaan, lozen c.q. storten, al dan niet ten verkoop, van onbruikbare dan wel aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, materialen, stoffen, producten, voer- of vaartuigen of machines.
c. De in dit lid onder b. genoemde gebruiksvormen zijn niet verboden, indien en voorzover deze onlosmakelijk verbonden zijn met werken en werkzaamheden, waarvoor een omgevingsvergunning is verleend.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning) de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het vellen, rooien en beschadigen van houtgewassen;
b. het aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of andere apparatuur;
c. het aanleggen of aanbrengen van beschoeiingen en puinstortingen;

d. het graven, dichten, verdiepen of verbreden van greppels, sloten, vijvers, beken en andere watergangen;
e. het verlagen van de bodem of het afgraven van gronden waarvoor geen ontgrondingsvergunning is vereist;
f. het ophogen van gronden;
g. het aanleggen, verbreden of verharden van voet- en rijwielpaden.
h. Het aanbrengen van oppervlakte verharding groter dan 25 m^2;

4.4.1 Uitzonderingen omgevingsvergunningsplicht

Het in lid 4.4 vervatte verbod geldt niet voor het uitvoeren van:

a. werken of werkzaamheden ter realisering van de bestemming, zoals aangegeven in lid 4.1;
b. werken of werkzaamheden, welke op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt, in uitvoering zijn;
c. werken of werkzaamheden die van geringe omvang zijn, dan wel het normale onderhoud betreffen.

4.4.2 Toelaatbaarheid van werken en werkzaamheden

Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 4.4 zijn slechts toelaatbaar, indien:

a. deze verband houden met de doeleinden, die aan de desbetreffende bestemming zijn toegekend;
b. hierdoor dan wel door daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke-, cultuurhistorische- en natuurwaarden en kwaliteiten van de gronden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;

Artikel 5 Maatschappelijk

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Maatschappelijk aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. onderwijs en zaalsport;
b. politieke-, belangen- en ideële organisaties/verenigingen en hobbyclubs;

en ondergeschikt voor:

c. voorzieningen ten behoeve van het verkeer, groen- en speelvoorzieningen en straatmeubilair;
d. ondergeschikte horeca , uitsluitend ten dienste van onderwijs;
e. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;

5.2 Bouwregels

a. Op deze gronden mogen, met inachtneming van de aangegeven maximumbouwhoogten uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd.
b. In afwijking van het bepaalde in artikel 8.1, ten behoeve van het buiten het bouwvlak bouwen, mag/mogen:
    1. een hekwerk rondom een sportveld met een maximumbouwhoogte van 3 meter worden opgericht.
    2. maximaal 3 vlaggenmasten met een maximumbouwhoogte van 6 meter worden opgericht.

5.3 Specifieke gebruiksregels

Onder gebruik van de gronden in strijd met de bestemming wordt in ieder geval begrepen het gebruik van en het in gebruik laten nemen van bouwwerken overeenkomstig lid 5.1 onder a. zonder de aanleg en instandhouding van een waterbergende voorziening met een omvang van tenminste 800 m² teneinde te komen tot een goede waterhuishoudkundige situatie.

5.4 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 8.1 ten behoeve van het buiten het bouwvlak bouwen van kleine bouwwerken passend in de bestemming zoals fietsenstallingen, hekwerken en zitbanken met een maximumbouwhoogte van 3 meter waarbij voor hekwerken een maximumbouwhoogte geldt van 1 meter.

Artikel 6 Verkeer - Verblijfsgebied

6.1 Bestemmingsomschrijving

De als Verkeer - Verblijfsgebied aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. (woon)straten, buurtwegen, pleinen en trottoirs met een inrichting hoofdzakelijk gericht op bestemmingsverkeer en verblijfsfuncties;
b. parkeervoorzieningen;
c. groenvoorzieningen;
d. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
e. wandelgebieden en speelgelegenheden;
f. nutsvoorzieningen;
g. onderdoorgangen, alsmede toegangen tot ondergrondse voorzieningen ten behoeve van direct aangrenzende bestemmingen.

6.2 Bouwregels

a. Op deze gronden mogen uitsluitend bouwwerken ten dienste van de genoemde bestemmingen worden gebouwd;
b. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals entrees tot parkeergarages en straatmeubilair mag ten hoogste 5 meter bedragen.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Bouwen binnen bouwvlak

a. Indien binnen een bestemmingsvlak een bouwvlak is aangegeven mag, behoudens andersluidende bepalingen in deze regels, uitsluitend worden gebouwd binnen dit bouwvlak.
b. Indien in een bestemmingsvlak geen bouwvlak is aangegeven, mag uitsluitend worden gebouwd voor zover daartoe in de betreffende bestemmingsregel uitdrukkelijk mogelijkheden zijn opgenomen.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

Onder gebruik van gronden in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval verstaan:

a. het gebruik van bijgebouwen als zelfstandige woning;
b. het gebruik van de gronden ten behoeve van thuisprostitutie, raamprostitutie en seksinrichtingen;
c. het gebruik van gronden of bouwwerken waarbij niet wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid volgens de in de geldende Arnhemse beleidsregels voor parkeren opgenomen normen.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van:

1. de verplichting tot het bouwen binnen het bouwvlak, zoals bedoeld in lid 8.1 mits de overschrijding van het bouwvlak niet meer bedraagt dan twee meter, de bestemmingsgrens niet wordt overschreden en het de bouw betreft van noodtrappen;
2. de bestemmingsbepalingen voor het oprichten van:
   a. kunstobjecten en niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut, zoals transformatorstations, rioolgemalen, schakelhuisjes, telefooncellen voorzover met een inhoud groter dan 3 m^3, en haltes van vervoersdiensten, alle met een inhoud van maximaal 75 m^3;
   b. sirenemasten met een hoogte van maximaal 18 meter;
   c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van (tele)communicatie:
      - voorzover vrijstaand, met een hoogte van maximaal 20 meter;
      - voorzover op of aan een ander bouwwerk te plaatsen, met een hoogte van maximaal 8 meter boven de aangegeven maximumbouwhoogte;
   d. geluidwerende voorzieningen voor zover deze noodzakelijk zijn ingevolge de bepalingen van de Wet geluidhinder;
   e. voorzieningen ten behoeve van de opwekking van duurzame energie.

Artikel 11 Overige regels

11.1 Parkeren

a. Een omgevingsvergunning voor het bouwen van gebouwen wordt slechts verleend indien bij de aanvraag om een omgevingsvergunning wordt aangetoond dat gelet op de omvang of de bestemming van het gebouw in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het parkeren of stallen van auto's in, op of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

Indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken - waarvoor een omgevingsvergunning is benodigd - daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in de parkeer- of stallingsbehoefte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden.

b. De onder a. bedoelde ruimte voor het parkeren van personenauto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's
c. Aan het bepaalde onder a. wordt geacht te zijn voldaan indien de ruimte voor parkeren of stallen voldoet aan de in de Beleidsregels Parkeren van de gemeente Arnhem daartoe opgenomen normen.

11.2 Laden of lossen

Indien de bestemming van een gebouw aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden en lossen van goederen, dient, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, in deze behoefte in voldoende mate zijn voorzien aan, in, of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

11.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in elk geval gerekend het gebruiken of laten gebruiken van gronden of bouwwerken waarbij niet in voldoende mate ruimte is aangebracht en in stand wordt gehouden op eigen terrein voor het genoemde in lid 3.1 overeenkomstig de beleidsregels als bedoeld in lid 3.6.

11.4 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de leden 11.1 en 11.2:

a. indien het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of
b. voor zover op andere wijze in de benodigde parkeer- of stallingsruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.

11.5 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in de leden 11.1 en 11.2 is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. de parkeersituatie in de openbare ruimte;
b. de woon- en leefsituatie.

11.6 Beleidsregels

a. Burgemeester en wethouders passen deze bouwregels toe met inachtneming van de door hen vastgestelde beleidsregels met betrekking tot het parkeren, zoals die gelden op het tijdstip van indiening van de aanvraag om een omgevingsvergunning.
b. Indien deze beleidsregels gedurende de planperiode worden gewijzigd, wordt rekening gehouden met de wijziging.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

12.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

12.1.2 Afwijken

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van sublid 12.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in sublid 12.1.1 met maximaal 10%.

12.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Het bepaalde in lid 12.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

12.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

12.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 12.2.1 te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

12.2.3 Verbod hervatten strijdig gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 12.2.1 na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

12.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Het bepaalde in lid 12.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat'.

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

G — Groen

G-LP — Groen - Landschap en park

M — Maatschappelijk

V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied

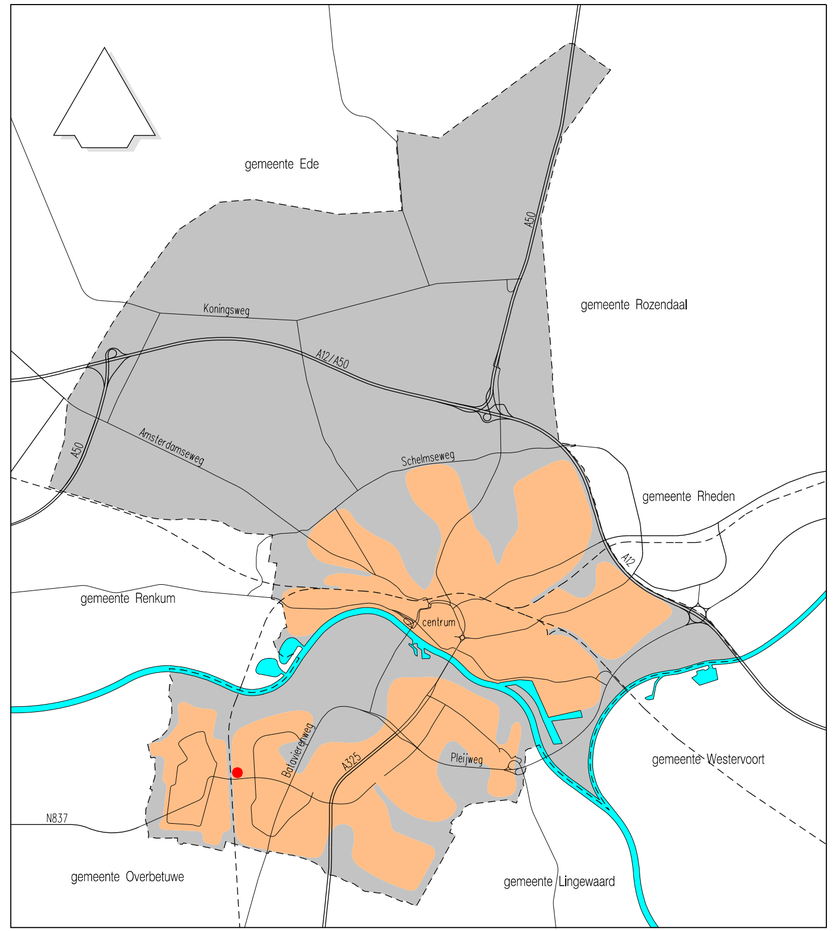
Bouwvlak

bouwvlak

Maatvoeringaanduidingen

maatvoeringsvlak

B — maximum bouwhoogte (m)

BESTEMMINGSPLAN SCHOOL METAMORFOSENALLEE-OEGSTGEESTSTRAAT

planstatus	datum:	getekend:
● ontwerp	15-11-2018	
● vast te stellen	feb. 2019	
○ vastgesteld		
○ in werking		
○ onherroepelijk		

schaal:	getekend:	tekeningnummer:
1:1000	JWe	NL.IMRO.0202.928-0301

© Nadruk verboden

Strategie, Beleid en Regie, beleidsdomein Fysiek

Eusebiusbuitensingel 53, Postbus 9029, 6800 EL ARNHEM
Tel.: 0900-1809, fax: 026-3774830, gemeente@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Gemeente Arnhem

Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs mobiliteit

Goudappel Coffeng

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

Gemeente Arnhem

Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum

Datum	30 mei 2018
Kenmerk	ARH274/Vgg/1500.02
Eerste versie	24 april 2018

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Gemeente Arnhem
Titel rapport	Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum
Kenmerk	ARH274/Vgg/1500.02
Datum publicatie	30 mei 2018
Projectteam opdrachtgever(s)	Guido Coumans en Gerda Dreise
Projectteam Goudappel Coffeng	Guido van Vught, Alex Mulders en Nicole Korsten
Projectomschrijving	Verkeerskundig onderzoek en advies Lorentz Lyceum.
Trefwoorden	Arnhem, Lorentz Lyceum, onderzoek en advies Lorentz Lyceum

Inhoud Pagina

1	**Aanleiding**	**1**
2	**Verkenning mobiliteitsprofiel Lorentz Lyceum**	**3**
2.1	Bereikbaarheid per fiets	3
2.2	Bereikbaarheid per openbaar vervoer	4
2.3	Bereikbaarheid per auto	4
2.4	Vervoermiddelkeuze Lorentz Lyceum	5
3	**Risico's en aandachtspunten op netwerkniveau**	**8**
3.1	Fietspotentieel	8
3.2	Kortste routes	9
3.3	Barrières	10
3.3.1	Nijmeegseweg	11
3.3.2	Batavierenweg	11
3.3.3	Burgemeester Matsersingel	12
3.4	Aantrekkelijke routes	13
3.4.1	Route Lange Akkers - Kroonsewal	13
3.4.2	Fietsverbinding Elderhofseweg - Hollandweg	13
3.5	Afhankelijkheid achter ingang	14
4	**Gevolgen verkeersafwikkeling**	**16**
4.1	Huidige situatie	16
4.2	Situatie 2018 met school	17
4.2.1	Intensiteiten	17
4.2.2	Cyclustijdberekening	18
4.2.3	Kruispuntgevoeligheid	19
4.3	Koppeling	19
5	**Conclusies en aanbevelingen**	**20**
5.1	Conclusies	20
5.2	Aandachtspunten en aanbevelingen	21
5.2.1	Fiets	21
5.2.2	Trein/voetganger	22
5.2.3	Busvervoer/voetganger	22
5.2.4	Auto	22
5.2.5	Verkeersafwikkeling	22
5.2.6	Overig	23

Bijlagen

1	Analyse sterke en zwakke punten fietsbereikbaarheid voorgestelde locatie Lorentz
2	Intensiteiten kruising Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid
3	Fasediagrammen
4	Aandachtspuntenkaart

1

Aanleiding

Het Lorentz Lyceum met 1.000 leerlingen gaat verhuizen. De potentiële ontwikkellocatie ligt in de wijk Elderveld, langs de Metamorfosenallee ter hoogte van het station Arnhem Zuid. De voorzijde van de school is gericht op de Metamorfosenallee, met zowel de trein als busvoorzieningen direct op loopafstand. De Metamorfosenallee is een gebiedsontsluitingsweg. Met de verhuizing van het Lorentz Lyceum veranderen de routes en mogelijk de vervoerswijze voor leerlingen en personeel. Tijdens een informatieavond over de nieuwbouwplannen zijn veel vragen gesteld over de afwikkeling van het verkeer van en naar de school. Ook de gemeente is zich bewust van het feit dat de nieuwe school in de omgeving van een druk kruispunt zijn aandacht vraagt. Deze constateringen zijn voor de gemeente Arnhem de aanleiding geweest om de ontsluiting van de school en de verkeersafwikkeling van het kruispunt met de Metamorfosenallee nader te onderzoeken.

Aan Goudappel Coffeng BV is gevraagd een onderzoek in te stellen naar de verkeerskundige effecten, met aandacht voor de mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersstructuur, en verkeersafwikkeling.

Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft het verkeerskundige onderzoek voor de verhuizing van het Lorentz Lyceum. Hoofdstuk 2 beschrijft de verkenning van het mobiliteitsprofiel van het Lorentz Lyceum. In hoofdstuk 3 zijn de risico's en aandachtspunten op netwerkniveau beschreven. In hoofdstuk 4 worden de gevolgen voor de verkeersafwikkeling op de kruising Metamorfosenallee - station Arnhem zuid beschreven. Voorvloeiend uit het mobiliteitsprofiel, de risico's en aandachtspunten op netwerkniveau en de verkeers-afwikkeling volgen de aandachtspunten en aanbevelingen, die per vervoerswijze of combinatie benoemd zijn in hoofdstuk 5.

2

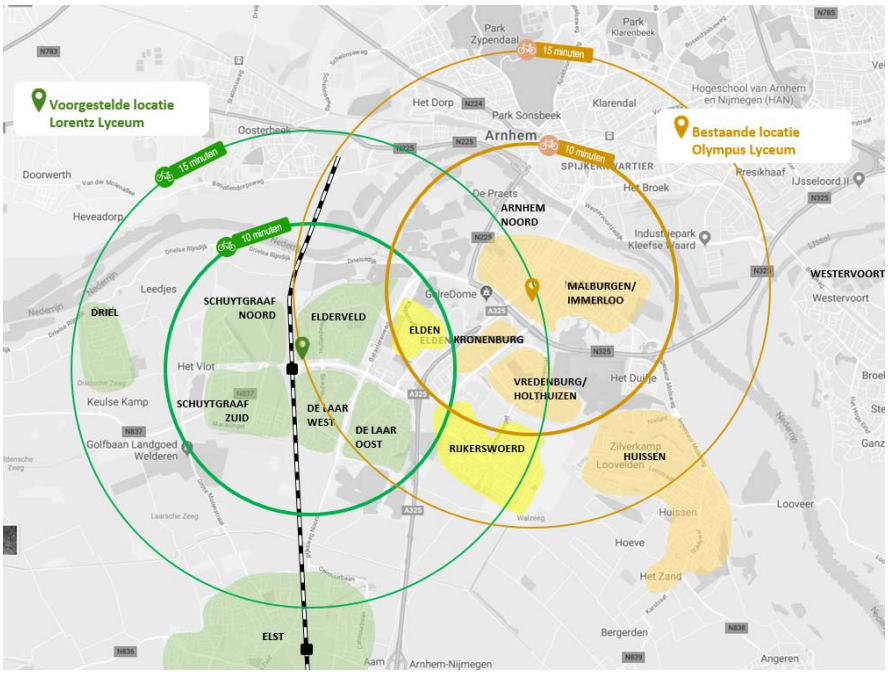
Verkenning mobiliteitsprofiel Lorentz Lyceum

2.1 Bereikbaarheid per fiets

Locaties voortgezet onderwijs in Arnhem Zuid in relatie tot fietsafstanden

De verhuizing van het Lorentz Lyceum geeft een spreiding van de voorzieningen voor het voortgezet onderwijs in Arnhem-Zuid. Nieuwbouw van het Lorentz Lyceum op de voorgestelde locatie betekent een middelbare school voor alle leerlingen in Arnhem-Zuid binnen 10 minuten fietsen.

Het hiernavolgende kaartbeeld illustreert schematisch de fietsafstand van de wijken in Arnhem-Zuid naar de bestaande locatie van het Olympus college (in oranje) en de voorgestelde nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum (in groen).

Figuur 2.1: Fietsafstanden bestaande en nieuwe locatie

Voor leerlingen woonachtig in Schuytgraaf-noord en -zuid en de wijken Elderveld en De Laar is de voorgestelde locatie van het Lorentz college de meest nabijgelegen school voor het voortgezet onderwijs. Leerlingen woonachtig in Elden en Rijkerswoerd wonen op fietsafstand tussen de voorgestelde locatie van het Lorentz college en de bestaande locatie van het Olympus in.

Voor de diverse wijken in Arnhem-Zuid hebben wij een analyse uitgevoerd van fietsmogelijkheden van en naar de voorgestelde locatie van het Lorentz Lyceum.
Deze analyse is bijgevoegd in **bijlage 1**. Op basis van deze analyse schatten we de fietsbewegingen richting de school in. Dit is vooral van belang in de hoeveelheid fietsers die de Metamorfosenallee dienen over te steken.

2.2 Bereikbaarheid per openbaar vervoer

De voorgestelde locatie voor het Lorentz Lyceum kent een zeer goede OV-bereikbaarheid, zowel voor trein- als busvervoer.

Het treinstation Arnhem Zuid wordt bediend door de Sprinter Arnhem - 's-Hertogenbosch en de Sprinter Zutphen - Wijchen. Het station Arnhem Zuid wordt momenteel overgeslagen door de stoptrein Arnhem - Tiel. Langs de bushalte station Arnhem Zuid komen momenteel lijn 5 (Presikhaaf - Schuytgraaf) en 11 (Arnhem Zuid - Het Duifje). Eerder ook lijn 56 (Arnhem - Wageningen), maar deze is ten tijde van de uitvoering van het onderzoek uit dienst genomen.

trein	frequentie (werkdag)
Sprinter Arnhem - 's-Hertogenbosch	2x/uur
Sprinter Zutphen - Wijchen	2x/uur

buslijn	frequentie (werkdag)
5 Presikhaaf - Schuytgraaf	4x/uur
11 Arnhem Zuid - Het Duifje	2x/uur

Tabel 2.1: Frequentie trein en bus

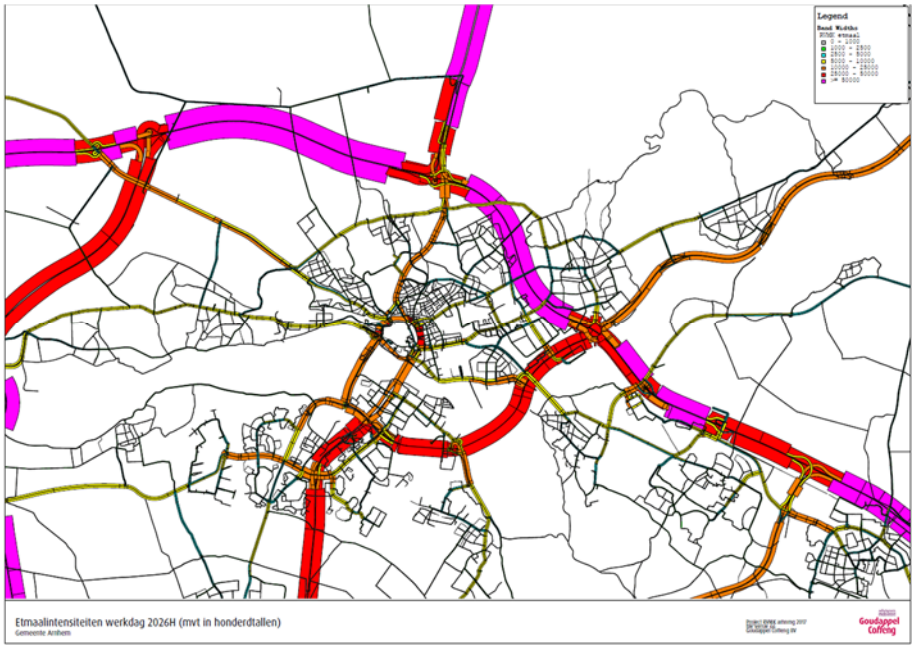
Bij het station bevindt zich ook de P+R-locatie. Op werkdagen blijkt deze P+R een grote aantrekkingskracht te hebben. De vraag naar parkeerplaatsen is soms groter dan de huidige parkeercapaciteit van de P+R.

2.3 Bereikbaarheid per auto

De locatie van de nieuwe school bevindt zich bij woonwijk Elderveld. Op dit moment is een entree gepland aan de voorzijde, langs de Metemorfosenallee voor zowel het personeel als de leerlingen.

De gebiedsontsluitingsweg zorgt ervoor dat de school goed per auto bereikbaar is.

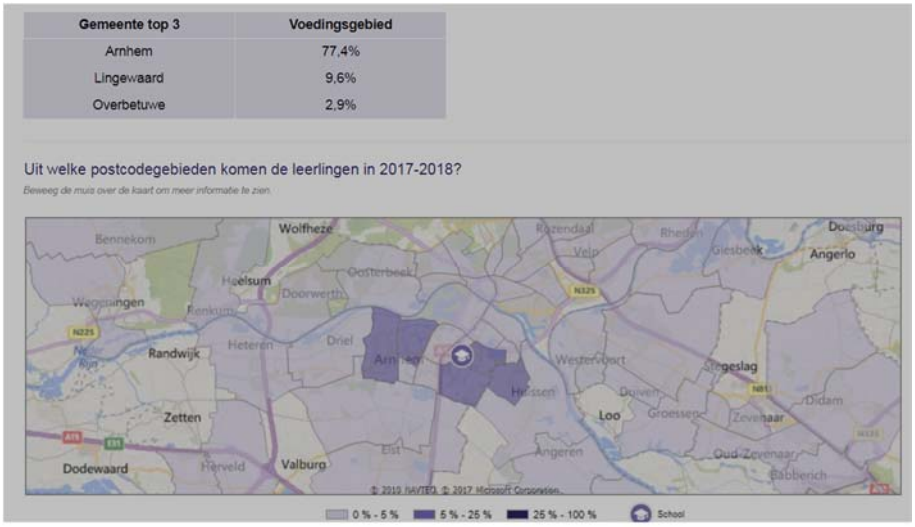
Momenteel rijden 18.000 voertuigen per etmaal over de Metamorfosenallee. Dit aantal zal de komende jaren verder toenemen bij de verdere ontwikkeling van de wijk Schuytgraaf. Prognoses geven een verdere toename van het autoverkeer naar ongeveer 28.000 voertuigen per etmaal (verkeersmodel 2026). Dit komt overeen met meer dan 55% groei.

Figuur 2.2: Werkdagintensiteiten in 2026

2.4 Vervoermiddelkeuze Lorentz Lyceum

Om een beeld te krijgen van de toekomstige vervoermiddelkeuze van zowel leerlingen als het personeel naar het Lorentz Lyceum, maken wij gebruik van de huidige vervoermiddelkeuze van en naar de school, gecombineerd met ervaringscijfers van andere scholen.
Met een voorgestelde ligging meer in het zuidwesten van de stad, betekent dit ook een verschuiving in het verzorgingsgebied van de school. Daarnaast biedt de school met haar speciaal onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen een aparte doelgroep die mogelijk van verder weg woonachtig is. Juist de ligging nabij station Arnhem Zuid maakt het voor deze doelgroep interessant om voor het Lorentz Lyceum te kiezen.

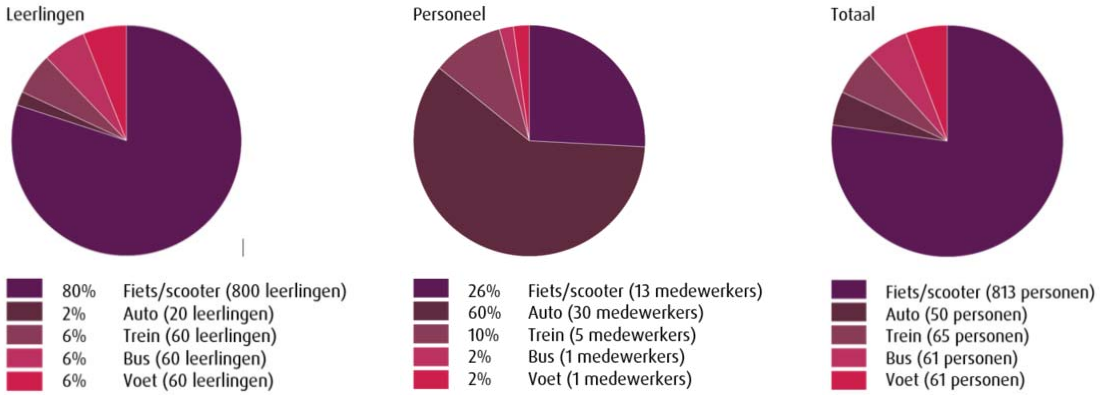

Figuur 2.3: Cijfers 2017/2018 vervoermiddelkeuze huidige locatie Lorentz Lyceum (bron: https://www.scholenopdekaart.nl/Middelbare-scholen/369/1103/Lorentz-Lyceum/Marktaandeel-en-voedingsgebied

Op basis van de analyse van het huidige voedingsgebied en de verschuiving die plaatsvindt, is een inschatting gemaakt voor de toekomstige vervoermiddelkeuze naar het Lorentz Lyceum (deze cijfers zijn grotendeels overeenkomstig aan de cijfers in een later schrijven van de projectleider nieuwbouw Lorentz Lyceum aan de gemeente Arnhem, d.d. 5 april 2008, waarin een uitsplitsing is gemaakt tussen het Lorentz en Rivers).

	leerlingen (n=1.000)	personeel (n=50)	leerlingen	personeel	totaal
fiets/scooter	80%	26%	800	13	813
auto	2%	60%	20	30	50
trein	6%	10%	60	5	65
bus	6%	2%	60	1	61
voet	6%	2%	60	1	61

Tabel 2.2: Inschatting toekomstige vervoermiddelkeuze

Figuur 2.4: Modal split vervoermiddelkeuze

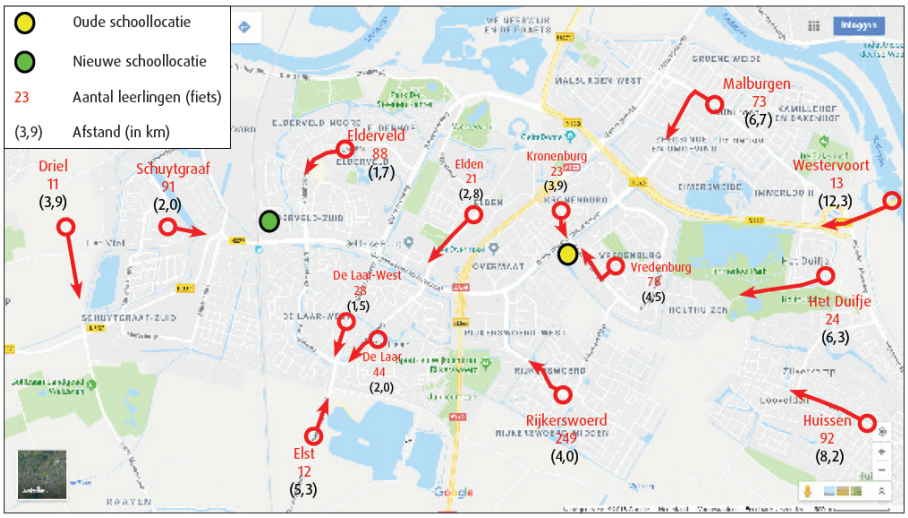
3

Risico's en aandachtspunten op netwerkniveau

In het kader van de verkeersveiligheid zal de focus rondom een middelbare school op scholieren komen te liggen. De scholieren vormen een kwetsbare groep met potentiële risico's. Belangrijk dus om deze groep op gewenste plekken te laten oversteken, waar het gevaar minimaal is. Hier ligt een opgave om de kortste fietsroutes en de meest aantrekkelijke fietsroutes op elkaar te leggen en zo veel mogelijk gebruik te maken van niet-conflicterende ongelijkvloerse kruisingen. De kenmerken van een aantrekkelijke fietsroute zijn: kortste afstand, weinig of geen conflictpunten (veiligheid), vrijliggend fietspad, bij voorkeur in de voorrang geregeld (snelheid).

3.1 Fietspotentieel

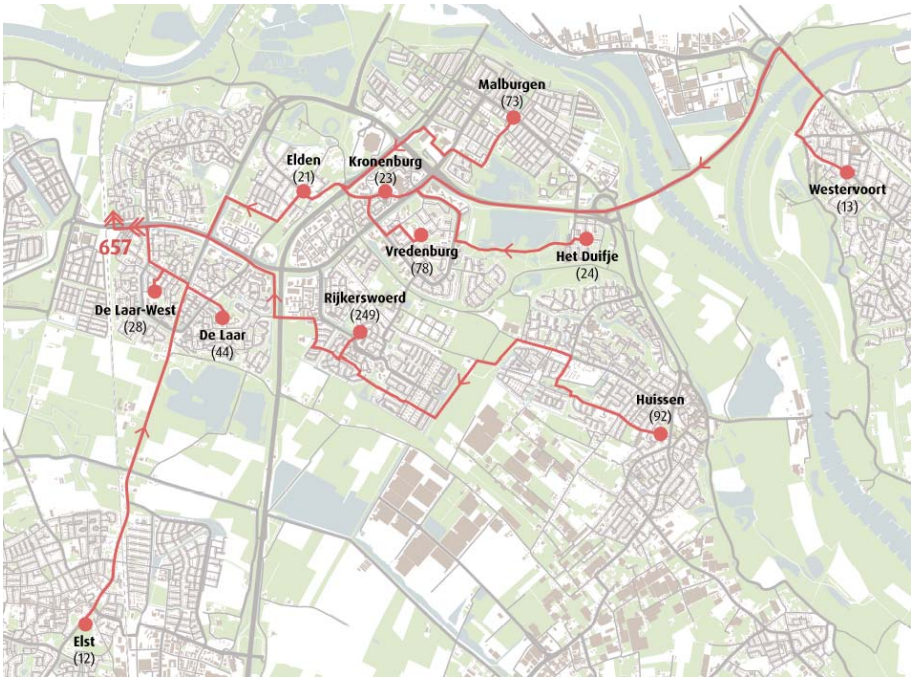
Vanuit diverse wijken is het aantal leerlingen bekend die nu naar het Lorentz Lyceum zullen gaan. Kwadraam heeft inmiddels ook cijfers aangeleverd en deze komen sterk overeen met de aantallen uit tabel 3.1. Tevens is de gemiddelde afstand vanuit de wijk naar de nieuwe locatie bekend.

Figuur 3.1: Potentiële fietsers en afstand vanuit diverse wijken naar de nieuwe locatie

3.2 Kortste routes

Bij het kiezen of bepalen van de routes speelt de kortste afstand een belangrijke rol. Via Google Maps is bepaald wat de kortste fietsroute is van scholieren (fietsers) komende uit de wijken. Hierbij is uitgegaan van de huidige infrastructuur en van een centraal punt in iedere wijk. Hierin speelt dus alleen afstand een rol.

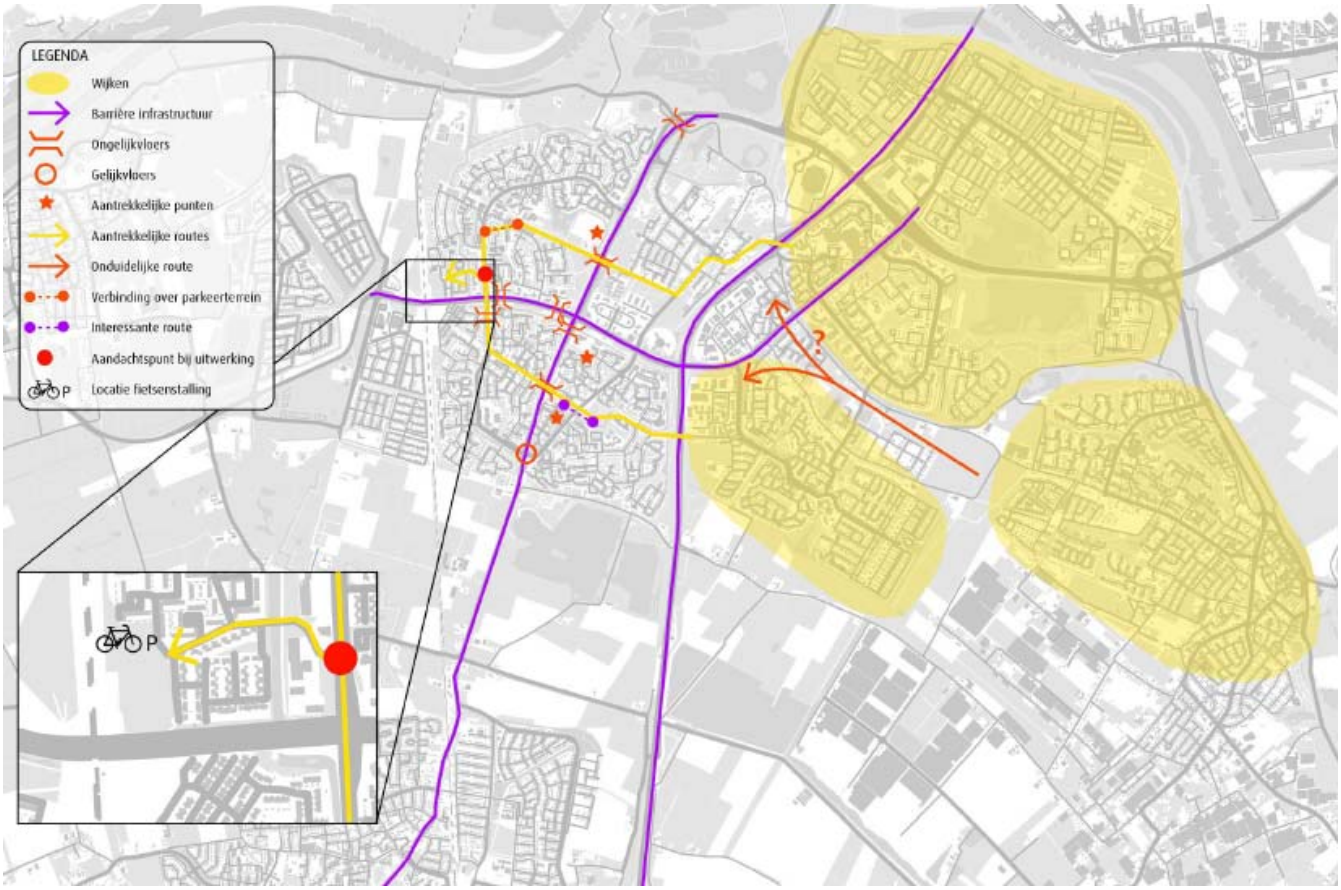

Figuur 3.2: Kortste fietsroutes naar de nieuwe locatie Lorentz Lyceum volgens Google Maps

Uitgaande van de kortste routes komen alle fietsers ten oosten van de nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum uit bij de geregelde fietsoversteek ter hoogte van de nieuwe locatie aan de Metamorfosenallee. Uit het oogpunt van verkeersveiligheid is het gewenst om conflicten zo veel mogelijk te vermijden. Ongelijkvloerse kruispunten hebben daarbij de voorkeur, maar ook verkeerslichtenregelingen zorgen tenminste voor een scheiding van conflictsituaties.

3.3 Barrières

Op netwerkniveau kent de route naar de nieuwe schoollocatie een aantal barrières. De barrières zijn vooral drukke autowegen. De drie voornaamste autobarrières vormen de Nijmeegseweg (A325), de Batavierenweg en de Metamorfosenallee/Burgemeester Matsersingel. De autowegen kunnen op enkele punten worden gekruist. Dit kan zowel gelijkvloers als ongelijkvloers. De meest aantrekkelijke punten en tevens de gewenste oversteeklocaties zijn de ongelijkvloerse (ongeregelde) kruisingen.

Figuur 3.3: Barrières en aantrekkelijke fietsroutes

In de hiernavolgende subparagrafen zijn de barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Burgemeester Matsersingel nader toegelicht.

3.3.1 Nijmeegseweg

De Nijmeegseweg kan op twee locaties (ongelijkvloers - niet conflicterend) gekruist worden. Beide locaties zijn ongelijkvloerse kruisingen. Voor alle wijken aan de oostzijde van de Nijmeegseweg zijn daarmee aantrekkelijke routes beschikbaar om deze barrière veilig te kruisen. De wijken Malburgen, Kronenburg, Vredenburg en Het Duifje zullen overwegend gebruik maken van de noordelijke ongelijkvloerse kruising (Kronenburgdijk - Brinkestraat). De wijk Rijkerswoerd zal deels gebruik maken van de zuidelijke ongelijkvloerse kruising aan de Lange Akkers.

Figuur 3.4: Ongelijkvloerse kruisingen Kronenburgdijk - Brinkestraat (links) en Lange Akkers (rechts)

Fietsers vanuit Huissen kunnen zowel de noordelijke als zuidelijke ongelijkvloerse kruising nemen. Volgens Google Maps is de kortste route via de zuidelijke overgang, maar het is zeker denkbaar dat een deel van Huissen de noordelijke overgang zal nemen.

De Nijmeegseweg kan ook ongelijkvloers gekruist worden ter hoogte van de Burgemeester Matsersingel. Op deze kruising zijn wel verkeersregelinstallaties geplaatst waardoor deze route minder aantrekkelijk (in een regeling conflicterend) is dan een route zonder installatie.

3.3.2 Batavierenweg

De Batavierenweg kan op meerdere aantrekkelijke locaties ongelijkvloers gekruist worden. De meest aantrekkelijke locaties zijn (van noord naar zuid):

- Elderhofseweg;
- Burgemeester Matsersingel;
- Kroonse wal.

Figuur 3.5: Ongelijkvloerse kruisingen Elderhofseweg (links), Burgemeester Matsersingel (midden) en Kroonse wal (rechts)

3.3.3 Burgemeester Matsersingel

De oost-westelijke barrière is de Metamorfosenallee - Burgemeester Matsersingel. Tussen de schoollocatie en de Nijmeegseweg zijn diverse punten waar de barrière gekruist zal worden. De belangrijkste zijn (van oost naar west):

- Batavierenweg;
- Hollandweg;
- oversteek ter hoogte van de P+R Station Zuid.

De aantrekkelijke routes zijn de Batavierenweg en de Hollandweg, omdat dit ongelijkvloerse kruisingen zijn en daarmee het meest conflictwerend. De oversteek ter hoogte van de P+R-locatie bij station Arnhem Zuid oftewel de nieuwe locatie van de school is een minder aantrekkelijke locatie. Het is een met verkeerslichten geregelde gelijkvloerse kruising, waarmee de conflicten weliswaar zijn beveiligd, maar niet worden geweerd.

Figuur 3.6: Ongelijkvloerse kruisingen Batavierenweg (links), Hollandweg (midden) en met VRI geregelde oversteek (rechts)

3.4 Aantrekkelijke routes

3.4.1 Route Lange Akkers - Kroonsewal

De fietsroute vanaf de Lange Akkers en de Kroonsewal richting de Hollandweg is een interessante aantrekkelijke route. Het is een vrijliggend fietspad, tevens in de voorrang geregeld. De kortste route vanaf de ongelijkvloerse kruising volgens Google Maps, is echter de route langs de Nijmeegseweg en vervolgens parallel aan de zuidzijde van de Burgemeester Matsersingel. Hier liggen weliswaar twee ongelijkvloerse kruisingen, tevens dient een met verkeerslichten geregelde oversteek ter hoogte van de Randweg te worden gepasseerd.

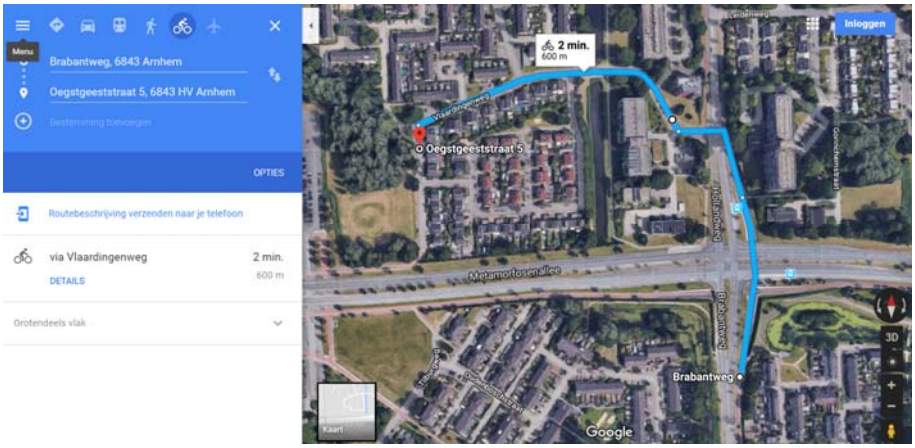
3.4.2 Fietsverbinding Elderhofseweg - Hollandweg

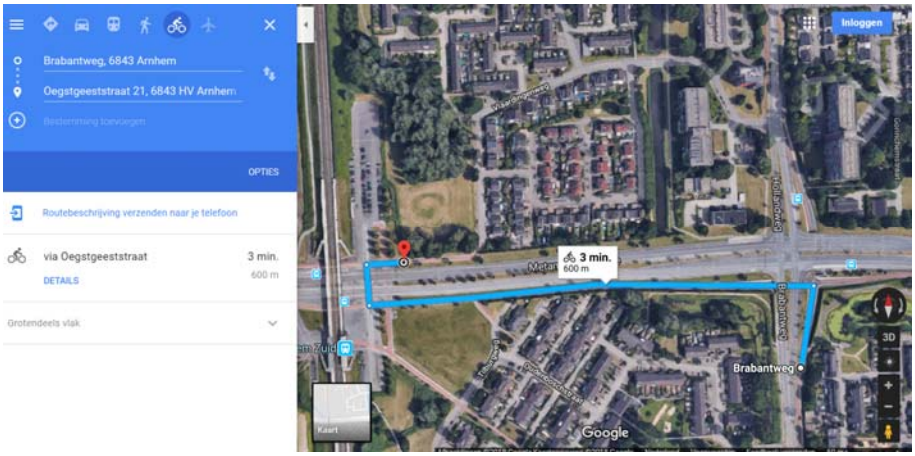
De fietsers van de wijken Elden, Kronenburg, Vredenburg, Het Duifje Westervoort en Malburgen kiezen de kortste route vanaf de Elderhofseweg via de Batavierenweg en Metamorfosenallee. De fietsroute door de wijk die zorgt voor minder oversteekbewegingen over de drukke Metamorfosenallee is slechts 300 meter langer. De route is echter onaantrekkelijk want deze gaat via het parkeerterrein van enkele woningen aan de Rotterdamsingel.

3.5 Afhankelijkheid achter ingang

Bij de aantrekkelijkheid van fietsroutes is de locatie van het fietsparkeren en daarmee de ingang zeer voornaam. Fietsers nemen de kortste route. De hiernavolgende kaartjes geven aan dat de locatie van het fietsparkeren met voldoende capaciteit zeer bepalend is voor de lengte en daarmee de aantrekkelijkheid van de fietsroute. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor het ontwerp van het gebouw en de parkeerlocatie. Hier gaat immers de grootste toestroom van personen plaatsvinden.

Figuur 3.7: Fietsenstalling aan de noordoostzijde via de achteringang, afstand 600 meter

Figuur 3.8: Fietsenstalling aan de zuidwestzijde via de vooringang, afstand 600 meter

Beide routes hebben een fietsafstand van 600 meter. Bij de route via de vooringang dient echter de drukke Metamorfosenallee overgestoken te worden door middel van de verkeersregelinstallatie. Bij de route via de achteringang kan de Metamorfosenallee ongeregeld via de tunnel worden gepasseerd. De oversteek bij de Hollandweg is een ongeregelde oversteek die daarmee wel aandacht vraagt. NB: Op vergelijkbare oversteken zoals bijvoorbeeld bij het winkelcentrum is de oversteek met verkeerslichten geregeld.

4

Gevolgen verkeersafwikkeling

De nieuwe locatie genereert extra verkeer zoals in de analyses is uitgewerkt. In deze stap wordt inzichtelijk wat de gevolgen zijn voor de verkeersafwikkeling door de huidige en extra intensiteit van en naar het toekomstige Lorentz Lyceum. De extra intensiteit zal voornamelijk uit fietsers bestaan, maar ook zal de nieuwe locatie extra autoverkeer en voetgangers genereren. De intensiteiten worden meegenomen in de berekening van de verkeersafwikkeling op de kruising AH018 aan de Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid. De huidige intensiteiten komen voort uit de Kwaliteitscentrale (MV-files) van de gemeente Arnhem.

4.1 Huidige situatie

Figuur 4.1: Oversteek Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid

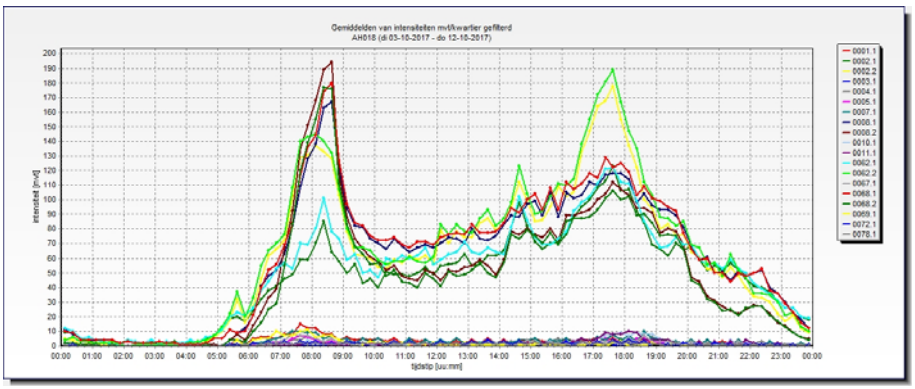
De verkeersregelinstallaties op de Metamorfosenallee en de Burgemeester Matsersingel zijn verkeerskundig gekoppeld en functioneren daarmee in een streng van verkeerslichten. De optimale cyclustijd voor de gehele streng wordt bepaald door Toptrac. Dit is een netwerkoptimalisatiemethode. Toptrac is een optimalisator voor autoverkeer en niet voor fietsverkeer. De verkeerskundige koppeling door middel van Toptrac houdt in dat de cyclustijd wordt bepaald en geoptimaliseerd voor en door de gehele streng.

De cyclustijd in de huidige situatie ligt in de spits op gemiddeld 110 seconden, dit blijkt uit de loggegevens van de verkeerslichtenregeling. Daarmee komt de maximale wachttijd voor fietsers op ongeveer 90 seconden, wat neerkomt op 45 seconden gemiddeld.

4.2 Situatie 2018 met school

4.2.1 Intensiteiten

De gemeente Arnhem heeft intensiteiten aangeleverd vanuit de Kwaliteitscentrale, dit zijn gemiddelde intensiteiten van twee dinsdagen en donderdagen in oktober. Het drukste ochtendspitsuur valt tussen 07.45-08.45 uur. In de avondspits is dit tussen 17.00-18.00 uur. Dit is weergegeven in figuur 4.2.

Figuur 4.2: Gemiddelde intensiteiten autoverkeer

Per rijstrook zijn de hiernavolgende intensiteiten gemeten (voor de rijstrook en richtingnummers op kruispuntniveau zie bijlage 2):

	0001.1	0002.1	0002.2	0003.1	0004.1	0005.1	0007.1	0008.1	0008.2	0010.1	0011.1	0062.1	0062.2	0067.1	0068.1	0068.2	0069.1	0072.1	0078.1
08:00-09:00	33	278	502	0	17	12	26	591	669	6	6	333	525	17	626	621	25	9	7
17:00-18:00	19	452	666	6	21	14	24	464	425	31	32	467	710	15	493	401	7	11	8

Tabel 4.1: Spitsintensiteiten per rijstrook

De eerdere analyse heeft aangetoond dat fietsers via verschillende routes naar het Lorentz Lyceum kunnen fietsen. Omdat nog niet duidelijk is wat voor gevolgen dit heeft, is het scenario berekend met het maximale aantal overstekende fietsers. In dit scenario wordt rekening gehouden met 650 fietsers in de ochtend- en avondspits.
Het extra autoverkeer van en naar het Lorentz Lyceum is vastgelegd in tabel 2.2. Hierin is opgenomen dat totaal 50 autobewegingen (50 heen en 50 terug) worden verwacht. Voor de berekeningen is aangenomen dat 80% aan komt in de ochtendspits en verdeeld over de richtingen 1 en 8/69. Dit komt neer op 20 voertuigen op richting 1 en 20 voertuigen op richtingen 8 en 69. Voor de avondspits is een aanname gedaan van 40%. De meeste leerlingen zijn immers al eerder vertrokken. Dit betekent concreet 20 voertuigen verdeeld over richtingen 10 en 11 die het Lorentz Lyceum verlaten.

4.2.2 Cyclustijdberekening

	cyclustijd 2018
ochtendspits	85s
avondspits	77s

Tabel 4.2: Cyclustijdberekening situatie 2018

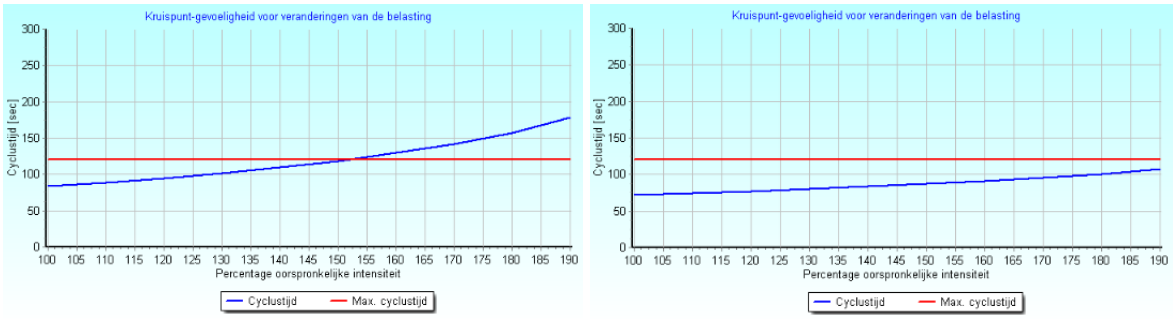
Berekeningen met intensiteiten uit 2018 tonen aan dat een solitaire verkeerslichten-regeling (en dus niet in een netwerkregeling) mogelijk is bij een cyclustijd van 85 seconden in de ochtendspits en 77 seconden in de avondspits. De fietsers die de Matsersingel oversteken, hebben hierbij zeer ruim groen van 18 tot 23 seconden. De hoeveelheid fietsers (uitgegaan van het maximale scenario 650 in de ochtendspits richting de school en 650 in de namiddag en avondspits vanuit de school) kunnen hierin wel verwerkt worden. NB In de namiddag en avondspits is de spreiding veel groter en daarmee de aantallen in het drukste uur veel geringer. De aantallen fietsers zijn niet bepalend voor de cyclustijd. De fietsers krijgen maximaal groen onder dekking van de parallelle voetgangers. De voetgangers worden afgewikkeld met een gelijkstart en naloop om in één keer de oversteek te kunnen maken. In bijlage 3 zijn de fase-diagrammen, inclusief de uitvoer van de ochtend- en avondspits opgenomen.

Aandachtspunt
In de afwikkelingsberekeningen wordt ervan uitgegaan dat de intensiteit wordt verdeeld over het hele uur. Gemiddeld in een uur kunnen de fietsers verwerkt worden. De piek fietsers ter hoogte van een school zal veel geconcentreerder liggen, namelijk net voor de aanvangstijd van de lessen. De eerste les begint om 08.30 uur volgens het huidige rooster. Dat wil dus zeggen dat in een kwartier of half uur (tussen 08.00 en 08.30 uur) het grootste deel van de fietsers de oversteek passeert. In de berekening komt dit niet tot uiting.

Om de drukte in de ochtendspits te spreiden, is het zinvol om de aanvangstijdstippen van de lessen te spreiden. Starten niet alle lessen om 08.30 uur, maar het volgende uur. Bij een 60-minutenrooster is dat 09.30 uur en voor een 50-minutenrooster 09.20 uur. Beide tijdstippen vallen ruim na de ochtendspits, waarmee de piekdrukte wordt ontlopen.

4.2.3 Kruispuntgevoeligheid

Om te bepalen of het kruispunt nog een verdere toename van verkeer kan verwerken, is naar de kruispuntgevoeligheid gekeken. Hierbij wordt de intensiteit gelijkmatig in percentages opgehoogd. Het beleid van de gemeente Arnhem schrijft voor dat gestreefd wordt naar een maximale cyclustijd van 90 seconden, met een maximale cyclustijd van 120 seconden op hele drukke locaties.

Figuur 4.3: Kruispuntgevoeligheid ochtendspits (links) en avondspits (rechts)

Op basis van de lokale cyclustijdberekening is in de ochtendspits nog een groei van 50-55% mogelijk alvorens de maximale cyclustijd van 120 seconden wordt bereikt. In de avondspits is nog langere tijd groei mogelijk alvorens de maximale cyclustijd wordt bereikt. De groei van de ochtendspits ligt in dezelfde lijn als de groei door de wijk Schuytgraaf in het jaar 2026, zoals verwoord in paragraaf 2.3.

4.3 Koppeling

De verkeerskundige koppeling (groene golf) op de Burgemeester Matsersingel en de Metamorfosenallee zorgt voor hogere cyclustijden dan lokaal noodzakelijk. Een gevolg van de hogere cyclustijd is langere wachttijden voor de fietsers. Voor de lokale verkeersafwikkeling is een situatie zonder koppeling efficiënter. De efficiëntie uit zich in veel minder verliestijd. Het uit de koppeling nemen van het kruispunt is een beleidsmatige keuze en heeft gevolgen voor de omgeving, zoals bij de ontwikkeling van de wijk Schuytgraaf.

De verkeerslichtenregeling op de kruising Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid is het begin van de koppeling in de richting van het centrum. Vanuit de andere zijde is het de laatste verkeerslichtenregeling. Dit is een voordeel en daarmee is de impact minder groot als dit kruispunt uit de koppeling wordt genomen dan wanneer het een kruising betreft die in het midden van de gekoppelde streng ligt. Een verdere TRANSYT-studie wordt hierbij aanbevolen om het daadwerkelijke effect te bepalen.

De grootste concentratie fietsers ligt in de ochtendspits. Het is een keuze om de koppeling op momenten van de dag pas later in te schakelen of niet in te schakelen, bijvoorbeeld nadat de school is aangevangen. Het wordt aanbevolen om maatregelen zoals het later inschakelen stapsgewijs in te voeren. De praktijk is immers anders dan de theorie.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

De ontwikkellocatie van het Lorentz Lyceum in de wijk Elderveld ter hoogte van station Arnhem Zuid is vanuit verschillende vervoerwijzen goed bereikbaar. De locatie ligt naast het NS station Arnhem Zuid en heeft busvoorzieningen direct aan de voorliggende Metamorfosenallee. Door de P&R voorziening naast het NS station zijn op de kruising Metamorfosenallee - P&R Arnhem Zuid reeds de voorzieningen aanwezig voor autoverkeer om de locatie te bereiken. Rondom de locatie en in de gemeente Arnhem zijn goede fietsvoorzieningen, vaak vrijliggend, aanwezig waardoor het aantrekkelijk is om per fiets te reizen. Uit het mobiliteitsprofiel van het Lorentz Lyceum is vastgesteld dat het belangrijkste vervoermiddel de fiets zal zijn. Meer dan 80% van de bewegingen is met de fiets. De overige 20% van het aantal bewegingen vindt plaats met de auto, trein, bus of te voet, dit is conform de voorspelling redelijk evenredig verdeeld. Vanwege het hoge aandeel fietsers zijn de fietsvoorzieningen dus zeer voornaam. De keuze van routes wordt bepaald door de aantrekkelijkheid van een fietsverbinding. De aantrekkelijkheid is ingegeven door de kortste afstand, zo min mogelijk barrières (conflictvrij, ongelijkvloers, in de voorrang) en door een kwalitatief goede en veilige verbinding. De gewenste fietsverbindingen vanuit de wijken naar de nieuwe locatie zouden ook aan deze voorwaarden moeten voldoen. Uit de analyse blijkt dat hiervoor goede routes voorhanden zijn. De barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Metamorfosen-allee/Burgemeester Matsersingel kunnen allen ongelijkvloers en conflictvrij gepasseerd worden door kwalitatief goede en veilige vrijliggende fietspaden. Ook op de kruising Burgemeester Matsersingel - Hollandweg is een ongelijkvloerse fietsverbinding aanwezig. Met deze verbinding kan worden voorkomen dat de minder aantrekkelijke overgang, de kruising met de verkeerslichten ter hoogte van station Arnhem Zuid, moet worden gepasseerd. Ter hoogte van de nieuwe schoollocatie aan de Metamorfosenallee is de bestaande verkeersregelinstallatie AH018 aanwezig. De nieuwe locatie voert extra verkeer over deze geregelde kruising. Uit de afwikkelingsanalyse is vastgesteld dat lokaal het extra verkeer binnen de grenzen van het beleid kan worden verwerkt. De consequenties voor de groene golf (koppeling) op de Metamorfosenallee/Burgemeester Matsersingel zijn echter nog niet in beeld.
Het Lorentz Lyceum zal de leerlingen moeten informeren over de aantrekkelijke en gewenste routes en zal moeten aansturen op veilig gedrag, ook rondom de verkeers-regelinstallatie aan de Metamorfosenallee.

5.2 Aandachtspunten en aanbevelingen

De verkenning van het mobiliteitsprofiel van de nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum, de analyse op netwerkniveau en de consequenties voor de verkeersafwikkeling hebben een aantal aandachtspunten opgeleverd. In bijlage 4 zijn de aandachtspunten in één kaartbeeld samengebracht, hiernaar wordt verwezen. In de volgende paragrafen zijn de aandachtspunten en aanbevelingen (en voor enkele vervoerwijzen alleen de conclusies) per vervoerswijze puntsgewijs weergegeven.

5.2.1 Fiets

Het aandeel fietsers naar het Lorentz Lyceum is het grootst. Deze groep behoeft dan ook de meeste aandacht:

- Verreweg de meeste verplaatsingen zullen per fiets plaatsvinden, volgens onze inschatting ruim 800 fietsverplaatsingen per dag; dus 1.600 fietsbewegingen (heen en terug) per werkdag.
- Vanuit diverse windrichtingen van en naar de voorgestelde schoollocatie voor het Lorentz Lyceum zijn fietsverbindingen die in de basis in een goede fietsbereikbaarheid van de school resulteren.
- Een goede fietsverbinding tussen de voorgestelde schoollocatie en de naastgelegen wijk Elderveld is een aandachtspunt.
- Ook de potentiële leerlingen die woonachtig zijn in de meer noordelijk gelegen wijken van Arnhem Zuid zoals Elden en Malburgen, profiteren hiervan.
- Voor de meer zuidelijk gelegen wijken bestaan goede fietsroutes (De Laar-west en -oost en Rijkerswoerd). Belangrijk aandachtspunt hierbij is de oversteek van de Metamorfosenallee (nr. 2 kaart bijlage 4).
- Een verkeersveilige oversteek van de Metamorfosenallee is ook nodig voor de leerlingen vanuit het zuidelijk deel van de wijk Schuytgraaf.
- De fietsstructuur vanuit de noordelijke wijken in Schuytgraaf sluit gunstig aan op de voorgestelde locatie van het Lorentz Lyceum, door het fietspad ten noorden van de Metamorfosenallee.
- De meest aantrekkelijke routes en tevens de gewenste oversteeklocaties zijn de ongelijkvloerse kruisingen die de barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Burgemeester Matsersingel kruisen. Aanbeveling is om deze routes te promoten.
- De fietsers wordt aanbevolen de fietsroutes Kroonsewal - Lange Akkers en Elderhofseweg - Hollandweg te gebruiken als aantrekkelijke routes vanuit de achterliggende wijken richting Lorentz Lyceum. Op de route Elderhofseweg - Hollandweg wordt aanbevolen de verbinding over het parkeerterrein te verbeteren, door een scheiding aan te brengen tussen parkeren en fietsen.
- De locatie van het fietsparkeren kan bepalend zijn voor de routekeuze. Een achteringang wordt aanbevolen (nr. 7 kaart bijlage 4). De omliggende buurt heeft via een motie aangegeven, dat de achteringang ongewenst is.
- Het alternatief is het aanbrengen van de fietsverbinding tussen de oversteek Hollandweg en de voorzijde van het Lorentz Lyceum. Voor fietsverkeer vanuit het noorden is daarmee een korte route voorhanden. Het is echter de vraag of deze nieuwe fietsverbinding voor fietsers vanuit het zuiden ook aantrekkelijk genoeg is, want deze vormt dan niet de kortste route (nr. 6 kaart bijlage 4).

5.2.2 Trein/voetganger

Het Lyceum is gepland naast het station Arnhem Zuid. Hiermee is een goede bereikbaarheid per trein mogelijk. De conclusies voor de vervoerswijze trein/voetganger:

- Met het treinstation letterlijk om de hoek is de verwachting dat een deel van de leerlingen in de toekomst de trein zal gaan gebruiken richting de school.
- Onze inschatting is dat dit ongeveer 65 treinreizigers per dag oplevert (130 bewegingen).
- In beide rijrichtingen (noord naar Arnhem Centraal en zuid richting Elst en Nijmegen) bieden de noordelijke opgangen een gemakkelijke route richting het perron. De treinreizigers hoeven de Metamorfosenallee niet over te steken (nr. 10 kaart bijlage 4).

5.2.3 Busvervoer/voetganger

Naast het station Arnhem Zuid zijn twee openbaar-vervoerhalten aanwezig. De bereikbaarheid per bus is daarmee gegarandeerd. De conclusies en aanbevelingen voor de vervoerswijze bus/voetganger zijn als volgt:

- Met een bushalte direct voor de deur is ook de bereikbaarheid per bus uitstekend geregeld.
- De bushalte aan de zuidkant van de Metamorfosenallee geeft een oversteekbeweging voor de OV-reiziger.
- In de huidige situatie is een geregelde voetgangersoversteekplaats aanwezig. Deze kent wel een aantal beperkingen (nr. 4 kaart bijlage 4):
  - beperkte opstelcapaciteit buitenzijde;
  - beperkte opstelcapaciteit middeneiland (grote groepen al snel op fietspad).

  Het wordt aanbevolen hier ruimere opstelcapaciteit te realiseren.
- Een aandachtspunt (voorkomend gevaar) is het impulsief oversteken van de Metamorfosenallee (oversteken daar waar geen oversteekvoorziening is (nr. 5 kaart bijlage 4)). Communicatie van gedragsmaatregelen door het Lorentz Lyceum wordt aanbevolen.

5.2.4 Auto

Volgens de modal split is het aandeel autoverkeer naar het lyceum vrij laag. Op de locatie naar station Arnhem Zuid is ook een P+R aanwezig, waardoor verwevenheid tussen beide gebruiken kan ontstaan. De aanbevelingen voor de vervoerswijze auto:

- Op de entree naar de ingang van de school en de P+R-locatie komt al het autoverkeer (en fietsverkeer) samen. Scheiding aanbrengen tussen school-parkeren en P+R en fietsverkeer wordt vanuit verkeersveiligheid aanbevolen.
- De naastgelegen parkeervoorzieningen van de P+R kent een hoog gebruik. De huidige capaciteit is soms niet toereikend bij de huidige vraag. Een risico is dat P+R-parkeerders gebruik gaan maken van de parkeerlocatie van de school. Aanbeveling is om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen P+R en parkeervoorzieningen school (nr. 1 kaart bijlage 4).

5.2.5 Verkeersafwikkeling

De extra verkeersbewegingen hebben gevolgen voor de verkeersafwikkeling. De aantrekkelijkheid van routes, de aanleg van extra fietsverbindingen en de promotie over het gebruik van de aantrekkelijke routes bepalen wat het werkelijke aantal overstekende fietsers zal zijn over de Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid.

De conclusie en aanbevelingen vanuit de verkeersafwikkeling:

- De extra verkeersbewegingen zullen voornamelijk geconcentreerd zijn in de ochtendspits en daarmee is de ochtendspits bepalend.
- De verkeersregelinstallatie kan het verkeer lokaal fatsoenlijk verwerken. In de ochtendspits kan dit binnen een cyclustijd van 85 seconden.
- De verkeerslichtenregeling op de Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid fungeert nu in een netwerkregeling. In de netwerkregeling zijn de cyclustijden hoger dan lokaal benodigd (110 seconden versus 85 seconden in de ochtend). Hiermee is de wachttijd voor de fietsers ook langer dan lokaal benodigd. Aanbevolen wordt om middels een TRANSYT-studie de gevolgen voor de groene golf (koppeling) in beeld te brengen.
- Zodra het Lyceum is gerealiseerd, wordt aanbevolen te monitoren hoe de verkeerslichtenregeling anticipeert op de extra verkeersbewegingen. Lokaal kunnen de start- en einde groen-momenten worden bijgesteld. Tijdens de monitoring kan ook worden bepaald hoeveel fietsers daadwerkelijk de oversteek over de Metamorfosenallee gebruiken en in hoeverre de verkeerslichtenregeling deze groepen kan verwerken. Hierop anticiperend kunnen ook de start- en einde groen-momenten worden aangepast. Hiermee wordt stapsgewijze invoering bewerkstelligd en aanbevolen.

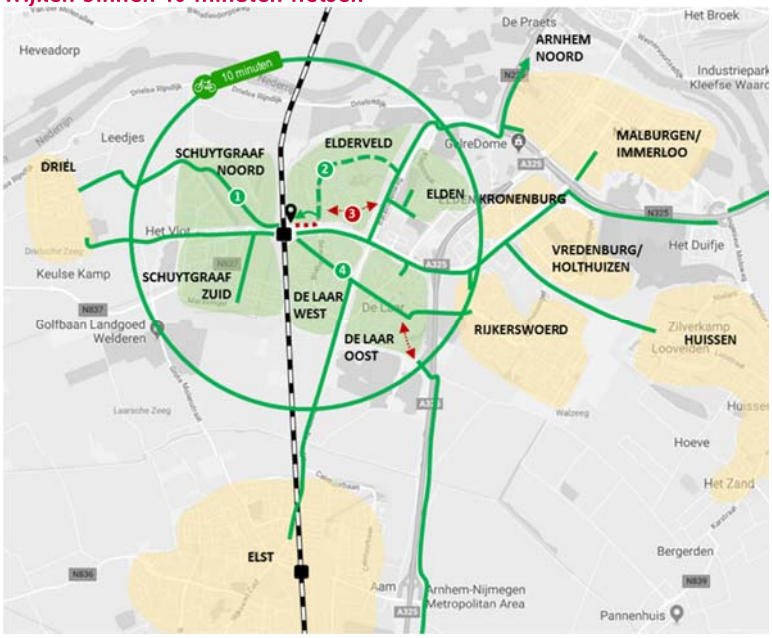
5.2.6 Overig

- Om de ochtendspitspiek te verdelen, wordt aanbevolen de aanvangstijdstippen van de lessen te spreiden. De eerste lessen starten volgens het huidige rooster om 08.30 uur. Het wordt aanbevolen hierover met het Lorentz Lyceum het gesprek aan te gaan.

Bijlage 1

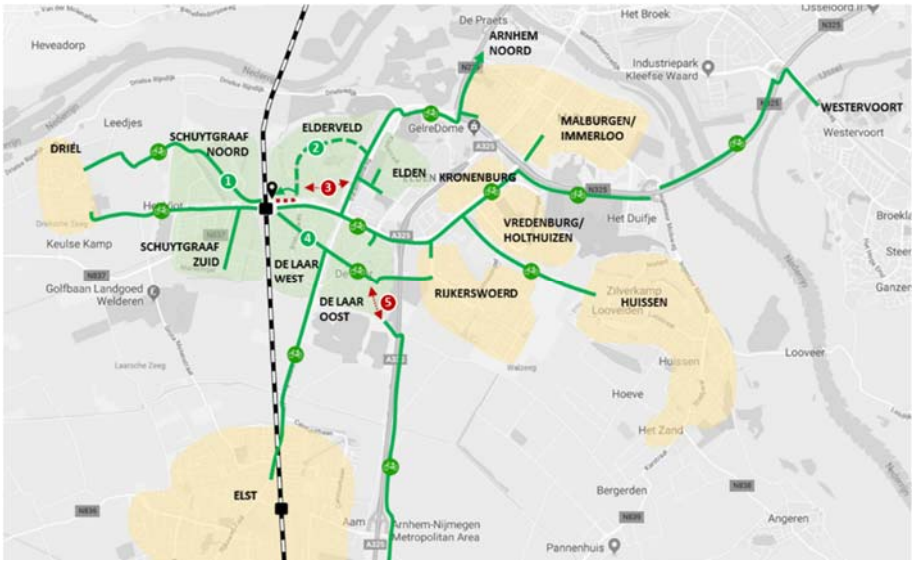
Analyse sterke en zwakke punten fietsbereikbaarheid voorgestelde locatie Lorentz

Wijken binnen 10 minuten fietsen

WIJKEN BINNEN 10 MINUTEN FIETSEN		
Wijken/ kernen	**Kwaliteit fietsontsluiting**	**Toelichting**
Schuytgraaf-noord	Goed	Tweerichtingsfietspad ten noorden van de Metamorfosenallee (1).
Schuytgraaf-zuid	Goed	rechtstreekse verbindingen naar de Metamorfosenallee. Aandachtspunt is de oversteek Metamorfosenallee.
Elderveld	Matig	Aantakking naar de locatie vergt aandacht. De route noordelijk langs de Metamorfosenallee is niet aanwezig. Ook een eventuele achteringang via de Vlaardingenweg vergt nadere uitwerking (zie verkenning last mile). De fiets-kwaliteit langs de Hollandweg (2) en de oversteek over de Hollandweg vergen aandacht. Een aandachtspunt is tevens de verbinding (3) tussen de Hollandweg en de fietsroute langs de Batavierenweg.
Elden	Matig	Een fietsroute vanuit Elden kent enige omrijafstand. De meest logische route is via het fietspad langs de Batavierenweg en via de Burgemeester Matsersingel. Dit vergt nabij de schoollocatie een oversteek over de Metamorfosenallee. Een verbinding (---) tussen het fietspad ter hoogte van de P&R en de Hollandweg (ten noorden van de Metamorfosenallee) geeft een verkorting van de fietsafstand.
De Laar-west en -oost	Goed	Zowel de wijken De Laar-west als -oost kennen goede fietsroutes naar de voorgestelde schoollocatie. Het fietspad Kroonse Wal (4) biedt een rechtstreekse en gestrekte route richting de schoollocatie. Ook hier dient voor het laatste deel de Metamorfosenallee gekruist te worden.

Gebieden op meer dan 10 minuten fietsen

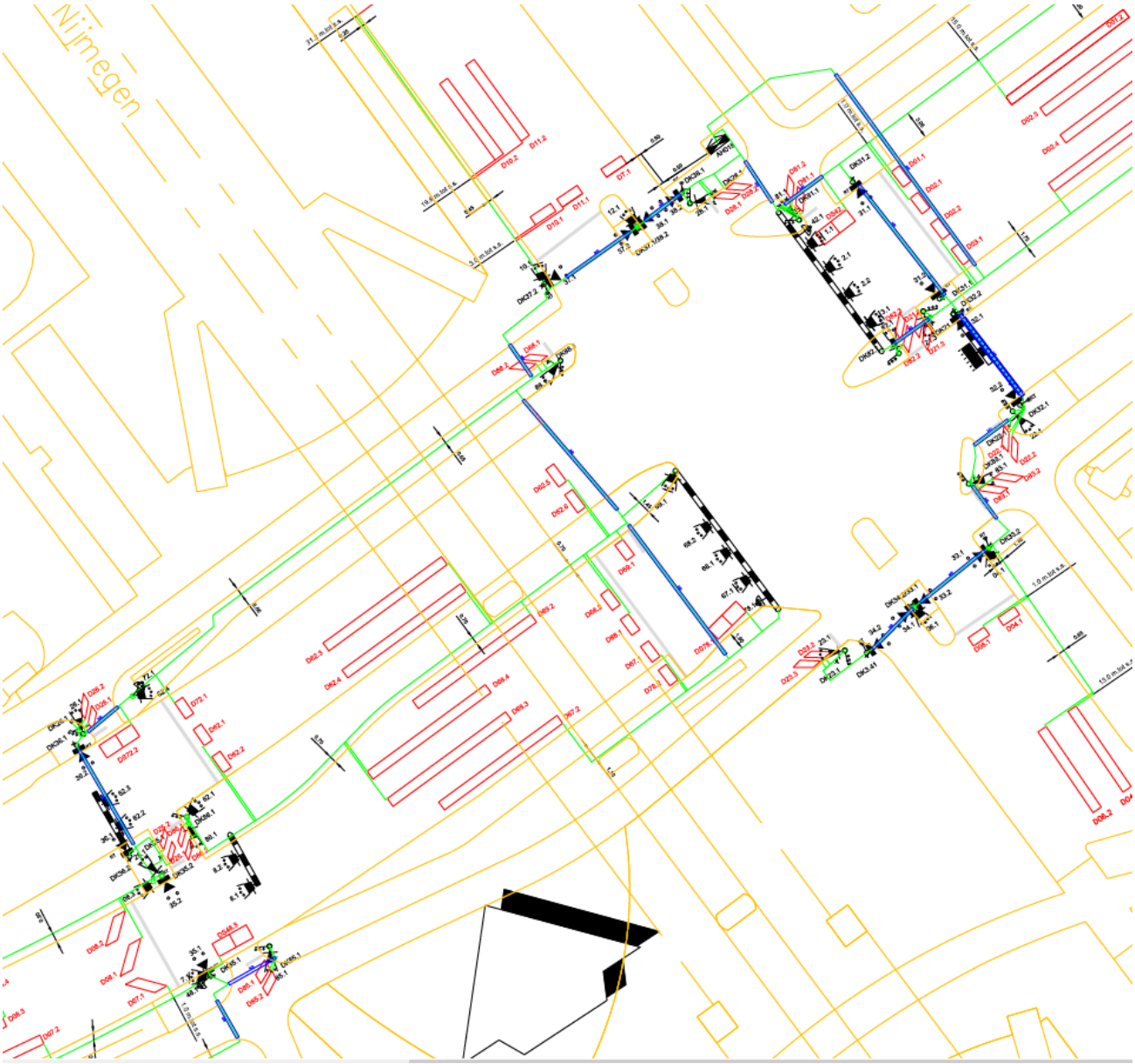

GEBIEDEN LANGER DAN 10 MINUTEN FIETSEN		
Wijken/ kernen	**Kwaliteit fietsontsluiting**	**Toelichting**
Driel	Goed	Routemogelijkheden via Schuytgraaf-noord of –zuid.
Rijkerswoerd	Goed	Vanuit de wijk Rijkerswoerd geldt dat zowel een route via de Burgemeester Matsersingel als de route via het fietspad Kroonse Wal (4) tot de mogelijkheden behoort. Ook hier dient voor het laatste deel de Metamorfosenallee gekruist te worden.
Kronenburg/Vredenburg Holthuizen	Goed	Leerlingen vanuit de wijken Kronenburg, Vredenburg en Holthuizen hebben een rechtstreekse route via de Burgemeester Matsersingel. Het laatste deel vergt een fietsoversteek over de Metamorfosenallee.
Malburgen/Immerloo	Goed	Ook voor deze leerlingen is de Burgemeester Matsersingel de geëigende route van en naar de schoollocatie. Ook voor hen geldt een oversteek over de Metamorfosenallee voor het laatste deel.
Wijken Arnhem-Noord	Matig	De Arnhemse wijken aan de noordkant van de Rijn zullen niet direct tot het invloedsgebied van het Lorentz Lyceum liggen. Desalniettemin ligt de school op goede befietsbare afstand (tussen de 6 en 12 kilometer).
Huissen	Goed	De fietsafstand van en naar Huissen bedraagt ongeveer 6 à 9 kilometer. De meest voor de hand liggende route is via de Huissensedijk en de Burgemeester Matsersingel.
Elst	Goed	De fietsafstand van en naar Elst bedraagt ongeveer 4 à 7 kilometer. De route via de Rijksweg Noord en de Kroonse Wal biedt een goede fietsverbinding.
Bemmel en Nijmegen-Noord	Goed	Zowel Bemmel als de wijken in Nijmegen Noord behoren niet direct tot het verzorgingsgebied van het Lorentz Lyceum. Echter de gebieden liggen wel op befietsbare afstand (tussen de 10 en 12 kilometer). Voor zowel Bemmel als Nijmegen Visveld en Lent geldt dat een aansluiting op het Rijnwaalpad van belang is. Een aandachtspuntmissin (5) is de route tussen de Kroonse Wal en de Rijkerswoerdsestraat.

Bijlage 2

Intensiteiten kruising Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid

	0001.1	0002.1	0002.2	0003.1	0004.1	0005.1	0007.1	0008.1	0008.2	0010.1	0011.1	0062.1	0062.2	0067.1	0068.1	0068.2	0069.1	0072.1	0078.1	Geselecteerde rijstroken
07:00-07:15	9	46	72	0	3	2	7	63	68	1	0	58	76	4	69	56	8	4	3	541
07:15-07:30	9	49	102	0	4	5	10	83	93	1	1	53	109	8	84	84	8	1	2	698
07:30-07:45	15	59	130	0	5	8	11	110	135	2	1	70	140	8	118	120	10	4	2	939
07:45-08:00	13	60	130	0	8	7	9	128	152	4	3	69	143	7	137	139	11	2	1	1016
07:00-08:00	45	214	434	0	19	21	37	383	447	8	5	250	468	27	408	399	37	11	7	3214
08:00-08:15	12	70	137	0	6	4	9	139	169	2	2	80	145	5	145	155	6	3	3	1087
08:15-08:30	8	85	133	0	4	3	6	164	189	1	2	102	140	4	175	178	8	2	1	1195
08:30-08:45	8	64	129	0	4	3	7	168	194	2	1	78	132	5	180	177	7	2	2	1156
08:45-09:00	5	59	103	0	4	2	4	121	117	1	1	73	107	3	127	111	5	2	1	840
08:00-09:00	33	278	502	0	17	12	26	591	669	6	6	333	525	17	626	621	25	9	7	4293
16:00-16:15	5	76	103	1	2	2	6	105	90	3	2	78	110	2	112	85	1	4	2	779
16:15-16:30	4	89	106	0	2	2	2	101	89	3	4	93	114	2	108	88	1	2	1	800
16:30-16:45	4	95	134	1	4	1	5	103	92	1	6	99	138	1	112	88	1	4	3	883
16:45-17:00	4	101	147	0	5	1	3	113	94	4	4	103	155	3	118	88	2	2	1	939
16:00-17:00	17	360	489	3	12	6	16	422	364	11	15	372	518	8	450	348	4	11	7	3423
17:00-17:15	6	109	164	2	3	1	6	110	100	5	5	111	172	3	115	94	1	3	3	1010
17:15-17:30	4	114	168	2	6	5	5	117	104	8	9	122	181	3	129	101	1	2	1	1074
17:30-17:45	6	123	179	1	7	4	9	119	113	9	8	123	189	5	123	106	3	4	3	1123
17:45-18:00	4	106	156	1	6	4	5	118	108	9	9	112	167	4	126	100	3	2	1	1031
17:00-18:00	19	452	666	6	21	14	24	464	425	31	32	467	710	15	493	401	7	11	8	4255

Nijmegen

Bijlage 3

Fasediagrammen

Ochtendspits 2018

Signaal-groep	Int. [pae/u]	Cap. [pae/u]	Eff. groen [sec]	Verz. graad [%]	Gem. verl.tijd [sec]	Delay [pae.u/u]	Gem. stops [pae/sec]	Gem.max. wachtrij [pae]	Overf. queue [pae]	Opstel cap. [m]	Verw. overschr. [/u]	Benod. opst.cap. P=5[%] [m]	Benod. opst.cap. P=10[%] [m]
001	53	1800	20	12	25,6	0,4	0,01	0,9	0,0	100	0	24	18
002	780	3800	33	53	20,0	4,3	0,15	11,3	0,0	100	3	108	102
003	10	1900	3	15	39,8	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
004	17	1800	3	27	39,9	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
005	12	1900	19	3	25,8	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
007	26	1900	31	4	17,4	0,1	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
008	1280	3800	31	92	35,4	12,6	0,35	25,3	3,7	100	41	210	198
010	6	1800	5	6	37,8	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
011	6	1900	3	9	39,7	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
021	130	5000	24	9	22,5	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
022	130	5000	21	10	24,7	0,9	0,03	-	0,0	100	-	-	-
023	40	5000	24	3	22,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
025	40	5000	23	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
026	40	5000	20	3	25,1	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
028	40	5000	10	7	33,4	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-
031	100	9999	17	5	27,5	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
032	100	9999	18	5	26,7	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
033	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
034	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
035	100	9999	16	5	28,3	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
036	100	9999	16	5	28,3	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
037	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
038	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
042	20	1600	18	6	26,7	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
048	20	1600	31	3	17,4	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
062	858	3800	33	58	20,5	4,9	0,17	12,6	0,0	100	6	120	108
067	17	1800	3	27	39,9	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
068	1247	3800	31	90	32,1	11,1	0,32	23,3	2,5	100	40	198	186
069	45	1900	5	40	38,6	0,5	0,01	0,9	0,0	100	0	24	18
072	20	1600	40	3	12,1	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
078	20	1600	12	9	31,7	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
081	40	5000	16	4	28,2	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
082	40	5000	21	3	24,3	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
083	40	5000	8	8	35,2	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-
085	40	5000	18	4	26,6	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
086	40	5000	23	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
088	40	5000	7	10	36,1	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-

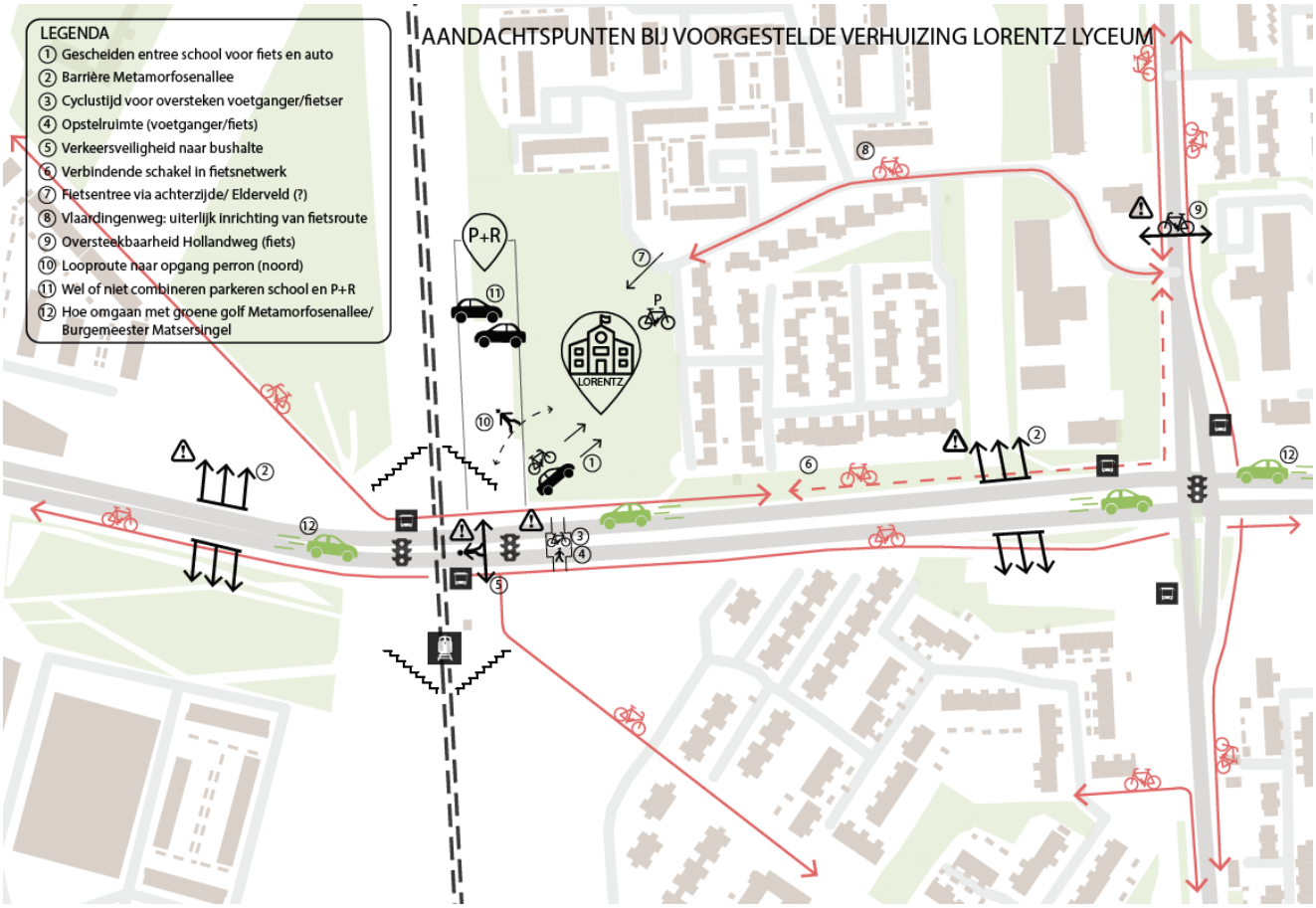
Avondspits 2018

Signaal-groep	Int.	Cap.	Eff. groen	Verz. graad	Gem. verl.tijd	Delay	Gem. stops	Gem.max. wachtrij	Overf. queue	Opstel cap.	Verw. overschr.	Benod. opst.cap. P=5[%]	Benod. opst.cap. P=10[%]
	[pae/u]	[pae/u]	[sec]	[%]	[sec]	[pae.u/u]	[pae/sec]	[pae]	[pae]	[m]	[/u]	[m]	[m]
001	19	1800	12	7	27,7	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
002	1118	3800	25	91	33,4	10,4	0,30	20,5	2,9	100	39	174	162
003	6	1900	3	8	35,7	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
004	21	1800	3	30	36,0	0,2	0,01	0,4	0,0	100	0	18	12
005	14	1900	19	3	22,0	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
007	24	1900	23	4	19,2	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
008	889	3800	23	78	26,3	6,5	0,21	14,3	0,5	100	14	132	126
010	41	1800	5	35	34,4	0,4	0,01	0,8	0,0	100	0	18	18
011	42	1900	3	57	36,4	0,4	0,01	0,8	0,0	100	0	18	18
021	40	5000	24	3	18,4	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
022	40	5000	21	3	20,5	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
023	40	5000	16	4	24,4	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
025	40	5000	23	3	19,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
026	40	5000	20	3	21,3	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
028	40	5000	10	6	29,4	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
031	100	9999	17	4	23,6	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
032	100	9999	18	4	22,8	0,6	0,02	-	0,0	100	-	-	-
033	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
034	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
035	100	9999	16	5	24,4	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
036	100	9999	16	5	24,4	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
037	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
038	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
042	20	1600	10	10	29,5	0,2	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
048	20	1600	23	4	19,2	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
062	710	3800	25	58	21,6	4,3	0,15	10,2	0,0	100	1	102	90
067	15	1800	3	21	35,9	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
068	894	3800	23	79	26,5	6,6	0,21	14,4	0,5	100	15	132	126
069	7	1900	5	6	33,8	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
072	20	1600	32	3	13,3	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
078	20	1600	12	8	27,8	0,2	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
081	130	5000	16	12	24,8	0,9	0,03	-	0,0	100	-	-	-
082	130	5000	21	10	20,9	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
083	40	5000	8	8	31,2	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
085	40	5000	18	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
086	40	5000	23	3	19,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
088	40	5000	7	9	32,1	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-

Bijlage 4

Aandachtspunten-kaart

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
T +31 (0570) 666 222
F +31 (0570) 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

School Metamorfosenallee, Arnhem

Akoestisch onderzoek voor een nieuwe school aan de Metamorfosenallee in Arnhem

Status	**definitief**
Versie	001
Rapport	M.2017.1097.00.R001
Datum	25 januari 2018

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem Dienst Stadsbeheer Postbus 9200 6800 HA ARNHEM
Contactpersoon opdrachtgever	de heer U. Buitenhuis
Project Betreft Uw kenmerk	School Metamorfosenallee Akoestisch onderzoek VL-RL -
Rapport Datum Versie Status	M.2017.1097.00.R001 25 januari 2018 001 definitief
Uitgevoerd door	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Van Pallandtstraat 9-11 6814 GM Arnhem Postbus 153 6800 AD Arnhem
Contactpersoon	A.M.A. (Adrienne) Maassen - van 't Hullenaar 088 346 78 16 hl@dgmr.nl
Auteur	drs. E. (Elias) den Breejen 088 346 78 22 edb@dgmr.nl
Projectadviseur	ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren 088 346 78 00 ks@dgmr.nl
2e lezer / secretaresse	HL|HW

k:\docm\2017\109700\m20171097000r001.docx 25-01-2018

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Situatie 5

3. Uitgangspunten 7
3.1 Weg- en verkeersgegevens 7
3.2 Uitgangspunten onderzoek railverkeerslawaai 7
3.3 Reken- en meetvoorschriften 7

4. Resultaten 8
4.1 Toetsing Wet geluidhinder 8
4.2 Geluidmaatregelen 9
4.3 Toetsing geluidbeleid 10

5. Conclusie 11

Bijlagen
Bijlage 1 Rekenmodel
Bijlage 2 Resultaten
Bijlage 3 Wettelijk kader

1. Inleiding

Op de locatie op de hoek Metamorfosenallee – Oegstgeeststraat wordt de bouw van een nieuwe school mogelijk gemaakt. De gemeente Arnhem heeft een bouwvlak vastgesteld waarbinnen het gebouw moet worden gerealiseerd. Dit bouwvlak ligt ten noorden van de Metamorfosenallee en ten oosten van de spoorlijn Arnhem-Elst. Voor deze weg en spoorweg moet de geluidsbelasting worden getoetst in het kader van de Wet geluidhinder.

Daarnaast zijn ook 30 km/uur wegen nabij de locatie aanwezig: wegen met een 30 km/uur-regime zijn op grond van de Wet geluidhinder niet gezoneerd. Vanwege een goede ruimtelijke ordening wordt de geluidsbelasting van de wegen op het bouwvlak wel berekend.

Het geluidbeleid van de gemeente Arnhem wordt in dit onderzoek in ogenschouw genomen. Een gecumuleerde geluidsbelasting is ook opgenomen in deze rapportage.

De vragen die in het onderzoek beantwoord worden, luiden:

- Is bij het bouwvlak sprake van een overschrijding van de waarden uit de Wet geluidhinder? Zo ja, welke maatregelen zijn nodig om wel aan deze waarden te kunnen voldoen?
- Voldoet het plan aan het geluidbeleid van de gemeente Arnhem en is sprake van 'goede ruimtelijke ordening'?

Leeswijzer
In dit rapport zijn de situatie, de relevante onderdelen van de Wet geluidhinder en het gemeentelijk geluidbeleid, de uitgangspunten en de resultaten toegelicht. Vervolgens zijn de conclusies gegeven.

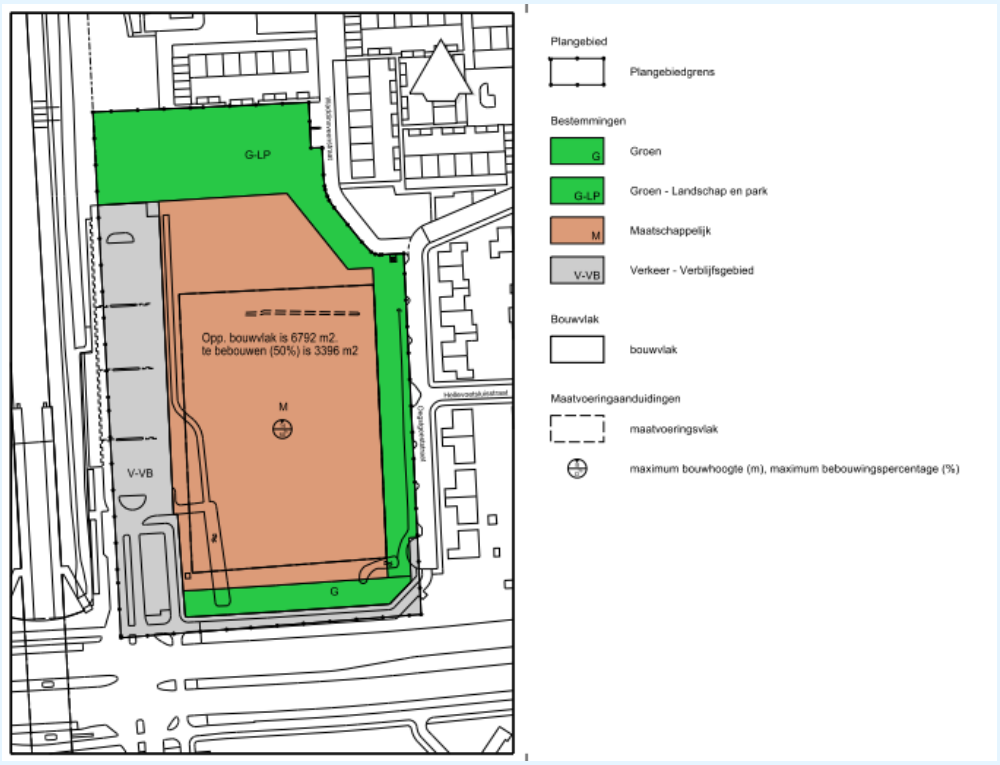
k:\docm\2017\109700\m20171097000r001.docx 25-01-2018

2. Situatie

Figuur 1 toont de plankaart van het bouwplan. Het pand mag maximaal de helft van het bouwvlak beslaan en 14 meter hoog worden.

Het spoor Arnhem-Elst ligt op 55 meter ten westen van het bouwvlak. De waarde op het dichtstbijzijnde referentiepunt is 62 dB. Volgens het Besluit geluidhinder is de zone van het spoor dan 300 meter, zodat de geluidsbelasting als gevolg van het spoor moet worden berekend.

De Metamorfosenallee ligt op 35 meter ten zuiden van het bouwvlak, deze weg heeft een wettelijke zone van 250 meter. Direct ten oosten van de bouwlocatie ligt de Oegstgeeststraat/Hellevoetsluisstraat.

figuur 1: plankaart bouwlocatie

Berekeningen van de geluidsbelasting voeren wij uit op de grenzen van het bouwvlak.
Het schoolgebouw ligt binnen het gebiedstype “Stedelijke zone – knooppunt” volgens het gemeentelijk geluidbeleid.

Het schoolgebouw is voornamelijk in gebruik in de dagperiode. In dit onderzoek presenteren wij de L_{den}-waarden. Tussen het spoor en het bouwvlak is een parkeerplaats aanwezig: in dit onderzoek is het geluid vanwege deze parkeerplaats niet opgenomen.

Wettelijk kader
In bijlage 3 is het wettelijk kader en het geluidbeleid van de gemeente opgenomen.

Wegverkeer
De hoogste toelaatbare geluidsbelasting (voorkeurswaarde) voor de geluidsbelasting afkomstig van wegverkeer voor nieuwe scholen is 48 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere waarden vastgesteld worden. De maximaal toegestane hogere waarde is 63 dB voor binnenstedelijke situaties/wegen.

In het onderzoek hebben wij een aftrek van 5 dB op de resultaten toegepast ten behoeve van de zoneplichtige wegen. Voor de 30 km/uur wegen is deze aftrek ook gehanteerd.

Railverkeer
De maximaal toelaatbare geluidsbelasting afkomstig van railverkeerslawaai voor nieuwe geluidgevoelige objecten is 55 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere grenswaarden vastgesteld worden. De maximaal toegestane hogere grenswaarde is 68 dB.

Geluidbeleid gemeente
In de onderstaande tabel hebben wij de toetswaarden uit het geluidbeleid opgenomen.

Tabel 1: toetswaarden geluidbeleid Arnhem

Stedelijke zone - knooppunt	Wegverkeerslawaai	Railverkeerslawaai
• Ambitiewaarde	Zeer onrustig (58 dB)	Zeer onrustig (63 dB)
• Incidentele waarde	Lawaaiig (63 dB)	Lawaaiig (68 dB)
• Plafond waarde	Zeer lawaaiig (> 63 dB)	Zeer lawaaiig (> 68 dB)

Bij de afweging over het toekennen van een hogere waarde worden ook ontwerpspecifieke kenmerken betrokken. Afhankelijk van de hoogte van de geluidsbelasting worden eisen gesteld.

k:\docm\2017\109700\m20171097000r001.docx 25-01-2018

3. Uitgangspunten

De gebouwen in de omgeving hebben wij ingevoerd op basis van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Bodemgebieden in de omgeving zijn gebaseerd op de feitelijke situatie.
De gemeente Arnhem heeft de plankaart met het bouwvlak verstrekt. Zie bijlage 1 voor de rekenmodellen.

3.1 Weg- en verkeersgegevens

De gemeente Arnhem heeft de verkeersgegevens voor de toekomstige situatie aangeleverd voor het peiljaar 2026 (RVMK model 2026-versie 2017). Wij hebben de etmaalintensiteiten opgehoogd met een groei van 1% per jaar naar het peiljaar 2028. In tabel 1 zijn de verkeersgegevens weergegeven. Voor een volledig overzicht verwijzen wij naar bijlage 1.

Tabel 2: verkeersgegevens 2028

Wegvak	Etmaal-intensiteit [mvt/etm]	Wegdek	Rijsnelheid [km/uur]
Metamorfosenallee			
• Hollandweg - spoor	26.373	Dunne deklagen A	50
• Spoor - rotonde Minervasingel	25.307	SMA-NL8	50
Oegstgeeststraat/Hellevoetsluisstraat/Vlaardingenweg	306-1.205	Elementverharding niet in keperverband	30
Waddinxveenstraat	767	Elementverharding in keperverband	30

3.2 Uitgangspunten onderzoek railverkeerslawaai

Voor de intensiteiten, de bovenbouw, de rijsnelheid en de ligging van het spoor inclusief geluidsschermen is aangesloten bij de gegevens uit het geluidregister van ProRail.
Het geluidregister is geraadpleegd op 04-10-2017. Het spoor bestaat uit betonnen dwarsliggers.

3.3 Reken- en meetvoorschriften

De berekeningen van de geluidsbelasting afkomstig van het weg- en railverkeer hebben wij verricht met het door DGMR ontwikkelde computerprogramma Geomilieu (versie 4.30) dat is gebaseerd op het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012, standaardrekenmethode II.

In de berekening wordt met alle factoren die van belang zijn rekening gehouden, zoals afstandsreducties, reflecties, afschermingen, bodem- en luchtdemping, helling- en kruispuntcorrecties.

We hebben gerekend met één reflectie en een sectorhoek van twee graden. Ter hoogte van de tunnel onder het spoor zijn op de Metamorfosenallee twee kruisingen aanwezig die zijn voorzien van een verkeersregelinstallatie. Voor deze kruisingen is een kruispuntcorrectie in het rekenmodel voor het wegverkeer opgenomen.

De rekenmodellen zijn ingevoerd op het Rijksdriehoekscoördinatenstelsel. Bij de berekeningen is uitgegaan van een standaard akoestisch absorberend ('zacht') bodemgebied. De reflecterende 'harde' bodemgebieden zijn in de rekenmodellen ingevoerd.

4. Resultaten

Voor een volledig overzicht van de (onafgeronde) resultaten per bouwlaag verwijzen wij naar bijlage 2. In deze bijlage is ook de gecumuleerde geluidsbelasting van alle wegen tezamen opgenomen. Cumulatie tussen het spoor- en wegverkeer vindt alleen plaats op de gevels waar de geluidsbelasting van beide geluidssoorten hoger is dan de betreffende voorkeurswaarde.

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ook het geluid vanwege de 30 km/uur wegen berekend. De resultaten van alle wegen zijn inclusief aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder.

4.1 Toetsing Wet geluidhinder

In de volgende tabel hebben we de maximale geluidsbelastingen op de verschillende zijden van het bouwvlak weergegeven.

Tabel 3: Hoogste geluidsbelastingen per gevel (L_{den}), wegverkeer na aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wgh

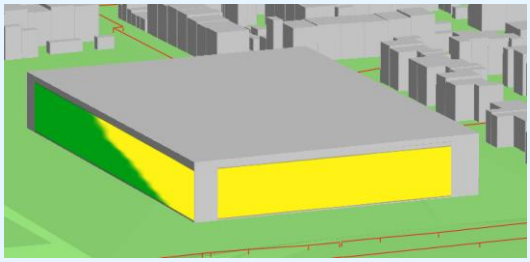
Toetspunt	Metamorfosenallee	Oegstgeeststraat / Hellevoetsluisstraat / Vlaardingenweg (30 km/uur)	Spoor
Oostgevel	50	<48	<55
Zuidgevel	56	<48	63
Westgevel	53	<48	66
Noordgevel	<48	<48	56

Uit de voorgaande tabel concluderen wij:

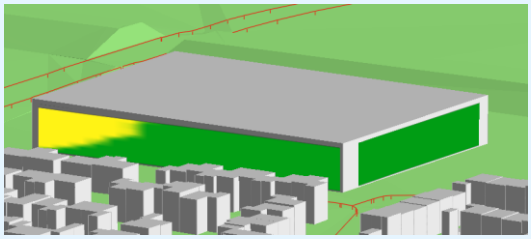
- Dat het geluid vanwege het spoor maatgevend is voor dit plangebied. Op de noord-, west- en zuidgevel wordt de voorkeurswaarde van 55 dB overschreden (maximaal 66 dB).
- De waarde van 66 dB voldoet aan maximaal toelaatbare hogere grenswaarde van 68 dB.
- De geluidsbelasting door het wegverkeer op de Metamorfosenallee overschrijdt aan de zuidzijde en een deel van de westzijde de voorkeurswaarde van 48 dB. Deze is maximaal 56 dB na aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder. Wel voldoet de geluidsbelasting aan de maximaal toelaatbare hogere grenswaarde van 63 dB.
- Door de 30 km/uur wegen is de geluidsbelasting minder dan 48 dB.

In de volgende figuren is de geluidsbelasting vanwege het wegverkeer en railverkeer visueel weergegeven. In deze figuur is te zien voor welke delen van het gebouw hogere waarden moeten worden vastgesteld (geel). Omdat overal aan de maximaal toelaatbare grenswaarden wordt voldaan, is een dove gevel niet nodig.

k:\docm\20171109700\m20171109700r001.docx 25-01-2018

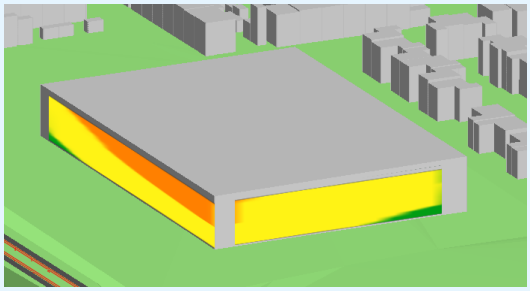

Zuidwestzijde

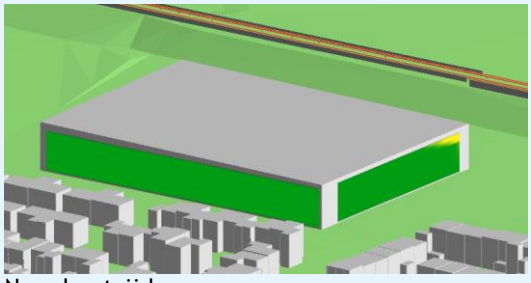

Noordoostzijde

figuur 2: Geluidsbelasting wegverkeer Metamorfosenallee; Groen voldoet aan de voorkeurswaarde, voor de gele gebieden moet een hogere waarde worden vastgesteld.

Zuidwestzijde

Noordoostzijde

figuur 3: Geluidsbelasting railverkeer; Groen voldoet aan de voorkeurswaarde, voor de gele en oranje gebieden moet een hogere waarde worden vastgesteld. Geel voldoet wel aan het gemeentelijk ambitieniveau, oranje niet. De maximale ontheffingswaarde wordt nergens overschreden.

4.2 Geluidmaatregelen

Wegverkeer
Door de afstand te vergroten tot 130 meter tussen de weg en de school, wordt de geluidsbelasting maximaal 48 dB na aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder. Een zeer beperkt oppervlak is dan nog beschikbaar voor de bouw van de school.

Op de Metamorfosenallee ligt een geluidsreducerend wegdek (dunne deklaag A, DDA). Door het toepassen van een dunne deklaag B kan de geluidsbelasting met 1 dB verminderen.
De voorkeurswaarde blijft daarmee overschreden.

Een scherm nabij de school (hoogte 4 meter, lengte minimaal 100 meter) vermindert de geluidsbelasting op de begane grond tot 48 dB. Dit scherm vermindert het zicht op de kruising en kan gevaarlijke situaties opleveren.

Railverkeer
Bronmaatregel
Het spoor bestaat uit betonnen dwarsliggers: als over een lengte van circa 300 meter raildempers worden geplaatst, kan hiermee het geluid in het plangebied worden verminderd met 2 dB tot 3 dB.
De voorkeurswaarde blijft overschreden.

Schermmaatregel
Nabij de nieuwe school is een scherm aanwezig van circa 1,5 meter hoog ten opzichte van de bovenkant spoorstaaf (+BS). Het verhogen van dit scherm is niet mogelijk.

4.3 Toetsing geluidbeleid

Voor het bouwvlak nabij het station Arnhem Zuid is het gebiedstype ‘stedelijke zone – knooppunt’ van toepassing.

Wegverkeer
Aan de ambitiewaarde van de gemeente (zeer onrustig, geluidsbelasting tot maximaal 58 dB) wordt vanwege de Metamorfosenallee voldaan.

Railverkeer
Aan de ambitiewaarde van de gemeente (zeer onrustig, geluidsbelasting tot maximaal 63 dB) wordt vanwege het spoor op een deel van de westgevel niet voldaan, maar wel aan de incidentele waarde van 68 dB. Op de overige gevels en ook een deel van de westgevel is de geluidsbelasting maximaal 63 dB, waarmee de ambitiewaarde niet wordt overschreden.

De gecumuleerde geluidsbelasting (weg- en railverkeer tezamen, wegverkeer zonder aftrek van 5 dB volgens artikel 110g Wgh) is maximaal 68 dB op de westgevel van het bouwvlak. Als deze waarde wordt vergeleken met de maximale grenswaarde uit de Wet geluidhinder voor railverkeer, wordt hieraan voldaan.

k:\docm\20171109700\m20171109700r001.docx 25-01-2018

5. Conclusie

Ons advies

- Ter hoogte van het bouwvlak voor de school is sprake van een overschrijding van de voorkeurswaarden uit de Wet geluidhinder door het weg- en railverkeer. Geluidmaatregelen om de geluidsbelasting te verminderen zijn niet mogelijk of stuiten op bezwaren.
- Aan de maximale ontheffingswaarden wordt wel voldaan. De gemeente Arnhem dient bij vaststelling van het plan een hogere waarde vast te stellen voor het spoor en de Metamorfosenallee.
- Het plan voldoet aan het gemeentelijk geluidbeleid en is sprake van een goede ruimtelijke ordening.
- Een gevelonderzoek dient te worden uitgevoerd voor de omgevingsvergunning.

Akoestisch onderzoek wegverkeer
De geluidsbelasting van de zoneplichtige weg op het bouwvlak is maximaal 56 dB na aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder. Een bronmaatregel is reeds aanwezig. Een scherm plaatsen en de afstand vergroten tussen de weg en de school stuiten op bezwaren. Daarbij kan de geluidsbelasting met toepassing van bron- en schermmaatregelen niet worden verlaagd tot onder de voorkeurswaarde.

Akoestisch onderzoek railverkeer
De berekende geluidsbelasting is aan de westzijde maximaal 66 dB en is daarmee hoger dan de voorkeurswaarde van 55 dB. De maximaal toelaatbare hogere grenswaarde van 68 dB wordt niet overschreden. Een bron- en/of schermmaatregel is niet mogelijk of stuit op bezwaren.

Geluidbeleid gemeente Arnhem
De bouwlocatie voldoet aan het gemeentelijk geluidbeleid. Vaststellen van hogere grenswaarden is nodig:

- Metamorfosenallee: 56 dB na aftrek, zuidgevel.
- Spoorlijn: 66 dB, westgevel.

De gecumuleerde geluidsbelasting is maximaal 68 dB. Als deze waarde wordt vergeleken met de maximale grenswaarde uit de Wet geluidhinder voor railverkeer wordt hier voor het schoolgebouw niet aan voldaan.

In de nota “Uitvoeringsbeleid hogere grenswaarden” is een aantal ontwerpspecifieke kenmerken opgenomen bij een hoge geluidsbelasting. Eén daarvan is een akoestisch onderzoek bij de bouwvergunning en daarbij te toetsen of wordt voldaan aan de binnenwaarde van het Bouwbesluit.

Goede ruimtelijke ordening
Het geluid vanwege de 30 km/uur wegen is aan de oostzijde zonder correctie conform artikel 110g Wet geluidhinder 51 dB. Als deze waarde aan de Wet geluidhinder zou worden getoetst inclusief de aftrek, wordt voldaan aan de voorkeurswaarde.

p.o. A.M.A. (Adrienne) Maassen - van 't Hullenaar

ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Bijlage 1

Titel	Rekenmodel

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid wegverkeer 2028] , Geomilieu V4.30

M.2017.1097.00
Akoestisch onderzoek school Metamorfosenallee
Bijlage 1

Model: Geluid wegverkeer 2028
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

ItemID	Omschr.	Wegdek	X-1	Y-1	X-n	Y-n	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	Totaal aantal	LV(D)	LV(A)
15	Waddinxveenstraat	W9b	187084,33	440981,34	187087,39	440926,12	30	30	30	442,72	30,44	11,30
16	Vlaardingenweg	W0	187084,33	440981,34	187235,36	441036,44	30	30	30	1204,74	82,26	30,59
17	Waddinxveenstraat	W9a	187084,33	440981,34	187058,55	441129,19	30	30	30	767,12	52,18	19,34
18	Hellevoetsluisstraat	W9b	187087,39	440926,12	187135,03	440926,97	30	30	30	306,03	21,42	7,96
19	Hellevoetsluisstraat	W9b	187135,03	440926,97	187243,69	440903,28	30	30	30	306,03	21,42	7,96
20	Hellevoetsluisstraat	W9b	187243,69	440903,28	187242,16	440977,72	30	30	30	306,03	21,42	7,96
21	Hellevoetsluisstraat	W9b	187242,16	440977,72	187236,59	441006,56	30	30	30	306,03	21,42	7,96
22	Hellevoetsluisstraat	W9b	187236,59	441006,56	187235,36	441036,44	30	30	30	306,03	21,42	7,96
25	Metamorfosenallee	W11	187156,52	440836,23	187211,23	440841,26	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
26	Metamorfosenallee	W11	187210,52	440841,26	187301,39	440851,88	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
27	Metamorfosenallee	W11	187301,53	440851,36	187355,08	440856,36	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
28	Metamorfosenallee	W11	187355,48	440856,16	187391,45	440857,63	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
29	Metamorfosenallee	W11	187155,31	440836,59	187023,45	440824,86	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
30	Metamorfosenallee	W11	187022,74	440824,43	186977,40	440821,84	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
71	Metamorfosenallee	W4b	186976,30	440821,69	186746,90	440844,43	50	50	50	12653,83	787,57	472,51
72	Metamorfosenallee	W4b	186746,48	440844,64	186658,01	440863,75	50	50	50	12653,83	787,57	472,51
78	Metamorfosenallee	W4b	186628,75	440871,35	186657,78	440863,69	50	50	50	10577,93	653,23	391,33
5604	Metamorfosenallee	W11	187162,81	440823,31	187217,52	440828,34	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5605	Metamorfosenallee	W11	187217,52	440828,34	187308,53	440836,34	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5606	Metamorfosenallee	W11	187308,53	440836,34	187362,08	440841,34	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5607	Metamorfosenallee	W11	187362,08	440841,34	187398,05	440842,81	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5608	Metamorfosenallee	W11	187162,81	440823,31	187018,28	440810,12	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5609	Metamorfosenallee	W11	187018,28	440810,40	186936,93	440805,82	50	50	50	13186,32	817,45	490,97
5610	Metamorfosenallee	W4b	186937,27	440806,24	186752,47	440834,50	50	50	50	12653,83	787,57	472,51
5611	Metamorfosenallee	W4b	186752,47	440834,50	186657,81	440853,98	50	50	50	12653,83	787,57	472,51
5613	Metamorfosenallee	W4b	186626,81	440859,77	186658,75	440852,83	50	50	50	10577,93	653,23	391,33

Model: Geluid wegverkeer 2028
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

ItemID	LV(N)	MV(D)	MV(A)	MV(N)	ZV(D)	ZV(A)	ZV(N)	Wegdek.	Groep
15	3,05	0,41	0,12	0,05	0,14	0,04	0,04	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
16	8,21	1,55	0,46	0,20	0,52	0,16	0,15	Referentiewegdek	30 km/uur
17	5,19	1,14	0,34	0,14	0,38	0,11	0,11	Elementenverharding in keperverband	30 km/uur
18	2,14	--	--	--	--	--	--	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
19	2,14	--	--	--	--	--	--	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
20	2,14	--	--	--	--	--	--	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
21	2,14	--	--	--	--	--	--	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
22	2,14	--	--	--	--	--	--	Elementenverharding, niet in keperverband	30 km/uur
25	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
26	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
27	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
28	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
29	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
30	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
71	97,22	28,55	11,48	1,89	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee
72	97,22	28,55	11,48	1,89	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee
78	80,81	28,60	11,48	1,90	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee
5604	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5605	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5606	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5607	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5608	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5609	100,86	33,36	13,49	2,46	8,94	4,48	0,86	Dunne deklagen A	Metamorfosenallee
5610	97,22	28,55	11,48	1,89	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee
5611	97,22	28,55	11,48	1,89	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee
5613	80,81	28,60	11,48	1,90	8,91	4,44	0,86	SMA-NL8	Metamorfosenallee

Akoestisch onderzoek school Metamorfosenallee

Railverkeerslawaai - RMR-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid spoor] , Geomilieu V4.30

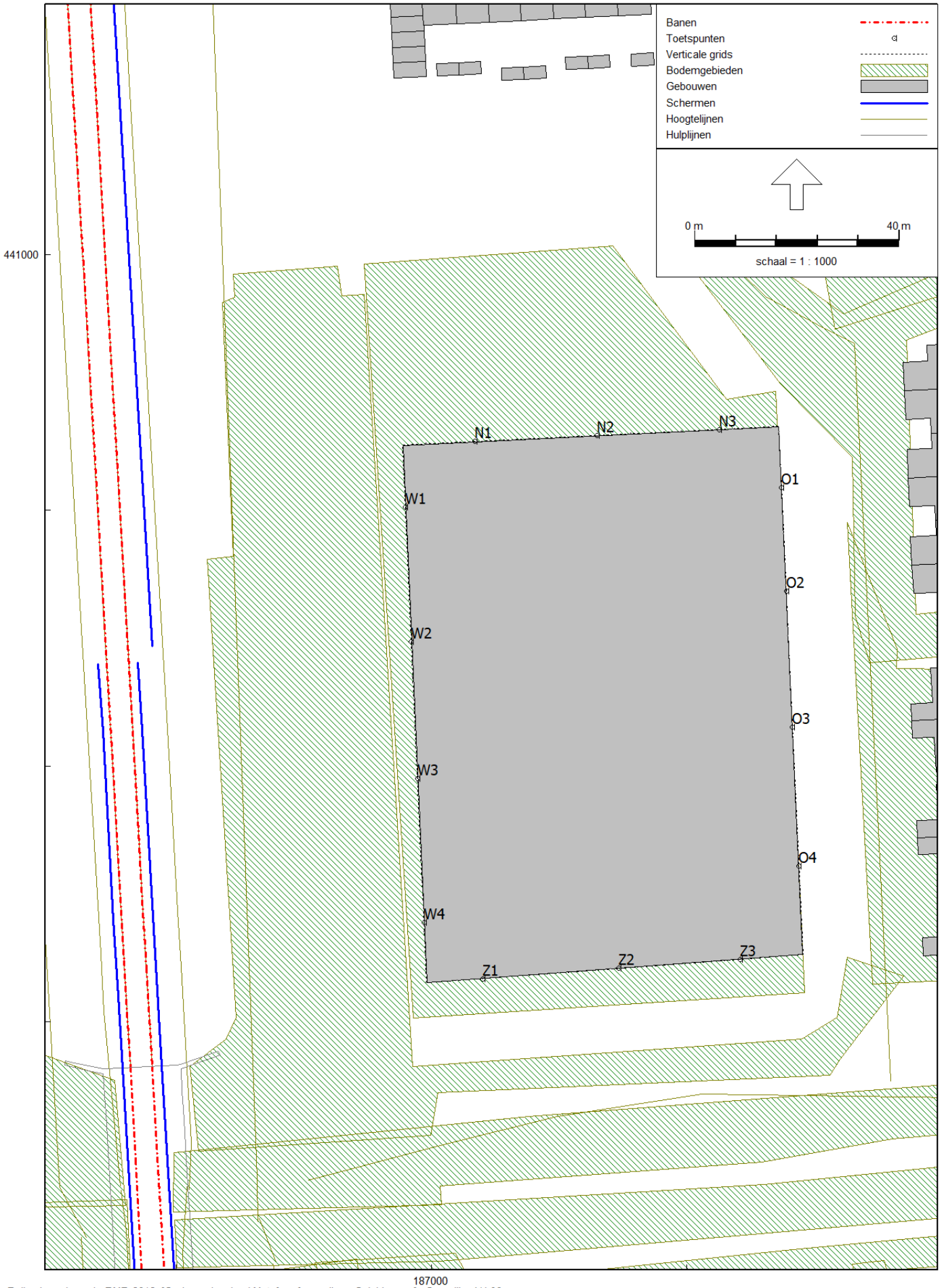
Model: Geluid spoor
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Railverkeerslawaai - RMR-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
N1	Noord1	9,70	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
N2	Noord2	9,80	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
N3	Noord3	9,84	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
O1	Oost1	9,71	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
O2	Oost2	9,55	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
O3	Oost3	9,29	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
O4	Oost4	8,91	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
W1	West1	9,60	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
W2	West2	9,50	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
W3	West3	9,40	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
W4	West4	9,27	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
Z1	Zuid1	9,11	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
Z2	Zuid2	8,97	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja
Z3	Zuid3	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,50	12,00	--	--	Ja

Bijlage 2

Titel	Resultaten

Akoestisch onderzoek school Metamorfosenallee

Railverkeerslawaai - RMR-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid spoor] , Geomilieu V4.30

Ligging rekenpunten

			Metamorfosenallee (dB)		30 km/h wegen (dB)		Totaal wegen (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie Rail en wegverkeer (LRL,
Naam	Omschrijving	Hoogte	zonder aftrek	met aftrek	zonder aftrek	met aftrek			
N1_A	Noord1	1,5	35,36	30	41,75	37	43	48	49
N1_B	Noord1	5	36,21	31	43,53	39	45	52	52
N1_C	Noord1	8,5	35,26	30	44,20	39	45	54	54
N1_D	Noord1	12	34,88	30	44,34	39	45	56	56
N2_A	Noord2	1,5	35,54	31	44,56	40	46	49	50
N2_B	Noord2	5	36,96	32	46,42	41	47	51	52
N2_C	Noord2	8,5	36,38	31	46,74	42	47	53	54
N2_D	Noord2	12	34,13	29	46,83	42	47	53	54
N3_A	Noord3	1,5	34,88	30	49,02	44	49	49	51
N3_B	Noord3	5	37,27	32	50,09	45	50	50	53
N3_C	Noord3	8,5	39,19	34	50,14	45	50	52	54
N3_D	Noord3	12	37,92	33	49,96	45	50	52	54
O1_A	Oost1	1,5	41,96	37	50,06	45	51	44	52
O1_B	Oost1	5	43,68	39	50,89	46	52	48	53
O1_C	Oost1	8,5	46,56	42	50,72	46	52	51	55
O1_D	Oost1	12	47,82	43	50,35	45	52	42	54
O2_A	Oost2	1,5	43,85	39	49,00	44	50	44	52
O2_B	Oost2	5	45,64	41	49,82	45	51	49	54
O2_C	Oost2	8,5	47,92	43	49,63	45	52	51	56
O2_D	Oost2	12	49,48	44	49,27	44	52	42	55
O3_A	Oost3	1,5	47,34	42	43,73	39	49	47	53
O3_B	Oost3	5	49,35	44	45,35	40	50	51	56
O3_C	Oost3	8,5	51,99	47	45,45	40	53	52	58
O3_D	Oost3	12	52,35	47	45,39	40	53	42	57
O4_A	Oost4	1,5	52,43	47	37,66	33	52	49	57
O4_B	Oost4	5	54,27	49	40,07	35	54	52	59
O4_C	Oost4	8,5	55,26	50	40,67	36	55	51	60
O4_D	Oost4	12	55,19	50	41,21	36	55	43	60
W1_A	West1	1,5	46,90	42	9,97	5	47	54	56
W1_B	West1	5	48,10	43	5,00	0	48	58	59
W1_C	West1	8,5	49,95	45	5,00	0	50	61	61
W1_D	West1	12	50,94	46	5,00	0	51	63	63
W2_A	West2	1,5	47,99	43	8,56	4	48	57	58
W2_B	West2	5	49,85	45	-6,29	-11	50	61	62
W2_C	West2	8,5	51,71	47	5,00	0	52	63	64
W2_D	West2	12	52,55	48	5,00	0	53	65	65
W3_A	West3	1,5	50,67	46	6,07	1	51	58	60
W3_B	West3	5	52,61	48	-16,78	-22	53	62	63
W3_C	West3	8,5	54,23	49	5,00	0	54	64	65
W3_D	West3	12	54,72	50	5,00	0	55	66	67
W4_A	West4	1,5	54,69	50	2,29	-3	55	59	62
W4_B	West4	5	56,80	52	-4,54	-10	57	63	65
W4_C	West4	8,5	57,48	52	5,00	0	57	65	67
W4_D	West4	12	57,75	53	5,00	0	58	66	68
Z1_A	Zuid1	1,5	58,92	54	-12,05	-17	59	56	64
Z1_B	Zuid1	5	60,76	56	-11,62	-17	61	59	66
Z1_C	Zuid1	8,5	61,13	56	-11,47	-16	61	62	67
Z1_D	Zuid1	12	61,24	56	-11,42	-16	61	63	68
Z2_A	Zuid2	1,5	58,78	54	5,00	0	59	56	64
Z2_B	Zuid2	5	60,52	56	5,00	0	61	58	66
Z2_C	Zuid2	8,5	60,87	56	5,00	0	61	59	66
Z2_D	Zuid2	12	60,95	56	5,00	0	61	60	67
Z3_A	Zuid3	1,5	59,01	54	-8,14	-13	59	55	64
Z3_B	Zuid3	5	60,65	56	-7,76	-13	61	57	66
Z3_C	Zuid3	8,5	61,00	56	-7,65	-13	61	58	66
Z3_D	Zuid3	12	60,90	56	-7,26	-12	61	59	66

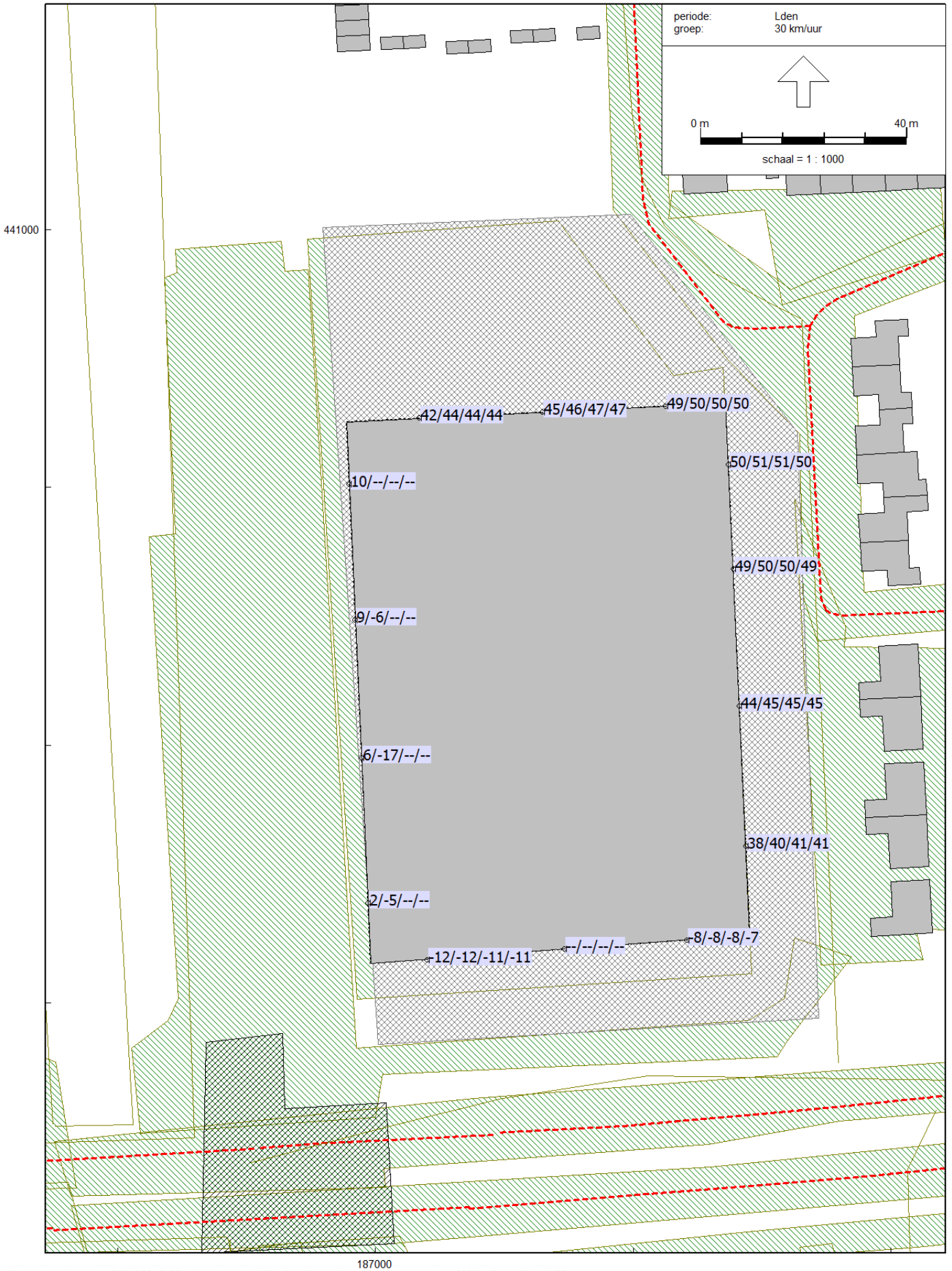
Akoestisch onderzoek school Metamorfosenallee

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid wegverkeer 2028] , Geomilieu V4.30

Geluidsbelastingen Metamorfosenallee

inclusief aftrek 5 dB conform artikel 110g Wgh

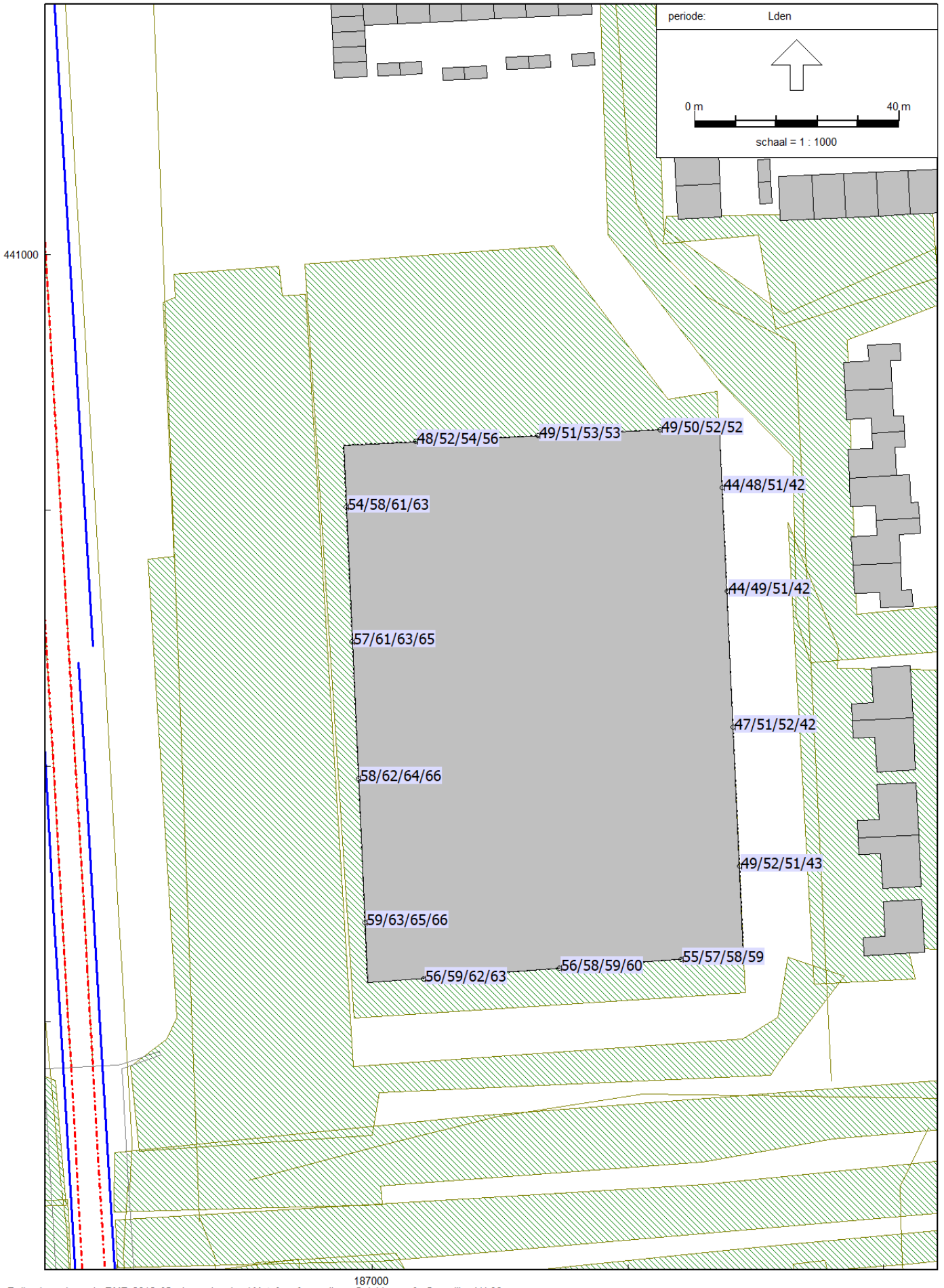
Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid wegverkeer 2028] , Geomilieu V4.30

Geluidsbelastingen 30 km/uur wegen
zonder aftrek 5 dB conform artikel 110g Wgh

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid wegverkeer 2028] , Geomilieu V4.30

Geluidsbelastingen alle wegen
zonder aftrek 5 dB conform artikel 110g Wgh

Railverkeerslawaai - RMR-2012, [Onderzoek school Metofmorfosenallee - Geluid spoor] , Geomilieu V4.30

Geluidsbelastingen spoorlijn

Bijlage 3

Titel	Wettelijk kader

Wettelijk kader

Wet geluidhinder
De Wet geluidhinder (Wgh) biedt het wettelijk kader voor de toegestane geluidsbelasting vanwege (spoor)wegen bij geluidsgevoelige bestemmingen, waaronder woningen en onderwijsinstellingen.

Als een gemeente via een bestemmingsplan de bouw van geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk maakt, is er sprake van een 'nieuwe situatie' in de zin van de Wet geluidhinder. Indien een geluidsgevoelige bestemming, zoals een school, binnen de geluidszone van een weg of spoorlijn wordt geprojecteerd, moet een akoestisch onderzoek uitgevoerd worden naar de geluidsbelasting.

De Wet geluidhinder is slechts van toepassing voor zover het gaat om geluidsgevoelige bestemmingen binnen de geluidszone van een weg of spoorlijn. Binnen deze zone wordt de geluidsbelasting berekend.

Geluidsgevoelige bestemmingen
Geluidsgevoelige bestemmingen in de zin van de Wet geluidhinder zijn woningen, geluidsgevoelige terreinen en geluidsgevoelige gebouwen (scholen). Binnen de zone van de te onderzoeken wegen en spoorwegen moeten de geluidsbelastingen op deze bestemmingen worden berekend en moet worden beoordeeld of deze aan de wettelijke normen voldoen.

Geluidsbelasting
De geluidsbelasting (L_{den}-waarde) wordt bepaald door het gewogen gemiddelde van de volgende geluidsniveaus:
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de dagperiode (07.00 - 19.00 uur).
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de avondperiode (19.00 - 23.00 uur), verhoogd met 5 dB.
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de nachtperiode (23.00 - 07.00 uur), verhoogd met 10 dB.

Dove' of 'blinde' gevels
Toetsing aan grenswaarden vindt plaats op de gevel van een geluidsgevoelige bestemming.
Een 'dove' gevel is geen gevel in de zin van de Wet geluidhinder, waardoor toetsing niet plaats hoeft te vinden. In lid 4 van artikel 1b van de Wgh wordt aangegeven wat onder een dove gevel wordt verstaan: een dove gevel is volgens dit artikel een bouwkundige constructie waarin geen te openen delen aanwezig zijn en speelt daarmee geen rol bij het bepalen van de geluidsbelasting.

De overige gevels dienen wel te worden betrokken bij het bepalen van de geluidsbelasting.

Wegverkeerslawaai

Omvang geluidszones
In artikel 74 uit de Wet geluidhinder zijn de geluidszones gedefinieerd. De geluidszones zijn te beschouwen als aandachtsgebieden of onderzoeksgebieden. Wegen die geen zone hebben en waarop de Wet geluidhinder dus niet van toepassing is, zijn:

- Wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied.
- Wegen waarvoor een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt.

Grenswaarden wegverkeerslawaai
De hoogste toelaatbare geluidsbelasting (voorkeurswaarde) voor de geluidsbelasting afkomstig van wegverkeer voor nieuwe scholen is 48 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere waarden vastgesteld worden. De maximaal toegestane hogere waarde is 63 dB voor binnenstedelijke situaties/wegen.

Aftrek op de berekende resultaten
Voor zover geen sprake is van specifieke omstandigheden wordt de berekende geluidsbelasting verminderd met de aftrek ex artikel 110g van de Wet geluidhinder alvorens toetsing aan de grenswaarden plaatsvindt. De hoogte van de aftrek is geregeld in artikel 3.4 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012.

Raad van State
Inrichting en regelgeving moeten hand in hand gaan. Een snelheidsregime van 50 km/uur past niet bij een 30 km/uur-weginrichting. Dat eenvoudige “duurzaam veilig” beginsel is door de Raad van State bevestigd.

In navolging van een aantal uitspraken van de Raad van State kiest gemeente Arnhem ervoor om bij planontwikkeling aan de regels van de Wet geluidhinder aandacht te schenken en wordt het geluidsaspect van deze 30 km/uur-wegen ook onderzocht. Bij het verlenen van vrijstellingen of het vaststellen van bestemmingsplannen spreekt de gemeente zich uit over de aanvaardbaarheid van deze niet-zoneringsplichtige wegen. De overwegingen zullen zich met name richten op de gevelbelasting vanwege het wegverkeer en het binnenniveau binnen geluidsgevoelige vertrekken.

Bij nieuwbouw van scholen zal altijd getoetst moeten worden aan de wettelijke eisen voor het binnenniveau, te weten 28 dB. Dit betekent dat ook voor 30-kilometer/uur-wegen een akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd, indien de geluidsbelasting mogelijk meer dan 48 dB (na aftrek van 5 dB) zal zijn.

Railverkeerslawaai

Omvang geluidszones
De omvang van de zones langs het spoor zijn afhankelijk van de vastgestelde GPP-waarde langs het spoor. Ter hoogte van het bouwvlak liggen GPP's waarvan de hoogste een waarde van 62 dB heeft. Volgens het Besluit geluidhinder is hiervoor een wettelijk zone van 300 meter van toepassing.

Grenswaarden railverkeerslawaai
De ten hoogst toelaatbare geluidsbelasting afkomstig van railverkeerslawaai voor nieuwe woningen en andere geluidgevoelige gebouwen bedraagt 55 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere grenswaarden vastgesteld worden. De maximaal toegestane hogere grenswaarde is 68 dB.

Beleidsregels geluid Arnhem
Ten aanzien van het beleid voor hogere waarden Wet geluidhinder heeft de gemeente Arnhem beleidsregels vastgesteld. Deze regels geven de lokale uitwerking van de bevoegdheden van Burgemeester en Wethouders weer tot het vaststellen van hogere waarden voor geluid voor wegverkeer, spoorwegverkeer en industrieterreinen.

In het beleidsplan geluid van de gemeente Arnhem is de gebiedstype-indeling van het Structuurplan 2010 opgenomen. Bij elk gebiedstype uit het structuurplan horen indicatieve milieukwaliteiten. Deze passen bij de ruimtelijke kenmerken van het gebied en de mogelijkheden om duurzaamheid, leefbaarheid en ecologie te behouden en te verbeteren. In de afzonderlijke beleidsnota's voor externe veiligheid en geluid worden deze indicatieve kwaliteiten aan de hand van milieunormen nader ingevuld.

Kon pagina 1 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlage 6 - Onderzoek luchtkwaliteit niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Risicoberekening spoorlijn Arnhem – Nijmegen

‘School Metamorfosenallee’

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Colofon:

Plaats en datum: Arnhem, 31 oktober 2017
Versie: 01

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Contactpersoon
Naam: Yvette Gerritsen
Tel: (026) 377 4426
E-mail: yvette.gerritsen@arnhem.nl

Uitgevoerd door
Omgevingsdienst Regio Arnhem
Postbus 3066
6802 DB Arnhem

Auteur
Naam: Marcel Scherrenburg
Tel: (026) 377 1675
E-mail: marcel.scherrenburg@odra.nl

Goedgekeurd door: **M.L.C Scherrenburg** **Adviseur Externe Veiligheid**	Autorisatie: **C.J. Fledderus** **Afdelingshoofd Advies**
Datum: 31 oktober 2017 Paraaf:	Datum: 31 oktober 2017 Paraaf:

Inhoudsopgave

1 Inleiding **4**

2 Externe Veiligheid **5**

3 Uitgangspunten risicoberekening **7**
3.1 Spoorlay-out 7
3.2 Transport gevaarlijke stoffen 7
3.3 Bevolking 8

4 Resultaten **9**
4.1 Plaatgebonden risico 9
4.2 Groepsrisico 9

5 Conclusie **11**
5.1 Plaatsgebonden risico (PR) 11
5.2 Groepsrisico (GR) 11

Bijlage 1 Uitgangspunten personendichtheid **12**

1 Inleiding

Deze risicoberekening is opgesteld ten behoeve van de realisatie van een school aan de Metamorfosenallee te Arnhem. In de huidige situatie betreft het een braakliggend terrein. De school die gerealiseerd wordt betreft een middelbare school waar in de toekomst zo'n 1.000 leerlingen naar school gaan.

De locatie van de school bevindt zich direct ten oosten van de spoorlijn Arnhem–Nijmegen. Gezien de ligging van de school, in figuur 1.1 zwart omcirkeld, ten opzichte van de spoorlijn Arnhem–Nijmegen moet in het kader van externe veiligheid een risicoberekening worden uitgevoerd.

Figuur 1.1 Ligging plangebied.

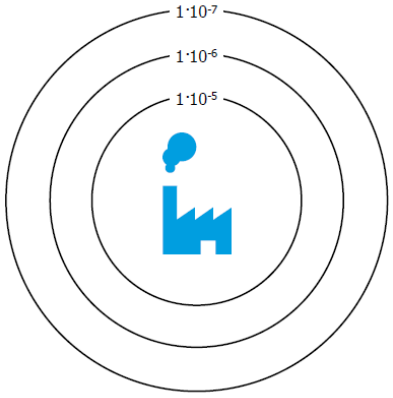
De gemeente Arnhem heeft de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevraagd te onderzoeken met welke veiligheidsrisico's, tengevolge van het transport van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn Arnhem–Nijmegen, bij de ontwikkeling van de school rekening gehouden moet worden. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van dit onderzoek.

2 Externe Veiligheid

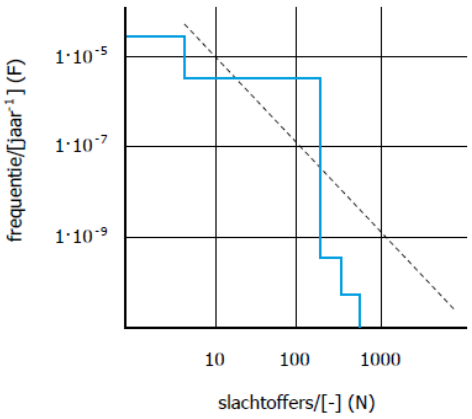
Externe veiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag of handelingen met gevaarlijke stoffen. Dit kan betrekking hebben op inrichtingen (bedrijven) of transportroutes. Op beide categorieën is verschillende wet- en regelgeving van toepassing. Het huidige beleid voor transportmodaliteiten staat beschreven in het Besluit externe veiligheid transportroutes' (Bevt). Binnen het beleidskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Hoewel beide begrippen onderlinge samenhang vertonen zijn er belangrijke verschillen. Hieronder worden beide begrippen verder uitgewerkt.

Plaatsgebonden Risico (PR)
Het plaatsgebonden risico (PR) geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. De kans heeft betrekking op een fictief persoon die de hele tijd op die plaats aanwezig is. Het PR kan op de kaart van het gebied worden weergeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. Binnen de 10^{-6}/jaarcontour (welke als wettelijk harde norm fungeert) mogen geen nieuwe kwetsbare objecten geprojecteerd worden. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10^{-6}/jaarcontour niet als grenswaarde, maar als een richtwaarde.

Groeprisico (GR)
Het groepsrisico (GR) is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang. Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een calamiteit. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Dit invloedsgebied wordt begrensd door de 1%-letaliteitsgrens (tenzij anders bepaald): de afstand waarop nog 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving komt te overlijden bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Het GR kan niet 'op de kaart' worden weergegeven, maar wordt weergegeven in een grafiek waar de kans (f) afgezet wordt tegen het aantal slachtoffers (N): de fN-curve.

Figuur 2.1 plaatsgebonden risicocontouren

Figuur 2.2 Fn-curve

Voor het groepsrisico is geen harde norm afgesproken. Voor het groepsrisico geldt een oriëntatiewaarde.

Verder geldt er voor het groepsrisico een verplichting tot verantwoording van het groepsrisico. De verantwoording van het groepsrisico hoeft (conform het Besluit externe veiligheid transportroutes) alleen gegeven te worden wanneer een plangebied zich binnen 200 meter van een transportroute, welke is opgenomen in het Basisnet, bevindt. Wanneer het groepsrisico niet hoger is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde of wanneer het groepsrisico toeneemt met niet meer dan tien procent en de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden kan worden volstaan met een 'beperkte' verantwoording van het groepsrisico. Dit geldt tevens voor een ontwikkeling welke zich bevindt binnen het invloedsgebied van een transportroute, maar op een afstand van meer dan 200 meter is gelegen. Bij de verantwoordingsplicht dient het bevoegd gezag op een juiste wijze de toename en ligging van het groepsrisico te onderbouwen en te verantwoorden. Hierbij geeft het bevoegd gezag aan of het groepsrisico in de betreffende situatie aanvaardbaar wordt geacht. De verantwoordingsplicht van het groepsrisico dient naast de rekenkundige hoogte van het groepsrisico, tevens rekening te houden met een aantal kwalitatieve aspecten zoals mogelijke bronmaatregelen, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Ten aanzien van een 'beperkte' verantwoording van het groepsrisico volstaat een evaluatie van de rampenbestrijding en zelfredzaamheid van personen.

3 Uitgangspunten risicoberekening

In dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten voor de risicoberekening van het transport van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn Arnhem-Nijmegen ter hoogte van de toekomstige school opgenomen. De berekening is uitgevoerd met het RBMII-rekenpakket, versie 2.3.0. Het RBMII-programma is ontwikkeld voor de evaluatie van de externe veiligheid ten gevolge van het transport van gevaarlijke stoffen.

Voor de berekening van het plaatsgebonden risico zijn de uitgangspunten voor de spoorlay-out en de hoeveelheid vervoerde gevaarlijke stoffen van belang. Voor de berekening van het groepsrisico moet daarnaast ook nog de aanwezige bevolking worden ingevoerd.

3.1 Spoorlay-out

De spoorlijn Arnhem-Nijmegen ter hoogte van de toekomstige school betreft doorgaand spoor zonder wissels. Conform de Handleiding Risicoanalyse Transport (Ministerie van Infrastructuur en Transport, 2011) wordt voor dit stuk spoor een faalkans gehanteerd van $2{,}77 \times 10^{-8}$ per wagenkilometer (zonder wissels, > 40 km/h). De onderzochte trajectlengte bestaat uit de lengte van het plangebied, vermeerderd met minimaal 1.000 meter aan weerszijde van het plangebied. Dit resulteert in een onderzochte trajectlengte van 2.500 meter.

3.2 Transport gevaarlijke stoffen

De spoorlijn Arnhem-Nijmegen maakt deel uit van het Basisnet Spoor. Met het Basisnet Spoor wordt een duurzaam evenwicht gecreëerd tussen het vervoer van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ontwikkelingen langs het spoor en externe veiligheid. Het Basisnet Spoor geeft voor het vervoer van gevaarlijke stoffen per baanvak de maximale gebruiksruimtes en risicoplafonds aan. Voor de maximale gebruiksruimte (voor ontwikkeling van kwetsbare objecten) heeft het Rijk maximale PR 10^{-6} contouren vastgesteld. De PR 10^{-6} is dus reeds vastgesteld en hoeft niet uitgerekend te worden.

De PR-risicoplafonds zijn bepaald aan de hand van een vastgesteld maximaal aantal transporten per stofcategorie per baanvak. Deze transportgegevens (zie tabel 3.1) zijn opgenomen in de Regeling Basisnet. Deze transportaantallen zijn toekomst vast waardoor deze kunnen worden gebruikt in zowel de huidige als toekomstige situatie. Het groepsrisico dient nog berekend te worden. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van de onderstaande transportgegevens.

Spoorvak Wegvak	Breedte categorie spoor	Transportgegevens voor het berekenen van het GR (in aantal ketelwagenequivalenten)						Warme/Koude Bleveverhouding	
		A	B2	B3	C3	D3	D4	A	B2
Ressen Noord – Arnhem West aansl.	0-24	1700	200	0	1050	50	50	0	0,95

Tabel 3.1 Transportstromen (risicoplafond) per stof conform het basisnet spoor voor spoorvak Ressen Noord – Zutphen[1]

Overige uitgangspunten:

- Transport vervoer verhouding dag/nacht 33% dag, 67% nacht;
- Transport vervoer verhouding werkweek/weekend 71% resp. 29%;
- De meteorologische gegevens van Deelen zijn gebruikt;
- De warme BLEVE/koude BLEVE verhouding voor stofcategorie A is 0 en voor stofcategorie B2 0,95. Deze waarden, ook opgenomen in tabel 3.1, zijn overgenomen uit de Regeling basisnet[2].

3.3 Bevolking

Voor het berekenen van het groepsrisico wordt in het risicomodel het aantal aanwezige personen in het invloedsgebied (gebied waarin 100% – 1% van aanwezigen kan overlijden als gevolg van een ongeval op de spoorlijn Arnhem-Nijmegen) ingevoerd.

Voor deze invoer is gebruik gemaakt van de BAG populatieservice en PGS 1 deel 6 aanwezigheidsgegevens. In de BAG populatieservice wordt op basis van de BAG panden[3] en KvK gegevens[4] het aantal aanwezige personen bepaald bij grid van 50 bij 50 meter. Op basis hiervan wordt inzicht verkregen in het aantal aanwezige personen. De BAG populatieservice is niet volledig ten aanzien van nog niet gerealiseerde bestemmingsplan capaciteit. De gehanteerde personendichtheid van deze locaties zijn overgenomen uit een eerder uitgevoerde risicoberekening van AVIV (Externe veiligheid spoor, Woonwijk Schuytgraaf, project: 152831, d.d. 27 februari 2015).

Voor de toekomstige school is een aanwezigheid van 1.100 personen gehanteerd. Dit naar aanleiding van verkregen informatie van de gemeente Arnhem over het aantal aanwezigen personen op de school.

[1] Regeling basisnet, bijlage II

[2] In bonte treinen vervoerde brandbare en toxisch gassen kunnen een, wat genoemd wordt, warme BLEVE vertonen. Met een warme BLEVE wordt een Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion bedoeld die kan ontstaan wanneer bij een ongeval een ketelwagen met brandbare vloeistof leegstroomt en in brand raakt. Er kan dan een plasbrand ontstaan waardoor de druk in een aangestraalde gasketelwagon zo sterk stijgt dat de wagon barst en het gas ontsteekt. De frequentie van deze BLEVE is extra ten opzichte van de zogenaamde koude BLEVE. In de 'oude' modellering wordt de verhouding tussen de frequenties van een warme en een koude BLEVE gegeven door het gemiddeld aantal wagens met zeer brandbare vloeistof (C3) in een bonte trein. In RBMII is hiervoor voor ieder baanvak een vaste waarde van 2 aangehouden. Voor de spoorlijn Arnhem-Nijmegen geldt een specifieke waarde.

[3] De gemeentelijke basis administratie van gebouwen (BAG).

[4] Gegevens van de Kamer van Koophandel over bedrijven en aantal werknemers.

4 Resultaten

4.1 Plaatgebonden risico

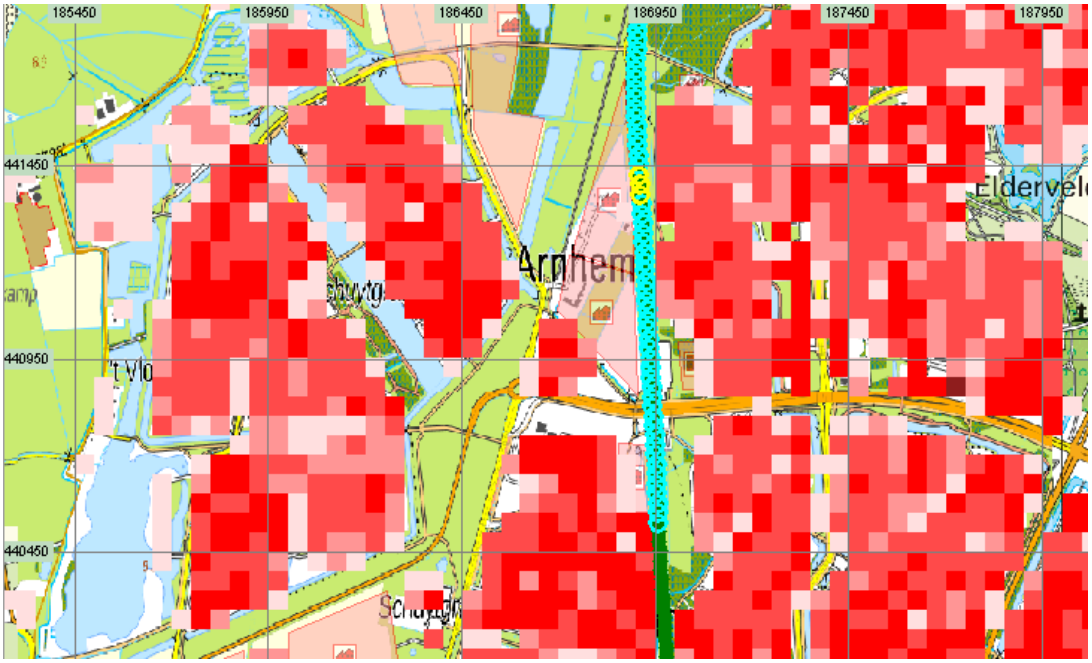
Het plaatsgebonden risico is niet berekend. In het Basisnet Spoor zijn namelijk al afstanden opgenomen voor het plaatsgebonden risico. Voor het baanvak in deze studie geldt een plaatsgebonden risicocontour voor de grenswaarde 10^{-6} per jaar van 0 meter. Daarnaast geldt er ook geen plasbrandaandachtsgebied. Dit vormt dan ook geen belemmering voor de te realiseren school aan de Metamorfosenallee te Arnhem.

4.2 Groepsrisico

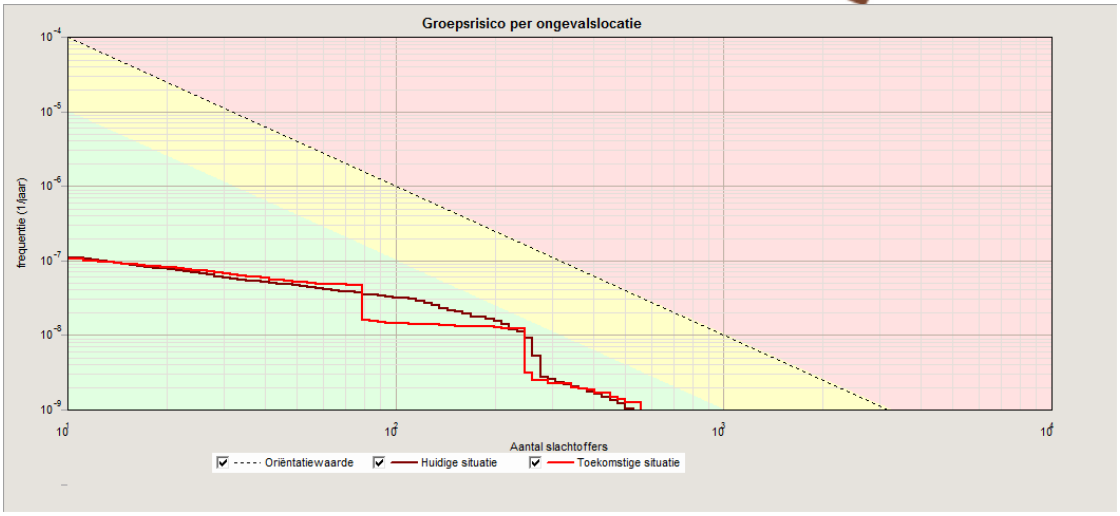
Voor een deeltraject van de spoorlijn Arnhem-Nijmegen van zo'n 2,5 kilometer is het groepsrisico uitgerekend met het RBMII-rekenpakket, versie 2.3.0. Het groepsrisico is berekend voor twee scenario's:

- Huidige situatie (braakliggend terrein metamorfosenallee);
- Toekomstige situatie met school.

In figuur 4.1 is de locatie met het hoogste groepsrisico weergegeven (zowel huidige en toekomstige situatie). Het hoogste groepsrisico wordt niet ter hoogte van de school berekend maar iets noordelijker. Dit is ook logisch aangezien de school toch op enige afstand staat van het spoor. Bij het te ontwikkelen plangebied noordelijk is dit niet zo, waarbij eveneens een hoge personendichtheid is toegestaan. In figuur 4.2 zijn de resultaten van beide scenario's voor het groepsrisico weergegeven.

Figuur 4.1 Locatie hoogste groepsrisico (zie gele cirkel op spoortraject)

Figuur 4.2 Hoogste groepsrisico (huidige en toekomstige situatie).

Het groepsrisico is uitgedrukt in een één-getalswaarde. De factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde, bedraagt voor de huidige situatie 0,069 bij 210 slachtoffers en in de toekomstige situatie 0,075 bij 248 slachtoffers. Uit deze één-getalswaarde blijkt dat het groepsrisico zich beneden de 0,1 maal de oriëntatiewaarde bevindt (een zogenaamd verwaarloosbaar groepsrisico). Dit houdt in dat volstaan kan worden met een 'beperkte' verantwoording van het groepsrisico.

5 Conclusie

In de gemeente Arnhem vindt over de spoorlijn Arnhem-Nijmegen vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Aan het vervoer van gevaarlijke stoffen zijn risico's verbonden. Voor de realisatie van een school aan de Metamorfosenallee te Arnhem heeft Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) een onderzoek naar het aspect externe veiligheid uitgevoerd. Het onderzoek heeft geleid tot de onderstaande conclusies.

5.1 Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is niet berekend. In het Basisnet Spoor zijn namelijk al afstanden opgenomen voor het plaatsgebonden risico. Voor het baanvak in deze studie geldt een plaatsgebonden risicocontour voor de grenswaarde 10^{-6} per jaar van 0 meter. Daarnaast geldt er ook geen plasbrandaandachtsgebied. Dit vormt dan ook geen belemmering voor de te realiseren school aan de Metamorfosenallee te Arnhem.

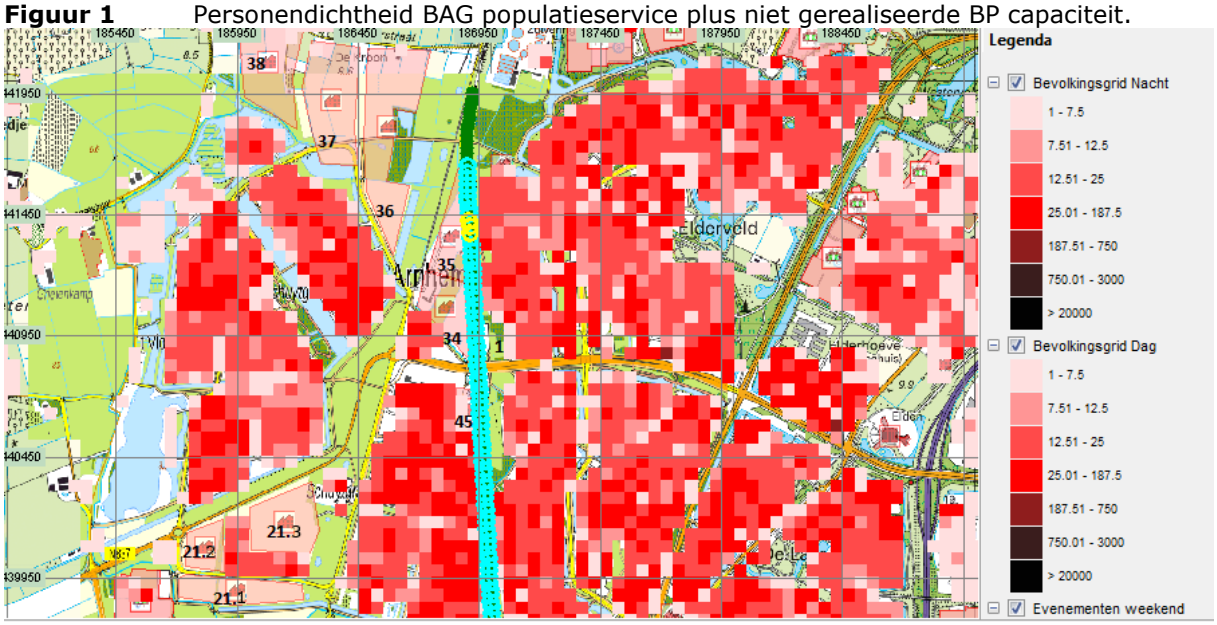
5.2 Groepsrisico (GR)

Uit de berekening van het groepsrisico is gebleken dat het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde ligt. De hoogte van het groepsrisico bedraagt in de huidige situatie 0,069 maal de oriëntatiewaarde en in de toekomstige situatie 0,075 maal de oriëntatiewaarde. Omdat het groepsrisico niet hoger is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde kan worden volstaan met een ‘beperkte’ verantwoording van het groepsrisico.

Bijlage 1 Uitgangspunten personendichtheid

Inzicht in de personendichtheid is verkregen uit de BAG populatieservice en PGS 1 deel 6 aanwezigheidsgegevens. In de BAG populatieservice wordt op basis van de BAG panden en KvK gegevens het aantal aanwezige personen bepaald bij grid van 50 meter bij 50 meter. Op basis hiervan wordt inzicht verkregen in het aantal aanwezige personen (zie figuur 1). De BAG populatieservice is alleen niet volledig ten aanzien van nog niet gerealiseerde bestemmingsplan capaciteit. Hiervoor zijn een aantal locaties toegevoegd (zie tabel 1). De gehanteerde personendichtheid van deze locaties zijn overgenomen uit een eerder uitgevoerde risicoberekening van AVIV (Externe veiligheid spoor, Woonwijk Schuytgraaf, project: 152831, d.d. 27 februari 2015).

Figuur 1 Personendichtheid BAG populatieservice plus niet gerealiseerde BP capaciteit.

Tabel 1 Personendichtheid voor niet gerealiseerde BP capaciteit.

Nummer	Gebiedstype	Dichtheid (aantal personen)
Gebied 38	Bestemming wonen	691 personen dag en nacht 1382 personen
Gebied 37	Bestemming wonen	578 personen dag en nacht 1157 personen
Gebied 36	Bestemming wonen	695 personen dag en nacht 1390 personen
Gebied 35	Bestemming wonen	408 personen dag en nacht 815 personen
Gebied 34	Bestemming wonen	282 personen dag en nacht 563 personen
Gebied 45	Bestemming wonen	44 personen dag en nacht 89 personen
Gebied 21.3	Bestemming wonen	295 personen dag en nacht 590 personen

Gebied 21.1	Bestemming wonen	220 personen dag en nacht 441 personen
Gebied 21.2	Bestemming wonen	124 personen en nacht 249 personen
1	Ontwikkeling school	1100 personen dag en nacht 0 personen[5]

[5] In de huidige situatie is er gerekend met 0 personen.

Historisch vooronderzoek milieu Nieuwbouw school Metamorfosenallee Arnhem

Historisch vooronderzoek nieuwbouw school Metamorfosenallee Arnhem
Datum: 26 oktober 2017
Opdrachtgever: Bart Lagerberg
Opgesteld: Clemens Hendriksen
Collegiale toets: Lennert Wigman
Status: Definitief

Projectgegevens
Voor de nieuwbouw van een school aan de Metamorfosenallee dient in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging een bodemonderzoek te worden uitgevoerd. De onderzoekslocatie heeft een oppervlakte van circa 4,7 ha. De locatie is momenteel onbebouwd-onverhard. In 2008 is al een bodemonderzoek uitgevoerd. Vanwege de ouderdom van het rapport dient deze te worden geactualiseerd.
Naast de nieuwbouw van een school wordt in de toekomst mogelijk ook hemelwater geïnfiltreerd op locatie en worden mogelijk enkele bestaande watergangen verbreed.

Vooruitlopend op het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek is een historisch vooronderzoek volgens NEN5725 uitgevoerd. De resultaten zijn onderstaand weergegeven.

De projectlocatie ligt ten oosten van de spoorlijn Elst-Arnhem en ten noorden van de Metamorfosenallee en is op onderstaande luchtfoto weergegeven.

Foto 1: Luchtfoto 2017 inclusief begrenzing projectlocatie

Doel onderzoek
Het doel van het historisch vooronderzoek is het verkrijgen van informatie over mogelijke voor bodemverontreiniging verdachte deellocaties op de locatie of direct aangrenzend.
De historische informatie vormt de basis voor de uitvoering van een bodem- en verhardingsonderzoek.

Algemene beschrijving projectlocatie
De projectlocatie is geheel onverhard en op het noordelijke deel begroeid met bomen, het zuidelijke deel betreft gras met enkele bomen. Op de locatie zijn drie watergangen aanwezig. Eén is permanent watervoerend (westelijk deel locatie). De tweede en de derde, respectievelijk aan de oostelijke zijde en in het bosje noordelijk, zijn beter te classificeren als greppels waar water in zou kunnen staan.
Op het zuidelijk deel is een cirkelvormige met gras begroeide 'grondwal' aanwezig. Onderstaand zijn enkele foto's van de locatie opgenomen in de loop der tijd.

Foto 2: 2005 locatie in noordoostelijke richting

Foto 3: 2008 locatie in noordwestelijke richting; midden op het terrein is een fietscrossbaan aanwezig. Net links van de auto's is een greppel zichtbaar.

Foto 4: 2017 projectlocatie in noordelijke richting met aangrenzend het Ns-parkeerterrein en de grootste, watervoerende watergang

Foto 5: 2017 projectlocatie in noord-noordwestelijke richting; grondwal nu alleen nog aan de buitenzijde van de projectlocatie aanwezig (t.o.v. 2008 middenterrein wal en voetbalveld weg)

NEN 5725
Het historisch onderzoek is uitgevoerd op basis van de NEN 5725; Bodem – Leidraad voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend, oriënterend en nader onderzoek. Deze norm beschrijft de werkwijze voor het uitvoeren van het vooronderzoek naar de kwaliteit van de bodem, voorafgaand aan het feitelijke veld- en laboratoriumonderzoek. De NEN 5725 onderscheidt in verband hiermee drie verschillende typen onderzoeken te weten beperkt-, standaard-, en uitgebreid vooronderzoek. Met uitzondering van de (financiële-) juridische situatie en een beschrijving van de bodemopbouw/geohydrologie wordt met het onderhavige onderzoek voldaan aan een beperkt en standaard vooronderzoek.

Afbakening
Het historisch onderzoek is een doorlichting van de meeste relevante archieven van de gemeente Arnhem. De onderstaande gegevens hebben betrekking op de onderhavige locatie en de aangrenzende percelen tot een maximum van 25 m vanaf de projectlocatie. De locatie en de bufferzone zijn opgenomen als bijlage 1.

Resultaten onderzoek
In het digitale systeem van de gemeente Arnhem is de volgende bodeminformatie geïnventariseerd: gegevens van aanwezige bedrijven, historisch bodembestand (HBB), onder- en bovengrondse tanks en bodemonderzoeken waarbij tevens wordt vermeld waar bodemverontreiniging of mogelijk bodemverontreiniging aanwezig is. Onderstaand is per aspect de beschikbare informatie weergegeven.

<u>Bedrijven, dempingen, ondergrondse tanks, gevallen van bodemverontreiniging</u>
Op of nabij de projectlocatie is geen sprake van bedrijven, dempingen, (vml) ondergrondse tanks en of gevallen van bodemverontreiniging.
Geconcludeerd kan worden dat de locatie m.b.t. historische (bedrijfs)activiteiten een onverdachte locatie is voor de aanwezigheid van bodemverontreiniging.

<u>Historische kaarten en luchtfoto's</u>
In bijlage 3A tot en met 3O zijn historische topografische kaarten en luchtfoto's opgenomen. Onderstaand is een samenvatting van de bevindingen weergegeven.

1912 t/m 1949
De projectlocatie is geheel in agrarisch gebruik (grasland-bouwland). De zuidoostelijke hoek is bos. Er zijn diverse perceelsloten/greppels aanwezig.
1964
Het bos is niet meer aanwezig, de sloten nog wel.
1974
De locatie is niet meer in agrarisch gebruik. Ten noorden van de projectlocatie zijn de eerste woningen gebouwd. De Waddinxveenstraat aan de noordoostelijke hoek van de projectlocatie is in aanbouw. Op de projectlocatie zijn rijsporen-gevolgen van grondroerende werkzaamheden zichtbaar. De perceelsloten/greppels zijn niet meer aanwezig.
1987 t/m 1999
Op het noordelijke deel van de locatie zijn al relatief grote bomen aanwezig. Op de projectlocatie is een fietscrossbaan aanwezig.
2003
In de zuidwestelijke hoek van de projectlocatie is een watergang gegraven. Het profiel van de crossbaan lijkt te vervagen
2008
Ten westen van de locatie is een parkeerterrein t.b.v. station Schuytgraaf aangelegd. Daarnaast zijn westelijk van de spoorlijn de eerste activiteiten in het kader van woningbouw zichtbaar.
2012 t/m 2014
Op het westelijke deel van de projectlocatie is het parkeerterrein uitgebreid. Op basis van Giga foto's is te zien dat dit met stelconplaten is uitgevoerd. Station Schuytgraaf is gerealiseerd.
2015
De uitbreiding van het parkeerterrein op de projectlocatie is weer verwijderd.
2017
Het profiel van de fietscrossbaan is geheel verwijderd. Tegen het noordelijke bos en tegen de zuidelijke bomen is een kleine grondwal gemaakt.

Bodemonderzoeken en saneringen **op** de projectlocatie
Op de projectlocatie is in 2008 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (referentienummer 4132.33.01 Verkennend bodemonderzoek Tilburgstraat-Oegstgeeststraat 1-7-2008 Verhoeve Milieu bv Hummelo). De projectlocatie betrof een deel van het verkennend bodemonderzoek dat onderzocht is met de strategie "grootschalig onverdacht". In de onderzoeksopzet is rekening gehouden met de perceelsloten/greppels die in het verleden aanwezig waren.
Geconcludeerd kan worden dat in de boven- en ondergrond zintuiglijk geen bijzonderheden zijn waargenomen en dat er geen overschrijdingen van de achtergrondwaarden zijn gemeten. In het grondwater zijn maximaal streefwaardeoverschrijdingen gemeten voor arseen, nikkel en zink.
Gezien de ouderdom van het onderzoek is het niet geschikt voor de onderbouwing van de bodemkwaliteit bij de voorgenomen bestemmingsplanprocedure en de nieuwbouw van een school. De aangetroffen bodemkwaliteit zou echter geen belemmering vormen voor deze voorgenomen activiteiten.
De op en nabij de projectlocatie uitgevoerde bodemonderzoeken en boringen zijn weergegeven op de kaart in bijlage 2A. Het bodemonderzoek uit 2008 is ter informatie opgenomen als bijlage 2B.
Op de projectlocatie, maar ook in de direct nabijheid heeft in het verleden nooit een bodemsanering plaatsgevonden.
Uit het bodemonderzoek blijkt dat de bodem op locatie vanaf circa 0,7 m-mv uit klei bestaat. Onderzoek naar de mogelijkheid tot infiltreren van hemelwater is daarmee niet zinvol.

Bodemonderzoeken en saneringen **nabij** de projectlocatie
In de directe omgeving van de projectlocatie is een aantal bodemonderzoeken uitgevoerd. Hierbij zijn in grond en grondwater maximaal licht verhoogde gehalten gemeten. Geconcludeerd kan worden dat de bodemkwaliteit op de projectlocatie hierdoor niet negatief wordt beïnvloed. De betreffende onderzoeken zijn:

- Verkennend bodemonderzoek verlengde burgemeester Matsersingel-West, dienst stadsontwikkeling afdeling projectleiding gemeente Arnhem 6 mei 1998 (referentienummer gemeente 22546583);
- Verkennend milieukundig bodemonderzoek stationsomgeving Schuytgraaf te Arnhem 12 juli 2005 (referentienummer gemeente 1482.33.01);
- Verkennend bodemonderzoek NS emplacement rijwielstalling Oranjewoud 27 mei 2009 (referentienummer gemeente 1482.33.02);
- Asfalt, funderingsonderzoek en milieukundig bodemonderzoek 10 locaties in Arnhem in het kader van de voorgenomen rioolvervanging 3 november 2015 Buro Antares (referentienummer gemeente 4517.33.01).

Locatiebezoek
Mede vanwege de onverdachtheid van de locatie is voor de locatie-inspectie alleen gebruik gemaakt van de foto's in Giga zonder locatiebezoek. Het enige wat daarop niet is te zien is de status van de greppel in het noordelijk gelegen bosje. Dit dient tijdens de uitvoering van de veldwerkzaamheden te worden geverifieerd.

Achtergrondverontreiniging
In steden is altijd een vorm van bodemverontreiniging aanwezig. Dit is de zogenaamde diffuse bodemverontreiniging, ook wel 'achtergrondverontreiniging' genoemd. Deze is ontstaan door jarenlange soms wel eeuwenlange (intensieve) bewoning van een gebied. De verontreiniging ligt als een soort deken over stad of dorp.
Deze vorm van verontreiniging komt daarom voornamelijk voor in stadskernen en oudere woonwijken. We hebben het dan over verontreiniging van de bovenste laag van de bodem met zware metalen en PAK (teerproducten). We hebben het hier nadrukkelijk niet over lokale of puntverontreinigingen ten gevolge van bijvoorbeeld een stortplaats of lekkende brandstoftanks.
Ook in Arnhem is globaal de bovenste 0,5 tot 1,5 meter van de bodem verontreinigd met de voornoemde stoffen. Uit onderzoek naar de mate van achtergrondverontreiniging blijkt dat het grondgebied van de gemeente Arnhem in diverse kwaliteitszones is in te delen welke zijn beschreven in de Nota Bodembeheer van de gemeente Arnhem d.d. 26 september 2011. Onderhavige onderzoekslocatie valt geheel in de bodemkwaliteitskaart zone B5/O23 (bodemkwaliteit boven en ondergrond is Landbouw/natuur). De bodemkwaliteitskaart is in 2014 geactualiseerd middels een addendum (kaarten en toetsingswaarden). Deze zijn respectievelijk als bijlage 4 en 5 opgenomen.

Conclusie en advies
Uit het vooronderzoek kan worden geconcludeerd dat de hele projectlocatie onverdacht is voor de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreinigingen.

In het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging, bouwactiviteiten en mogelijke uitbreiding van bestaande watergang en greppels wordt geadviseerd om geen infiltratieonderzoek uit te voeren.
De volgende onderzoeken worden wel geadviseerd om uit te voeren:
- actualisatie verkennend bodemonderzoek bovengrond (0,0-0,5 m-mv) volgens NEN5740 (alleen grondonderzoek); Omdat het onderzoek uit 2008 geheel geen puin of andere bodemvreemde bijmengingen zijn gemeten is een bovengrondonderzoek afdoende (dit is afgestemd met Carla Otten van de ODRA);
- waterbodemonderzoek watergang en 2 greppels volgens NEN5720.

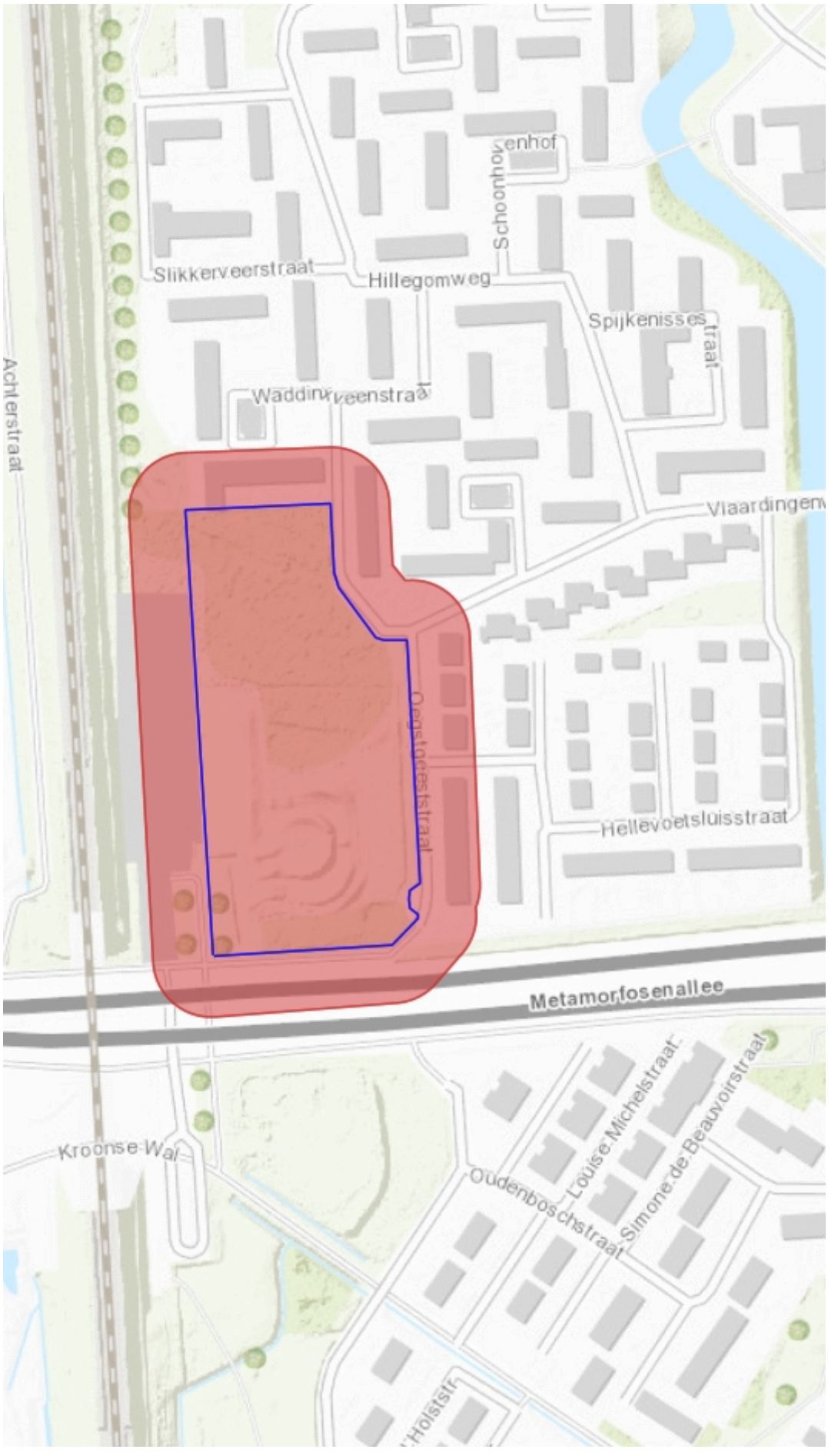
Bijlagen

Bijlage 1 HO milieu locatiekaartje met bufferzone
Bijlage 2A HO Milieu bodeminformatie_A4
Bijlage 2B VB 4132.33.01 2008 Verhoeve milieu
bijlage 3A HO milieu topkaart 1912
bijlage 3B HO milieu topkaart 1930
bijlage 3C HO milieu Luchtfoto WOII
bijlage 3D HO milieu luchtfoto 1949
bijlage 3E HO milieu luchtfoto 1964
bijlage 3F HO milieu luchtfoto 1974
bijlage 3G HO milieu luchtfoto 1987
bijlage 3H HO milieu luchtfoto 1999
bijlage 3I HO milieu luchtfoto 2003
bijlage 3J HO milieu luchtfoto 2008
bijlage 3K HO milieu luchtfoto 2012
bijlage 3L HO milieu luchtfoto 2013
bijlage 3M HO milieu luchtfoto 2014
bijlage 3N HO milieu luchtfoto 2015
bijlage 3O HO milieu luchtfoto 2017
Bijlage 4 Bodemkwaliteitskaart kaarten
Bijlage 5 Addendum Bodemkwaliteitskaart

Bijlage 1

Metamorfosenallee

Bestemmingsplanprocedure HO Milieu omvang projectlocatie (blauw) met bufferzone

Legenda

Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,500

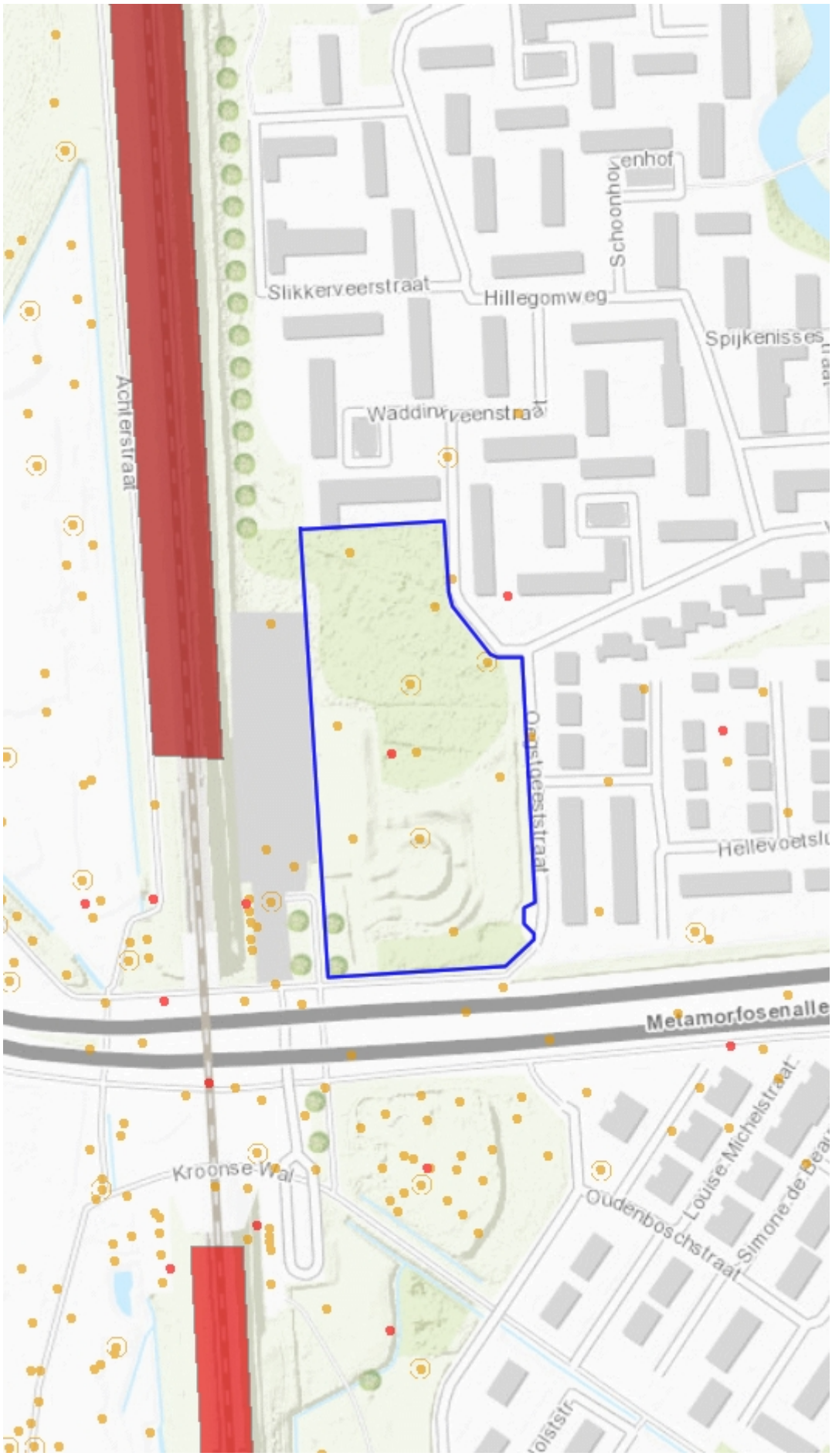
GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2A

Metamorfosenallee

Bodeminformatie

Legenda

- Bodemonderzoek
- Boringen
  - Peilbuis
  - <Null>; N
- Ondergrondse tanks
  - Ondergrondse tanks
  - Tanks (alleen certificaat)
- Grond Gevalcontouren
  - Restverontreinigingscontou
  - Saneringscontour
  - Gevalscontour
  - Overige verontreinigingscor
- Grondwater Gevalcontou
  - Restverontreinigingscontou
  - Saneringscontour
  - Gevalscontour
  - Overige verontreinigingscor
- Bodem niet ernstige verc
  - Sanering
  - Overige verontreinigingscor
  - Restverontreiniging
- Historisch bodembestanc
- Historisch bodembestanc
- Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	25-10-2017
Schaal:	1:2,500

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2B

Verkennend milieukundig bodemonderzoek

Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem
Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

Projectnummer
158088

Kenmerk
MRO/ADV/VMO/158088

Autorisatie

Redactie:	paraaf	datum	status
M. Roording		01-07-2008	Definitief
Eindredactie/kwaliteitscontrole:	**paraaf**	**datum**	**status**
ir. P.J. (Flip) van Leeuwe		01-07-2008	Definitief

Verhoeve Milieu bv, Dorpsstraat 32, NL-6999 AD HUMMELO
Postadres: Postbus 4, NL-6997 ZG HOOG-KEPPEL
Telefoon +31 (0)314 38 11 44, Fax +31 (0)314 38 20 96, Internet: www.verhoevemilieu.com
Bankrelatie F. van Lanschot Bankiers Nijmegen, nr. 22.59.31.362 BTW nr. NL001210312B01, HR 09036793
Verhoeve Milieu bv is een werkmaatschappij van de Verhoeve Groep bv
Verhoeve Milieu heeft vestigingen te Almelo, Dordrecht, Hoorn, Hummelo, Jirnsum, Zelhem en Antwerpen

Project	:	Verkennend milieukundig bodemonderzoek, Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Kenmerk	:	MRO/ADV/VMO/158088

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Arnhem te ARNHEM
Project:	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Projectnummer:	158088
Titel:	Verkennend milieukundig bodemonderzoek, Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Datum:	01-07-2008
Redactie:	M. Roording
Met bijdragen van:	
Eindredactie:	ir. P.J. (Flip) van Leeuwe
Druk:	Verhoeve Milieu bv, Hummelo

Verhoeve Milieu bv
Postadres: Postbus 4, NL-6997 ZG HOOG-KEPPEL
Telefoon +31 (0)314 38 11 44, Fax +31 (0)314 38 20 96, Internet: www.verhoevemilieu.com

© Verhoeve Milieu bv, 2008

De rechten van intellectueel eigendom verblijven te allen tijde bij Verhoeve Milieu bv.

INHOUD

1	INLEIDING	4
2	VOORONDERZOEK	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Terreinsituatie	5
2.3	Bekende gegevens	5
2.4	Geohydrologie	6
2.5	Conclusies vooronderzoek en onderzoeksopzet	7
3	UITGEVOERDE WERKZAAMHEDEN	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Veldwerkzaamheden	8
3.3	Monsterselectie en analysepakket	9
3.4	Toetsingskader	10
4	RESULTATEN	11
4.1	Bodemopbouw en zintuiglijke waarnemingen	11
4.2	Analyseresultaten	13
4.3	Interpretatie onderzoeksresultaten	18
4.4	Toetsing hypothese	18
5	SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES	19

BIJLAGEN:

1	Topografische ligging
2	Situatietekening met boorlocaties
3	Profielbeschrijvingen
4	Originele analysecertificaten
5	Toetsingstabellen

1 INLEIDING

In opdracht van de gemeente Arnhem is door Verhoeve Milieu bv in juni 2008 een verkennend milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op de percelen ten westen gelegen van de Tilburgweg en Oegstgeeststraat te Arnhem. De globale ligging van de onderzoekslocatie is aangegeven op de topografische kaart (bijlage 1).

De aanleiding tot het uitvoeren van het bodemonderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het doel van het verkennend bodemonderzoek is het vaststellen van de huidige milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de richtlijnen zoals die zijn gesteld in de Nederlandse Eind Norm (NEN) 5740. De NEN 5740 beschrijft de werkwijze voor het opstellen van een onderzoeksstrategie voor verkennend bodemonderzoek naar de aanwezigheid van een bodemverontreiniging.

Volledigheidshalve merken wij op dat Verhoeve Milieu bv een onafhankelijk opererend adviesbureau is welke op generlei wijze verbonden is met de opdrachtgever dan wel eigenaar van de onderzoekslocatie.

In onderhavig rapport worden achtereenvolgens de opzet, de uitvoering en de resultaten van het bodemonderzoek weergegeven. Het rapport wordt afgesloten met de conclusies en eventuele aanbevelingen.

2 VOORONDERZOEK

2.1 Algemeen

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Nederlandse Voornorm (NVN) 5725.
Op basis van de verkregen informatie uit het vooronderzoek wordt de hypothese opgesteld omtrent het al dan niet aanwezig zijn van een bodemverontreiniging op de onderzoekslocatie. Bij het vooronderzoek is informatie verzameld over het voormalige en huidige gebruik van de locatie en de directe omgeving.

Voor het huidige onderzoek is de informatie verzameld op basisniveau. Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Verstrekte informatie door de heer A. Matser, Adviseur Milieu, Sector Stadsingenieurs van de gemeente Arnhem;
- Verstrekte informatie door de heer L. van Beerendonck van de gemeente Arnhem;
- Uitgevoerd historisch onderzoek bij de gemeente Arnhem door de heer M. Roording, d.d. 28-05-2008;
- Grondwaterkaart van Nederland, Arnhem 40 West, Dienst Grondwaterverkenning, TNO Delft, 1981.

2.2 Terreinsituatie

Adres	: Tilburgweg en Oegstgeeststraat ong.
Plaats	: Arnhem
Kadastraal	: Gemeente Arnhem, sectie AC, nummers 4428, 7407, 7750, 7945 en 7950
Oppervlakte	: ca. 4,74 hectare
Aanleiding	: voorgenomen herontwikkeling
Verharding	: puin / onverhard
Omgeving	: wonen en spoorlijn Arnhem-Nijmegen
Ligging	: binnen de bebouwde kom van Arnhem, in de wijken Elderveld en De Laar

2.3 Bekende gegevens

De onderzoekslocatie is gelegen ten oosten van de spoorbaan Arnhem-Nijmegen en ten westen van de Tilburgweg en de Oegstgeeststraat te Arnhem. De locatie staat kadastraal bekend als gemeente Arnhem, sectie AC, nummers 4428, 7407, 7750, 7945 en 7950 en heeft een oppervlakte van circa 4,74 hectare. Momenteel is de locatie onverhard en gedeeltelijk begroeid met bomen. Daarnaast blijkt uit historische atlassen dat er zich op de locatie voorheen enkele greppels bevonden, circa 700 meter (zie overzichtstekening in bijlage 2). Verder is op de locatie een opslagterrein aanwezig welke is verhard met puin. Op het opslagterrein zijn twee gronddepots gesitueerd.

Opslagterrein

Uit het archiefonderzoek bij de gemeente Arnhem blijkt dat de grond begin jaren '70 in eigendom is overgegaan van de gemeente Elst naar de gemeente Arnhem ten behoeve van de nieuwbouwwijk De Laar. Voorheen was dit een agrarische omgeving. Tijdens het bouwrijp maken is het terrein opgehoogd met ca. 80 cm zand, afkomstig uit de Rijkerswoerdseplas.

Verder zijn op of in de omgeving van de onderzoekslocatie een tweetal bodemonderzoeken uitgevoerd:

- Verkennend bodemonderzoek Burgemeester Matsersingel-West te Arnhem, Dienst Milieu en Open werken gemeente Arnhem, met projectnummer 11.22.5465.83, d.d. 6 mei 1998;
- Verkennend bodemonderzoek Stationsomgeving Schuytgraaf te Arnhem, UDM adviesbureau b.v., met projectnummer 05.04.155, d.d. 12 juli 2005.

In mei 1998 is door Dienst Milieu en Open werken gemeente Arnhem een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Burgemeester Matsersingel-West te Arnhem. Uit de analyseresultaten blijkt dat in de bovengrond een licht verhoogd gehalte aan PAK (10) totaal is aangetoond. In de ondergrond zijn geen verhoogde gehalten gemeten. Het grondwater bevat een licht verhoogde concentratie aan zink.

Ter plaatse van stationomgeving Schuytgraaf te Arnhem is in juli 2005 door UDM adviesbureau b.v. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Zintuiglijk zijn lichte tot sterke bijmengingen aan puin en lichte bijmengingen aan kolengruis waargenomen. Daarnaast is in één van de boringen de bodemlaag van 0,4 tot 0,5 m-mv volledig kolengruishoudend. Deze puinlaag betreft geen bodem en valt derhalve niet onder de Wet bodembescherming en is in het kader van het onderzoek dan ook niet onderzocht. Uit de analyseresultaten blijkt dat in puinhoudende bovengrond licht verhoogde gehalten aan PAK (10) totaal en EOX zijn aangetoond. In de kleihoudende bovengrond zijn licht verhoogde gehalten aan nikkel en zink gemeten. De zintuiglijk schone bovengrond en ondergrond bevatten geen verhoogde gehalten. In het grondwater is plaatselijk een licht verhoogde concentratie aan nikkel gemeten.

2.4 Geohydrologie

Het terrein heeft een hoogte van circa 8,8 m.+NAP. De (hydro)geologische gegevens zijn samengevat in tabel 2.1

Tabel 2.1: Schematische voorstelling van de (hydro)geologische situatie

Pakket	Diepte (m-mv)	Parameters	Doorlatendheid
Deklaag (Formatie van Echteld)	0,0 - 5,0	Klei	
1e watervoerend pakket (Formatie van Kreftenheye)	5,0 - 27,5	Matig tot uisterst grof zand, grindig, kleibrokjes	KD= < 1.000 m^2/dag
scheidende laag (Formatie van Drenthe)	27,5 - 42,5	Klei en/of uiterst fijn zand	
2e watervoerend pakket (Formatie van Waalre)	42,5 - 62,5	Matig grof zand, grindig	KD= ca. 2.000 m^2/dag

Het freatisch grondwater in de omgeving heeft een niveau van circa 7,6 m+NAP (circa 1,2 m-mv). Het ondiepe grondwater stroomt, indien het niet wordt beïnvloed door locale factoren zoals ligging van sloten, putten, de aanwezigheid van zandlichamen voor kabels en leidingen of funderingen e.d., in zuidwestelijke richting.

2.5 Conclusies vooronderzoek en onderzoeksopzet

Uit de resultaten van het vooronderzoek blijkt dat op de locatie een opslagterrein aanwezig is. Ter plaatse van het opslagterrein zijn 5 boringen tot 0,5 meter onder de puinverharding geplaatst. Van de grond onder de puinverharding is een mengmonster samengesteld en geanalyseerd op een NEN-pakket.

Het overig terrein is op aangeven van de gemeente Arnhem onderzocht conform de strategie voor een grootschalige onverdachte locatie (GR-ONV), zoals vermeld in de NEN-5740. Bij het plaatsen van de boringen is rekening gehouden met ligging van de voormalige greppels.

Tijdens de uitvoering van het onderzoek is visueel indicatief gelet op de aanwezigheid van eventuele asbestverdachte (plaat)materialen op het maaiveld en in de grond. Er is geen onderzoek naar het voorkomen van asbest uitgevoerd conform de NEN-5707.

Opmerking:
Bij de interpretatie van het totaal aan onderzoeksgegevens dient, gezien de gehanteerde strategie (gebaseerd op de Nederlandse Norm NEN-5740) welke is gericht op een indicatieve beoordeling van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem, rekening gehouden te worden met een zeker restrisico. Tevens wordt erop gewezen dat onderhavig onderzoek een momentopname is.

3 UITGEVOERDE WERKZAAMHEDEN

3.1 Algemeen

Het veldwerk is uitgevoerd op basis van de beoordelingsrichtlijn BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij Milieuhygiënisch Bodemonderzoek" versie 3, 3 maart 2005. Voor deze richtlijn is Verhoeve Milieu bv in het bezit van het procescertificaat (No. VB-017/2), welke is afgegeven door INTRON Certificatie. De beoordelingsrichtlijn BRL SIKB 2000 beschrijft de uitvoering van het veldwerk volgens de geldende NEN- en NPR normen.

De chemische analyses zijn uitgevoerd volgens door de door de Raad voor Accreditatie (RvA) geaccrediteerde laboratorium Alcontrol Laboratories in Hoogvliet (STERLAB). De analyses zijn uitgevoerd onder AS3000 regime.

3.2 Veldwerkzaamheden

Het veldwerk is uitgevoerd op 30 mei 2008 door de heer B. de Gorter en de heer B. Aalders. In tabel 3.1 staan de uitgevoerde werkzaamheden weergegeven.

Tabel 3.1: Overzicht verrichte veldwerkzaamheden

Onderzoekslocatie	Opp.	Boring tot 0,5 m-mv	Boring tot 1,0 m-mv	Boring tot 2,0 m-mv	En boring met peilbuis	Boorlocaties
Overig terrein (GR-ONV)	4.74 ha.	21	-	4	6	01 t/m 31
Opslag terrein	2.800 m^2	-	5	-	-	32 t/m 36

De locaties van de boringen en de peilbuizen staan weergegeven op de situatietekening (bijlage 2).

Het opgeboorde materiaal is beoordeeld op textuur, kleur en zintuiglijk waarneembare verontreinigingen. De gegevens van de monsterpunten zijn verwerkt tot boorprofielen, welke zijn opgenomen als bijlage 3. De globale bodemopbouw en de relevante zintuiglijke waarnemingen zijn beschreven in paragraaf 4.1.

Voor het vaststellen van een eventueel aanwezige olieverontreiniging is gebruik gemaakt van de olie-op-water-test. De grootte en de kleurschakering van de oliefilm op het werkwater geven een indicatie van de mate van verontreiniging.

Voor het laboratoriumonderzoek zijn van de bovengrond (0,0-0,5 m-mv) uit iedere boring grondmonsters genomen. Uit de boringen tot 2,0 m-mv is per iedere halve meter een grondmonster genomen. Bodemlagen met afwijkende kenmerken (textuur, kleur, aanwezigheid bodemvreemd materiaal, etc) zijn apart bemonsterd.

3.3 Monsterselectie en analysepakket

De geselecteerde grondmengmonsters van de boven- en ondergrond en het grondwater staan vermeld in tabel 3.2. Tevens zijn in de tabel de parameters weergegeven waarop de monsters zijn onderzocht.

Tabel 3.2: Geselecteerde grond- en grondwatermonsters

Mengmonster	**Boringnummers en max. diepte (m-mv)**	**Analysepakket**
Vaste grond – Overig terrein		
MM 1	11, 12, 15, 17, 18 en 27 (0,0-0,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 2	01 t/m 05 (ca. 0,0-0,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 3	07 t/m 10 (0,0-0,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 4	13, 16, 19, 21, 22 (0,0-0,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 5	24, 26, 29, 30 en 31 (0,0-0,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 6	02 (0,8-1,5), 04 (0,8-2,0) en 09 (1,0-2,0)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 7	17 (1,0-1,5), 18 (1,0-1,5), 20 (1,0-1,5), 22 (1,3-1,7) en 28 (1,0-1,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
MM 8	14 (1,0-1,5), 17 (1,5-2,0), 20 (1,0-1,5), 22 (1,7-2,0) en 25 (1,0-1,5)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
Vaste grond – Opslagterrein		
MM 9	32 (0,4-0,6), 33 (0,4-0,6), 34 (0,3-0,6), 35 (0,2-0,5) en 36 (0,4-0,6)	NEN-grond incl. lutum en organische stof
Monster	**Diepte filter (m-mv)**	**Analysepakket**
Grondwater – Overig terrein		
Pb 4	2,0-3,0	NEN-grondwater
Pb 9	2,0-3,0	NEN-grondwater
Pb 14	2,0-3,0	NEN-grondwater
Pb 18	2,0-3,0	NEN-grondwater
Pb 22	2,1-3,1	NEN-grondwater
Pb 28	2,0-3,0	NEN-grondwater

Toelichting tabellen:

NEN pakket voor de boven- en de ondergrond:

- zware metalen: chroom, nikkel, koper, zink, cadmium, lood, arseen en kwik;
- Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK);
- EOX (extraheerbare organohalogeenverbindingen);
- minerale olie (GC).

NEN pakket voor grondwater:

- zware metalen: chroom, nikkel, koper, zink, cadmium, lood, arseen en kwik;
- vluchtige aromatische koolwaterstoffen;
- vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen;
- minerale olie (GC).

3.4 Toetsingskader

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader uit de Wet Bodembescherming. Het toetsingskader bestaat uit streef- en interventiewaarden. Tevens zijn tussenwaarden opgenomen.

Een beschrijving van de waarden is hieronder weergegeven:

Streefwaarden (S)
De streefwaarden geven het uiteindelijk te bereiken kwaliteitsniveau voor de bodem aan. De streefwaarden hebben betrekking op de in de natuur voorkomende achtergrondconcentraties, of detectiegrenzen bij stoffen die niet in natuurlijke milieus voorkomen.

Tussenwaarden (T)
De tussenwaarde ofwel het criterium voor nader onderzoek (gemiddelde van streef- en interventiewaarde) is vastgesteld om aan te geven dat een nader onderzoek nodig is. Voor stoffen waarvoor geen streefwaarde is vastgesteld, dient 1/2 (interventiewaarde) gehanteerd te worden.

Interventiewaarden (I)
De interventiewaarden geven het concentratieniveau voor verontreinigende stoffen aan waarboven sprake is van ernstige bodemverontreiniging. Indien de interventiewaarde voor grond een bodemvolume van 25 m^3 of voor grondwater een bodemvolume van 100 m^3 overschrijdt, is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging.
In bijzondere situaties kan ook bij concentraties beneden de interventiewaarden sprake zijn van een geval van ernstige verontreiniging. De interventiewaarden zijn gebaseerd op de risico's voor de volksgezondheid en het ecosysteem.

De streef- en interventiewaarden in de grond zijn gerelateerd aan het gehalte aan lutum en organische stof (humus) van de bodem.

De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

Blanco	het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
*	het gehalte is groter dan de streefwaarde
**	het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
***	het gehalte is groter dan de interventiewaarde
-	niet geanalyseerd

Wanneer een gehalte tussen de streefwaarde en de tussenwaarde ligt, wordt dit in de tekst aangeduid als een licht verhoogd gehalte. Een gehalte tussen de tussenwaarde en de interventiewaarde wordt aangeduid als een matig verhoogd gehalte. Een gehalte boven de interventiewaarde wordt aangeduid als een sterk verhoogd gehalte.

4 RESULTATEN

4.1 Bodemopbouw en zintuiglijke waarnemingen

In het veld zijn de fysische bodemeigenschappen per te onderscheiden grondlaag omschreven. In tabel 4.1 is de globale bodemopbouw weergegeven zoals deze tijdens de veldwerkzaamheden is aangetroffen. De voor het onderzoek relevante zintuiglijke waarnemingen zijn opgenomen in tabel 4.2. In tabel 4.3 zijn de gegevens van het grondwater weergegeven.

Tabel 4.1: Globale bodemopbouw

Diepte (m-mv.)	Samenstelling
0,0-1,0	Matig grof zand
1,0-2,0	Klei, matig siltig
2,0-3,0	Klei, matig siltig, veenresten

Tabel 4.2: Zintuiglijke waarnemingen

Boring	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke afwijkingen
02	0,7-1,2	Matig roest
04	0,8-1,4	Sporen roest
09	0,5-1,0	Sporen roest
11	0,0-0,5	Sporen puin
12	0,0-0,5	Sporen puin
14	0,0-0,4	Puinverharding (geen bodem)
15	0,0-0,5	Sporen puin
17	0,0-0,5	Brokken puin
18	0,0-0,5 1,5-2,0	Brokken puin Zwak roest
20	0,5-1,0	Sporen roest
22	1,0-1,3 1,3-1,7	Zwak roest Matig roest
25	1,0-1,5 1,5-2,0	Matig roest Sporen roest
27	0,0-0,5	Sporen puin
28	1,5-3,0	Sporen roest
32	0,0-0,4 0,4-0,6	Puinverharding (geen bodem) Sporen puin
33	0,0-0,4 0,4-0,6	Puinverharding (geen bodem) Sporen puin
34	0,0-0,3 0,3-0,6	Puinverharding (geen bodem) Zwak puin
35	0,0-0,2 0,2-0,5	Puinverharding (geen bodem) Zwak puin
36	0,0-0,4 0,4-0,6	Puinverharding (geen bodem) Matig puin

Een volledig overzicht is opgenomen in de profielbeschrijvingen (bijlage 3).

Tijdens de veldwerkzaamheden zijn de voormalige greppels niet aangetoond, vermoedelijk zijn deze greppels dicht geschoven met gebiedseigen grond. Daarnaast is het maaiveld en het opgeboorde materiaal visueel indicatief geïnspecteerd op het voorkomen van asbest. Hierbij is geen asbestverdacht materiaal waargenomen.

Tabel 4.3: Gegevens grondwater

Peilbuis nr.	Bemonsterings-datum	Filterdiepte (m-mv)	Grondwaterstand (m-mv)	PH-waarde (-/-)	EGV-waarde µS/cm
Pb 4	12-06-2008	2,0-3,0	1,50	6,33	1142
Pb 9	12-06-2008	2,0-3,0	1,25	6,85	832
Pb 14	12-06-2008	2,0-3,0	1,10	7,86	615
Pb 18	12-06-2008	2,0-3,0	1,10	7,46	821
Pb 22	12-06-2008	2,1-3,1	1,40	7,84	866
Pb 28	12-06-2008	2,0-3,0	1,30	7,22	921

De gemeten waarden in het grondwater wijken niet af van de waarden welke gezien de natuurlijke omstandigheden verwacht kunnen worden.

4.2 Analyseresultaten

4.2.1 Grond

De originele analysecertificaten zijn opgenomen als bijlage 4. In de tabellen 4.4, 4.5 en 4.6 staan de geïnterpreteerde analyseresultaten van de grond weergegeven. De toetsingswaarden zijn opgenomen als bijlage 5.

Tabel 4.4: Analyseresultaten grondmonsters (toetsing streef- en interventiewaarden) Gehalten in mg/kgds

Monster Bodemtype [1)] Zintuiglijke waarnemingen	MM 1 *I* Bovengrond Sporen / brokken puin	MM 2 *II* Bovengrond noordelijk deel	MM 3 *III* Bovengrond noordelijk deel	MM 4 *IV* Bovengrond zuidelijk deel
droge stof (gew.-%)	94,6	88,4	81,1	93,8
gewicht artefacten (g)	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten (g)	Geen	Geen	Geen	Geen
Organische stof (%vdDS)	<0,5	1,5	1,6	2,3
Lutum (%vdDS)	5,5	8,1	4,2	5,7
Metalen				
arseen	<5	6,3	<5	<5
cadmium	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
chroom	<15	17	<15	<15
koper	<10	<10	<10	30 *
kwik	<0,15	<0,15	<0,15	<0,15
lood	<13	14	<13	<13
nikkel	12	16	13	11
zink	32	46	26	48
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)				
PAK (totaal.10 van VROM)	0,21	<0,1	0,10	0,22
EOX	<0,3	<0,3	<0,3	<0,3
Minerale olie				
fractie C10 - C12	<5	<5	<5	<5
fractie C12 - C22	<5	<5	<5	<5
fractie C22 - C30	<5	<5	<5	<5
fractie C30 - C40	<5	<5	<5	<5
totaal olie	<20	<20	<20	<20

MM 1 17 (0-50) 27 (0-50) 11 (0-50) 15 (0-50) 12 (0-50) 18 (0-50)
MM 2 03 (0-50) 01 (0-50) 05 (0-50) 04 (0-30) 02 (0-30)
MM 3 07 (0-50) 10 (0-50) 06 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)
MM 4 16 (0-50) 13 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 22 (0-50)

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (circulaire: Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering d.d. 24 februari 2000)
De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:
Blanco het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
* het gehalte is groter dan de streefwaarde
** het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
*** het gehalte is groter dan de interventiewaarde
\- niet geanalyseerd

1) De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grondmonsters ingedeeld in de volgende bodemtypen:
I lutum 5,5 %; humus 0,5 %
II lutum 8,1 %; humus 1,5 %
III lutum 4,2 %; humus 1,6 %
IV lutum 5,7 %; humus 2,3 %

Tabel 4.5: Analyseresultaten grondmonsters (toetsing streef- en interventiewaarden) Gehalten in mg/kgds

Monster	MM 5	MM 6	MM 7	MM 8
Bodemtype [1)]	*V*	*VI*	*VII*	*VIII*
Zintuiglijke waarnemingen	Bovengrond zuidelijk deel	Ondergrond noordelijk deel	Ondergrond zuidelijk deel	Ondergrond zuidelijk deel
droge stof (gew.-%)	92,6	72,8	88,6	73,1
gewicht artefacten (g)	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten (g)	Geen	Geen	Geen	Geen
Organische stof (%vdDS)	1,6	4,1	<0,5	4,3
Lutum (%vdDS)	5,6	38	10	32
Metalen				
arseen	<5	10	6,2	12
cadmium	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
chroom	<15	50	16	39
koper	<10	28	<10	22
kwik	<0,15	<0,15	<0,15	<0,15
lood	<13	31	<13	29
nikkel	11	47	13	36
zink	27	130	43	93
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)				
PAK (totaal.10 van VROM)	<0,1	0,15	0,45	0,48
EOX	<0,3	<0,3	<0,3	<0,3
Minerale olie				
fractie C10 - C12	<5	<5	<5	<5
fractie C12 - C22	<5	<5	<5	<5
fractie C22 - C30	<5	<5	<5	<5
fractie C30 - C40	<5	<5	<5	<5
totaal olie	<20	<20	<20	<20

MM 5 26 (0-50) 30 (0-50) 31 (0-50) 24 (0-50) 29 (0-50)
MM 6 04 (80-140) 04 (140-200) 02 (80-120) 02 (120-150) 09 (100-150) 09 (150-200)
MM 7 17 (100-150) 28 (100-150) 22 (130-170) 18 (100-150) 20 (50-100)
MM 8 17 (150-200) 22 (170-200) 25 (100-150) 20 (100-150) 14 (100-150)

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (circulaire: Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering d.d. 24 februari 2000)
De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

Blanco	het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
*	het gehalte is groter dan de streefwaarde
**	het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
***	het gehalte is groter dan de interventiewaarde
-	niet geanalyseerd

1) De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grondmonsters ingedeeld in de volgende bodemtypen:
V lutum 5,6 %; humus 1,6 %
VI lutum 38 %; humus 4,1 %
VII lutum 10 %; humus 0,5 %
VIII lutum 32 %; humus 4,3 %

Tabel 4.6: Analyseresultaten grondmonsters (toetsing streef- en interventiewaarden) Gehalten in mg/kgds

Monster	MM 9
Bodemtype [1)]	*IX*
Zintuiglijke waarnemingen	Opslagterrein grond onder puinverharding sporen tot matig puin
droge stof (gew.-%)	86,9
gewicht artefacten (g)	<1
aard van de artefacten (g)	Geen
Organische stof (%vdDS)	1,7
Lutum (%vdDS)	18
Metalen	
arseen	8,6
cadmium	<0,5
chroom	28
koper	17
kwik	<0,15
lood	22
nikkel	26
zink	78
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)	
PAK (totaal.10 van VROM)	0,54
EOX	<0,3
Minerale olie	
fractie C10 - C12	<5
fractie C12 - C22	<5
fractie C22 - C30	<5
fractie C30 - C40	<5
totaal olie	<20

MM 9 32 (40-60) 33 (40-60) 34 (30-60) 35 (20-50) 36 (40-60)

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (circulaire: Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering d.d. 24 februari 2000)
De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

Blanco	het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
*	het gehalte is groter dan de streefwaarde
**	het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
***	het gehalte is groter dan de interventiewaarde
-	niet geanalyseerd

1) De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grondmonsters ingedeeld in de volgende bodemtypen:
IX lutum 18 %; humus 1,7 %

4.2.2 Grondwater

De originele analysecertificaten zijn opgenomen als bijlage 4. De geïnterpreteerde analyseresultaten van het grondwater zijn opgenomen in de tabellen 4.7 en 4.8. De toetsingswaarden zijn opgenomen als bijlage 5.

Tabel 4.7: Analyseresultaten grondwatermonsters (gehalten in ug/l)

Monster	Pb 9		Pb 4		Pb 28		Pb 22	
Filtertraject m-mv	2,0-3,0		2,0-3,0		2,0-3,0		2,1-3,1	
Metalen								
arseen	22	*	22	*	25	*	24	*
cadmium	<0,8		<0,8		<0,8		<0,8	
chroom	<1		<1		<1		<1	
koper	<15		<15		<15		<15	
kwik	<0,05		<0,05		<0,05		<0,05	
lood	<15		<15		<15		<15	
nikkel	<15		20	*	<15		<15	
zink	110	*	260	*	110	*	96	*
Vluchtige Aromaten								
benzeen	<0,2		<0,2		<0,2		<0,2	
tolueen	<0,3		<0,3		<0,3		<0,3	
ethylbenzeen	<0,3		<0,3		<0,3		<0,3	
xylenen	<0,3		<0,3		<0,3		<0,3	
totaal BTEX	<1		<1		<1		<1	
totaal BTEX (0.7 factor)	0,8		0,8		0,8		0,8	
naftaleen (GC-purge & trap)	<0,2		<0,2		<0,40		0,73	*
Vluchtige Chloorkoolwaterstoffen								
1.2-dichloorethaan	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
cis 1.2-dichlooretheen	<0,1		<0,1		<0,1		<0,1	
tetrachlooretheen (per)	<0,1		<0,1		<0,1		<0,1	
tetrachloormethaan	<0,1		<0,1		<0,1		<0,1	
1.1.1-trichloorethaan	<0,1		<0,1		<0,1		<0,1	
1.1.2-trichloorethaan	<0,1		<0,1		<0,1		<0,1	
trichlooretheen (tri)	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
trichloormethaan (chloroform)	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
Chloorbenzenen								
monochloorbenzeen	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
dichloorbenzeen	<1,8		<1,8		<1,8		<1,8	
m-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
som dichloorbenzenen (0.7 fact	1,3		1,3		1,3		1,3	
o-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
p-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6		<0,6		<0,6	
Minerale olie								
fractie C10 - C12	<25		<25		<25		<25	
fractie C12 - C22	<25		<25		<25		<25	
fractie C22 - C30	<25		<25		<25		<25	
fractie C30 - C40	<25		<25		<25		<25	
totaal olie	<100		<100		<100		<100	

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (circulaire: Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering d.d. 24 februari 2000)
De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

Blanco	het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
*	het gehalte is groter dan de streefwaarde
**	het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
***	het gehalte is groter dan de interventiewaarde
-	niet geanalyseerd

Tabel 4.8: Analyseresultaten grondwatermonsters (gehalten in ug/l)

Monster	Pb 18		Pb 14	
Filtertraject m-mv	2,0-3,0		2,0-3,0	
Metalen				
arseen	24	*	21	*
cadmium	<0,8		<0,8	
chroom	<1		1,4	*
koper	<15		<15	
kwik	<0,05		<0,05	
lood	<15		<15	
nikkel	<15		<15	
zink	100	*	150	*
Vluchtige Aromaten				
benzeen	<0,2		<0,2	
tolueen	<0,3		<0,3	
ethylbenzeen	<0,3		<0,3	
xylenen	<0,3		<0,3	
totaal BTEX	<1		<1	
totaal BTEX (0.7 factor)	0,8		0,8	
naftaleen (GC-purge & trap)	<0,2		<0,2	
Vluchtige Chloorkoolwaterstoffen				
1.2-dichloorethaan	<0,6		<0,6	
cis 1.2-dichlooretheen	<0,1		<0,1	
tetrachlooretheen (per)	<0,1		<0,1	
tetrachloormethaan	<0,1		<0,1	
1.1.1-trichloorethaan	<0,1		<0,1	
1.1.2-trichloorethaan	<0,1		<0,1	
trichlooretheen (tri)	<0,6		<0,6	
trichloormethaan (chloroform)	<0,6		<0,6	
Chloorbenzenen				
monochloorbenzeen	<0,6		<0,6	
dichloorbenzeen	<1,8		<1,8	
m-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6	
som dichloorbenzenen (0.7 fact	1,3		1,3	
o-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6	
p-dichloorbenzeen	<0,6		<0,6	
Minerale olie				
fractie C10 - C12	<25		<25	
fractie C12 - C22	<25		<25	
fractie C22 - C30	<25		<25	
fractie C30 - C40	<25		<25	
totaal olie	<100		<100	

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (circulaire: Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering d.d. 24 februari 2000)
De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

Blanco	het gehalte is kleiner of gelijk aan de streefwaarde
*	het gehalte is groter dan de streefwaarde
**	het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
***	het gehalte is groter dan de interventiewaarde
-	niet geanalyseerd

4.3 Interpretatie onderzoeksresultaten

Tijdens de uitvoering van de veldwerkzaamheden zijn zintuiglijk in de grond plaatselijk lichte tot matige bijmengingen aan roest waargenomen. Daarnaast zijn in de bovengrond van de boringen 11, 12, 15, 17, 18 en 27 sporen puin en puinbrokken waargenomen. Ter plaatse van het opslagterrein is een puinverharding aanwezig. Deze puinverharding betreft geen bodem en valt derhalve niet onder de Wet bodembescherming en is in het kader van onderhavig onderzoek dan ook niet onderzocht. In de onderliggende bodemlaag zijn lichte tot matige bijmengingen aan puin waargenomen. Daarnaast zijn de voormalige greppels niet aangetoond, vermoedelijk zijn deze greppels dicht geschoven met gebiedseigen grond. Verder zijn geen waarnemingen gedaan die kunnen duiden op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging. Ook zijn op visueel indicatieve wijze geen asbestverdachte materialen aangetroffen.

Uit de analyseresultaten blijkt dat in het mengmonster van de puinhoudende bovengrond (MM 1) geen verhoogde gehalten zijn aangetoond. In bovengrondmengmonster MM 4 is een licht verhoogd gehalte aan koper gemeten. De overige mengmonster van zowel de bovengrond als de ondergrond bevatten geen verhoogde gehalten welke de streefwaarde overschrijden. In het mengmonster van de bodemlaag onder de puinverharding (MM 9) zijn eveneens geen verhoogde gehalten gemeten.

In het grondwater uit alle peilbuizen zijn licht verhoogde concentraties aan arseen en zink gemeten. Naast de licht verhoogde concentraties arseen en zink is in peilbuis 4 een licht verhoogde concentratie nikkel en in peilbuis 14 een licht verhoogde concentratie chroom aangetoond. In het grondwater uit peilbuis 22 is een licht verhoogde concentratie naftaleen naast arseen en zink aangetoond.

4.4 Toetsing hypothese

Op grond van de onderzoeksresultaten die zijn voortgekomen uit het veldwerk en de chemische analyses kan worden geconcludeerd dat de hypothese "onverdacht" voor de onderzoekslocatie formeel gezien verworpen dient te worden. Dit op basis van het licht verhoogde gehalte koper in de bovengrond en de licht verhoogde concentraties arseen, chroom, nikkel, zink en/of naftaleen in het grondwater.

© Verhoeve Milieu bv, Dorpsstraat 32, NL-6999 AD HUMMELO, Postadres: Postbus 4, NL-6997 ZG HOOG-KEPPEL

5 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES

In opdracht van de gemeente Arnhem is door Verhoeve Milieu bv in juni 2008 een verkennend milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op de percelen ten westen gelegen van de Tilburgweg en Oegstgeeststraat te Arnhem.

De aanleiding tot het uitvoeren van het bodemonderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het doel van het verkennend bodemonderzoek is het vaststellen van de huidige milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de richtlijnen zoals die zijn gesteld in de Nederlandse Eind Norm (NEN) 5740. De NEN 5740 beschrijft de werkwijze voor het opstellen van een onderzoeksstrategie voor verkennend bodemonderzoek naar de aanwezigheid van een bodemverontreiniging.

Zintuiglijk is waargenomen dat de grond plaatselijk lichte tot matige bijmengingen aan puin en/of roest bevat. Daarnaast is een puinverharding ter plaatse van het opslagterrein aanwezig. De dikte van de puinverharding varieert van 0,0 tot maximaal 0,4 m-mv. Deze puinverharding betreft geen bodem en valt derhalve niet onder de Wet bodembescherming en is in het kader van onderhavig onderzoek dan ook niet onderzocht. Verder zijn geen bijzonderheden waargenomen. Ook zijn op visueel indicatieve wijze geen asbestverdachte materialen aangetroffen.

Uit de analyseresultaten blijkt dat in één bovengrondmengmonster een licht verhoogd gehalte aan koper is aangetoond. In de overige boven- en ondergrondmengmonster zijn geen verhoogde gehalten gemeten welke de streefwaarde overschrijden. In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties aan arseen, chroom, nikkel, zink en/of naftaleen aangetoond.

Het licht verhoogd gemeten gehalte koper in de bovengrond en de licht verhoogde concentraties aan arseen, chroom, nikkel, zink en naftaleen in het grondwater zijn dusdanig gering verhoogd gemeten dat risico's voor de volksgezondheid en het milieu als verwaarloosbaar klein mogen worden beschouwd. Aanvullend onderzoek wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Op basis van het onderhavig uitgevoerde bodemonderzoek, zien wij met betrekking tot de verkregen onderzoeksresultaten geen milieuhygiënische belemmeringen voor de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Opgemerkt dient te worden dat ter plaatse van het opslagterrein een puinverharding aanwezig is, welke in het kader van dit onderzoek niet is onderzocht.

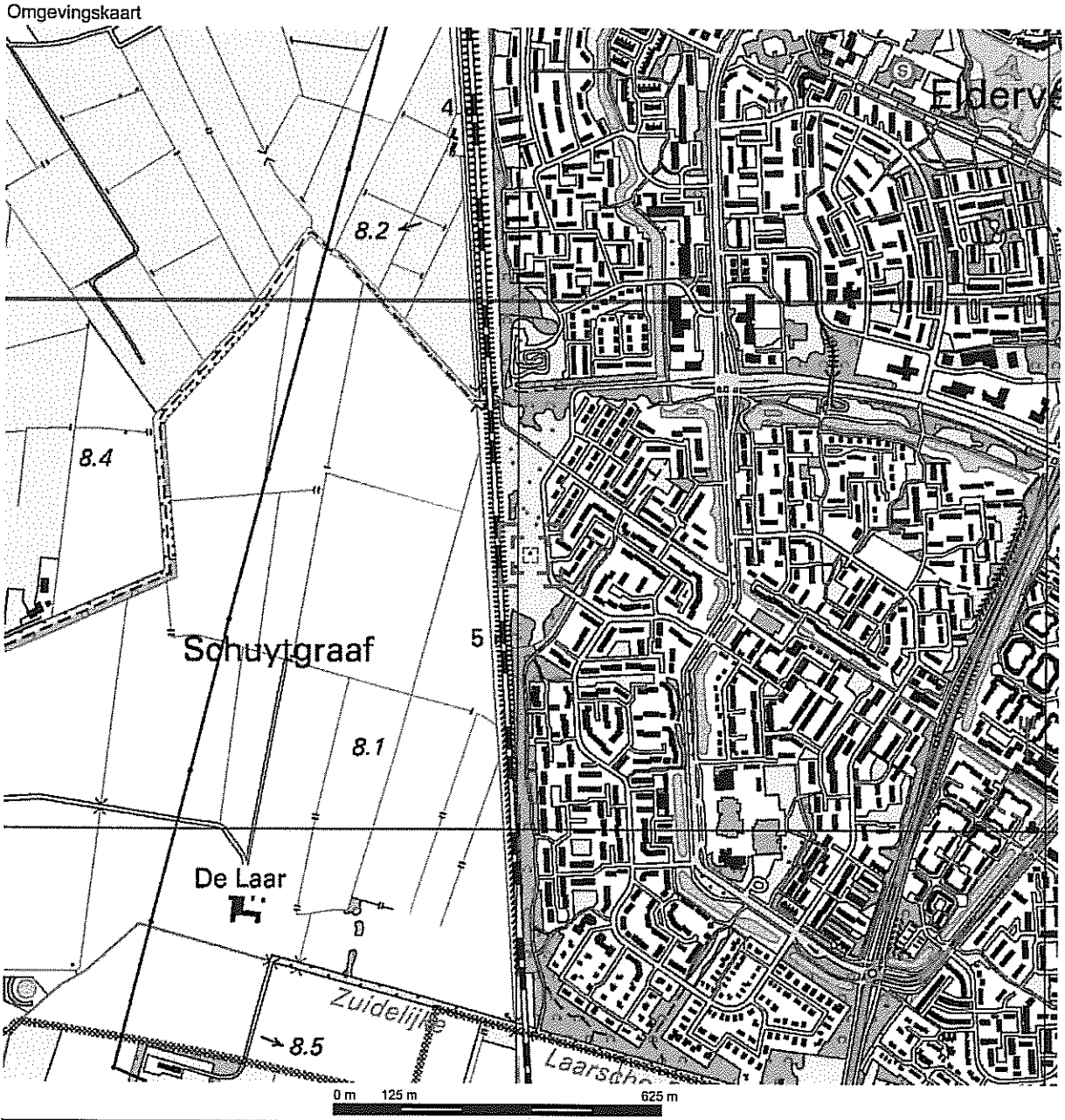
Bij eventueel hergebruik van grond dient rekening te worden gehouden met het Bouwstoffenbesluit en het gemeentelijk bodembeleid. Opgemerkt wordt dat per 1 juli 2008 het Bouwstoffenbesluit wordt vervangen door het Besluit Bodemkwaliteit. Dit heeft consequenties voor de hergebruiksmogelijkheden van de grond.

© Verhoeve Milieu bv, Dorpsstraat 32, NL-6999 AD HUMMELO, Postadres: Postbus 4, NL-6997 ZG HOOG-KEPPEL

BIJLAGE 1

Topografische ligging

Omgevingskaart

Deze kaart is noordgericht. Schaal 1: 12500

Hier bevindt zich Kadastraal object ARNHEM AC AC 7750

Tilburgweg , ARNHEM

© De auteursrechten en databankenrechten zijn voorbehouden aan de Topografische Dienst Kadaster.

bebouwd gebied
a huizenblok, groot gebouw
b huizen
c hoogbouw
d kas

wegen
autosnelweg
hoofdweg met gescheiden rijbanen
hoofdweg
regionale weg met gescheiden rijbanen
regionale weg
lokale weg met gescheiden rijbanen
lokale weg
weg met losse of slechte verharding
onverharde weg
straat/overige weg
wandelgebied
fietspad
pad, voetpad
weg in aanleg
weg in ontwerp
viaduct
tunnel
vaste brug
beweegbare brug
brug op pijlers

spoorwegen
spoorweg: enkelspoor
spoorweg: dubbelspoor
spoorweg: driesporig
spoorweg: viersporig
a station b laadperron
tram
a metro bovengronds b metrostation

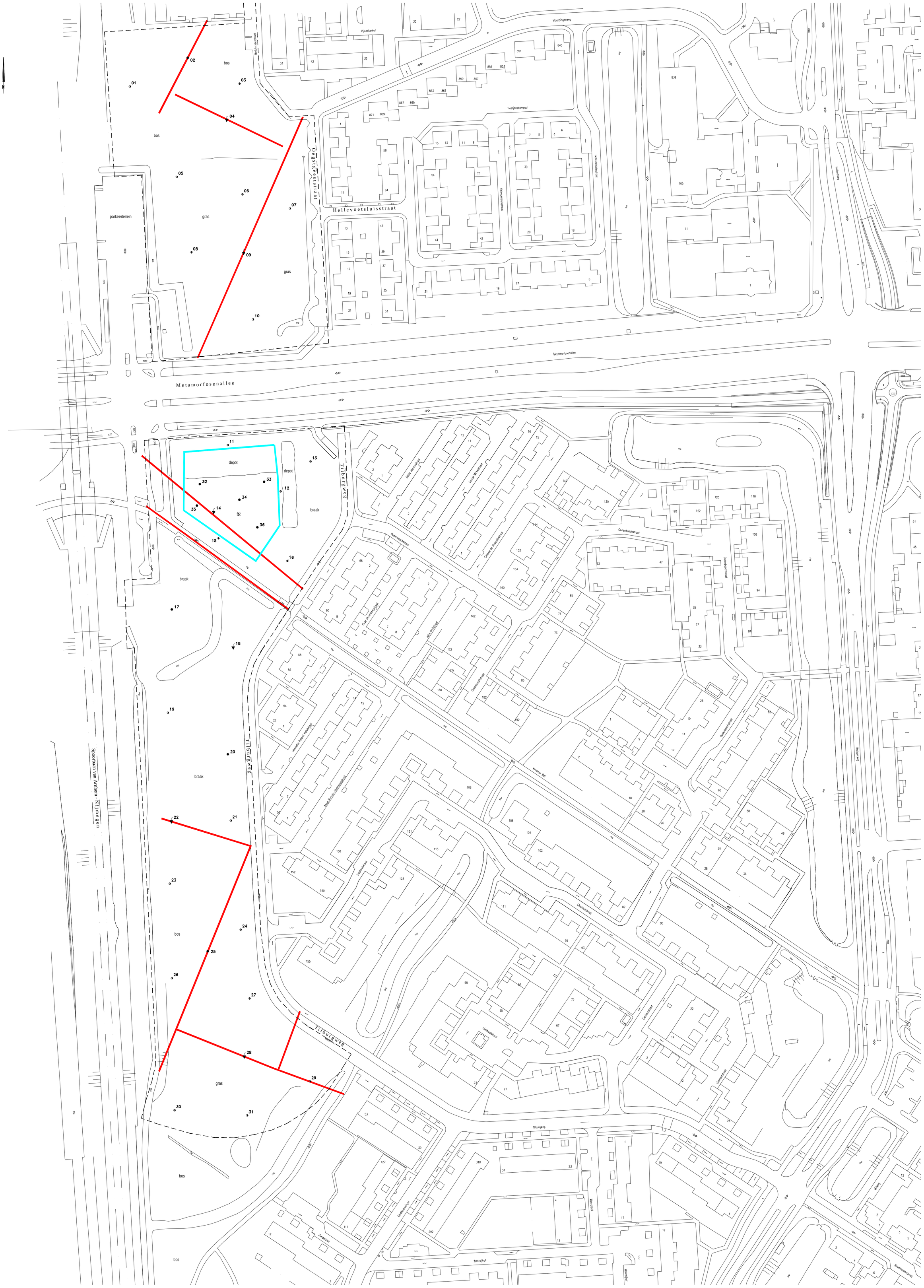
hydrografie
waterloop: smaller dan 3 m
waterloop: 3-6 m breed
waterloop: breder dan 6 m
a schutsluis b brug
c vonder d koedam
a gronddoker b stuw
c duiker d sluis

bodemgebruik
a weide met sloten
b bouwland met greppels
c boomgaard
d fruitkwekerij
e boomkwekerij
f weide met populieren
g loofbos
h naaldbos
i gemengd bos
j griend
k heide
l zand
m dras en riet
n heg en houtwal

overige symbolen
a kerk, moskee
b toren, hoge koepel
c kerk, moskee met toren
d markant object
e watertoren
f vuurtoren
a gemeentehuis b postkantoor
c politiebureau d wegwijzer
a kapel b kruis
c vlampijp d telescoop
a windmolen b watermolen
c windmolentje d windturbine
a oliepompinstallatie
b aanmast
c zendmast
a hunebed b monument
c poldergemaal
a begraafplaats
b boom c paal
d opslagtank
a kampeerterrein
b sportcomplex
c ziekenhuis
schietbaan
afrastering
hoogspanningsleiding met mast
muur
geluidswering

BIJLAGE 2

Situatietekening met boorlocaties

LEGENDA

- Boring (<0,5 m-mv)
- Boring (>0,5 m-mv)
- Peilbuis
- Puinverharding
- Vml. Greppels
- Vml. opslagterrein voor puin
- Onderzoekslocatie

Verhoeve Milieu bv

Wijzigingen

Gewijz.	Datum	Getek.	Contr.

Project : Oostlocatie
Tilburgweg/ Oegstgeeststraat te Arnhem

Onderwerp : Situering monsterpunten

Opdrachtgever: Gemeente Arnhem

Status: concept

Schaal:	Formaat:	Get.:	Controle:	Datum:	Filenr.:	Tek.nr.:	Project nr.:
1: 1000	A1	BdG	MRO	28-05-2008	158088ve	1	158088

Verhoeve Milieu bv, Postbus 4 NL-6997 ZG Hoog-Keppel Telefoon: +31(0)314 381144 Fax: +31(0)314 382096

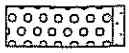
BIJLAGE 3

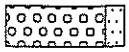
Profielbeschrijvingen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

Grind, siltig

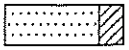

Grind, zwak zandig

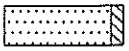

Grind, matig zandig

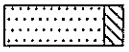

Grind, sterk zandig

Grind, uiterst zandig

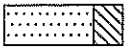
zand

Zand, kleïg

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

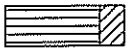

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleïg

Veen, sterk kleïg

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

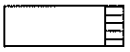
leem

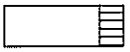

Leem, zwak zandig

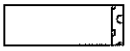

Leem, sterk zandig

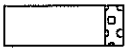
overige toevoegingen

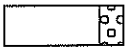

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster

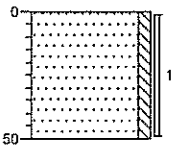

ongeroerd monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

Boring: 01

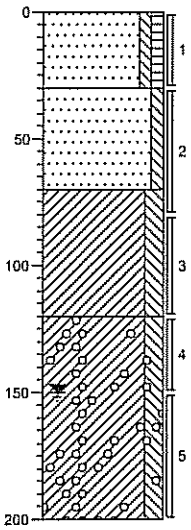

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50

Boring: 02

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin

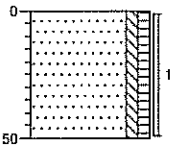
30
Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin

70
Klei, matig siltig, matig roesthoudend, lichtbruin

120
Klei, matig siltig, laagjes grind, grijs

200

Boring: 03

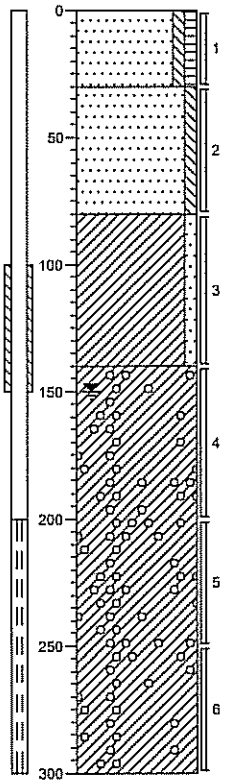

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin

50

Boring: 04

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, neutraalbruin

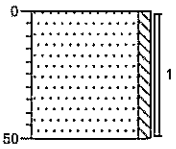
30
Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin

80
Klei, zwak zandig, sporen roest, lichtbruin

140
Klei, sporen grind, grijs

300

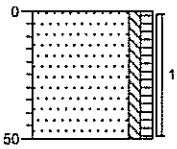
Boring: 05

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin
50

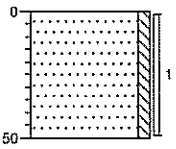
Boring: 06

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin
50

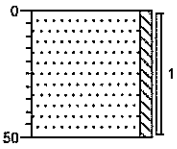
Boring: 07

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin
50

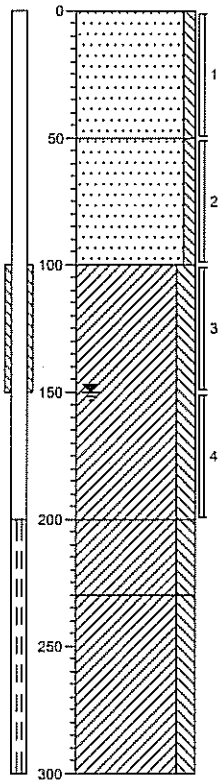
Boring: 08

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin
50

Boring: 09

Opmerking:

0 gras
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50
Zand, matig grof, zwak siltig, brokken klei, sporen roest, grijs

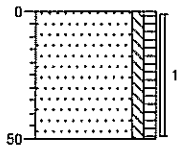
100
Klei, matig siltig, grijs

200
Klei, matig siltig, resten veen, donkerbruin

230
Klei, matig siltig, sporen veen, grijs

300

Boring: 10

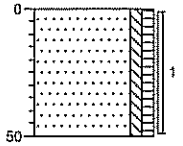

Opmerking:

0 bosgrond
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin

50

Boring: 11

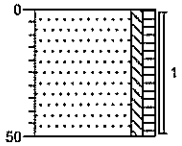

Opmerking:

0 braak
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen puin, lichtbruin

50

Boring: 12

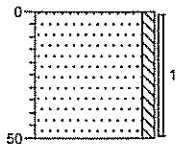

Opmerking:

0 braak
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen puin, lichtbruin

50

Boring: 13

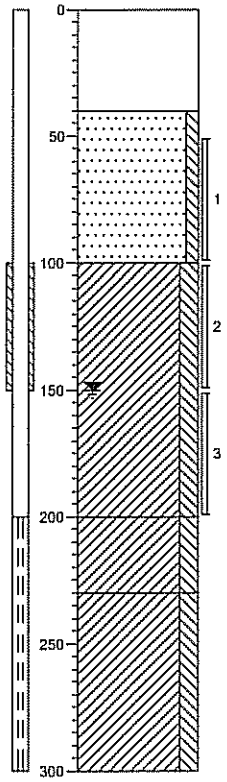
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, grijsbruin

50

Boring: 14

Opmerking:

0 puin

40 Zand, matig grof, zwak siltig, grijs

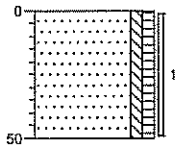
100 Klei, matig siltig, grijs

200 Klei, matig siltig, resten veen, donkerbruin

230 Klei, matig siltig, sporen veen, grijs

300

Boring: 15

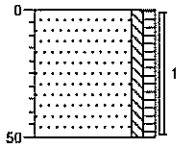
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen puin, lichtbruin

50

Boring: 16

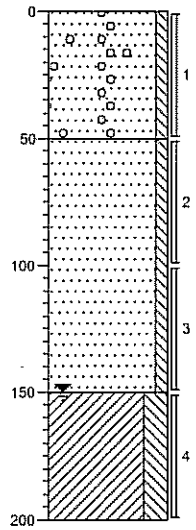
Opmerking:

0 braak

Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin

50

Boring: 17

Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindhoudend, brokken puin, lichtbruin

50

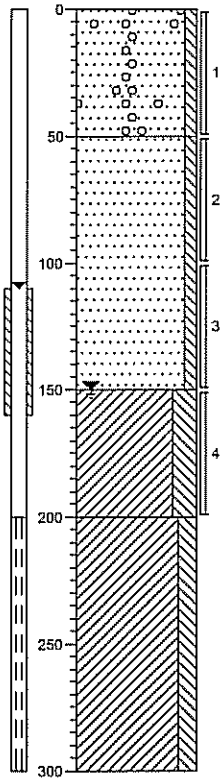
Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin

150

Klei, sterk siltig, grijs

200

Boring: 18

Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindhoudend, brokken puin, lichtbruin

50

Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin

150

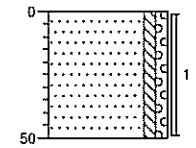
Klei, sterk siltig, zwak roesthoudend, grijs

200

Klei, matig siltig, grijs

300

Boring: 19

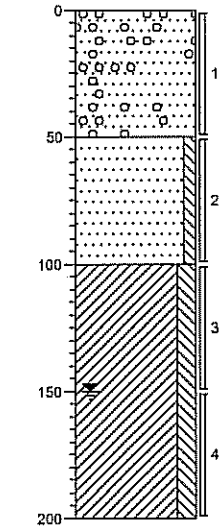
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, grijsbruin

50

Boring: 20

Opmerking:

0 braak

Zand, zeer grof, sterk grindhoudend, lichtbruin

50

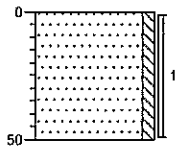
Zand, zeer grof, zwak siltig, sporen roest, lichtbruin

100

Klei, matig siltig, grijs

200

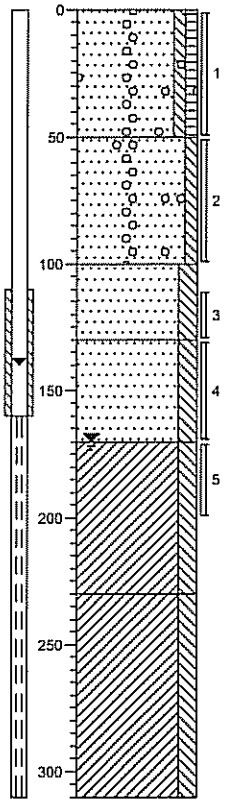
Boring: 21

Opmerking:

0	braak
	Zand, matig grof, zwak siltig, grijsbruin
50	

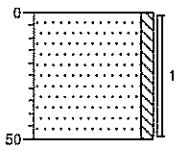
Boring: 22

Opmerking:

0	braak
	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindhoudend, lichtbruin
50	
	Zand, zeer grof, zwak siltig, zwak grindhoudend, lichtgrijs
100	
	Zand, matig grof, matig siltig, zwak roesthoudend, lichtbruin
130	
	Zand, matig grof, matig siltig, matig roesthoudend, brokken klei, lichtbruin
170	
	Klei, matig siltig, resten veen, lichtbruin
230	
	Klei, matig siltig, donkergrijs
310	

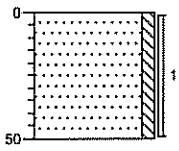
Boring: 23

Opmerking:

0	braak
	Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin
50	

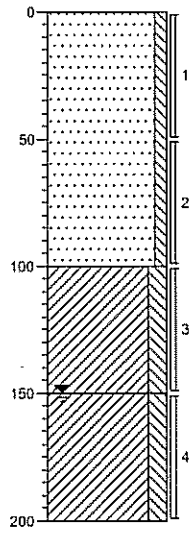
Boring: 24

Opmerking:

0	braak
	Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin
50	

Boring: 25

Opmerking:

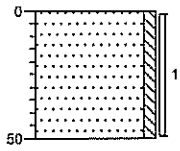
0 bosgrond
Zand, zeer grof, zwak siltig, lichtbruin

100
Klei, matig siltig, matig roesthoudend, licht grijsbruin

150
Klei, matig siltig, sporen roest, licht bruingrijs

200

Boring: 26

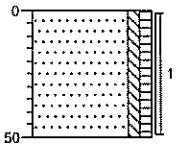

Opmerking:

0 braak
Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50

Boring: 27

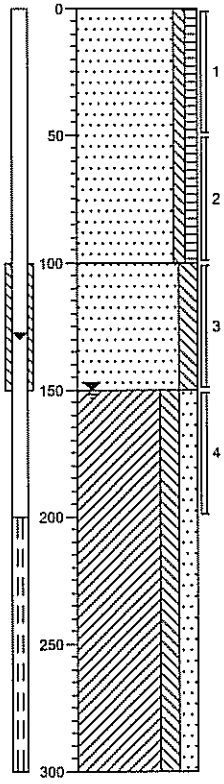

Opmerking:

0 braak
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen puin, lichtbruin

50

Boring: 28

Opmerking:

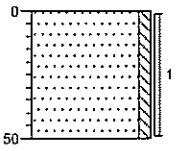
0 gras
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, lichtbruin

100
Zand, matig grof, matig siltig, grijs

150
Klei, matig siltig, matig zandig, sporen roest, grijs

300

Boring: 29

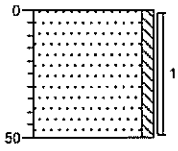
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50

Boring: 30

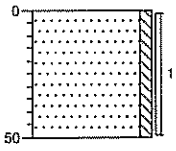
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50

Boring: 31

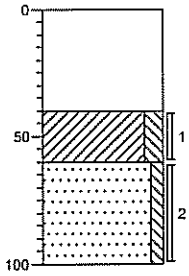
Opmerking:

0 braak

Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin

50

Boring: 32

Opmerking:

0 puin

40

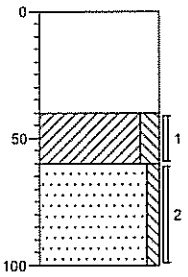
Klei, matig siltig, sporen puin, donkergrijs

60

Zand, matig grof, zwak siltig, grijs

100

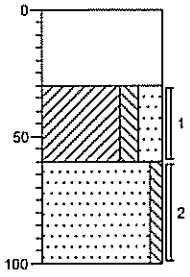
Boring: 33

Opmerking:

0	puin
40	
	Klei, matig siltig, sporen puin, donkergrijs
60	
	Zand, matig grof, zwak siltig, grijs
100	

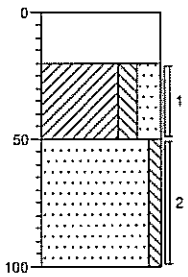
Boring: 34

Opmerking:

0	puin
30	
	Klei, matig siltig, sterk zandig, zwak puinhoudend, donkergrijs
60	
	Zand, matig grof, zwak siltig, grijs
100	

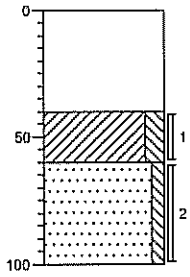
Boring: 35

Opmerking:

0	puin
20	
	Klei, matig siltig, sterk zandig, zwak puinhoudend, donkergrijs
50	
	Zand, matig grof, zwak siltig, grijs
100	

Boring: 36

Opmerking:

0	puin
40	
	Klei, matig siltig, matig puinhoudend, donkergrijs
60	
	Zand, matig grof, zwak siltig, grijs
100	

BIJLAGE 4

Originele analysecertificaten

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Hoogvliet
Tel.: (010) 2314700 · Fax: (010) 4163034
www.alcontrol.nl

Analyserapport

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording
Postbus 4
6997 ZG HOOG KEPPEL

10 JUNI 2008

Uw projectnaam	: Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Uw projectnummer	: 158088
ALcontrol rapportnummer	: 11321029, versie nummer: 1

Hoogvliet, 09-06-2008

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 158088. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Hoogvliet (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 10 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

drs. J.H.F. van der Wart
Managing Director Environmental

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

95 501 105 03i

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
droge stof	gew.-%	S	94.6	88.4	81.1	93.8	92.6
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	g	S	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	<0.5	1.5	1.6	2.3	1.6
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	5.5	8.1	4.2	5.7	5.6
METALEN							
arseen	mg/kgds	S	<5	6.3	<5	<5	<5
cadmium	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5
chroom	mg/kgds	S	<15	17	<15	<15	<15
koper	mg/kgds	S	<10	<10	<10	30	<10
kwik	mg/kgds	S	<0.15	<0.15	<0.15	<0.15	<0.15
lood	mg/kgds	S	<13	14	<13	<13	<13
nikkel	mg/kgds	S	12	16	13	11	11
zink	mg/kgds	S	32	46	26	48	27
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
acenaftyleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
acenafteen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fluoreen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	S	0.02	<0.01	<0.01	0.02	<0.01
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.04	0.02	0.02	0.05	0.01
pyreen	mg/kgds	Q	0.03	<0.02	<0.02	0.04	<0.02
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.03	0.02	0.02	0.03	0.01
chryseen	mg/kgds	S	0.03	0.01	<0.01	0.04	<0.01
benzo(b)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.04	0.02	0.02	0.04	<0.02
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.02	<0.01	<0.01	0.02	<0.01
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.03	0.01	0.02	0.03	<0.01
dibenz(a,h)antraceen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.02	0.01	0.02	0.02	<0.01
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.02	<0.01	0.02	0.02	<0.01
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	S	0.21 [1)]	<0.1 [1)]	0.10 [1)]	0.22 [1)]	<0.1 [1)]
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.22 [2)]	0.11 [2)]	0.13 [2)]	0.23 [2)]	0.08 [2)]

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM 1 17 (0-50) 27 (0-50) 11 (0-50) 15 (0-50) 12 (0-50) 18 (0 -50)
002	Grond (AS3000)	MM 2 03 (0-50) 01 (0-50) 05 (0-50) 04 (0-30) 02 (0-30)
003	Grond (AS3000)	MM 3 07 (0-50) 10 (0-50) 06 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MM 4 16 (0-50) 13 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 22 (0-50)
005	Grond (AS3000)	MM 5 26 (0-50) 30 (0-50) 31 (0-50) 24 (0-50) 29 (0-50)

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
pak-totaal (16 van EPA)	mg/kgds	Q	<0.32	<0.32	<0.32	<0.32	<0.32
pak-totaal (16 van EPA) (0.7 factor)	mg/kgds	Q	0.35	<0.3	<0.3	0.37	<0.3
EOX	mg/kgds	S	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3
MINERALE OLIE							
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM 1 17 (0-50) 27 (0-50) 11 (0-50) 15 (0-50) 12 (0-50) 18 (0 -50)
002	Grond (AS3000)	MM 2 03 (0-50) 01 (0-50) 05 (0-50) 04 (0-30) 02 (0-30)
003	Grond (AS3000)	MM 3 07 (0-50) 10 (0-50) 06 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MM 4 16 (0-50) 13 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 22 (0-50)
005	Grond (AS3000)	MM 5 26 (0-50) 30 (0-50) 31 (0-50) 24 (0-50) 29 (0-50)

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 026

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000

Voetnoten

1	De sommatie is een optelling van de ruwe waarden waarna de berekening heeft plaatsgevonden.
2	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

BG 801 (05.03)

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008
droge stof	gew.-%	S	72.8	88.6	73.1
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1
aard van de artefacten	g	S	Geen	Geen	Geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	4.1	<0.5	4.3
KORRELGROOTTEVERDELING					
lutum (bodem)	% vd DS	S	38	10	32
METALEN					
arseen	mg/kgds	S	10	6.2	12
cadmium	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	<0.5
chroom	mg/kgds	S	50	16	39
koper	mg/kgds	S	28	<10	22
kwik	mg/kgds	S	<0.15	<0.15	<0.15
lood	mg/kgds	S	31	<13	29
nikkel	mg/kgds	S	47	13	36
zink	mg/kgds	S	130	43	93
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01
acenaftyleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02
acenafteen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02
fluoreen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	S	0.01	0.04	0.03
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.03	0.09	0.09
pyreen	mg/kgds	Q	0.03	0.08	0.08
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.03	0.06	0.05
chryseen	mg/kgds	S	0.02	0.06	0.07
benzo(b)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.03	0.08	0.11
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.01	0.04	0.05
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.02	0.06	0.06
dibenz(a,h)antraceen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.02	0.04	0.05
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.01	0.04	0.05
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	S	0.15 [1)]	0.45 [1)]	0.48 [1)]
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.16 [2)]	0.46 [2)]	0.49 [2)]

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MM 6 04 (80-140) 04 (140-200) 02 (80-120) 02 (120-150) 09 (1 00-150) 09 (150-200)
007	Grond (AS3000)	MM 7 17 (100-150) 28 (100-150) 22 (130-170) 18 (100-150) 20 (50-100)
008	Grond (AS3000)	MM 8 17 (150-200) 22 (170-200) 25 (100-150) 20 (100-150) 14 (100-150)

Paraaf :

TESTEN BvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

E6 007 (05.03)

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008
pak-totaal (16 van EPA)	mg/kgds	Q	<0.32	0.62	0.66
pak-totaal (16 van EPA) (0.7 factor)	mg/kgds	Q	<0.3	0.68	0.73
EOX	mg/kgds	S	<0.3	<0.3	<0.3
MINERALE OLIE					
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MM 6 04 (80-140) 04 (140-200) 02 (80-120) 02 (120-150) 09 (1 00-150) 09 (150-200)
007	Grond (AS3000)	MM 7 17 (100-150) 28 (100-150) 22 (130-170) 18 (100-150) 20 (50-100)
008	Grond (AS3000)	MM 8 17 (150-200) 22 (170-200) 25 (100-150) 20 (100-150) 14 (100-150)

Paraaf :

TESTEN
RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24285286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Monster beschrijvingen

006	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
007	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
008	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000

Voetnoten

1	De sommatie is een optelling van de ruwe waarden waarna de berekening heeft plaatsgevonden.
2	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

TESTEN BvA L 026

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 026

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

BS 001 105 03

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN-ISO 11465, conform CMA/2/II/A. Grond (AS3000): conform AS3010-2
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000, NEN 5709
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond/Puin: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-6
arseen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN 6966 ontsluiting: NEN 6961
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
chroom	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN-ISO 16772 ontsluiting: NEN 6961
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN 6966 ontsluiting: NEN 6961
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
acenaftyleen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
acenafteen	Grond (AS3000)	Idem
fluoreen	Grond (AS3000)	Idem
fenantreen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
pyreen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(b)fluoranteen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
dibenz(a,h)antraceen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM)	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
EOX	Grond (AS3000)	Conform AS3010-10
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-11

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y1145280	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
001	Y1145578	30-05-2008	30-05-2008	ALC201

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

RvA L 028

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y1145591	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
001	Y1145716	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
001	Y1145774	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
001	Y1145932	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
002	Y1145579	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
002	Y1145582	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
002	Y1145585	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
002	Y1145722	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
002	Y1145735	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
003	Y1145581	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
003	Y1145590	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
003	Y1145727	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
003	Y1145734	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
003	Y1146746	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
004	Y1145589	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
004	Y1145592	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
004	Y1145694	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
004	Y1145725	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
004	Y1146750	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
005	Y1145595	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
005	Y1145685	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
005	Y1145718	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
005	Y1145723	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
005	Y1145724	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1145670	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1145708	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1145717	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1145728	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1146513	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
006	Y1146743	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
007	Y1145284	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
007	Y1145290	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
007	Y1145760	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
007	Y1146708	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
007	Y1146735	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
008	Y1145289	30-05-2008	30-05-2008	ALC201

Paraaf :

TESTEN
RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

86 031 105 03

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	02-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	02-06-2008
Rapportnummer	11321029 - 1	Rapportagedatum	09-06-2008

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
008	Y1145587	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
008	Y1146729	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
008	Y1146744	30-05-2008	30-05-2008	ALC201
008	Y1146752	30-05-2008	30-05-2008	ALC201

Paraaf :

TESTEN
RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Hoogvliet
Tel.: (010) 2314700 · Fax: (010) 4163034
www.alcontrol.nl

Analyserapport

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording
Postbus 4
6997 ZG HOOG KEPPEL

13 JUNI 2008

Uw projectnaam	: Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Uw projectnummer	: 158088
ALcontrol rapportnummer	: 11322823, versie nummer: 1

Hoogvliet, 12-06-2008

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 158088. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Hoogvliet (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

drs. J.H.F. van der Wart
Managing Director Environmental

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 026

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ILSIEN RvA L 026

AS3000

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	05-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	05-06-2008
Rapportnummer	11322823 - 1	Rapportagedatum	12-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001
droge stof	gew.-%	S	86.9
gewicht artefacten	g	S	<1
aard van de artefacten	g	S	Geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	1.7
KORRELGROOTTEVERDELING			
lutum (bodem)	% vd DS	S	18
METALEN			
arseen	mg/kgds	S	8.6
cadmium	mg/kgds	S	<0.5
chroom	mg/kgds	S	28
koper	mg/kgds	S	17
kwik	mg/kgds	S	<0.15
lood	mg/kgds	S	22
nikkel	mg/kgds	S	26
zink	mg/kgds	S	78
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN			
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01
acenaftyleen	mg/kgds	Q	<0.02
acenafteen	mg/kgds	Q	<0.02
fluoreen	mg/kgds	Q	<0.02
fenantreen	mg/kgds	S	0.05
antraceen	mg/kgds	S	0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.12
pyreen	mg/kgds	Q	0.10
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.07
chryseen	mg/kgds	S	0.08
benzo(b)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.10
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.04
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.07
dibenz(a,h)antraceen	mg/kgds	Q	<0.02
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.05
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.05
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	S	0.54 [1]
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.55 [2]

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM 9 32 (40-60) 33 (40-60) 34 (30-60) 35 (20-50) 36 (40-60)

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	05-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	05-06-2008
Rapportnummer	11322823 - 1	Rapportagedatum	12-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001
pak-totaal (16 van EPA)	mg/kgds	Q	0.74
pak-totaal (16 van EPA) (0.7 factor)	mg/kgds	Q	0.80
EOX	mg/kgds	S	<0.3
MINERALE OLIE			
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM 9 32 (40-60) 33 (40-60) 34 (30-60) 35 (20-50) 36 (40-60)

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER, KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

BG 001 105 031

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	05-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	05-06-2008
Rapportnummer	11322823 - 1	Rapportagedatum	12-06-2008

Monster beschrijvingen

001 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000

Voetnoten

1 De sommatie is een optelling van de ruwe waarden waarna de berekening heeft plaatsgevonden.
2 De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

BS 001 (05.03)

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	05-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	05-06-2008
Rapportnummer	11322823 - 1	Rapportagedatum	12-06-2008

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN-ISO 11465, conform CMA/2/II/A. Grond (AS3000): conform AS3010-2
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000, NEN 5709
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond/Puin: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-6
arseen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN 6966 ontsluiting: NEN 6961
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
chroom	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN-ISO 16772 ontsluiting: NEN 6961
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8, NEN 6966 ontsluiting: NEN 6961
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
acenaftyleen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
acenafteen	Grond (AS3000)	Idem
fluoreen	Grond (AS3000)	Idem
fenantreen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
pyreen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(b)fluoranteen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
dibenz(a,h)antraceen	Grond (AS3000)	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-9
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM)	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
EOX	Grond (AS3000)	Conform AS3010-10
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-11

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y1145438	06-06-2008	04-06-2008	ALC201
001	Y1145457	06-06-2008	04-06-2008	ALC201

Paraaf :

86.001.105.03

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	05-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	05-06-2008
Rapportnummer	11322823 - 1	Rapportagedatum	12-06-2008

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y1145485	06-06-2008	04-06-2008	ALC201
001	Y1145552	06-06-2008	04-06-2008	ALC201
001	Y1145553	06-06-2008	04-06-2008	ALC201

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER KVK ROTTERDAM 24265286

TESTING RvA L 028

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Hoogvliet
Tel.: (010) 2314700 · Fax: (010) 4163034
www.alcontrol.nl

Analyserapport

25 JUNI 2008

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording
Postbus 4
6997 ZG HOOG KEPPEL

Uw projectnaam	: Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem
Uw projectnummer	: 158088
ALcontrol rapportnummer	: 11325620, versie nummer: 1

Hoogvliet, 24-06-2008

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 158088. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Hoogvliet (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 9 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

drs. J.H.F. van der Wart
Managing Director Environmental

96.0001.105.03

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
METALEN							
arseen	µg/l	S	22	22	25	24	24
cadmium	µg/l	S	<0.8	<0.8	<0.8	<0.8	<0.8
chroom	µg/l	S	<1	<1	<1	<1	<1
koper	µg/l	S	<15	<15	<15	<15	<15
kwik	µg/l	S	<0.05	<0.05	<0.05	<0.05	<0.05
lood	µg/l	S	<15	<15	<15	<15	<15
nikkel	µg/l	S	<15	20	<15	<15	<15
zink	µg/l	S	110	260	110	96	100
VLUCHTIGE AROMATEN							
benzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3
xylenen	µg/l	S	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3
totaal BTEX	µg/l		<1	<1	<1	<1	<1
totaal BTEX (0.7 factor)	µg/l		0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
naftaleen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.40 [1)]	0.73	<0.2
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN							
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
chloroform	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
CHLOORBENZENEN							
monochloorbenzeen	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
1,3-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
1,2-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
1,4-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6	<0.6
som dichloorbenzenen	µg/l	S	<1.8	<1.8	<1.8	<1.8	<1.8
som dichloorbenzenen (0.7 factor)	µg/l	S	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
MINERALE OLIE							

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Pb 9 (200-300)
002	Grondwater (AS3000)	Pb 4 (200-300)
003	Grondwater (AS3000)	Pb 28 (200-300)
004	Grondwater (AS3000)	Pb 22 (210-310)
005	Grondwater (AS3000)	Pb 18 (200-300)

Paraaf :

BG 001 (05.03)

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
fractie C10 - C12	µg/l		<25	<25	<25	<25	<25
fractie C12 - C22	µg/l		<25	<25	<25	<25	<25
fractie C22 - C30	µg/l		<25	<25	<25	<25	<25
fractie C30 - C40	µg/l		<25	<25	<25	<25	<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<100	<100	<100	<100	<100

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Pb 9 (200-300)
002	Grondwater (AS3000)	Pb 4 (200-300)
003	Grondwater (AS3000)	Pb 28 (200-300)
004	Grondwater (AS3000)	Pb 22 (210-310)
005	Grondwater (AS3000)	Pb 18 (200-300)

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000

Voetnoten

1	Verhoogde rapportagegrens i.v.m. storende matrix.

Paraaf :

BS 031 05 03

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	006
METALEN			
arseen	µg/l	S	21
cadmium	µg/l	S	<0.8
chroom	µg/l	S	1.4
koper	µg/l	S	<15
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<15
nikkel	µg/l	S	<15
zink	µg/l	S	150
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.3
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.3
xylenen	µg/l	S	<0.3
totaal BTEX	µg/l		<1
totaal BTEX (0.7 factor)	µg/l		0.8
naftaleen	µg/l	S	<0.2
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.6
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.6
chloroform	µg/l	S	<0.6
CHLOORBENZENEN			
monochloorbenzeen	µg/l	S	<0.6
1,3-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6
1,2-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6
1,4-dichloorbenzeen	µg/l	S	<0.6
som dichloorbenzenen	µg/l	S	<1.8
som dichloorbenzenen (0.7 factor)	µg/l	S	1.3
MINERALE OLIE			

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grondwater (AS3000)	Pb 14 (200-300)

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

IL001 (05.03)

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Analyse	Eenheid	Q	006
fractie C10 - C12	µg/l		<25
fractie C12 - C22	µg/l		<25
fractie C22 - C30	µg/l		<25
fractie C30 - C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<100

De met S gemerkte analyses vallen onder de AS3000 accreditatie. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grondwater (AS3000)	Pb 14 (200-300)

Paraaf :

TESTING RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Monster beschrijvingen

006 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
arseen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
chroom	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN-EN 13506
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen	Grondwater (AS3000)	Idem
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
monochloorbenzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-2
1,3-dichloorbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,4-dichloorbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorbenzenen	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorbenzenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B0621165	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
001	G5748671	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
001	G5748673	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
002	B0621175	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
002	G5748670	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
002	G5748674	13-06-2008	12-06-2008	ALC236

Paraaf :

TESTING RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

VERHOEVE MILIEU BV
M. Roording

Analyserapport

Projectnaam	Tilburgweg / Oegstgeeststraat te Arnhem	Orderdatum	12-06-2008
Projectnummer	158088	Startdatum	12-06-2008
Rapportnummer	11325620 - 1	Rapportagedatum	24-06-2008

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
003	B0621186	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
003	G5748666	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
003	G5748672	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
004	B0621170	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
004	G5748664	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
004	G5748667	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
005	B0621172	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
005	G5748663	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
005	G5748668	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
006	B0845863	13-06-2008	12-06-2008	ALC204
006	G5748660	13-06-2008	12-06-2008	ALC236
006	G5748665	13-06-2008	12-06-2008	ALC236

Paraaf :

96 001 (05.03)

TESTING RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER, KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

BIJLAGE 5

Toetsingswaarden

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	17	25	33
cadmium	0.46	3.7	6.9
chroom	61	146	232
koper	19	58	98
kwik	0.22	3.7	7.3
lood	56	203	349
nikkel	16	54	93
zink	67	207	346
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
I lutum = 5,5 %; humus = 0,5 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	19	27	36
cadmium	0.50	4.0	7.5
chroom	66	159	252
koper	21	65	110
kwik	0.23	3.9	7.6
lood	60	216	372
nikkel	18	63	109
zink	77	235	394
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
II lutum = 8,1 %; humus = 1,5 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	17	25	33
cadmium	0.47	3.8	7.1
chroom	58	140	222
koper	18	58	98
kwik	0.22	3.7	7.2
lood	56	202	348
nikkel	14	50	85
zink	65	200	334
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
III lutum = 4,2 %; humus = 1,6 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	18	26	35
cadmium	0.50	4.0	7.5
chroom	61	147	233
koper	20	62	105
kwik	0.22	3.8	7.4
lood	58	210	362
nikkel	16	55	94
zink	71	217	363
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	12	581	1150

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
IV lutum = 5,7 %; humus = 2,3 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	18	26	34
cadmium	0.48	3.9	7.2
chroom	61	147	233
koper	19	61	102
kwik	0.22	3.8	7.3
lood	57	207	357
nikkel	16	55	94
zink	69	213	356
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
V lutum = 5,6 %; humus = 1,6 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	32	46	60
cadmium	0.77	6.1	11
chroom	126	302	479
koper	40	126	212
kwik	0.33	5.7	11
lood	92	333	574
nikkel	48	168	288
zink	170	523	875
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	21	1035	2050

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
VI lutum = 38 %; humus = 4,1 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	19	28	36
cadmium	0.49	3.9	7.3
chroom	70	168	266
koper	21	67	112
kwik	0.23	4.0	7.8
lood	61	219	377
nikkel	20	70	120
zink	81	248	415
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
VII lutum = 10 %; humus = 0,5 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	30	43	56
cadmium	0.73	5.8	11
chroom	114	274	433
koper	37	115	194
kwik	0.31	5.4	10
lood	86	312	538
nikkel	42	147	252
zink	152	468	784
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	22	1086	2150

[1] S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
VIII lutum = 32 %; humus = 4,3 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (mg/kg d.s.)

Toetsingswaarden [1]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	23	33	43
cadmium	0.57	4.6	8.6
chroom	86	206	327
koper	27	84	142
kwik	0.26	4.5	8.7
lood	70	252	435
nikkel	28	98	168
zink	107	327	548
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)			
PAK (totaal.10 van VROM)	1.0	21	40
EOX	0.30		
Minerale olie			
totaal olie	10	505	1000

[1] S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

De streef- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsingswaarden zijn van toepassing op het volgende bodemtype:
IX lutum = 18 %; humus = 1,7 %

Tabel : Berekende streef- en interventiewaarden (µg/l)

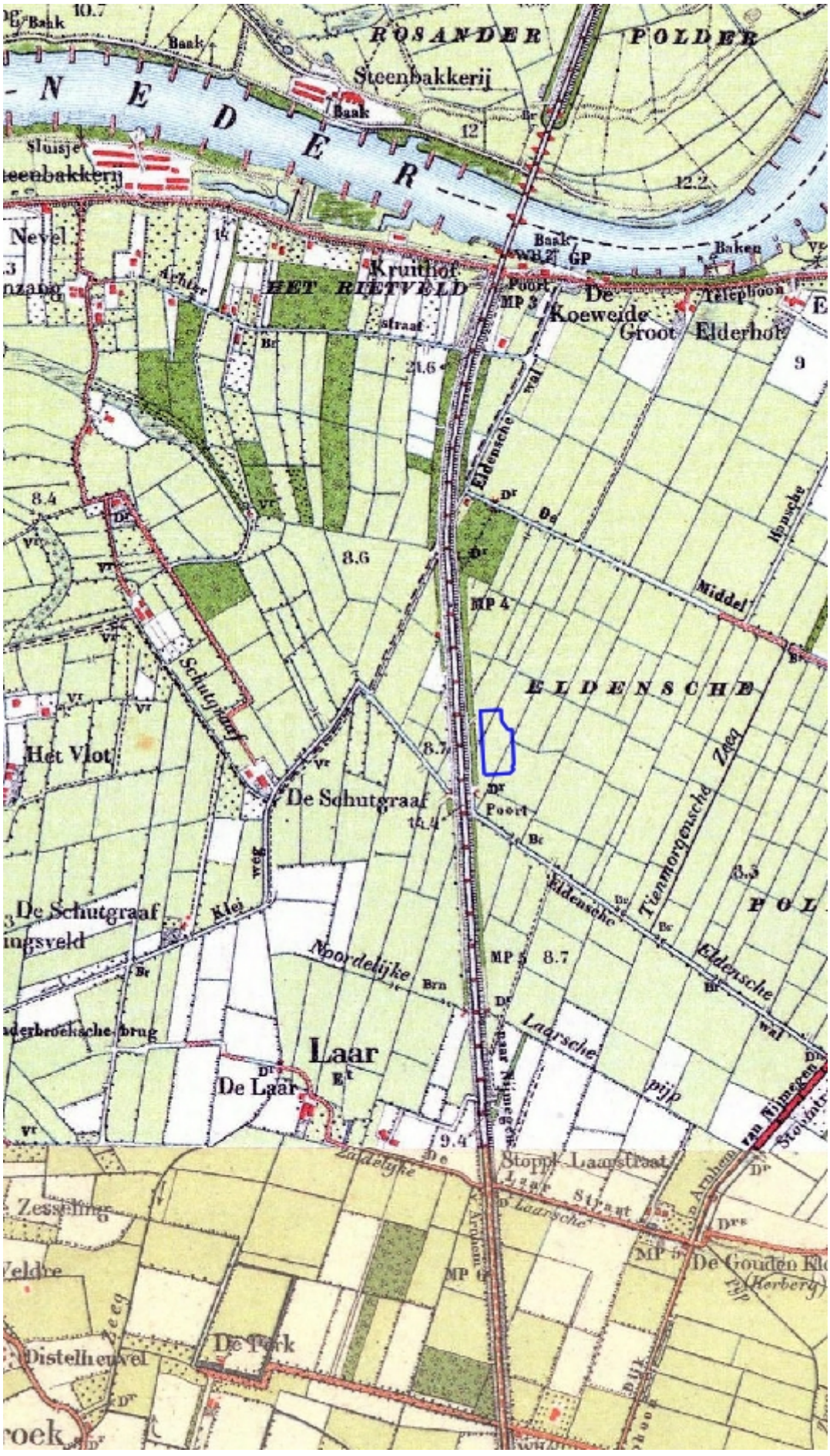
Toetsingswaarden [1)]	streefwaarde	criterium voor nader onderzoek	interventiewaarde
Metalen			
arseen	10	35	60
cadmium	0.40	3.2	6.0
chroom	1.0	16	30
koper	15	45	75
kwik	0.05	0.17	0.30
lood	15	45	75
nikkel	15	45	75
zink	65	433	800
Vluchtige Aromaten			
benzeen	0.20	15	30
tolueen	7.0	504	1000
ethylbenzeen	4.0	77	150
xylenen	0.20	35	70
naftaleen (GC-purge & trap)	0.01	35	70
Vluchtige Chloorkoolwaterstoffen			
1.2-dichloorethaan	7.0	204	400
cis 1.2-dichlooretheen	0.01	10	20
tetrachlooretheen (per)	0.01	20	40
tetrachloormethaan	0.01	5.0	10
1.1.1-trichloorethaan	0.01	150	300
1.1.2-trichloorethaan	0.01	65	130
trichlooretheen (tri)	24	262	500
trichloormethaan (chloroform)	6.0	203	400
Chloorbenzenen			
monochloorbenzeen	7.0	94	180
dichloorbenzeen	3.0	27	50
Minerale olie			
totaal olie	50	325	600

1) S streefwaarde
½(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde

Bijlage 3A

Metamorfosenallee

HO Milieu Topografische kaart 1912

Legenda

Topo

Historische kaart 1912

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:17,461

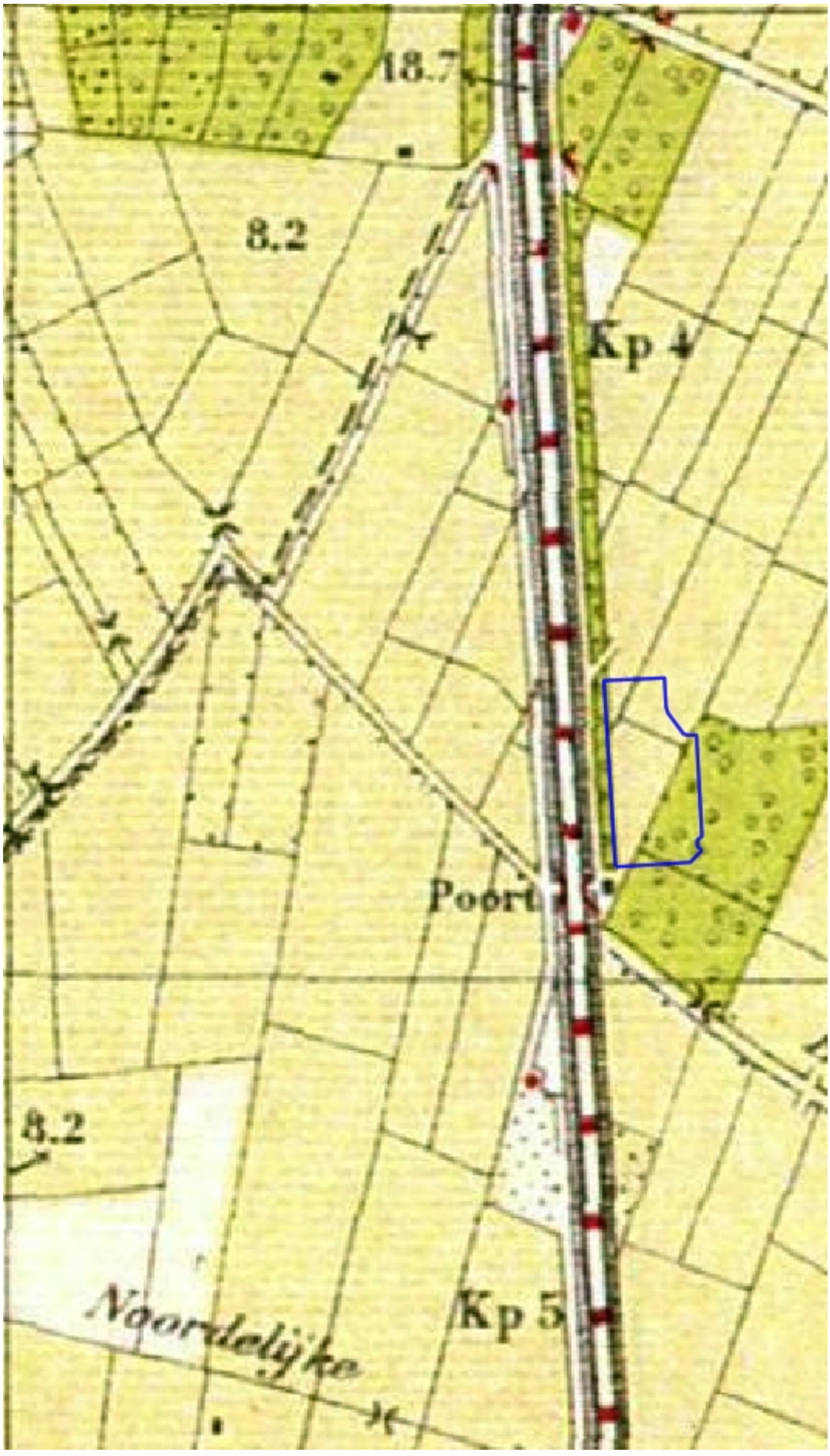
GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3B

Metamorfosenallee

HO Milieu Topografische kaart 1930

Legenda

Topo

Historische kaart 1930

Red: Band_1
Green: Band_2
Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3C

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto WOII

Legenda

Topo

Luchtfoto WOII

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3D

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1949

Legenda

Topo

Luchtfoto 1949

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3E

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1964

Legenda

Topo

Luchtfoto 1964

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3F

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1974

Legenda

Topo

Luchtfoto 1974

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3G

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1987

Legenda

Topo

Luchtfoto 1987

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3H

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1999

Legenda

Topo

Luchtfoto 1999

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3l

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2003

Legenda

Topo

Luchtfoto 2003

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3J

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2008

Legenda

Topo

Luchtfoto 2008

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3K

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2012

Legenda

Topo

Luchtfoto 2012

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3L

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2013

Legenda

Topo

Luchtfoto 2013

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3M

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2014

Legenda

Topo

NOORD

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

ZUID

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3N

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2015

Legenda

Topo

Luchtfoto 2015

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3O

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2017

Legenda

Luchtfoto

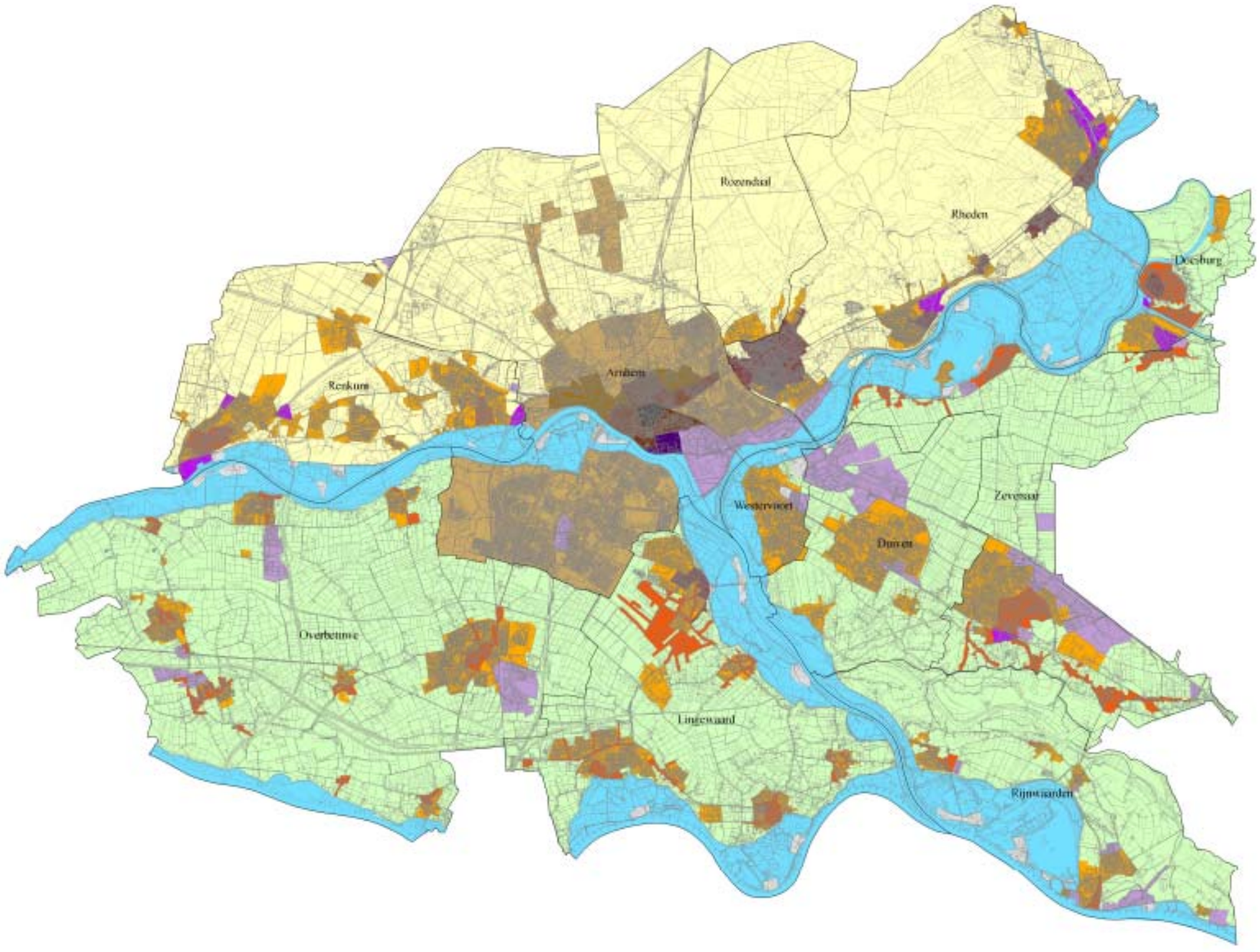
- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 4

Deelgebieden bovengrond

Deelgebieden

- B1 Arnhem – Spijkerkwartier
- B2 Arnhem – Wonen 't Broek
- B3 Arnhem – Oud bebouwd gebied
- B4 Arnhem – Uitbreidingsgebieden oud
- B5 Arnhem – Uitbreidingsgebieden recent
- B6 Historische bebouwing landelijke gemeente
- B7 Oude bebouwing landelijke gemeente
- B8 Overige bebouwing landelijke gemeente
- B9 Arnhem – Incustrie 't Broek
- B10 Industrie oud
- B11 Industrie recent
- B12 Buitengebied klei
- B13 Buitengebied zand

Gemeente Lingewaard (eigen BKK)

- Bebouwing Huissen voor 1950
- Bebouwing voor 1950
- Bebouwing na 1950
- Buitengebied

Gemeente Overbetuwe (eigen BKK)*

- Wonen, licht verontreinigd
- Wonen, schoon
- Bedrijven, licht verontreinigd en schoon
- Buitengebied

Overige

- Buitendijks gebied / water
- Niet gezoneerd

**) Het deelgebied wegbermen voor de gemeente Overbetuwe (0 - 1 m.-mv) is niet weergegeven.*

Project: **Bodemkwaliteitskaart regio Arnhem**

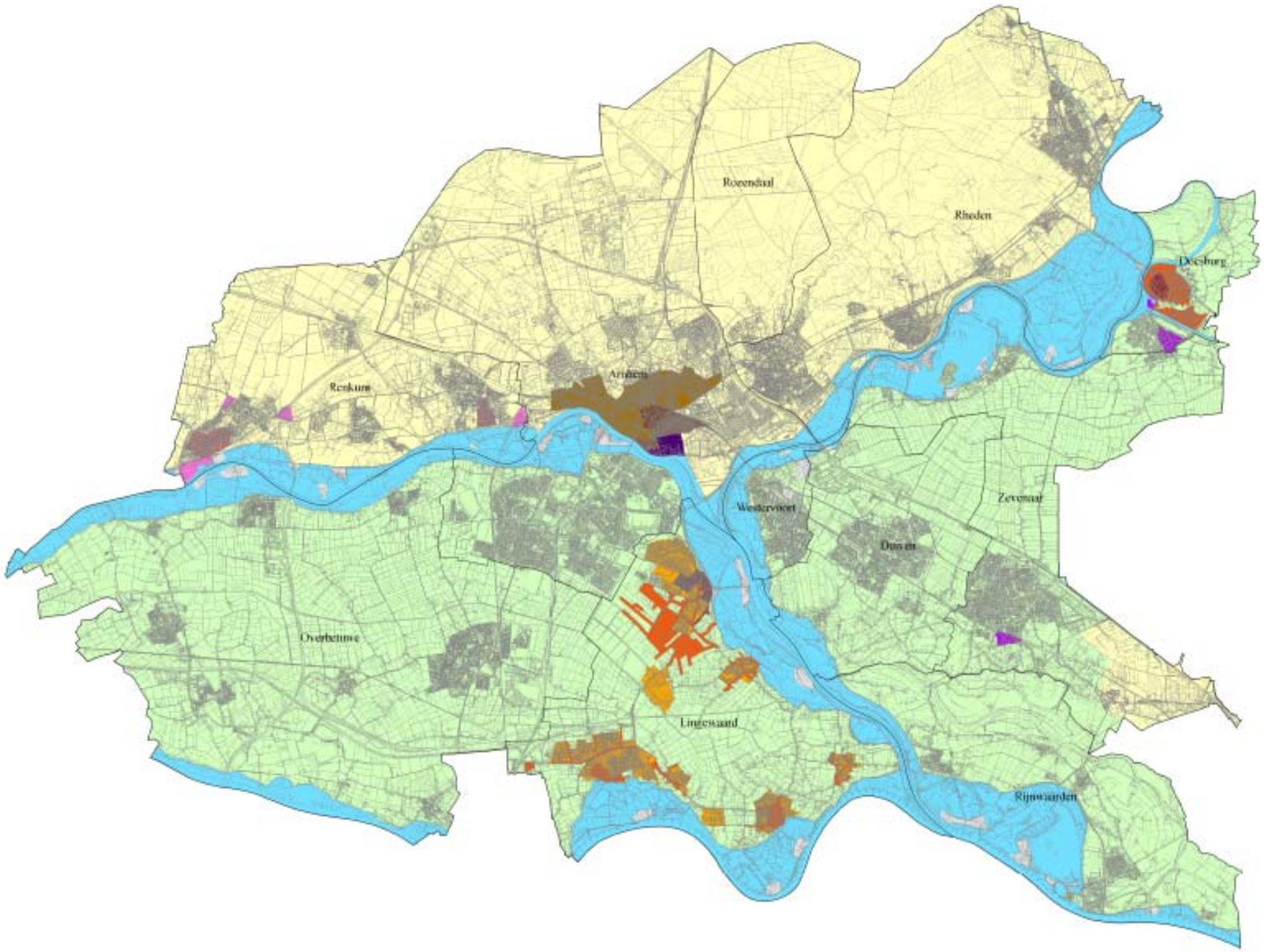
Opdrachtgever: **Milieusamenwerking regio Arnhem**

Datum:	oktober 2010		
Projectnr.	08K118	*Kaartnr.*	8A
Auteur:	Paul Karels		
Gezien:	Jeroen Spronk		

0 1 2 4 Kilometers — 1:125.000 (A3)

N

MILIEU • RUIMTE • WATER
CSO
Regulierenring 6
3981 LB Bunnik
TEL 030-6594321
FAX 030-6571792

Deelgebieden ondergrond

Deelgebieden

- O14 Arnhem – Spijkerkwartier
- O15 Arnhem – Woner 't Broek
- O16 Arnhem – Oud bebouwd gebied
- O17 Historische bebouwing, gemeente Doesburg
- O18 Oude bebouwing op klei, gemeente Doesburg
- O19 Oude bebouwing op zand, gemeente Renkum
- O20 Arnhem - Industrie 't Broek
- O21 Industrie op klei, gemeenten Doesburg en Zevenaar
- O22 Industrie op zand, gemeente Renkum
- O23 Klei
- O24 Zand

Gemeente Lingewaard (eigen BKK)

- Bebouwing Huissen voor 1950
- Bebouwing voor 1950
- Bebouwing na 1950
- Buitengebied

Gemeente Overbetuwe (eigen BKK)*

- Ondergrond Overbetuwe

Overige

- Buitendijks gebied / water
- Niet gezoneerd

**) Het deelgebied wegbermen voor de gemeente Overbetuwe (0 - 1 m.-mv) is niet afgebeeld.*

Project: **Bodemkwaliteitskaart regio Arnhem**

Opdrachtgever: **Milieusamenwerking regio Arnhem**

Datum:	oktober 2010		
Projectnr.	08K118	*Kaartnr.*	8B
Auteur:	Paul Karels		
Gezien:	Jeroen Spronk		

0 1 2 4 Kilometers — 1:125.000 (A3) — N

MILIEU - RUIMTE - WATER
CSO
Regulierenring 6
3981 LB Bunnik
TEL 030-6594321
FAX 030-6571792

Bijlage 5

Witteveen+Bos

notitie

Witteveen+Bos
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
0570 69 79 11
www.witteveenbos.nl

onderwerp	addendum Bodemkwaliteitskaart, kengetallen voor standaard bodem
project	actualisatie bodemkwaliteitskaart
opdrachtgever	gemeente Arnhem
projectcode	AH664-1
referentie	AH664-1/14-016.074
opgemaakt door	drs. J. Lackin
goedgekeurd door	ing. G.H. Heuver
paraaf	
status	concept 01
datum opmaak	21 augustus 2014
bijlagen	tabellen kengetallen

aan	gemeente Arnhem	P. Bouter
kopie	-	

Inleiding

De milieuregio Arnhem beschikt over een bodemkwaliteitskaart die een samenvoeging is van 3 afzonderlijke bodemkwaliteitskaarten: de regionale bodemkwaliteitskaart Arnhem van 5 oktober 2010, de een bodemkwaliteitskaart gemeente Lingewaard van 2009 en de bodemkwaliteitskaart gemeente Overbetuwe. Uit deze bodemkwaliteitskaarten zijn de gebiedseigen toetswaarden afgeleid per zone. Deze waarden waren uitgedrukt in gebiedseigen humus en lutum gehalten. Vanuit de wijziging van regelgeving is het nodig dat deze waarden eveneens gerapporteerd worden in standaard bodem.

Omrekening naar standaard bodem

De gebiedseigen toetswaarden wordt gekenmerkt door de 80 percentielwaarde (p80). Deze percentielwaarde is het gehalte waar 80 procent van de waarnemingen onder valt. Voor de omrekening zijn de kengetallen (p80) per zone en per stof uit de bijlagen van de bodemkwaliteitskaarten overgenomen. Deze waarden zijn omgerekend naar standaard bodem. Hierbij zijn de rekenregels voor bodemtypecorrectie gebruikt, zoals beschreven in de Regeling bodemkwaliteit. Bij samengestelde zones van boven- en ondergrond is het gehalte humus en lutum van de bovengrond gebruikt voor het doorvoeren van de correctie. Voor gehalten die onder de achtergrondwaarden lagen zijn de achtergrondwaarden gehanteerd als gebiedseigen toetswaarden. Het resultaat is als tabel opgenomen in de bijlage.

Gebruik van de tabel

De gebiedseigen toetswaarden kunnen worden gebruikt bij grondverzet en saneringen. In de regel wordt de bodemkwaliteitskaart gebruikt voor het grondverzet maar in sommige gevallen is een bodemonderzoek uitgevoerd. Dit bodemonderzoek levert aanvullende informatie over de bodemkwaliteit ter plaatse. Met de gebiedseigen toetswaarden wordt bepaald of de bodemkwaliteit uit het bodemonderzoek van vergelijkbare kwaliteit is als de bodemkwaliteitskaart.

Indien de aangetroffen gehalten in het bodemonderzoek gelijk of lager zijn dan de gebiedseigen toetswaarden mag de bodemkwaliteitskaart gebruikt worden als bewijsmiddel. Indien deze er boven liggen kan sprake zijn van een verdachte bron locatie en is een nadere beoordeling noodzakelijk.

In het kader van saneringen kan een bodemonderzoek er op zijn gericht om de verontreiniging af te perken. Deze afperking hoeft niet verder plaats te vinden dan de gebiedseigen toetswaarden. Ook de terugsaneerwaarde bij saneringen is gelijk aan de gebiedseigen toetswaarden, je hoeft niet schoner te saneren dan de omgeving.

Eveneens zijn in de tabel de bodemfunctie, ontgravingskwaliteit en toepassingskwaliteit opgenomen. De ontgravingskwaliteit is de gebiedseigen bodemkwaliteit en bepaald op basis van de gemiddelde bodemkwaliteit van een zone. Een combinatie van bodemfunctie, ontgravingskwaliteit en gebiedspecifieke beleidskeuzes bepalen de toepassingskwaliteit. Door het gebruik van andere uitgangspunten en kengetallen (gemiddelde en 80 percentielwaarden) ontstaat er een verschil tussen toepassingskwaliteit en de gebiedseigen toetsingswaarde. Het is daarom van belang deze in gebruik niet met elkaar te verwarren.

BIJLAGE I TABEL MET GEBIEDSEIGEN TOETSWAARDEN

	80-percentielwaarde, P80 (in mg/kg ds, standaard bodem) *NB als de P80 lager dan de AW2000 is vastgesteld, dan is de AW2000 vermeld.*										Lutum (%)	Org. Stof (%)				Afperking van een saneringsgeval	Terugsaneerwaarde	
BKK-zone	**Arseen**	**Cadmium**	**Chroom**	**Koper**	**Kwik**	**Lood**	**Nikkel**	**Zink**	**PAK**	**Olie**			**Bodemfunctie**	**Ontgravings-kwaliteit**	**Toepassings-kwaliteit**		**Oud geval**	**Nieuw geval**
Arnhem																		
B1/O14: Arnhem-Spijkerkwartier (0-2 m-mv)	20	0,6	55	46,1	0,56	427	35	327	4,1	190	3,8 | 5,5	1,9 | 2,4	Wonen	Industrie/Wonen	Industrie	Grens altijd de P80 of AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000.	Wanneer kosteneffectief terugsaneren tot de P80 of AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000. Is terugsaneren tot de P80 niet mogelijk dan terugsaneren tot de bodemfunctie op de locatie.	Terugsaneren tot de P80. Als de P80 onder de streefwaarde voor grond en grondwater is vastgestelde, dan gelden de streefwaarden. Op terreinen met een Wm-vergunning terugsaneren tot de nulsituatie. Als de nulsituatie onder de lager is dan de P80 dan geldt de P80.
B2/O15: Arnhem Wonen 'tBroek (0-2 m-mv)	20	0,80	69	45,0	0,29	204	84,9	343	4,0	190	6 | 17,6	2,3 | 5,7	Wonen/ Industrie	Industrie/Wonen	Wonen/LMW (zink)			
B3: Arnhem-Oud beb. geb. (0-0,5 m-mv)	20	0,6	55	53,3	0,52	286	35	273	7,6	190	4,6	1,9	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen			
B4: Arnhem-Uitbr. geb. oud (0-0,5 m-mv)	20	0,6	55	40	0,38	262	35	205	4,1	190	3,3	1,9	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen			
B5/O23/O24$: Arnhem-Uitbr.geb.recent (0-2 m-mv)	21,9	0,64	73	40,8	0,19	75	65,4	192	1,6	190	6,6 | 20,9	2,2 | 3,4	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur/ Wonen@	Wonen#			
B9: Arnhem-Industrie 'tBroek (0-0,5 m-mv)	20	0,66	55	44,6	0,26	156	35,8	294	5,1	190	6,9	3,1	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen			
B11/O24: Koningspley (0-2 m-mv)	23,5	0,67	68	47,9	0,15	59	80,1	211	1,5	190	6,6 | 17,1	2,2 | 3,4	Industrie	Landbouw/natuur/ Wonen@	Industrie#			
B11: Arnhem industrie recent (0-2 m-mv)	23,5	0,67	68	47,9	0,15	59	80,1	211	1,5	190	6,6 | 20,9	2,2 | 3,4	Industrie	Landbouw/natuur/ Wonen@	Wonen#			
O16: Arnhem-Oud beb. geb. (0,5-2 m-mv)	20	0,6	55	40,9	0,38	183	35	146	1,6	190	4,2	1,6	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen			
O20: Arnhem-Industrie 'tBroek (0,5-2m-mv)	20	0,6	55	46,6	0,36	100	35	184	1,9	190	4	1,1	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen			

$	In zone O24 (Buitengebied -zand-) mag zonder toestemming van de gemeente geen kleigrond worden toegepast
#/#	Grond van buiten het beheergebied moet voldoen aan de kwaliteitsklasse Landbouw/natuur
@	Grond afkomstig uit de gemeente Arnhem, met de bodemfunctie wonen of industrie, en met de ontgravingskwaliteit Landbouw/natuur en wordt toegepast buiten dit gebied waar de toepassingeis Landbouw/natuur is, moet worden gekeurd.

	80-percentielwaarde, P80 (in mg/kg ds, standaard bodem) *NB als de P80 lager dan de AW2000 is vastgesteld, dan is de AW2000 vermeld.*										Lutum (%)	Org. Stof (%)				Afperking van een saneringsgeval	Terugsaneerwaarde	
BKK-zone	**Arseen**	**Cadmium**	**Chroom**	**Koper**	**Kwik**	**Lood**	**Nikkel**	**Zink**	**PAK**	**Olie**			**Bodemfunctie**	**Ontgravings-kwaliteit**	**Toepassings-kwaliteit**		**Oud geval**	**Nieuw geval**
MRA 0,0-0,5 m-mv																		
B6: Hist. bebouwing landelijke gemeente	20	0,6	55	40	0,30	360	35	319	6,7	190	3,8	2,9	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen	*	**	***
B7: Oude bebouwing landelijke gemeente	20	0,6	55	40	0,23	77	35	220	3,5	190	9,3	3,3	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen	*	**	***
B8: Overige bebouwing landelijke gemeente	20	0,6	55	40	0,18	73	40,7	166	2,2	190	8,9	3	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
B8: Overige bebouwing landelijke gemeente **niet gezoneerd**[1]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen/ Industrie	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
B10: Industrie oud	20	0,6	55	40	0,15	53	35	140	2,4	190	6,1	3	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
B10: Industrie oud **niet gezoneerd**[2]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen/ Industrie	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
B11: Industrie recent	20	0,6	55	40	0,15	50	49,1	145	1,5	190	17,1	3,4	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
B11: Industrie recent **niet gezoneerd**[3]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen/ Industrie	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
B12: Buitengebied klei	20	0,60	55	40	0,16	50	39,7	152	2,2	190	15,4	3,5	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
B13$: Buitengebied zand	20	0,6	55	40	0,19	101	35	140	2,0	190	4,7	2,8	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Tussenlaag 0,5-1,0 m-mv																		
T25: Zand historische bebouwing Rheden	20	0,6	55	40	0,19	154	35	188	2,4	190	5	2,3	Wonen	Wonen	Wonen	*	**	***
MRA 0,5-2,0 m-mv																		
O17: Historische bebouwing gemeente Doesburg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
O18: Oude bebouwing klei gemeente Doesburg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
O19: Oude bebouwing zand gemeente Renkum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wonen	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
O21: Industrie klei gemeenten Doesburg, Zevenaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Industrie	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
$ In zone B13 (Buitengebied -zand-) mag zonder toestemming van de gemeente geen kleigrond worden toegepast																		
* Grens altijd de P80 of AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000.																		
** Wanneer kosteneffectief terugsaneren tot de P80 òf AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000. Is terugsaneren tot de P80 niet mogelijk dan terugsaneren tot de bodemfunctie op de locatie.																		
*** Terugsaneren tot de P80. Als de P80 onder de streefwaarde voor grond en grondwater is vastgestelde, dan gelden de streefwaarden. Op terreinen met een Wm-vergunning terugsaneren tot de nulsituatie. Als de nulsituatie onder de lager is dan de P80 dan geldt de P80.																		

1 niet-aaneengesloten deelgebied ten noorden van Doesburg, niet-aaneengesloten deelgebied ten noorden van Wolfheze
2 niet-aaneengesloten deelgebieden ten noorden en westen van Doesburg, niet-aaneengesloten deelgebieden ten noorden, oosten en zuiden van Renkum
3 niet-aaneengesloten deelgebieden in de gemeente Renkum

	80-percentielwaarde, P80 (in mg/kg ds, standaard bodem) *NB als de P80 lager dan de AW2000 is vastgesteld, dan is de AW2000 vermeld.*										Lutum (%)	Org. Stof (%)				Afperking van een saneringsgeval	Terugsaneerwaarde	
BKK-zone	**Arseen**	**Cadmium**	**Chroom**	**Koper**	**Kwik**	**Lood**	**Nikkel**	**Zink**	**PAK**	**Olie**			**Bodemfunctie**	**Ontgravings-kwaliteit**	**Toepassings-kwaliteit**		**Oud geval**	**Nieuw geval**
O22: Industriegebied zand gemeente Renkum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Industrie	Uitvoeren partijkeuring	Generiek beleid Bbk	AW2000	Streefwaarde	Streefwaarde
O23: Klei	20	0,6	55	40	0,15	50	45,3	140	1,5	190	20,9	3,3	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
O24$: Zand	20	0,6	55	40	0,15	50	35	140	1,5	190	6,6	2,2	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Lingewaard 0,0-0,5 m-mv																		
Bebouwing < 1950	20	0,71	55	44,7	0,22	82	41,4	185	2,2	190	12	3,3	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen	*	**	***
Bebouwing Huissen < 1950	20	0,60	55	41,9	0,28	159	35	210	3,0	190	10	3,7	Wonen/ Industrie	Wonen	Wonen	*	**	***
Bebouwing > 1950	20	0,68	55	40,7	0,15	52	43,1	140	1,6	190	16	3,2	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Buitengebied	20	0,65	55	40,4	0,19	56	45,4	157	1,5	190	17	4,1	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Lingewaard 0,5-2,0 m-mv																		
Bebouwing < 1950	20	0,6	55	40	0,15	50	46,3	140	1,5	190	18	2,8	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Bebouwing Huissen < 1950	20	0,6	55	52,8	0,25	71	43,0	140	1,5	190	12	2,8	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Bebouwing > 1950	20	0,6	55	40	0,15	50	44,0	140	1,5	190	21	3	Wonen/ Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Buitengebied	20	0,6	57	40	0,15	50	51,4	140	1,5	190	22	3	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Overbetuwe 0,0-0,5 m-mv																		
Wonen LV	20	0,89	55	61,2	0,30	111	49,8	278	7,0	190	17,8	0,89	Wonen	Wonen	Wonen	*	**	***
Wonen S	20,6	0,84	55	58,2	0,18	67	52,4	174	1,5	190	20,6	0,84	Wonen	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Bedrijven LV	20	0,77	55	41,6	0,15	59	45,8	145	3,0	190	18,5	0,77	Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Bedrijven S	21,1	0,74	55	40,1	0,15	50	41,5	140	1,5	190	21,1	0,74	Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***
Buitengebied	20	0,86	55	46,6	0,16	58	45,7	153	1,6	190	17,7	0,86	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***

$ In zone O24 (Buitengebied -zand-) mag zonder toestemming van de gemeente geen kleigrond worden toegepast

* Grens altijd de P80 of AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000.

** Wanneer kosteneffectief terugsaneren tot de P80 òf AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000. Is terugsaneren tot de P80 niet mogelijk dan terugsaneren tot de bodemfunctie op de locatie.

*** Terugsaneren tot de P80. Als de P80 onder de streefwaarde voor grond en grondwater is vastgestelde, dan gelden de streefwaarden. Op terreinen met een Wm-vergunning terugsaneren tot de nulsituatie. Als de nulsituatie onder de lager is dan de P80 dan geldt de P80.

	80-percentielwaarde, P80 (in mg/kg ds, standaard bodem) *NB als de P80 lager dan de AW2000 is vastgesteld, dan is de AW2000 vermeld.*										Lutum (%)	Org. Stof (%)				Afperking van een saneringsgeval	Terugsaneerwaarde	
BKK-zone	**Arseen**	**Cadmium**	**Chroom**	**Koper**	**Kwik**	**Lood**	**Nikkel**	**Zink**	**PAK**	**Olie**			**Bodemfunctie**	**Ontgravings-kwaliteit**	**Toepassings-kwaliteit**		**Oud geval**	**Nieuw geval**
Overbetuwe 0,0-1,0 m-mv																		
Wegbermen	20	0,6	55	40	0,19	50	35	140	6,6	190	22,36	3,4	Industrie	Industrie	Wonen	*	**	***
Overbetuwe 0,5-2,0 m-mv																		
Gemeente Overbetuwe	20	0,6	55	40	0,15	50	48,0	140	1,5	190	21,54	3,17	Wonen/ Industrie/ Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur	*	**	***

* Grens altijd de P80 of AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000.

** Wanneer kosteneffectief terugsaneren tot de P80 òf AW2000 als de P80 lager is vastgesteld dan de AW2000. Is terugsaneren tot de P80 niet mogelijk dan terugsaneren tot de bodemfunctie op de locatie.

*** Terugsaneren tot de P80. Als de P80 onder de streefwaarde voor grond en grondwater is vastgestelde, dan gelden de streefwaarden. Op terreinen met een Wm-vergunning terugsaneren tot de nulsituatie. Als de nulsituatie onder de lager is dan de P80 dan geldt de P80.

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap
Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Arnhem
dhr. R. Driessen
Postbus 9200
6800 HA Arnhem

DATUM:	14 november 2017
ONS KENMERK:	17-0663/17.07902/AnKar
UW KENMERK:	E-mail d.d. 18-09-2017
AUTEUR:	M.A. Karels BASc
PROJECTLEIDER:	drs. D. Emond
STATUS:	Versie 1.0
CONTROLE:	D. de Vos

Quick scan beschermde soorten Lorentzcollege, Arnhem

Gemeente Arnhem is voornemens om langs de Metamorfosenallee te Arnhem een school te bouwen. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 31 oktober 2017) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

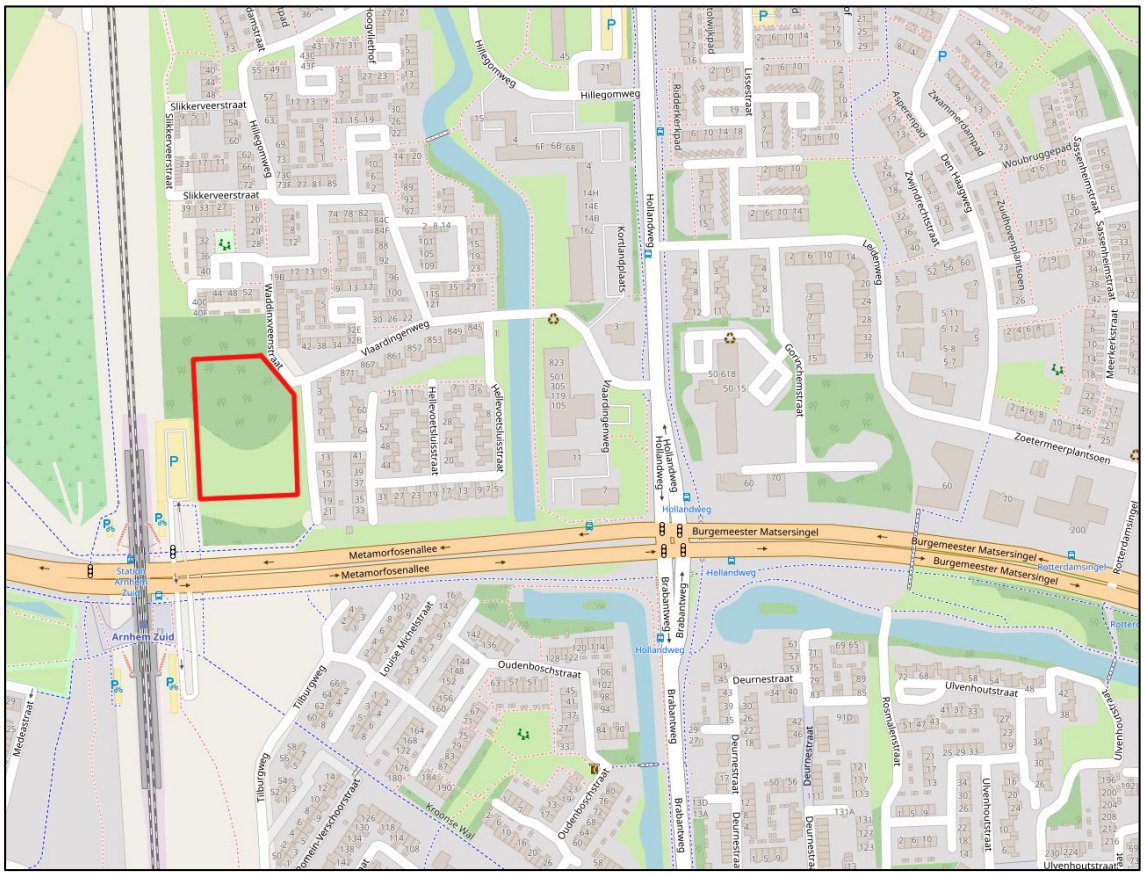
Het plangebied heeft mogelijk betekenis als (paar)verblijfplaats voor vleermuizen (*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*). Daarnaast kunnen nestplaatsen van vogels waarvan deze jaarrond zijn beschermd, niet op voorhand worden uitgesloten. Geadviseerd wordt om de betekenis voor vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats nader in beeld te brengen middels gericht veldonderzoek.

Het plangebied heeft betekenis voor beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën (*Beschermingsregime andere soorten*). Voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling die kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen geldt voor deze soorten een provinciale vrijstelling. Deze conclusie wordt hieronder nader toegelicht.

Toelichting

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt ten noorden van de Metamorfosenallee en ten oosten van de carpoolplaats van station Arnhem-Zuid langs het spoor. De locatie ligt in de wijk Elderveld-Zuid en grenst aan de Oegstgeesteestraat en Waddinxveenstraat (figuur 2). Het plangebied bestaat uit een trapveldje in de zuidelijke helft en een schietwilgenbosje in de noordelijke helft (figuur 3 en 5). Tussen de parkeerplaats en het trapveldje is een ondiepe greppel aanwezig die bij regenval fungeert als zinksloot (figuur 4). Ook aan de zijde van de Oegstgeesteestraat is een zinksloot aanwezig (figuur 2).
Tussen de Metamorfosenallee en het trapveldje staat een groenstrook met verschillende soorten bomen en struiken. De noordzijde van het plangebied ligt op de lijn van het einde van de parkeerplaats naar de Waddinxveenstraat, op kaart weergegeven in bijlage 1.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkadert) Lorentzcollege, Arnhem-Zuid (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Figuur 2 Zinksloot grenzend aan de Oegstgeeststraat en trapveldje.

Figuur 3 Schietwilgenbos grenzend aan het trapveldje.

Figuur 4 Zinksloot tussen trapveldje en parkeerplaats bij treinstation Arnhem-Zuid.

Figuur 5 Het schietwilgenbos.

Figuur 6 Boom met spechtholten.

Voorgenomen werkzaamheden

De gemeente Arnhem is voornemens het terrein te ontwikkelen en een nieuwe school te bouwen. Naast de bouw van de school wordt ten noordwesten van de school 58 parkeerplaatsen gerealiseerd. Aan de zuidzijde van de school wordt een schoolplein aangelegd. In deze quick scan is ervan uitgegaan dat het daarvoor noodzakelijk is de bomen binnen het plangebied te kappen (zie bijlage 1). Dit betreft zowel een groot deel van het schietwilgenbos als de bomen langs de Metamorfosenallee. Uitgangspunt is dat het schietwilgenbos ten noorden van de parkeerplaats behouden blijft. Het is niet bekend wanneer de werkzaamheden starten en hoe lang ze duren.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en ligt op ruime afstand (> 3 km) van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De ingreep zorgt niet voor effecten die relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden negatief kunnen beïnvloeden. De ingreep zorgt niet voor effecten die direct of indirect een negatief gevolg kunnen hebben op instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden.

Houtopstanden

De te kappen bomen staan binnen de bebouwde kom. De regels van de Wnb ten aanzien van houtopstanden zijn in dergelijke gevallen niet van toepassing.

Natuurnetwerk Nederland
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszones). De ingreep zorgt niet voor ruimtebeslag binnen de NNN. Daarom is het toetsingskader van de NNN niet van toepassing.

Methodiek
Het plangebied aan de Metamorfosenallee is op 31 oktober 2017 bezocht. Vanaf de grond zijn de stammen en boomkronen gecontroleerd op nesten, holen, spleten en scheuren. In het plangebied is gezocht naar (resten van) groeiplaatsen van beschermde planten en sporen (o.a. uitwerpselen) van fauna. De NDFF is geraadpleegd om na te gaan of recent relevante waarnemingen in het plangebied zijn gemeld.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van de Habitatrichtlijn geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten
Het plangebied is beoordeeld op betekenis voor de soortgroepen planten, amfibieën, ongewervelden, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels. Voor beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen en vissen ontbreekt geschikt leefgebied in het plangebied. Deze soortgroepen worden in deze notitie niet verder behandeld. Er zijn voor het plangebied geen relevante waarnemingen gevonden in de NDFF van beschermde soorten.

Planten
Het bos in het plangebied heeft voornamelijk schietwilgen in de boomlaag. In de ondergroei staan met name struiken van wilde liguster, esdoorn, rode kornoelje en meidoorn. De bodem is begroeit met braam, hop en brandnetels. In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten planten aangetroffen. In de NDFF zijn in de omgeving van de spoorlijn waarnemingen bekend van zandwolfsmelk, een soort van *Beschermingsregime andere soorten.* Zandwolfsmelk is een pionierssoort, waarvoor geschikte groeiplaatsen omstandigheden ontbreken in het plangebied. Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten planten.

Ongewervelden
Elders in de wijk Elderveld zijn waarnemingen bekend van de sleedoornpage, een soort van *Beschermingsregime andere soorten*. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sleedoornstruiken waargenomen, de waardplant van de sleedoornpage. Hierdoor heeft het plangebied geen betekenis voor de sleedoornpage.

Amfibieën
Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen in het plangebied. In de NDFF zijn waarnemingen in de omgeving bekend van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Dit zijn soorten van *Beschermingsregime andere soorten*, waarvoor in de provincie Gelderland een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

De rugstreeppad komt in de woonwijk Schuytgraaf voor, welke zich direct aan de westzijde van het spoortalud bevindt. De soort vindt hier voortplantings- en landbiotoop (incl. overwintering). De dichtstbijzijnde poel met kamsalamanders ligt op circa 750 m afstand van het plangebied. Voor beide soorten ontbreekt het echter aan geschikt voortplantingsbiotoop. Een betekenis als overwinteringsbiotoop voor kamsalamander wordt uitgesloten omdat kamsalamanders doorgaans binnen 100 mtr van het voortplantingswater overwinteren *en* omdat geschikt overwinteringbiotoop ook binnen 100 mtr van het betreffende voortplantingswater in ruime mate aanwezig is.

Voor de ‘andere soorten’ kan het plangebied gebruikt worden als landhabitat. In het plangebied is geen open water aanwezig, alleen bij grote regenval zal in de zinksloten aan beide zijden van het plangebied tijdelijk water blijven staan. De wadi ligt buiten het plangebied en is ongeschikt als voortplantingsplaats voor amfibieën.

Grondgebonden zoogdieren
Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Sporen van muizen in de vorm van holen in de grond zijn gezien in het trapveldje nabij de zinksloot aan de oostzijde. In de omgeving van de te kappen bomen komen de beschermde soorten egel en diverse muizensoorten voor; allen soorten van *Beschermingsregime andere soorten*. Het plangebied vormt onderdeel van het leefgebied van deze soorten.

Vleermuizen
Tijdens het veldbezoek is gelet op holtes in bomen en scheuren in de bast. Deze zijn in diverse bomen, met name wilgen, gezien. De bomen kunnen een functie hebben als paarverblijfplaats voor vleermuizen (ruige dwergvleermuis), een soortgroep van *Beschermingsregime Habitatrichtlijn*. Waarnemingen van rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (tevens boombewonende soorten) ontbreken nagenoeg in Elderveld (NDFF). Kraamkolonies ontbreken in de omgeving (voor zover bekend) en oude landgoederen (met veel oude bomen met holtes ed.) ontbreken eveneens. Kraamverblijfplaatsen van boombewonende soorten worden niet verwacht.

Het plangebied als geheel kan door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. Het wilgenbos heeft een open structuur wat het geschikt maakt voor vleermuizen om te foerageren. De bomen in het plangebied staan in verbinden met groen langs het spoor en in de wijk. Het plangebied vormt derhalve geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats[1]
Tijdens het veldbezoek op 31 oktober 2017 zijn in de groenstrook langs de Metamorfosenallee twee nesten waargenomen. Deze zijn waarschijnlijk gemaakt en gebruikt door ekster en een kleinere soort zoals duiven. De nesten zijn ongeschikt voor havik en buizerd. Bovendien zijn de bosschages ongeschikt voor deze verstoringsgevoelige soorten (geldt ook voor boomvalk). In het wilgenbos zijn twee nesten van zwarte kraaien gezien. In de NDFF is een melding van een zwarte kraaiennest in het plangebied bekend. Sperwer en ransuil maken gebruik van kraaiennesten, en zijn soorten waarvan bekend is dat zij tot broeden komen in vergelijkbare bosjes in stedelijk gebied.
In het NDFF zijn geen meldingen bekend van jaarrond beschermde nestplaatsen in het plangebied. Een bewoner gaf aan hier nooit uilen te hebben gehoord of gezien tijdens de vele bezoekjes met de hond, waardoor het niet aannemelijk is dat de soort hier ook daadwerkelijk voorkomt. Sperwer kan echter niet worden uitgesloten.

Naast een aantal nesten zijn spechtholten in diverse bomen aanwezig. Deze hebben niet de status van een jaarrond beschermde nestplaats. De bomen en struiken in het plangebied zijn bovendien geschikt als broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogelsoorten zoals spreeuw en koolmees.

Effecten van de ingreep en te treffen maatregelen
Planten
Het plangebied heeft momenteel geen functie voor beschermde soorten planten. Effecten op beschermde soorten planten zijn uitgesloten.

Amfibieën
Het plangebied is voor algemeen voorkomende amfibieën geschikt als land- en overwinteringsbiotoop. Met de voorgenomen ingreep verdwijnt dit en worden verbodsbepalingen overtreden. Voor de betreffende soorten geldt een provinciale vrijstelling. Maatregelen ter invulling van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) zijn nodig bij de uitvoering.

Ongewervelden
Het plangebied is ongeschikt voor beschermde soorten ongewervelden. Effecten op beschermde soorten ongewervelden zijn uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren
Het plangebied heeft een functie voor beschermde soorten grondgebonden zoogdieren, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt van verbodsbepalingen van de Wnb. Maatregelen ter invulling van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) zijn nodig bij de uitvoering.

[1] Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief, zwarte wouw.

Vleermuizen
De bomen met spechtholtes en/of loszittende bast kunnen betekenis hebben voor boombewonende vleermuizen. Het gaat hier dan met name om paarverblijven; de kans op een kraamverblijf wordt – op basis van ervaringen in vergelijkbare bosschages in stedelijk gebied – niet verwacht. Het verwijderen van de bomen kan leiden tot het doden van vleermuizen en vernielen van verblijfplaatsen. Wanneer bomen gekapt worden kunnen verblijfplaatsen vernield en dieren gedood worden. Dit is een overtreding van art. 3.5 van de Wnb. In dat geval dient nader onderzocht te worden wat de daadwerkelijke betekenis is voor vleermuizen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats
Het plangebied heeft mogelijk betekenis voor vogels met jaarrond beschermde nestplaats (sperwer). Door het kappen van bomen kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen verdwijnen of verstoord raken. Dit is een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Geadviseerd wordt om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen nader in beeld te brengen.

Voor algemeen voorkomende soorten vogels zoals spechten en spreeuwen zijn de bomen geschikt broedbiotoop. Voor deze soorten kan worden volstaan met het kappen buiten het broedseizoen, zodat broedende vogels niet worden verstoord.

Aanvullend onderzoek

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen (specifiek sperwer en ransuil) dient nader onderzocht worden. Dit gebeurd tijdens het broedseizoen, grofweg van maart tot juli en bestaat uit drie bezoeken, waarvan één (de laatste) in de avond, gericht op bedelende ransuiljongen. Het eerste bezoek (medio maart) is gericht op het in beeld brengen van nestlocaties terwijl er nog geen blad aan de bomen zit.
- Aanvullend onderzoek naar paarverblijfplaatsen van (boombewonende) vleermuizen in het plangebied. Dit onderzoek vindt plaats in de periode augustus – september en betreft twee veldbezoeken in de avonduren.

Maatregelen bij uitvoering van de ingreep

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden worden de volgende maatregelen geadviseerd:
- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de natuurwetgeving geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot augustus.

- Werk één kant op, namelijk van zuid naar noord zodat grondgebonden zoogdieren en amfibieën kunnen ontkomen.

Literatuur

Ndff-ecogrid.nl, geraadpleegd 09-11-2017.

Akkoord voor uitgave: kwaliteitscontrole Bureau Waardenburg bv

drs. D. Emond

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

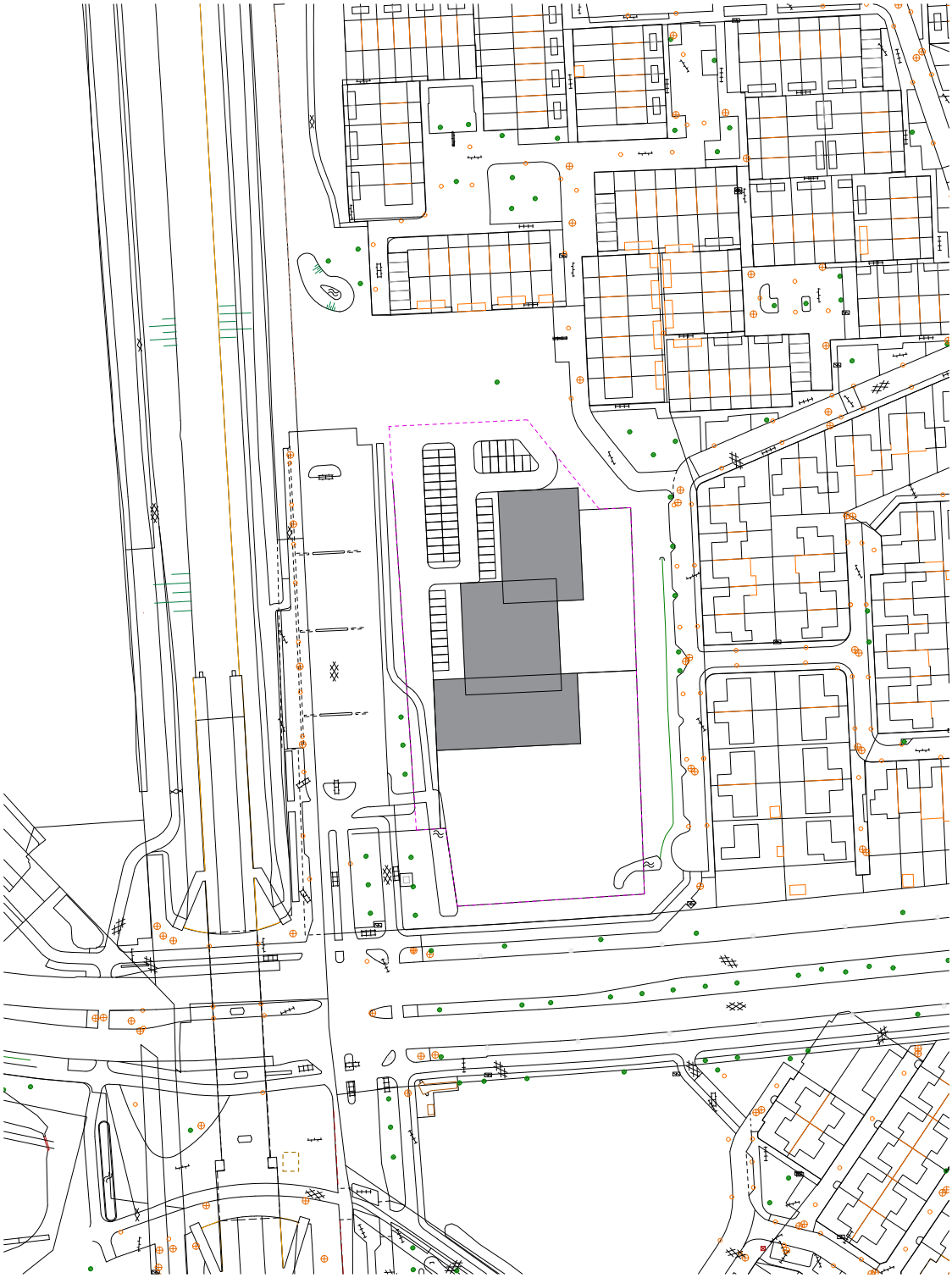
© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Arnhem
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de brancheverenigingen Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1 Plantekening Lorentzcollege

Figuur 7 Plangebied rood omkadert voor nieuwbouw van Lorentzcollege. Bron: gemeente Arnhem.

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap
Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Arnhem
G. Dreise
Postbus 9200
6800 HA Arnhem

DATUM:	11 oktober 2018
ONS KENMERK:	18-0036/18.08267/DenWa
UW KENMERK:	zaaknr. 227687; projectcode: 50050/L.8172
AUTEUR:	Robert Jan Jonkvorst, Job de Jong
PROJECTLEIDER:	Dennis Wansink
STATUS:	concept
CONTROLE:	F. van Vliet

Notitie Aanvullend onderzoek plangebied Lorentzcollege te Arnhem

Gemeente Arnhem is voornemens om langs de Metamorfosenallee te Arnhem een school te bouwen. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 31 oktober 2017) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Karels 2017). Geconcludeerd werd dat het plangebied mogelijk (paar)verblijfplaatsen biedt aan vleermuizen (*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*). Daarnaast konden nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats[1] (*Beschermingsregime Vogelrichtlijn*) niet op voorhand worden uitgesloten. In 2018 is daarom aanvullend onderzoek naar deze twee diergroepen uitgevoerd. Deze notitie doet verslag van dat aanvullende onderzoek.

Conclusie

Het plangebied heeft geen functie voor vleermuizen en vogels waarvan de nestlocatie jaarrond beschermd is. Wel zijn nesten van houtduif, ekster en zwarte kraai aangetroffen. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of opgestart kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen en is een ontheffing niet nodig. Wel dient ten aanzien van amfibieën, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) in acht te worden genomen. Dit houdt in dat handelingen die nadelige gevolgen voor deze diergroepen kunnen hebben:

- achterwege worden gelaten, dan wel,
- indien achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen worden getroffen om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

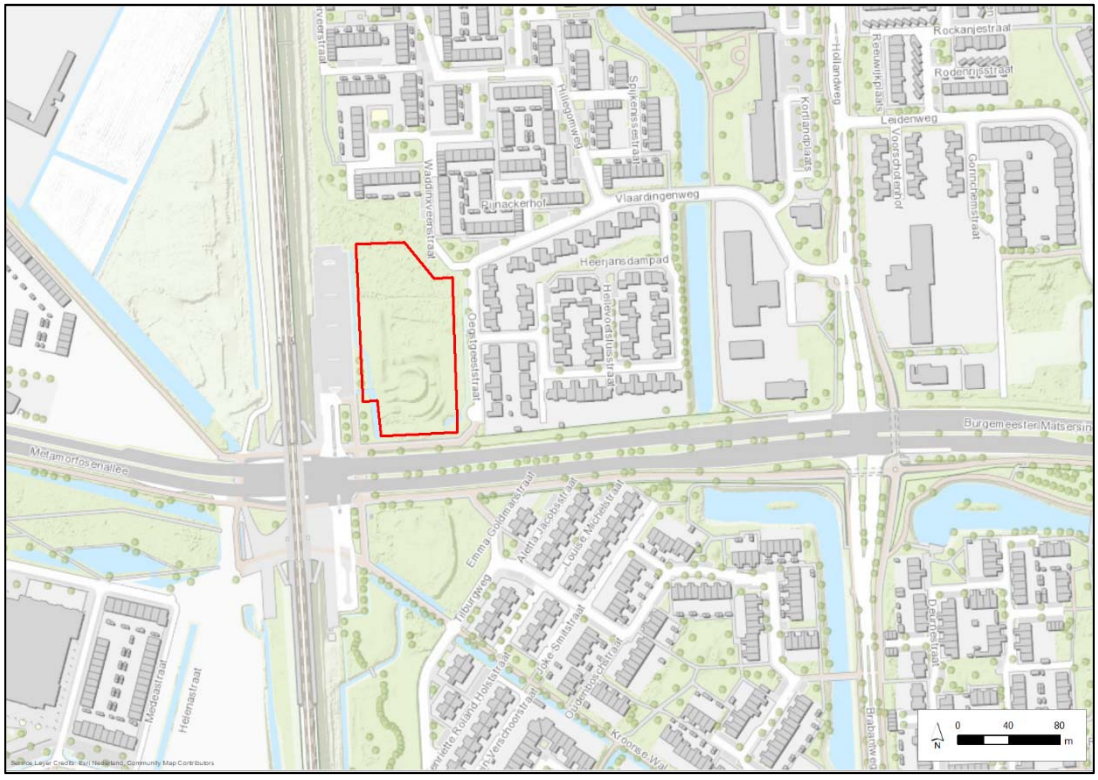
[1] Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief, zwarte wouw.

Toelichting

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt ten noorden van de Metamorfosenallee en ten oosten van de carpoolplaats van station Arnhem-Zuid langs het spoor. De locatie ligt in de wijk Elderveld-Zuid en grenst aan de Oegstgeeststraat en Waddinxveenstraat (figuur 1). Het plangebied bestaat uit een trapveldje in de zuidelijke helft (figuur 2) en een schietwilgenbosje in de noordelijke helft (figuren 3 en 5). Tussen de parkeerplaats en het trapveldje is een ondiepe greppel aanwezig die bij regenval fungeert als zinksloot (figuur 4). Ook aan de zijde van de Oegstgeeststraat is een zinksloot aanwezig (figuur 2).

Tussen de Metamorfosenallee en het trapveldje staat een groenstrook met verschillende soorten bomen en struiken. De noordzijde van het plangebied ligt op de lijn van het einde van de parkeerplaats naar de Waddinxveenstraat, op kaart weergegeven in bijlage 1.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkadert) Lorentzcollege, Arnhem-Zuid.

Figuur 2 De zuidelijke helft van het plangebied betreft een trapveldje. Links een zinksloot.

Figuur 3 Schietwilgenbos in de noordelijke helft van het plangebied.

Figuur 4 Zinksloot tussen trapveldje en parkeerplaats bij treinstation Arnhem-Zuid.

Figuur 5 Het schietwilgenbos.

Voorgenomen werkzaamheden
De gemeente Arnhem is voornemens het terrein te ontwikkelen en een nieuwe school te bouwen. Naast de bouw van de school worden ten noordwesten van de school 58 parkeerplaatsen gerealiseerd. Aan de zuidzijde van de school wordt een schoolplein aangelegd. Aangenomen wordt dat het noodzakelijk is de bomen binnen het plangebied te kappen (zie bijlage 1). Dit betreft zowel een groot deel van het schietwilgenbos als de bomen langs de Metamorfosenallee. Uitgangspunt is dat het schietwilgenbos ten noorden van de parkeerplaats behouden blijft. Het is niet bekend wanneer de werkzaamheden starten en hoe lang ze duren.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Onderhavig onderzoek heeft betrekking op soorten van het *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn* (broedvogels met jaarrond beschermde nestplaats) en het *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* (vleermuizen).

Negatieve effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden als gevolg van de voorgenomen zijn op voorhand uitgesloten (zie Karels 2017) en worden hier dus niet verder getoetst.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van veldonderzoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied voor beschermde soorten broedvogels en vleermuizen en op basis van de voorgenomen ingreep.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. Op basis van locatiekenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten broedvogels en vleermuizen.

<u>Broedvogels</u>
De quick scan in 2017 (Karels 2017) kon de aanwezigheid van nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats niet uitsluiten. Het aanvullend onderzoek richtte zich derhalve op deze groep van vogelsoorten. Voor het onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nestplaats is het plangebied ‘Lorentzcollege’ te Arnhem in drie rondes bezocht (tabel 1). De resultaten zijn op een tablet ingevoerd in het programma WrnPro.

Tabel 1 Data en tijden waarop het onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nestplaats is uitgevoerd en de weersomstandigheden tijdens de bezoeken.

Datum	Tijd	Temperatuur	Wind	Neerslag
05-04-2018	07:00 – 08:45	7 °C	3 Bf W	geen
23-04-2018	07:00 – 08:20	12 °C	3 Bf WZW	geen
11-06-2018	21:45 – 23:00	17 °C	3 Bf NNO	geen

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 5 april (ochtend). Tijdens dit veldbezoek is het plangebied lopend geïnventariseerd op aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermd nest. De bomen waren nog grotendeels kaal waardoor grote nesten hoog in de boom eenvoudig te localiseren waren. Binnen het plangebied zijn in deze ronde een bezet nest van zwarte kraai, houtduif en ekster vastgesteld (en nog een eksternest ten oosten van het plangebied). Daarnaast een zingende groene specht en enkele kleine zangvogels. Er is geen territoriumindicerend gedrag vastgesteld van soorten met jaarrond beschermd nest.

Het tweede veldbezoek is uitgevoerd op 23 april (ochtend). Tijdens dit veldbezoek is het plangebied lopend geïnventariseerd op de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermd nest. Naast de in de eerste ronde vastgestelde nesten zijn in deze ronde geen aanvullende nestplaatsen gevonden. Er zijn ook geen waarnemingen gedaan die wijzen op territoriumindicerend gedrag van soorten met jaarrond beschermd nest.

Het laatste veldbezoek is uitgevoerd op 11 juni, rond zonsondergang. Dit veldbezoek was gericht op het zoeken naar bedelende ransuiljongen. In deze ronde is het plangebied lopend geïnventariseerd. Op enkele plaatsen is het geluid van ransuilen afgespeeld om reactie van eventueel aanwezige ransuilen uit te lokken. Tijdens dit bezoek zijn geen ransuilen vastgesteld.

<u>Vleermuizen</u>

De quick scan in 2017 (Karels 2017) kwam tot de conclusie dat de bomen in het plangebied een functie als paarverblijfplaats van vleermuizen kunnen vervullen. Er waren namelijk bomen met spechtenholen (figuur 6) en loszittende bast aangetroffen. De kans op een kraamverblijf werd – op basis van ervaringen in vergelijkbare bosschages in stedelijk gebied – niet verwacht. Vanwege het grote aanbod aan potentiële foerageergebieden voor de in de omgeving voorkomende vleermuizen werd ook de functie als essentieel foerageergebied uitgesloten. Het aanvullend onderzoek in 2018 beperkte zich derhalve tot een onderzoek naar de functie van het plangebied als paarverblijfplaats voor vleermuizen. Hiervoor is het plangebied twee keer in de avond in de periode augustus – september bezocht (zie tabel 2). Het plangebied en de omgeving is met de fiets geïnventariseerd. Hierbij is een batdetector (D240X) gebruikt voor het determineren van vleermuizen. De resultaten zijn op een tablet ingevoerd in het programma WrnPro.

Tabel 2 Data en tijden waarop het onderzoek naar paarverblijven van boombewonende vleermuizen is uitgevoerd en de weersomstandigheden tijdens de bezoeken.

Datum	Tijd	Temperatuur	Wind	Neerslag
18-08-2018	20:20 – 00:00	21-18 ºC	2 Bf	geen
18-09-2018	20:47 – 23:10	21-17 ºC	3 Bf	geen

Figuur 6 Boom met spechtenholen.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Broedvogels

In het plangebied zijn geen nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Aanwezigheid van nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats zijn daarmee uitgesloten.

Het plangebied vormt wel geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is. Zo zijn bezette nesten gevonden van ekster, houtduif en zwarte kraai. Een figuur met waarnemingen van vogels is opgenomen in bijlage 2

Vleermuizen

Figuren met waarnemingen van vleermuizen zijn opgenomen in bijlage 3. De figuren betreffen cumulatief overzichten van de resultaten per bezoek, waarbij het gebied op ca. 4 verschillende momenten gedurende elk bezoek opnieuw is geïnventariseerd.

In augustus zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen in het plangebied vastgesteld. In september was dit beeld vergelijkbaar. De dieren vlogen over het plangebied of foerageerden in het plangebied.

In de omgeving van het plangebied werden in augustus en september baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord. Het kerngebied van de activiteit lag in nabij gelegen straten of woningblokken. In het plangebied is geen baltsactiviteit waargenomen. In de enkele gevallen dat dit wel in de nabijheid van het plangebied is vastgesteld, betrof het vliegende dieren die kort in de nabijheid van het plangebied verbleven. Deze waarnemingen hebben zeer waarschijnlijk betrekking op dieren die paarplaatsen hebben in woonwijk ten oosten of ten noorden van het plangebied. Gewone dwergvleermuizen verplaatsen zich tijdens hun baltsvluchten namelijk tot enkele tientallen meters van hun paarverblijfplaats. Er zijn geen aanwijzingen voor paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied gevonden.

De NDFF leverde alleen een enkele waarneming van gewone dwergvleermuis in het plangebied op. De NDFF bevat geen waarnemingen van verblijfplaatsen van vleermuizen *in* het plangebied.

Op basis van het huidige veldwerk, het veldwerk in 2017 en de waarnemingen in de NDFF kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten.

Effecten van de ingreep

Vogels

Nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats zijn in het plangebied niet aanwezig. Effecten op deze groep vogels zijn derhalve uitgesloten.

Werkzaamheden kunnen wel leiden tot het vernielen van nestlocaties van algemeen voorkomende vogelsoorten, bijvoorbeeld als beplanting in het broedseizoen wordt verwijderd.

Vleermuizen

Het plangebied vervult geen essentiële functie voor vleermuizen. Effecten zijn derhalve uitgesloten. Vanuit de zorgplicht (art. 1.11 van de Wnb) wordt wel aangeraden verstoring van foeragerende en passerende vleermuizen zo veel mogelijk te beperken.

Andere soorten

Het plangebied vervult waarschijnlijk een functie als leefgebied voor enkele algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (Karels 2017). Maatregelen ter invulling van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) in de aanlegfase zijn wel nodig.

Beoordeling Wet natuurbescherming

Effecten van de ingreep (realisatie van drie gebouwen) op beschermde soorten zijn uitgesloten, mits aan onderstaande randvoorwaarden wordt voldaan. Een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming is dan niet nodig.

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

Ten aanzien van algemene broedvogels:

- Bij voorkeur vinden de bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen vogels plaatst. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus. Is dit niet mogelijk, dan moeten voorafgaand aan het werk en voor aanvang van het broedseizoen maatregelen worden genomen om het plangebied voor broedvogels onaantrekkelijk te maken (bijvoorbeeld de vegetatie op de plekken waar gebouwd gaat worden voor aanvang van het broedseizoen, *in casu* vóór maart, verwijderen).

Aanbevelingen vanuit de zorgplicht

- Bij voorkeur worden de bouwwerkzaamheden niet in het donker (avond, nacht) uitgevoerd. Is dit niet te vermijden, dan alleen bouwlampen met gericht licht gebruiken (*in casu* het licht verlicht alleen het werkterrein en niet de omgeving; met name verlichting van de begroeiing rond de bouwplaats moet worden vermeden). Bij voorkeur wordt amberkleurig licht gebruikt;
- Verstoorde dieren moeten de gelegenheid krijgen te vluchten.

Nader onderzoek

De quickscan en dit aanvullende onderzoek heeft voldoende informatie voor een beoordeling van effecten opgeleverd. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Overige aanbevelingen

In de nieuwbouw kunnen voorzieningen worden opgenomen om gebouwbewonende diersoorten te helpen (https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen). Dit natuurinclusief bouwen is geen wettelijke verplichting, maar levert wel een bijdrage aan het behoud van levensvatbare populaties in Nederland.

Literatuur

Karels, M.A., 2017.Quick scan beschermde soorten Lorentzcollege, Arnhem. Notitie met kenmerk 17-0663/17.07902/AnKar. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met de projectleider Dennis Wansink.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv

drs. F. van Vliet

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

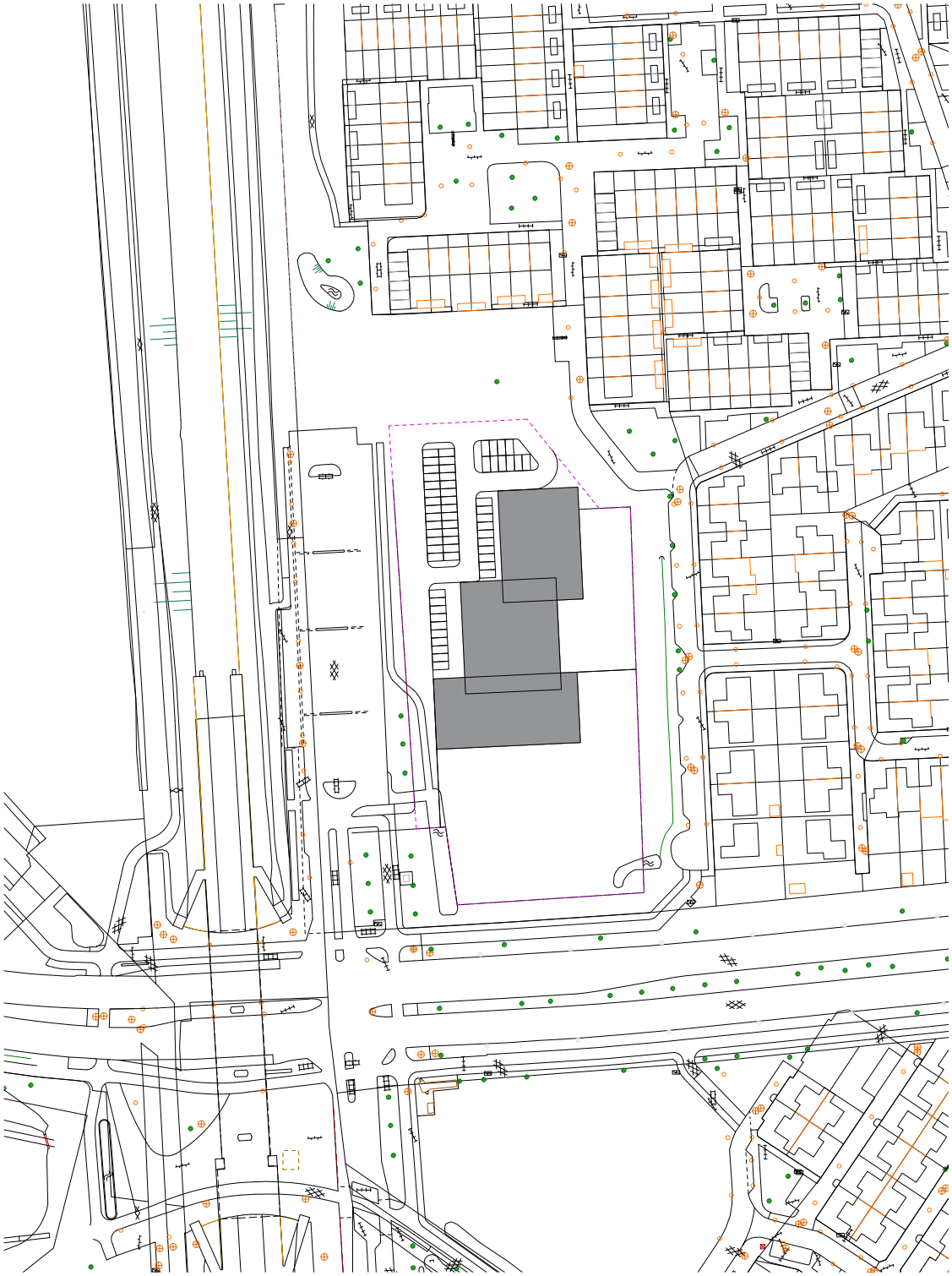
© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Arnhem
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de brancheverenigingen Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

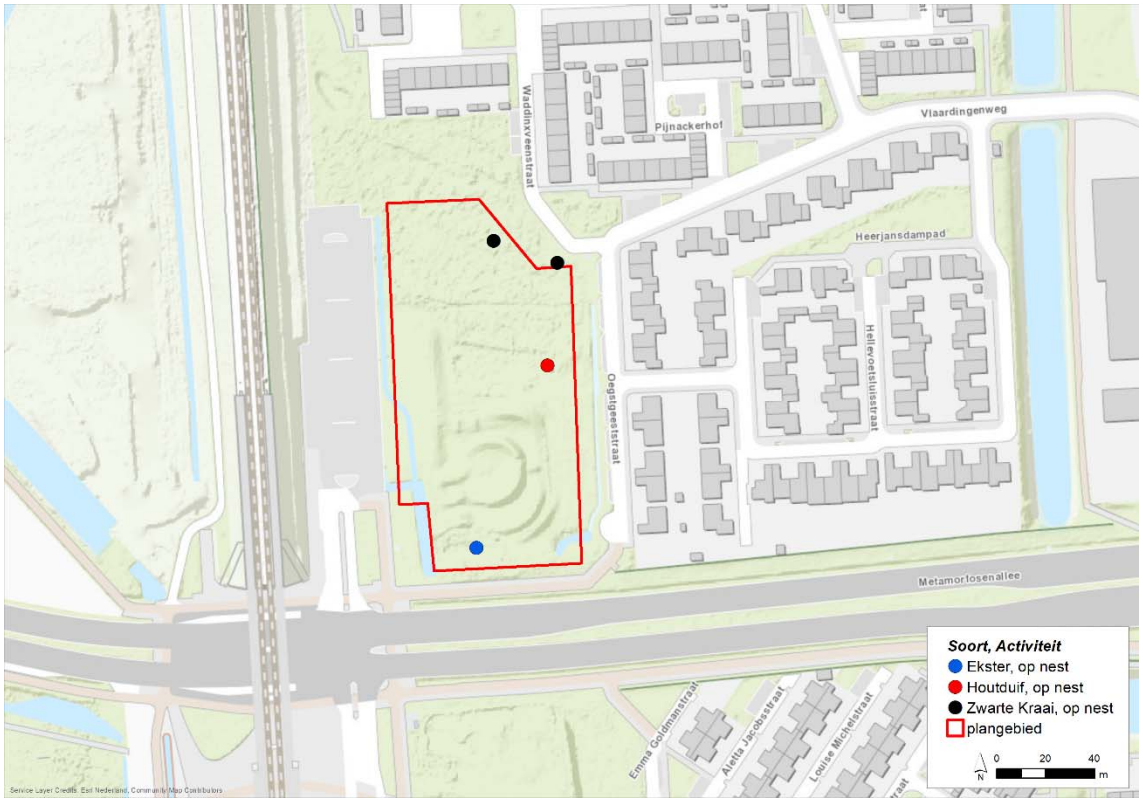
Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1 Plantekening Lorentzcollege

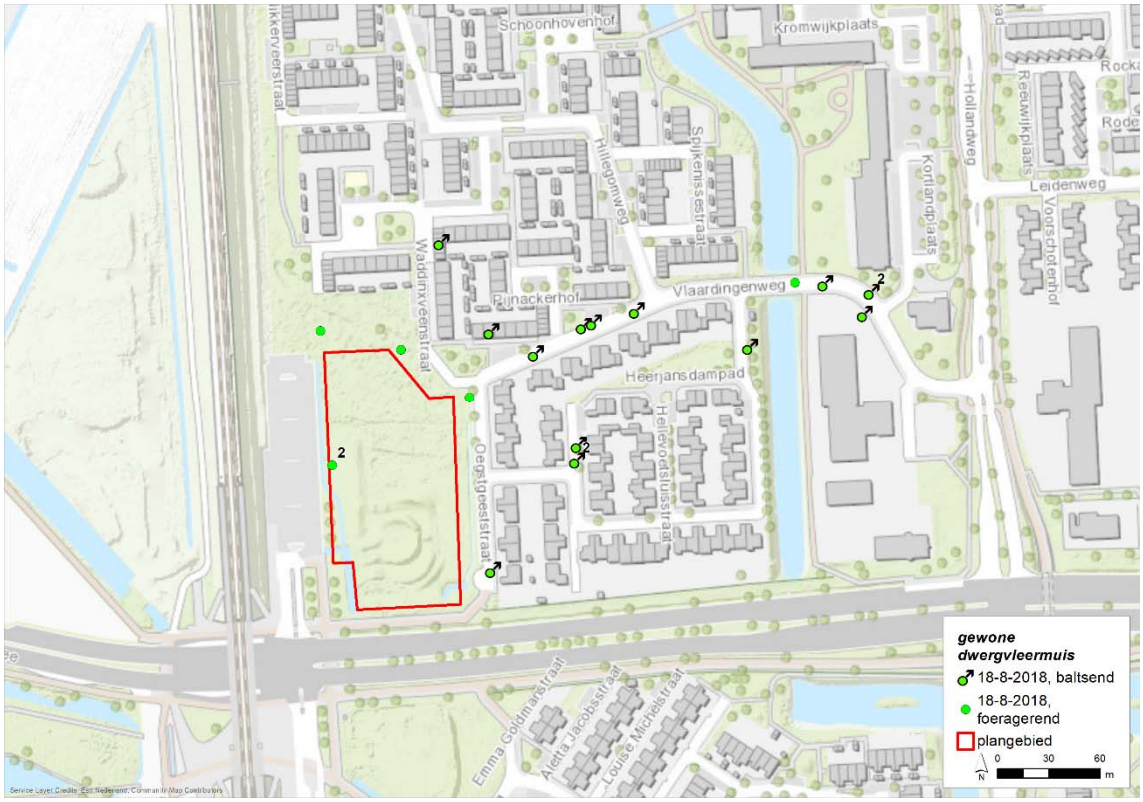

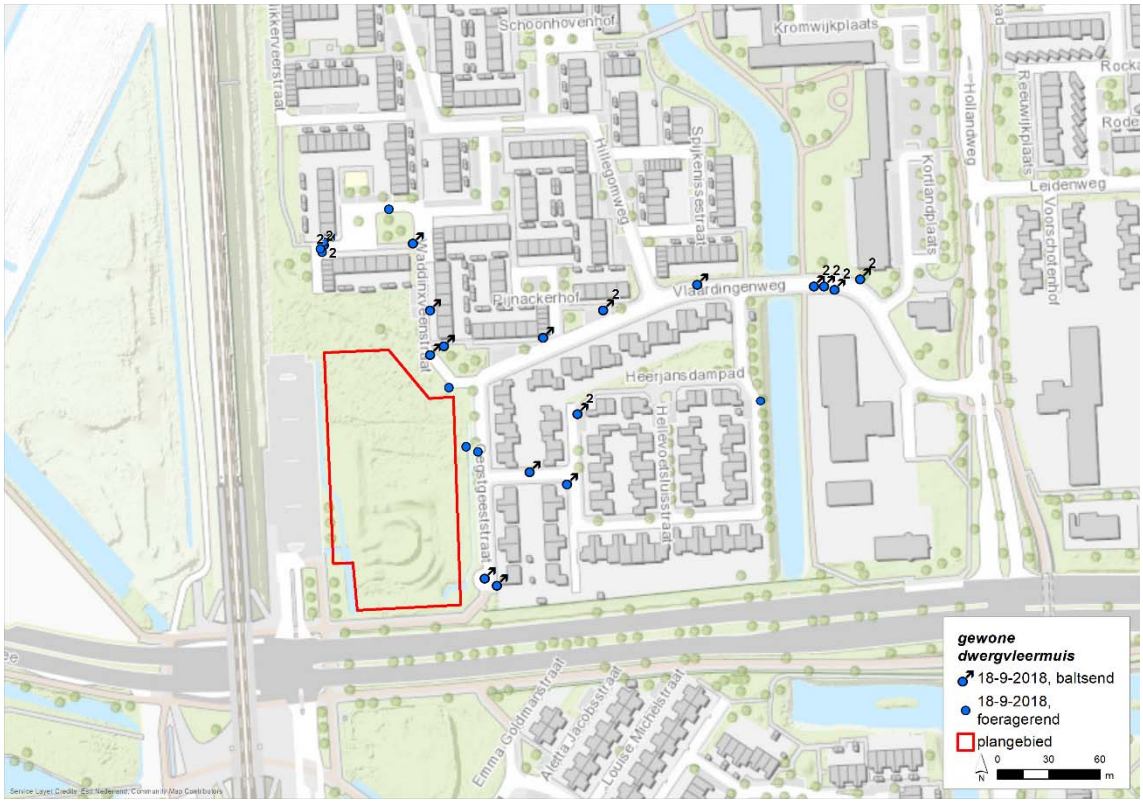
Plangebied voor nieuwbouw van het Lorentzcollege (grijze vlakken: schoolgebouw; visgraten: parkeerplaatsen). Bron: gemeente Arnhem.

Bijlage 2 Veldresultaten vogels

Bijlage 3 Veldresultaten vleermuizen

grondslag
bodemkwaliteitsbureau

PROJECT 28229

VERKENNEND BODEMONDERZOEK (ACTUALISATIE) METAMORFOSENALLEE ARNHEM

Vestiging Kamerik
Nijverheidsweg 7
3471 GZ Kamerik
t 0348 402103

Vestiging Heerhugowaard
Galileistraat 69
1704 SE Heerhugowaard
t 072 5729457

Vestiging Steenwijk
Oevers 16
8331 VC Steenwijk
t 0521 521924

www.grondslag.nl

Titel	Verkennend bodemonderzoek (actualisatie bovengrond) Metamorfosenallee te Arnhem
Projectleider	Dhr. drs. S. Buurmans
Adviseur	Dhr. ing. L.A.J.M. Alferink
Datum rapport	15 december 2017
Status	definitief

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem Cluster Openbare Ruimte Postbus 9200 6800 HA Arnhem
Contactpersoon	Dhr. C. Hendriksen

Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen die zijn opgesteld in de BRL SIKB 2000. Grondslag is door KIWA gecertificeerd voor het verrichten van "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek" conform deze BRL. Grondslag BV is als opdrachtnemer onafhankelijk van de opdrachtgever. Tussen beide bestaat geen relatie als bedoeld in paragraaf 3.1.7 van de BRL SIKB 2000.

SAMENVATTING

Soort:	Verkennend bodemonderzoek, actualisatie bovengrond	
Aanleiding:	Bestemmingsplanprocedure/bouwaanvraag	
Doel:	Het doel van het onderzoek is het vastleggen van de milieuhygiënische bodemkwaliteit en het beoordelen of de bodem geschikt is voor de beoogde bestemming.	
Opzet:	NEN 5740 (ONV-NL)	
Locatie:	Metamorfosenallee Arnhem	
Kadastraal:	Gemeente Arnhem AC, sectie AC, nummer 7950	
Oppervlakte:	1,9 hectare	
Terreingebruik:	Braakliggend	
Terreingebruik in omgeving:	Wonen/ infrastructuur	
Hypothese:	De locatie wordt aangemerkt als onverdacht voor het voorkomen van verontreinigingen.	
Aantal boringen en peilbuizen:	Boringen	waarvan peilbuizen:
	30	-
Bodemopbouw:	0,0-0,5 m-mv (zwak siltig, zwak humeus, matig grof zand)	
Grondwaterstand:	Niet aangetroffen	
Zintuiglijke waarnemingen	Zeer plaatselijk licht baksteenhoudend (greppel langs Oegstgeeststraat)	
Resultaten grond:	Lichte verhogingen aan olie en kobalt	
Conclusies:	Hypothese is niet bevestigd	
	De aangetoonde lichte verhogingen vormen geen aanleiding tot het uitvoeren van een nader bodemonderzoek	
	Er zijn ons inziens geen belemmeringen voor de afgifte van een omgevings-vergunning (bouw)	

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING EN DOEL 1

2 TERREINGEGEVENS 1
2.1 Afbakening onderzoekslocatie 1
2.2 Huidige situatie 2
2.3 Historie tot op heden 2
2.4 Voorgaand onderzoek 3
2.5 Toekomstige situatie 4
2.6 Hypothese en onderzoeksopzet 4

3 VELDWERK 4
3.1 Uitvoering 4
3.2 Resultaten 5

4 CHEMISCHE ANALYSES 5
4.1 Toetsingskader 5
4.2 Analyses grond 6

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 7

BIJLAGEN

BIJLAGE I : Kaartmateriaal
BIJLAGE II : Boorbeschrijvingen
BIJLAGE III : Toetsingstabellen
BIJLAGE IV : Analysecertificaten
BIJLAGE V : Verklarende woordenlijst

1 INLEIDING EN DOEL

Door de gemeente Arnhem is aan Grondslag opdracht verleend voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek op een perceel aan de Metamorfosenallee in Arnhem.

De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door de bestemmingsplanprocedure en de voorgenomen aanvraag van een omgevingsvergunning (bouw). Men is voornemens om op het braakliggende perceel een schoolterrein te realiseren waarbij onder andere nieuwbouw plaats gaat vinden.

Het doel van het onderzoek is het vastleggen van de milieuhygiënische bodemkwaliteit en het beoordelen of de bodem geschikt is voor de beoogde bestemming. De locatie is in 2008, als onderdeel van een groter terrein, al onderzocht. Omdat dat onderzoek niet voldoende actueel meer is en er destijds in de vaste bodem geen en in het grondwater maximaal lichte verhogingen zijn gemeten, kan nu worden volstaan met een actualisatie van de bodemkwaliteit van de bovengrond.

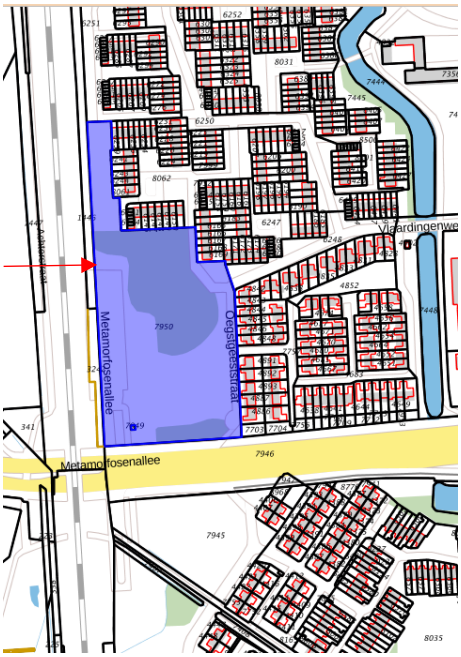
Het bodemonderzoek is verricht volgens de richtlijnen uit de NEN 5740 (strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek) en de onderliggende norm NEN 5725 (Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek).

2 TERREINGEGEVENS

Voorafgaand aan het bodemonderzoek is er een vooronderzoek conform de NEN 5725 verricht, waarbij het niveau van een ‘standaard vooronderzoek’ is gehanteerd. De resultaten van het vooronderzoek zijn verwerkt in dit hoofdstuk. Het vooronderzoek richt zich tevens op de direct aangrenzende percelen.

2.1 Afbakening onderzoekslocatie

Het perceel aan de Metamorfosenallee is gelegen op het kadastrale perceel gemeente Arnhem AC, sectie AC, nummer 7950. De ligging van dat perceel is in de figuur hiernaast weergegeven. De onderzoekslocatie is in het zuiden van dit perceel gelegen. Perceel AC7950 heeft een oppervlakte van bijna 2,5 hectare, het huidige projectgebied is ongeveer 1,5 hectare. De x- en y-coördinaten van het projectgebied zijn 187,0 en 440,9.

De onderzoekslocatie bestaat uit het deel van het kadastrale perceel dat aan de west-, zuid- en oostzijde begrensd wordt door verharding/wegen en aan de noordzijde door woonpercelen. De begrenzing van de onderzoekslocatie is weergegeven op de tekening in bijlage I.

2.2 Huidige situatie

Het projectgebied is een braakliggend terrein. Het is in gebruik als openbaar groen. Het is grofweg in twee delen te zien. Het noordelijke deel is een bosschage met struiken en bomen. Het zuidelijke deel is een grasveld met enkele speeltoestellen. Het wordt van de Metamorfosenallee gescheiden door middel van een bomenrij. Op de locatie zijn enkele greppels aanwezig. Deze bleken tijdens het veldwerk geen water te voeren. Op de bodem van de greppels bevindt zich geen slib. De regionale ligging van de locatie is weergegeven in bijlage I.

2.3 Historie tot op heden

Voor het historisch onderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:
- Opdrachtgever
- Historisch vooronderzoek milieu nieuwbouw school Metamorfosenallee Arnhem (25 oktober 2017) inclusief voorgaande bodemonderzoeken
- oud kaartmateriaal (www.topotijdreis.nl)
- www.bodemloket.nl
- Kadaster

In het historisch onderzoek (zie tweede puntje in bovenstaande opsomming) is de ontwikkeling van de locatie en de omgeving omschreven. Deze is als volgt:

Tabel 2.1: ontwikkeling locatie en omgeving

1912 t/m 1949	De projectlocatie is geheel in agrarisch gebruik (grasland-bouwland). De zuidoostelijke hoek is bos. Er zijn diverse perceelsloten/greppels aanwezig.
1964	Het bos is niet meer aanwezig, de sloten nog wel.
1974	De locatie is niet meer in agrarisch gebruik. Ten noorden van de projectlocatie zijn de eerste woningen gebouwd. De Waddinxveenstraat aan de noordoostelijke hoek van de projectlocatie is in aanbouw. Op de projectlocatie zijn rijsporen-gevolgen van grondroerende werkzaamheden zichtbaar. De perceelsloten / greppels zijn niet meer aanwezig. Deze informatie wordt onderschreven door de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) van het Kadaster: de woningen aan de Waddinxveenstraat 21-33 en 42-54 die grenzen aan de noordzijde van het projectgebied hebben 1976/77 als bouwjaar.
1987 t/m 1999	Op het noordelijke deel van de locatie zijn al relatief grote bomen aanwezig. Op de projectlocatie is een fietscrossbaan aanwezig. Volgens het BAG zijn de woningen aan de Oegstgeesterstraat 1-21 in 1989 gebouwd.
2003	In de zuidwestelijke hoek van de projectlocatie is een watergang gegraven. Het profiel van de crossbaan lijkt te vervagen
2008	Ten westen van de locatie is een parkeerterrein t.b.v. station Schuytgraaf aangelegd. Daarnaast zijn westelijk van de spoorlijn de eerste activiteiten in het kader van woningbouw zichtbaar.
2012 t/m 2014	Op het westelijke deel van de projectlocatie is het parkeerterrein uitgebreid. Op basis van Giga foto's (dit zijn streetview foto's uit het systeem van de gemeente Arnhem) is te zien dat dit met stelconplaten is uitgevoerd. Station Schuytgraaf is gerealiseerd.
2015	De uitbreiding van het parkeerterrein op de projectlocatie is weer verwijderd.
2017	Het profiel van de fietscrossbaan is geheel verwijderd. Tegen het noordelijke bos en tegen de zuidelijke bomen is een kleine grondwal gemaakt.

Op of nabij de projectlocatie is geen sprake van bedrijven, dempingen, (vml) ondergrondse tanks en of gevallen van bodemverontreiniging. Geconcludeerd kan worden dat de locatie m.b.t. historische (bedrijfs)activiteiten een onverdachte locatie is voor de aanwezigheid van bodemverontreiniging.

2.4 Voorgaand onderzoek

Op de projectlocatie is in 2008 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (*referentienummer 4132.33.01 Verkennend bodemonderzoek Tilburgstraat-Oegstgeeststraat 1-7-2008 Verhoeve Milieu bv Hummelo*). De huidige projectlocatie is onderdeel van het gebied dat in 2008 is onderzocht met de strategie "grootschalig onverdacht". In de onderzoeksopzet is rekening gehouden met de perceelsloten/greppels die in het verleden aanwezig waren. Geconcludeerd kan worden dat in de boven- en ondergrond van het huidige projectgebied zintuiglijk geen bijzonderheden zijn waargenomen en dat er geen overschrijdingen van de achtergrondwaarden zijn gemeten. In het grondwater zijn maximaal streefwaarde-overschrijdingen gemeten voor arseen, nikkel en zink.

Gezien de ouderdom van het onderzoek is het niet geschikt voor de onderbouwing van de bodemkwaliteit bij de voorgenomen bestemmingsplanprocedure en de nieuwbouw van een school. De aangetroffen bodemkwaliteit zou echter geen belemmering vormen voor deze voorgenomen activiteiten.

In de directe omgeving van de projectlocatie is een aantal bodemonderzoeken uitgevoerd. Hierbij zijn in grond en grondwater maximaal licht verhoogde gehalten gemeten. Geconcludeerd kan worden dat de bodemkwaliteit op de projectlocatie hierdoor niet negatief wordt beïnvloed. De betreffende onderzoeken zijn:

- Verkennend bodemonderzoek Verlengde Burgemeester Matsersingel-West, Dienst Stadsontwikkeling afdeling Projectleiding gemeente Arnhem 6 mei 1998 (referentienummer gemeente 22546583);
- Verkennend milieukundig bodemonderzoek stationsomgeving Schuytgraaf te Arnhem, 12 juli 2005 (referentienummer gemeente 1482.33.01);
- Verkennend bodemonderzoek NS emplacement rijwielstalling, Oranjewoud, 27 mei 2009 (referentienummer gemeente 1482.33.02);
- Asfalt, funderingsonderzoek en milieukundig bodemonderzoek 10 locaties in Arnhem in het kader van de voorgenomen rioolvervanging, 3 november 2015 Buro Antares (referentienummer gemeente 4517.33.01).

Op de projectlocatie, maar ook in de directe nabijheid heeft in het verleden nooit een bodemsanering plaatsgevonden.

De locatie bevindt zich binnen zone B5/O23 van de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Arnhem. In onderstaande tabel zijn de normwaarden behorende bij deze zone weergegeven. Deze gelden voor de grond tot circa 1,5 m-mv. Ter hoogte van de onderzoekslocatie hebben de boven- (B5) en ondergrond (O24) dezelfde verwachte bodemkwaliteit.

Tabel 2.2: achtergrondwaarden zone B5/O24 bodemkwaliteitskaart

	As	Cd	Cr	Cu	Hg	Pb	Ni	Zn	PAK	olie	o.s.	lutum
B5/O23	21,9	0,64	73	40,8	0,19	75	65,4	192	1,6	190	6,6 | 20,9	2,2 | 3,4

2.5 Toekomstige situatie

De locatie zal heringericht worden voor een schoolterrein. Ongeveer middenop het terrein, ter hoogte van onze boringen 10, 14, 15, 18, 19) zal het schoolgebouw worden gerealiseerd. Zuidelijk ervan, nabij de Metamorfosenallee, zal een verhard sportveld komen. Hiertussenin zal de buitenruimte voor leerlingen komen. Ten noorden van het schoolgebouw komen achtereenvolgens de parkeervoorzieningen voor fietsen/scooters en de parkeerplaatsen voor auto's. Er zijn twee varianten van de nieuwe inrichting uitgewerkt die alleen van elkaar verschillen in de plek waar auto's het terrein opkomen, nabij de Metamorfosenallee al of 100 meter noordelijker. In de eerste situatie zal de school enkele meters oostelijker worden gebouwd. De varianten zijn opgenomen in de kaartbijlage I.

2.6 Hypothese en onderzoeksopzet

Ter plaatse van de onderzoekslocatie wordt voorafgaand aan het bodemonderzoek geen verontreiniging verwacht. De locatie wordt aangemerkt als onverdacht. De onderzoeksstrategie volgt de "Onderzoeksstrategie voor een onverdachte niet-lijnvormige locatie (ONV-NL)" van de NEN 5740. Omdat het toekomstige gebruik intensiever en gevoeliger is, wordt in tegenstelling tot het voorgaande onderzoek niet gekozen voor de aanpak voor een grootschalig onverdachte locatie, maar voor een 'reguliere' onverdachte locatie.

In afwijking op de NEN 5740 zijn ondergrond en grondwater niet onderzocht. Op de locatie is in 2008 al een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Het huidige onderzoek betreft alleen een actualisatie van de bodemkwaliteit van de bovengrond.

Voor de locatie geldt op basis van het vooronderzoek geen verdenking op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging met asbest. Bij de boringen die tijdens het voorgaande onderzoek op dit perceel zijn geplaatst, is geen puin aangetroffen. De locatie wordt aangemerkt als asbestonverdacht. Er wordt geen asbestonderzoek conform NEN5707 uitgevoerd. Tijdens het veldwerk wordt visueel wel gelet op het voorkomen van asbestverdachte materialen.

Opgemerkt dient te worden dat een verkennend bodemonderzoek volgens een steekproefsgewijze opzet wordt uitgevoerd. Tevens dient het bodemonderzoek beschouwd te worden als een tijdelijk vastgestelde status van de bodemkwaliteit ter plaatse. Derhalve kan in bepaalde situaties (bijvoorbeeld bij een toekomstige bestemmingswijziging of aanvraag van een omgevingsvergunning) de geldigheidsduur van het onderzoek beperkt zijn.

3 VELDWERK

3.1 Uitvoering

Het verrichten van de boringen heeft plaatsgevonden op 7 december 2017 onder leiding van dhr. J.W. Visser.

In totaal zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie 38 boringen verricht (nrs. 01 t/m 30 en S01 t/m S08). De boringen 01 t/m 30 zijn verspreid over de onderzoekslocatie verricht. De boringen S01 t/m S08 zijn verdeeld over twee greppels. Deze voerden geen water en bevatten geen slib en zijn als landbodem geclassificeerd. Alle boringen zijn uitgevoerd tot 0,5 m-mv. De ligging van de boringen is weergegeven in bijlage I.

3.2 Resultaten

Bodemopbouw
Vanaf het maaiveld tot een diepte van 0,5 m-mv bestaat de bodem overwegend uit zwak siltig en zwak humeus matig grof zand. De bodems van de greppels zijn matig tot sterk humeus, zwak tot matig siltig en grindig. In het zuidelijke deel van de locatie is zwak tot matig zandige en zwak humeuze klei aangetroffen. De boorprofielen zijn weergegeven in bijlage II.

Zintuiglijke waarnemingen
Zeer plaatselijk, in de bodem van de greppel langs de Oegstgeeststraat, is zeer plaatselijk een lichte bijmenging aan baksteen aangetroffen. In de bodem van de greppel middenop het terrein zijn geen bijzonderheden waargenomen. Van deze greppelbodem is derhalve geen analyse uitgevoerd.

Er is visueel geen asbestverdacht materiaal in of op de bodem aangetroffen.

4 CHEMISCHE ANALYSES

De analyses en bewerkingen zijn uitgevoerd door een RvA-geaccrediteerd laboratorium.

4.1 Toetsingskader

De analyseresultaten zijn getoetst aan de normwaarden uit de ‘Circulaire Bodemsanering per 1 juli 2013’ en Bijlage B van de ‘Regeling Bodemkwaliteit’. Hierin zijn de achtergrondwaarden (grond), streefwaarden (grondwater) en interventiewaarden (grond en grondwater) gedefinieerd. De tussenwaarde is het rekenkundig gemiddelde van de achtergrond-/streefwaarde en de interventiewaarde. Overschrijdingen van de normen kunnen worden geïnterpreteerd als een:

lichte verhoging:	gehalte > achtergrondwaarde (grond) of streefwaarde (grondwater)
matige verhoging:	gehalte > T-waarde (tussenwaarde)
sterke verhoging:	gehalte > interventiewaarde

De meetwaarden worden gecorrigeerd naar een standaard bodemtype met 25% lutum en 10% organische stof. Deze gestandaardiseerde meetwaarden worden berekend en getoetst via de landelijke toetsingsmodule BoToVa *(Bodem Toets- en Validatieservice)*. De toetsing is opgenomen in bijlage III.

De normen geldend voor grond voor barium zijn ingetrokken. Gebleken is dat de interventiewaarde voor barium lager was dan het gehalte dat van nature in de bodem voorkomt. Alleen als verhoogde bariumgehalten het gevolg zijn van een antropogene bron (menselijk handelen), kan het bevoegd gezag dit gehalte beoordelen aan de voormalige normen. Het gehalte barium moet wel gemeten blijven worden.

Conform de Wet Bodembescherming (Wbb) is de ernst van de verontreiniging gerelateerd aan een omvangscriterium. Om van een ‘geval van ernstige bodemverontreiniging’ te spreken, dient voor tenminste één stof de gemiddelde concentratie van minimaal 25 m³ grond of 100 m³ bodemvolume grondwater de interventiewaarde te worden overschreden.

Voor een geval van ernstige bodemverontreiniging dat is ontstaan vóór 1987 geldt formeel een saneringsplicht. In de praktijk wordt een sanering alleen verplicht gesteld indien sprake is van actuele risico's, of indien dat bij een functiewijziging (bijvoorbeeld bouw) noodzakelijk is. Bij ongewijzigd gebruik en de afwezigheid van risico's wordt bij een historische verontreiniging geen termijn aan de saneringsverplichting opgelegd.

Indien de verontreiniging geheel of grotendeels na 1 januari 1987 is ontstaan, is sprake van een 'nieuw geval van bodemverontreiniging'. Vanuit de zorgplicht in de Wet bodembescherming dient een nieuw geval van bodemverontreiniging, ongeacht de mate en omvang van de verontreiniging, in beginsel terstond te worden verwijderd.

4.2 Analyses grond

De analyseresultaten zijn weergegeven in tabel 4.1. De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage IV, de toetsing aan de normwaarden in bijlage III.

Tabel 4.1: Overschrijdingstabel grond

Ref	Boringen met diepte (m-mv)	Motivatie	Waarne-mingen	Analyse-parameters	Overschrijding			Overschrijding bodemkwa-liteitskaart (bkk)
					>AW	>T	>I	
m01	01 (0,00 - 0,50), 02 (0,00 - 0,50), 03 (0,00 - 0,50), 04 (0,00 - 0,50), 08 (0,00 - 0,50), 10 (0,00 - 0,50)	Klei voor-terrein	- - - - - -	NEN-g	olie	-	-	olie
m02	05 (0,00 - 0,50), 09 (0,00 - 0,50), 11 (0,00 - 0,25), 14 (0,00 - 0,50), 15 (0,00 - 0,50), 16 (0,00 - 0,50)	Tpv en rondom nieuwbouw	- - - - - -	NEN-g	olie	-	-	olie
m03	17 (0,00 - 0,50), 19 (0,00 - 0,50), 21 (0,00 - 0,50), 26 (0,00 - 0,50), 28 (0,00 - 0,50), 30 (0,00 - 0,50)	Achter-terrein	- - - - - -	NEN-g	-	-	-	-
m04	S01 (0,00 - 0,50), S02 (0,00 - 0,40), S03 (0,00 - 0,50), S04 (0,00 - 0,30), S05 (0,00 - 0,20)	Greppel met plaatselijk baksteen	- - - baksteen+ -	NEN-g	Kobalt	-	-	- (kobalt is niet opgenomen in de bkk)

ref : referentie op analysecertificaat
waarneming : + (sporen/zwak), ++ (matig), +++ (sterk), ++++ (uiterst)
Ba[@] : de normen voor barium zijn buiten werking gesteld, toetsing vindt plaats aan de vml. normen (AW=190, T=555, I=920)
: het gehalte wordt veroorzaakt door humuszuren (natuurlijke herkomst)

Mengmonsters van de bovengrond zijn geanalyseerd op het standaard NEN-pakket. Door middel van dit analysepakket wordt een breed beeld verkregen van de kwaliteit van de grond.

In het zuidelijke deel van de locatie is in de twee mengmonsters m01 en m02 een licht verhoogd oliegehalte aangetoond. Het betreft een zwaardere oliesoort. In de bodem van de greppel langs de Oegstgeeststraat is een licht verhoogd kobaltgehalte gemeten.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie aan de Metamorfosenallee in Arnhem (Arnhem AC, AC7950, gedeeltelijk) is vastgelegd.

Uit de analyseresultaten kan het volgende worden geconcludeerd:

- De bovengrond van de locatie bestaat uit klei (zuidelijke terreindeel) respectievelijk zand (overige terrein en bodem van de greppels).
- Slechts zeer plaatselijk zijn bodemvreemde bestanddelen aangetroffen: 1 boring in de bodem van de greppel langs de Oegstgeeststraat is zwak baksteenhoudend.
- In het zuidelijke deel van de locatie is in zowel een klei- als zandmengmonster een licht verhoogd oliegehalte gemeten.
- In het noordelijke deel van het terrein zijn in de bovengrond geen verhogingen aangetoond.
- In de bodem van de greppel langs de Oegstgeeststraat is een licht verhoogd kobaltgehalte aangetoond.

De gestelde hypothese, dat geen verontreiniging wordt verwacht, is niet bevestigd. De gevolgde onderzoeksstrategie geeft echter in voldoende mate de milieuhygiënische situatie ter plaatse van de onderzoekslocatie weer. Er is derhalve geen aanleiding tot het uitvoeren van een aanvullend onderzoek.

De onderzoeksresultaten lijken niet geheel overeen te komen met het voorgaande bodemonderzoek. In 2008 zijn in de bovengrond van dit terrein geen verhogingen aangetoond. Het huidige onderzoek is echter veel intensiever geweest. Daarnaast maakte kobalt in 2008 nog geen onderdeel uit van het standaard analysepakket voor grond. Ook is er niet in de greppels geboord. Gesteld wordt daarom dat de bodemkwaliteit op basis van de zintuiglijke waarnemingen en de analyseresultaten ten opzichte van het vorige onderzoek niet ingrijpend veranderd is.

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen gedaan die kunnen duiden op de aanwezigheid van een verontreiniging met asbest. De hypothese van een asbestonverdachte locatie wordt gehandhaafd.

Aanbevolen wordt om de grond die tijdens de werkzaamheden vrijkomt her te gebruiken binnen de perceelsgrenzen. Indien dit niet mogelijk is kan de grond op basis van dit rapport worden afgevoerd naar een grondbank of -depot. Ook is op basis van de bodemkwaliteitskaart hergebruik binnen de milieuregio Arnhem mogelijk.

De onderzoeksresultaten vormen ons inziens geen belemmeringen voor de toekomstige bestemming. De onderzoeksresultaten vormen ons inziens ook geen belemmeringen voor de afgifte van een omgevingsvergunning. De afgifte van de omgevingsvergunning blijft echter een beleidsmatige afweging van de gemeente zelf.

BIJLAGE I

BOORPUNTENKAART

Legenda

- boorpunt
- boorpunt met peilbuis
- onderzoekslocatie

grondslag bodemkwaliteitsbureau

Kamerik
Nijverheidsweg 7, 3471 GZ
Tel: 0348-402103
Fax: 0348-402703

Heerhugowaard
Galileistraat 69, 1704 SE
Tel: 072-5729457
Fax: 072-5721744

Steenwijk
Oevers 16, 8331 VC
Tel: 0521-521924
Fax: 0521-521928

Opdrachtgever: Gemeente Arnhem	0 10 20 30 40 m	
Project: Actualiserend bodemonderzoek bovengrond Metamorfosenallee te Arnhem	Schaal: 1:1.000	Formaat: A4
	Bestandsnaam: 28229tek.dwg	
Project nummer: 28229	Getekend: LAL	Datum : 13-12-2017

SITUATIE VARIANT A

A5240 VO-1-00

SITUATIE VARIANT A

FORMAAT	A2
SCHAAL	1:500
DATUM	20.11.17
STATUS	
GEWIJZIGD	

OPDRACHTGEVER
QUADRAAM

PROJECT
LORENTZ LYCEUM ARNHEM

DP6

DP6 architectuurstudio
Postbus 2969
2601 CZ Delft
+31 15 212 01 10
www.dp6.nl
info@dp6.nl

INRIT AUTO

PARKEREN

FIETSEN EN SCOOTERS LEERLINGEN
1000 m2

HOOFDENTREE

personeel
flexplek
150 m2

special
80 m2

docent
k/d
22 m2

entree
29 m2

concierge/
receptie
41 m2

KLEED EN DOJO

kleedr.
25 m2

kleedr.
25 m2

kleedr.
douches
45 m2

kleedr.
douches
45 m2

berging

miva

lift

toilet
dames

toilet
heren

wk

toilet
gehandicapt

STAF

conrector
22 m2

spreekkamer
22 m2

conrector
22 m2

rector
22 m2

secret.
22 m2

berging
33 m2

vergaderruimte
24 m2

spreek-
kamer
13 m2

spreek-
kamer
13 m2

collegezaal
ontvang
113 m2

COLLEGE

theorie lokaal
ak,gs,maat,
maw,fi
54 m2

theorie lokaal
ak,gs,maat,
maw,fi
54 m2

theorie lokaal
ak,gs,maat,
maw,fi
54 m2

theorie lokaal
ak,gs,maat,
maw,fi
54 m2

AUDITORIUM

lockers
45 m2

GAMMA-VAKKEN

theorie lokaal
econ, m&o
54 m2

theorie lokaal
econ, m&o
54 m2

theorie lokaal
ak,gs,maat,
maw,fi
54 m2

personeelskamer
124 m2

ART VAKKEN

bv, kunst, ckv
75 m2

berging
24 m2

bv, kunst, ckv
75 m2

DRAMA

dra, acc
incl. berging
95 m2

keuken

AULA

FIETS- EN VOETGANGERSPAD 3M BREED

FIETSER

BUITENRUIMTE LEERLINGEN

SPORTKOOI 12.5 X 25 M

A5240 VO-1-00_B

SITUATIE VARIANT B

SITUATIE VARIANT B

FORMAAT	A2
SCHAAL	1:500
DATUM	20.11.17
STATUS	
GEWIJZIGD	

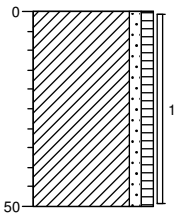
OPDRACHTGEVER
QUADRAAM

PROJECT
LORENTZ LYCEUM ARNHEM

DP6 architectuurstudio
Postbus 2969
2601 CZ Delft
+31 15 212 01 10
www.dp6.nl
info@dp6.nl

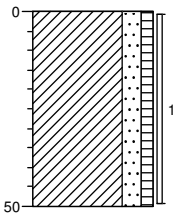
BIJLAGE II

Boring: 01

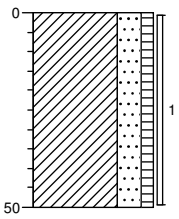
0
Klei, zwak zandig, zwak humeus, bruin
50

Boring: 02

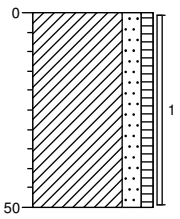
0
Klei, matig zandig, zwak humeus, bruin
50

Boring: 03

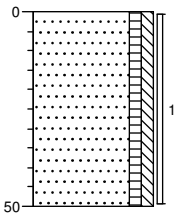
0
Klei, sterk zandig, zwak humeus, bruin
50

Boring: 04

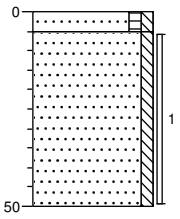
0
Klei, matig zandig, zwak humeus, bruin
50

Boring: 05

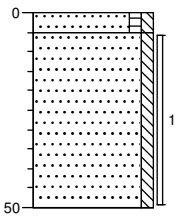
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
50

Boring: 06

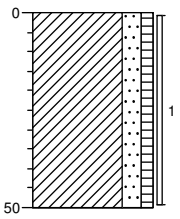
0
5 Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
Zand, matig fijn, zwak siltig, beige
50

Boring: 07

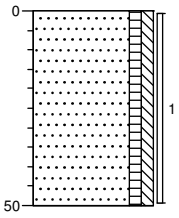
0
5 Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
Zand, matig fijn, zwak siltig, beige
50

Boring: 08

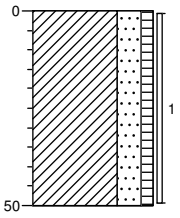
0
Klei, matig zandig, zwak humeus, bruin
50

Boring: 09

0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, brokken klei, bruinbeige
50

Boring: 10

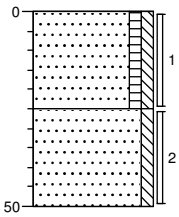
0
Klei, sterk zandig, zwak humeus, bruin
50

Projectnaam: Metamorfosenallee

Project: 28229

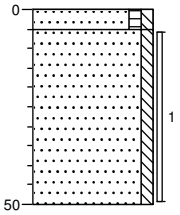
getekend volgens NEN-EN-ISO 14688

Boring: 11

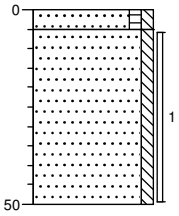
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruin
25
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindhoudend, beige
50

Boring: 12

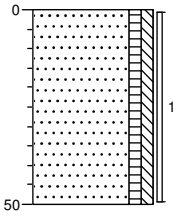
0
5
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindhoudend, bruinbeige
50

Boring: 13

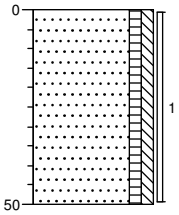
0
5
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindhoudend, bruinbeige
50

Boring: 14

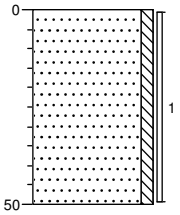
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, lichtbruin
50

Boring: 15

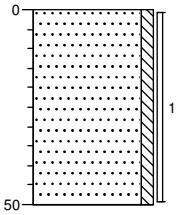
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, lichtbruin
50

Boring: 16

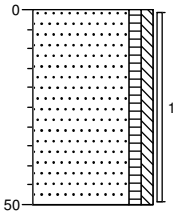
0
Zand, matig grof, zwak siltig, beige
50

Boring: 17

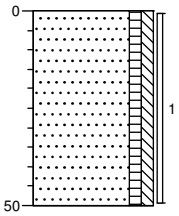
0
Zand, matig grof, zwak siltig, beige
50

Boring: 18

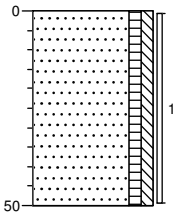
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
50

Boring: 19

0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
50

Boring: 20

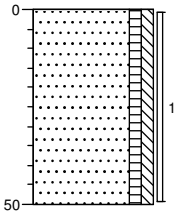
0
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige
50

Projectnaam: Metamorfosenallee

Project: 28229

getekend volgens NEN-EN-ISO 14688

Boring: 21

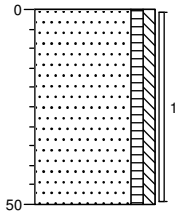

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 22

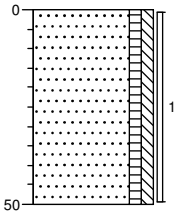

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 23

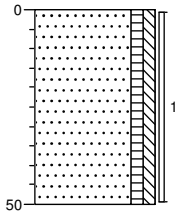

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 24

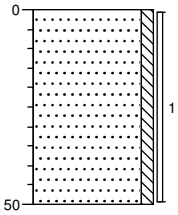

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 25

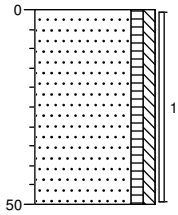

0

Zand, matig grof, zwak siltig, beige

50

Boring: 26

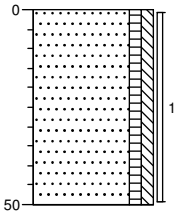

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 27

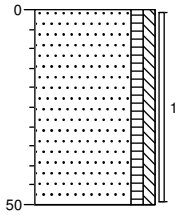

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

50

Boring: 28

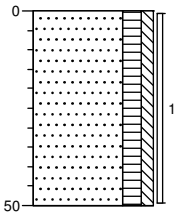

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, brokken klei, bruin

50

Boring: 29

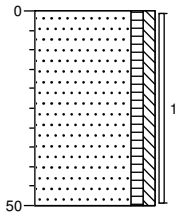

0

Zand, matig fijn, matig humeus, zwak siltig, donkerbruin

50

Boring: 30

0

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, bruinbeige

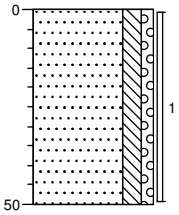
50

Projectnaam: Metamorfosenallee

Project: 28229

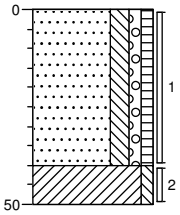
getekend volgens NEN-EN-ISO 14688

Boring: S01

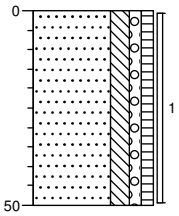
0
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, beige
50

Boring: S02

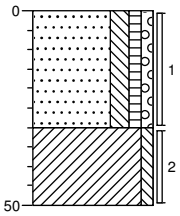
0
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, zwak humeus, beige
40
Klei, zwak siltig, grijsbeige
50

Boring: S03

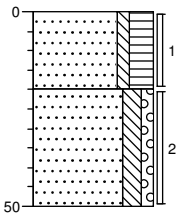
0
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, zwak humeus, beige
50

Boring: S04

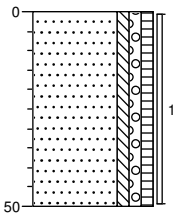
0
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, zwak baksteenhoudend, beige
30
Klei, zwak siltig, grijsbeige
50

Boring: S05

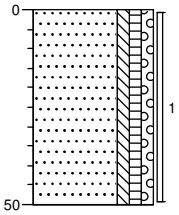
0
Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus, donkerbruin
20
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, beige
50

Boring: S06

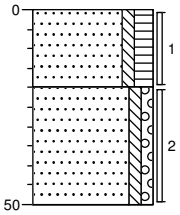
0
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, beige
50

Boring: S07

0
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, beige
50

Boring: S08

0
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin
20
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, beige
50

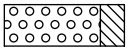
Projectnaam: Metamorfosenallee

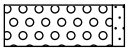
Project: 28229

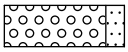
getekend volgens NEN-EN-ISO 14688

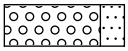
Legenda (conform NEN 5104)

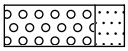
grind

Grind, siltig

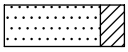

Grind, zwak zandig

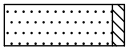

Grind, matig zandig

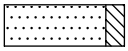

Grind, sterk zandig

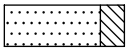

Grind, uiterst zandig

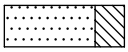
zand

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

Zand, sterk siltig

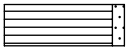

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

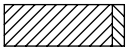

Veen, zwak kleïig

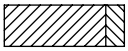

Veen, sterk kleïig

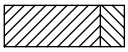

Veen, zwak zandig

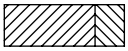

Veen, sterk zandig

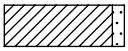
klei

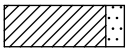

Klei, zwak siltig

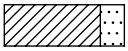

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

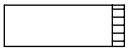

Klei, sterk zandig

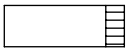
leem

Leem, zwak zandig

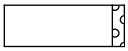

Leem, sterk zandig

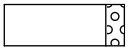
overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

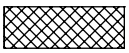
monsters

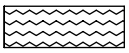

geroerd monster

ongeroerd monster

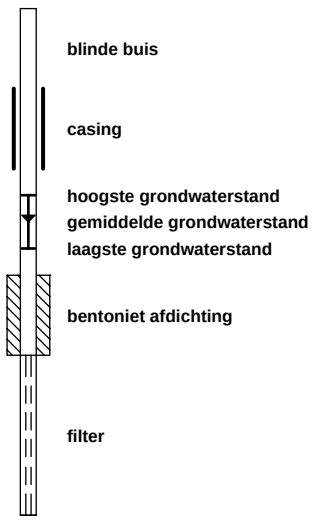
overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

peilbuis

BIJLAGE III

Project	**28229-Metamorfosenallee**
Certificaten	**724078**
Toetsing	**T.12 - Beoordeling kwaliteit van grond volgens Wbb**
Toetsversie	**BoToVa 3.0.0** Toetsdatum: 13 december 2017 16:37

Monsterreferentie	**5561710**
Monsteromschrijving	m01 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (0-50) 08 (0-50) 10 (0-50)

Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	T	I	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	3.2	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	22.5	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	81	**81.0**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	130	**140**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.18**	-	0.6	6.8	13	
kobalt (Co)	mg/kg ds	11	**12**	-	15	102.5	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	16	**19**	-	40	115	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	0.1	**0.11**	-	0.15	18.075	36	
lood (Pb)	mg/kg ds	24	**27**	-	50	290	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	95.75	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	21	**23**	-	35	67.5	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	89	**100**	-	140	430	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	64	**200**	1.1 AW	190	2595	5000	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	0.82	**0.82**	-	1.5	20.75	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.015**	-	0.02	0.51	1	

Toetsoordeel monster 5561710:	Overschrijding Achtergrondwaarde

Monsterreferentie	**5561711**							
Monsteromschrijving	m02 05 (0-50) 09 (0-50) 11 (0-25) 14 (0-50) 15 (0-50) 16 (0-50)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	T	I	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	1.3	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	1.8	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	91	**91.0**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	29	**110**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.24**	-	0.6	6.8	13	
kobalt (Co)	mg/kg ds	< 3	**< 7.4**	-	15	102.5	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	5.3	**11**	-	40	115	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	18.075	36	
lood (Pb)	mg/kg ds	15	**24**	-	50	290	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	95.75	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	9	**26**	-	35	67.5	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	28	**66**	-	140	430	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	47	**240**	1.2 AW	190	2595	5000	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	1.2	**1.2**	-	1.5	20.75	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.024**	-	0.02	0.51	1	

Toetsoordeel monster 5561711:	Overschrijding Achtergrondwaarde

Monsterreferentie	**5561712**							
Monsteromschrijving	m03 17 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 26 (0-50) 28 (0-50) 30 (0-50)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	T	I	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	0.2	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	5.7	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	90.3	**90.3**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	56	**150**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.23**	-	0.6	6.8	13	
kobalt (Co)	mg/kg ds	3.8	**9.5**	-	15	102.5	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	6.4	**12**	-	40	115	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	18.075	36	
lood (Pb)	mg/kg ds	< 10	**< 10**	-	50	290	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	95.75	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	**25**	-	35	67.5	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	39	**78**	-	140	430	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	< 35	**< 120**	-	190	2595	5000	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	0.35	**< 0.35**	-	1.5	20.75	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.024**	-	0.02	0.51	1	

Toetsoordeel monster 5561712:	Voldoet aan Achtergrondwaarde

Monsterreferentie	**5561713**							
Monsteromschrijving	m04 S01 (0-50) S02 (0-40) S03 (0-50) S04 (0-30) S05 (0-20)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	T	I	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	3.5	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	3.3	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	77.2	**77.2**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	47	**160**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.22**	-	0.6	6.8	13	
kobalt (Co)	mg/kg ds	7.8	**24**	1.6 AW	15	102.5	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	7.8	**15**	-	40	115	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	18.075	36	
lood (Pb)	mg/kg ds	32	**48**	-	50	290	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	95.75	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	**29**	-	35	67.5	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	50	**110**	-	140	430	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	< 35	**< 70**	-	190	2595	5000	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	0.84	**0.84**	-	1.5	20.75	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.014**	-	0.02	0.51	1	

Toetsoordeel monster 5561713:	Voldoet aan Achtergrondwaarde

Legenda	
@	Geen toetsoordeel mogelijk
-	<= Achtergrondwaarde
x AW	x maal Achtergrondwaarde

Project	**28229-Metamorfosenallee**
Certificaten	**724078**
Toetsing	**T.1 - Beoordeling kwaliteit van grond en bagger bij toepassing op of in de bodem**
Toetsversie	**BoToVa 3.0.0**

Toetsdatum: 13 december 2017 16:39

Monsterreferentie	**5561710**
Monsteromschrijving	m01 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (0-50) 08 (0-50) 10 (0-50)

Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	WO	IND
Lutum/Humus							
Organische stof	% (m/m ds)	3.2	**10**				
Lutum	% (m/m ds)	22.5	**25**				
Droogrest							
droge stof	%	81	**81.0**	@			
Metalen ICP-AES							
barium (Ba)	mg/kg ds	130	**140**	@			
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.18**	-	0.6	1.2	4.3
kobalt (Co)	mg/kg ds	11	**12**	-	15	35	190
koper (Cu)	mg/kg ds	16	**19**	-	40	54	190
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	0.1	**0.11**	-	0.15	0.83	4.8
lood (Pb)	mg/kg ds	24	**27**	-	50	210	530
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	88	190
nikkel (Ni)	mg/kg ds	21	**23**	-	35	39	100
zink (Zn)	mg/kg ds	89	**100**	-	140	200	720
Minerale olie							
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	64	**200**	IND	190	190	500
Sommaties							
som PAK (10)	mg/kg ds	0.82	**0.82**	-	1.5	6.8	40
Sommaties							
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.015**	-	0.02	0.04	0.5

Toetsoordeel monster 5561710:	Klasse industrie

Monsterreferentie	**5561711**							
Monsteromschrijving	m02 05 (0-50) 09 (0-50) 11 (0-25) 14 (0-50) 15 (0-50) 16 (0-50)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	WO	IND	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	1.3	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	1.8	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	91	**91.0**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	29	**110**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.24**	-	0.6	1.2	4.3	
kobalt (Co)	mg/kg ds	< 3	**< 7.4**	-	15	35	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	5.3	**11**	-	40	54	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	0.83	4.8	
lood (Pb)	mg/kg ds	15	**24**	-	50	210	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	88	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	9	**26**	-	35	39	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	28	**66**	-	140	200	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	47	**240**	IND	190	190	500	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	1.2	**1.2**	-	1.5	6.8	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.024**	-	0.02	0.04	0.5	

Toetsoordeel monster 5561711:	Klasse industrie

Monsterreferentie	**5561712**							
Monsteromschrijving	m03 17 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 26 (0-50) 28 (0-50) 30 (0-50)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	WO	IND	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	0.2	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	5.7	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	90.3	**90.3**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	56	**150**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.23**	-	0.6	1.2	4.3	
kobalt (Co)	mg/kg ds	3.8	**9.5**	-	15	35	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	6.4	**12**	-	40	54	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	0.83	4.8	
lood (Pb)	mg/kg ds	< 10	**< 10**	-	50	210	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	88	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	**25**	-	35	39	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	39	**78**	-	140	200	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	< 35	**< 120**	-	190	190	500	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	0.35	**< 0.35**	-	1.5	6.8	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.024**	-	0.02	0.04	0.5	

Toetsoordeel monster 5561712:	Altijd toepasbaar

Monsterreferentie	**5561713**							
Monsteromschrijving	m04 S01 (0-50) S02 (0-40) S03 (0-50) S04 (0-30) S05 (0-20)							
Analyse	Eenheid	Analyseres.	**Gestand.Res.**	Toetsoordeel	AW	WO	IND	
Lutum/Humus								
Organische stof	% (m/m ds)	3.5	**10**					
Lutum	% (m/m ds)	3.3	**25**					
Droogrest								
droge stof	%	77.2	**77.2**	@				
Metalen ICP-AES								
barium (Ba)	mg/kg ds	47	**160**	@				
cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0.2	**< 0.22**	-	0.6	1.2	4.3	
kobalt (Co)	mg/kg ds	7.8	**24**	WO	15	35	190	
koper (Cu)	mg/kg ds	7.8	**15**	-	40	54	190	
kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	< 0.05	**< 0.05**	-	0.15	0.83	4.8	
lood (Pb)	mg/kg ds	32	**48**	-	50	210	530	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1.5	**< 1.0**	-	1.5	88	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	**29**	-	35	39	100	
zink (Zn)	mg/kg ds	50	**110**	-	140	200	720	
Minerale olie								
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	< 35	**< 70**	-	190	190	500	
Sommaties								
som PAK (10)	mg/kg ds	0.84	**0.84**	-	1.5	6.8	40	
Sommaties								
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	**< 0.014**	-	0.02	0.04	0.5	

Toetsoordeel monster 5561713:	Altijd toepasbaar

Legenda	
@	Geen toetsoordeel mogelijk
-	<= Achtergrondwaarde
IND	Industrie
WO	Wonen

BIJLAGE IV

eurofins | Omegam

Grondslag Heerhugowaard
T.a.v. de heer L. Alferink
Galileistraat 69
1704 SE HEERHUGOWAARD

Uw kenmerk	:	28229-Metamorfosenallee
Ons kenmerk	:	Project 724078
Validatieref.	:	724078_certificaat_v1
Opdrachtverificatiecode	:	TBNM-EFIY-UOPF-FNKS
Bijlage(n)	:	3 tabel(len) + 2 oliechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 13 december 2017

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Eurofins Omegam volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Eurofins Omegam". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Eurofins Omegam,

Ing. J. Tukker
Manager productie

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Omegam B.V.
H.J.E. Wenckbachweg 120
NL-1114 AD Amsterdam-Duivendrecht
Nederland

T +31-(0)20-597 66 80
F +31-(0)20-597 66 89
CSOmegam@eurofins.com
www.omegam.nl

IBAN NL 16 BNPA 0227667980
BIC BNPANL2A
BTW nr. NL8139.67.132.B01
KvK nr. 34215654

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : **724078**
Project omschrijving : **28229-Metamorfosenallee**
Opdrachtgever : **Grondslag Heerhugowaard**

Monsterreferenties
5561710 = m01 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (0-50) 08 (0-50) 10 (0-50)
5561711 = m02 05 (0-50) 09 (0-50) 11 (0-25) 14 (0-50) 15 (0-50) 16 (0-50)
5561712 = m03 17 (0-50) 19 (0-50) 21 (0-50) 26 (0-50) 28 (0-50) 30 (0-50)

Opgegeven bemonsteringsdatum :		**07/12/2017**	**07/12/2017**	**07/12/2017**
Ontvangstdatum opdracht :		**07/12/2017**	**07/12/2017**	**07/12/2017**
Startdatum :		**07/12/2017**	**07/12/2017**	**07/12/2017**
Monstercode :		**5561710**	**5561711**	**5561712**
Matrix :		**Grond**	**Grond**	**Grond**
Monstervoorbewerking				
S AS3000 (steekmonster)		**uitgevoerd**	**uitgevoerd**	**uitgevoerd**
S gewicht artefact	g	**n.v.t.**	**n.v.t.**	**n.v.t.**
S soort artefact		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
S voorbewerking AS3000		**uitgevoerd**	**uitgevoerd**	**uitgevoerd**
Algemeen onderzoek - fysisch				
S droge stof	%	**81,0**	**91,0**	**90,3**
S organische stof (gec. voor lutum)	% (m/m ds)	**3,2**	**1,3**	**0,2**
S lutumgehalte (pipetmethode)	% (m/m ds)	**22,5**	**1,8**	**5,7**
Anorganische parameters - metalen				
S barium (Ba)	mg/kg ds	**130**	**29**	**56**
S cadmium (Cd)	mg/kg ds	**< 0,20**	**< 0,20**	**< 0,20**
S kobalt (Co)	mg/kg ds	**11**	**< 3,0**	**3,8**
S koper (Cu)	mg/kg ds	**16**	**5,3**	**6,4**
S kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	**0,10**	**< 0,05**	**< 0,05**
S lood (Pb)	mg/kg ds	**24**	**15**	**< 10**
S molybdeen (Mo)	mg/kg ds	**< 1,5**	**< 1,5**	**< 1,5**
S nikkel (Ni)	mg/kg ds	**21**	**9**	**11**
S zink (Zn)	mg/kg ds	**89**	**28**	**39**
Organische parameters - niet aromatisch				
S minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	**64**	**47**	**< 35**
Organische parameters - aromatisch				
Polycyclische koolwaterstoffen:				
S naftaleen	mg/kg ds	**< 0,05**	**< 0,05**	**< 0,05**
S fenantreen	mg/kg ds	**0,07**	**0,09**	**< 0,05**
S anthraceen	mg/kg ds	**0,06**	**0,06**	**< 0,05**
S fluoranteen	mg/kg ds	**0,18**	**0,29**	**< 0,05**
S benzo(a)antraceen	mg/kg ds	**0,09**	**0,14**	**< 0,05**
S chryseen	mg/kg ds	**0,10**	**0,12**	**< 0,05**
S benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	**0,07**	**0,10**	**< 0,05**
S benzo(a)pyreen	mg/kg ds	**0,08**	**0,14**	**< 0,05**
S benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	**0,06**	**0,10**	**< 0,05**
S indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	**0,07**	**0,08**	**< 0,05**
S som PAK (10)	mg/kg ds	**0,82**	**1,2**	**0,35**
Organische parameters - gehalogeneerd				
Polychloorbifenylen:				
S PCB -28	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -52	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -101	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -118	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -138	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -153	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S PCB -180	mg/kg ds	**< 0,001**	**< 0,001**	**< 0,001**
S som PCBs (7)	mg/kg ds	**0,005**	**0,005**	**0,005**

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.
- De met een 'Q' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer L086).
- De met een 'S' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (L086) en op basis van het schema AS 3000 erkend.

ANALYSECERTIFICAAT

Project code	:	**724078**
Project omschrijving	:	**28229-Metamorfosenallee**
Opdrachtgever	:	**Grondslag Heerhugowaard**

Monsterreferenties
5561713 = m04 S01 (0-50) S02 (0-40) S03 (0-50) S04 (0-30) S05 (0-20)

Opgegeven bemonsteringsdatum	:	**07/12/2017**
Ontvangstdatum opdracht	:	**07/12/2017**
Startdatum	:	**07/12/2017**
Monstercode	:	**5561713**
Matrix	:	**Grond**

Monstervoorbewerking			
S	AS3000 (steekmonster)		**uitgevoerd**
S	gewicht artefact	g	**n.v.t.**
S	soort artefact		n.v.t.
S	voorbewerking AS3000		**uitgevoerd**
Algemeen onderzoek - fysisch			
S	droge stof	%	**77,2**
S	organische stof (gec. voor lutum)	% (m/m ds)	**3,5**
S	lutumgehalte (pipetmethode)	% (m/m ds)	**3,3**
Anorganische parameters - metalen			
S	barium (Ba)	mg/kg ds	**47**
S	cadmium (Cd)	mg/kg ds	**< 0,20**
S	kobalt (Co)	mg/kg ds	**7,8**
S	koper (Cu)	mg/kg ds	**7,8**
S	kwik (Hg) (niet vluchtig)	mg/kg ds	**< 0,05**
S	lood (Pb)	mg/kg ds	**32**
S	molybdeen (Mo)	mg/kg ds	**< 1,5**
S	nikkel (Ni)	mg/kg ds	**11**
S	zink (Zn)	mg/kg ds	**50**
Organische parameters - niet aromatisch			
S	minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	**< 35**
Organische parameters - aromatisch			
Polycyclische koolwaterstoffen:			
S	naftaleen	mg/kg ds	**< 0,05**
S	fenantreen	mg/kg ds	**0,12**
S	anthraceen	mg/kg ds	**< 0,05**
S	fluoranteen	mg/kg ds	**0,17**
S	benzo(a)antraceen	mg/kg ds	**0,10**
S	chryseen	mg/kg ds	**0,11**
S	benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	**0,07**
S	benzo(a)pyreen	mg/kg ds	**0,09**
S	benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	**0,05**
S	indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	**0,06**
S	som PAK (10)	mg/kg ds	**0,84**
Organische parameters - gehalogeneerd			
Polychloorbifenylen:			
S	PCB -28	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -52	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -101	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -118	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -138	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -153	mg/kg ds	**< 0,001**
S	PCB -180	mg/kg ds	**< 0,001**
S	som PCBs (7)	mg/kg ds	**0,005**

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.
- De met een 'Q' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer L086).
- De met een 'S' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (L086) en op basis van het schema AS 3000 erkend.

A N A L Y S E C E R T I F I C A A T

Project code	:	**724078**
Project omschrijving	:	**28229-Metamorfosenallee**
Opdrachtgever	:	**Grondslag Heerhugowaard**

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Organische stof gehalte (gecorrigeerd voor lutum en vrij ijzer in de vorm van Fe2O3)
Het organische stofgehalte is gecorrigeerd voor het in het analysecertificaat gerapporteerde lutumgehalte. Indien het lutumgehalte niet is gerapporteerd is de correctie uitgevoerd met een lutumgehalte van 5,4% (gemiddeld lutumgehalte Nederlandse bodem, AS3010/AS3210, prestatieblad organische stofgehalte in grond/waterbodem). Indien het vrij ijzergehalte is bepaald en groter is dan 5 % m/m, is bij de berekening van het organische stof gecorrigeerd voor dat gehalte aan vrij ijzer.

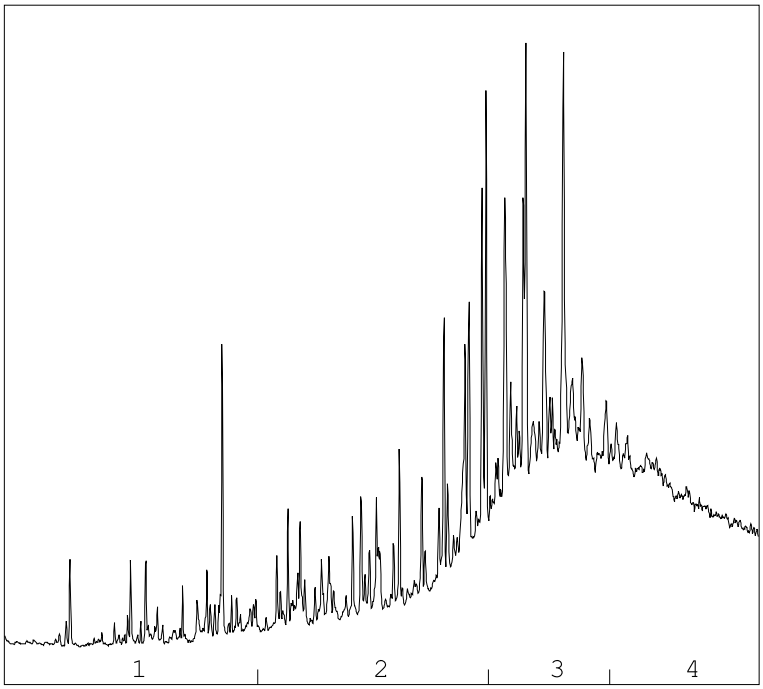
Sommatie van concentraties voor groepsparameters
De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 5561710
Project omschrijving : 28229-Metamorfosenallee
Uw referentie : m01 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (0-50) 08 (0-50) 10 (0-50)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1)	fractie > C10 - C19	3 %
2)	fractie C19 - C29	20 %
3)	fractie C29 - C35	41 %
4)	fractie C35 -< C40	36 %

minerale olie gehalte: 64 mg/kg ds

Minerale olie
Interpretatie: raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

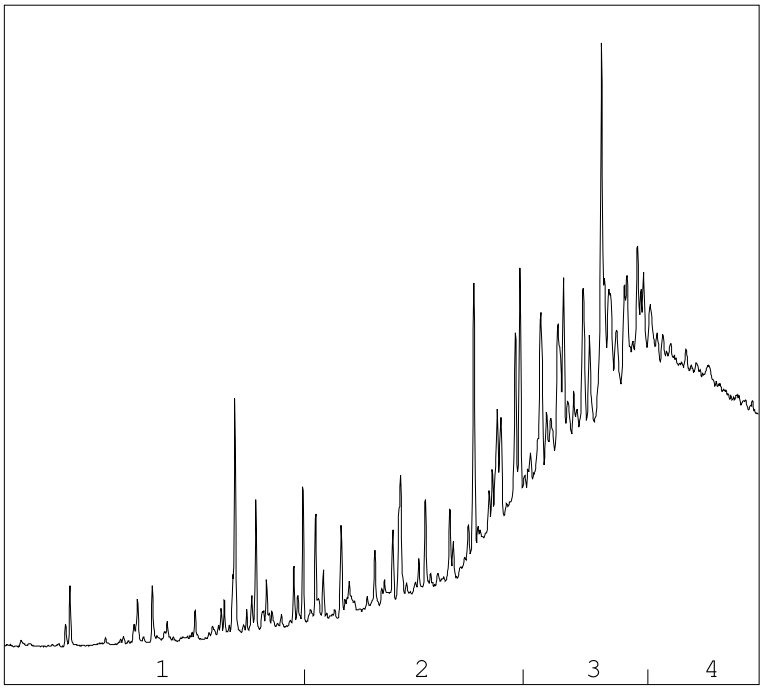
Bij een minerale olie gehalte kleiner dan de rapportagegrens worden geen oliefracties weergegeven.

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 5561711
Project omschrijving : 28229-Metamorfosenallee
Uw referentie : m02 05 (0-50) 09 (0-50) 11 (0-25) 14 (0-50) 15 (0-50) 16 (0-50)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1)	fractie > C10 - C19	<1 %
2)	fractie C19 - C29	12 %
3)	fractie C29 - C35	45 %
4)	fractie C35 -< C40	43 %

minerale olie gehalte: 47 mg/kg ds

Minerale olie
Interpretatie: raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Bij een minerale olie gehalte kleiner dan de rapportagegrens worden geen oliefracties weergegeven.

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

A N A L Y S E C E R T I F I C A A T

Project code	:	**724078**
Project omschrijving	:	**28229-Metamorfosenallee**
Opdrachtgever	:	**Grondslag Heerhugowaard**

Analysemethoden in Grond (AS3000)

AS3000
In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Eurofins Omegam BV.

voorbewerking AS3000	:	Conform AS3000 en NEN-EN 16179
Droge stof	:	Conform AS3010 prestatieblad 2
Organische stof (gec. voor lutum)	:	Conform AS3010 prestatieblad 3 en gelijkwaardig aan NEN 5754
Lutumgehalte (pipetmethode)	:	Conform AS3010 prestatieblad 4; gelijkwaardig aan NEN 5753
Barium (Ba)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Cadmium (Cd)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Kobalt (Co)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Koper (Cu)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Kwik (Hg) (niet vluchtig)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN-ISO 16772 en destructie conform NEN 6961
Lood (Pb)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Molybdeen (Mo)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Nikkel (Ni)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Zink (Zn)	:	Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966 en destructie conform NEN 6961
Minerale olie (florisil clean-up)	:	Conform AS3010 prestatieblad 7
PAKs	:	Conform AS3010 prestatieblad 6
PCBs	:	Conform AS3010 prestatieblad 8

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

BIJLAGE V

Verklarende woordenlijst

Wet bodembescherming (Wbb): Deze wet is er vooral op gericht om in het belang van het milieu regels te stellen om bodemverontreiniging te voorkomen, te onderzoeken en te saneren.

NEN-5725: Richtlijn voor gedegen vooronderzoek. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd voorafgaand aan het feitelijke onderzoek van de bodem (= veld- en laboratoriumonderzoek). De bij het vooronderzoek verzamelde informatie dient om te komen tot een adequate invulling van het veld- en laboratoriumonderzoek en draagt bij aan de verklaring van de resultaten van het bodemonderzoek.

NEN-5740: Deze norm beschrijft de werkwijze voor het opstellen van de onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek naar de aanwezigheid van bodemverontreiniging. De norm is van toepassing op verkennend onderzoek van zowel onverdachte als verdachte locaties.

Standaard NEN analysepakket grond en grondwater

	Boven- en ondergrond	Grondwater
Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel, zink)	*	*
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK)	*	
Polychloorbifenylen (PCB)	*	
Minerale olie	*	*
Vluchtige aromaten (BTEXSN)		*
Vluchtige chlooralifaten (VOCl)		*

m-mv: diepte in meter minus maaiveld

pH en EC: zuurgraad en Geleidingsvermogen

NTU: de eenheid waarin troebelheid (van onder andere) water wordt uitgedrukt. Conform het Kwaliteitshandboek van Grondslag wordt de troebelheid in afwijking van de NEN5744:2011 direct bij terugkomst op kantoor gemeten in plaats van in het veld. In het Kwaliteitshandboek is hiervoor de motivatie opgenomen.

Streefwaarde: deze waarde geeft voor grondwater aan wat het ijkpunt is voor de milieukwaliteit op de lange termijn, uitgaande van Verwaarloosbare Risico's voor het ecosysteem

Achtergrondwaarde: deze waarde is voor grond vastgesteld op basis van de gehalten zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland die niet zijn belast door lokale verontreinigingsbronnen.

Interventiewaarde: Is de waarde die het kwaliteitsniveau aangeeft, waarop de functionele eigenschappen van de bodem, voor mens, dier en plant ernstig zijn verminderd of dreigen tot worden verminderd.

T-waarde (tussenwaarde): Is voor grondwater gelijk aan (streefwaarde+interventiewaarde)/2 en voor grond gelijk aan (achtergrondwaarde+interventiewaarde)/2. Overschrijding van de T-waarde geeft aan dat er mogelijk een aanvullend/nader onderzoek nodig is.

Maximale Waarde wonen (MWw): deze waarde geeft de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden voor de functie 'wonen'.

Maximale Waarde industrie (MWi): deze waarde geeft de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden voor de functie 'industrie'.

Gebruikte afkortingen van stoffen:

Ba	Barium	**Olie**	Minerale olie
Cd	Cadmium	**VAK**	Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen
Co	Kobalt	**B**	Benzeen
Cu	Koper	**T**	Tolueen
Hg	Kwik	**E**	Ethylbenzeen
Pb	Lood	**X**	Xylenen
Mo	Molybdeen	**S**	Styreen
Ni	Nikkel	**Naft.**	Naftaleen
Zn	Zink	**VOCl**	Vluchtige Organochloorverbindingen
PAK	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen	**PCB**	Polychloorbifenylen

Oer: een inspoelingslaag van sesqui-oxiden (aluminium- en ijzeroxiden) boven de hoogste grondwaterstand. De oxiden zijn afkomstig van hoger gelegen bodemhorizonten. Oer is vaak harder dan het bodemmateriaal zelf.

Gley: (oranje-bruine) ijzer-/roestvlekken die worden gevormd als gevolg van een fluctuerende grondwaterstand. Gley komt, in tegenstelling tot oer, niet voor in hardere brokjes maar uit zich voornamelijk in kleurverschil.

Toetsingskader Besluit bodemkwaliteit: Per deelpartij wordt per parameter het gemiddelde van de gemeten gehalten getoetst aan de normen zoals genoemd in bijlage B van de Regeling Bodemkwaliteit. In het generieke kader wordt onderscheid gemaakt in drie kwaliteitsklassen voor hergebruik:

- kwaliteitsklasse 'Altijd toepasbaar'
- kwaliteitsklasse 'Wonen'
- kwaliteitsklasse 'Industrie'

Er wordt voldaan aan de eisen voor 'Altijd toepasbaar' indien de gemiddelde gehalten de Achtergrondwaarden niet overschrijden. Afhankelijk van het aantal geanalyseerde stoffen mag voor een aantal parameters de Achtergrondwaarde wel worden overschreden met maximaal een factor twee, mits de Maximale Waarde (MW) - Wonen niet wordt overschreden (uitgezonderd nikkel). Bij analyse op het standaardpakket is deze overschrijding toegestaan voor maximaal twee parameters.

Er wordt voldaan aan de kwaliteitsklasse Wonen indien de gemiddelde gehalten de MW-Wonen niet overschrijden. Er wordt voldaan aan de kwaliteitsklasse Industrie indien de gemiddelde gehalten de MW-Industrie niet overschrijden. Bij overschrijding van de MW-Industrie is hergebruik niet mogelijk in het generieke kader [1)].

Om de partij grond te mogen toepassen moet de partij worden getoetst aan:

1. de *kwaliteitsklasse* van de ontvangende bodem, en
2. de *functieklasse* van de ontvangende bodem.

Bij deze dubbele toets geldt dat de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond moet voldoen aan de strengste eis. Wanneer de ontvangende bodem niet in een bodemfunctieklassenkaart is opgenomen, of wanneer de kwaliteit van de ontvangende bodem voldoet aan de Achtergrondwaarden, dan gelden de Achtergrondwaarden als toepassingseis.

Grond die voldoet aan de MW-Industrie en de emissietoetswaarden mag worden verwerkt in een grootschalige toepassing. Indien de emissietoetswaarde wordt overschreden is aanvullend uitloogonderzoek nodig.

[1)] In sommige gevallen is hergebruik wel mogelijk als er gebiedsspecifiek beleid is opgesteld. De grond kan dan alleen binnen het eigen gebied, waarvoor het beleid is opgesteld, onder voorwaarden worden hergebruikt.

Conserveringstermijnen:
In enkele gevallen kan analyse van een monster niet plaats vinden binnen een vastgestelde conserveringstermijn. Voorbeelden zijn het uitsplitsen van mengmonsters en het gefaseerd analyseren van monsters bij nader onderzoek. Overschrijding van de conserveringstermijn leidt tot een opmerking in de bijlagen bij een analysecertificaat. De maximale conserveringstermijn is stofafhankelijk. Voor enkele vluchtige verbinden (aromaten, naftaleen) geldt een termijn van 4 dagen. Voor droge stof en minerale olie bedraagt de termijn 7 dagen. Overige stoffen hebben een langere conserveringstermijn (PAK 14 dagen, organische stof 28 dagen, zware metalen 6 maanden). Conserveringstermijnen zijn opgesteld in SIKB-protocol 3001 (versie 3, september 2009). De conserveringstermijn is vastgesteld op de periode waarbinnen de standaardafwijking van het meetresultaat niet meer dan 2,5 of 5 % bedraagt (afhankelijk van het monstertype).

Analyse op droge stof vindt bij elke grondanalyse plaats. Overschrijding van een conserveringstermijn vindt derhalve veelal plaats op basis van deze parameter (termijn 7 dagen). Omegam Laboratoria heeft eigen onderzoek verricht naar de conserveringstermijn van droge stof (rapportage juni 2007, verricht conform NEN-ISO 11465 en gevalideerd op basis van SIKB project 55). Uit het rapport blijkt dat de gehaltes droge stof bij een conserveringstermijn van tenminste 42 dagen niet afnemen.

Overschrijding van een conserveringstermijn bedraagt over het algemeen niet meer dan enkele dagen. In die tijd worden de monsters altijd koel en donker bewaard. Gezien de geringe standaardafwijking van 2,5 of 5 % waarop een conserveringstermijn is gedefinieerd, wordt gesteld dat een meetresultaat bij een geringe overschrijding van de conserveringstermijn, ook slechts in geringe mate kan afwijken van het daadwerkelijke gehalte op het moment van monstername.

BAAC
ONDERZOEKS- EN ADVIESBUREAU

Plangebied Metamorfosenallee te Arnhem

Bureauonderzoek en
Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)

BAAC Rapport december 2017

Auteur:
drs. M.J. van Putten

Status:
concept

Colofon

ISSN:	1873-9350
Auteur:	drs. M.J. van Putten
Veldmedewerker:	drs. M.J. van Putten
Cartografie:	drs. M.J. van Putten
Copyright:	Gemeente Arnhem / BAAC bv te 's-Hertogenbosch

Redactie senior archeoloog : drs. M. Kooi 08-12-2017

© BAAC, 's-Hertogenbosch (2017)
BAAC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

BAAC bv
Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie

Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 61 36 219
Fax: (073) 61 49 877
E-mail: denbosch@baac.nl

Postbus 2015
7420 AA Deventer
Tel.: (0570) 67 00 55
Fax: (0570) 61 84 30
E-mail: deventer@baac.nl

Inhoud

Samenvatting 7

1 Inleiding 9
1.1 Onderzoekskader 9
1.2 Ligging van het gebied 10
1.3 Administratieve gegevens 12

2 Bureauonderzoek 13
2.1 Werkwijze 13
2.2 Landschappelijke ontwikkeling 13
2.2.1 Inleiding 13
2.2.2 Ontstaansgeschiedenis 13
2.3 Bewoningsgeschiedenis 21
2.3.1 Inleiding 21
2.3.2 Historie 21
2.3.3 Archeologie 23
2.4 Archeologische verwachting 24

3 Inventariserend veldonderzoek 27
3.1 Werkwijze 27
3.2 Veldwaarnemingen 28
3.3 Verkennend booronderzoek 29
3.3.1 Lithologie en bodemopbouw 29
3.3.2 Bodemverstoringen 30
3.3.3 Archeologische indicatoren 30
3.4 Archeologische interpretatie 30

4 Conclusie en aanbevelingen 33

5 Geraadpleegde bronnen 35

Bijlage 1 Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 2 Boorstaten
Bijlage 3 Lithogenetisch profiel

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Arnhem heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd met behulp van boringen (verkennende fase) in het plangebied Metamorfosenallee te Arnhem. Aanleiding voor het onderzoek is het plan om binnen het plangebied een schoolgebouw met bijbehorende parkeervoorzieningen te realiseren. Bij de bouw zullen heipalen worden geslagen. Dit wordt door het bevoegd gezag als verstoring beschouwd. Aangezien in de directe nabijheid van het plangebied een donk met daarop een vindplaats aanwezig is, kan niet worden uitgesloten dat bij de realisatie van de nieuwbouw eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Op basis van het bureauonderzoek heeft het plangebied landschappelijk gezien een middelhoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden uit de periode laat-paleolithicum – ijzertijd, indien ter plaatste een begraven rivierduin dan wel verhoging in het pleistocene landschap aanwezig blijkt te zijn. Uit het booronderzoek is echter gebleken dat er geen sprake is van de aanwezigheid van een pleistocene rivierduin op de beddingzanden van Terras X. Ook is geen sprake van een hoog gelegen deel van Terras X. Daarnaast zijn geen aanwijzingen aangetroffen die kunnen duiden op bodemvorming in de pleistocene zanden. Blijkbaar was het gebied al vroeg te nat voor bodemvorming. Er mag derhalve geconcludeerd worden dat het hier een laag gelegen, relatief nat deel van Terras X betreft. Hiermee vormde het ook geen gunstig gebied voor bewoning gedurende de steentijd. Bovenstaande houdt in dat op basis van onderhavig onderzoek de middelhoge archeologische verwachting voor het gehele plangebied naar beneden toe kan worden bijgesteld tot een lage verwachting. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van de gemeente Arnhem heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied Metamorfosenallee te Arnhem. In eerste instantie betrof het een verkennend booronderzoek met de mogelijkheid om, indien noodzakelijk, over te gaan op een karterend booronderzoek. Aanleiding voor het onderzoek is het plan om binnen het plangebied een schoolgebouw met bijbehorende parkeervoorzieningen te realiseren. Bij de bouw zullen heipalen worden geslagen. Dit wordt door het bevoegd gezag als verstoring beschouwd. Aangezien in de directe nabijheid van het plangebied een donk met daarop een vindplaats aanwezig is, kan niet worden uitgesloten dat bij de realisatie van de nieuwbouw eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Het doel van een bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Met behulp van de verworven informatie wordt een specifiek archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Het inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden en om de intactheid van het bodemprofiel te bepalen. In dit specifieke geval dient nagegaan te worden of ter plekke een rivierduin aanwezig is in de (diepere) ondergrond.

Tijdens het onderzoek dienen de volgende onderzoeksvragen te worden beantwoord:

- Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
- Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
- In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

Indien uit het verkennende veldonderzoek blijkt dat zich in de ondergrond een rivierduin bevindt, zal worden overgegaan op een karterend booronderzoek middels het machinaal plaatsen van een aantal avegaar. Het doel van een dergelijk karterend inventariserend booronderzoek is het aanvullen en toetsen

van het verwachtingsmodel zoals dat is opgesteld tijdens het bureauonderzoek/ verkennend booronderzoek. Het karterende inventariserend veldonderzoek gebeurt in dit geval middels het verzamelen van grondmonsters in het veld. Deze grondmonsters zullen op kantoor nat gezeefd worden en gecontroleerd worden op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Tevens worden grondboringen uitgevoerd om de intactheid en de opbouw van het bodemprofiel te beoordelen en (extra) informatie te verkrijgen over eventueel nieuw te ontdekken archeologische waarden binnen het plangebied.

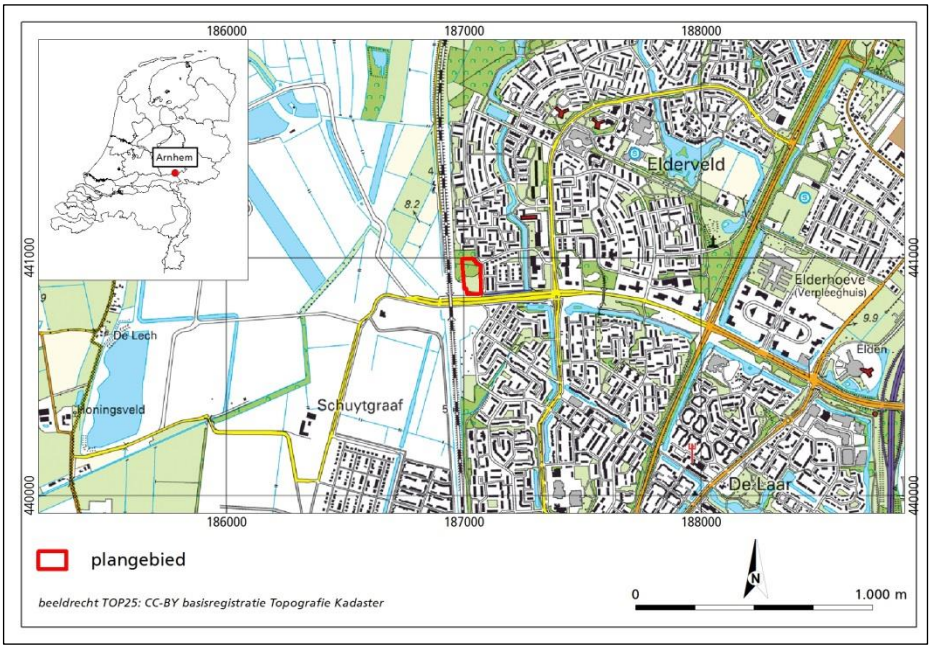
Indien een karterend booronderzoek noodzakelijk is, dienen de volgende onderzoeksvragen te worden beantwoord:

- Zijn in het plangebied archeologische resten aanwezig? Zo ja, wat is de aard en datering van deze resten en wat is de verspreiding hiervan?
- In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

In dit rapport zijn de resultaten van het onderhavige onderzoek beschreven. Op basis van deze resultaten worden aanbevelingen gedaan voor eventueel vervolgonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 4.0.[1]

1.2 Ligging van het gebied

Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom van de stad Arnhem, pal ten oosten van het treinstation Arnhem-Zuid. Het betreft een terrein met een

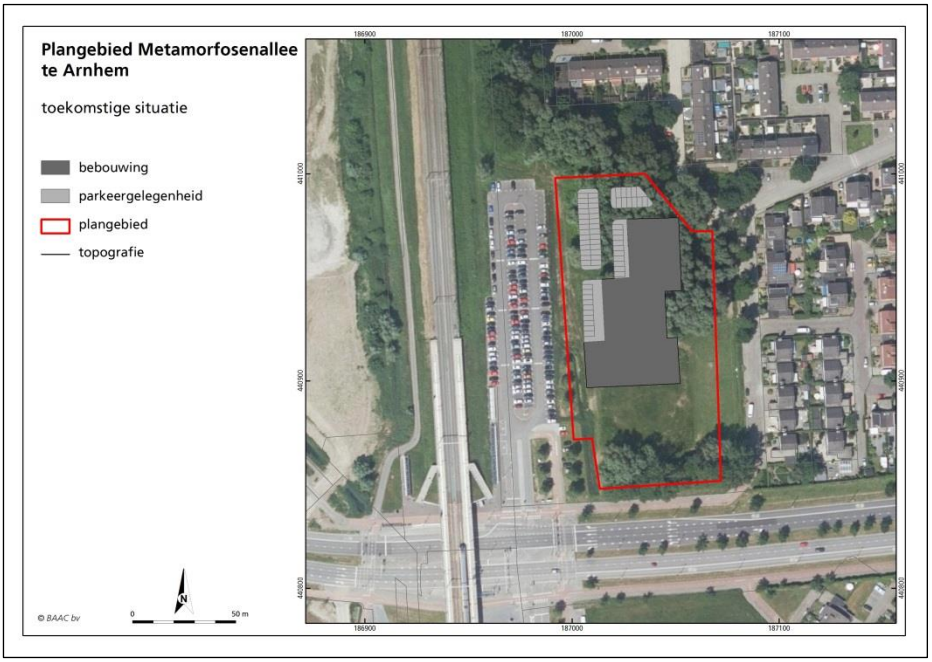

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied.

omvang van circa 1 ha. De zuidgrens van het plangebied wordt gevormd door de Metamorfosenallee. De Oegstgeeststraat vormt globaal de oostelijke grens. In het noorden grenst het plangebied deels aan de Waddinxveenstraat en loopt de grens deels door het hier aanwezige park. De westelijke grens wordt globaal

[1] CCvD 2016.

gevormd door het parkeerterrein van het treinstation Arnhem-Zuid. In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.2 Verbeelding van de toekomstige situatie binnen het plangebied.

In figuur 1.2 is een verbeelding van de toekomstige situatie opgenomen. De donkergrijze kleuren betreffen de toekomstige bebouwing. De lichtgrijze kleuren geven de locatie van de toekomstige parkeergelegenheden weer.

1.3 Administratieve gegevens

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Arnhem
Plaats:	Arnhem
Toponiem:	Metamorfosenallee
Datum opdracht:	23-10-2017
Datum veldwerk:	04-12-2017
Datum rapportage:	08-12-2017
BAAC-projectnummer:	V-17.0240
Coördinaten:	186.992 / 440.997 187.068 / 440.972 187.070 / 440.852 187.013 / 440.849
Kaartblad:	40A
Oppervlakte:	1 ha
Complextype:	mogelijk jachtkampement
Datering:	Meso-Neo
Onderzoeksmeldingsnummer:	4577792100
AMK-terrein:	N.v.t.
Waarnemingnummer(s):	N.v.t
Type onderzoek:	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)
Opdrachtgever:	Gemeente Arnhem Postbus 9200 6800 HA Arnhem
Bevoegde overheid:	Gemeente Arnhem
Beheer documentatie:	Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en archief BAAC bv.
Beheer vondstmateriaal:	Gelders Archeologisch Centrum G.M. Kam Museum Kamstraat 45 6522 GB Nijmegen tel. 024-3608805
Uitvoerder:	BAAC bv, vestiging 's-Hertogenbosch Graaf van Solmsweg 103 5222 BS 's-Hertogenbosch tel. 073-6136219
Projectleider:	drs. M.J. van Putten e-mail: m.vanputten@baac.nl

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek is aan de hand van bestaande bronnen een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld. Bij de inventarisatie van de archeologische waarden is gebruik gemaakt van gegevens uit het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Hierbij is het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) gebruikt. Daarnaast is de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart geraadpleegd. Ook is de provinciale cultuurhistorische waardenkaart geraadpleegd.
Er is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand Nederland.[2] Bovendien is gebruik gemaakt van relevante websites als *Beeldbank*[3] en zijn relevante historische topografische kaarten ingezien. Literatuur over de geologie, geomorfologie en de bodemopbouw van het onderzoeksgebied is eveneens bestudeerd om op basis van locatiekeuze-theorieën een uitspraak te doen over de kans op aanwezigheid van archeologische resten.

In navolgende paragrafen worden de resultaten van het bureauonderzoek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een synthese in de vorm van een specifieke archeologische verwachting. Een opsomming van de geraadpleegde literatuur en gebruikte kaarten is terug te vinden in de literatuurlijst. Voor een tabel met een overzicht van geologische en archeologische tijdvakken wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Landschappelijke ontwikkeling

2.2.1 Inleiding

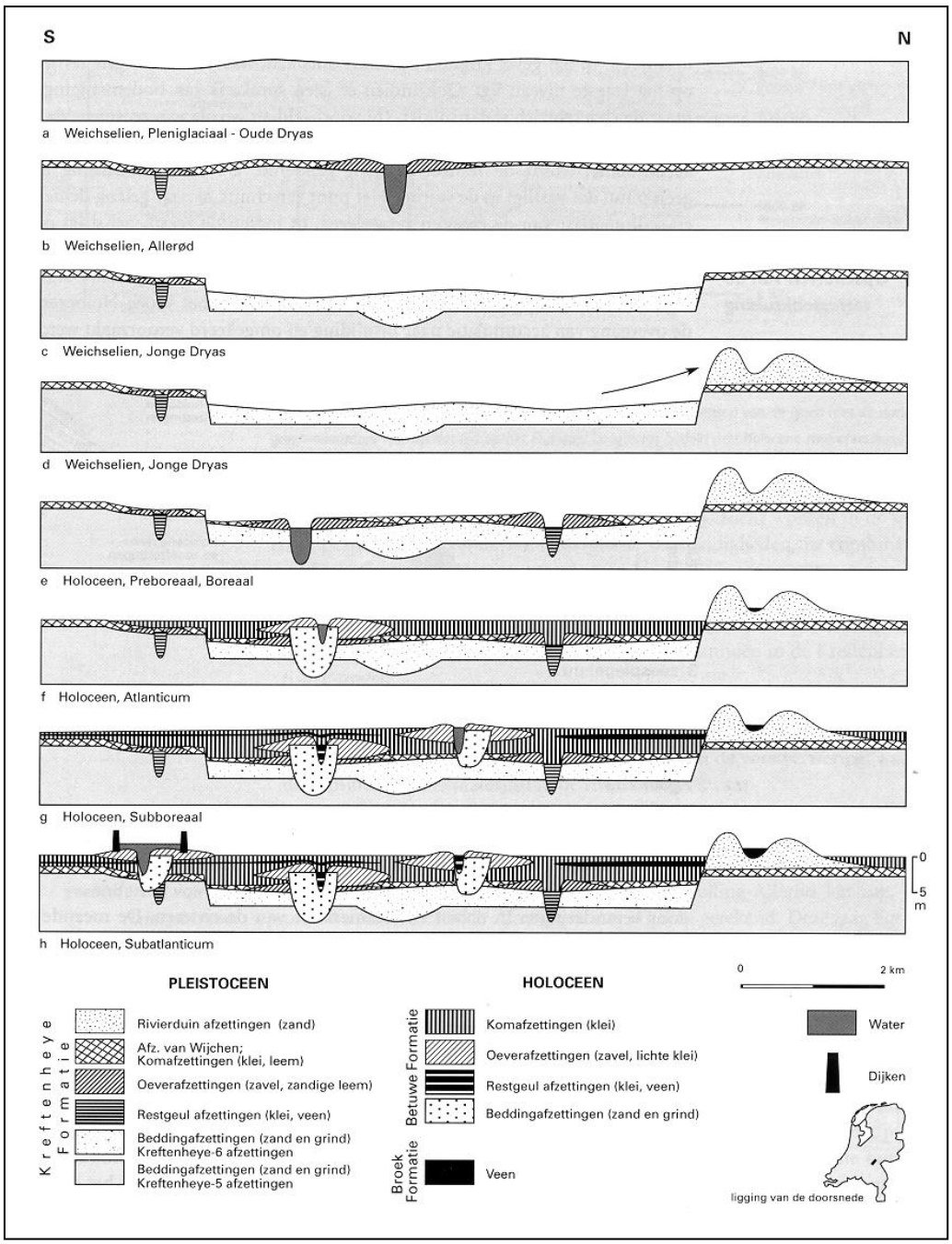
Het landschap was vroeger in veel grotere mate van invloed op het bewoningspatroon van de mens dan tegenwoordig. Het vormde een belangrijke factor in de keuze voor een vestigingsplaats. De ligging van archeologische vindplaatsen is dan ook in hoge mate gecorreleerd aan het landschap. Om uitspraken te kunnen doen over de archeologische verwachting in een bepaald gebied is het dan ook noodzakelijk een goed beeld te hebben van dit landschap. In dit hoofdstuk zal aan de hand van literatuur de ontstaansgeschiedenis van het plangebied beschreven worden.

2.2.2 Ontstaansgeschiedenis

Het onderzoeksgebied is gelegen in het midden-Nederlandse rivierengebied,[4] op de overgang van het Veluwemassief (noorden) en de heuvels rond Nijmegen

[2] www.ahn.nl 2017.
[3] www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl.
[4] Berendsen 2008.

(zuiden) naar het lager gelegen dal van de Nederrijn. Het plangebied bevindt zich op circa 2,5 km ten zuiden van de voet van de zuidflank van de stuwwal van Arnhem.
Het zandgebied op de Veluwe en de heuvels rond Nijmegen wordt gekenmerkt door een sterk wisselend reliëf. De bedekking van het gebied door het landijs in de voorlaatste IJstijd (het Saalien, 200.000-130.000 jaar geleden) is van grote betekenis geweest voor de huidige reliëfverschillen in het landschap. Dit landijs is de oorzaak van het ontstaan van de diverse stuwwallen van de Veluwe en het gebied rond Nijmegen. De stuwwallen bestaan voornamelijk uit grofzandige en grindrijke gestuwde fluviatiele afzettingen van de Rijn, welke in de perioden voor het Saaliën zijn afgezet.

Figuur 2.1 Schematische diagram van de ontwikkeling van de Rijn-Maas delta gedurende het Laat-Glaciaal en het Holoceen. Naar Berendsen et al. 1995.

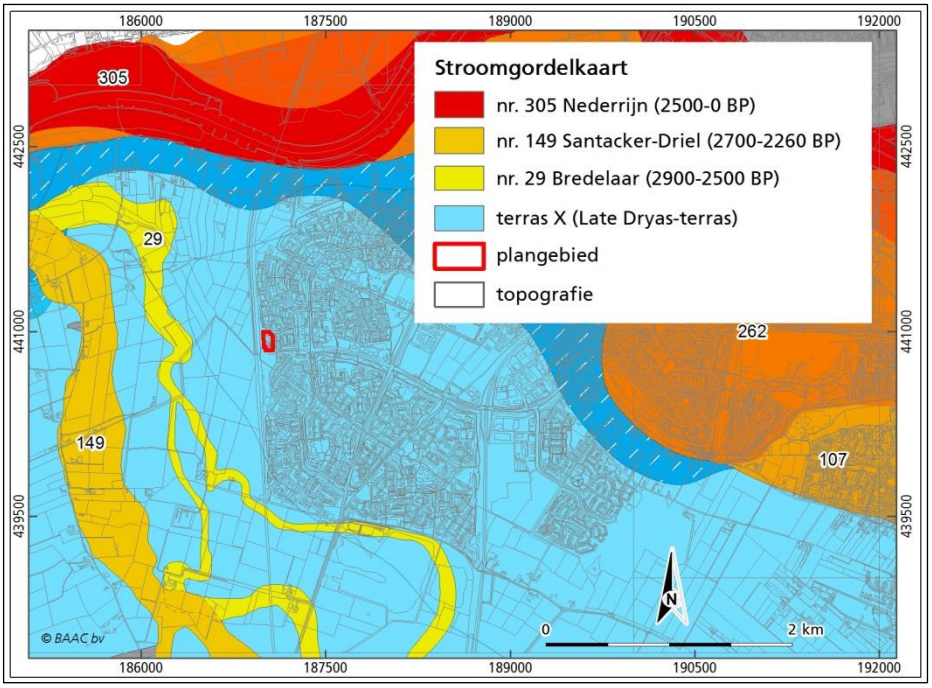
Pleistoceen
Hoewel in de laatste ijstijd (Weichselien, 115.000 - 11.560 jaar geleden) het gebied niet bedekt is geweest met ijs, is het klimaat wel van invloed geweest op de vorming van het huidige landschap.[5] Gedurende het Vroeg- en Midden Pleniglaciaal (75.000 - 29.000 jaar geleden) was het zeer koud. Vegetatie was afwezig en de bodem was tot grote diepte permanent bevroren (permafrost). De Noordzee lag grotendeels droog doordat de zeespiegel veel lager stond dan tegenwoordig. Veel water lag namelijk opgeslagen in het landijs. Rond 22.000 jaar geleden bevond de zeespiegel zich zelfs 120 meter beneden huidig NAP.[6] De Rijn en Maas vormden in deze periode een brede vlechtende riviervlakte met meerdere ondiepe stroomdraden en stroomden reeds door het huidige rivierengebied.[7] In de loop van het Weichselien brak een voorloper van de Rijn door de Arnhemse-Nijmeegse stuwwal heen waarmee de weg werd vrijgemaakt voor de huidige loop van de Rijn en de Waal. Het vlechtende rivierensysteem sleep de stuwallen waaraan het grensde toen al uit tot steile randen.[8] Dit proces heeft zich gedurende het Holoceen voortgezet.
Het sediment dat in deze periode in de riviervlakte is afgezet, bestaat voornamelijk uit grofzandige en grindrijke afzettingen en wordt gerekend tot de Formatie van Kreftenheye.[9] Deze riviervlakte wordt ook wel het *Pleniglaciaal terras* of *Laagterras* genoemd (figuur 2.1a).[10]

Tijdens het Laat Glaciaal zijn twee perioden geweest waarin het klimaat in het Rijnstroomgebied aanzienlijk verbeterde. Het betreft de Bølling- en Allerød-Interstadialen. De zomertemperaturen en neerslag waren tijdens deze beide interstadialen vergelijkbaar met ons huidige klimaat. De permanent bevroren bodem ontdooide en de bodemvorming kwam op gang. De Rijn begon zich in te snijden in zijn eigen dalvlakte en het geulpatroon van de Rijn veranderde van een brede riviervlakte met meerdere ondiepe stroomdraden naar een stroomgordel, waarin de afvoer zich concentreerde in één centrale, diepere en meanderende geul.[11] Tijdens deze meanderende fase is de *Laag van Wijchen* afgezet.[12] Dit is een staalblauw-grijze leemlaag die als een soort deken het Pleniglaciale terras bedekt (zie figuur 2.1b). De zeespiegel stond nog erg laag (100 meter beneden NAP), maar begon snel te stijgen als gevolg van de smeltende ijskappen.

Gedurende de laatste koude periode van het Weichselien, de Late Dryas (10.800 - 10.150 BP) werd het klimaat in Noordwest-Europa opnieuw aanzienlijk kouder. De gesloten berken-dennenbossen stierven af door strengere winters, waarbij de bomen plaats maakten voor een toendravegetatie en het landschap opener werd. Permafrost kwam weer verspreid in het landschap voor.[13] Als gevolg van onregelmatige smeltwaterafvoeren en de toegenomen aanvoer van grof grind en zand nam de Rijn weer een vlechtend patroon aan. De oudere Kreftenheye afzettingen werden hierbij deels opgeruimd, waardoor de nieuw gevormde rivierbedding lager kwam te liggen dan de oudere afzettingen en een nieuw terras gevormd werd (figuur 2.1c). Het sediment behorende tot deze afzettingen wordt eveneens tot de Formatie van Kreftenheye gerekend (Laagpakket 6).[14] Dit

[5] Berendsen 2008.
[6] Fairbanks 1989.
[7] Boshoven et al 2009.
[8] Kocken et al 2008.
[9] De Mulder et al. 2003.
[10] Cohen en Stouthamer 2012.
[11] Van de Meene & Zagwijn 1978.
[12] De Mulder et al. 2003.
[13] Hoek 1997; Kasse *et al.* 1995.
[14] De Mulder *et al.* 2003.

terras wordt ook wel het Late Dryas-terras of Terras X genoemd.[15] Volgens Cohen *et al.* (2012) bevindt terras X zich ter plaatse van het plangebied in de diepere ondergrond (zie figuur 2.2). De pleistocene zanden en grinden behorende tot dit terras (de Formatie van Kreftenheye) bevinden zich binnen het plangebied volgens een geologische boring zoals weergegeven op het Dinoloket, een database met ondergrondgegevens, op een diepte van 4 meter beneden maaiveld.[16]

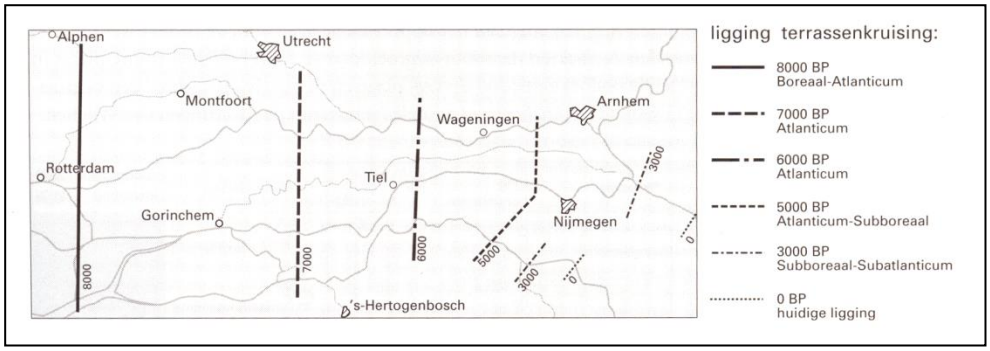

Figuur 2.2 De locatie van het plangebied op de stroomgordelkaart (Cohen et al. 2012).

Gedurende het jongere deel van de Late Dryas (10.500-10.150 BP) viel er aanzienlijk minder neerslag en heersten er sterkere (zuid-)westenwinden.[17] Als gevolg van uitblazing van zand uit de droogliggende riviervlakten ontstonden plaatselijk hoge, paraboolvormige rivierduinen. Deze rivierduinen zijn over het algemeen afgezet op de Laag van Wijchen (zie figuur 2.1d).[18] Stratigrafisch behoren zij tot het *Laagpakket van Delwijnen* van de Formatie van Boxtel.[19] Rivierduinen bestaan in het algemeen uit matig goed gesorteerd, matig grof zand met een mediane korrelgrootte van ongeveer 300 µm en liggen relatief hoog ten opzichte van de omgeving. Op de rivierduinen worden vaak kalkloze poldervaaggronden (code Rn62C) aangetroffen die door het zandige materiaal en hoge ligging goed ontwaterd zijn. Of binnen het plangebied ook rivierduinafzettingen aanwezig zijn, is vooralsnog onbekend. In de hierboven reeds genoemde geologische boring B40A1470 is het op 4 m-mv aangetroffen matig grove zand geïnterpreteerd als beddingzand behorende tot de Formatie van Kreftenheye. Op 200 meter ten zuidwesten van het plangebied is bij archeologisch onderzoek een pleistocene opduiking aangetroffen op een diepte van 2 m-mv.[20] Mogelijk betreft het hier een rivierduin, al is dit niet zeker.

[15] Pons 1957.
[16] Het betreft boring B40A1470, Dinoloket 2017.
[17] Hoek 1997; Isarin 1997.
[18] Cohen en Stouthamer 2012.
[19] De Mulder *et al.* 2003.
[20] Archeologische begeleiding uit 2008.

Holoceen
Rond 10.150 BP verbeterde het klimaat definitief. Tegen het einde van de Late Dryas steeg de gemiddelde jaartemperatuur in korte tijd ongeveer 7 graden.[21] Er viel meer neerslag en de permafrost verdween. De vegetatie reageerde direct en evolueerde tot een gemengd eiken/linden/iepenloofbos. In de nattere en lager gelegen gebieden ontwikkelde de vegetatie zich richting een berken-elzenbroekbos en kon laagveen gaan groeien.
Het landschap raakte derhalve snel geheel bebost, waarmee het sediment werd gestabiliseerd. De sediment-aanvoer naar beek- en riviersystemen nam hierdoor sterk af. De hoofdgeulen van de Rijn sneden zich gedurende het vroeg Preboreaal tot wel 9 á 10 meter diep in de grindige riviervlakte van de Late Dryas in. Gedurende en na deze fase van verticale insnijding nam de Rijn een meanderend patroon aan. De ontstane geulen overstroomden slechts bij zeer hoge waterstanden. Tijdens overstromingen is bovenop *Terras X* in het Vroeg Holoceen opnieuw een kleilaag afgezet, die op basis van overeenkomende lithologische kenmerken met de kleilaag uit het Bølling-Allerød Interstadiaal eveneens tot de Laag van Wijchen wordt gerekend (zie figuur 2.1e).

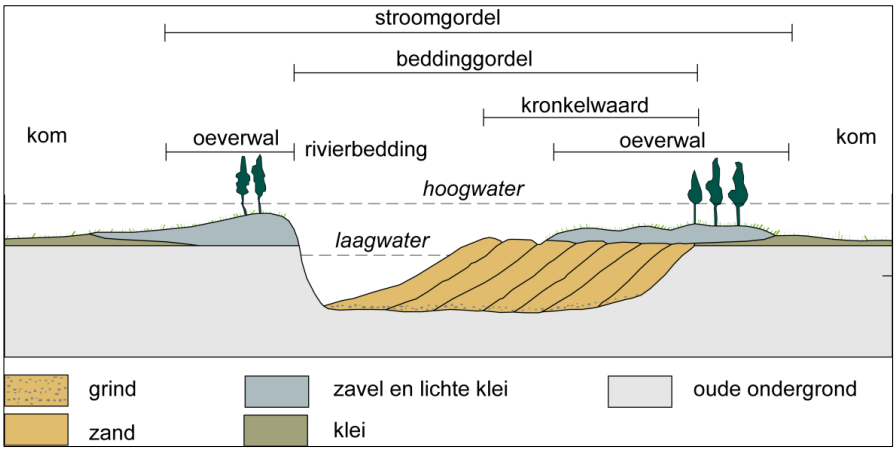
Figuur 2.3 Globale ligging van de terrassenkruising in de tijd. Ten westen van de met een ouderdom aangegeven lijnen vindt op dat moment accumulatie plaats, terwijl ten oosten daarvan de rivieren zich nog blijven insnijden.[22]

Rond 8.000 BP begon de stijgende zeespiegel de rivierdynamiek in de Rijn-Maas delta te beïnvloeden. Door de stijgende zeespiegel werd het verhang van de Rijn (en Maas) steeds kleiner. Door opstuwing van rivierwater verloor de Rijn transportcapaciteit en werd daardoor gedwongen zijn sediment af te zetten. Als gevolg hiervan sloeg de sedimentatiebalans in het rivierengebied om van netto erosie naar netto accumulatie. Het punt waarop de netto insnijding overgaat in netto accumulatie wordt de terrassenkruising genoemd. Dit punt ligt niet op een vaste plaats, maar varieert afhankelijk van het debiet, de sedimentlast van de rivier en de stijging/daling van de zeespiegel. Gedurende het Holoceen verschoof dit punt langzaam landinwaarts. Vanaf circa 5000 jaar BP passeerde de terrassenkruising Arnhem (zie figuur 2.3). Vanaf dat moment werden de oudere grove zanden en grinden bedekt met jongere, holocene fijne zanden, kleien en zavels (zie figuur 2.1f).

De accumulerende, meanderende rivieren ontwikkelden een duidelijke differentiatie in verschillende rivierafzettingen (beddingafzettingen, oeverafzettingen en komafzettingen). Beddingafzettingen betreffen alle afzettingen binnen de beddinggordel, die in de watervoerende rivierbedding worden afgezet, zoals het zand, afgezet in de binnenbocht van de rivier (kronkelwaard; figuur 2.4). Langs de geulen worden oeverwalafzettingen

[21] Dansgaard *et al.* 1993.
[22] Berendsen 2008.

afgezet, die voornamelijk bestaan uit fijn zand, zavel en sterk zandige klei (figuur 2.4). Deze ontstaan wanneer bij hoge afvoeren de rivier buiten zijn bedding treedt. Hierbij neemt de stroomsnelheid snel af, waardoor het grovere sediment (zand, zavel en sterk zandige klei) direct naast de bedding wordt afgezet. De zich zo vormende oeverwallen worden in de loop der tijd steeds hoger. Hierdoor neemt de overstromingsfrequentie af. Het fijnere sediment, de zware klei, wordt verder van de bedding afgezet in lager gelegen delen. Deze afzettingen worden komafzettingen genoemd.[23] De holocene afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Echteld.[24]

Figuur 2.4 Schematische doorsnede door de stroomgordel van een meanderende rivier (natuurlijke situatie) met bijbehorende terminologie.[25]

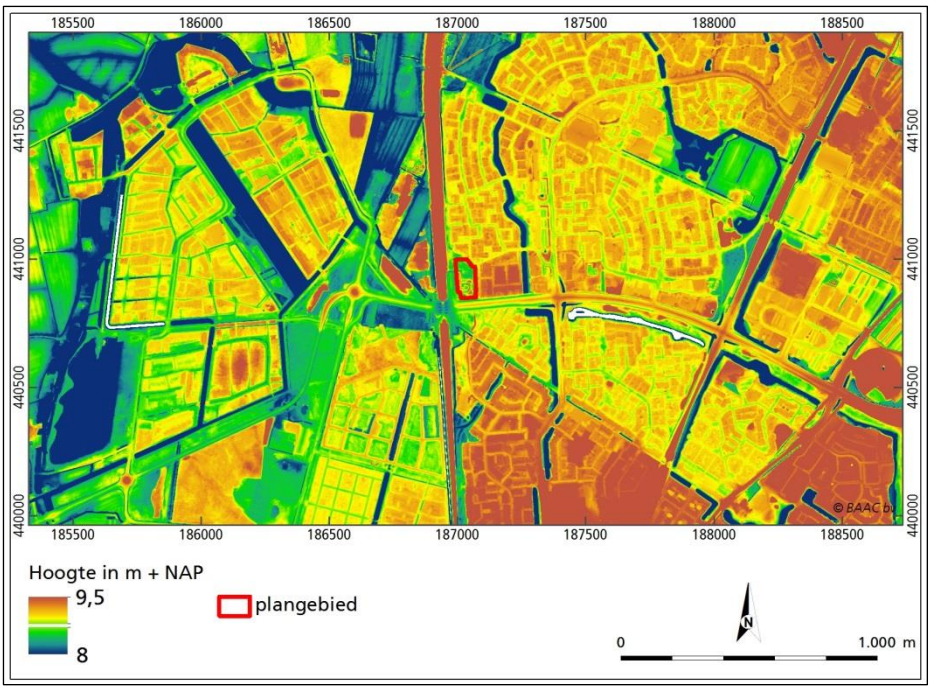
Bij extreme hoogwaterstanden in de rivieren vonden regelmatig doorbraken van de oeverwallen plaats, waardoor crevassegeulen ontstonden. In en langs de crevassegeulen vond sedimentatie plaats. De crevasse-afzettingen zijn meestal minder dik dan stroomgordelafzettingen, waarbij bovendien de variatie in lithologische samenstelling over korte afstand zeer groot kan zijn.

Gedurende het Holoceen zijn er verschillende perioden geweest met sterke accumulatie, gevolgd door perioden waarin er veel minder sedimentatie optrad. Tijdens laatst genoemde perioden nam de begroeiing toe en ontstonden er in de kom- en oeverwalgebieden donkergekleurde vegetatiehorizonten, zogenaamde laklagen. In laklagen kunnen derhalve archeologische resten voorkomen, omdat zij oude bodemoppervlakken vertegenwoordigen. Komgebieden waren over het algemeen echter laaggelegen en nat, zodat de kans op het aantreffen van archeologische resten op de stroomruggen hoger is dan in de lager gelegen kommen.

In de loop van het Holoceen hebben de rivierlopen zich verscheidene malen verlegd. Binnen het plangebied bevinden zich geen holocene rivierlopen (zie figuur 2.2). In de directe omgeving zijn in het verleden drie van dergelijke (oude) rivierlopen in de ondergrond aanwezig (geweest). De oudste hiervan betreft stroomgordel van Bredelaar. De stroomgordel van Bredelaar was actief in de periode 2900-2500 jaar BP en stroomde op circa 700 meter ten westen van het plangebied. Nagenoeg gelijktijdig met deze rivier was ook de Santacker-Driel stroomgordel actief in deze regio. De Santacker-Driel stroomgordel bevond zich op circa 1,3 km ten westen van het plangebied. De jongste, nog steeds actieve

[23] Berendsen 2008.
[24] De Mulder *et al.* 2003.
[25] Berendsen 2008.

rivier betreft de Nederrijn. De Nederrijn bevindt zich op circa 1,6 km ten noorden van het plangebied en is vanaf de ijzertijd actief vanaf circa 2.500 jaar BP. Al deze rivieren hebben zich tot in de pleistocene ondergrond ingesneden, zij het niet ter plaatse van het plangebied.[26] Toch hebben deze rivieren invloed gehad op het plangebied. Ter plaatse van het plangebied is namelijk een dik pakket komkleien afgezet behorende tot de Formatie van Echteld. Volgens de geologische boring B40A1470 is dit pakket komkleien ter plaatse van het plangebied circa 4 meter dik. Overigens is ter plaatse van het plangebied vanaf het moment dat de Nederrijn door de mens beteugeld is doormiddel van bedijking geen sediment meer afgezet binnen het plangebied.

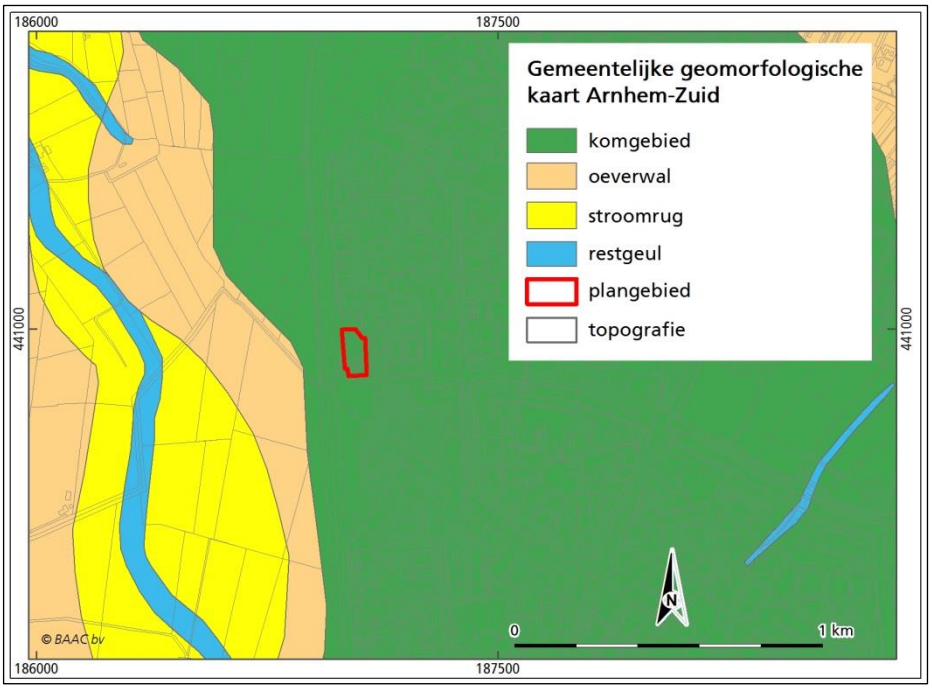
Figuur 2.5. Overzicht van het AHN voor het plangebied en omgeving. De stroomruggen en -geulen zijn vanwege (recente) ophogingen niet meer als zodanig in het landschap herkenbaar .[27] De ophogingen (oranjebruine en gele tinten) zijn wel goed als zodanig herkenbaar.

Door natuurlijke ophoging en differentiële klink, waarbij de kleien in het komkleigebied meer inklinken dan de zanden en zavels in het stroomruggebied, kunnen oude stroomruggen in het huidige landschap nog herkenbaar zijn aan het hoogteverschil met de omliggende komgronden. Uit archeologisch oogpunt zijn dergelijke ruggen zeer interessante locaties. Oevers zijn van oudsher een aantrekkelijke vestigingsplaats geweest voor mensen vanwege hun hogere ligging in het landschap en de aanwezigheid van stromend water in de directe omgeving. Binnen het plangebied en de directe omgeving is de ligging van de oude stroomgordels echter niet meer als zodanig herkenbaar. Dit vanwege ophogingen en de bouw van woonwijken (zie figuur 2.5).

Op de geomorfologische kaart van Nederland is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in bebouwd gebied. Wanneer de naastgelegen delen geëxtrapoleerd worden naar het plangebied, mag worden geconcludeerd dat het plangebied zich volgens deze kaart in een gebied bevindt bestaande uit een

[26] Cohen en Stouthamer 2012.
[27] www.ahn.nl 2017.

rivierkomvlakte (code 1M23).[28] De geomorfologische kaart van Nederland is echter een kaart van 1:50:000. Bij het maken van kaarten op dergelijke schaal heeft altijd een zekere mate van vereenvoudiging plaats gevonden. In het kader van het opstellen van een archeologische verwachtingskaart voor Arnhem-Zuid is tevens een geomorfologische kaart gemaakt.[29]

Figuur 2.6. De geomorfologische kaart voor het plangebied.[30]

Ook volgens deze kaart is het plangebied gelegen in een komgebied (zie figuur 2.6). Komgebieden liggen relatief laag tussen de verschillende stroomruggen in. Ze vormden door hun kale, open karakter een duidelijk zichtbare tegenstelling tot de begroeide en bewoonde stroomruggen. Komgebieden zijn vaak pas laat in cultuur gebracht en werden tot voor de grote ruilverkavelingsprojecten van de 20e eeuw gekenmerkt door een strokenverkaveling met grasland.
In de zware kleiafzettingen komen vaak plantenresten, stukken hout en zoetwaterschelpen voor. De kleur van de komgronden loopt uiteen van bruin tot grijs. Wanneer er weinig sedimentatie optrad kon er in de kommen onder natte omstandigheden ook veenvorming optreden. Door de lage en natte ligging bestaan de gronden voornamelijk uit kalkloze poldervaaggronden (Rn44C, Rn66A) met grondwatertrap III tot V.
Tot ver in de 20e eeuw bleven de kommen verzamelplaatsen van overtollig water en stonden vaak lange perioden onder water.[31] Tegenwoordig staan de komgebieden door een sterkere bemaling vrijwel niet meer onder water.

Binnen het plangebied zijn ondanks de grootschalige werkzaamheden in de directe nabijheid van het plangebied (aanleg woonwijken, station) geen aanwijzingen voor bodemverstoring. De mogelijkheid bestaat dat het plangebied is opgehoogd.

[28] Alterra 2010.
[29] Boshoven *et al.* 2009.
[30] Boshoven *et al.* 2009.
[31] Stiboka 1975.

2.3 Bewoningsgeschiedenis

2.3.1 Inleiding

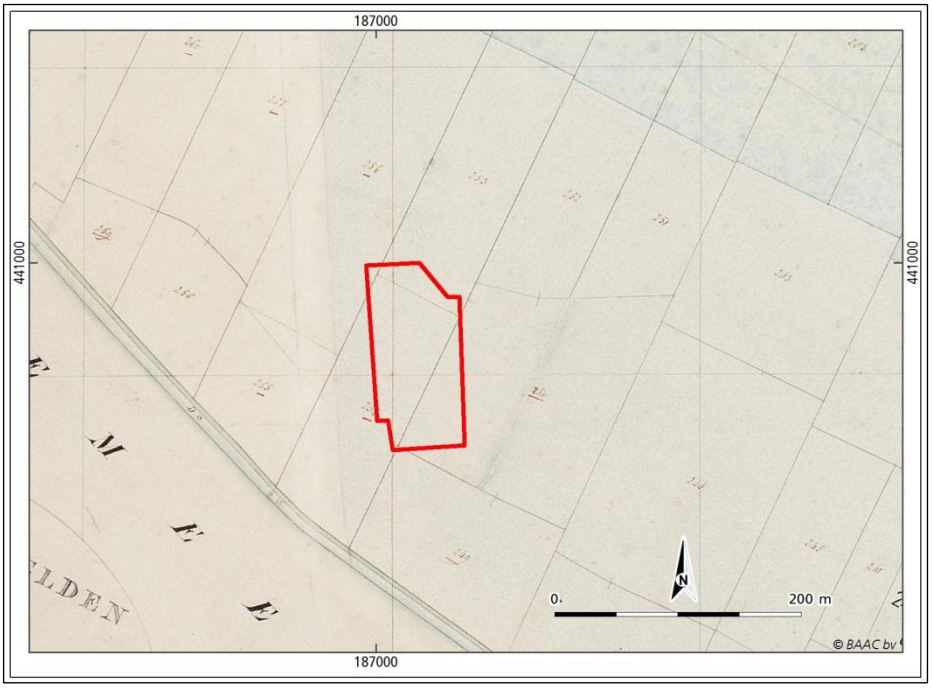
Het gevarieerde landschap van de gemeente Arnhem met droge en natte gebieden bood de bewoners in het verleden een breed scala aan bestaans- en vestigingsmogelijkheden.
De oudste aanwijzingen voor menselijke activiteit in de gemeente Arnhem dateren uit het laat-paleolithicum.[32] In die tijd trokken er diverse groepen rond die in tijdelijke jachtkampen verbleven. Pas vanaf het neolithicum moet, gezien de archeologische vondsten, sprake zijn geweest van een meer permanente bewoning. Er zijn overblijfselen aangetroffen van begravingen vanaf het neolithicum, alsmede aanwijzingen voor akkerbouw. Gezien het grote aantal grafheuvels op de Veluwe wordt verondersteld dat de bevolking na het neolithicum toenam. Door het kappen van bossen en intensieve veeteelt ontstonden de eerste heidevelden en kleinschalige zandverstuivingen. Vanaf de ijzertijd namen de nederzettingen in omvang toe.
Rond het begin van onze jaartelling breidden de Romeinen hun rijk uit tot de rivier de Rijn. Het zuidelijke deel van de huidige gemeente Arnhem, waaronder het plangebied, kwam dus onder direct bestuur van het Romeinse Rijk. In de grensstrook was echter wel sprake van contacten over en weer. In die periode waren er wel nederzettingen ten noorden van de rivier.
Over het algemeen genomen nam de bevolkingsdichtheid aan het einde van de Romeinse tijd sterk af, en nam in de loop van de middeleeuwen (vanaf circa 800 na Chr.) weer toe. Door de toenemende bevolking en schaalvergroting vanaf de middeleeuwen veranderde het landschap en werd het in cultuur gebracht. Bos werd gekapt en veen werd ontgonnen. Door begrazing met schapen kreeg het potentieel aan natuurlijke vegetatie geen groeikans meer en ontstonden op de droge zandgronden in het noorden van de gemeente heidevelden. Betere gronden werden gebruikt als landbouwgrond. (Beek)dalen en de lager gelegen nattere gebieden (zoals het plangebied) werden gebruikt voor beweiding en als hooiland.

2.3.2 Historie

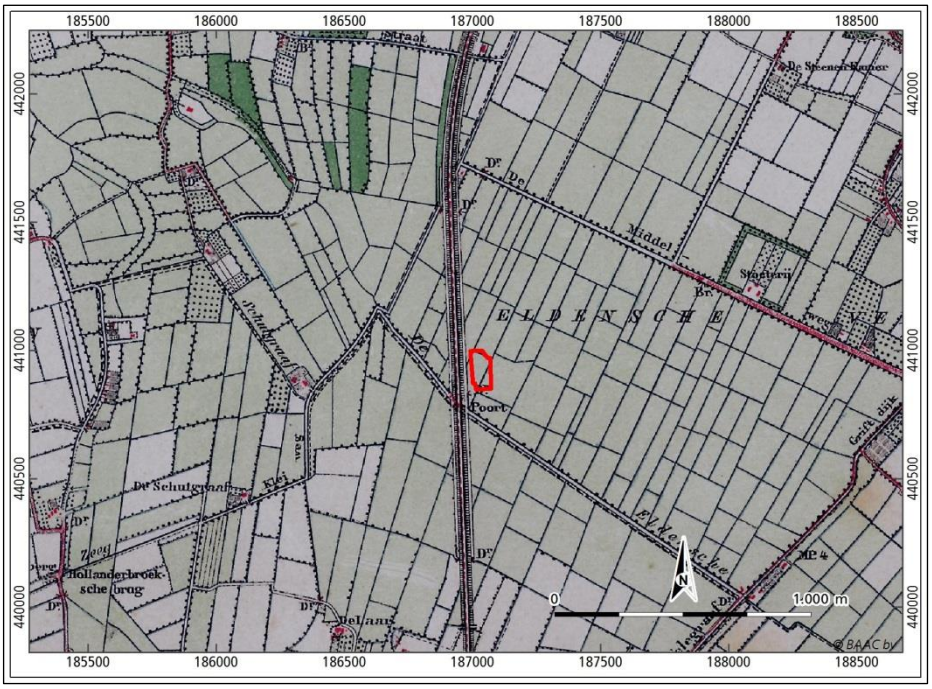
Het plangebied bevindt zich in een gebied dat tot de stadsuitbreiding eind jaren zeventig van de vorige eeuw in het buitengebied heeft bevonden.
Op oud kaartmateriaal uit de periode 1820-1832 kan het landgebruik in deze periode worden achterhaald (zie figuur 2.7). Hieruit blijkt dat het plangebied in gebruik was als weide. De strokenverkaveling is duidelijk zichtbaar.
Tot de aanleg van de spoorlijn van Nijmegen naar Arnhem in 1879 verandert er niets. Echter, ook de aanleg van het spoor brengt geen veranderingen voor het plangebied zelf met zich mee (zie figuur 2.8). Dit beeld blijf hetzelfde tot de stadsuitbreiding van het einde van de jaren zeventig van de vorige eeuw. Er is in de tussenliggende periode wel eens wat veranderd in landgebruik. Zo is het gebied tussen de jaren dertig en zestig van de vorige eeuw bebost geweest.[33]
Maar de echt grote veranderingen traden pas op bij de genoemde stadsuitbreiding. Echter, ook toen is het plangebied zelf ongemoeid gebleven. Pas eind jaren tachtig van de vorige eeuw treed binnen het gebied verandering op. Er lijkt een fietscrossbaan te zijn aangelegd.[34] Hoewel deze rond 2006 weer van het kaartbeeld verdwijnt, is de crossbaan op het AHN nog deels als zodanig herkenbaar.

[32] Archis 2017.
[33] www.topotijdreis.nl 2017.
[34] www.topotijdreis.nl 2017.

Het station Arnhem-Zuid, dat pal ten westen van het plangebied gelegen is, is in 2004 aangelegd. De volgende grote verandering betreft de bouw van de woonwijk Schuytgraaf, al is ook dit niet van invloed geweest op het plangebied.

Figuur 2.7 Uitsnede van de eerste kadastrale kaart uit omstreeks 1820 voor het plangebied en omgeving. Het plangebied is middels de rode contour weergegeven.

Figuur 2.8 Uitsnede van de topografische kaart uit 1892 voor het plangebied en omgeving.[35] *Het plangebied is middels de rode contour weergegeven.*

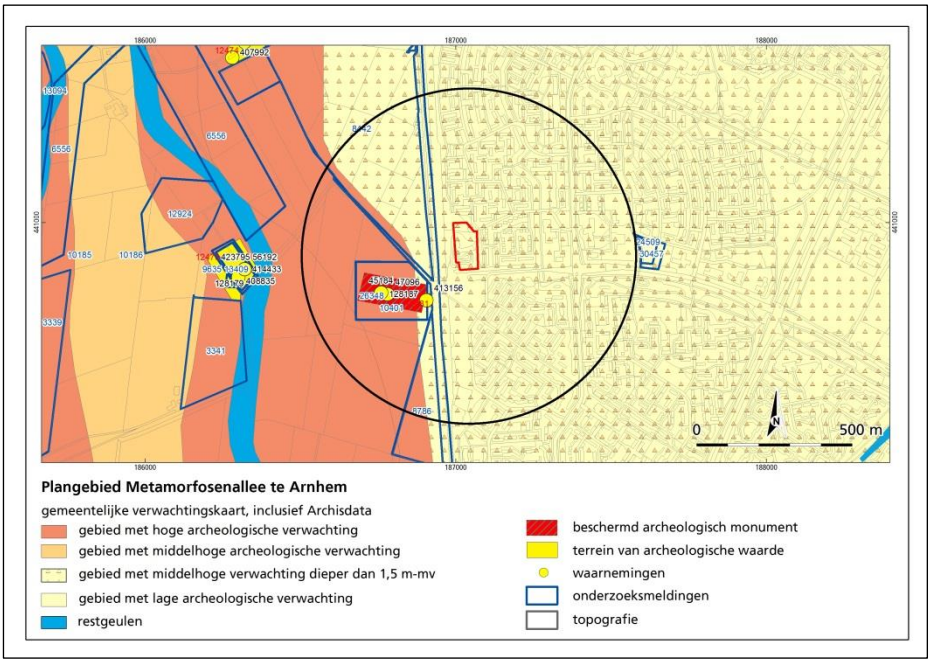
[35] Uitgeverij Nieuwland 2005.

Het spoor langs het plangebied werd gedurende de latere oorlogsjaren regelmatig door de Geallieerden onder vuur genomen. Dit betekent dat binnen het plangebied mogelijk munitie aanwezig is. Hierbij moet gedacht worden aan granaatjes (boordkanonnen), raketten en mogelijk ook vliegtuigbommen.

Uit het Bodemloket blijkt dat binnen het plangebied geen milieukundige gegevens bekend zijn.[36]

2.3.3 Archeologie

Over het algemeen zijn in Nederland op verschillende niveaus (landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk) archeologische (verwachtings-)kaarten opgesteld. Het huidige beleid, dat van toepassing is op het plangebied, is gebaseerd op de gemeentelijke verwachtingskaart (zie figuur 2.9).

Figuur 2.9 Uitsnede van de gemeentelijke verwachtingskaart met daarop aanvullende informatie vanuit ARCHIS. Middels de zwarte cirkel is een straal van 500 meter rond het plangebied weergegeven.

De onderverdeling van de indicatieve waarden zoals weergegeven op de verwachtingskaart van de gemeente Arnhem[37] is in het gebied gebaseerd op de statistische relatie tussen het landschapstype en archeologische vindplaatsen. Het plangebied is op de gemeentelijke verwachtingskaart geheel gekarteerd als een gebied met een "middelhoge trefkans op het aantreffen van archeologische waarden dieper dan 1,5 m-mv"(zie figuur 2.9). Deze middelhoge verwachting op grotere diepte is het gevolg van de mogelijke aanwezigheid van rivierduinen onder een pakket komkleien. Door de hoge ligging en de goede waterhuishouding vormden de rivierduinen tot aan het moment van verdrinking aantrekkelijke vestigingsplaatsen. Vanaf het moment dat de rivierduinen bedekt raakten met komkleien werd het gebied te nat voor bewoning. De komkleien hebben derhalve een lage verwachting op het voorkomen van archeologische resten.

[36] www.arnhem.maps.arcgis.com 2017.
[37] Boshoven *et al.* 2009.

Op de Archeologische Monumentenkaart staan terreinen vermeld die door de provincie en de RCE zijn geselecteerd vanwege hun archeologische waarde. Een aantal van deze terreinen heeft eveneens de status van beschermd archeologisch monument. Het plangebied valt niet binnen een dergelijk archeologisch monument. Binnen een straal van 500 meter rond het plangebied is één archeologisch monument aanwezig. Het betreft een beschermd terrein van zeer hoge archeologische waarde (monumentnr. 12481), op circa 200 meter ten zuidwesten van het plangebied. Het betreft een begraven, relatief kleine pleistocene opduiking waarop sporen van bewoning uit het mesolithicum, vroeg-neolithicum en midden-neolithicum zijn aangetroffen. De vindplaats is circa 60 meter breed en heeft een lengte van circa 200 meter. Het hoogste punt ligt op 6,50-6,75 +NAP, gemiddeld bevindt de top van deze opduiking zich op 6,0 m + NAP. Er zijn vondsten van vuursteen, verbrand bot en gebroken kwarts aangetroffen. De vindplaats is grotendeels intact onder de afdekkende laag komklei aanwezig.

Uit het Centraal Archeologisch Archief[38] blijkt dat binnen het plangebied tot op heden (nog) geen waarnemingen bekend zijn. Binnen een straal van 500 meter rond het plangebied is in Archis een viertal waarnemingen bekend. Het gaat hierbij om bewerkt vuursteen, handgevormd aardewerk, bot en gebroken kwarts, aangetroffen bij een begeleiding (waarnemingsnr. 413156). Deze bevindt zich op circa 200 meter ten zuidenwesten van het plangebied, op het reeds genoemde AMK-terrein. Op dezelfde locatie is eerder, tijdens booronderzoek uit 1997, eveneens bewerkt vuursteen, botmateriaal en een brok natuursteen aangetroffen (waarnemingsnr. 128187). Ook bij onderzoek uit 1998 is botmateriaal, vuursteen en ondetermineerbaar aardewerk aangetroffen (waarnemingsnr. 45184). Al dit vondstmateriaal is gedateerd op het mesolithicum en het vroeg- en midden-neolithicum. Daarnaast is tevens een munitie aangetroffen (patroon, waarnemingsnr. 47096).

Zoals op figuur 2.9 is te zien bevinden zich binnen een straal van 500 meter rond het plangebied een zestal onderzoeksmeldingen. In de onderstaande tabel zijn de onderzoeken kort samengevat.

Onderzoek-nummer	Afstand tot plangebied	Soort onderzoek	resultaat	Opmerkingen
8442	140 m W	veldkartering	geen vervolg noodzakelijk	
8786	400 m ZW	Bureauonderzoek en booronderzoek	geen vervolg noodzakelijk	
10185	250 m W	Bureauonderzoek en booronderzoek	vervolg in de vorm van booronderzoek.	Zie onderzoeksnr. 10401
10186	120 m W	Bureauonderzoek en booronderzoek	geen vervolg noodzakelijk	
10401	200 m ZW	Boor- en geofysisch onderzoek	vervolg in de vorm van een begeleiding	Zie onderzoeksnr. 26348
26348	200 m ZW	begeleiding		Onderzoek ter plaatse van AMK-terreein

2.4 Archeologische verwachting

Het plangebied is gelegen in het midden-Nederlandse rivierengebied, op de overgang van het Veluwemassief (noorden) en de heuvels rond Nijmegen (zuiden) naar het lager gelegen dal van de Nederrijn. Het plangebied bevindt zich in een komgebied. De komafzettingen hebben binnen het plangebied een dikte

[38] CAA, RCE 2017.

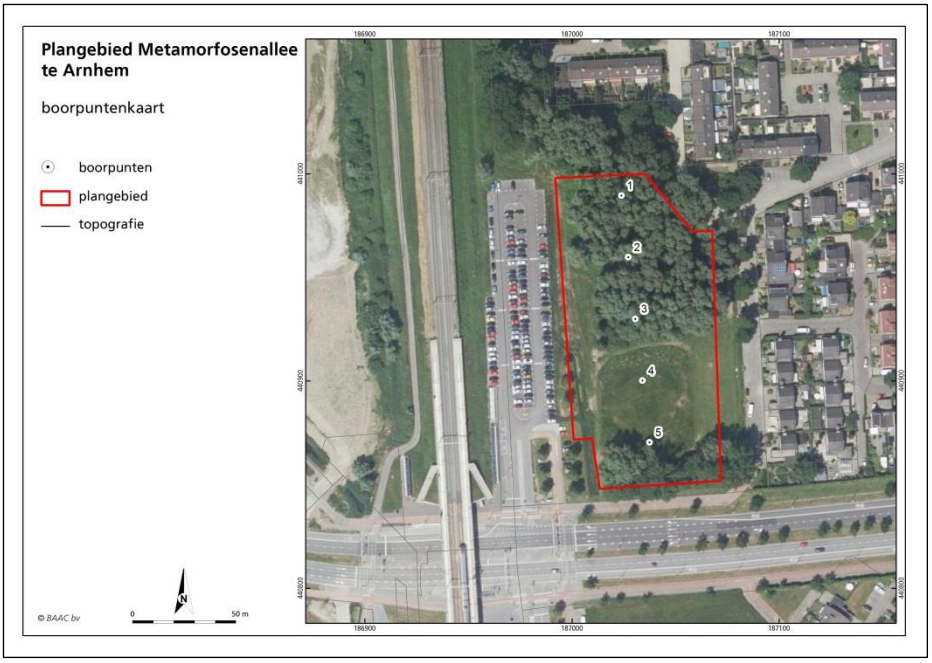
van circa 4 meter en dekken het oude pleistocene landschap af. Mogelijk bevindt zich op het pleistocene landschap een rivierduin.
De afzettingen die zich in de ondiepe ondergrond bevinden (komkleien), zijn gedurende het Holoceen afgezet. Gezien de ouderdom van de nabij gelegen stroomgordels zijn deze komkleien vanaf de vroege ijzertijd afgezet. De komkleien hebben, gezien het natte landschap dat zij vertegenwoordigen, een lage archeologische verwachting. Het pleistocene landschap direct onder de komkleien is archeologisch gezien mogelijk relevanter. Indien hier sprake is van de aanwezigheid van een rivierduin of een hoger gelegen deel van terras X, betrof het mogelijk een aantrekkelijke vestigingsplaats voor jagers en verzamelaars. Wat betreft de ouderdom van deze afzettingen kunnen hier archeologische resten aanwezig zijn uit de perioden vanaf het paleolithicum tot de verdrinking van het landschap gedurende de ijzertijd. Gezien de resten zoals aangetroffen op een begraven pleistocene verhoging op circa 200 meter ten zuidwesten van het plangebied, kan dit tijdsbestek mogelijk ingekort worden tot het mesolithicum-neolithicum.
Het plangebied heeft op de gemeentelijke verwachtingskaart een middelhoge verwachting toegekend gekregen op vindplaatsen op een diepte van meer dan 1,5 m-mv. Ondanks dat niet zeker is of binnen het plangebied een begraven rivierduin aanwezig is in de diepere ondergrond, kan het op basis van het bureauonderzoek ook niet worden uitgesloten.
Ondanks dat het plangebied nabij een stadsuitbreiding gelegen is en tevens werkzaamheden hebben plaatsgevonden in het kader van de aanleg van het station Arnhem-Zuid, zijn er geen aanwijzingen voor grootschalige bodemverstoringen binnen het plangebied zelf. Er is derhalve geen reden om de middelhoge verwachting zoals weergegeven op de gemeentelijke verwachtingskaart aan te passen.

Indien een vindplaats aanwezig is in de top van de pleistocene zanden, kunnen het vondsten en/of sporen betreffen van kleine steentijd sites met een omvang van 200 m^2 tot 1000 m^2. De verwachting is dat het hierbij om kortstondig gebruikte sites gaat. Bij dergelijke vindplaatsen wordt voornamelijk een strooiing van overwegend (bewerkt) vuursteen verwacht en eventuele haardkuilen die kunnen duiden op locaties van tenten of hutten. Ook de aanwezigheid van (neolithisch) aardewerk kan niet worden uitgesloten. Vondsten en/of sporen uit latere perioden (ijzertijd-nieuwe tijd) worden niet verwacht.

3 Inventariserend veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd op basis van de resultaten van het bureauonderzoek. Hierbij is de tijdens het bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting in het veld getoetst. Bij het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) is het plangebied onderzocht op de geomorfologische, geologische en bodemkundige karakteristieken. Er is hierbij specifiek gekeken naar de lithologische samenstelling van het sediment, de diepteligging van het pleistocene zand en het mogelijke voorkomen van bodemvorming in de top van het pleistocene zand. Ook geeft het booronderzoek informatie over de intactheid van de bodem en geeft daarmee inzicht in de gaafheid van een eventuele archeologische vindplaats.

Figuur 3.1 Boorpuntenkaart.

In het plangebied zijn vijf verkennende boringen gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en met een 3 cm steekguts. Er is geboord tot in de top van de pleistocene zanden. Er is geboord tot een minimale diepte van 4,7 m-mv (boring 1). De maximale boordiepte bedraagt 5,9 m –mv (boring 4). Ter plaatse van vier van de vijf boringen is het, ondanks het feit dat onder de grondwaterspiegel is geboord, gelukt minstens 10 centimeter van het pleistocene zand op te boren. Alleen ter plaatse van boring 4 is dit niet gelukt. Hier is slechts 5 centimeter pleistoceen zand opgeboord.

De locaties van de boringen zijn ingemeten met een GPS. De hoogteligging ten opzichte van NAP is uit het Actueel Hoogtebestand Nederland gehaald.[39] Hoewel het verkennende onderzoek niet specifiek is gericht op het opsporen van archeologische indicatoren is wel op de aanwezigheid daarvan gelet. De bodemlagen zijn met de hand en op het oog onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Archeologische indicatoren (bv. aardewerk, huttenleem, vuursteen, metaal, houtskool en al dan niet verbrand bot) kunnen een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats ter plaatse of in de nabijheid van de boring met indicator. De bodemlagen zijn lithologisch[40] en bodemkundig[41] beschreven.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 4 december 2017. In navolgende paragrafen worden de resultaten van het veldonderzoek beschreven. De locaties van de boringen staan weergegeven op de boorpuntenkaart (figuur 3.1). De maaiveldhoogte (in meters t.o.v. NAP) is per boring vermeld in de boorstaten (bijlage 2).

3.2 Veldwaarnemingen

Het plangebied was ten tijde van het veldwerk in gebruik als park begroeid met bos (noordelijke deel) en als speelweide (zuidelijke deel). Het gehele terrein is opgehoogd, maar het zuidelijke, onbeboste deel ter plaatse van boring 4 ligt circa 80 centimeter hoger dan het noordelijke deel. In dit deel van het plangebied zijn twee onnatuurlijke ruggetjes aanwezig (zie figuur 3.2). Het reliëfverschil binnen het plangebied is derhalve relatief groot en is het gevolg van verschillende mate van ophoging van het terrein. Door de aanwezige begroeiing en recente ophogingen waren aan het maaiveld geen aanwijzingen zichtbaar die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem.

Figuur 3.2. Zicht op het plangebied gezien vanaf boring 5 kijkende in noordelijke richting. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de parkeerplaats van station Arnhem-Zuid. Op de voorgrond is het hoger gelegen speelveld zichtbaar. Op de achtergrond bevindt zich het beboste deel van het plangebied.

[39] www.ahn.nl 2017.
[40] NEN 1989.
[41] De Bakker & Schelling 1989.

3.3 Verkennend booronderzoek

In deze paragraaf zal de bodemopbouw binnen het plangebied worden beschreven. Allereerst zal een algemene karakteristiek van de bodemopbouw en de lithologie worden gegeven, waarna vervolgens aandacht zal worden besteed aan de intacte bodems en de bodemverstoringen. Tot slot zal worden ingegaan op eventuele archeologische indicatoren. In bijlage 3 zijn de boringen in een profiel verwerkt waarbij de bodemopbouw van het plangebied visueel is weergegeven.

3.3.1 Lithologie en bodemopbouw

De bodemopbouw binnen het plangebied is vrij uniform. Ter plaatse van het plangebied is een in dikte variërend pakket ophoogpakket aangetroffen. Dit pakket bestaat overwegend uit zwak siltig, geel, matig grof zand (korrelgrootte 210-300 µm). De top 10 tot 15 centimeter van dit zand is zwak tot matig humeus. Het zandpakket bevat kleibrokken. In het noordelijke deel van het plangebied is dit dek 80 tot 105 centimeter dik. In het zuidelijke deel van het plangebied (boringen 4 en 5) is het ophoogdek dikker (135 tot 190 centimeter, zie bijlage 3). Hier bestaat het naast zand ook uit zandige klei met zandbrokken.

Direct onder het ophoogpakket is ter plaatse van alle boringen matig siltige, kalkloze, klei aangetroffen. De klei is in meer of mindere mate rijk aan plantenresten. Boven de grondwaterspiegel is de klei lichtgrijs tot grijs van kleur. Onder gereduceerde condities is de klei donkergrijs tot blauwgrijs van kleur. De top van dit pakket is ter plaatse van de boringen 1 en 2 humusrijk. Hier is sprake van de aanwezigheid van een Ah-horizont, het oorspronkelijke maaiveld. In de overige boringen is deze horizont niet aangetroffen.
De klei is geïnterpreteerd als komklei (zie hoofdstuk 2). De dikte van dit pakket varieert van 3,4 tot 4,5 meter (zie bijlage 3). De top van deze komklei bevindt zich binnen het gehele plangebied op nagenoeg gelijke hoogte (7,5 m + NAP). Binnen dit pakket komkleien is in alle boringen op een hoogte van circa 6,1 m + NAP een zogenaamde laklaag aangetroffen. Deze laklaag vertegenwoordigd een periode van relatieve rust en weinig sedimentatie, waardoor een donkergekleurde vegetatiehorizont kon ontstaan (zie hoofdstuk 2). Ter plaatse van de boringen 2 en 5 zijn overigens meerdere laklagen aangetroffen (zie bijlage 3).

Ter plaatse van boring 4 is direct onder de komklei een dun pakket sterk kleiig, donkerbruin/zwart, veraard veen aangetroffen. In het veld is dit geïnterpreteerd als zijnde de resten van een verlandde pleistocene geul. Op basis van het lithogenetische profiel (bijlage 3) lijkt het echter aannemelijker dat het hier een restant basisveen betreft.

Zoals vermeld zijn alle boringen doorgezet tot in het pleistocene zand. Dit zand bestaat uit zwak siltig, matig tot zeer grof, grijs, kalkloos zand (korrelgrootte 210-420 µm). In dit zand is geen bodemvorming aangetroffen. Het sediment is geïnterpreteerd als zijnde beddingzanden behorend tot *Terras X* (zie hoofdstuk 2). Er is hier derhalve geen sprake van de aanwezigheid van een rivierduin.
De top van het beddingzand is op variërende dieptes aangetroffen, van minimaal 3,2 m + NAP tot maximaal 4,2 m + NAP. Hierbij lijkt ter plaatse van boring 2 sprake te zijn van een geul. In bijlage 3 is dit goed zichtbaar. Het pleistocene zand bevindt zich gemiddeld op een hoogte van 3,7 m + NAP.

3.3.2 Bodemverstoringen

Zoals uit bovenstaande paragraaf valt op te maken, is het gehele plangebied opgehoogd met een pakket met een dikte variërend tussen 80 en 190 centimeter. Dit pakket lijkt ter plaatse van de boringen 1 en 2 direct op het oorspronkelijke maaiveld te zijn gestort, gezien de aanwezigheid van een Ah-horizont alhier. Ter plaatse van de overige boringen is een dergelijk Ah-horizont niet aangetroffen, wat erop duidt dat de bodem hier is afgegraven alvorens het op te hogen. De mate van verstoring lijkt zich hier echter te beperken tot de Ah-horizont (zie bijlage 3).
Alleen ter plaatse van boring 4 is een pakket veen aangetroffen direct op de pleistocene beddingzanden van Terras X. Indien dit basisveen betreft, ligt het voor de hand dat dit veenpakket overal aanwezig geweest moet zijn. Dit zou betekenen dat bij de afzetting van de holocene komkleien enige mate van erosie heeft opgetreden waarbij delen van het basisveen zijn opgeruimd. Of de top van de pleistocene zanden hierbij ook zijn geërodeerd, kan niet worden vastgesteld. De afwezigheid van bodemvorming in de top van de pleistocene beddingzanden kan duiden op erosie. Gezien de lage ligging van het pleistocene zand (ruim 2 meter lager dan ter plaatse van de vindplaats op 200 meter ten zuidwesten van het plangebied) en de aanwezigheid van een veenpakket ter plaatse van boring 4, kan echter beargumenteerd worden dat het gebied te nat was voor bodemvorming. In dat geval is geen sprake van erosie.

3.3.3 Archeologische indicatoren

Bij controle van het opgeboorde materiaal zijn in het geheel geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ook in het humeuze dek zijn geen spikkels baksteen of iets dergelijks aangetroffen. Dit is eveneens een indicator dat het hier geen opgebracht humeus dek betreft, maar een natuurlijke A-horizont. Hierbij moet worden opgemerkt dat het een verkennend booronderzoek betreft. Het traceren van archeologische indicatoren was niet het hoofddoel. Het feit dat geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen wil derhalve niet zeggen dat deze niet aanwezig zijn.

3.4 Archeologische interpretatie

Op basis van het bureauonderzoek heeft het plangebied landschappelijk gezien een middelhoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden uit de periode laat-paleolithicum – ijzertijd, indien ter plaatste een begraven rivierduin dan wel verhoging in het pleistocene landschap aanwezig blijkt te zijn. Uit het booronderzoek is echter gebleken dat de geologische en bodemkundige situatie ter plaatse deze verwachting niet onderbouwd. Er is geen sprake van de aanwezigheid van een pleistocene rivierduin op de beddingzanden van Terras X. Ook is geen sprake van een hoog gelegen deel van Terras X. De pleistocene beddingzanden zijn aangetroffen op een gemiddelde hoogte van 3,7 m + NAP. Dat is ruim 2 meter lager dan de hoogte waarop ter plaatse van het AMK-terrein op 200 meter ten zuidwesten van het plangebied een vindplaats is aangetroffen. Er geen aanwijzingen aangetroffen die kunnen duiden op bodemvorming in de pleistocene zanden, terwijl de bodem ter plaatse nog wel intact lijkt te zijn. Onder gunstige omstandigheden zou dit wel verwacht mogen worden. Er zijn enkele duizenden jaren verstreken sinds het begin van de klimaatsverbetering (begin Holoceen) tot aan het moment van verdrinking van het landschap gedurende de ijzertijd, ruim voldoende voor de vorming van een podzol. Blijkbaar was het gebied al vroeg te nat voor bodemvorming. Er mag derhalve geconcludeerd worden dat het hier een laag gelegen, relatief nat deel van Terras X betreft. Hiermee vormde het ook geen gunstig gebied voor bewoning

gedurende de steentijd. Men zocht in die perioden de hoger (en droger) gelegen delen van het landschap op. Bovenstaande houdt in dat op basis van onderhavig onderzoek de middelhoge archeologische verwachting voor het gehele plangebied naar beneden toe kan worden bijgesteld tot een lage verwachting.

4 Conclusie en aanbevelingen

Hieronder volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen zoals gesteld in het Plan van Aanpak. De eerste drie vragen hebben betrekking op het bureauonderzoek. De overige op het veldonderzoek.

Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
Er zijn binnen het plangebied tot op heden geen bekende archeologische waarden aanwezig.

Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
Het plangebied is gelegen in een komgebied. In de zware kleiafzettingen komen vaak plantenresten, stukken hout en zoetwaterschelpen voor. De kleur van de komgronden loopt uiteen van bruin tot grijs. Wanneer er weinig sedimentatie optrad, kon er in de kommen onder natte omstandigheden ook veenvorming optreden. Door de lage en natte ligging bestaan de gronden voornamelijk uit kalkloze poldervaaggronden (Rn44C, Rn66A) met grondwatertrap III tot V. Het pakket komafzettingen is naar verwachting circa 4 meter dik en dekt het pleistocene landschap af (Terras X). Mogelijk bevindt zich op het pleistocene landschap (een uitloper van) een rivierduin.
Voor zover bekend hebben binnen het plangebied geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden. Wel is het plangebied opgehoogd.

Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
Op basis van het bureauonderzoek geldt voor het plangebied, conform de gemeentelijke verwachtingskaart, een **middelhoge specifieke verwachting** voor het aantreffen van vondsten en/of sporen vanaf het laat-paleolithicum op een diepte van meer dan 1,5 m-mv. Er wordt hierbij uitgegaan van de mogelijke aanwezigheid van een rivierduin of opduiking in het pleistocene landschap.

Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
Binnen het plangebied is onder een recente ophooglaag een dik pakket komkleien aangetroffen. Deze komkleien lijken slechts in beperkte mate te zijn afgegraven alvorens het ophoogpakket is opgebracht. Ter plaatse van boring 4 is een pakket veen aangetroffen. Mogelijk betreft het hier basisveen. In dat geval is dit veen als gevolg van de afzetting van de komkleien elders in het plangebied geërodeerd. Onder de komkleien (en het veen) is beddingzand van Terras X aangetroffen. Er is geen rivierduin aanwezig. De pleistocene ondergrond bevindt zich op relatief grote diepte, ruim twee meter lager dan de pleistocene opduiking ter plaatse van de vindplaats op circa 200 meter ten zuidwesten van het plangebied. Er geen aanwijzingen aangetroffen die kunnen duiden op bodemvorming in de pleistocene zanden. Blijkbaar was het gebied al vroeg te nat voor bodemvorming. Er mag derhalve geconcludeerd worden dat het hier een laag gelegen, relatief nat deel van Terras X betreft.

In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?
Zoals hierboven uiteen is gezet, mag geconcludeerd worden dat de binnen het plangebied aangetroffen pleistocene zanden onderdeel uitmaken van een laag gelegen, relatief nat deel van Terras X. Hiermee vormde het ook geen gunstig gebied voor bewoning gedurende de steentijd. Men zocht in die perioden de hoger (en droger) gelegen delen van het landschap op. De afdekkende komkleien zijn gedurende het holoceen afgezet. Gezien de ouderdom van de nabij gelegen stroomgordels zijn deze komkleien vanaf de vroege ijzertijd afgezet. De komkleien hebben, gezien het natte landschap dat zij vertegenwoordigen, een lage archeologische verwachting.
Bovenstaande houdt in dat op basis van onderhavig onderzoek de middelhoge archeologische verwachting voor het gehele plangebied naar beneden toe kan worden bijgesteld tot een lage verwachting. Een vervolgonderzoek (in welke vorm dan ook) is niet noodzakelijk

Bovenstaand advies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid (gemeente Arnhem) en leidt tot een selectiebesluit. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemverstorende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Hoewel getracht is een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden, kan de aanwezigheid van archeologische sporen of resten nooit volledig worden uitgesloten in de gebieden waarvoor geen vervolgonderzoek wordt aanbevolen. BAAC bv wil er daarom op wijzen dat men bij bodemverstorende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden (zoals vondstmateriaal en grondsporen). Bij het aantreffen van deze waarden dient men hiervan melding te maken bij de minister (in de praktijk de RCE) conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016.

5 Geraadpleegde bronnen

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland,* Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het Land.* Van Gorcum, Assen.

Boshoven, E. H., M.P. Hijma, R.J.F. Keijzer, D.M. Kwakkel, R.G. van Mousch, L.A. Tebbens, 2009. *Archeologische verwachtingskaart Arnhem-Zuid.* BAAC-rapport 04.0274. 's-Hertogenbosch.

Bosman, A.V.A.J., R.C.A. Geerts & D. Sam (red.), 2017. *Een brug te ver onderzocht. Archeologisch onderzoek in Stadsblokken-Meinerswijk, gemeente Arnhem. ADC Monografie 22/ADC Rapport 4200.* ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.

CCvD, 2016: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.0.* Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), Gouda.

Dansgaard, W., Johnsen, S.J., Clausen, H.B., Dahl-Jensen, D., Gundestrup, N.S.,Hammer, C., Hvidberg, C.S., Steffensen, J.P., Sveinbjörnsdottir, A.E., Jouzel, J. en G. Bond, 1993. *Evidence for general climatic instability of past climate from a 250-kyr ice-core record.* Nature 364, 218-220.

Fairbanks, R.G., 1989. *A 17,000-year glacio-eustatic sea-level record: influence of glacial melting rates and climatic change during the Lateglacial and Holocene*. Nature 342, 637-642.

Hoek, W.Z., 1997. *Palaeogeography of Lateglacial Vegetations: Aspects of Lateglacial and Early Holocene begetation, the abiotic landscape and climate of the Netherlands. Atlas to Paleogeography of Lateglacial Vegetations: Maps of the Lateglacial and Early Holocene landscape and vegetation of the Netherlands, with extensive review of palynological data*. Proefschrift, Vrije Universiteit, Amsterdam.

Isarin, R.F.B., 1997. *The climate in Europe during the Younger Dryas*. Proefschrift, Vrije Universiteit, Amsterdam.

Kasse, C., Vandenberghe, J. en S.J.P. Bohncke, 1995. *Climatic change and fluvial dynamics of the Maas during the Late Weichselian and Early Holocene.* Paläoklimaforschung/ Palaeoclimate Research 14, Special Issue 9, 123-150.

Kocken, M., *et al.*, 2008. *Werkboek cultuurhistorie Meinerswijk. Ontwerpen aan 2000 jaar geschiedenis in het licht van toekomstige ontwikkelingen.* MARC erfgoed adviseurs.

Kok, R.S., 2012. *Sporen van de Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog in Meinerswij-Stadsblokken te Arnhem. Gemeente Arnhem. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek*. *RAAP-rapport 2486*. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Weesp.

Meene, E.A. van de en W.H. Zagwijn, 1978. *Die Rheinläufe in deutsch niederländischen Grenzgebiet seit der Saale-Kaltzeit.* Fortschritte in der Geologie von Nordrhein-Westfalen 28, 345-359.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland.* Wolters-Noordhoff bv, Houten, 379p.

Nederlands Centrum van Normalisatie, 1989: *Classificatie van onverharde grondmonsters.* NEN 5104. Delft.

Stiboka, 1975. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, toelichting bij kaartbladen 40 West Arnhem en 40 Oost Arnhem.* Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Geraadpleegde kaarten

AHN3, 2017: *Actueel Hoogtebestand Nederland.* Verkregen via www.ahn.nl.

Bodeminformatie op de kaart, 2017. Online geraadpleegd via www.arnhem.maps.arcgis.com in december 2017.

Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, A.H. Geurts, 2012: *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta.* Dept. Fysische Geografie. Univ Utrecht. Digitale Dataset verkrijgbaar via http://easy.dans.knaw.nl.

Kadasterkaart (minuutplan en OAT), 1811-1832, te raadplegen via Beeldbank van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2010. *Archeologische Monumentenkaart (AMK) en Centraal Archeologisch Archief (CAA*), geraadpleegd via Archis.

Stichting voor Bodemkartering (Stiboka), 1975b. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, Kaartblad 40 west Arnhem.* Stiboka, Wageningen.

Topotijdreis, over 200 jaar topografie, http://www.topotijdreis.nl, geraadpleegd in december 2017.

Uitgeverij Nieuwland, 2005. *Grote Historische Atlas van Gelderland, 1:25 000.* Tilburg.

Bijlage 1

Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 1: Geologische en archeologische tijdvakken

<table>
<tr><th>Ouderdom (jr)
0 = 1950 n. Chr.</th><th colspan="7">Chronostratigrafie</th><th>MIS</th><th colspan="3">Lithostratigrafie</th></tr>
<tr><td>11.650</td><td rowspan="16">Kwartair</td><td rowspan="8">Laat</td><td colspan="5">Holoceen (warme periode)</td><td>1</td><td colspan="3">Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviatiel)</td></tr>
<tr><td>12.850</td><td rowspan="8">Pleistoceen</td><td rowspan="8">Laat</td><td rowspan="8">Weichselien (ijstijd)</td><td rowspan="4">Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)</td><td>Late Dryas (koud)</td><td rowspan="4">2</td><td rowspan="4">Formatie van Kreftenheye (Rijn)</td><td rowspan="8"></td><td rowspan="15">Formatie van Boxtel (eolisch en lokaal terrestrisch)</td></tr>
<tr><td>13.900</td><td>Allerød (warm)</td></tr>
<tr><td>14.030</td><td>Vroege Dryas (koud)</td></tr>
<tr><td>14.640</td><td>Bølling (warm)</td></tr>
<tr><td>30.000</td><td rowspan="3">Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)</td><td>Laat-Pleniglaciaal (zeer koud)</td><td rowspan="2">3</td></tr>
<tr><td>60.000</td><td>Midden-Pleniglaciaal (koud)</td></tr>
<tr><td>75.000</td><td>Vroeg-Pleniglaciaal (zeer koud)</td><td>4</td></tr>
<tr><td>117.000</td><td colspan="2">Vroeg-Weichselien (gematigd koud)</td><td>5a
5b
5c
5d</td></tr>
<tr><td>130.000</td><td colspan="3">Eemien (warme periode)</td><td>5e</td><td>Eem Formatie (marien, lagunair en lacustrien)</td></tr>
<tr><td>370.000</td><td rowspan="3">Midden</td><td rowspan="3">Midden</td><td colspan="3">Saalien (ijstijd)</td><td>6-10</td><td rowspan="3">Formatie van Urk (Rijn)</td><td>Formatie van Drente (Glaciaal)</td></tr>
<tr><td>410.000</td><td colspan="3">Holsteinien (warme periode)</td><td>11</td><td></td></tr>
<tr><td>475.000</td><td colspan="3">Elsterien (ijstijd)</td><td>12</td><td>Formatie van Peelo (Glaciaal)</td></tr>
<tr><td>850.000</td><td colspan="3">Cromerien (warme periode)</td><td>13-22</td><td rowspan="2">Formatie van Sterksel (Rijn)</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2">Formatie van Stamproy (eolisch en lokaal terrestrisch)</td><td rowspan="2">Formatie van Beegden (Maas)</td></tr>
<tr><td>2.600.000</td><td>Vroeg</td><td>Vroeg</td><td colspan="3">Pre-Cromerien</td><td>23-104</td></tr>
</table>

Chrono-, zuurstofisotopen- en lithostratigrafie voor Noordwest-Europa naar De Mulder et al. (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot et al. (1994). Atmosferische data volgens Berendsen (2008) en Cohen et al. (2009). Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor Cultuurhistorisch Erfgoed (RCE). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2008). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Ouderdom (kal. jaren BP[1])	^{14}C jaren	Chronostratigrafie				Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden (kal. jaren v/n. Chr.)
450		Holoceen	Laat	Subatlanticum (koeler Vochtiger)		Vb2	Loofbos, waarbij eik en els overheersen; haagbeuk vanaf Vb1 (>1%); vanaf Vb2 veel cultuurplanten (rogge, boekweit, korenbloem)	nieuwe tijd (1500-heden)
1150	1250							middeleeuwen (450-1500 n. Chr.)
1500						Vb1		
1962	1950							Romeinse tijd (12 v.Chr. – 450 n. Chr.)
2750						Va		ijzertijd (800 – 12 v. Chr.)
3050	2900							bronstijd (2000 – 800 v. Chr.)
3950			Midden	Subboreaal (koeler Droger)		IVb	Loofbos. Eik, els en hazelaar overheersen; beuk vanaf IVb >1% en grotere invloed landbouw (granen)	
5700	5000					IVa		neolithicum (5300 – 2000 v. Chr.)
7250				Atlanticum (warm Vochtig)		III	Loofbos eik en els overheersen, relatief veel iep en linde. Het percentage den neemt af	
8700	8000							mesolithicum (8800 – 5300 v. Chr.)
10.250	9000		Vroeg	Boreaal (warmer)		II	Den overheerst, daarnaast hazelaar, eik, iep, linde, es	
10.750				Preboreaal (warmer)		I	Eerst berk en later overheerst de den	
11.650	10.150							
12.850	10.950	Laat-Pleistoceen	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas	LW III	Parklandschap (subarctisch)	laat-paleolithicum (35.000 – 8800 v. Chr.)
13.900	11.900				Allerød	LW II	Dennen- en berkenbossen	
14.030	12.100				Vroege Dryas	LW I	Open parklandschap	
14.640	12.450				Bølling		Open vegetatie met kruiden (bijvoet) en berkenbomen	
35.000 (v. Chr.)	^{14}C-methode loopt tot 43.000 jaar BP			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)			Perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	midden-paleolithicum (300.000 – 35.000 v. Chr.)
75.000								
117.000				Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)			Perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	
130.000			Eemien (warme periode)				Loofbos	
300.000 (v. Chr.)		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)				Maximale ijsuitbreiding Scandinavische ijskap tussen 200.000 en 130.000 jaar BP	vroeg-paleolithicum (tot 300.000 v. Chr.)

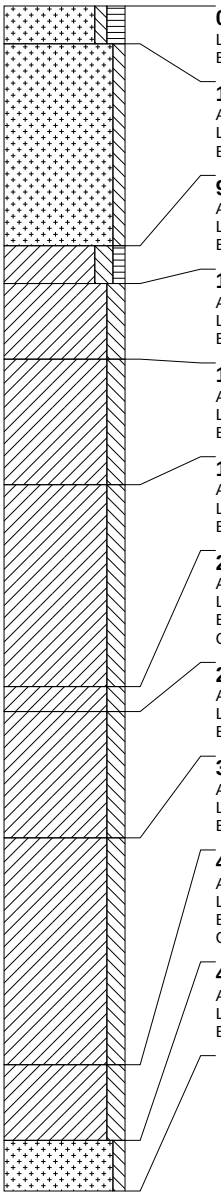
[1] *BP = aantal werkelijke jaren voor 1950 AD.*

Bijlage 2

Boorstaten

boring: 17240-1

beschrijver: MVP, datum: 4-12-2017, X: 187.024, Y: 440.990, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 40A, hoogte: 8,66, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: bos, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Arnhem, plaatsnaam: Arnhem, opdrachtgever: Gemeente Arnhem, uitvoerder: BAAC bv

0 cm -Mv / 8,66 m +NAP
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, matig grof, weinig plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

15 cm -Mv / 8,51 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geel, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

95 cm -Mv / 7,71 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, zwak humeus, donkergrijs, weinig plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

110 cm -Mv / 7,56 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

140 cm -Mv / 7,26 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

190 cm -Mv / 6,76 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

270 cm -Mv / 5,96 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, spoor plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

280 cm -Mv / 5,86 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

330 cm -Mv / 5,36 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkerblauwgrijs, weinig plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

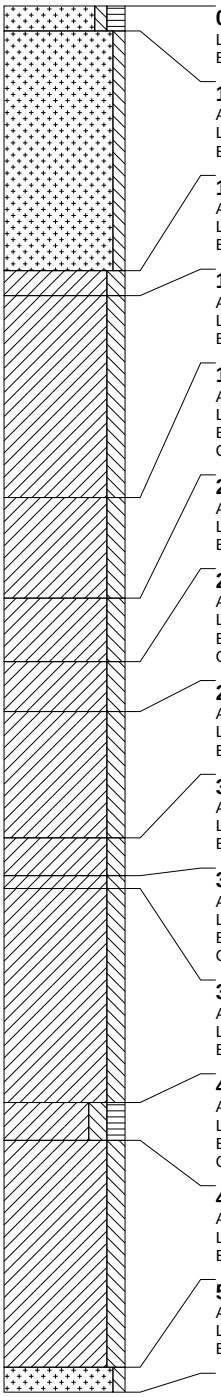
420 cm -Mv / 4,46 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, enkele zandlagen, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: overgangszone

450 cm -Mv / 4,16 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, zeer grof, kalkloos, interpretatie: beddingafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 470 cm -Mv / 3,96 m +NAP

boring: 17240-2

beschrijver: MVP, datum: 4-12-2017, X: 187.027, Y: 440.960, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 40A, hoogte: 8,56, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: bos, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Arnhem, plaatsnaam: Arnhem, opdrachtgever: Gemeente Arnhem, uitvoerder: BAAC bv

0 cm -Mv / 8,56 m +NAP
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, matig grof, weinig plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

10 cm -Mv / 8,46 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geel, kleibrokken, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

105 cm -Mv / 7,51 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

115 cm -Mv / 7,41 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

195 cm -Mv / 6,61 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

235 cm -Mv / 6,21 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

260 cm -Mv / 5,96 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, spoor plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

280 cm -Mv / 5,76 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

330 cm -Mv / 5,26 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkerblauwgrijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

345 cm -Mv / 5,11 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig riet, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: laklaag

350 cm -Mv / 5,06 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkerblauwgrijs, weinig riet, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

435 cm -Mv / 4,21 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, matig humeus, zwart, weinig hout, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: laklaag, tegen veraard veen aan.

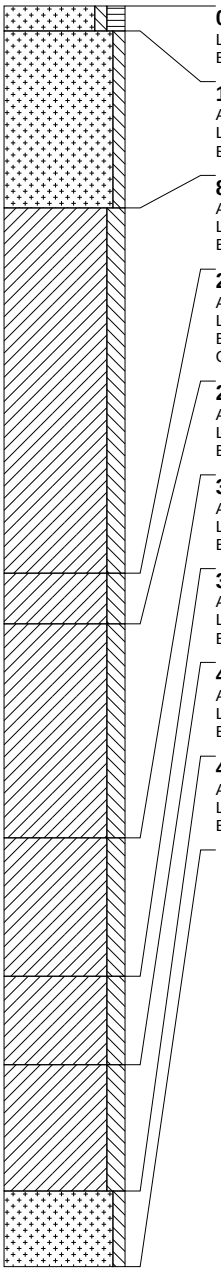
450 cm -Mv / 4,06 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, veel dunne zandlagen, kalkloos, interpretatie: geulafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

540 cm -Mv / 3,16 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, zeer grof, kalkloos, interpretatie: beddingafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 550 cm -Mv / 3,06 m +NAP

boring: 17240-3

beschrijver: MVP, datum: 4-12-2017, X: 187.031, Y: 440.930, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 40A, hoogte: 8,52, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: bos, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Arnhem, plaatsnaam: Arnhem, opdrachtgever: Gemeente Arnhem, uitvoerder: BAAC bv

0 cm -Mv / 8,52 m +NAP
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, matig grof, weinig plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

10 cm -Mv / 8,42 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geel, kleibrokken, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

80 cm -Mv / 7,72 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

225 cm -Mv / 6,27 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

245 cm -Mv / 6,07 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

330 cm -Mv / 5,22 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, enkele siltlagen, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

385 cm -Mv / 4,67 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergroengrijs, weinig riet, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

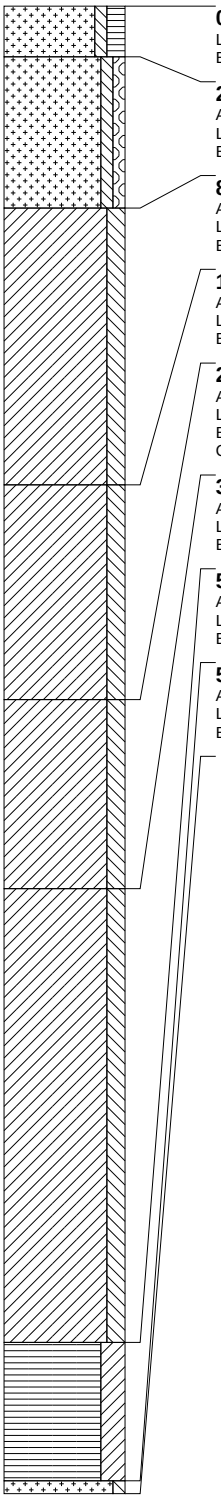
420 cm -Mv / 4,32 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, enkele zandlagen, weinig hout, kalkloos, interpretatie: geulafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

470 cm -Mv / 3,82 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, zeer grof, kalkloos, interpretatie: beddingafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 500 cm -Mv / 3,52 m +NAP

boring: 17240-4

beschrijver: MVP, datum: 4-12-2017, X: 187.034, Y: 440.900, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 40A, hoogte: 9,43, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: bos, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Arnhem, plaatsnaam: Arnhem, opdrachtgever: Gemeente Arnhem, uitvoerder: BAAC bv, opmerking: boring onbetrouwbaar

0 cm -Mv / 9,43 m +NAP
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, matig grof, weinig plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

20 cm -Mv / 9,23 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, geel, kleibrokken, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

80 cm -Mv / 8,63 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, spoor wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen

190 cm -Mv / 7,53 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, spoor wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

275 cm -Mv / 6,68 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

350 cm -Mv / 5,93 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, volledig gereduceerd

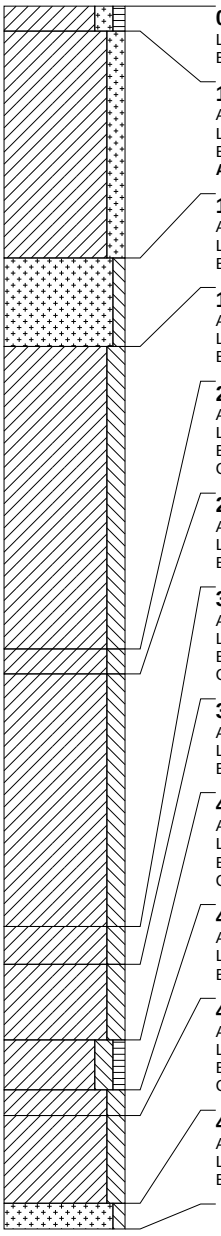
530 cm -Mv / 4,13 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: veen, sterk kleiig, donkerbruinzwart, enkele siltlagen, veraard veen, kalkloos, interpretatie: geulafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

585 cm -Mv / 3,58 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, zeer grof, kalkloos, interpretatie: beddingafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 590 cm -Mv / 3,53 m +NAP

boring: 17240-5

beschrijver: MVP, datum: 4-12-2017, X: 187.038, Y: 440.870, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 40A, hoogte: 8,65, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: bos, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Arnhem, plaatsnaam: Arnhem, opdrachtgever: Gemeente Arnhem, uitvoerder: BAAC bv, opmerking: boring onbetrouwbaar

0 cm -Mv / 8,65 m +NAP
Lithologie: klei, matig zandig, zwak humeus, donkerbruin, weinig plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

10 cm -Mv / 8,55 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig zandig, bruingrijs, zandbrokken, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond
Archeologie: enkel fragment bouwpuin (onbepaald)

100 cm -Mv / 7,65 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geel, kleibrokken, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: opgebrachte grond

135 cm -Mv / 7,30 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, lichtgrijs, weinig wortelresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

255 cm -Mv / 6,10 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, donkergrijs, weinig riet, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

265 cm -Mv / 6,00 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont met roestvlekken, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen

365 cm -Mv / 5,00 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, bruin, veel riet, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: veraard veen?

380 cm -Mv / 4,85 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, spoor hout, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

410 cm -Mv / 4,55 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, zwak humeus, donkergrijs, veel plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: begraven natuurlijke (ongeploegde) A-horizont, veel Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen
Opmerking: laklaag

430 cm -Mv / 4,35 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, spoor plantenresten, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

440 cm -Mv / 4,25 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, blauwgrijs, veel dunne zandlagen, weinig hout, kalkloos, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: overgangszone

475 cm -Mv / 3,90 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, matig grof, kalkloos, interpretatie: beddingafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 485 cm -Mv / 3,80 m +NAP

Bijlage 3

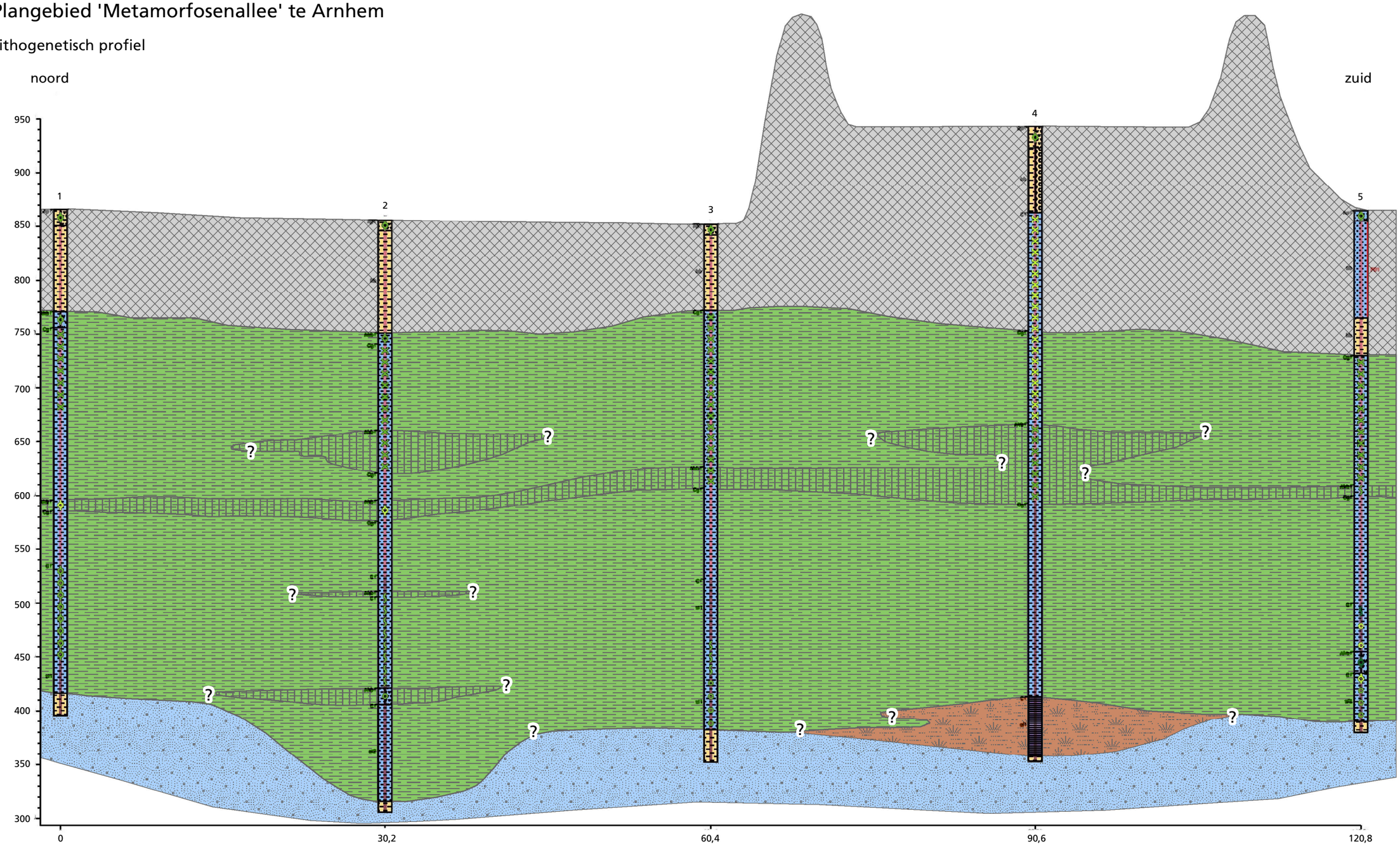
Lithogenetisch profiel

Plangebied 'Metamorfosenallee' te Arnhem

Lithogenetisch profiel

noord

zuid

Lithologie

- zand
- klei
- veen
- matig zandig
- sterk kleiig
- zwak siltig
- matig siltig
- zwak grindig
- zwak humeus
- matig humeus
- zl1 enkele zandlagen
- sl1 enkele siltlagen
- zl2 veel dunne zandlagen
- zb zandbrokken
- kb kleibrokken
- spoor hout
- weinig hout
- spoor plantenresten
- weinig plantenresten
- veel plantenresten
- weinig riet
- veel riet
- spoor wortelresten
- weinig wortelresten
- Ap regelmatig geploegde A-horizont
- C C-horizont
- Cg C-horizont met roestvlekken
- oxidatie en reductie verschijnselen
- volledig gereduceerd
- PO1 enkel fragment puin (onbepaald)

Lithogenese

Pleistoceen

- beddingafzettingen

Holoceen

- komafzettingen
- (basis)veen

Overig

- opgebracht
- laklaag

? de laterale/verticale verspreiding van de lithologische lagen is onbekend. De weergegeven situatie betreft een interpretatie.

© BAAC bv

MEMO

GEMEENTE Arnhem

Datum : 9 november 2017

Aan : Bart Lagerberg

Van : Clemens Hendriksen
Lennert Wigman (CT)
Adviseurs Milieu & CE

Betreft : Quick scan + naoorlogs onderzoek conventionele explosieven (CE) project nieuwbouw school Metamorfosenallee Arnhem
Definitief

Inleiding

De gemeente Arnhem is voornemens om aan de Metamorfosenallee een nieuwe school te bouwen
De onderzoekslocatie heeft een oppervlakte van circa 4,7 ha. De locatie is geheel onbebouwd en onverhard.
Voor het projectgebied dient vastgesteld te worden of maatregelen noodzakelijk zijn in verband met de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven (CE).
Op de situatietekening in bijlage 1A is het projectgebied weergegeven.
Om te beoordelen of de locatie verdacht is van conventionele explosieven is de kansenkaart uit de handleiding “Omgaan met conventionele explosieven uit de 2e WO binnen de gemeente Arnhem 2016” geraadpleegd. [1].

Kansenkaart “mogelijk aanwezigheid conventionele explosieven”

In het huidige beleid is een kansenkaart opgenomen. In deze kaart is door middel van kleuren (rood, oranje, geel en groen) de “kans van aantreffen” op CE weergegeven (respectievelijk hoog, verhoogd, verlaagd en laag). Uit de kansenkaart blijkt dat binnen het projectgebied de kans op aantreffen van conventionele explosieven verhoogd is (zie bijlage 1B).

Conclusie en advies

Uit de kansenkaart blijkt dat binnen het gehele projectgebied de kans op aantreffen van conventionele explosieven verhoogd is. Voor gebieden met een verhoogde kans van aantreffen (oranje gekleurd) wordt geadviseerd aanvullend historisch en een naoorlogs onderzoek uit te voeren en dit samen met de geplande werkzaamheden te verwerken in een werkadvies.
Een naoorlogs onderzoek bestaat uit het vaststellen van naoorlogse geroerdheid op basis van luchtfoto's, historische foto's en naoorlogs uitgevoerde grondroerende werkzaamheden aan infrastructuur en bv kabels & leidingen en de aanplant van bomen. Het doel is om de omvang van het projectgebied te beperken waarvoor (veiligheids)maatregelen getroffen moeten worden in verband met de mogelijke

aanwezigheid van CE. Een naoorlogs onderzoek kan worden opgesteld als bekend is welke grondroerende werkzaamheden gaan plaatsvinden.

BRON: Handleiding “Omgaan met conventionele explosieven uit de 2e WO binnen de gemeente Arnhem tijdens grondroerende werkzaamheden", versie 2016

Naoorlogs onderzoek

De aanleiding van het onderhavige naoorlogs onderzoek, bestaande uit een historisch onderzoek CE en een onderzoek naar de naoorlogse geroerdheid van de bodem, zijn de uit te voeren grondroerende werkzaamheden binnen het projectgebied waar sprake is van een verhoogde kans van aantreffen van CE.

Doel van het na oorlogs onderzoek is het beperken van het projectgebied waarvoor (veiligheids)maatregelen getroffen moeten worden in verband met de mogelijke aanwezigheid van CE.
Op dit moment zijn de concreet uit te voeren grondroerende werkzaamheden en de locaties niet bekend.
Wel is er een mogelijkheid dat bestaande watergangen verbreed gaan worden.
Daarnaast zal de fundering van de nieuwbouw worden uitgegraven en zullen verhardingen worden gerealiseerd. Het is niet bekend in hoeverre er kelders onder het gebouw komen.
Onderstaande naoorlogs onderzoek geeft een eerste beeld. Als bekend is waar welke graafwerkzaamheden tot welke diepte gaan plaatsvinden, kan concreet worden aangegeven of en zo ja welke CE-maatregelen getroffen dienen te worden.

Uitgangspunten naoorlogs onderzoek

Voor de uitvoering van een naoorlogs onderzoek worden met betrekking tot de mogelijke aanwezigheid van CE en de diepte van de eventuele naoorlogs geroerde grond de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd (bron: handreiking CE).

1. Bij grondroerende werkzaamheden na de 2e WO kan ervan worden uitgegaan dat de eventuele aanwezige CE zijn verwijderd tot de, in het verleden, uitgevoerde ontgravingsdiepte.
2. De eerste 40 cm (0-0,4 m) van de bodem, op percelen voor agrarisch gebruik en binnen stedelijk gebied, wordt geclassificeerd als een gebied met een verlaagde (geel) kans van aantreffen omdat het om reeds geroerde grond gaat. Dit geldt niet voor de bodem in de bossen en parken.
3. De handleiding is ook van toepassing op het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden in de waterbodem met uitzondering van de vaargeul van de Rijn en IJssel in beheer bij Rijkswaterstaat.
4. In een voor CE verdacht gebied is het handmatig gebruik van een edelmanboor, pulsboor, zuigerboor en het plaatsen van peilbuizen zonder maatregelen mogelijk.
5. Grond waarop in de 2e WO aantoonbaar gebouwen stonden of gebieden die tijdens de 2e WO aantoonbaar verhard waren, zijn niet verdacht van CE. Met uitzondering van gebieden welke verdacht zijn op afwerpmunitie.
6. De ambitie van de gemeente Arnhem is om ondergrondse hoofdstad van Nederland te worden. Dit betekent dat er veel ondergronds gebouwd is en gaat worden. Voorbeelden van ondergrondse bouwwerken zijn de Willemstunnel, de Hogeschool voor de Kunsten de parkeergarages bij Arnhem Centraal en het Musis kwartier en de kabel en leidingentunnel bij Arnhem Centraal. Indien het gaat om grondroerende werkzaamheden voor dit soort ondergrondse bouwwerken (waarbij je ook nog kunt denken aan zwembaden, bioscopen of theaters) dan moet er ook binnen het gebied met een verlaagde (geel) kans van aantreffen een advies aan de CE adviseur worden gevraagd. In de meeste gevallen moet er dan gehandeld worden als in een gebied met een verhoogde kans van aantreffen.

Daarnaast worden in het kader van het vaststellen van de eventuele naoorlogse geroerdheid van de bodem de volgende concrete uitgangspunten gehanteerd.

- in kabel- en leidingtracés die naoorlogs zijn aangelegd geldt voor riolering de binnen de gemeente bekende aanlegdiepte (bob) als naoorlogs geroerde diepte;
- voor kabels gelden de volgende diepten:
  - 0,70 m-mv: laagspanning, openbare verlichting, telefoon en datakabels als glasvezel;
  - 1,0 m-mv: middenspanning, gas- en waterleiding;
  - 1,5 m-mv: Nuon warmteleiding.
- naoorlogs aangelegde sportvelden (waaronder kunstgrasvelden in een later stadium) zijn tot een diepte van 0,5 m-mv geroerd.

De resultaten van het naoorlogs onderzoek zijn onderstaand weergegeven.

Historisch onderzoek
Op basis van het meest recente historisch onderzoek CE uit 2016 zijn de onderstaande risicogebieden gedefinieerd. Deze zijn weergegeven op de kaarten die zijn opgenomen als bijlagen 2A tot en met 2E.

<u>Risicogebieden CE Metamorfosenallee</u>

Verdedigingswerken (bijlage 2A)
Omschrijving: Loopgraaf
Nauwkeurig: 5m
Afbakening: Contouren van de loopgraaf met een buffer op basis van nauwkeurigheid
Verschijningsvorm: achtergelaten / gedumpt

Luchtaanvallen deelgebied 1 (bijlage 2B)
Verdacht op: Kickouts munitietrein
Doel: Ontplofte munitietrein
Nauwkeurigheid: nvt
Kaliber: div. kalibers
Verschijningsvorm: Weggeslingerd

Luchtaanvallen deelgebied 2 (bijlage 2B)
Verdacht op: zie deelgebied 1 en:
Verdacht op: Raketten, geschutmunitie
Doel: Spoordijk, loopgraven
Nauwkeurigheid: 100 m.
Kaliber: 60 lbs en 20 mm
Verschijningsvorm: Verschoten

Grondgevechten en artilleriebeschietingen Slag om Arnhem (bijlage 2C)
Munitiesoort: KKM, hand- en geweergranaten, geschutmunitie 2 cm t/m 155 mm, munitie granaatwerpers
Afbakening: Situationeel afgebakend als conflictzone
Verschijningsvorm: Verschoten, geworpen
Nationaliteit: D en GB

Grondgevechten na Slag om Arnhem (bijlage 2D)
Verdacht op: KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers

Afbakening: Situationeel afgebakend als conflictzone op basis van literatuur en munitieruimrapporten
Verschijningsvorm: Verschoten, geworpen
Nationaliteit: D en GB

Artilleriebeschietingen na Slag om Arnhem (Bijlage 2E)
Verdacht op: Geschutmunitie 2 cm t/m 7.2 inch en raketten (Landmatras ten noorden van de Rijn)
Afbakening: Situationeel afgebakend als conflictzone op basis van literatuur, munitieruimrapporten, archieven, artilleriegegevens en luchtfoto's
Verschijningsvorm: Verschoten
Nationaliteit: Hoofdzakelijk GB maar ook D

Onderstaand is een foto en een toelichting op het ontploffen van de munitietrein weergegeven.

Munitietrein

Aanslag op munitietrein op het spoor Elst - Arnhem

Kort voor de luchtlanding in september 1944 moest iedereen het gebied verlaten. Halsoverkop en met alleen de kleren die ze droegen. Het vee bleef zonder verzorging achter. Op het spoor vlakbij de spoorwegovergang (nu het tunneltje) aan de Laarweg/straat stond een Duitse trein vol vliegtuigbommen. Voor de veiligheid was die het centrum van Elst uitgereden, naar een plek waar bijna niemand woonde. Daar is hij op 25 september 1944 door de geallieerden gebombardeerd. De knal was in de wijde omtrek te horen en te voelen. Zelfs dorpen verder was er geen ruit meer heel.

Gezicht op de bij een bombardement van een munitietrein vernielde spoorbaan tussen Elst en Arnhem (500 meter ten noorden van de spoorwegovergang in de Laarstraat), uit het noorden. Op de voorgrond de resten van een goederenwagon. Foto J.H. Martelhoff 1945/1946

Toen de bewoners een tijd later het gebied weer in mochten, bleek er bitter weinig over te zijn van hun boerderijen. In een fruitboomgaard stond nog maar een van de vele bomen overeind. Ook waren bijna alle koeien en schapen dood. Alleen drie paarden bleken het overleefd te hebben. Ze waren na de ontploffing gevlucht door een gat in de spoordijk. Ze leken spoorloos. Pas maanden later kreeg de eigenaar ze weer in zijn bezit.

Tekst Gespiegeld in de Rijn, Anna Bouyeure

Gezicht op de vernielde wachtpost 3 aan de spoorwegovergang aan de Laarstraat tussen Elst en Arnhem.

Foto J.H. Martelhoff, 1945/1946

Inundatie

Onderzoek naoorlogse geroerdheid bodem

Om na te gaan welke grondroerende werkzaamheden hebben plaats gevonden na 1945 en welke bebouwing aanwezig was in 1945 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Historische kaarten 1912 en 1930 en luchtfoto's vanaf WOII;
- Aanplantjaar bomen;
- Kabels en leidingen.

Hieronder volgt per bron een korte beschrijving van de onderzoeksresultaten.

Historische kaarten en luchtfoto's
In bijlage 3A tot en met 3O zijn historische topografische kaarten en luchtfoto's opgenomen. Onderstaand is een samenvatting van de bevindingen weergegeven.

1912 t/m 1949
De projectlocatie is geheel in agrarisch gebruik (grasland-bouwland). De zuidoostelijke hoek is bos. Er zijn diverse perceelsloten/greppels aanwezig.
1964
Het bos is niet meer aanwezig, de sloten nog wel.
1974
De locatie is niet meer in agrarisch gebruik. Ten noorden van de projectlocatie zijn de eerste woningen gebouwd. De Waddinxveenstraat aan de noordoostelijke hoek van de projectlocatie is in aanbouw. Op de projectlocatie zijn rijsporen-gevolgen van grondroerende werkzaamheden zichtbaar. De perceelsloten/greppels zijn niet meer aanwezig.
1987 t/m 1999
Op het noordelijke deel van de locatie zijn al relatief grote bomen aanwezig. Op de projectlocatie is een fietscrossbaan aanwezig.
2003
In de zuidwestelijke hoek van de projectlocatie is een watergang gegraven. Er is nog een maaiveldverhoging zichtbaar daar waar tot 1999 een fietscrossbaan lag. Het is niet duidelijk of de grond is vlakgeschoven of van locatie is afgevoerd.
2008
Ten westen van de locatie is een parkeerterrein t.b.v. station Schuytgraaf aangelegd. Daarnaast zijn westelijk van de spoorlijn de eerste activiteiten in het kader van woningbouw zichtbaar.
2012 t/m 2014
Op het westelijke deel van de projectlocatie is het parkeerterrein uitgebreid. Op basis van Giga foto's is te zien dat dit met stelconplaten is uitgevoerd. Station Schuytgraaf is gerealiseerd.
2015
De uitbreiding van het parkeerterrein op de projectlocatie is weer verwijderd.
2017
Het profiel van de fietscrossbaan is geheel verwijderd. Tegen het noordelijke bos en tegen de zuidelijke bomen is een kleine grondwal gemaakt.

Aanplantjaar bomen
De bomen binnen het projectgebied zijn rond 1980 aangeplant. De locaties van de huidige bomen zijn daarmee naoorlogs geroerd tot een diepte van circa 0,5 m-mv.

Kabels en leidingen
Op basis van de Klic-melding kan worden geconcludeerd dat er buiten een persleiding (aanleg 2016) op het meest noordoostelijke deel van de projectlocatie, geen kabels- en/of leidingen aanwezig zijn. De kaart met de kabels en leidingen is opgenomen als bijlage 4

Conclusie en (werk)advies
Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de grond ter plaatse van het bos aan op de noordelijke zijde van de projectlocatie tot circa 0,5 m-mv naoorlogs geroerd zal zijn.
Verder is het gehele perceel tot 0,4 m -mv naoorlogs geroerd als gevolg van agrarische activiteiten (eea conform de in de handreiking gehanteerde uitgangspunten). Van de locatie waar de crossbaan aanwezig is geweest kan niet worden achterhaald of de grondwallen zijn vlakgeschoven of dat de grond van locatie is afgevoerd. Een diepte waarop de grond is geroerd kan hieraan niet worden gekoppeld.

Bovenstaande betekent dat voor de uitvoering van bouwwerkzaamheden en de herinrichting van de gehele projectlocatie CE maatregelen nodig zijn indien buiten het bosje dieper dan 0,4 m-mv wordt gegraven en in het bosje dieper dan 0,5 m-mv.
Bij grondroerende werkzaamheden dienen dan ook CE maatregelen getroffen te worden. De CE maatregelen dienen genomen te worden door een WSCS-OCE erkend bedrijf.

Geadviseerd wordt om als de daadwerkelijk uit te voeren werkzaamheden en de ontgravingsdiepten bekend zijn, dit CE-onderzoek te actualiseren om vervolgens definititef vast te stellen waar CE-maatregelen getroffen dienen te worden.

BIJLAGEN

- Bijlage 1A Ligging locatie
- Bijlage 1B Kanskaart aantreffen CE
- Bijlage 2A Risicogebied verdedigingswerken_A4
- Bijlage 2B Risicogebied luchtaanvallen_A4
- Bijlage 2C Risicogebied Grondgevechten en artilleriebeschietingen slag om arnhem_A4
- Bijlage 2D Risicogebied Grondgevechten na slag om arnhem_A4
- Bijlage 2E Risicogebied Artilleriebeschietingen na slag om arnhem_A4
- Bijlage 3A CE topkaart 1912
- Bijlage 3B CE topkaart 1930
- Bijlage 3C CE Luchtfoto WOII
- Bijlage 3D CE luchtfoto 1949
- Bijlage 3E CE luchtfoto 1964
- Bijlage 3F CE luchtfoto 1974
- Bijlage 3G CE luchtfoto 1987
- Bijlage 3H CE luchtfoto 1999
- Bijlage 3I CE luchtfoto 2003
- Bijlage 3J CE luchtfoto 2008
- Bijlage 3K CE luchtfoto 2012
- Bijlage 3L CE luchtfoto 2013
- Bijlage 3M CE luchtfoto 2014
- Bijlage 3N CE luchtfoto 2015
- Bijlage 3O CE luchtfoto 2017
- Bijlage 4 kabels en leidingen

Bijlage 1A

Metamorfosenallee Quick scan CE

Ligging locatie

Legenda

Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	01-11-2017
Schaal:	1:2,500

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 1B

Metamorfosenallee Quick scan CE

Kanskaart aantreffen CE

Legenda

Kans van aantreffen van

- Hoge_kans
- Verhoogde_kans
- Verlaagde_kans
- Lage_kans

Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	01-11-2017
Schaal:	1:2,500

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2A

Metamorfosenallee Quick scan CE

Risicogebied Verdedingingswerken

Legenda

- Verdedigingswerken

Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,312

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2B

Metamorfosenallee Quick scan CE

Risicogebieden Luchtaanvallen

Legenda

- Luchtaanvallen
- Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,312

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2C

Metamorfosenallee Quick scan CE

Risicogebied Grondgevechten en artilleriebeschietingen slag om Arnhem

Legenda

- Grondgevechten en artill
  om Arnhem
- Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,312

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2D

Metamorfosenallee Quick scan CE

Risicogebied Grondgevechten na slag om Arnhem

Legenda

- Grondgevechten na slag
- Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,312

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2E

Metamorfosenallee Quick scan CE

Risicogebied Artilleriebeschietingen na slag om Arnhem

Legenda

- Artilleriebeschietingen na
- Topo

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:2,312

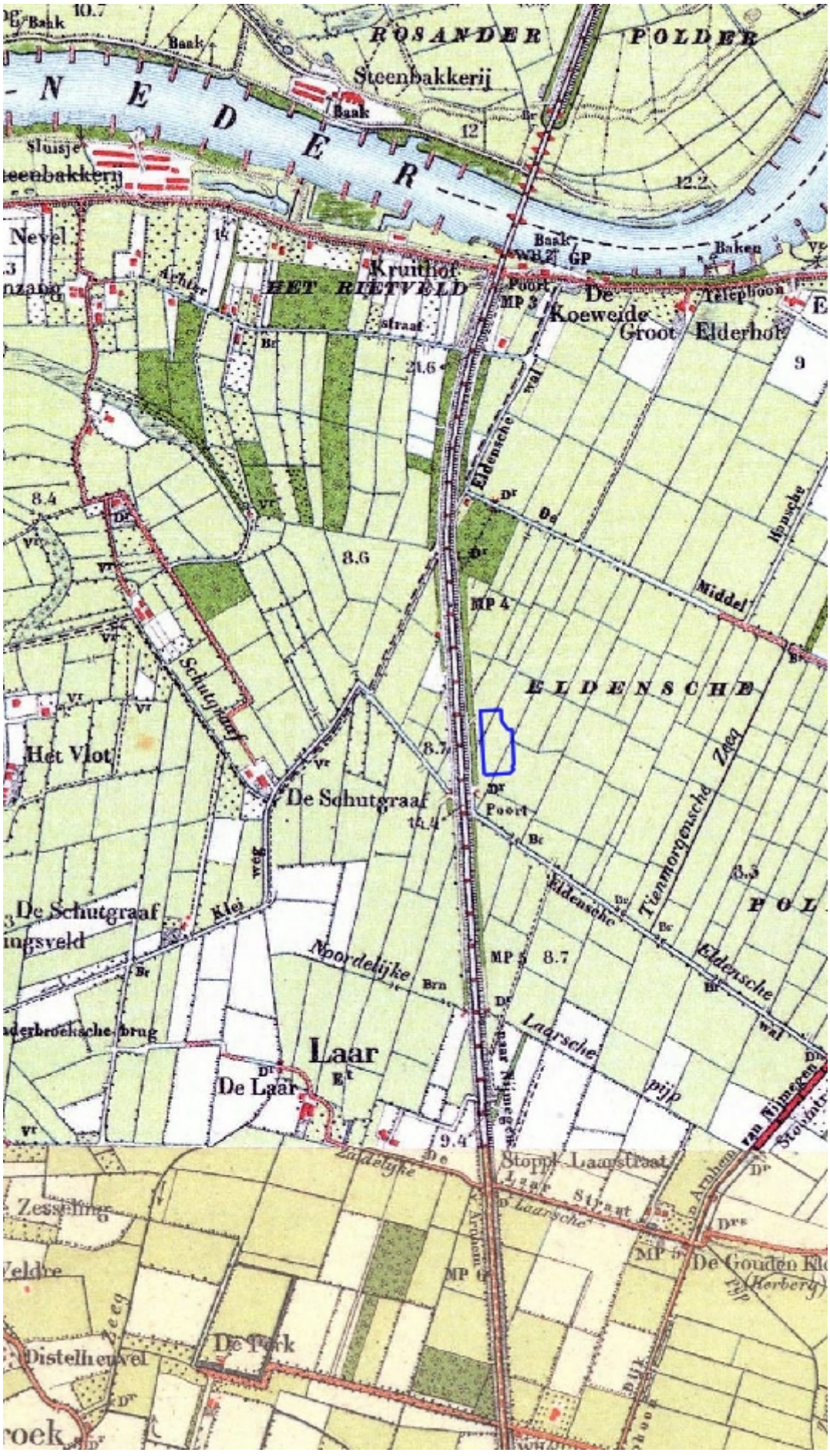
GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3A

Metamorfosenallee

HO Milieu Topografische kaart 1912

Legenda

Topo

Historische kaart 1912

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:17,461

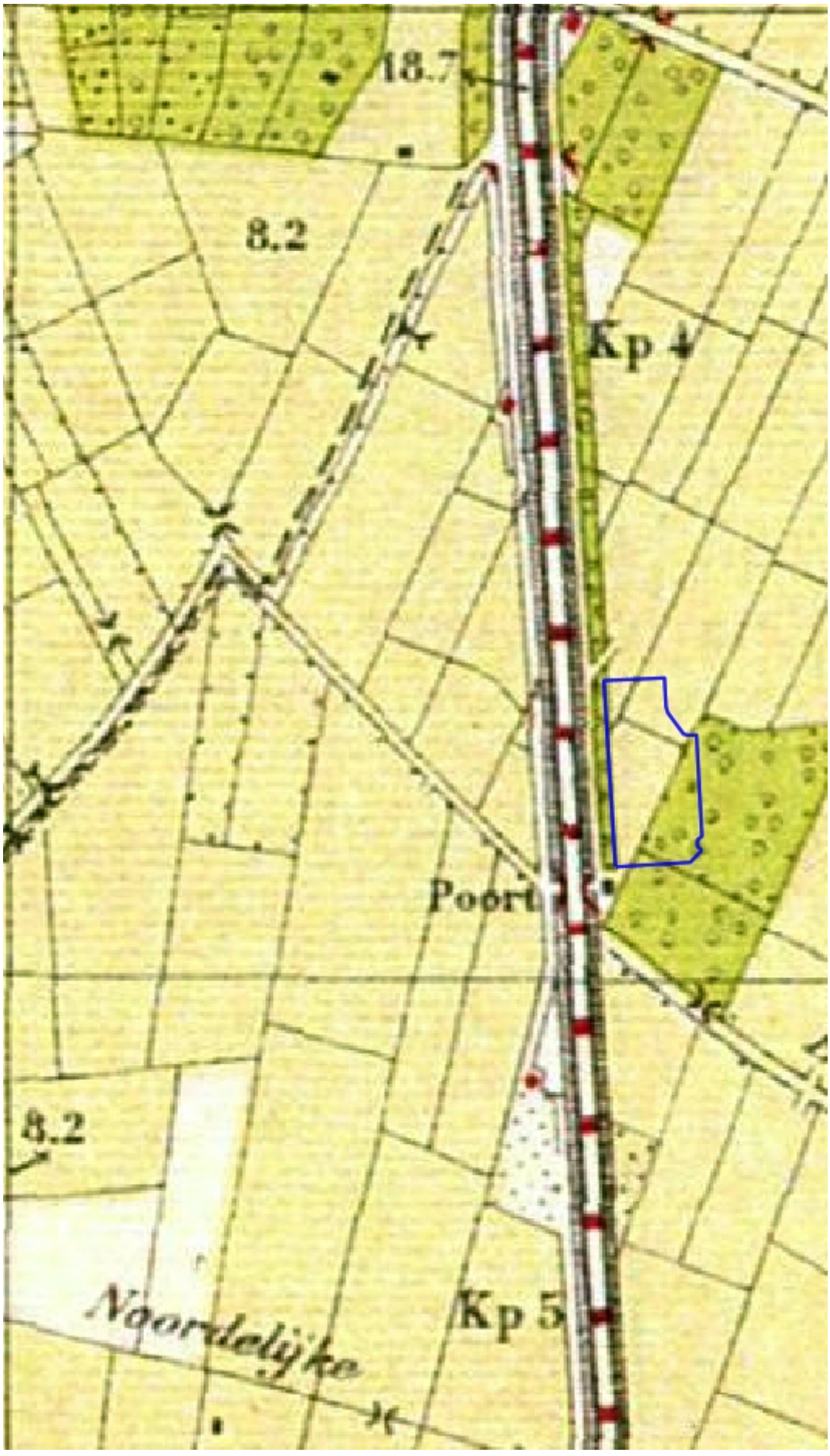
GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3B

Metamorfosenallee

HO Milieu Topografische kaart 1930

Legenda

Topo

Historische kaart 1930

Red: Band_1
Green: Band_2
Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3C

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto WOII

Legenda

Topo

Luchtfoto WOII

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3D

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1949

Legenda

Topo

Luchtfoto 1949

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3E

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1964

Legenda

Topo

Luchtfoto 1964

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3F

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1974

Legenda

Topo

Luchtfoto 1974

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3G

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1987

Legenda

Topo

Luchtfoto 1987

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3H

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 1999

Legenda

Topo

Luchtfoto 1999

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3l

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2003

Legenda

Topo

Luchtfoto 2003

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3J

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2008

Legenda

Topo

Luchtfoto 2008

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3K

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2012

Legenda

Topo

Luchtfoto 2012

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3L

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2013

Legenda

Topo

Luchtfoto 2013

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3M

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2014

Legenda

Topo

NOORD

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

ZUID

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3N

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2015

Legenda

Topo

Luchtfoto 2015

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3O

Metamorfosenallee

HO Milieu Luchtfoto 2017

Legenda

Luchtfoto

- Red: Band_1
- Green: Band_2
- Blue: Band_3

Auteur:	Clemens Hendriksen
Datum:	23-10-2017
Schaal:	1:6,000

GeoWeb versie 3.2
Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Grontmij Nederland B.V.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
Alle rechten voorbehouden

Bijlage 4

50 m

School Metamorfoseallee, Arnhem

Haalbaarheidsonderzoek aspect trillingen nieuw te realiseren school

Status	**definitief**
Versie	001
Rapport	M.2017.1097.00.R002
Datum	4 december 2017

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem Postbus 9200 6800 HA ARNHEM
Contactpersoon	de heer U. Buitenhuis 026 377 57 17 urban.buitenhuis@arnhem.nl
Project Betreft Uw kenmerk	GemArnhem/School Metamorfosenallee Haalbaarheidsonderzoek trillingen -
Rapport Datum Versie Status	M.2017.1097.00.R002 4 december 2017 001 definitief
Uitgevoerd door	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Van Pallandtstraat 9-11 6814 GM Arnhem Postbus 153 6800 AD Arnhem
Informatie	ing. D.H. (Daan) Perfors 088 346 76 35 dpe@dgmr.nl
Auteur	ing. D.H. (Daan) Perfors 088 346 76 35 dpe@dgmr.nl
Verantwoordelijk	ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren 088 346 78 00 ks@dgmr.nl
Verwerkt door	JBY|RFE|PZW

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Toetsingskader 5

3. Uitgangspunten 6
3.1 Spoor 6
3.2 Bouwplan 6

4. Trillingsmeting 7
4.1 Meetposities en -apparatuur 7
4.2 Meetresultaten 8

5. Prognose 10
5.1 Uitgangspunten 10
5.2 Resultaten en toetsing 10

6. Conclusie 11

Bijlagen

Bijlage 1 Trillingsregistraties bemande meting
Bijlage 2 Trillingsregistraties 24 uur (onbemand)

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Arnhem heeft DGMR een haalbaarheidsonderzoek op het aspect trillingen uitgevoerd op de kavel ten noordoosten van station Arnhem-Zuid, tussen de wijken Schuytgraaf en Elderveld. Op deze kavel wordt een school gerealiseerd. Het bouwplan hiervoor moet nog nader uitgewerkt worden.

Bij nieuwbouw in de spoorzone vormen trillingen door railverkeer een nader te beschouwen aspect. Afhankelijk van de gebruiksfunctie, de afstand tot het spoor, de rijsnelheden en vervoersintensiteit kunnen trillingen mogelijk tot hinder leiden. Op station Arnhem-Zuid passeren, stoppen en vertrekken zowel stoptreinen als intercity's. Daarnaast is sprake van passerende intercity's, treinen van Arriva en goederentreinen.

Het doel van het onderzoek is de haalbaarheid op het aspect trillingen door railverkeer in de nieuw te bouwen school beoordelen en de consequenties voor het project in beeld brengen. Aan de basis van de prognose staan trillingsmetingen die zijn verricht in de bodem van de kavel. De geprognosticeerde trillingssterkten worden getoetst aan de streefwaarden uit de SBR-richtlijn Trillingen deel B 'Hinder voor personen in gebouwen'.

Dit rapport doet verslag van het hierboven omschreven onderzoek.

k:\docm\2017\109700\m20171097000r002.docx 04-12-2017

2. Toetsingskader

Voor dit project zijn geen nadere trillingseisen geformuleerd. Voor de beoordeling van trillingen op het aspect trillingshinder wordt de SBR-richtlijn deel B aangehouden. Deze richtlijn heeft geen wettelijke status, maar heeft mede door jurisprudentie een ruim draagvlak opgebouwd en wordt geïnterpreteerd als de meest recente stand der inzichten.

In de SBR-richtlijn trillingen deel B (SBR-B) worden voor herhaald voorkomende trillingen gedurende lange tijd (weg- en railverkeer) streefwaarden gesteld ten aanzien van de optredende maximale trillingssterkte V_{max} en de langtijdgemiddelde effectieve waarde V_{per} in de vloer. De streefwaarden zijn afhankelijk van de gebruiksfunctie van het gebouw en van de periode van de dag (dag, avond en nacht). Welke van beide parameters bij de toetsing maatgevend is, hangt af van de sterkte van de trillingsbron en de 'duur' of herhalingsfrequentie waarmee de trillingsbron actief is. Voor de gebouwfunctie 'onderwijs en kantoor' zijn de streefwaarden (voor nieuwe situaties) weergegeven in tabel 1.

tabel 1: SBR streefwaarden voor trillingen ter voorkoming van hinder, nieuwe situaties

	Dag en avond			Nacht		
Gebouwfunctie	A1	A2	A3	A1	A2	A3
Onderwijs en kantoor	0.15	0.6	0.07	0.15	0.6	0.07

A1 = onderste streefwaarde voor de trillingssterkte V_{max}; A2 = bovenste streefwaarde voor de trillingssterkte V_{max}
A3 = streefwaarde voor de gemiddeld effectieve waarde over de beoordelingsperiode V_{per}, indien A1 < V_{max} < A2

De SBR-richtlijn Trillingen deel B is gebaseerd op de Duitse DIN4150 Teil 2 en hanteert dezelfde laagfrequente weegcurve als deze DIN. Hierdoor zijn de in de DIN gedefinieerde KB-klassen vergelijkbaar met de in de SBR-B gehanteerde V_{max}. De DIN4150 hanteert de volgende kwalificatie qua voelbaarheid voor de mens:

- KB ≥ 0.1: juist voelbaar
- KB ≥ 0.4: goed voelbaar
- KB ≥ 1.6: sterk voelbaar

3. Uitgangspunten

3.1 Spoor

De spoorlijn, bestaande uit twee sporen, verbindt Arnhem met Nijmegen en wordt gebruikt door (personen)vervoersbedrijf NS en Arriva. Naast personenvervoer wordt dit spoor ook gebruikt voor goederenvervoer. Tijdens de metingen zijn diverse treintypen waargenomen, grofweg op te delen in stoptreinen en intercity's.

Uit de dienstregeling blijkt dat er ten minste 8 treinen per uur station Arnhem-Zuid aandoen. Tijdens de meting is gebleken dat er ook diverse doorgaande treinen de bouwkavel passeren. De rijsnelheid van de treinen die station Arnhem-Zuid aandoen ter hoogte van de bouwkavel, is relatief laag. De rijsnelheid van passerende treinen ligt beduidend hoger.

3.2 Bouwplan

De nieuw te realiseren school staat geprojecteerd op de kavel ten noordoosten van station Arnhem-Zuid, tussen het spoor en de Oestgeeststraat. De afstand tussen het spoor en de school bedraagt circa 60 m. Het bouwplan betreft een school met drie bouwlagen (laagbouw), zie figuur 1. De bouwwijze is nog niet nader ingevuld.

figuur 1: impressie invulling school

k:\doc\m\2017\109700\m2017109700r002.docx 04-12-2017

4. Trillingsmeting

4.1 Meetposities en -apparatuur

Om een betrouwbare prognose te kunnen maken van trillingen door treinpassages in de nog te bouwen school, zijn trillingsmetingen verricht in de bodem op de bouwkavel. De metingen zijn verricht op 31 oktober 2017. Voor de meting zijn drie meetpunten ingericht, waarbij de sensoren 30-40 cm onder maaiveld zijn ingegraven. Hierdoor ontstaat een optimale koppeling met de bodem.

Figuur 2 toont een overzicht van de meetposities en de afstanden tot het spoor. Tabel 2 geeft een overzicht van de gebruikte meetapparatuur.

figuur 2: situatie inclusief meetpunten (bron: Google Maps)

tabel 2: overzicht meetposities en meetrichtingen

Locatie	Syste(e)m(en)	Meetrichting
MP 1 (@ 65m)	AH0088 Vibra+ (serienummer VIB01045) AH0082 Syscom MR2002CE (serienummer 10.220.848)	X: horizontaal ⊥ spoor Y: horizontaal //spoor Z: verticaal
MP 2 (@ 75m)	AH0102 Vibra+ (serienummer VIB01188) AH0051 Syscom MR2002CE (serienummer 1.005.310)	X: horizontaal // spoor Y: horizontaal ⊥ spoor Z: verticaal
MP 3 (@ 105m)	AH0087 Vibra+ (serienummer VIB01044)	X: horizontaal ⊥ spoor Y: horizontaal // spoor Z: verticaal
	AH0054 Syscom MR2002CE (serienummer 4.436.096)	X: horizontaal // spoor Y: horizontaal ⊥ spoor Z: verticaal

4.2 Meetresultaten

Er is vier uur bemand gemeten waarbij treinpassages in een journaal zijn bijgehouden. In deze periode zijn 44 doorgaande treinen en 21 stoptreinen geregistreerd. Bijlage 1 toont de gemeten trillingssterkten V_{top} in de tijd voor de drie bodemmeetpunten. De treinpassages zijn hierin duidelijk herkenbaar. De maximale trillingssterkte V_{top} per type trein is samengevat in tabel 3. Er is hier gekozen voor de maximale trillingssterkte V_{top} omdat de voor hinder maatgevende $V_{eff,max}$ dermate laag is dat hierop een onderling vergelijk op de verschillende meetafstanden niet mogelijk is. De $V_{eff,max}$ is voor alle reizigerstreinen lager dan 0,1 en dus onder de apparaatgebonden ondergrens voor vastlegging van de trillingssterkte.
De goederentrein genoemd in tabel 3 is niet voorgekomen tijdens de bemande meting, maar is uit de 24-uurs meting gehaald.

tabel 3: trillingssterkten v_{top} zwaarste passages in verticale en horizontale richting in [mm/s]

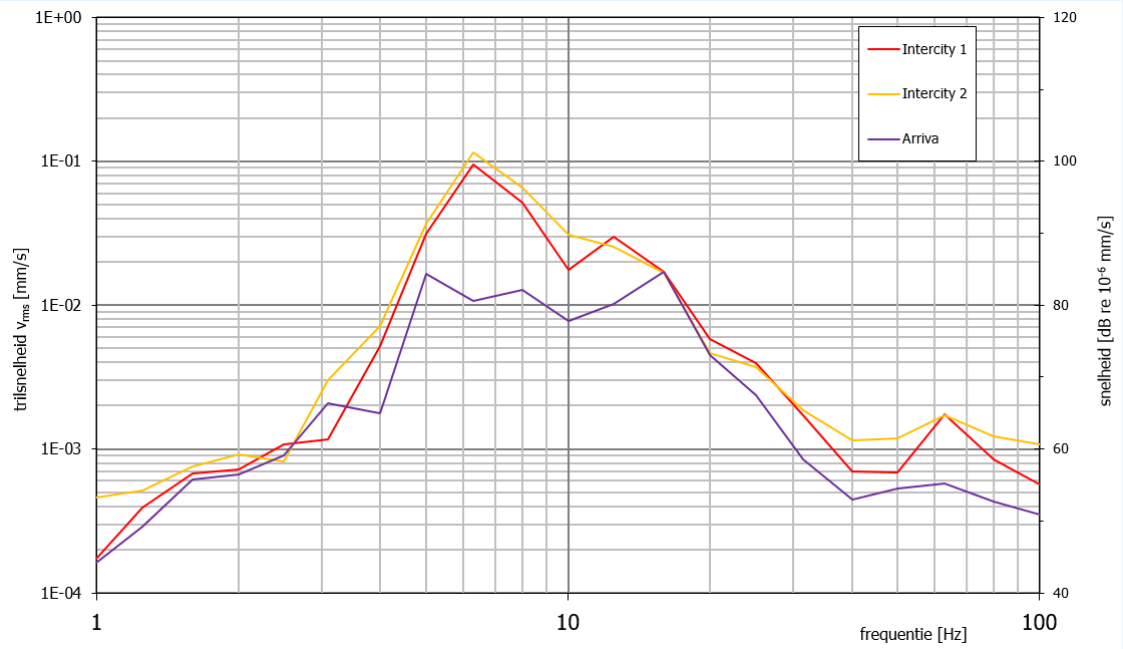
	Treinbeweging	Type trein	MP1 - 65m			*MP2 - 75m*			MP3 - 105m		
			X	Y	Z	X	*Y*	*Z*	X	*Y*	*Z*
Bemande meting	Doorgaande treinen	Intercity's	0.18	0.13	0.29	*0.17*	0.21	*0.12*	0.12	0.1	0.2
		Arriva	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	*0.12*	<0.10	<0.10	<0.10
	Stoptreinen	Intercity's	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10	<0.10
Onbemande meting	Stop- en doorgaande trein	Alle	0.31	0.35	0.25	0.21	0.32	0.43	0.21	0.25	0.28
	Doorgaande trein*	Goederentrein*	0.5	0.58	0.71	*0.45*	0.53	*0.58*	0.29	0.57	0.66

* vermoedelijk een doorgaande goederentrein

Tabel 3 wijst uit dat de afname van de trillingssterkte in de bodem, van 65 m naar 105 m afstand in verticale richting, ongeveer een factor 1,5 bedraagt. De hoogste trillingssterkten werden veroorzaakt door de goederentrein en de zwaardere doorgaande personentreinen.

Per treintype zijn het gemiddelde en maximum (RMS) trillingsspectrum op 65 m afstand van het spoor bepaald. Hiervoor zijn de passages van de intercity's en het Arriva materieel gebruikt. De maximale spectra zijn weergegeven in figuur 3. Hierin is te zien dat de maximale amplitudes optreden in de tertsbanden van 5 tot 16 Hz, waarbij de 6.3 Hz tertsband dominant is. Dit is ook op de andere meetpunten het geval.

k:\doc\m\2017\109700\m2017109700r002.docx 04-12-2017

figuur 3: trillingsspectra (Vrms) maatgevende treinpassages op 65 m afstand tot het spoor (meetpunt 1)

5. Prognose

5.1 Uitgangspunten

Op basis van de meetpunten op de bouwkavel (65 m en 105 m afstand) is een trillingsprognose gemaakt voor het eerste en verste gebouwstramien aan spoorzijde. Voor de overdrachtsverzwakking van bodem naar gebouw wordt op basis van de gebouwkenmerken (laagbouw) circa 2 dB aangehouden (gebaseerd op TNO-data en door DGMR opgebouwde kennis en ervaring). Dit hangt verder af van de gebouwmassa en specifieke resonanties van het gebouw op de fundatie.

Van belang voor het trillingsmilieu in het gebouw zijn ook de keuze van de draagconstructie en de vloerconstructie. Hierover zijn nog geen gegevens bekend. Algemeen bezit een stalen draagconstructie minder demping dan een betonconstructie. Voor het vloersysteem geldt dat vloeren met een grote overspanning trillingsgevoeliger zijn dan vloeren met kleine overspanning en dat voorgespannen prefab betonelementen minder demping bezitten dan in situ gestort beton.
In de trillingsprognose gaan wij uit van de twee volgende concepten:

1. Stalen draagconstructie en prefab (kanaalplaat)vloeren met overspanning 8 – 12 m.
2. Betonnen draagconstructie en massieve betonvloeren met overspanning < 8 m.

5.2 Resultaten en toetsing

In tabel 4 staan de verwachte trillingssterkten $V_{eff,max}$ weergegeven. Op basis van het daadwerkelijk ontwerp en uitgangspunten kan een nadere prognose gemaakt worden.

tabel 4: prognose trillingssterkte $V_{eff,max}$

Gebouwconcept	Vloer	Prognose 65 m		Prognose 105 m	
		Intercity	Goederentrein*	Intercity	Goederentrein*
1) Staalconstructie	Begane grond	0.29	1.02	0.22	0.75
	Tweede verdieping	0.45	1.41	0.34	1.04
2) Betonconstructie	Begane grond	0.17	0.45	0.10	0.33
	Tweede verdieping	0.25	0.62	0.14	0.46

* prognose is gebaseerd op de maximale trillingssterkte en de daarbij behorende dominante frequentie

Uit tabel 4 is op te maken dat de geprognosticeerde trillingssterkten voor personentreinen hoger zijn dan de onderste streefwaarde (A1), maar lager dan de bovenste streefwaarde (A2) geldend voor onderwijsfuncties. De gemiddelde effectieve waarde (V_{per}) bedraagt maximaal 0.04 en voldoet daarmee aan de A3-streefwaarde. Personentreinen voldoen daarmee geheel aan de SBR-B.

De prognoses van de trillingsopwekking door goederentreinen (gebaseerd op de maximale trillingssterkte en bijhorende dominante frequentie) laten zien dat een staalconstructie in combinatie met kanaalplaatvloeren met grote overspanning tot hinder conform de SBR-B leidt en hier dus niet geschikt is. Geadviseerd wordt daarom het gebouw uit te voeren met een beton draagconstructie, waarbij een maximale vloeroverspanning van 8 m toelaatbaar is.

Opgemerkt wordt dat er sprake is van een bijzondere goederentreinpassage, vanwege de hoge trilniveaus in relatie tot de gemeten relatief korte passagetijd. Uit registraties is op te maken dat het om een korte en langzaam rijdende trein gaat, dit kan duiden op een werk-/onderhoudsvoertuig.

k:\doc\m\2017\109700\m201710970 0r002.docx 04-12-2017

6. Conclusie

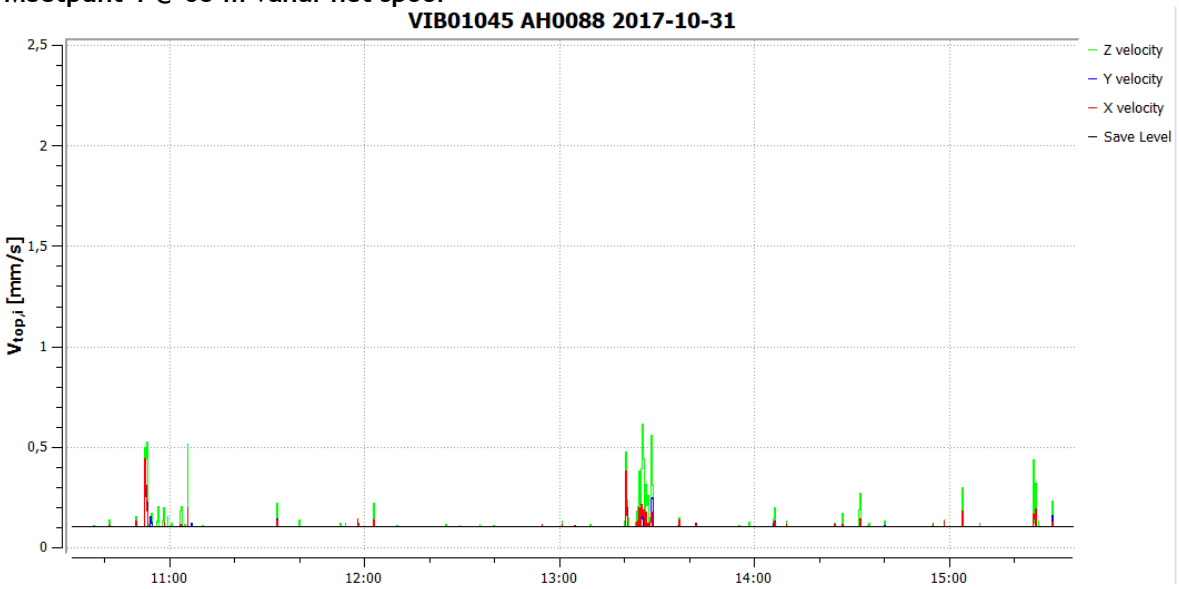
Uit de haalbaarheidsstudie, gebaseerd op trillingsmetingen in de bouwkavel en prognose van de te verwachten trillingssterkten op vloervelden, volgt dat in de nog te realiseren school met voorwaarden voldaan kan worden aan de SBR-B. Deze voorwaarden betreffen het toepassen van een paalfundering, het toepassen van een betonnen draagconstructie en verdiepingsvloeren met een beperkte vloeroverspanning van maximaal 8 m. Deze voorwaarden zijn te wijten aan de goederentreinpassages.

ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

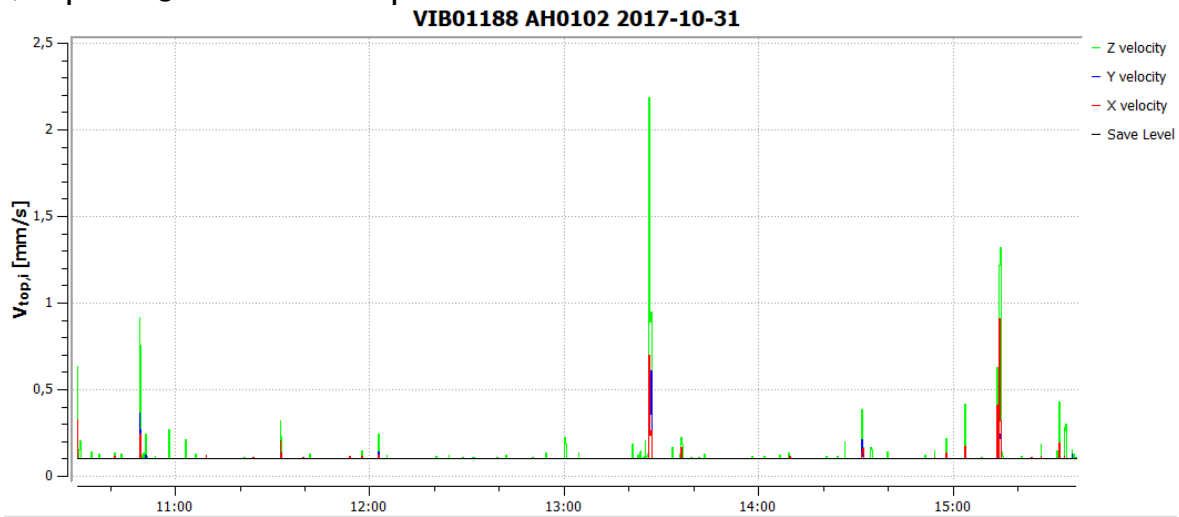
Bijlage 1

Titel	Trillingsregistraties bemande meting
Omvang	1
Bron	DGMR

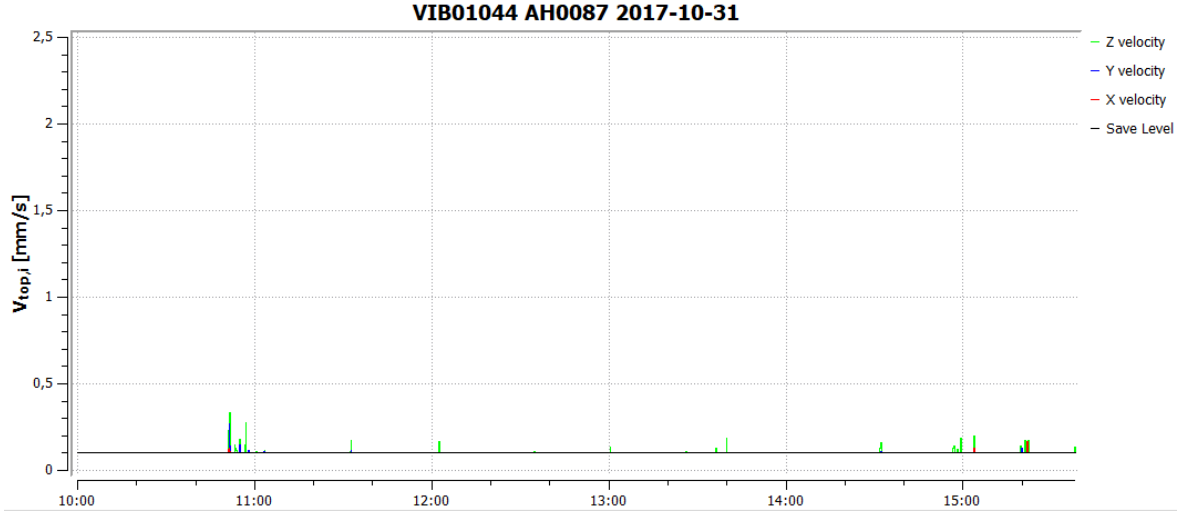
Meetpunt 1 @ 65 m vanaf het spoor

Meetpunt 2 @ 75 m vanaf het spoor

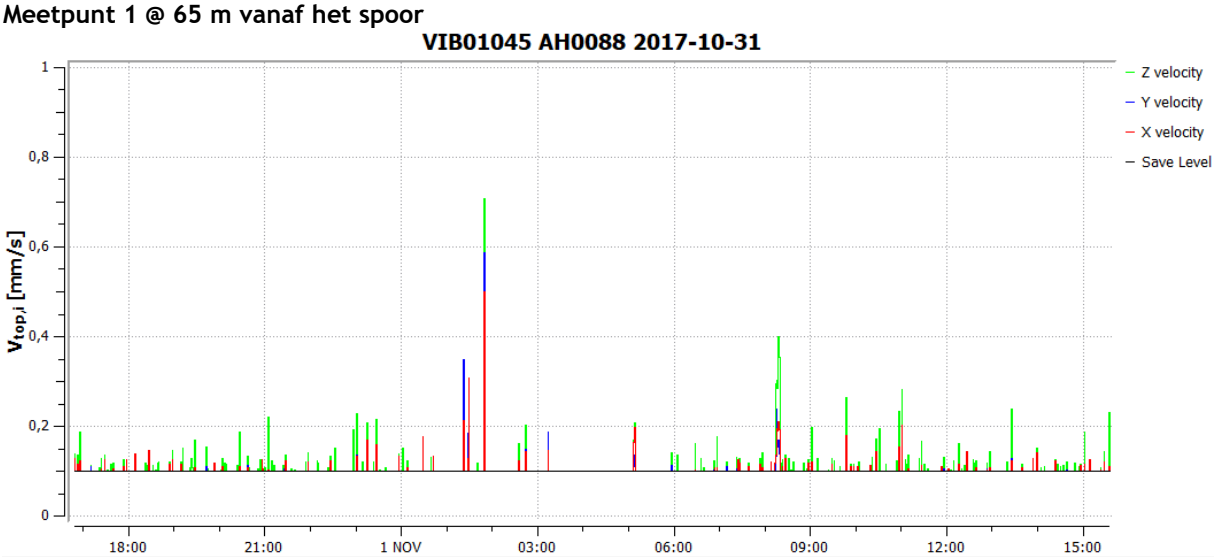
Meetpunt 3 @ 105 m vanaf het spoor

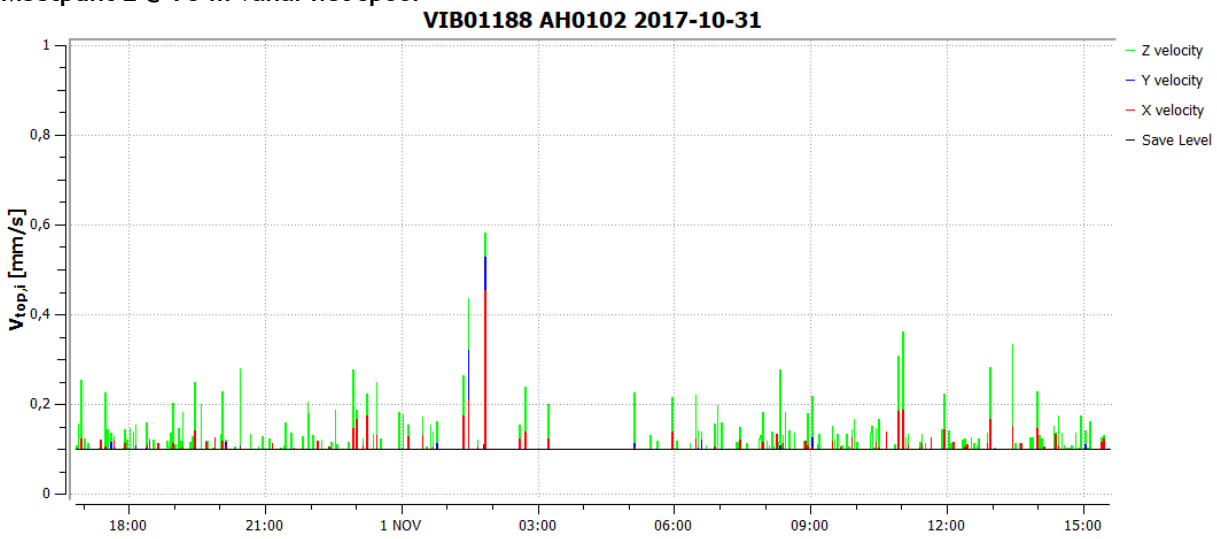
Bijlage 2

Titel	Trillingsregistraties 24 uur (onbemand)
Omvang	1
Bron	DGMR

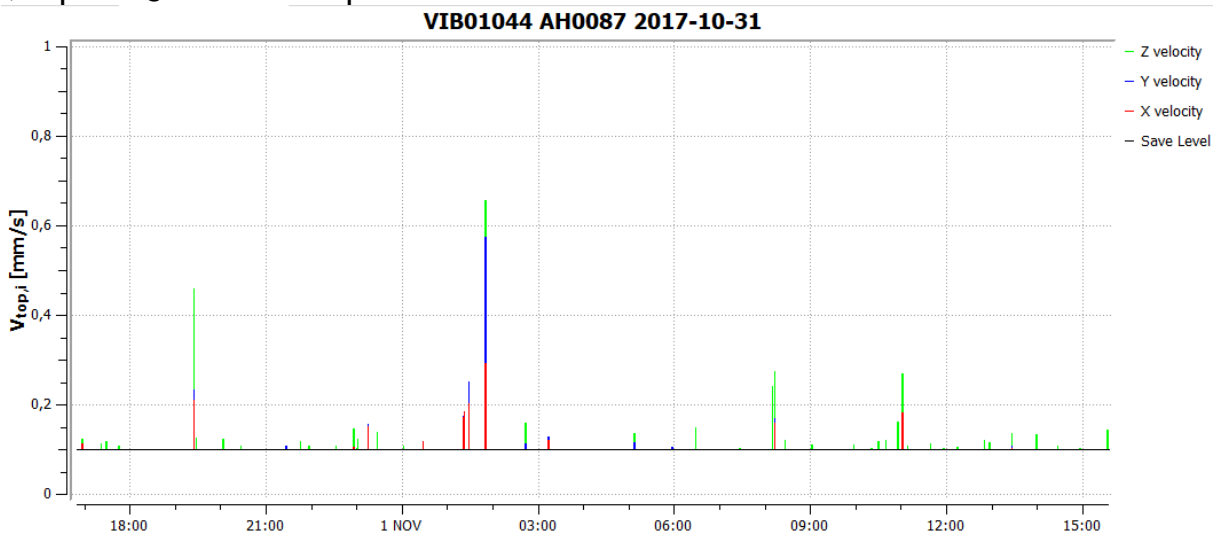
Meetpunt 1 @ 65 m vanaf het spoor

Meetpunt 2 @ 75 m vanaf het spoor

Meetpunt 3 @ 105 m vanuit spoor

INGEKOMEN 28 DEC. 2018

achmea rechtsbijstand

2018-1034791L

Stichting Achmea Rechtsbijstand
Postbus 4116
7320 AC Apeldoorn

Laan van Malkenschoten 20
Apeldoorn

Telefoon 088 462 3700
Fax 088 462 2799
klantenservice@achmearechtsbijstand.nl
www.achmearechtsbijstand.nl

AANGETEKEND R21419857
Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

Datum	*Ons zaaknummer*	*Behandeld door*
24 december 2018	R214919857	Mw. mr. M.A. Patandin
Onderwerp	*Uw kenmerk*	Vrijdag afwezig
zienswijze ontwerpbestemmingsplan + ontwerpomgevingsvergunning School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat		

Geachte heer, mevrouw,

De heer en mevrouw Au Yeung, wonende aan de [redacted] vroegen ons om juridische hulp.

Cliënten zijn het niet eens met het ontwerpbestemmingsplan "School Metamorfosenallee-Oegstgeeststraat en de bijbehorende ontwerp-omgevingsvergunning
Cliënten wonen op een geringe afstand direct tegenover het plangebied. Dit plan heeft voor hen nadelige gevolgen. Hun zienswijze licht ik toe in deze brief.

Het bouwplan leidt tot aantasting van het woongenot en aantasting van de privacy van cliënten
Hieronder licht ik dit in sub paragrafen toe.

Cliënten vrezen veel geluidsoverlast te ondervinden van dit plan
Dat komt door de geringe afstand van 16 meter van de beoogde school tot de woning van cliënten. Zo leidt de komst van het bouwplan tot een toename van bezoekers en de daar bijhorende verkeersbewegingen met alle geluidsoverlast van dien. Echter, de gemeente heeft in het geheel geen onderzoek gedaan naar de hoogst toelaatbare geluidsbelasting op de gevels van de bestaande woningen in de directe omgeving en de daarmee tot nadelige geluidseffecten op de woonsituatie van cliënten. cliënten vrezen dan ook voor nadelige geluidseffecten op hun woonsituatie.

Gelet op deze omstandigheid, kan niet zonder meer staande worden gehouden dat met dit plan sprake is van een goede ruimtelijke ordening in de zin van artikel 3.1. Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro).

0389 042009

Cliënten dreigen door het bouwplan hun vrije uitzicht te verliezen
Nu hebben cliënten een ruim uitzicht over een onbebouwd grasveld. Cliënten hebben, na voltooiing van de plannen, direct zicht op de enorme bouwmassa van het bouwproject. Daardoor wordt het bestaande uitzicht in ernstige mate aangetast. Dit vormt een grote inbreuk op de bestaande situatie en is voor cliënten een onaanvaardbare beperking.

Het nieuwe plan leidt tot een forse toename van de verkeersdruk
Het plan zorgt voor meer bezoekers en meer auto's. Dit leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen in het plangebied. In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt dit standpunt erkend.
In de toelichting wordt echter aangegeven dat de Metamorfosenallee in voldoende mate ingericht zou zijn om deze verkeerstoename eenvoudig en veilig af te kunnen wikkelen. Daarnaast wordt opgemerkt dat voorheen het plangebied als kantoorlocatie (sterk verkeersaantrekkend) was aangewezen, waarbij uit werd gegaan van een aanzienlijk grotere bouwvolume. Vanuit planologisch oogpunt zou sprake zijn van een afname van het aantal verkeersbewegingen.

Noch uit het ontwerpbestemmingsplan, noch uit de bijbehorende bijlagen, blijkt dat de Metamorfosenallee in voldoende mate ingericht is om de verkeerstoename af te kunnen wikkelen. Tevens is in het geheel niet aannemelijk gemaakt , hoeveel verkeersbewegingen per etmaal de verkeersintensiteit, als gevolg van deze ontwikkeling, bedraagt. Aangezien in het geheel niet duidelijk is wat de omvang van de verkeersintensiteit zal bedragen, kan onmogelijk staande worden gehouden dat de verkeerstoename eenvoudig afgewikkeld kan worden.

Daarnaast dient opgemerkt te worden dat het volstrekt onduidelijk is, op grond van welke stukken, blijkt dat het plangebied voorheen als sterk verkeersaantrekkend was aangewezen. De vraag rijst dan ook op grond van welke onderzoeksrapport dit standpunt is genomen. Daarmee dient rekening gehouden te worden met de wettelijke voorwaarde dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan op grond van de wet gebruik kan worden gemaakt van gegevens en onderzoeken die niet ouder zijn dan twee jaar.
Tevens kunnen cliënten de stelling dat plangebied als sterk verkeersaantrekkend wordt beschouwd niet onderschrijven. Immers, cliënten wonen aan een doodlopende straat waar nagenoeg nauwelijks verkeer komt.

Een uitvoerig onderzoek naar de verkeersintensiteit ontbreekt in het geheel. Mijns inziens dient derhalve vastgesteld te worden dat het plan onzorgvuldig en op grond van onjuiste feiten is beoordeeld.

0389 042009

Het is niet duidelijk of aan de parkeernorm kan worden voldaan
De parkeernorm voor een schoolgebouw is 1 parkeerplaats per leslokaal. Dit volgt uit de Beleidsregels voor toepassing van artikel 2.5.30 van de Bouwverordening gemeente Arnhem 2003.
In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt aangegeven dat er 40 parkeerplaatsen worden aangelegd.
Het is echter volstrekt onduidelijk hoeveel klaslokalen er gerealiseerd gaan worden of derhalve aan de parkeernorm kan worden voldaan. Een motivering hieromtrent ontbreekt in het geheel. Cliënten vrezen voor een toename van parkeerhinder en verzoeken u derhalve om een nadere toelichting te geven op de parkeernorm.

De gemeente hoort alternatieve locaties te onderzoeken
De komst van het beoogde schoolgebouw is volgens cliënten onevenredig en in strijd met de rechtszekerheid.
De gemeente moet volgens de wet een goede ruimtelijke ordening nastreven
Uit het huidig bestemmingsplan volgt, dat de bouw van een schoolgebouw op de betreffende locatie is toegestaan. Gelet op het feit dat cliënten woonachtig zijn in Arnhem-Zuid waar nog veel lege kavels aanwezig zijn, stellen cliënten zich op het standpunt dat het besluit om een schoolgebouw op de aangewezen plek te nemen onzorgvuldig en zonder kenbare belangenafweging is genomen.
Op de bijeenkomstdagen wordt alleen bloot gesteld dat er geen lege kavels meer aanwezig zijn waar het schoolgebouw eventueel zou kunnen komen. Dit is in het geheel niet aannemelijk nu in Arnhem-Zuid zoveel lege kavels zonder omliggende bestaande woningen beschikbaar zijn waar nu alleen sporadisch koeien op grazen.

Daarnaast wordt bij het tankstation ook een schoolgebouw gebouwd, waarin (onder meer) een basisschool (afkomstig van de Omnibus) gevestigd wordt. Dit schoolgebouw wordt gebouwd tussen andere nieuwbouwwoningen. Cliënten voelen zich hierdoor ongelijk behandeld.

Waarom juist tegenover de woning van cliënten een schoolgebouw moet komen, is derhalve volstrekt onbegrijpelijk voor cliënten. Cliënten achten het bouwplan dan ook in strijd met het evenredigheidsbeginsel.

Tijdens de bijeenkomsten wordt hier ook géén duidelijkheid en openheid over verschaft. Er wordt louter gesteld dat er geen lege kavels meer aanwezig zijn die geschikt zijn. Daar zijn cliënten het er dus niet over eens.

0389 042009

Het is dan ook volstrekt onduidelijk welk algemeen belang en welk specifiek doel aanwezig is, die ertoe kunnen leiden dat op de betreffende kavel een schoolgebouw moet komen.
Daarnaast is niet aannemelijk gemaakt waarom de belangen van cliënten voor dit vermeende algemeen belang en specifiek doel zou moeten wijken, gelet op het feit dat er alternatieven zijn. Uit de stukken blijkt tevens dat het college in het geheel niet onderzocht heeft of er alternatieve locaties beschikbaar zijn.

Gelet op het voorgaande kan niet worden gesproken van een adequate belangenafweging. Indien een adequate belangenafweging had plaatsgevonden, dan had het college naar alle redelijkheid een onderzoek naar de alternatieven gedaan en niet de
betreffende kavel als bestemming voor een schoolgebouw aangewezen.

Cliënten vrezen voor hinder door het plan
Een schoolgebouw is verre weg de meest belastende bestemming die er kan komen, omdat een schoolgebouw – anders dan bijvoorbeeld bij een appartementencomplex of een rij woningen – meer geluidsoverlast en toename van verkeer met zich meebrengt.
Immers, schoolgebouwen kennen meer overlastveroorzakende activiteiten. Zo is het niet ongebruikelijk dat scholen bijvoorbeeld na de citotoets themafeesten organiseren. Daarnaast zijn er ook sportdagen en is een schoolgebouw de ultieme plek voor hangjongeren. Er wordt dagelijks buiten pauzes gehouden. Cliënten vrezen voor toename van (zwerf)afval in hun woonomgeving. Doordat er zoveel puberende jongeren aanwezig zijn, kan vandalisme (bijvoorbeeld bloemen plukken uit de voortuin, omverschoppen van prullenbakken, etc) ook niet worden uitgesloten.

Gelet op het feit dat de kavel omringd wordt door bestaande woningen, is een andere minder belastende bestemming voor de omwonenden dan een schoolgebouw meer voor de hand liggend.

Cliënten vrezen dat hun woning in waarde daalt na realisering van het bouwplan
Nu bij planschadeclaims een steeds groter deel van het nadeel voor eigen risico blijft, hoort dit nadeel zo klein mogelijk te blijven. Een goede ruimtelijke ordening vraagt dat het nadeel voor omwonenden waar mogelijk wordt beperkt. Een reden te meer om te zoeken naar andere locaties, waar geen of minder planschade te verwachten valt.

Conclusie
Cliënten stellen zich op het standpunt dat hun belangen, gelet op de invloed die die bestemming en regels hebben op de gebruiksmogelijkheden en de waarde van hun woning, eigen gronden en de daar bijbehorende bouwwerken, onvoldoende zijn meegewogen.

0389 042009

De ontwerpvergunning en ontwerpbestemmingsplan zijn derhalve onzorgvuldig.

Voorstel
Cliënten verzoeken de gemeente om mee te denken aan een informele oplossing om tegemoet te komen aan hun bezwaren. Zij verzoeken de gemeente om in gesprek te gaan om tot een informele oplossing te kunnen komen.

Verzoek
Cliënten vragen u het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning niet in procedure te brengen
En anders vragen zij u tegemoet te komen aan deze zienswijze en het plan aan te passen.

Contactgegevens
U bereikt mij via de klantenservice op telefoonnummer 088 462 3700. Mailen kan naar klantenservice@achmearechtsbijstand.nl. Uw zaaknummer is R214919857. Wilt u dit nummer altijd noemen als u belt of mailt? Wij kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,

Mw. mr. M.A. Patandin
Jurist

0389 042009

achmea rechtsbijstand

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

0651

INGEKOMEN 31 DEC. 2018

2018-1034928

Onderwerp: bezwaar ontwerp bestemmingsplan, ontwerp omgevingsvergunning

Op grond van natuur, overlast, zeer slechte communicatie gemeente, onduidelijke artist impression, (geen maquette), tijdsverloop onduidelijk

Arnhem, 26 december 2018

Goedemorgen,

Ik ben al tijden bezig met informatie te vinden over de geplande nieuwbouw van de school Lorentz in Arnhem, nabij de Oegstgeeststraat/ Waddinxveenstraat.

Ik lees wel bijvoorbeeld dat er geen MER (milieueffect rapportage) zal komen. Aangezien het gebied nu een stukje bos is, met vele vogels bijvoorbeeld, verbaast mij dat. Hoe wordt daarmee rekening gehouden? Ik denk bijvoorbeeld aan het broedseizoen? Wij hebben in onze tuin alleen al ruim 30 vogelsoorten geteld, waarvan drie van de rode lijst..

Verder kan ik nergens een artist impression vinden, of een andere 3D manier om achter de hoogte van de nieuwbouw te komen. de tekeningen op de inloopbijeenkomst laatst waren mij niet duidelijk genoeg. ik begreep van een meneer bij de inloop dat er geen maquette gaat komen.

Er is een keer gezegd dat het 13 m hoog / drie verdiepingen gaan worden, dus dat wordt een heel ander uitzicht vanuit ons huis! Dat is nogal wat. Ik heb echter nog steeds geen duidelijkheid over de hoogte van de school. Geen vergelijking dus. Vandaar mijn zoektocht.

Vanuit de gemeente Arnhem worden wij eigenlijk amper op de hoogte gehouden. Na een info avond in januari was er pas een inloop afgelopen 6 december. Een maand eerder kwam er zelfs niemand van de gemeente opdagen bij een geplande info avond.

Verder vind ik nergens een contactadres op internet. Want eerdere vragen van mij via mail, oa aan gemeente en Quadraam, werden nooit beantwoord.

Ik wil gewoon als buur van de te bouwen school weten hoe hoog het gaat worden en of er bomen blijven staan, of dat het beplant gaan worden met kleine struiken of dat er zo'n hek dat met mini klimplanten als een afscheiding komt, na een hele lange tijd, (wellicht maanden, jaren)? En de overige planning.

Ik hoor graag van u in reactie op dit bezwaarschrift.

Vriendelijke groet, familie M. Peters

[redacted]

[redacted]

[redacted]

gemeenteraad Arnhem

postbus 90 29

6800 EL Arnhem

2130C #8531MDM#DD#DDDD#

18m01g

PvdA Arnhem Centraal SP

Motie "Oostlocaties groen"

De gemeenteraad van de gemeente Arnhem, bijeen op 29 januari 2018, ter vaststelling van het burgerinitiatief Elderveld Zuid voor natuurbehoud,

Constaterende dat:

- Het burgerinitiatief de raad verzoekt om de bestemming van het gebied Oostlocaties ten noorden van de Metamorfoseallee te wijzigen naar natuur en recreatie;
- Het college in gesprek is met Quadraam om op deze locatie de nieuwbouw van het Lorentz College, nu gelegen aan de Groningensingel, te realiseren.

Overwegende dat:

- De locatie nu de bestemming "Bijzondere Bebouwing" heeft, wat inhoudt dat na uitwerking hier onder andere scholen, gast- en verpleeginrichtingen, dienstencentra, openbare gebouwen, horeca, kantoren etc. gebouwd mogen worden.
- Het college heeft aangegeven dat een ontwerpbestemmingsplan nog opgesteld moet worden en overleg met de omgeving nog verder zal plaatsvinden;
- Het burgerinitiatief laat zien dat bewoners constructief willen meedenken;
- De wens van bewoners is dat op deze locatie niet meer gebouwd kan worden en dat de locatie ingericht en bestemd wordt voor stedelijk groen;
- In overleg met bewoners gebleken is dat als het vorige niet mogelijk blijkt in ieder geval de uitgangspunten van het initiatief serieus genomen moeten worden en gekeken moet worden of dit verwerkt kan worden in de plannen voor de school;
- De wens van de bewoners is dat er meer groen in de wijk wordt gerealiseerd

Verzoekt het college om:

1. In gesprek met bewoners en Quadraam afspraken te maken over de inrichting van het overblijvende groengebied en de uitkomsten hiervan meenemen in het project;
2. Het groen dat na de planvorming overblijft waar nodig netjes inrichten en onderhouden om zo de uitstraling voor de wijk te verbeteren;
3. Mocht het bestemmingsplan geen doorgang vinden bij toekomstige planvorming altijd eerst de bewoners te betrekken bij de planvorming.
4. Een begeleidingscommissie van wijkbewoners in te stellen om deze bij een verdere uitwerking van de plannen te betrekken;
5. Bij het ontwerpbestemmingsplan in een notitie laten zien welke eventuele aanpassingen naar aanleiding van de inbreng door de omwonenden zijn gedaan;
6. Met de bewoners onder andere via de bedoelde begeleidingscommissie in ieder geval in gesprek te gaan over de volgende uitgangspunten en bezien of en hoe deze verwerkt kunnen worden in de plannen:
    a. Bij de verdere uitwerking van de plannen rekening te houden met een zo breed mogelijke groenstrook tussen de westzijde van de straat van de aanliggende woningen en de gevel van de school als buffer tussen de wijk en de school;
    b. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan en het omgevingsplan een maximumbouwhoogte aan te houden van 14 meter;
    c. inzichtelijk maken hoe scholieren veilig naar de school kunnen fietsen rekening houdend met een ontsluiting vanaf de Metamorfosenallee;
    d. Het zoveel mogelijk beperken van (brom)fietsverkeer en ander verkeer vanaf de Waddinxveenstraat en de Oegstgeeststraat, met als uitgangspunt dat hier geen ingang van de school komt rekening houdend met eisen op het gebied van veiligheid, bijvoorbeeld die van de brandweer;
    e. Het zoveel mogelijk beperken van overlast voor omwonenden.

Fractie PvdA
Eric Greving

Arnhem Centraal
Lea Manders

SP

AANGENOMEN

Voor 37 Motie "Oostlocaties groen" (18M01g)

Tegen 0

D66	7	0
Andeweg		
Kemperman		
Loor		
de Vroome		
Venhoek		
Güven		
Hamersveld		

SP	8	0
J. Elfrink		
van Geffen		
Kusters		
Lenting		
Lunter		
van Sprang		
Çetintas		
Noordzij		

PvdA	5	0
Louwers		
de Vries		
A-Kum		
Greving		
Aylward-Straatsma		

VVD Arnhem	3	0
Combée		
Kalthoff		
van der Zee		

GROENLINKS	4	0
Bouwkamp		
de Groot		
Peters		
Coenders		

CDA	3	0
Karssenberg		
Montfrooy		
van Dillen-Koorn		

Arnhem Centraal	2	0
Manders		
van der Laak		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Broersma		

Verenigd Arnhem	1	0
Bal		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
van Beers		

Partij voor de Dieren	1	0
de Groot		

Totaal 37

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 27 februari 2019

Zaaknummer 255239

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 november 2018, nummer: 255239;

gelet op artikel 147 lid 2 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Een grondexploitatie nieuwbouw Lorentz Lyceum te openen en vast te stellen.
2. Een investeringskrediet van € 95.000, - beschikbaar te stellen voor de aanleg van een fietspad langs de Metamorfosenallee/Hollandweg onder voorwaarde dat het schoolbestuur hiervoor eenzelfde bedrag beschikbaar stelt
3. De lasten van dit investeringskrediet te dekken uit het verwachte positieve resultaat op de grondexploitatie van de nieuwbouw Lorentz Lyceum
4. Bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

De griffier, De voorzitter,

Vaststelling bestemmingsplan School Metamorfosenallee - Oegstgeeststraat en Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum

Zaaknummer:	323955 en 255239
Portefeuillehouder:	H.E. de Vroome

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Kraaijenbrink (AC), de Groot (PvdD), Broersma (CU), Greving (PvdA), Maref (VVD), Prinsen (GL), Dijk (D66), Engelaar (PVV), Hutten (CDA), Tujeehut (Arnhemse Ouderen Partij) en Dilekçi (DENK/Verenigd Arnhem).
De fractie van de SP was niet bij de informatieve en meningsvormende (1) behandeling aanwezig.

Insprekers
Namens de Werkgroep Natuurbehoud Elderveld-Zuid/begeleidingscommissie heeft de heer Piet van Dijk ingesproken. Uitgaande van het gegeven dat de school wordt gerealiseerd, spreekt de heer van Dijk waardering uit voor de samenwerking tussen alle partners in dezen.

Bespreking
Verschillende fracties hebben vragen gesteld over de verkeersveiligheid in de nabijheid van de nieuwe school. Deze worden doorgeleidt naar de portefeuillehouder Mobiliteit.
De meeste fracties spreken hun waardering uit voor het gevoerde proces van burgerparticipatie en de goede samenwerking tussen partijen. Het resultaat is een mooi plan, een aanwinst voor Quadraam en voor de scholieren.
Bijna alle fracties geven aan de voorstellen te zullen steunen.
De fractie van de Partij voor de Dieren geeft aan tegen de voorstellen te zijn. De fractie is voorstander van hergebruik van oude gebouwen. Het aanwezige groen in Arnhem zou met een groenbestemming beschermd moeten worden. De fractie zal d.m.v. een stemverklaring het standpunt kenbaar maken in de besluitvormende vergadering.

Conclusie
De voorzitter stelt met instemming van de raadskamer vast dat het onderwerp doorgeleid kan worden naar de besluitvorming op 27 februari 2019.

De raadsadviseur,

B. Kranenborg

De voorzitter,

B. van Es

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 255239

Onderwerp: Openstellen grondexploitatie Lorentz lyceum

Voorstel

1. Een grondexploitatie nieuwbouw Lorentz Lyceum te openen en vast te stellen.
2. Een investeringskrediet van € 95.000, - beschikbaar te stellen voor de aanleg van een fietspad langs de Metamorfosenallee/Hollandweg onder voorwaarde dat het schoolbestuur hiervoor eenzelfde bedrag beschikbaar stelt
3. De lasten van dit investeringskrediet te dekken uit het verwachte positieve resultaat op de grondexploitatie van de nieuwbouw Lorentz Lyceum
4. Bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

Inleiding

Begin 2018 heeft uw raad unaniem de motie "Oostlocaties groen" aangenomen. Hiermee is de voorbereiding van de nieuwbouw van het Lorentz Lyceum op de voormalige "Oostlocatie Noord", in samenspraak met bewoners, in gang gezet. In de periode februari-mei is de begeleidingscommissie met vertegenwoordigers van wijkbewoners, scholenkoepel Quadraam en de gemeente 4x bijeen geweest. Het ontwerp van de school en het omliggende terrein is uitgebreid besproken en akkoord bevonden. Het inrichtingsplan dat hieruit is ontstaan is als bijlage 1 bijgevoegd.

Specifiek aandachtspunt zijn de verkeersstromen en de toegang tot het schoolterrein. Zowel bewoners als de school hebben nadrukkelijk verzocht om leerlingen zoveel mogelijk langs de wijk te laten fietsen- op een nog aan te leggen fietspad.

Om Quadraam de school te kunnen laten bouwen is de gemeente voornemens hen een kavel van 10.000m2 te verkopen aan de Metamorfosenallee. Hiervoor is eerder een garantstelling afgegeven (collegebesluit mei 2017) en is een Project Overeenkomst ondertekend (november 2017). De verkoop van een kavel brengt een grondexploitatie tot stand waarmee de opbrengsten (met name verkochte grond) en de kosten (o.a. onderzoeks- en plankosten en bouwrijp maken) in beeld komen en worden beheerst.

Wij beschouwen hiermee de motie 'Oostlocaties Groen' (18M01g) als afgedaan.

Beoogd effect

Het realiseren van de nieuwbouw van het Lorentz Lyceum (Havo/VWO). Een school voor maximaal 1000 leerlingen.

Gemeente Arnhem

Argumenten

1. De grondexploitatie laat een positief resultaat zien van € 925.000, - (zie bijlage 2) en is daarmee economisch haalbaar

2. De bewoners en Quadraam hebben via de begeleidingscommissie nadrukkelijk verzocht een fietspad aan te leggen om de wijk heen. Zo willen zij overlast voor omwonenden - door grote aantallen fietsers in de wijk, vooral in de ochtendspits - zoveel mogelijk beperken.
   Conform de motie "Oostlocaties groen" is een verkeerskundig onderzoek (rapport ARH274Vgg d.d. 30 mei 2018, zie bijlage 3) uitgevoerd naar de meest gunstige routes voor fietsende scholieren. In de uitwerking blijkt dat de route door de wijk, gecombineerd met een achteringang op het schoolterrein (aan de Waddinxveenstraat) de kortste en meest veilige route is. In de motie is echter ook het uitgangspunt opgenomen dat er geen achteringang komt, waardoor andere fietsroutes nadrukkelijker in beeld komen. Dit is o.a. het alternatief met een nog aan te leggen fietspad vanaf de oversteek Hollandweg, langs de Metamorfosenallee (route 'om de wijk heen').
   De kosten van dit fietspad zijn globaal geraamd op € 180.000 ex btw. Van Quadraam wordt, conform de projectovereenkomst, een bijdrage van 50% in de realisatie van het fietspad gevraagd, zodat voor de gemeente een investeringskrediet van €95.000 volstaat

Kanttekeningen en risico's

1. Voor de alternatieve fietsroute is het de vraag of deze verbinding voor fietsers vanuit het zuiden aantrekkelijk genoeg is, omdat het niet de kortste route is. Het stuk 'terugrijden langs de Hollandweg' zal voor deze groep fietsers erg onnatuurlijk zijn. Waarschijnlijk gaan deze fietsers niet oversteken naar de Hollandweg maar langs de zuidzijde van de Metamorfosenallee fietsen. Ter hoogte van de school zullen ze de Metamorfosenallee oversteken. Om dit veilig te kunnen realiseren voor de leerlingen zijn mogelijk aanpassingen nodig van de huidige 'netwerkregeling' van verkeerslichten. In het verkeerskundig onderzoek wordt voorgesteld dit na realisatie van het lyceum gefaseerd en op basis van monitoring in te voeren.
   Om de bouw van de school publiekrechtelijk mogelijk te maken moet het bestemmingsplan worden aangepast en een omgevingswet-vergunning worden verleend. Om deze procedures zo soepel mogelijk te laten verlopen worden ze in overleg met de begeleidingscommissie doorlopen. De aanleg van het fietspad wordt hierbij meegenomen.

Financiën

De grondexploitatie laat een positief resultaat van €925.000 zien.

Hiervan wordt maximaal € 95.000 toegevoegd aan de BR Kapitaallasten als dekking voor de kosten van de aanleg van een fietspad in het gemeentelijk openbaar gebied bij de school (langs Metamorfosenallee / Hollandweg). Het schoolbestuur is bereid gevonden maximaal eenzelfde bedrag beschikbaar te stellen op basis van een concrete kostenraming.

Het resterende voordeel van €830.000 wordt toegevoegd aan de BR Grondexploitatie.

De begrotingswijziging is uitgewerkt in bijlage 3. Samengevat wordt de begroting als volgt gewijzigd:

Exploitatiebegroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022
Lasten				
Grondexploitatie: boekwaarde, bouwrijp maken en plankosten	887.034			
Kapitaallasten aanleg fietspad	0	0	5.067	5.003
	887.034	0	5.067	5.003
Baten				
Grondexploitatie: verkoop kavel en overige baten	1.812.040			
Rentevoordeel BR Kapitaallasten	0	0	1.900	1.836
	1.812.040	0	1.900	1.836
Mutaties reserves				
Dotatie aan BR Kapitaallasten voor lasten fietspad	-95.000			
Dotatie voordeel grondexploitatie aan BR Grondexploitatie	-830.006			
Onttrekking kapitaallasten fietspad aan BR Kapitaallasten	0	0	3.167	3.167
	-925.006	0	3.167	3.167
Totaal Resultaat	0	0	0	

Meerjaren Investeringsplan (MIP)	Meerjarenraming			
	2019	2020	2021	2022
Aanleg fietspad Metamorfosenallee/Hollandweg		190.000		
Bijdrage school in aanleg fietspad		-95.000		
Totaal Investeringen	0	95.000	0	

Arnhem GEMEENTE

Uitvoering

Na een positief besluit door uw raad zullen de procedures voor wijziging van het bestemmingsplan en vergunningverlening in het kader van de Omgevingswet worden vervolgd. Volgens de huidige planning worden beide eind februari 2019 vastgesteld en kan de verkoop van de kavel daarna plaats vinden. Quadraam verwacht begin 2019 de bouw van de school te kunnen starten en het gebouw begin 2020 te kunnen opleveren.

Communicatie

Met de begeleidingscommissie is afgesproken dat zij gedurende de voorbereidingen en de bouw 1x per 6 weken bijeen komen, om zo de voortgang te kunnen blijven volgen. De eerstvolgende bijeenkomst is op 18 december 2018.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

1. Inrichtingsplan Lorentz Lyceum
2. Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum (ARH274Vgg1500.01 van Goudappel Coffeng
3. Grondexploitatie
4. Begrotingswijziging (exploitatie en investering)
5. Motie 18M01g Oostlocaties groen

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 255239

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 november 2018, nummer: 255239;

gelet op artikel 147 lid 2 van de Gemeentewet;

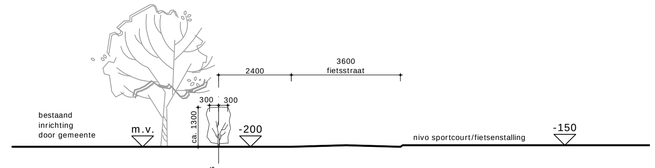
besluit:

1. Een grondexploitatie nieuwbouw Lorentz Lyceum te openen en vast te stellen.
2. Een investeringskrediet van € 95.000, - beschikbaar te stellen voor de aanleg van een fietspad langs de Metamorfosenallee/Hollandweg onder voorwaarde dat het schoolbestuur hiervoor eenzelfde bedrag beschikbaar stelt
3. De lasten van dit investeringskrediet te dekken uit het verwachte positieve resultaat op de grondexploitatie van de nieuwbouw Lorentz Lyceum
4. Bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

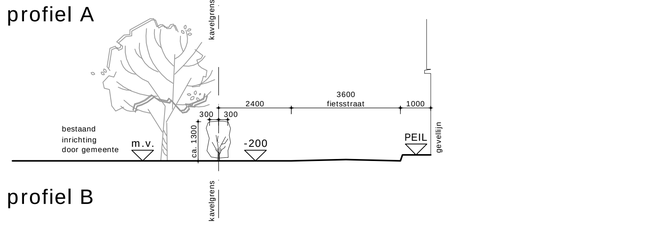
De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

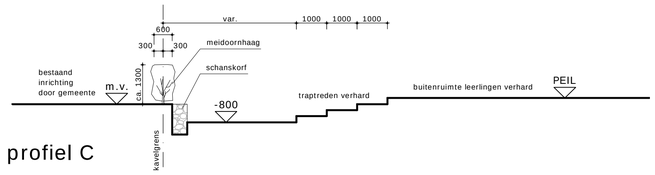

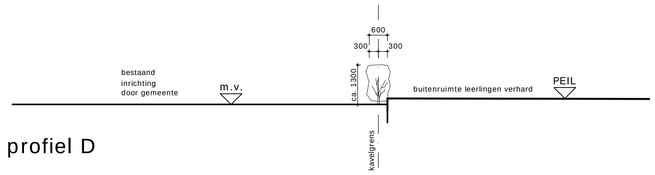
doorsnede profiel A

doorsnede profiel B

doorsnede profiel C

doorsnede profiel D

schaal 1:100

RENVOOI

---------- = kavelgrens

= waterberging

= meidoornhaag

materialisering terrein conform schetsontwerp 20-03-2018
buro ontwerp en omgeving

A5240

SITUATIE

FORMAAT	A1	OPDRACHTGEVER	DP6 architectuurstudio
SCHAAL	1:500 / 1:100	Quadraam	Postbus 2969
DATUM	24.09.2018		2601 CZ Delft
STATUS		PROJECT	+31 15 212 01 10
GEWIJZIGD	A 28.09.2018	LORENTZ LYCEUM	www.dp6.nl
	B 05.10.2018		info@dp6.nl

DP6

Gemeente Arnhem

Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs mobiliteit

Goudappel Coffeng

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

Gemeente Arnhem

Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum

Datum	30 mei 2018
Kenmerk	ARH274/Vgg/1500.02
Eerste versie	24 april 2018

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Gemeente Arnhem
Titel rapport	Verkeerskundig advies Lorentz Lyceum
Kenmerk	ARH274/Vgg/1500.02
Datum publicatie	30 mei 2018
Projectteam opdrachtgever(s)	Guido Coumans en Gerda Dreise
Projectteam Goudappel Coffeng	Guido van Vught, Alex Mulders en Nicole Korsten
Projectomschrijving	Verkeerskundig onderzoek en advies Lorentz Lyceum.
Trefwoorden	Arnhem, Lorentz Lyceum, onderzoek en advies Lorentz Lyceum

Inhoud Pagina

1	**Aanleiding**	**1**
2	**Verkenning mobiliteitsprofiel Lorentz Lyceum**	**3**
2.1	Bereikbaarheid per fiets	3
2.2	Bereikbaarheid per openbaar vervoer	4
2.3	Bereikbaarheid per auto	4
2.4	Vervoermiddelkeuze Lorentz Lyceum	5
3	**Risico's en aandachtspunten op netwerkniveau**	**8**
3.1	Fietspotentieel	8
3.2	Kortste routes	9
3.3	Barrières	10
3.3.1	Nijmeegseweg	11
3.3.2	Batavierenweg	11
3.3.3	Burgemeester Matsersingel	12
3.4	Aantrekkelijke routes	13
3.4.1	Route Lange Akkers - Kroonsewal	13
3.4.2	Fietsverbinding Elderhofseweg - Hollandweg	13
3.5	Afhankelijkheid achter ingang	14
4	**Gevolgen verkeersafwikkeling**	**16**
4.1	Huidige situatie	16
4.2	Situatie 2018 met school	17
4.2.1	Intensiteiten	17
4.2.2	Cyclustijdberekening	18
4.2.3	Kruispuntgevoeligheid	19
4.3	Koppeling	19
5	**Conclusies en aanbevelingen**	**20**
5.1	Conclusies	20
5.2	Aandachtspunten en aanbevelingen	21
5.2.1	Fiets	21
5.2.2	Trein/voetganger	22
5.2.3	Busvervoer/voetganger	22
5.2.4	Auto	22
5.2.5	Verkeersafwikkeling	22
5.2.6	Overig	23

Bijlagen

1	Analyse sterke en zwakke punten fietsbereikbaarheid voorgestelde locatie Lorentz
2	Intensiteiten kruising Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid
3	Fasediagrammen
4	Aandachtspuntenkaart

1

Aanleiding

Het Lorentz Lyceum met 1.000 leerlingen gaat verhuizen. De potentiële ontwikkellocatie ligt in de wijk Elderveld, langs de Metamorfosenallee ter hoogte van het station Arnhem Zuid. De voorzijde van de school is gericht op de Metamorfosenallee, met zowel de trein als busvoorzieningen direct op loopafstand. De Metamorfosenallee is een gebiedsontsluitingsweg. Met de verhuizing van het Lorentz Lyceum veranderen de routes en mogelijk de vervoerswijze voor leerlingen en personeel. Tijdens een informatieavond over de nieuwbouwplannen zijn veel vragen gesteld over de afwikkeling van het verkeer van en naar de school. Ook de gemeente is zich bewust van het feit dat de nieuwe school in de omgeving van een druk kruispunt zijn aandacht vraagt. Deze constateringen zijn voor de gemeente Arnhem de aanleiding geweest om de ontsluiting van de school en de verkeersafwikkeling van het kruispunt met de Metamorfosenallee nader te onderzoeken.

Aan Goudappel Coffeng BV is gevraagd een onderzoek in te stellen naar de verkeerskundige effecten, met aandacht voor de mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersstructuur, en verkeersafwikkeling.

Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft het verkeerskundige onderzoek voor de verhuizing van het Lorentz Lyceum. Hoofdstuk 2 beschrijft de verkenning van het mobiliteitsprofiel van het Lorentz Lyceum. In hoofdstuk 3 zijn de risico's en aandachtspunten op netwerkniveau beschreven. In hoofdstuk 4 worden de gevolgen voor de verkeersafwikkeling op de kruising Metamorfosenallee - station Arnhem zuid beschreven. Voorvloeiend uit het mobiliteitsprofiel, de risico's en aandachtspunten op netwerkniveau en de verkeers-afwikkeling volgen de aandachtspunten en aanbevelingen, die per vervoerswijze of combinatie benoemd zijn in hoofdstuk 5.

2

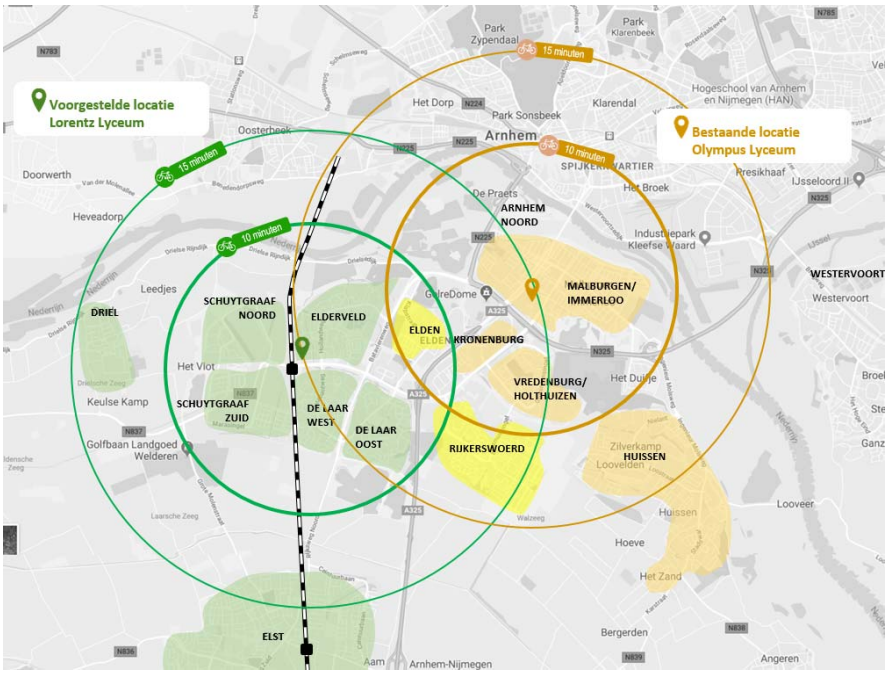
Verkenning mobiliteitsprofiel Lorentz Lyceum

2.1 Bereikbaarheid per fiets

Locaties voortgezet onderwijs in Arnhem Zuid in relatie tot fietsafstanden

De verhuizing van het Lorentz Lyceum geeft een spreiding van de voorzieningen voor het voortgezet onderwijs in Arnhem-Zuid. Nieuwbouw van het Lorentz Lyceum op de voorgestelde locatie betekent een middelbare school voor alle leerlingen in Arnhem-Zuid binnen 10 minuten fietsen.

Het hiernavolgende kaartbeeld illustreert schematisch de fietsafstand van de wijken in Arnhem-Zuid naar de bestaande locatie van het Olympus college (in oranje) en de voorgestelde nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum (in groen).

Figuur 2.1: Fietsafstanden bestaande en nieuwe locatie

Voor leerlingen woonachtig in Schuytgraaf-noord en -zuid en de wijken Elderveld en De Laar is de voorgestelde locatie van het Lorentz college de meest nabijgelegen school voor het voortgezet onderwijs. Leerlingen woonachtig in Elden en Rijkerswoerd wonen op fietsafstand tussen de voorgestelde locatie van het Lorentz college en de bestaande locatie van het Olympus in.

Voor de diverse wijken in Arnhem-Zuid hebben wij een analyse uitgevoerd van fietsmogelijkheden van en naar de voorgestelde locatie van het Lorentz Lyceum.
Deze analyse is bijgevoegd in **bijlage 1**. Op basis van deze analyse schatten we de fietsbewegingen richting de school in. Dit is vooral van belang in de hoeveelheid fietsers die de Metamorfosenallee dienen over te steken.

2.2 Bereikbaarheid per openbaar vervoer

De voorgestelde locatie voor het Lorentz Lyceum kent een zeer goede OV-bereikbaarheid, zowel voor trein- als busvervoer.

Het treinstation Arnhem Zuid wordt bediend door de Sprinter Arnhem - 's-Hertogenbosch en de Sprinter Zutphen - Wijchen. Het station Arnhem Zuid wordt momenteel overgeslagen door de stoptrein Arnhem - Tiel. Langs de bushalte station Arnhem Zuid komen momenteel lijn 5 (Presikhaaf - Schuytgraaf) en 11 (Arnhem Zuid - Het Duifje). Eerder ook lijn 56 (Arnhem - Wageningen), maar deze is ten tijde van de uitvoering van het onderzoek uit dienst genomen.

trein	frequentie (werkdag)
Sprinter Arnhem - 's-Hertogenbosch	2x/uur
Sprinter Zutphen - Wijchen	2x/uur

buslijn	frequentie (werkdag)
5 Presikhaaf - Schuytgraaf	4x/uur
11 Arnhem Zuid - Het Duifje	2x/uur

Tabel 2.1: Frequentie trein en bus

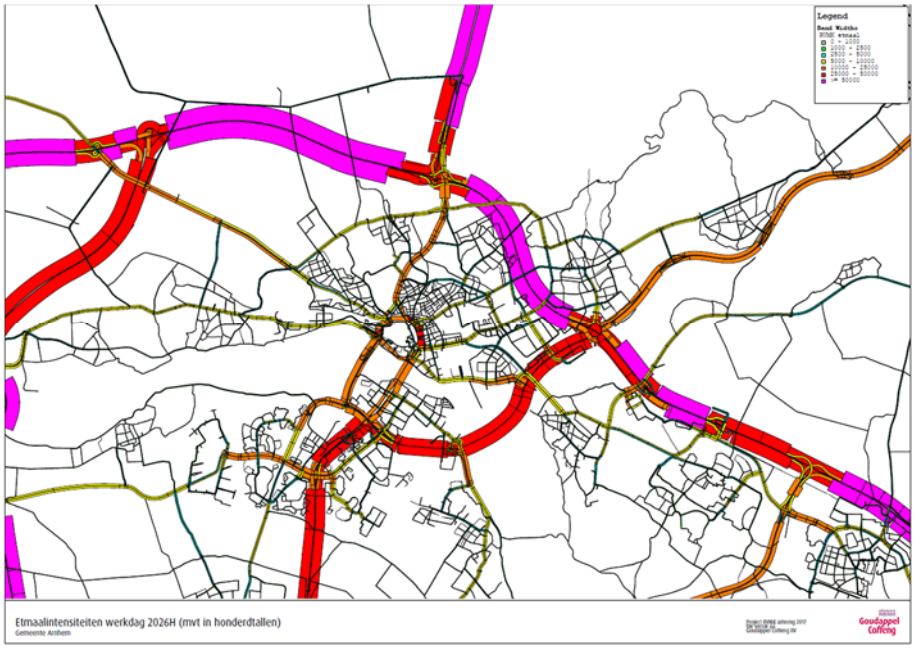
Bij het station bevindt zich ook de P+R-locatie. Op werkdagen blijkt deze P+R een grote aantrekkingskracht te hebben. De vraag naar parkeerplaatsen is soms groter dan de huidige parkeercapaciteit van de P+R.

2.3 Bereikbaarheid per auto

De locatie van de nieuwe school bevindt zich bij woonwijk Elderveld. Op dit moment is een entree gepland aan de voorzijde, langs de Metemorfosenallee voor zowel het personeel als de leerlingen.

De gebiedsontsluitingsweg zorgt ervoor dat de school goed per auto bereikbaar is.

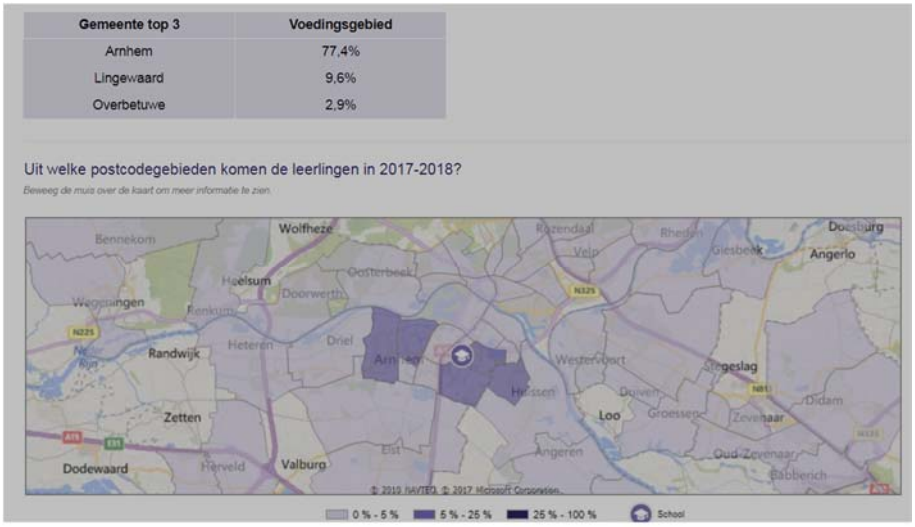
Momenteel rijden 18.000 voertuigen per etmaal over de Metamorfosenallee. Dit aantal zal de komende jaren verder toenemen bij de verdere ontwikkeling van de wijk Schuytgraaf. Prognoses geven een verdere toename van het autoverkeer naar ongeveer 28.000 voertuigen per etmaal (verkeersmodel 2026). Dit komt overeen met meer dan 55% groei.

Figuur 2.2: Werkdagintensiteiten in 2026

2.4 Vervoermiddelkeuze Lorentz Lyceum

Om een beeld te krijgen van de toekomstige vervoermiddelkeuze van zowel leerlingen als het personeel naar het Lorentz Lyceum, maken wij gebruik van de huidige vervoermiddelkeuze van en naar de school, gecombineerd met ervaringscijfers van andere scholen.
Met een voorgestelde ligging meer in het zuidwesten van de stad, betekent dit ook een verschuiving in het verzorgingsgebied van de school. Daarnaast biedt de school met haar speciaal onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen een aparte doelgroep die mogelijk van verder weg woonachtig is. Juist de ligging nabij station Arnhem Zuid maakt het voor deze doelgroep interessant om voor het Lorentz Lyceum te kiezen.

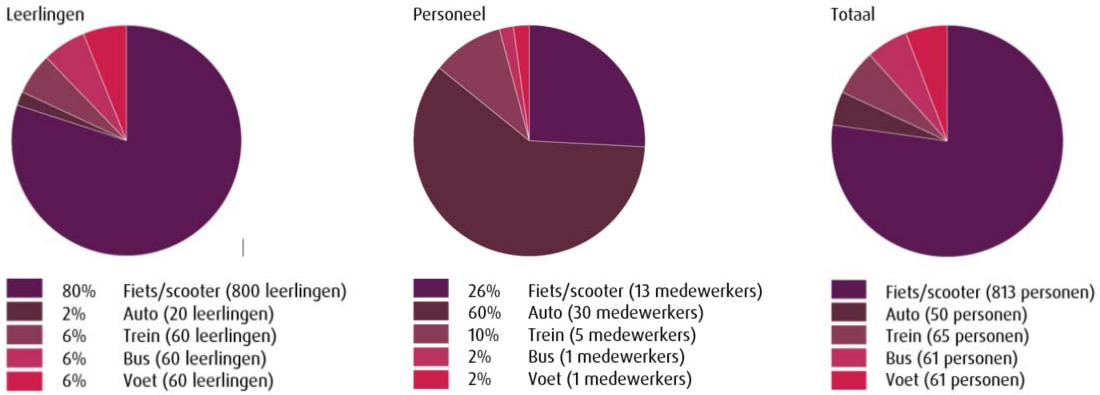

Figuur 2.3: Cijfers 2017/2018 vervoermiddelkeuze huidige locatie Lorentz Lyceum (bron: https://www.scholenopdekaart.nl/Middelbare-scholen/369/1103/Lorentz-Lyceum/Marktaandeel-en-voedingsgebied

Op basis van de analyse van het huidige voedingsgebied en de verschuiving die plaatsvindt, is een inschatting gemaakt voor de toekomstige vervoermiddelkeuze naar het Lorentz Lyceum (deze cijfers zijn grotendeels overeenkomstig aan de cijfers in een later schrijven van de projectleider nieuwbouw Lorentz Lyceum aan de gemeente Arnhem, d.d. 5 april 2008, waarin een uitsplitsing is gemaakt tussen het Lorentz en Rivers).

	leerlingen (n=1.000)	personeel (n=50)	leerlingen	personeel	totaal
fiets/scooter	80%	26%	800	13	813
auto	2%	60%	20	30	50
trein	6%	10%	60	5	65
bus	6%	2%	60	1	61
voet	6%	2%	60	1	61

Tabel 2.2: Inschatting toekomstige vervoermiddelkeuze

Figuur 2.4: Modal split vervoermiddelkeuze

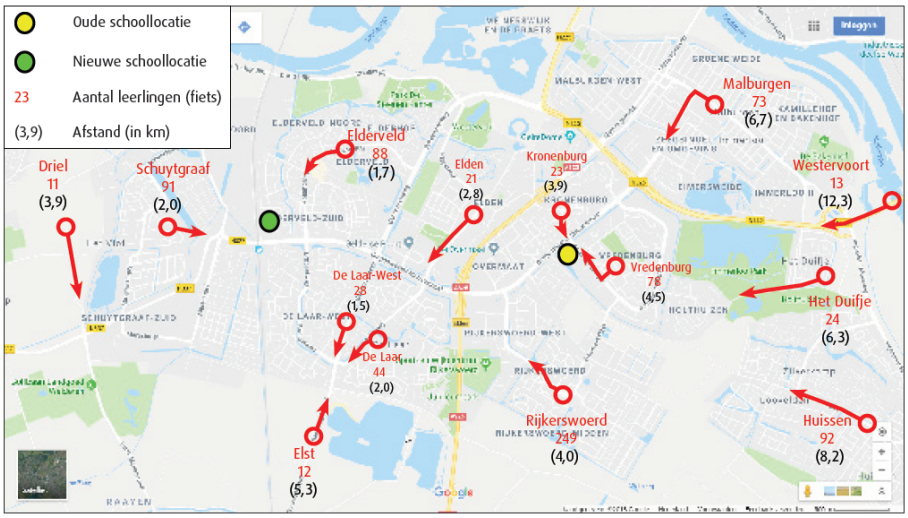
3

Risico's en aandachtspunten op netwerkniveau

In het kader van de verkeersveiligheid zal de focus rondom een middelbare school op scholieren komen te liggen. De scholieren vormen een kwetsbare groep met potentiële risico's. Belangrijk dus om deze groep op gewenste plekken te laten oversteken, waar het gevaar minimaal is. Hier ligt een opgave om de kortste fietsroutes en de meest aantrekkelijke fietsroutes op elkaar te leggen en zo veel mogelijk gebruik te maken van niet-conflicterende ongelijkvloerse kruisingen. De kenmerken van een aantrekkelijke fietsroute zijn: kortste afstand, weinig of geen conflictpunten (veiligheid), vrijliggend fietspad, bij voorkeur in de voorrang geregeld (snelheid).

3.1 Fietspotentieel

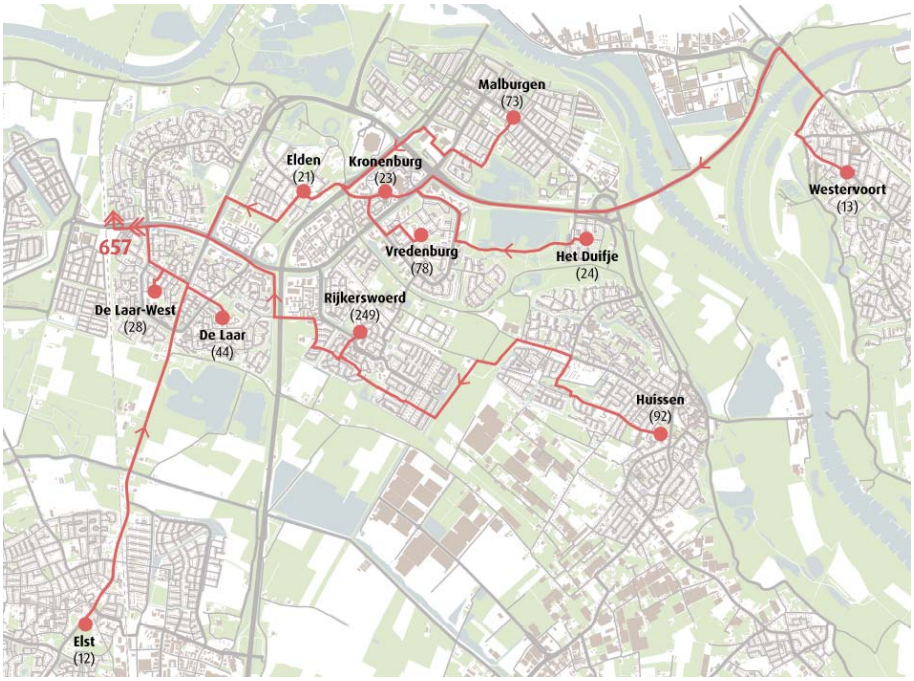
Vanuit diverse wijken is het aantal leerlingen bekend die nu naar het Lorentz Lyceum zullen gaan. Kwadraam heeft inmiddels ook cijfers aangeleverd en deze komen sterk overeen met de aantallen uit tabel 3.1. Tevens is de gemiddelde afstand vanuit de wijk naar de nieuwe locatie bekend.

Figuur 3.1: Potentiële fietsers en afstand vanuit diverse wijken naar de nieuwe locatie

3.2 Kortste routes

Bij het kiezen of bepalen van de routes speelt de kortste afstand een belangrijke rol. Via Google Maps is bepaald wat de kortste fietsroute is van scholieren (fietsers) komende uit de wijken. Hierbij is uitgegaan van de huidige infrastructuur en van een centraal punt in iedere wijk. Hierin speelt dus alleen afstand een rol.

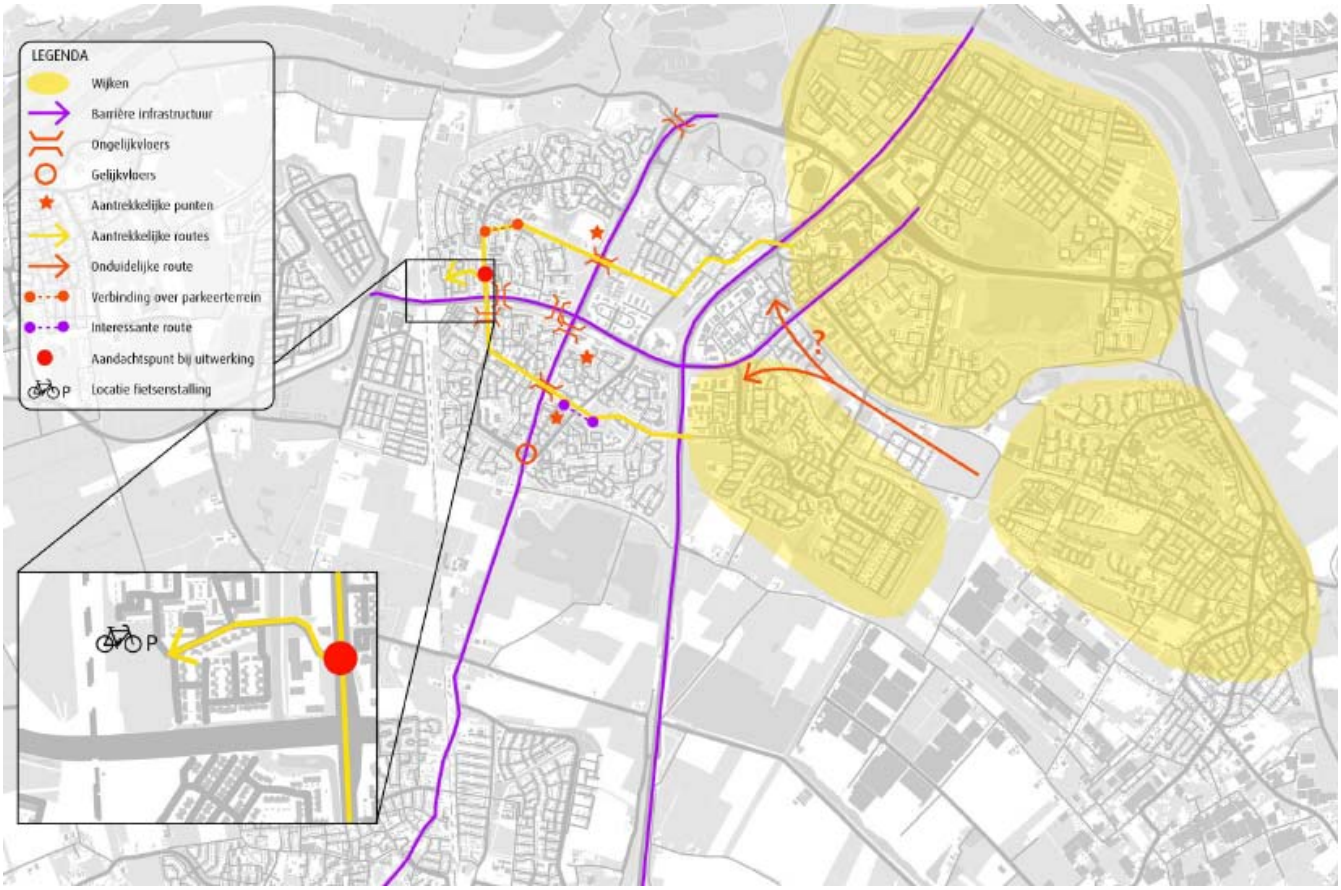

Figuur 3.2: Kortste fietsroutes naar de nieuwe locatie Lorentz Lyceum volgens Google Maps

Uitgaande van de kortste routes komen alle fietsers ten oosten van de nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum uit bij de geregelde fietsoversteek ter hoogte van de nieuwe locatie aan de Metamorfosenallee. Uit het oogpunt van verkeersveiligheid is het gewenst om conflicten zo veel mogelijk te vermijden. Ongelijkvloerse kruispunten hebben daarbij de voorkeur, maar ook verkeerslichtenregelingen zorgen tenminste voor een scheiding van conflictsituaties.

3.3 Barrières

Op netwerkniveau kent de route naar de nieuwe schoollocatie een aantal barrières. De barrières zijn vooral drukke autowegen. De drie voornaamste autobarrières vormen de Nijmeegseweg (A325), de Batavierenweg en de Metamorfosenallee/Burgemeester Matsersingel. De autowegen kunnen op enkele punten worden gekruist. Dit kan zowel gelijkvloers als ongelijkvloers. De meest aantrekkelijke punten en tevens de gewenste oversteeklocaties zijn de ongelijkvloerse (ongeregelde) kruisingen.

Figuur 3.3: Barrières en aantrekkelijke fietsroutes

In de hiernavolgende subparagrafen zijn de barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Burgemeester Matsersingel nader toegelicht.

3.3.1 Nijmeegseweg

De Nijmeegseweg kan op twee locaties (ongelijkvloers - niet conflicterend) gekruist worden. Beide locaties zijn ongelijkvloerse kruisingen. Voor alle wijken aan de oostzijde van de Nijmeegseweg zijn daarmee aantrekkelijke routes beschikbaar om deze barrière veilig te kruisen. De wijken Malburgen, Kronenburg, Vredenburg en Het Duifje zullen overwegend gebruik maken van de noordelijke ongelijkvloerse kruising (Kronenburgdijk - Brinkestraat). De wijk Rijkerswoerd zal deels gebruik maken van de zuidelijke ongelijkvloerse kruising aan de Lange Akkers.

Figuur 3.4: Ongelijkvloerse kruisingen Kronenburgdijk - Brinkestraat (links) en Lange Akkers (rechts)

Fietsers vanuit Huissen kunnen zowel de noordelijke als zuidelijke ongelijkvloerse kruising nemen. Volgens Google Maps is de kortste route via de zuidelijke overgang, maar het is zeker denkbaar dat een deel van Huissen de noordelijke overgang zal nemen.

De Nijmeegseweg kan ook ongelijkvloers gekruist worden ter hoogte van de Burgemeester Matsersingel. Op deze kruising zijn wel verkeersregelinstallaties geplaatst waardoor deze route minder aantrekkelijk (in een regeling conflicterend) is dan een route zonder installatie.

3.3.2 Batavierenweg

De Batavierenweg kan op meerdere aantrekkelijke locaties ongelijkvloers gekruist worden. De meest aantrekkelijke locaties zijn (van noord naar zuid):

- Elderhofseweg;
- Burgemeester Matsersingel;
- Kroonse wal.

Figuur 3.5: Ongelijkvloerse kruisingen Elderhofseweg (links), Burgemeester Matsersingel (midden) en Kroonse wal (rechts)

3.3.3 Burgemeester Matsersingel

De oost-westelijke barrière is de Metamorfosenallee - Burgemeester Matsersingel. Tussen de schoollocatie en de Nijmeegseweg zijn diverse punten waar de barrière gekruist zal worden. De belangrijkste zijn (van oost naar west):

- Batavierenweg;
- Hollandweg;
- oversteek ter hoogte van de P+R Station Zuid.

De aantrekkelijke routes zijn de Batavierenweg en de Hollandweg, omdat dit ongelijkvloerse kruisingen zijn en daarmee het meest conflictwerend. De oversteek ter hoogte van de P+R-locatie bij station Arnhem Zuid oftewel de nieuwe locatie van de school is een minder aantrekkelijke locatie. Het is een met verkeerslichten geregelde gelijkvloerse kruising, waarmee de conflicten weliswaar zijn beveiligd, maar niet worden geweerd.

Figuur 3.6: Ongelijkvloerse kruisingen Batavierenweg (links), Hollandweg (midden) en met VRI geregelde oversteek (rechts)

3.4 Aantrekkelijke routes

3.4.1 Route Lange Akkers - Kroonsewal

De fietsroute vanaf de Lange Akkers en de Kroonsewal richting de Hollandweg is een interessante aantrekkelijke route. Het is een vrijliggend fietspad, tevens in de voorrang geregeld. De kortste route vanaf de ongelijkvloerse kruising volgens Google Maps, is echter de route langs de Nijmeegseweg en vervolgens parallel aan de zuidzijde van de Burgemeester Matsersingel. Hier liggen weliswaar twee ongelijkvloerse kruisingen, tevens dient een met verkeerslichten geregelde oversteek ter hoogte van de Randweg te worden gepasseerd.

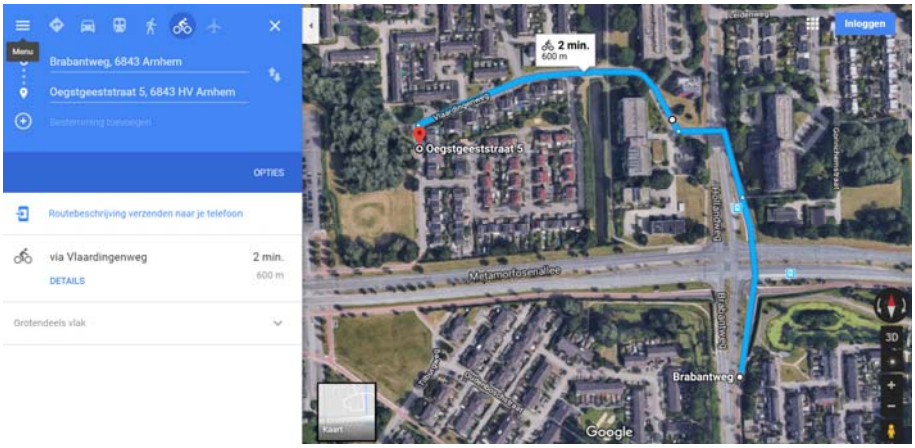
3.4.2 Fietsverbinding Elderhofseweg - Hollandweg

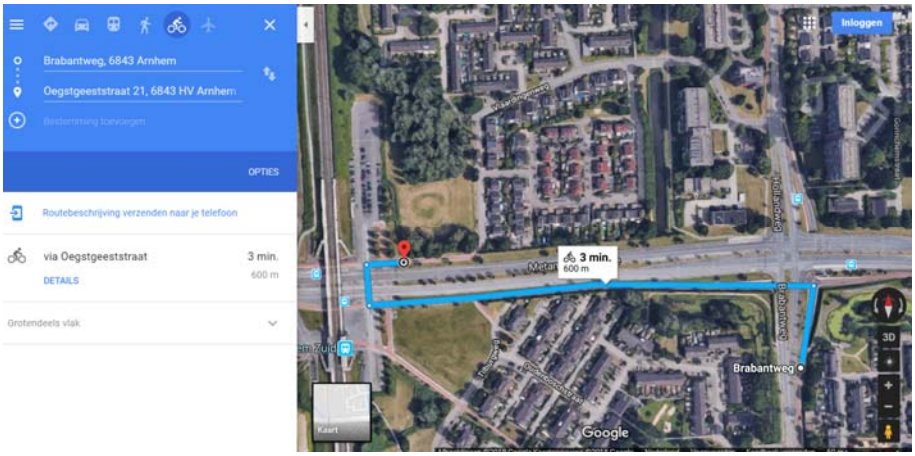
De fietsers van de wijken Elden, Kronenburg, Vredenburg, Het Duifje Westervoort en Malburgen kiezen de kortste route vanaf de Elderhofseweg via de Batavierenweg en Metamorfosenallee. De fietsroute door de wijk die zorgt voor minder oversteekbewegingen over de drukke Metamorfosenallee is slechts 300 meter langer. De route is echter onaantrekkelijk want deze gaat via het parkeerterrein van enkele woningen aan de Rotterdamsingel.

3.5 Afhankelijkheid achter ingang

Bij de aantrekkelijkheid van fietsroutes is de locatie van het fietsparkeren en daarmee de ingang zeer voornaam. Fietsers nemen de kortste route. De hiernavolgende kaartjes geven aan dat de locatie van het fietsparkeren met voldoende capaciteit zeer bepalend is voor de lengte en daarmee de aantrekkelijkheid van de fietsroute. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor het ontwerp van het gebouw en de parkeerlocatie. Hier gaat immers de grootste toestroom van personen plaatsvinden.

Figuur 3.7: Fietsenstalling aan de noordoostzijde via de achteringang, afstand 600 meter

Figuur 3.8: Fietsenstalling aan de zuidwestzijde via de vooringang, afstand 600 meter

Beide routes hebben een fietsafstand van 600 meter. Bij de route via de vooringang dient echter de drukke Metamorfosenallee overgestoken te worden door middel van de verkeersregelinstallatie. Bij de route via de achteringang kan de Metamorfosenallee ongeregeld via de tunnel worden gepasseerd. De oversteek bij de Hollandweg is een ongeregelde oversteek die daarmee wel aandacht vraagt. NB: Op vergelijkbare oversteken zoals bijvoorbeeld bij het winkelcentrum is de oversteek met verkeerslichten geregeld.

4

Gevolgen verkeersafwikkeling

De nieuwe locatie genereert extra verkeer zoals in de analyses is uitgewerkt. In deze stap wordt inzichtelijk wat de gevolgen zijn voor de verkeersafwikkeling door de huidige en extra intensiteit van en naar het toekomstige Lorentz Lyceum. De extra intensiteit zal voornamelijk uit fietsers bestaan, maar ook zal de nieuwe locatie extra autoverkeer en voetgangers genereren. De intensiteiten worden meegenomen in de berekening van de verkeersafwikkeling op de kruising AH018 aan de Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid. De huidige intensiteiten komen voort uit de Kwaliteitscentrale (MV-files) van de gemeente Arnhem.

4.1 Huidige situatie

Figuur 4.1: Oversteek Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid

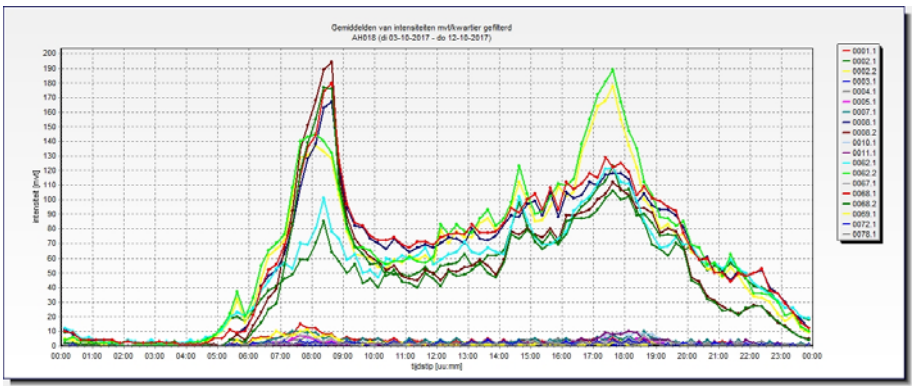
De verkeersregelinstallaties op de Metamorfosenallee en de Burgemeester Matsersingel zijn verkeerskundig gekoppeld en functioneren daarmee in een streng van verkeerslichten. De optimale cyclustijd voor de gehele streng wordt bepaald door Toptrac. Dit is een netwerkoptimalisatiemethode. Toptrac is een optimalisator voor autoverkeer en niet voor fietsverkeer. De verkeerskundige koppeling door middel van Toptrac houdt in dat de cyclustijd wordt bepaald en geoptimaliseerd voor en door de gehele streng.

De cyclustijd in de huidige situatie ligt in de spits op gemiddeld 110 seconden, dit blijkt uit de loggegevens van de verkeerslichtenregeling. Daarmee komt de maximale wachttijd voor fietsers op ongeveer 90 seconden, wat neerkomt op 45 seconden gemiddeld.

4.2 Situatie 2018 met school

4.2.1 Intensiteiten

De gemeente Arnhem heeft intensiteiten aangeleverd vanuit de Kwaliteitscentrale, dit zijn gemiddelde intensiteiten van twee dinsdagen en donderdagen in oktober. Het drukste ochtendspitsuur valt tussen 07.45-08.45 uur. In de avondspits is dit tussen 17.00-18.00 uur. Dit is weergegeven in figuur 4.2.

Figuur 4.2: Gemiddelde intensiteiten autoverkeer

Per rijstrook zijn de hiernavolgende intensiteiten gemeten (voor de rijstrook en richtingnummers op kruispuntniveau zie bijlage 2):

	0001.1	0002.1	0002.2	0003.1	0004.1	0005.1	0007.1	0008.1	0008.2	0010.1	0011.1	0062.1	0062.2	0067.1	0068.1	0068.2	0069.1	0072.1	0078.1
08:00-09:00	33	278	502	0	17	12	26	591	669	6	6	333	525	17	626	621	25	9	7
17:00-18:00	19	452	666	6	21	14	24	464	425	31	32	467	710	15	493	401	7	11	8

Tabel 4.1: Spitsintensiteiten per rijstrook

De eerdere analyse heeft aangetoond dat fietsers via verschillende routes naar het Lorentz Lyceum kunnen fietsen. Omdat nog niet duidelijk is wat voor gevolgen dit heeft, is het scenario berekend met het maximale aantal overstekende fietsers. In dit scenario wordt rekening gehouden met 650 fietsers in de ochtend- en avondspits.
Het extra autoverkeer van en naar het Lorentz Lyceum is vastgelegd in tabel 2.2. Hierin is opgenomen dat totaal 50 autobewegingen (50 heen en 50 terug) worden verwacht. Voor de berekeningen is aangenomen dat 80% aan komt in de ochtendspits en verdeeld over de richtingen 1 en 8/69. Dit komt neer op 20 voertuigen op richting 1 en 20 voertuigen op richtingen 8 en 69. Voor de avondspits is een aanname gedaan van 40%. De meeste leerlingen zijn immers al eerder vertrokken. Dit betekent concreet 20 voertuigen verdeeld over richtingen 10 en 11 die het Lorentz Lyceum verlaten.

4.2.2 Cyclustijdberekening

	cyclustijd 2018
ochtendspits	85s
avondspits	77s

Tabel 4.2: Cyclustijdberekening situatie 2018

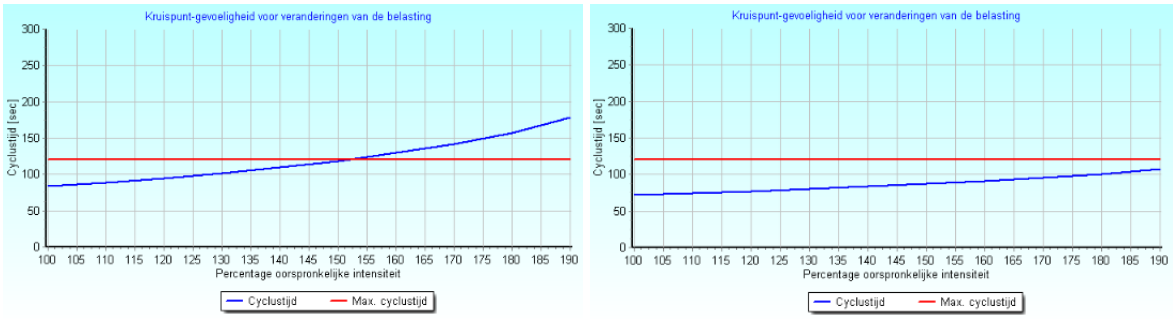
Berekeningen met intensiteiten uit 2018 tonen aan dat een solitaire verkeerslichten-regeling (en dus niet in een netwerkregeling) mogelijk is bij een cyclustijd van 85 seconden in de ochtendspits en 77 seconden in de avondspits. De fietsers die de Matsersingel oversteken, hebben hierbij zeer ruim groen van 18 tot 23 seconden. De hoeveelheid fietsers (uitgegaan van het maximale scenario 650 in de ochtendspits richting de school en 650 in de namiddag en avondspits vanuit de school) kunnen hierin wel verwerkt worden. NB In de namiddag en avondspits is de spreiding veel groter en daarmee de aantallen in het drukste uur veel geringer. De aantallen fietsers zijn niet bepalend voor de cyclustijd. De fietsers krijgen maximaal groen onder dekking van de parallelle voetgangers. De voetgangers worden afgewikkeld met een gelijkstart en naloop om in één keer de oversteek te kunnen maken. In bijlage 3 zijn de fase-diagrammen, inclusief de uitvoer van de ochtend- en avondspits opgenomen.

Aandachtspunt
In de afwikkelingsberekeningen wordt ervan uitgegaan dat de intensiteit wordt verdeeld over het hele uur. Gemiddeld in een uur kunnen de fietsers verwerkt worden. De piek fietsers ter hoogte van een school zal veel geconcentreerder liggen, namelijk net voor de aanvangstijd van de lessen. De eerste les begint om 08.30 uur volgens het huidige rooster. Dat wil dus zeggen dat in een kwartier of half uur (tussen 08.00 en 08.30 uur) het grootste deel van de fietsers de oversteek passeert. In de berekening komt dit niet tot uiting.

Om de drukte in de ochtendspits te spreiden, is het zinvol om de aanvangstijdstippen van de lessen te spreiden. Starten niet alle lessen om 08.30 uur, maar het volgende uur. Bij een 60-minutenrooster is dat 09.30 uur en voor een 50-minutenrooster 09.20 uur. Beide tijdstippen vallen ruim na de ochtendspits, waarmee de piekdrukte wordt ontlopen.

4.2.3 Kruispuntgevoeligheid

Om te bepalen of het kruispunt nog een verdere toename van verkeer kan verwerken, is naar de kruispuntgevoeligheid gekeken. Hierbij wordt de intensiteit gelijkmatig in percentages opgehoogd. Het beleid van de gemeente Arnhem schrijft voor dat gestreefd wordt naar een maximale cyclustijd van 90 seconden, met een maximale cyclustijd van 120 seconden op hele drukke locaties.

Figuur 4.3: Kruispuntgevoeligheid ochtendspits (links) en avondspits (rechts)

Op basis van de lokale cyclustijdberekening is in de ochtendspits nog een groei van 50-55% mogelijk alvorens de maximale cyclustijd van 120 seconden wordt bereikt. In de avondspits is nog langere tijd groei mogelijk alvorens de maximale cyclustijd wordt bereikt. De groei van de ochtendspits ligt in dezelfde lijn als de groei door de wijk Schuytgraaf in het jaar 2026, zoals verwoord in paragraaf 2.3.

4.3 Koppeling

De verkeerskundige koppeling (groene golf) op de Burgemeester Matsersingel en de Metamorfosenallee zorgt voor hogere cyclustijden dan lokaal noodzakelijk. Een gevolg van de hogere cyclustijd is langere wachttijden voor de fietsers. Voor de lokale verkeersafwikkeling is een situatie zonder koppeling efficiënter. De efficiëntie uit zich in veel minder verliestijd. Het uit de koppeling nemen van het kruispunt is een beleidsmatige keuze en heeft gevolgen voor de omgeving, zoals bij de ontwikkeling van de wijk Schuytgraaf.

De verkeerslichtenregeling op de kruising Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid is het begin van de koppeling in de richting van het centrum. Vanuit de andere zijde is het de laatste verkeerslichtenregeling. Dit is een voordeel en daarmee is de impact minder groot als dit kruispunt uit de koppeling wordt genomen dan wanneer het een kruising betreft die in het midden van de gekoppelde streng ligt. Een verdere TRANSYT-studie wordt hierbij aanbevolen om het daadwerkelijke effect te bepalen.

De grootste concentratie fietsers ligt in de ochtendspits. Het is een keuze om de koppeling op momenten van de dag pas later in te schakelen of niet in te schakelen, bijvoorbeeld nadat de school is aangevangen. Het wordt aanbevolen om maatregelen zoals het later inschakelen stapsgewijs in te voeren. De praktijk is immers anders dan de theorie.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

De ontwikkellocatie van het Lorentz Lyceum in de wijk Elderveld ter hoogte van station Arnhem Zuid is vanuit verschillende vervoerwijzen goed bereikbaar. De locatie ligt naast het NS station Arnhem Zuid en heeft busvoorzieningen direct aan de voorliggende Metamorfosenallee. Door de P&R voorziening naast het NS station zijn op de kruising Metamorfosenallee - P&R Arnhem Zuid reeds de voorzieningen aanwezig voor autoverkeer om de locatie te bereiken. Rondom de locatie en in de gemeente Arnhem zijn goede fietsvoorzieningen, vaak vrijliggend, aanwezig waardoor het aantrekkelijk is om per fiets te reizen. Uit het mobiliteitsprofiel van het Lorentz Lyceum is vastgesteld dat het belangrijkste vervoermiddel de fiets zal zijn. Meer dan 80% van de bewegingen is met de fiets. De overige 20% van het aantal bewegingen vindt plaats met de auto, trein, bus of te voet, dit is conform de voorspelling redelijk evenredig verdeeld. Vanwege het hoge aandeel fietsers zijn de fietsvoorzieningen dus zeer voornaam. De keuze van routes wordt bepaald door de aantrekkelijkheid van een fietsverbinding. De aantrekkelijkheid is ingegeven door de kortste afstand, zo min mogelijk barrières (conflictvrij, ongelijkvloers, in de voorrang) en door een kwalitatief goede en veilige verbinding. De gewenste fietsverbindingen vanuit de wijken naar de nieuwe locatie zouden ook aan deze voorwaarden moeten voldoen. Uit de analyse blijkt dat hiervoor goede routes voorhanden zijn. De barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Metamorfosen-allee/Burgemeester Matsersingel kunnen allen ongelijkvloers en conflictvrij gepasseerd worden door kwalitatief goede en veilige vrijliggende fietspaden. Ook op de kruising Burgemeester Matsersingel - Hollandweg is een ongelijkvloerse fietsverbinding aanwezig. Met deze verbinding kan worden voorkomen dat de minder aantrekkelijke overgang, de kruising met de verkeerslichten ter hoogte van station Arnhem Zuid, moet worden gepasseerd. Ter hoogte van de nieuwe schoollocatie aan de Metamorfosenallee is de bestaande verkeersregelinstallatie AH018 aanwezig. De nieuwe locatie voert extra verkeer over deze geregelde kruising. Uit de afwikkelingsanalyse is vastgesteld dat lokaal het extra verkeer binnen de grenzen van het beleid kan worden verwerkt. De consequenties voor de groene golf (koppeling) op de Metamorfosenallee/Burgemeester Matsersingel zijn echter nog niet in beeld.
Het Lorentz Lyceum zal de leerlingen moeten informeren over de aantrekkelijke en gewenste routes en zal moeten aansturen op veilig gedrag, ook rondom de verkeers-regelinstallatie aan de Metamorfosenallee.

5.2 Aandachtspunten en aanbevelingen

De verkenning van het mobiliteitsprofiel van de nieuwe locatie van het Lorentz Lyceum, de analyse op netwerkniveau en de consequenties voor de verkeersafwikkeling hebben een aantal aandachtspunten opgeleverd. In bijlage 4 zijn de aandachtspunten in één kaartbeeld samengebracht, hiernaar wordt verwezen. In de volgende paragrafen zijn de aandachtspunten en aanbevelingen (en voor enkele vervoerwijzen alleen de conclusies) per vervoerswijze puntsgewijs weergegeven.

5.2.1 Fiets

Het aandeel fietsers naar het Lorentz Lyceum is het grootst. Deze groep behoeft dan ook de meeste aandacht:

- Verreweg de meeste verplaatsingen zullen per fiets plaatsvinden, volgens onze inschatting ruim 800 fietsverplaatsingen per dag; dus 1.600 fietsbewegingen (heen en terug) per werkdag.
- Vanuit diverse windrichtingen van en naar de voorgestelde schoollocatie voor het Lorentz Lyceum zijn fietsverbindingen die in de basis in een goede fietsbereikbaarheid van de school resulteren.
- Een goede fietsverbinding tussen de voorgestelde schoollocatie en de naastgelegen wijk Elderveld is een aandachtspunt.
- Ook de potentiële leerlingen die woonachtig zijn in de meer noordelijk gelegen wijken van Arnhem Zuid zoals Elden en Malburgen, profiteren hiervan.
- Voor de meer zuidelijk gelegen wijken bestaan goede fietsroutes (De Laar-west en -oost en Rijkerswoerd). Belangrijk aandachtspunt hierbij is de oversteek van de Metamorfosenallee (nr. 2 kaart bijlage 4).
- Een verkeersveilige oversteek van de Metamorfosenallee is ook nodig voor de leerlingen vanuit het zuidelijk deel van de wijk Schuytgraaf.
- De fietsstructuur vanuit de noordelijke wijken in Schuytgraaf sluit gunstig aan op de voorgestelde locatie van het Lorentz Lyceum, door het fietspad ten noorden van de Metamorfosenallee.
- De meest aantrekkelijke routes en tevens de gewenste oversteeklocaties zijn de ongelijkvloerse kruisingen die de barrières Nijmeegseweg, Batavierenweg en Burgemeester Matsersingel kruisen. Aanbeveling is om deze routes te promoten.
- De fietsers wordt aanbevolen de fietsroutes Kroonsewal - Lange Akkers en Elderhofseweg - Hollandweg te gebruiken als aantrekkelijke routes vanuit de achterliggende wijken richting Lorentz Lyceum. Op de route Elderhofseweg - Hollandweg wordt aanbevolen de verbinding over het parkeerterrein te verbeteren, door een scheiding aan te brengen tussen parkeren en fietsen.
- De locatie van het fietsparkeren kan bepalend zijn voor de routekeuze. Een achteringang wordt aanbevolen (nr. 7 kaart bijlage 4). De omliggende buurt heeft via een motie aangegeven, dat de achteringang ongewenst is.
- Het alternatief is het aanbrengen van de fietsverbinding tussen de oversteek Hollandweg en de voorzijde van het Lorentz Lyceum. Voor fietsverkeer vanuit het noorden is daarmee een korte route voorhanden. Het is echter de vraag of deze nieuwe fietsverbinding voor fietsers vanuit het zuiden ook aantrekkelijk genoeg is, want deze vormt dan niet de kortste route (nr. 6 kaart bijlage 4).

5.2.2 Trein/voetganger

Het Lyceum is gepland naast het station Arnhem Zuid. Hiermee is een goede bereikbaarheid per trein mogelijk. De conclusies voor de vervoerswijze trein/voetganger:

- Met het treinstation letterlijk om de hoek is de verwachting dat een deel van de leerlingen in de toekomst de trein zal gaan gebruiken richting de school.
- Onze inschatting is dat dit ongeveer 65 treinreizigers per dag oplevert (130 bewegingen).
- In beide rijrichtingen (noord naar Arnhem Centraal en zuid richting Elst en Nijmegen) bieden de noordelijke opgangen een gemakkelijke route richting het perron. De treinreizigers hoeven de Metamorfosenallee niet over te steken (nr. 10 kaart bijlage 4).

5.2.3 Busvervoer/voetganger

Naast het station Arnhem Zuid zijn twee openbaar-vervoerhalten aanwezig. De bereikbaarheid per bus is daarmee gegarandeerd. De conclusies en aanbevelingen voor de vervoerswijze bus/voetganger zijn als volgt:

- Met een bushalte direct voor de deur is ook de bereikbaarheid per bus uitstekend geregeld.
- De bushalte aan de zuidkant van de Metamorfosenallee geeft een oversteekbeweging voor de OV-reiziger.
- In de huidige situatie is een geregelde voetgangersoversteekplaats aanwezig. Deze kent wel een aantal beperkingen (nr. 4 kaart bijlage 4):
  - beperkte opstelcapaciteit buitenzijde;
  - beperkte opstelcapaciteit middeneiland (grote groepen al snel op fietspad).

  Het wordt aanbevolen hier ruimere opstelcapaciteit te realiseren.
- Een aandachtspunt (voorkomend gevaar) is het impulsief oversteken van de Metamorfosenallee (oversteken daar waar geen oversteekvoorziening is (nr. 5 kaart bijlage 4)). Communicatie van gedragsmaatregelen door het Lorentz Lyceum wordt aanbevolen.

5.2.4 Auto

Volgens de modal split is het aandeel autoverkeer naar het lyceum vrij laag. Op de locatie naar station Arnhem Zuid is ook een P+R aanwezig, waardoor verwevenheid tussen beide gebruiken kan ontstaan. De aanbevelingen voor de vervoerswijze auto:

- Op de entree naar de ingang van de school en de P+R-locatie komt al het autoverkeer (en fietsverkeer) samen. Scheiding aanbrengen tussen school-parkeren en P+R en fietsverkeer wordt vanuit verkeersveiligheid aanbevolen.
- De naastgelegen parkeervoorzieningen van de P+R kent een hoog gebruik. De huidige capaciteit is soms niet toereikend bij de huidige vraag. Een risico is dat P+R-parkeerders gebruik gaan maken van de parkeerlocatie van de school. Aanbeveling is om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen P+R en parkeervoorzieningen school (nr. 1 kaart bijlage 4).

5.2.5 Verkeersafwikkeling

De extra verkeersbewegingen hebben gevolgen voor de verkeersafwikkeling. De aantrekkelijkheid van routes, de aanleg van extra fietsverbindingen en de promotie over het gebruik van de aantrekkelijke routes bepalen wat het werkelijke aantal overstekende fietsers zal zijn over de Metamorfosenallee ter hoogte van station Arnhem Zuid.

De conclusie en aanbevelingen vanuit de verkeersafwikkeling:

- De extra verkeersbewegingen zullen voornamelijk geconcentreerd zijn in de ochtendspits en daarmee is de ochtendspits bepalend.
- De verkeersregelinstallatie kan het verkeer lokaal fatsoenlijk verwerken. In de ochtendspits kan dit binnen een cyclustijd van 85 seconden.
- De verkeerslichtenregeling op de Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid fungeert nu in een netwerkregeling. In de netwerkregeling zijn de cyclustijden hoger dan lokaal benodigd (110 seconden versus 85 seconden in de ochtend). Hiermee is de wachttijd voor de fietsers ook langer dan lokaal benodigd. Aanbevolen wordt om middels een TRANSYT-studie de gevolgen voor de groene golf (koppeling) in beeld te brengen.
- Zodra het Lyceum is gerealiseerd, wordt aanbevolen te monitoren hoe de verkeerslichtenregeling anticipeert op de extra verkeersbewegingen. Lokaal kunnen de start- en einde groen-momenten worden bijgesteld. Tijdens de monitoring kan ook worden bepaald hoeveel fietsers daadwerkelijk de oversteek over de Metamorfosenallee gebruiken en in hoeverre de verkeerslichtenregeling deze groepen kan verwerken. Hierop anticiperend kunnen ook de start- en einde groen-momenten worden aangepast. Hiermee wordt stapsgewijze invoering bewerkstelligd en aanbevolen.

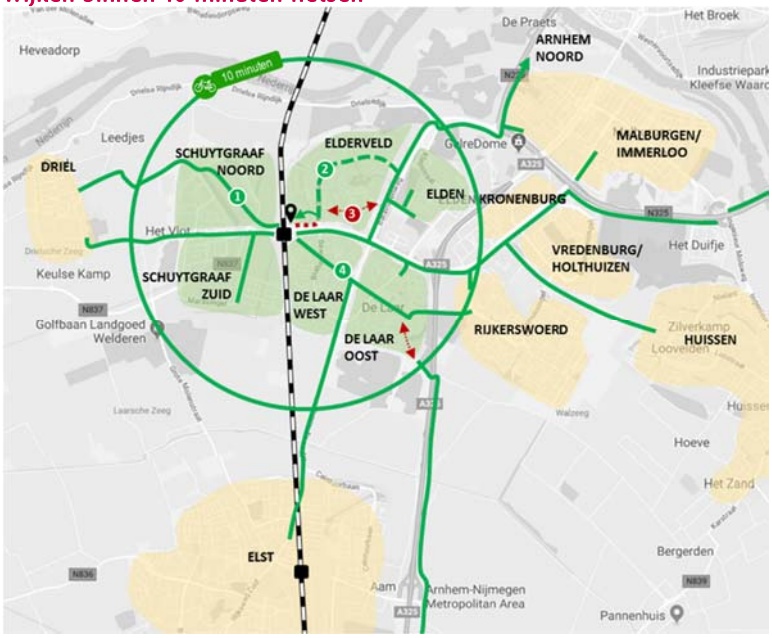
5.2.6 Overig

- Om de ochtendspitspiek te verdelen, wordt aanbevolen de aanvangstijdstippen van de lessen te spreiden. De eerste lessen starten volgens het huidige rooster om 08.30 uur. Het wordt aanbevolen hierover met het Lorentz Lyceum het gesprek aan te gaan.

Bijlage 1

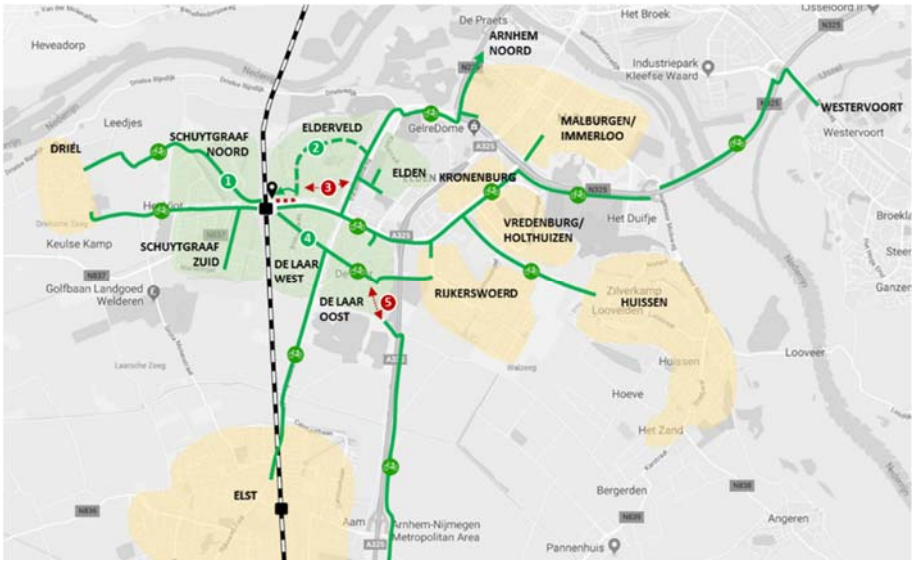
Analyse sterke en zwakke punten fietsbereikbaarheid voorgestelde locatie Lorentz

Wijken binnen 10 minuten fietsen

WIJKEN BINNEN 10 MINUTEN FIETSEN		
Wijken/ kernen	**Kwaliteit fietsontsluiting**	**Toelichting**
Schuytgraaf-noord	Goed	Tweerichtingsfietspad ten noorden van de Metamorfosenallee (1).
Schuytgraaf-zuid	Goed	rechtstreekse verbindingen naar de Metamorfosenallee. Aandachtspunt is de oversteek Metamorfosenallee.
Elderveld	Matig	Aantakking naar de locatie vergt aandacht. De route noordelijk langs de Metamorfosenallee is niet aanwezig. Ook een eventuele achteringang via de Vlaardingenweg vergt nadere uitwerking (zie verkenning last mile). De fiets-kwaliteit langs de Hollandweg (2) en de oversteek over de Hollandweg vergen aandacht. Een aandachtspunt is tevens de verbinding (3) tussen de Hollandweg en de fietsroute langs de Batavierenweg.
Elden	Matig	Een fietsroute vanuit Elden kent enige omrijafstand. De meest logische route is via het fietspad langs de Batavierenweg en via de Burgemeester Matsersingel. Dit vergt nabij de schoollocatie een oversteek over de Metamorfosenallee. Een verbinding (---) tussen het fietspad ter hoogte van de P&R en de Hollandweg (ten noorden van de Metamorfosenallee) geeft een verkorting van de fietsafstand.
De Laar-west en -oost	Goed	Zowel de wijken De Laar-west als -oost kennen goede fietsroutes naar de voorgestelde schoollocatie. Het fietspad Kroonse Wal (4) biedt een rechtstreekse en gestrekte route richting de schoollocatie. Ook hier dient voor het laatste deel de Metamorfosenallee gekruist te worden.

Gebieden op meer dan 10 minuten fietsen

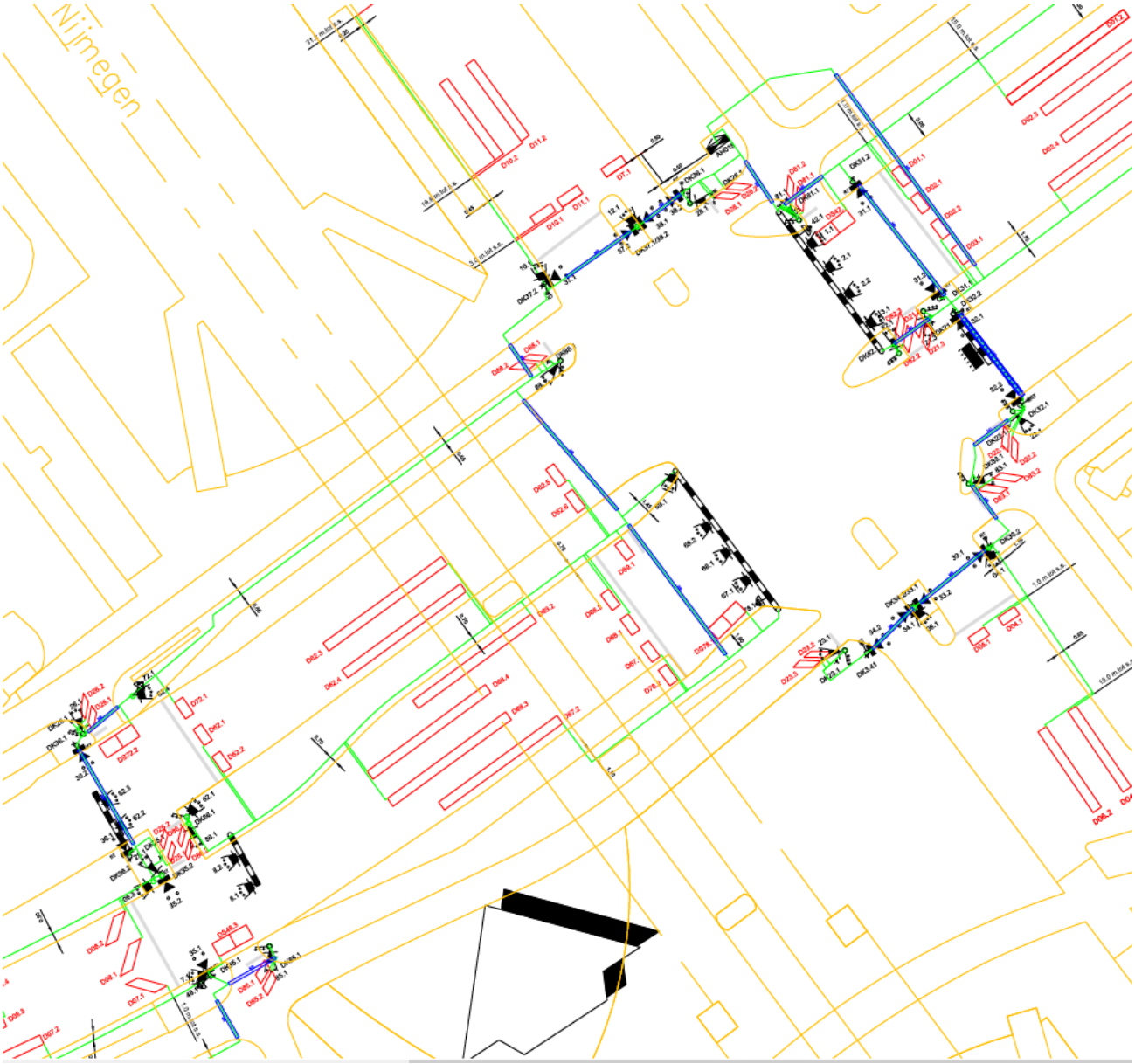

GEBIEDEN LANGER DAN 10 MINUTEN FIETSEN		
Wijken/ kernen	**Kwaliteit fietsontsluiting**	**Toelichting**
Driel	Goed	Routemogelijkheden via Schuytgraaf-noord of –zuid.
Rijkerswoerd	Goed	Vanuit de wijk Rijkerswoerd geldt dat zowel een route via de Burgemeester Matsersingel als de route via het fietspad Kroonse Wal (4) tot de mogelijkheden behoort. Ook hier dient voor het laatste deel de Metamorfosenallee gekruist te worden.
Kronenburg/Vredenburg Holthuizen	Goed	Leerlingen vanuit de wijken Kronenburg, Vredenburg en Holthuizen hebben een rechtstreekse route via de Burgemeester Matsersingel. Het laatste deel vergt een fietsoversteek over de Metamorfosenallee.
Malburgen/Immerloo	Goed	Ook voor deze leerlingen is de Burgemeester Matsersingel de geëigende route van en naar de schoollocatie. Ook voor hen geldt een oversteek over de Metamorfosenallee voor het laatste deel.
Wijken Arnhem-Noord	Matig	De Arnhemse wijken aan de noordkant van de Rijn zullen niet direct tot het invloedsgebied van het Lorentz Lyceum liggen. Desalniettemin ligt de school op goede befietsbare afstand (tussen de 6 en 12 kilometer).
Huissen	Goed	De fietsafstand van en naar Huissen bedraagt ongeveer 6 à 9 kilometer. De meest voor de hand liggende route is via de Huissensedijk en de Burgemeester Matsersingel.
Elst	Goed	De fietsafstand van en naar Elst bedraagt ongeveer 4 à 7 kilometer. De route via de Rijksweg Noord en de Kroonse Wal biedt een goede fietsverbinding.
Bemmel en Nijmegen-Noord	Goed	Zowel Bemmel als de wijken in Nijmegen Noord behoren niet direct tot het verzorgingsgebied van het Lorentz Lyceum. Echter de gebieden liggen wel op befietsbare afstand (tussen de 10 en 12 kilometer). Voor zowel Bemmel als Nijmegen Visveld en Lent geldt dat een aansluiting op het Rijnwaalpad van belang is. Een aandachtspuntmissin (5) is de route tussen de Kroonse Wal en de Rijkerswoerdsestraat.

Bijlage 2

Intensiteiten kruising Metamorfosenallee - station Arnhem Zuid

	0001.1	0002.1	0002.2	0003.1	0004.1	0005.1	0007.1	0008.1	0008.2	0010.1	0011.1	0062.1	0062.2	0067.1	0068.1	0068.2	0069.1	0072.1	0078.1	Geselecteerde rijstroken
07:00-07:15	9	46	72	0	3	2	7	63	68	1	0	58	76	4	69	56	8	4	3	541
07:15-07:30	9	49	102	0	4	5	10	83	93	1	1	53	109	8	84	84	8	1	2	698
07:30-07:45	15	59	130	0	5	8	11	110	135	2	1	70	140	8	118	120	10	4	2	939
07:45-08:00	13	60	130	0	8	7	9	128	152	4	3	69	143	7	137	139	11	2	1	1016
07:00-08:00	45	214	434	0	19	21	37	383	447	8	5	250	468	27	408	399	37	11	7	3214
08:00-08:15	12	70	137	0	6	4	9	139	169	2	2	80	145	5	145	155	6	3	3	1087
08:15-08:30	8	85	133	0	4	3	6	164	189	1	2	102	140	4	175	178	8	2	1	1195
08:30-08:45	8	64	129	0	4	3	7	168	194	2	1	78	132	5	180	177	7	2	2	1156
08:45-09:00	5	59	103	0	4	2	4	121	117	1	1	73	107	3	127	111	5	2	1	840
08:00-09:00	33	278	502	0	17	12	26	591	669	6	6	333	525	17	626	621	25	9	7	4293
16:00-16:15	5	76	103	1	2	2	6	105	90	3	2	78	110	2	112	85	1	4	2	779
16:15-16:30	4	89	106	0	2	2	2	101	89	3	4	93	114	2	108	88	1	2	1	800
16:30-16:45	4	95	134	1	4	1	5	103	92	1	6	99	138	1	112	88	1	4	3	883
16:45-17:00	4	101	147	0	5	1	3	113	94	4	4	103	155	3	118	88	2	2	1	939
16:00-17:00	17	360	489	3	12	6	16	422	364	11	15	372	518	8	450	348	4	11	7	3423
17:00-17:15	6	109	164	2	3	1	6	110	100	5	5	111	172	3	115	94	1	3	3	1010
17:15-17:30	4	114	168	2	6	5	5	117	104	8	9	122	181	3	129	101	1	2	1	1074
17:30-17:45	6	123	179	1	7	4	9	119	113	9	8	123	189	5	123	106	3	4	3	1123
17:45-18:00	4	106	156	1	6	4	5	118	108	9	9	112	167	4	126	100	3	2	1	1031
17:00-18:00	19	452	666	6	21	14	24	464	425	31	32	467	710	15	493	401	7	11	8	4255

Nijmegen

Bijlage 3

Fasediagrammen

Ochtendspits 2018

Signaal-groep	Int. [pae/u]	Cap. [pae/u]	Eff. groen [sec]	Verz. graad [%]	Gem. verl.tijd [sec]	Delay [pae.u/u]	Gem. stops [pae/sec]	Gem.max. wachtrij [pae]	Overf. queue [pae]	Opstel cap. [m]	Verw. overschr. [/u]	Benod. opst.cap. P=5[%] [m]	Benod. opst.cap. P=10[%] [m]
001	53	1800	20	12	25,6	0,4	0,01	0,9	0,0	100	0	24	18
002	780	3800	33	53	20,0	4,3	0,15	11,3	0,0	100	3	108	102
003	10	1900	3	15	39,8	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
004	17	1800	3	27	39,9	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
005	12	1900	19	3	25,8	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
007	26	1900	31	4	17,4	0,1	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
008	1280	3800	31	92	35,4	12,6	0,35	25,3	3,7	100	41	210	198
010	6	1800	5	6	37,8	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
011	6	1900	3	9	39,7	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
021	130	5000	24	9	22,5	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
022	130	5000	21	10	24,7	0,9	0,03	-	0,0	100	-	-	-
023	40	5000	24	3	22,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
025	40	5000	23	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
026	40	5000	20	3	25,1	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
028	40	5000	10	7	33,4	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-
031	100	9999	17	5	27,5	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
032	100	9999	18	5	26,7	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
033	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
034	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
035	100	9999	16	5	28,3	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
036	100	9999	16	5	28,3	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
037	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
038	100	9999	8	11	35,2	1,0	0,02	-	0,0	100	-	-	-
042	20	1600	18	6	26,7	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
048	20	1600	31	3	17,4	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
062	858	3800	33	58	20,5	4,9	0,17	12,6	0,0	100	6	120	108
067	17	1800	3	27	39,9	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
068	1247	3800	31	90	32,1	11,1	0,32	23,3	2,5	100	40	198	186
069	45	1900	5	40	38,6	0,5	0,01	0,9	0,0	100	0	24	18
072	20	1600	40	3	12,1	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
078	20	1600	12	9	31,7	0,2	0,00	0,4	0,0	100	0	18	12
081	40	5000	16	4	28,2	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
082	40	5000	21	3	24,3	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
083	40	5000	8	8	35,2	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-
085	40	5000	18	4	26,6	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
086	40	5000	23	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
088	40	5000	7	10	36,1	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-

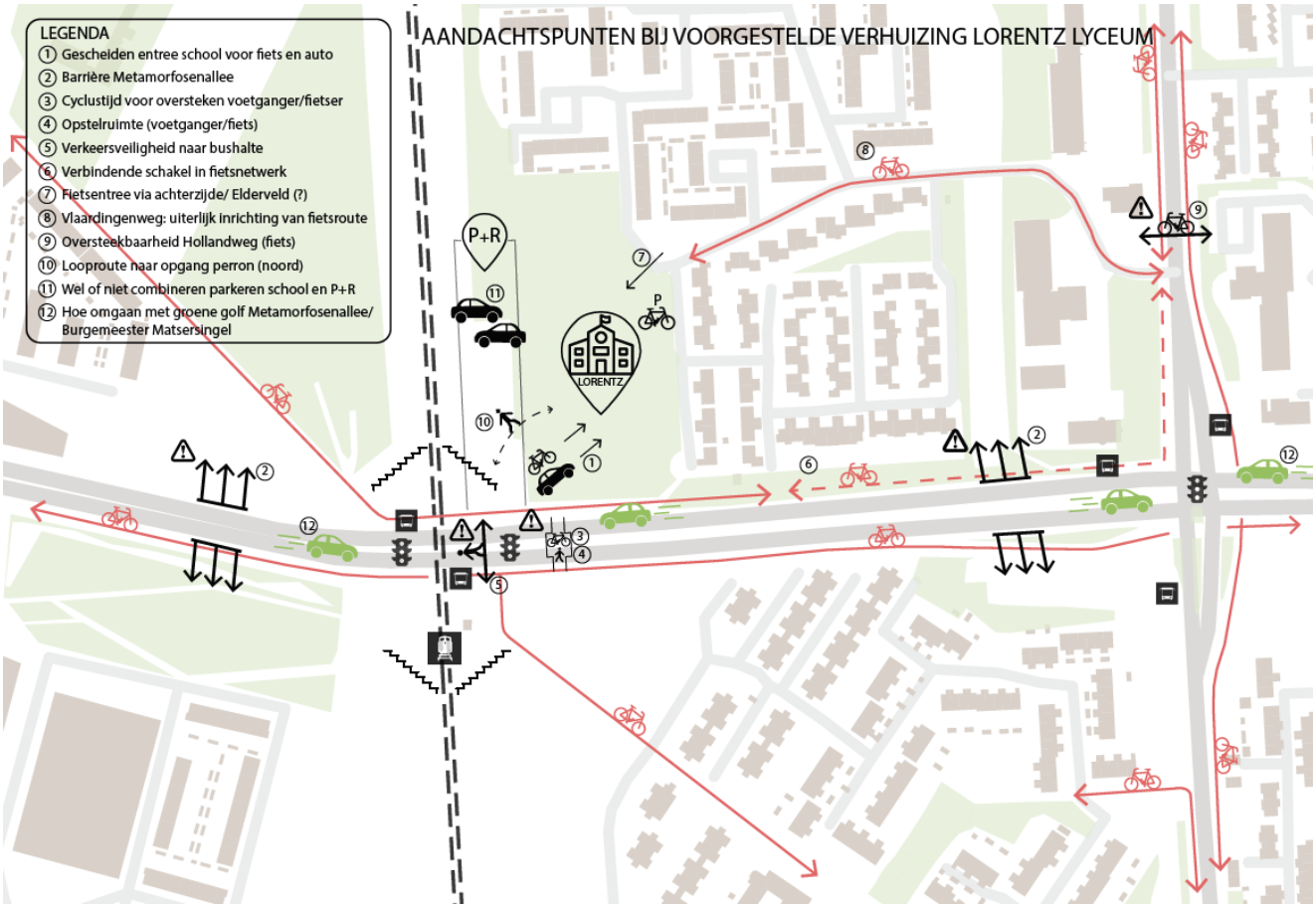
Avondspits 2018

Signaal-groep	Int.	Cap.	Eff. groen	Verz. graad	Gem. verl.tijd	Delay	Gem. stops	Gem.max. wachtrij	Overf. queue	Opstel cap.	Verw. overschr.	Benod. opst.cap. P=5[%]	Benod. opst.cap. P=10[%]
	[pae/u]	[pae/u]	[sec]	[%]	[sec]	[pae.u/u]	[pae/sec]	[pae]	[pae]	[m]	[/u]	[m]	[m]
001	19	1800	12	7	27,7	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
002	1118	3800	25	91	33,4	10,4	0,30	20,5	2,9	100	39	174	162
003	6	1900	3	8	35,7	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
004	21	1800	3	30	36,0	0,2	0,01	0,4	0,0	100	0	18	12
005	14	1900	19	3	22,0	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
007	24	1900	23	4	19,2	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
008	889	3800	23	78	26,3	6,5	0,21	14,3	0,5	100	14	132	126
010	41	1800	5	35	34,4	0,4	0,01	0,8	0,0	100	0	18	18
011	42	1900	3	57	36,4	0,4	0,01	0,8	0,0	100	0	18	18
021	40	5000	24	3	18,4	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
022	40	5000	21	3	20,5	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
023	40	5000	16	4	24,4	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
025	40	5000	23	3	19,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
026	40	5000	20	3	21,3	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
028	40	5000	10	6	29,4	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
031	100	9999	17	4	23,6	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
032	100	9999	18	4	22,8	0,6	0,02	-	0,0	100	-	-	-
033	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
034	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
035	100	9999	16	5	24,4	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
036	100	9999	16	5	24,4	0,7	0,02	-	0,0	100	-	-	-
037	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
038	100	9999	8	10	31,2	0,9	0,02	-	0,0	100	-	-	-
042	20	1600	10	10	29,5	0,2	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
048	20	1600	23	4	19,2	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
062	710	3800	25	58	21,6	4,3	0,15	10,2	0,0	100	1	102	90
067	15	1800	3	21	35,9	0,1	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
068	894	3800	23	79	26,5	6,6	0,21	14,4	0,5	100	15	132	126
069	7	1900	5	6	33,8	0,1	0,00	0,1	0,0	100	0	12	12
072	20	1600	32	3	13,3	0,1	0,00	0,2	0,0	100	0	12	12
078	20	1600	12	8	27,8	0,2	0,00	0,3	0,0	100	0	12	12
081	130	5000	16	12	24,8	0,9	0,03	-	0,0	100	-	-	-
082	130	5000	21	10	20,9	0,8	0,02	-	0,0	100	-	-	-
083	40	5000	8	8	31,2	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
085	40	5000	18	3	22,8	0,3	0,01	-	0,0	100	-	-	-
086	40	5000	23	3	19,1	0,2	0,01	-	0,0	100	-	-	-
088	40	5000	7	9	32,1	0,4	0,01	-	0,0	100	-	-	-

Bijlage 4

Aandachtspunten-kaart

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
T +31 (0570) 666 222
F +31 (0570) 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

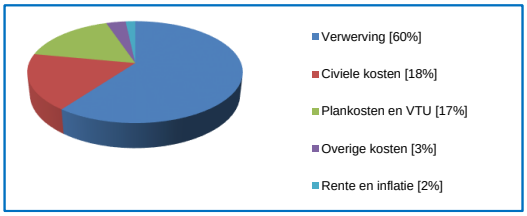
Oostlocaties - Lorentz Lyceum

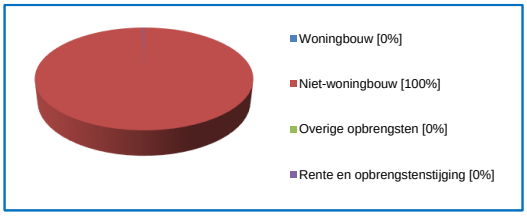
Grondexploitatie

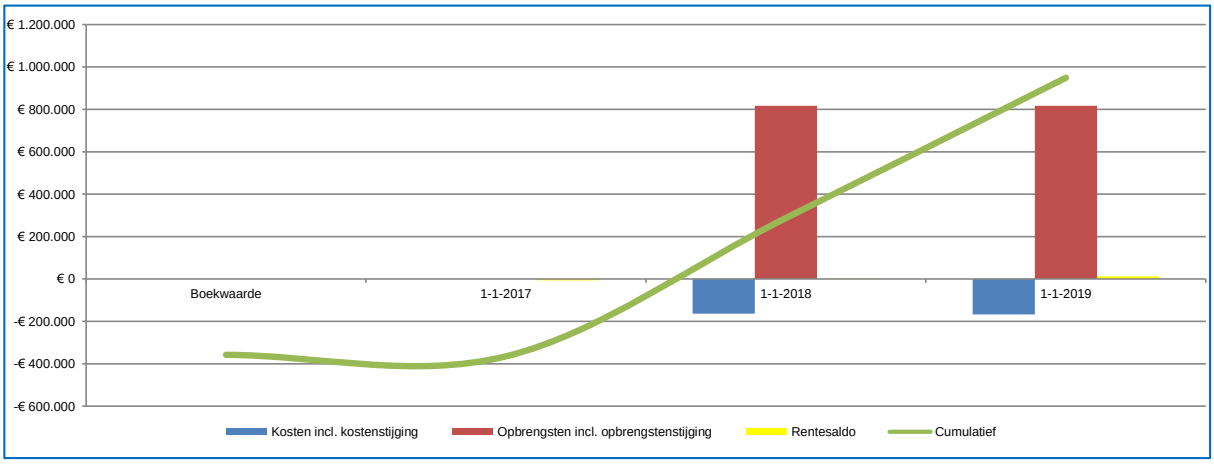
Financieel Overzicht 2018

	Boekwaarde	*Raming*	*Totaal*
Kosten	535.876	340.164	876.040
Verwervingen	535.876	0	535.876
Civiele Kosten	0	159.300	159.300
Overige kosten	0	30.864	30.864
Plankosten + VTU	0	150.000	150.000
Opbrengsten	178.000	1.634.040	1.812.040
Grondopbrengsten	178.000	1.634.040	1.812.040
Subsidies/bijdragen	0	0	0
Voorziening grondbedrijf	0		0
Faseringskosten	0	10.994	10.994
Resultaat op eindwaarde			925.006
Resultaat op contante waarde per 01-01-2018			873.602

Cashflow overzicht

Verschillenanalyse

Kostensoort	*2018*	*2017*	*Verschil*	*Toelichting*
Verwerving	535.876	0	535.876	Grex vastgesteld in 2018
Civiele kosten	159.300	0	159.300	
Overige kosten	30.864	0	30.864	
Plankosten en VTU	150.000	0	150.000	
Grondopbrengsten	1.812.040	0	1.812.040	
Subsidies/bijdragen	0	0	0	
Voorziening Grondbedrijf	0	0	0	
Faseringskosten	10.994	0	10.994	
Resultaat op eindwaarde	925.006	0	925.006	
Resultaat op contante waarde	873.602	0	873.602	

Begrotingswijziging Exploitatie

Nr. : 19004
Onderwerp : Grondexploitatie Lorentz Lyceum en fietspad Metamorfosenallee/Hollandweg
I / S : Incidenteel en Structureel
Raad d.d. :
Zaaknr. :
bedragen x € 1.000,--

Programma's	2019						2020						2021						2022					
	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves Toe-voeg.	Mutatie reserves Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves Toe-voeg.	Mutatie reserves Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves Toe-voeg.	Mutatie reserves Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves Toe-voeg.	Mutatie reserves Ont-trekk.	Saldo
Wijkprogramma's																								
Geb 0 Gebied nader te verdelen																								
Geb 1 CSA																								
Geb 2 Noordwest																								
Geb 3 Noordoost																								
Geb 4 Presikhaaf																								
Geb 5 Malburgen																								
Geb 6 Schuytgraaf/Elderveld																								
Geb 7 De Laar/Elden																								
Geb 8 RKV																								
Stedelijke programma's																								
R0 Alg. bestuur en publ. dienstverl.																								
R1 Veiligheid																								
R2 Verkeer, vervoer en waterstaat													3		**-3**		3		3		**-3**		3	
R3 Economie																								
R4 Educatie																								
R5 Cultuur, recreatie en sport																								
R6 Particip. en maatschap. Ondersteun.																								
R7 Gezondheid en milieu																								
R8 Wonen en ruimte	1.812	2.737	**925**	925																				
R9 Financiën en bedrijfsvoering																								
	1.812	**2.737**	**925**	**925**									**3**		**-3**		**3**		**3**		**-3**		**3**	
Totaal	1.812	2.737	**925**	925									3		**-3**		3		3		**-3**		3	

Begrotingswijziging Investering

Nr. : 19004
Onderwerp : Grondexploitatie Lorentz Lyceum en fietspad Metamorfosenallee/Hollandweg
I / S : Incidenteel en Structureel
Raad d.d. :
Zaaknr. :
bedragen x € 1.000,--

Programma's	2019						2020						2021						2022					
	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Mutatie reserves		Saldo
				Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.					Toe-voeg.	Ont-trekk.	
Wijkprogramma's																								
Geb 0 Gebied nader te verdelen																								
Geb 1 CSA																								
Geb 2 Noordwest																								
Geb 3 Noordoost																								
Geb 4 Presikhaaf																								
Geb 5 Malburgen																								
Geb 6 Schuytgraaf/Elderveld																								
Geb 7 De Laar/Elden																								
Geb 8 RKV																								
Stedelijke programma's																								
IR0 Alg. bestuur en publ. dienstverl.																								
IR1 Veiligheid																								
IR2 Verkeer, vervoer en waterstaat							190	95	**-95**			**-95**												
IR3 Economie																								
IR4 Educatie																								
IR5 Cultuur, recreatie en sport																								
IR6 Particip. en maatschap. Ondersteun.																								
IR7 Gezondheid en milieu																								
IR8 Wonen en ruimte																								
IR9 Financiën en bedrijfsvoering																								
							190	95	**-95**			**-95**												
Totaal							190	95	**-95**			**-95**												

18m01g

PvdA Arnhem Centraal SP

Motie "Oostlocaties groen"

De gemeenteraad van de gemeente Arnhem, bijeen op 29 januari 2018, ter vaststelling van het burgerinitiatief Elderveld Zuid voor natuurbehoud,

Constaterende dat:

- Het burgerinitiatief de raad verzoekt om de bestemming van het gebied Oostlocaties ten noorden van de Metamorfoseallee te wijzigen naar natuur en recreatie;
- Het college in gesprek is met Quadraam om op deze locatie de nieuwbouw van het Lorentz College, nu gelegen aan de Groningensingel, te realiseren.

Overwegende dat:

- De locatie nu de bestemming "Bijzondere Bebouwing" heeft, wat inhoudt dat na uitwerking hier onder andere scholen, gast- en verpleeginrichtingen, dienstencentra, openbare gebouwen, horeca, kantoren etc. gebouwd mogen worden.
- Het college heeft aangegeven dat een ontwerpbestemmingsplan nog opgesteld moet worden en overleg met de omgeving nog verder zal plaatsvinden;
- Het burgerinitiatief laat zien dat bewoners constructief willen meedenken;
- De wens van bewoners is dat op deze locatie niet meer gebouwd kan worden en dat de locatie ingericht en bestemd wordt voor stedelijk groen;
- In overleg met bewoners gebleken is dat als het vorige niet mogelijk blijkt in ieder geval de uitgangspunten van het initiatief serieus genomen moeten worden en gekeken moet worden of dit verwerkt kan worden in de plannen voor de school;
- De wens van de bewoners is dat er meer groen in de wijk wordt gerealiseerd

Verzoekt het college om:

1. In gesprek met bewoners en Quadraam afspraken te maken over de inrichting van het overblijvende groengebied en de uitkomsten hiervan meenemen in het project;
2. Het groen dat na de planvorming overblijft waar nodig netjes inrichten en onderhouden om zo de uitstraling voor de wijk te verbeteren;
3. Mocht het bestemmingsplan geen doorgang vinden bij toekomstige planvorming altijd eerst de bewoners te betrekken bij de planvorming.
4. Een begeleidingscommissie van wijkbewoners in te stellen om deze bij een verdere uitwerking van de plannen te betrekken;
5. Bij het ontwerpbestemmingsplan in een notitie laten zien welke eventuele aanpassingen naar aanleiding van de inbreng door de omwonenden zijn gedaan;
6. Met de bewoners onder andere via de bedoelde begeleidingscommissie in ieder geval in gesprek te gaan over de volgende uitgangspunten en bezien of en hoe deze verwerkt kunnen worden in de plannen:
    a. Bij de verdere uitwerking van de plannen rekening te houden met een zo breed mogelijke groenstrook tussen de westzijde van de straat van de aanliggende woningen en de gevel van de school als buffer tussen de wijk en de school;
    b. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan en het omgevingsplan een maximumbouwhoogte aan te houden van 14 meter;
    c. inzichtelijk maken hoe scholieren veilig naar de school kunnen fietsen rekening houdend met een ontsluiting vanaf de Metamorfosenallee;
    d. Het zoveel mogelijk beperken van (brom)fietsverkeer en ander verkeer vanaf de Waddinxveenstraat en de Oegstgeeststraat, met als uitgangspunt dat hier geen ingang van de school komt rekening houdend met eisen op het gebied van veiligheid, bijvoorbeeld die van de brandweer;
    e. Het zoveel mogelijk beperken van overlast voor omwonenden.

Fractie PvdA
Eric Greving

Arnhem Centraal
Lea Manders

SP

AANGENOMEN

Voor 37 Motie "Oostlocaties groen" (18M01g)

Tegen 0

D66	7	0
Andeweg		
Kemperman		
Loor		
de Vroome		
Venhoek		
Güven		
Hamersveld		

SP	8	0
J. Elfrink		
van Geffen		
Kusters		
Lenting		
Lunter		
van Sprang		
Çetintas		
Noordzij		

PvdA	5	0
Louwers		
de Vries		
A-Kum		
Greving		
Aylward-Straatsma		

VVD Arnhem	3	0
Combée		
Kalthoff		
van der Zee		

GROENLINKS	4	0
Bouwkamp		
de Groot		
Peters		
Coenders		

CDA	3	0
Karssenberg		
Montfrooy		
van Dillen-Koorn		

Arnhem Centraal	2	0
Manders		
van der Laak		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Broersma		

Verenigd Arnhem	1	0
Bal		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
van Beers		

Partij voor de Dieren	1	0
de Groot		

Totaal 37

Memo

Datum : Dinsdag 5 februari 2019

Aan : Gemeenteraad Arnhem

Van : Hans de Vroome

Betreft : Begrotingswijziging bij raadsvoorstel "Openstellen grondexploitatie Lorentz Lyceum"

In november 2018 is in het college over het open stellen van de grondexploitatie Lorentz Lyceum gesproken. De behandeling van dit voorstel in de Raad vindt echter dit jaar plaats (februari 2019). Behandeling van dit voorstel in 2019 vereist een aanpassing van de bij het voorstel behorende begrotingswijziging.

Bij het raadsvoorstel zit een meerjarige begrotingswijziging die er van uitgaat dat de begroting ook voor het jaar 2018 aangepast dient te worden. Het jaar 2018 is inmiddels financieel afgesloten en de begroting van 2018 kan niet meer worden aangepast. Om het raadsvoorstel op correcte wijze in de begroting te kunnen verwerken, dient de begrotingswijziging te worden aangepast naar 2019. Onderstaand treft u het nieuwe begrotingsvoorstel aan.

Inhoudelijk verandert het raadsvoorstel niet, slechts de begrotingsmutaties die in het jaar 2018 werden geraamd, worden nu doorgeschoven naar 2019. Daarmee wordt deze grondexploitatie dan ook niet in 2018, maar in 2019 geopend.

Exploitatiebegroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022
Lasten				
Grondexploitatie: boekwaarde, bouwrijp maken en plankosten	887.034			
Kapitaallasten aanleg fietspad	0	0	5.067	5.003
	887.034	0	5.067	5.003
Baten				
Grondexploitatie: verkoop kavel en overige baten	1.812.040			
Rentevoordeel BR Kapitaallasten	0	0	1.900	1.836
	1.812.040	0	1.900	1.836
Mutaties reserves				
Dotatie aan BR Kapitaallasten voor lasten fietspad	-95.000			
Dotatie voordeel grondexploitatie aan BR Grondexploitatie	-830.006			
Onttrekking kapitaallasten fietspad aan BR Kapitaallasten	0	0	3.167	3.167
	-925.006	0	3.167	3.167
Totaal Resultaat	0	0	0	0

Meerjaren Investeringsplan (MIP)	Meerjarenraming			
	2019	2020	2021	2022
Aanleg fietspad Metamorfosenallee/Hollandweg		190.000		
Bijdrage school in aanleg fietspad		-95.000		
Totaal Investeringen	0	95.000	0	0

Bovenstaande tabel vervangt de tabel in het Raadsvoorstel. De nieuwe bijlagen 'Begrotingswijziging' treft u bijgaand aan.

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Motie vreemd aan de agenda
Motie van	N. Nede - ChristenUnie N. Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij
Titel motie	Stoppen met roken
Nummer Zaaknummer	19M01

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat
- 25% van de Arnhemmers rookt
- Arnhem wil komen tot een rookvrije generatie

Overwegende dat
- Roken steeds duurder wordt
- Kinderen van rokers vaker gaan roken
- Roken slecht is voor het milieu
- Roken schadelijk is voor de gezondheid
- Vergoeding via zorgverzekeraars nog weinig wordt gebruikt
- Er weinig gecontracteerde zorgaanbieders in Arnhem zijn

Verzoekt het college
- In samenwerking met zorgverzekeraars en de sociale wijkteams een cursus stoppen met roken aan te bieden/ te faciliteren aan Arnhemse rokers.

en gaat over tot de orde van de dag

N. Nede - ChristenUnie
N. Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Nico Wiggers, Arnhemse Ouderen Partij Lea Manders, Arnhem Centraal
Titel motie	Ook Arnhem 24-uursopvang daklozen
Nummer Zaaknummer	19M02

De Raad,
Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat
- dak- en thuislozen een beroep kunnen doen om een aantal organisaties, opdat zij in de nacht niet zonder onderdak zijn;
- dak- en thuislozen overdag en met name op de zondag geen dak boven hun hoofd hebben en derhalve zwerven door de binnenstad van Arnhem;
- niet alle dak- en thuislozen gebruik kunnen/willen maken van een nachtvoorziening, vanwege hun psychische gesteldheid;

Overwegende dat
- niemand onvrijwillig dakloos dient te zijn;
- gemeenten als Apeldoorn en Nijmegen (voor zijn dak- en thuislozen*) een 24-uursopvang hebben;
- het noodzakelijk is dat ook in Arnhem (voor zijn dak- en thuislozen*) een 24-uursopvang heeft;
- voor dak- en thuislozen, die geen gebruik kunnen/willen maken van een nachtvoorziening een op maat oplossing wordt geboden binnen het sociaal domein;
- de bestaande initiatieven met nachtopvang kunnen worden ingepast c.q. kunnen worden beperkt tot aanvullende voorzieningen, zoals deze altijd al bedoeld waren;

Verzoekt het college
- te komen met een voorstel om in Arnhem een 24-uursopvang voor dak- en thuislozen te (doen) exploiteren, zo mogelijk in navolging van Nijmegen, waarbij ook medische zorg in is inbegrepen.

en gaat over tot de orde van de dag

Nico Wiggers, Arnhemse Ouderen Partij

Lea Manders, Arnhem Centraal

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Moties ‘Vreemd aan de agenda’
Motie van	Sarah Dobbe - SP Eric Greving - PvdA Guus van der Laak - Arnhem Centraal Leo de Groot - Partij voor de Dieren Maud Dolsma - GroenLinks
Titel motie	Start met het Zorgbuurthuis
Nummer Zaaknummer	19M03

Met het sluiten van de verzorgingshuizen is er een leemte ontstaan in de huisvesting van en zorg voor ouderen. Veel ouderen willen zo lang mogelijk thuis wonen, maar niet koste van alles. Dat is vooral vanwege de 24-uursalarmknop, dus de aanwezigheid van zorg, maar ook vanwege de gezelligheid, dus het sociale aspect. Bij veel ouderen ontstaat op een bepaald moment thuis het gevoel van onveiligheid. De angst om te vallen groeit, mensen worden eenzaam of de thuiszorg komt zo vaak langs dat het eigen huis een inloophuis wordt. In die situaties verlangen veel mensen naar een beschermde plek om te wonen. Om onder de mensen te zijn, om snel hulp te kunnen oproepen en om voorzieningen en zorg nabij te hebben. Maar voor ouderen die op zoek zijn naar een vorm van wonen en zorg lopen tegen het probleem aan dat deze na het sluiten van de verzorgingshuizen nauwelijks meer te vinden of niet voor iedereen toegankelijk zijn. Er is geen keuze meer.

Daarom is het initiatief van het Zorgbuurthuis ontstaan. Oud worden in de eigen buurt, in een kleinschalige woonvoorziening dat zoveel mogelijk lijkt op thuis. Waar partners samen kunnen wonen en niet gedwongen gescheiden hoeven te leven omdat de één zorg nodig heeft en de ander niet. Met vers bereid eten, en zoveel mogelijk aansluiting bij de buurt, bijvoorbeeld door middel van een inloopfunctie. De schaal van de buurt zorgt ervoor dat mensen zoveel mogelijk hun eigen sociale netwerk behouden. En voor degene die zorg nodig heeft zijn er vaste, vertrouwde zorgverleners en is ook zwaardere zorg mogelijk, zodat gedwongen verhuizen op het einde van het leven zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het Zorgbuurthuis is geen blauwdruk, zodat lokale woon- en zorgwensen centraal kunnen staan. Wel zijn er uitgangspunten, waarbij veel mensen betrokken zijn geweest. Van zorgverleners tot de bestuurder van een woningcorporatie. Van een verpleeghuisarchitect tot aan zorgbestuurders. Van een filosoof tot wetenschappers. En natuurlijk ouderen zelf.

Inmiddels heeft Minister de Jonge het Zorgbuurthuis omarmt en benoemt het als kansrijk. De uitgangspunten van het Zorgbuurthuis gaan deel uitmaken van de landelijke actielijn wonen en zorg, waarvoor ook geld beschikbaar is gesteld waar ook de gemeente Arnhem aanspraak op kan maken.

Daarom:

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat
- Door het sluiten van de verzorgingshuizen veel ouderen geen andere keuze hebben dan thuis te blijven wonen, ook als zij zelf anders zouden willen of niet meer kunnen;
- Het ministerie van VWS een Landelijke Actielijn 'Wonen en Zorg' heeft opgezet voor het realiseren van kleinschalige woonvormen waarbij de uitgangspunten van het Zorgbuurthuis zijn overgenomen;
- Er in de periode 2019-2021 30 miljoen euro per jaar beschikbaar is voor nieuwe woonzorgvormen binnen de Landelijke Actielijn 'Wonen en Zorg'.

Overwegende dat
- Het Ministerie van VWS wil dat gemeenten een lokale aanpak ontwikkelen;
- Uit onderzoek blijkt dat 1 op de 5 ouderen liever zo beschut zou willen wonen als in het verzorgingshuis, en deze behoefte dus ook onder Arnhemse ouderen bestaat;
- Het Zorgbuurthuis een keuze biedt die er nu voor veel ouderen niet is, namelijk het oud kunnen worden in een beschutte woonvorm;
- Het Zorgbuurthuis in positieve zin een bijdrage kan leveren in het aanpakken van de hoge woningnood in Arnhem, naast het aanpakken van eenzaamheid, het beter en efficiënter organiseren van zorg, het tegengaan van ondervoeding en het ontlasten van mantelzorgers.

Verzoekt het college om de mogelijkheden voor Zorgbuurthuizen in Arnhem nader uit te werken, hierbij de mogelijke extra gelden uit de landelijke actielijn wonen en zorg te betrekken en voor 1 april 2019 deze uitwerking te delen met de gemeenteraad.

en gaat over tot de orde van de dag

Sarah Dobbe - SP
Eric Greving - PvdA
Guus van der Laak - Arnhem Centraal
Leo de Groot - Partij voor de Dieren
Maud Dolsma - GroenLinks

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Motie vreemd aan de agenda
Motie van	Sarah Dobbe - SP
Titel motie	Start ‘nascheiding’ van Arnhems afval
Nummer Zaaknummer	19M04

De gemeenteraad van Arnhem in vergadering bijeen,

kennisgenomen hebbende van de ‘voortgangsrapportages DIFTAR’ die het college het afgelopen jaar aan de raad heeft toegezonden, waaruit blijkt dat de problemen met het inzamelen van afval aan het toenemen zijn en de verwachting is dat die problemen met het invoeren van diftar nog verder zullen gaan toenemen, het betalen per afvalzak en het scheiden bij de bron nadelig is voor inwoners en bij ouderen, kleinbehuisden, flatbewoners, chronisch zieken, gehandicapten, mensen met incontinentieklachten tot extra problemen gaat leiden, de maatschappelijke gevolgen op dit moment niet te overzien zijn en het draagvlak voor de invoering van dit systeem onvoldoende is,

Constaterende dat de stand van de techniek inmiddels zover gevorderd is dat ‘nascheiding’ mogelijk is geworden. Dat nascheiding alle nadelen en problemen van een ‘diftar’-systeem niet kent, nascheiding tot een veel betere afvalscheiding leidt, dat het bewoners veel minder belast, en dat inmiddels diverse gemeenten proeven zijn gestart met nascheiding van afval.

Van mening zijnde dat;
de gemeente Arnhem er verstandig aan doet hierin niet achter te blijven, en het logischerwijs beter is om voor de meest effectieve en minst belastende methode van afvalscheiding te kiezen.

Verzoekt het college zo spoedig mogelijk een proef met ‘nascheiding’ te starten en de gemeenteraad over de opzet, vorderingen en resultaten op de hoogte te houden,

en gaat over tot de orde van de dag

Sarah Dobbe - SP

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 Februari 2019
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Nathalie Nede, ChristenUnie Leendert Combee, VVD
Titel motie	Wapeninleveractie
Nummer Zaaknummer	19M07

De Raad,
In vergadering bijeen op 13 februari 2019, bij het agendapunt moties vreemd aan de orde:

Constaterende dat:
- Arnhem relatief slecht scoort op het gebied van veiligheid;
- Bij geweldsdelicten vaak wapens worden gebruikt die in Nederland verboden zijn;
- Deze wapens nu niet zonder gevolgen vrijwilliger ingeleverd kunnen worden bij de politie.

Overwegende dat:
- De wapen inleveractie in Rotterdam een succes genoemd kan worden;
- Elk wapen dat ingeleverd wordt de veiligheid thuis en op straat in Arnhem verbeterd;
- Een goede / brede communicatie voorafgaand aan de inleveractie in hoge mate bijdraagt aan het succes.

Verzoekt het college:
- In overleg te treden in de veiligheidsdriehoek ten einde een inleveractie te organiseren waarbij inwoners van Arnhem straffeloos hun verboden wapen kunnen inleveren;
- Bij het uitvoeren van deze inleveractie wel na te gaan of de ingeleverde verboden wapens gebruikt zijn bij een geweldsdelict;
- Voorafgaand aan de inleveractie dit breed te communiceren in de stad.

en gaat over tot de orde van de dag

Nathalie Nede, ChristenUnie
Leendert Combee, VVD

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	SP
Titel motie	Een rechtvaardige energierekening voor álle huishoudens
Nummer Zaaknummer	19M08

De Raad,
gehoord de beraadslaging,

constaterende dat;

- huishoudens hun energierekening fors hebben zien stijgen sinds 1 januari van dit jaar,
- dit veroorzaakt wordt door politieke keuzes van dit kabinet,
- door de keuzes van dit kabinet de grote vervuilende bedrijven nog steeds nauwelijks belasting betalen over hun energieverbruik,
- Shell het afgelopen jaar een monsterwinst geboekt heeft van 18,6 miljard euro,

overwegende dat;

- dit onrechtvaardig is,
- het college van B&W in de vergadering van 30 januari heeft aangegeven te gaan lobbyen bij het Rijk voor het verlagen van de energierekening van huishoudens met stadsverwarming,
- de energierekening van mensen zonder stadsverwarming in veel gevallen nog harder is gestegen,
- als grote vervuilers zoals Shell hun eerlijke deel betalen de energierekening van mensen omlaag kan,

spreekt uit dat;

de energierekening voor álle huishoudens omlaag moet en de grote vervuilers hun rechtvaardige en eerlijke deel moeten gaan betalen,

verzoekt het college;
er bij het Rijk op aan te dringen dat grote vervuilers hun rechtvaardige deel gaan betalen en dat de energierekening voor alle Arnhemse huishoudens omlaag gaat, niet alleen voor huishoudens met stadsverwarming,

en gaat over tot de orde van de dag.

Sarah Dobbe, SP

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Leo de Groot (PvdD)
Titel motie	Moratorium bomenkap van gezonde bomen tijdens broedseizoen
Nummer Zaaknummer	19M15

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

- het college voornemens is te komen met een nieuw bomenplan dat medio 2019 aan de raad zal worden voorgelegd.
- totdat nieuw beleid is vastgesteld veel van onze stadsbomen geen bijzondere bescherming genieten.

Overwegende dat:

- bomen een belangrijke bijdrage leveren aan de bescherming van de luchtkwaliteit en het behouden van de fauna in en om de stad.
- bomen een belangrijke bijdrage leveren aan de beleving van veiligheid door burgers
- bomen van groot belang zijn voor het welbevinden van de burgers.
- het kappen van bomen blijvend onderwerp van zorg is en maatschappelijke onrust veroorzaakt.
- de maand maart gezien wordt als start van het broedseizoen waarin bij voorkeur al geen bomen gekapt worden naar gemeentelijk beleid.

Verzoekt het college:

Met ingang van maart een moratorium af te kondigen voor het kappen van gezonde bomen, waarbij nadrukkelijk, alleen dan, een uitzondering gemaakt kan worden als de veiligheid in het geding is en voor reeds geplande werkzaamheden, indien er sprake is van grote maatschappelijke of financiële consequenties die niet te voorkomen zijn door anders te plannen of anders te werken.

Deze maatregel te handhaven totdat het nieuwe bomenbeleid door de raad is vastgesteld.

en gaat over tot de orde van de dag

Leo de Groot
Partij voor de Dieren

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	27 februari 2019
Ter bespreking van	Motie vreemd aan de agenda
Motie van	W.P. van Burgsteden (CDA)
Titel motie	Onderzoek beleving en toekomst vuurwerk
Nummer Zaaknummer	19M16

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat

- Een steeds verder opkomende maatschappelijke discussie rondom het vuurwerk plaatsvindt.

Overwegende dat

- Het afsteken van vuurwerk een piek die 40 maal de limiet aan uitstoot oplevert gedurende de eerste 2 uur van het nieuwe jaar;
- Er door mens en dier veel hinder wordt ondervonden bij het afsteken van vuurwerk door schade aan lichaam en stress;
- De jaarlijkse balans aan schade aan goederen landelijk oploopt tot in de miljoenen euro's;
- Ook de kosten voor het opruimen van vuurwerk enorm zijn;
- Het bespreken van dit onderwerp op een later tijdstip een meer explosieve discussie teweeg zou kunnen brengen.

Verzoekt het college / spreekt uit dat / roept het college op / nodigt het college uit etc.

- Om te starten met een zo open mogelijk onderzoek naar de beleving van het afsteken van vuurwerk in Arnhem bij onze inwoners via Digipanel, de gemeentepagina in de Arnhemse Koerier en met de lokale (social)media;

- Met dit onderzoek ook op te halen of inwoners alternatieven in gedachten hebben rondom het vuurwerk in de toekomst;
- De raad te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek vóór het zomerreces 2019;

en gaat over tot de orde van de dag

W.P. van Burgsteden (CDA)